

Warszawa, dnia 14 lutego 2017 r.

Poz. 249

**ROZPORZĄDZENIE
PREZESA RADY MINISTRÓW**

z dnia 2 lutego 2017 r.

**zmieniające rozporządzenie w sprawie określenia wzorów formularzy sprawozdawczych,
objaśnień co do sposobu ich wypełniania oraz wzorów kwestionariuszy i ankiet statystycznych
stosowanych w badaniach statystycznych ustalonych w programie badań statystycznych statystyki publicznej
na rok 2016**

Na podstawie art. 31 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1068 oraz z 2017 r. poz. 60) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Prezesa Rady Ministrów z dnia 15 marca 2016 r. w sprawie określenia wzorów formularzy sprawozdawczych, objaśnień co do sposobu ich wypełniania oraz wzorów kwestionariuszy i ankiet statystycznych stosowanych w badaniach statystycznych ustalonych w programie badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2016 (Dz. U. poz. 460 i 1722) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w załączniku nr 1 do rozporządzenia wzory formularzy:
  - a) K-03 – sprawozdanie biblioteki,
  - b) PNT-01 – sprawozdanie o działalności badawczej i rozwojowej (B+R),
  - c) PNT-01/a – sprawozdanie o działalności badawczej i rozwojowej (B+R) oraz o środkach asygnowanych na prace badawcze i rozwojowe w jednostkach rządowych i samorządowych,
  - d) PNT-01/s – sprawozdanie o działalności badawczej i rozwojowej (B+R) w szkołach wyższych,
  - e) PNT-02 – sprawozdanie o innowacjach w przemyśle,
  - f) PNT-02/u – sprawozdanie o innowacjach w sektorze usług,
  - g) PNT-05 – sprawozdanie o działalności badawczej i rozwojowej w dziedzinie nanotechnologii,
  - h) PNT-06 – sprawozdanie o działalności w dziedzinie nanotechnologii w przedsiębiorstwach,
  - i) ZD-2 – sprawozdanie z działalności leczniczej zakładów lecznictwa uzdrowiskowego, stacjonarnych zakładów rehabilitacji leczniczej,
  - j) ZD-3 – sprawozdanie z ambulatoryjnej opieki zdrowotnej,
  - k) ZD-4 – sprawozdanie z pomocy doraźnej i ratownictwa medycznego– otrzymują brzmienie określone w załączniku nr 1 do niniejszego rozporządzenia;
- 2) w załączniku nr 3 do rozporządzenia wzory formularzy:
  - a) MN-01 – sprawozdanie o działalności badawczej i rozwojowej w dziedzinie biotechnologii,
  - b) MN-02 – sprawozdanie o działalności w dziedzinie biotechnologii w przedsiębiorstwach,
  - c) MZ-03 – sprawozdanie o finansach samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej,
  - d) MZ-06 – sprawozdanie z realizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami w szkołach,

- e) MZ-10A – sprawozdanie o uprawnionych do wykonywania zawodu lekarza, lekarza dentysty,
- f) MZ-10B – sprawozdanie o uprawnionych do wykonywania zawodu pielęgniarki i położnej,
- g) MZ-10C – sprawozdanie o uprawnionych do wykonywania zawodu farmaceuty,
- h) MZ-10D – sprawozdanie o uprawnionych do wykonywania zawodu diagnosty laboratoryjnego,
- i) MZ-11 – sprawozdanie o działalności i pracujących w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej,
- j) MZ-13 – roczne sprawozdanie o leczonych w poradni gruźlicy i chorób płuc,
- k) MZ-14 – roczne sprawozdanie o leczonych w poradni skórno-wenerologicznej,
- l) MZ-15 – sprawozdanie z działalności jednostki lecznictwa ambulatoryjnego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, osób uzależnionych od alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych,
- m) MZ-19 – sprawozdanie z działalności zespołu/oddziału leczenia środowiskowego/domowego,
- n) MZ-24 – roczne sprawozdanie o przerwaniach ciąży wykonanych w placówkach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej,
- o) MZ-29 – sprawozdanie o działalności szpitala ogólnego,
- p) MZ-29A – sprawozdanie o działalności podmiotu wykonującego działalność leczniczą w zakresie długoterminowej opieki zdrowotnej,
- q) MZ-30 – sprawozdanie podmiotu wykonującego działalność leczniczą w zakresie psychiatrycznej opieki stacjonarnej,
- r) MZ-35 – sprawozdanie z działalności wojewódzkiego ośrodka medycyny pracy,
- s) MZ-35A – sprawozdanie lekarza przeprowadzającego badania profilaktyczne pracujących,
- t) MZ-35B – sprawozdanie z działalności podmiotu wykonującego działalność leczniczą realizującego świadczenia z zakresu profilaktycznej opieki zdrowotnej nad pracownikami,
- u) MZ-42 – sprawozdanie z działalności regionalnego centrum krwiodawstwa i krwiolecznictwa,
- v) MZ-88 – sprawozdanie o pracujących w podmiotach wykonujących działalność leczniczą,
- w) MZ-88A – sprawozdanie o zatrudnieniu wybranej kadry medycznej w administracji i szkołach wyższych,
- x) MZ-89 – sprawozdanie o specjalistach pracujących w podmiotach wykonujących działalność leczniczą – otrzymują brzmienie określone w załączniku nr 2 do niniejszego rozporządzenia.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 3 dni od dnia ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *B. Szydło*

Załączniki do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów
z dnia 2 lutego 2017 r. (poz. 249)

Załącznik nr 1

 GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY , al. Niepodległości 208, 00-925 Warszawa www.stat.gov.pl		
Nazwa i adres jednostki sprawozdawczej	K-03 Sprawozdanie biblioteki	Portal sprawozdawczy GUS www.stat.gov.pl Urząd Statystyczny 31-223 Kraków ul. Kazimierza Wyki 3
Numer identyfikacyjny - REGON	_____ za 2016 r.	Termin przekazania: zgodnie z PBSSP 2016 r.

Obowiązek przekazywania danych statystycznych wynika z art. 30 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1068, z późn. zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 lipca 2015 r. w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2016 (Dz. U. poz. 1304, z późn. zm.).

(e-mail sekretariatu jednostki sporządzającej sprawozdanie – WYPEŁNIAC WIELKIMI LITERAMI)

Dział 1. Dane identyfikacyjne placówki bibliotecznej

(stan w dniu 31 XII)

1. Rodzaj placówki bibliotecznej	
<i>dla bibliotek publicznych zaznaczyć symbol właściwej odpowiedzi: biblioteka – symbole od 01 do 07 – odpowiadający funkcji określonej w statucie jednostki, filia – symbol 08 lub 09 zależnie od rodzaju oraz w kratce obok dopisać symbol biblioteki macierzystej (od 01 do 07); dla bibliotek pedagogicznych – zaznaczyć symbol 11 lub 12 odpowiadający statutowi organizacyjnemu jednostki, filia – symbol 13 oraz w kratce obok dopisać symbol biblioteki macierzystej (11 lub 12); dla pozostałych bibliotek – zaznaczyć symbol właściwej odpowiedzi</i>	
BIBLIOTEKA PUBLICZNA^{a)}	
Biblioteka wojewódzka	01
Biblioteka powiatowa	02
Biblioteka miasta na prawach powiatu	03
Biblioteka gminy miejskiej	04
Biblioteka gminy miejsko-wiejskiej	05
Biblioteka gminy wiejskiej	06
Inna biblioteka publiczna	07
Filia biblioteczna	08
Filia biblioteczna dla dzieci	09
BIBLIOTEKA PEDAGOGICZNA^{a)}	
Biblioteka wojewódzka	11
Inna biblioteka pedagogiczna	12
Filia biblioteki pedagogicznej	13
BIBLIOTEKA NAUKOWA^{b)}	
BIBLIOTEKA FACHOWA	
BIBLIOTEKA FACHOWO-BELETRYSTYCZNA	
OŚRODEK INFORMACJI NAUKOWEJ, TECHNICZNEJ I EKONOMICZNEJ (INTE)	
BIBLIOTEKA TOWARZYSTWA NAUKOWEGO	
	14
	15
	16
	17
	18

^{a)} W przypadku biblioteki publicznej lub pedagogicznej posiadających status biblioteki naukowej, należy zaznaczyć dwa symbole.

^{b)} W kratce obok należy wpisać właściwy symbol wybrany z wykazu zamieszczonego w objaśnieniach.

2. Adres placówki	
województwo	
powiat	
miejscowość/miasto/dzielnica	
gmina	

3. Organizator jednostki^{a)}	Symbol
--	---------------

^{a)} Wpisać jednostkę samorządu terytorialnego (samorząd gminny, powiatowy, wojewódzki).

4. Zadania ponadlokalne (o zasięgu powiatowym) realizowane w roku sprawozdawczym na podstawie podpisanej umowy/porozumienia, dla: <i>(zaznaczyć symbol właściwej odpowiedzi tylko wtedy, gdy zadania ponadlokalne realizowane są na podstawie formalnej umowy/porozumienia z jednostkami samorządu terytorialnego; jeżeli jednostka realizuje takie zadania z innego tytułu – ale nie na podstawie umowy/porozumienia – nie zaznaczać żadnego symbolu)</i>	
1	miasta na prawach powiatu
2	miasta na prawach powiatu i powiatu
3	powiatu

5. Jednostka w strukturze innej instytucji <i>(zaznaczyć symbol właściwej odpowiedzi w sytuacji, gdy biblioteka nie jest jednostką samodzielną organizacyjnie, ale została połączona z inną instytucją lub włączona w jej strukturę)</i>	
Punkty od 1–3 wypełniają wyłącznie biblioteki publiczne	
Punkty od 4–6 wypełniają wyłącznie biblioteki pedagogiczne	
1	biblioteka/filia publiczno-szkolna
2	biblioteka/filia działająca w strukturze ośrodka (domu) kultury lub innej instytucji kultury
3	biblioteka/filia działająca w strukturze organizacyjnej innej instytucji niż instytucja kultury
4	biblioteka/filia działająca w strukturze placówki doskonalenia nauczycieli
5	biblioteka/filia działająca w strukturze zespołu placówek oświatowych
6	biblioteka/filia działająca w strukturze innej placówki oświatowej

6. Liczba punktów bibliotecznych	
7. Liczba oddziałów dla dzieci/młodzieży	

Dział 2. Infrastruktura

1. Działalność biblioteki/filii w roku sprawozdawczym <i>(zaznaczyć symbol właściwej odpowiedzi; w punktach 1A należy wpisać liczbę dni, w punktach 1B i 1C – liczbę godzin)</i>			
1	czynna		
A. liczba dni otwarcia biblioteki w tygodniu			
B. liczba godzin otwarcia biblioteki (w ciągu tygodnia)			
C. w tym po godz. 16.00 (w ciągu tygodnia)			
D. czynna w sobotę	tak	1	nie 0
E. czynna w niedzielę	tak	1	nie 0
2	nieczynna		

2. Obiekt biblioteczny przystosowany do obsługi grup specjalnych użytkowników (zaznaczyć symbol właściwej odpowiedzi)				
1. Dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich				
A. Wejście do budynku	tak	☐	nie	☐
B. Udogodnienia wewnątrz budynku	tak	☐	nie	☐
2. Dla użytkowników niewidzących i słabowidzących				
	tak	☐	nie	☐

3. Placówka biblioteczna użytkuje (stan w dniu 31 XII) (zaznaczyć symbol właściwej odpowiedzi; dla pkt 1 i 2 należy wypełnić podpunkty od A-B)					
☐	odrębny budynek				
☐	lokal w budynku współużytkowanym z innymi instytucjami/firmami				
A. wybudowany	przed 1945 r.			☐	
	w latach 1945 – 1989			☐	
	w latach 1990 – 2015			☐	
	w roku sprawozdawczym			☐	
B. wpisany do rejestru zabytków		tak	☐	nie	☐

4. Pomieszczenia biblioteczne (stan w dniu 31 XII)		
Wyszczególnienie		Ogółem
0		1
Powierzchnia użytkowa pomieszczeń bibliotecznych w m ²	☐	☐
Liczba miejsc dla czytelników	☐	☐
w tym dla osób niepełnosprawnych	☐	☐

5. Liczba komputerów użytkowanych w bibliotece/filii (stan w dniu 31 XII)		
Ogółem	☐	☐
w tym dostępnych dla użytkowników	☐	☐
w tym podłączonych do Internetu	☐	☐
Z wiersza „Ogółem” zakupionych w roku sprawozdawczym	☐	☐

6. Biblioteka/filia użytkuje biblioteczny program komputerowy (stan w dniu 31 XII) (zaznaczyć symbol właściwej odpowiedzi)	tak	☐	nie	☐
---	-----	--------------------------	-----	--------------------------

7. Biblioteka umożliwia (stan w dniu 31 XII) (zaznaczyć symbol właściwej odpowiedzi)					
podłączenie własnego komputera użytkownika	☐	tak	☐	nie	☐
dostęp do gniazda internetowego	☐	tak	☐	nie	☐
korzystanie z Internetu bezprzewodowego	☐	tak	☐	nie	☐

8. Biblioteka posiada dostęp do Internetu szerokopasmowego (stan w dniu 31 XII)	tak	☐	nie	☐
---	-----	--------------------------	-----	--------------------------

Dział 3. Pracownicy biblioteki

1. Zatrudnienie (stan w dniu 31 XII)

Wyszczególnienie	Ogółem (rubryka 2+7)	Działalności podstawowej					Administracji, obsługi technicznej i porządkowej
		razem (rubryka 3+6)	na stanowiskach bibliotekarskich		pozostali pracownicy działalności podstawowej na stanowiskach innych niż bibliotekarskie		
			razem	w tym z wykształceniem bibliotekarskim			
0	1	2	3	4	5	6	7
Pracujący (ogółem) w osobach	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
w tym pełnozatrudnieni	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
w tym kobiety (z wiersza 1)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
w tym pełnozatrudnione (z wiersza 2)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Etaty przeliczeniowe ogółem (z dwoma znakami po przecinku)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

2. Doskonalenie zawodowe pracowników biblioteki w ciągu roku

Wyszczególnienie	Liczba	
	uczestników	godzin
0	☐	☐
Doskonalenie zawodowe pracowników biblioteki	☐	☐

Dział 4. Zbiory biblioteczne

Wyszczególnienie		Stan w dniu 31 XII 2015 r.	Wpływy w ciągu roku		Ubytki w ciągu roku	Stan w dniu 31 XII 2016 r. (rubryka 1 + rubryka 2 - rubryka 4)
			ogółem	w tym z zakupu		
0		1	2	3	4	5
Księgozbiór – ogółem		01				
z tego	książki	02				
	czasopisma	03				
Liczba tytułów czasopism bieżących		04	X	X	X	X
Pozostałe zbiory nieelektroniczne		05				
z tego	rękopisy	06				
	stare druki	07				
	mikroformy	08				
	druki muzyczne	09				
	dokumenty kartograficzne	10				
	dokumenty graficzne	11				
	normy, opisy patentowe	12				
	materiały audiowizualne	13				
	w tym audiobooki	14				
inne zbiory	15					
Zbiory elektroniczne zinwentaryzowane		16				
Licencjonowane zbiory elektroniczne, do których biblioteka opłaciła dostęp^{a)}			X	X	X	X
z tego	książki elektroniczne	17		X	X	X
	czasopisma elektroniczne	18		X	X	X
	bazy danych	19		X	X	X
	inne zbiory elektroniczne	20		X	X	X
Materiały zdigitalizowane przez bibliotekę		21		X	X	X

^{a)} Jeżeli zbiory elektroniczne licencjonowane są gromadzone centralnie w uczelni i/lub w ramach ogólnokrajowych konsorcjów, wiersze od 17–20 wypełniają wyłącznie biblioteki główne. Jeżeli w bibliotekach publicznych gromadzone są zbiory licencjonowane przez bibliotekę główną i/lub w ramach ogólnokrajowych konsorcjów, z których korzysta cała sieć, to wiersze od 17–20 wypełnia tylko biblioteka główna.

Dział 5. Finanse bibliotek**1. Źródła finansowania biblioteki w okresie sprawozdawczym (Wypełniają wyłącznie biblioteki główne (macierzyste) uwzględniając dane dotyczące całego budżetu biblioteki, wszystkich jej agend i filii.)^{a)}**

Przychody brutto w zł (bez znaku po przecinku) (rubryka 2+3+4+5)	Dotacje organizatora	Dotacje z innych źródeł	Środki wypracowane	Pozostałe
1	2	3	4	5

^{a)} Dla bibliotek szkół wyższych wypełnia wyłącznie biblioteka posiadająca samodzielny budżet. Biblioteki szkół wyższych, które nie mają wydzielonego budżetu, powinny uzyskać odpowiednie dane z instytucji nadrzędnej, np. administracji wydziału, kwestury. Biblioteki główne ujmują również dane dotyczące wszystkich bibliotek wydziałowych, o ile pozostają one w strukturze organizacyjnej biblioteki głównej.

2. Wydatki na materiały biblioteczne w okresie sprawozdawczym (Wypełniają wszystkie jednostki sprawozdawcze.)

Wyszczególnienie		Wartość brutto w zł (bez znaku po przecinku)
0		1
Książki	1	
Prenumerata czasopism	2	
Pozostałe zbiory nieelektroniczne	3	
w tym audiowizualne	4	
w tym audiobooki	5	
Zbiory elektroniczne zinwentaryzowane	6	
Licencjonowane zbiory elektroniczne do których biblioteka opłaciła dostęp (bazy danych, czasopisma, książki elektroniczne)	7	

Dział 6. Użytkownicy bibliotek i odwiedziny w ciągu roku**1. Stan liczbowy**

Wyszczególnienie		Ogółem
0		1
Użytkownicy zarejestrowani w bibliotece	1	
Czytelnicy (użytkownicy aktywnie wypożyczający)	2	
Odwiedziny w bibliotece	3	

Dla bibliotek publicznych**2. Czytelnicy (użytkownicy aktywnie wypożyczający) według wieku i zajęcia**

A. Według wieku	Ogółem (rubryka 1=rubryki od 2 do 9)	W wieku							
		do 5 lat	6 – 12 lat	13 – 15 lat	16 – 19 lat	20 – 24 lata	25 – 44 lata	45 – 60 lat	powyżej 60 lat
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ogółem	1								

B. Według zajęcia	Osoby uczące się	Osoby pracujące	Pozostali
0	1	2	3
Z „Ogółem” (część A rubryka 1 wiersz 1)	2		

Dla bibliotek pedagogicznych**3. Czytelnicy (użytkownicy aktywnie wypożyczający) według zajęcia**

B. Według zajęcia	Nauczyciele	Studenci	Pozostali
0	1	2	3
Ogółem	1		

Dla bibliotek naukowych (bibliotek szkół wyższych)**4. Czytelnicy (użytkownicy aktywnie wypożyczający) według zajęcia**

B. Według zajęcia	Pracownicy uczelni	Studenci	Pozostali
0	1	2	3
Ogółem	1		

Dział 7. Wykorzystanie usług bibliotecznych**1. Liczba wypożyczeń i udostępnień w ciągu roku**

Wyszczególnienie	Liczba zamówień ogółem	Wypożyczenia i udostępnienia						kopii materiałów oryginalnych
		księgozbioru		pozostałych zbiorów nieelektronicznych		dokumentów elektro- nicznych na nośniku fizycznym		
		książek	czasopism	ogółem	w tym audiowizualnych			
0	1	2	3	4	5	6	7	8
Na zewnątrz	1	X						X
Na miejscu	2	X						
Do bibliotek	krajowych	3				X	X	X
	zagranicznych	4				X	X	X
Z bibliotek	krajowych	5				X	X	X
	zagranicznych	6				X	X	X

2. Korzystanie ze zbiorów elektronicznych dostępnych zdalnie lub w sieci lokalnej w ciągu roku sprawozdawczego

Wyszczególnienie		Ogółem
0		1
Liczba sesji	1	
Liczba pobranych dokumentów	2	
Liczba wyświetleń publikacji z własnej biblioteki cyfrowej	3	

3. Liczba wejść na stronę internetową biblioteki**Dział 8. Usługi elektroniczne (Zaznaczyć symbol właściwej odpowiedzi lub podać odpowiednią wartość liczbową.)**

1. Usługi biblioteczne, które biblioteka oferuje:					
Katalog on-line	01	tak	1	nie	0
Możliwość zdalnego składania zamówień na materiały biblioteczne	02	tak	1	nie	0
Możliwość zdalnej rezerwacji materiałów bibliotecznych do wypożyczenia	03	tak	1	nie	0
Możliwość zdalnego przedłużania terminów zwrotów materiałów bibliotecznych	04	tak	1	nie	0
Elektroniczne (e-mail/sms) powiadomianie o terminach zwrotu materiałów bibliotecznych poprzez biblioteczny system komputerowy	05	tak	1	nie	0
Zdalny dostęp do licencjonowanych zasobów elektronicznych, spoza sieci instytucji	06	tak	1	nie	0
Interaktywne usługi informacyjne (komunikatory, czat itp.)	07	tak	1	nie	0
Elektroniczne kursy, szkolenia biblioteczne (e-learning)	08	tak	1	nie	0
Błogi biblioteczne, kanał RSS (wiadomości, ogłoszenia, wydarzenia w bibliotece)	09	tak	1	nie	0
Formularze zapytań do bibliotekarza	10	tak	1	nie	0
Forum dyskusyjne, księga gości	11	tak	1	nie	0
Profile na portalach społecznościowych	12	tak	1	nie	0
Zbiory opracowane komputerowo jako procent ogólnej liczby zbiorów	13		%		

2. Biblioteka tworzy samodzielnie lub we współpracy:					
Bazy danych	1	tak	1	nie	0
		liczba baz danych			
Bibliotekę cyfrową	2	tak	1	nie	0
		liczba obiektów włączonych w dany rok			
Repozytorium instytucjonalne	3	tak	1	nie	0
		liczba obiektów dodanych w dany rok			

Dział 9. Inne formy działalności biblioteki

Wyszczególnienie		Liczba		
		imprez/ zajęć	uczestników	godzin
0		1	2	3
Szkolenia biblioteczne użytkowników	1	X		
Szkolenia studentów bibliotekoznawstwa i bibliotekarzy z innych bibliotek	2	X		
Imprezy organizowane przez bibliotekę dla użytkowników	3			X
Inne szkolenia i zajęcia edukacyjne organizowane przez bibliotekę	4	X		
Konferencje, seminaria organizowane przez bibliotekę	5			
Liczba wspólnych projektów realizowanych w ciągu roku	6			
Liczba publikacji pracowników biblioteki	7			
Liczba pozycji ze zbiorów bibliotecznych poddanych konserwacji i ochronie	8			

Dział 10. Wydawnictwa własne biblioteki

Tytuły	Ogółem (rubryka 2+4)	Wydawnictwa zwarte		Wydawnictwa ciągłe	
		ogółem	w tym elektroniczne	ogółem	w tym elektroniczne
0	1	2	3	4	5
Liczba tytułów					

Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na przygotowanie danych dla potrzeb wypełnienia formularza

1

Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na wypełnienie formularza

2

w w w .

(adres strony internetowej jednostki)

(e-mail osoby sporządzającej sprawozdanie – WYPEŁNIAĆ WIELKIMI LITERAMI!)

(imię, nazwisko i telefon osoby sporządzającej sprawozdanie)

(miejscowość, data)

(pieczęćka imienna i podpis osoby działającej w imieniu sprawozdawcy)*

* Wymóg opatrzenia pieczęcią dotyczy wyłącznie sprawozdania wnoszonego w postaci papierowej.

Objaśnienia do sprawozdania K-03

Sprawozdanie sporządzają biblioteki publiczne, pedagogiczne oraz ich filie, naukowe, fachowe, fachowo-beletrystyczne, towarzystw naukowych, ośrodka informacji naukowej, technicznej i ekonomicznej.

Sprawozdaniem objęte są również:

- biblioteki publiczne, niestanowiące samodzielnych jednostek organizacyjnych, funkcjonujące w strukturze innych instytucji, np. w domach i ośrodkach kultury lub w ośrodkach sportu i rekreacji,
- biblioteki pedagogiczne, niestanowiące samodzielnych jednostek organizacyjnych, funkcjonujące w strukturze innych instytucji, np. placówek doskonalenia nauczycieli, zespołu placówek oświatowych, działające w strukturze innej placówki oświatowej,
- biblioteki szkół wyższych, niestanowiące samodzielnych jednostek organizacyjnych, funkcjonujące w strukturze bibliotek głównych.

Dział 1

POZYCJA 1

W punkcie „Biblioteka pedagogiczna” – symbol 12 – należy ująć biblioteki, które w wyniku porozumienia samorządów wojewódzkich i powiatowych funkcjonują jako placówki gminne lub powiatowe.

W punkcie „Biblioteki naukowe” – symbol 14 – należy wybrać odpowiedni symbol z listy, wg poniższego wykazu.

UWAGA: Szkoły wyższe, które zgodnie z ustawą o zmianie nazwy z „Akademia” na „Uniwersytet”, nadal kształcą słuchaczy w zakresie technicznym, ekonomicznym itp., proszone są o wpisanie symbolu biblioteki zgodnie z zakresem kształcenia.

Biblioteka Narodowa	symbol 01
Biblioteki Polskiej Akademii Nauk	symbol 02
Biblioteki jednostek badawczo-rozwojowych	symbol 03
Biblioteki szkół wyższych	
uniwersytety	symbol 10
szkoły techniczne	symbol 11
akademie rolnicze	symbol 12
akademie ekonomiczne	symbol 13
szkoły pedagogiczne	symbol 14
akademie medyczne	symbol 15
szkoły morskie	symbol 16
akademie wychowania fizycznego	symbol 17
szkoły artystyczne	symbol 18
akademie teologiczne	symbol 19
szkoły MON	symbol 20
szkoły MSWiA	symbol 21
inne szkoły wyższe	symbol 22
Biblioteki publiczne	
Biblioteka Publiczna m. st. Warszawy – Biblioteka Główna Województwa Mazowieckiego	symbol 30
Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Łodzi	symbol 31
WiMBP im. dr Witolda Bełzy w Bydgoszczy	symbol 32
WBP w Krakowie	symbol 33
WBP w im. Hieronima Łopacińskiego Lublinie	symbol 34
Biblioteka Raczyńskich w Poznaniu	symbol 35
Książnica Pomorska. im. Stanisława Staszica w Szczecinie	symbol 36
WBP - Książnica Kopernikańska w Toruniu	symbol 37
Dolnośląska Biblioteka Publiczna im. Tadeusza Mikulskiego we Wrocławiu	symbol 38
Biblioteka Śląska w Katowicach	symbol 39

WiMBP im. Cypriana Norwida w Zielonej Górze	symbol 40
WBP im. Emanuela Smolki w Opolu	symbol 41
Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku	symbol 42
Biblioteka Elbląska im. Cypriana Norwida w Elblągu	symbol 43
Inne biblioteki	
Główna Biblioteka Lekarska im. Stanisława Konopki	symbol 51
Centralna Biblioteka Rolnicza im. Michała Oczapowskiego	symbol 52
Centralna Biblioteka Wojskowa im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Warszawie	symbol 53
Główna Biblioteka Komunikacyjna	symbol 55
Biblioteka Sejmowa	symbol 56
Centralna Biblioteka Statystyczna im. Stefana Szulca	symbol 57
Centralna Biblioteka Narodowego Banku Polskiego	symbol 58
Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Hugona Kołłątaja w Krakowie	symbol 59
Biblioteka Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk	symbol 60
Biblioteka Naukowa im. Zielińskich Towarzystwa Naukowego Płockiego	symbol 61
Biblioteka Książąt Czartoryskich (Oddział Muzeum Narodowego w Krakowie)	symbol 62
Biblioteka Muzeum Narodowego w Warszawie	symbol 63
Główna Biblioteka Pracy i Zabezpieczenia Społecznego	symbol 64
Książnica Cieszyńska	symbol 65
Biblioteka Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu	symbol 66
Biblioteka Międzynarodowego Centrum Kultury w Krakowie	symbol 67

POZYCJA 3

Symbol organizatora jednostki wypełniają **wyłącznie biblioteki publiczne.**

POZYCJA 4

UWAGA: Pozycję 4 wypełniają **wyłącznie biblioteki publiczne.**

Należy zaznaczyć symbol właściwej odpowiedzi tylko wtedy, gdy zadania ponadlokalne realizowane są na podstawie formalnej umowy/porozumienia z jednostkami samorządu terytorialnego; jeżeli jednostka realizuje takie zadania z innego tytułu – ale nie na podstawie umowy/porozumienia – nie zaznaczać żadnego symbolu.

POZYCJA 5

UWAGA: Wiersze od 1 do 3 wypełniają **wyłącznie biblioteki publiczne; wiersze od 4 do 6 wypełniają wyłącznie biblioteki pedagogiczne.**

Należy zaznaczyć symbol właściwej odpowiedzi w sytuacji, gdy biblioteka nie jest jednostką samodzielną organizacyjnie, ale została połączona z inną instytucją lub włączona w jej strukturę, np. domu kultury, urzędu gminy, placówki doskonalenia nauczycieli, zespołu placówek oświatowych itp.

POZYCJA 6 i 7

UWAGA: Wypełniają **wyłącznie biblioteki publiczne (filie biblioteczne), prowadzące punkty biblioteczne i oddziały dla dzieci/młodzieży.**

„Oddział dla dzieci/młodzieży” - komórka organizacyjna wydzielona ze struktury biblioteki, niestanowiąca samodzielnej jednostki organizacyjnej, powołana do wykonywania określonych zadań i form pracy, skierowanych do dzieci (od 0 lat do końca szkoły podstawowej), dzieci i młodzieży (od 0 lat do końca gimnazjum). Stanowi całość działającą w wydzielonych, wyraźnie oznakowanych pomieszczeniach (odrębny pokój, pokoje albo strefa np. wydzielona regałami powierzchnia, kolorystyka, plansze informacyjne, meble), posiada stały personel (przynajmniej jeden pracownik obsługujący tylko dzieci/młodzież); wyspecjalizowane zbiory. Posiada odrębny inwentarz (w przypadku inwentarza wspólnego lub elektronicznego

istnieje możliwość wygenerowania informacji o wpływach zbiorów do oddziału dla dzieci/młodzieży), odrębną ewidencję czytelników, udostępnienia do domu i na miejscu (w przypadku ewidencji wspólnej istnieje możliwość wygenerowania takich danych z ewidencji ogólnej).

Dział 2

POZYCJA 1

W punkcie 1A – należy podać liczbę dni otwarcia biblioteki dla użytkowników w ciągu „zwykłego” tygodnia.

Dla biblioteki pracującej od poniedziałku do piątku „zwykły” tydzień to 5 dni roboczych; dla biblioteki, która pracuje także co najmniej w dwie soboty (i/lub niedziele) w ciągu miesiąca, „zwykły” tydzień to 6 (lub 7) dni roboczych.

W punktach 1B i 1C – należy podać liczbę godzin, w których dostępne są główne usługi dla użytkowników w ciągu zwykłego tygodnia.

UWAGA: W przypadku jednostek o wydzielonych agendach (działach), objętych wspólnym sprawozdaniem GUS, które pracują w różnych godzinach (np. czytelnia, wypożyczalnia, oddział dla dzieci), bierze się pod uwagę tę, która czynna jest najdłużej.

W punktach 1D i 1E – należy zaznaczyć, jeśli biblioteka czynna jest co najmniej dwa razy w miesiącu.

POZYCJA 2

UWAGA: W przypadku zlokalizowania biblioteki (jednostki sprawozdawczej) w kilku obiektach, objętych wspólnym sprawozdaniem GUS, proszę podać informację dla obiektu, w którym prowadzone są podstawowe usługi dla użytkowników i w którym obsługuje się największą ich liczbę.

Punkt 1A – obiekty biblioteczne posiadające podjazd, windę lub inne urządzenia, umożliwiające osobom poruszającym się na wózkach inwalidzkich dostęp do pomieszczeń lub wybudowane bez barier architektonicznych.

Punkt 1B – np. przystosowane ciągi komunikacyjne z odpowiednią szerokością wejść do pomieszczeń, toalety, windy.

Punkt 2 – należy podać jeżeli biblioteka ułatwia osobom niewidzącym i słabowidzącym dostęp i poruszanie się po budynku, np. tabliczki informacyjne pisane alfabetem Braille’a, system informowania dźwiękowego.

POZYCJA 3

Punkt 1 – dotyczy obiektu odrębnego, samodzielnego architektonicznie.

Punkt 2 – dotyczy lokalu w obiekcie współużytkowanym z innymi instytucjami lub firmami.

UWAGA: W przypadku zlokalizowania biblioteki (jednostki sprawozdawczej) w kilku obiektach objętych wspólnym sprawozdaniem GUS, należy podać informację dotyczące obiektu bibliotecznego, w którym prowadzone są podstawowe usługi dla użytkowników i w którym obsługuje się największą ich liczbę.

W punkcie 2B – należy zaznaczyć obiekty wpisane do rejestru zabytków na podstawie ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2014 r. poz. 1446, z późn. zm.).

POZYCJA 4

W wierszu 1 – należy podać powierzchnię użytkową (w m², bez znaku po przecinku), przeznaczoną dla czytelników, na zasoby i usługi biblioteczne (np. powierzchnię czytelnia, wypożyczalnia, sal wystawowych, powierzchnię służącą do magazynowania, przeznaczoną do pracy personelu, zajmowaną przez sprzęt i urządzenia); do powierzchni użytkowej nie zalicza się: przedsionków, holi, podjazdów, portierni, pomieszczeń rekreacyjnych dla personelu, kawiarni, wind, klatki schodowej, pomieszczeń zajętych przez urządzenia wentylacyjne, grzewcze i chłodnicze.

W wierszu 2 – należy podać łączną liczbę stałych miejsc siedzących z wyposażeniem lub bez w placówce bibliotecznej, bez względu na ich lokalizację w jej obrębie.

nie należy wliczać miejsc zorganizowanych doraźnie, np. przy stoliku bibliotekarza,

W wierszu 3 – należy wykazać specjalnie przystosowane stanowiska do pracy dla osób z różnym rodzajem niepełnosprawności, w tym wyposażone w odpowiednie urządzenia (np. dedykowane oprogramowanie, specjalistyczne urządzenia peryferyjne) umożliwiające im samodzielne korzystanie ze zbiorów i usług.

POZYCJA 5

W wierszu 3 – należy podać liczbę komputerów podłączonych do Internetu dostępnych dla użytkowników (z wiersza 2).

W wierszu 4 – należy podać liczbę komputerów zakupionych w roku sprawozdawczym (w tym zakupionych w ramach dotacji).

POZYCJA 7

W wierszu 1 – należy zaznaczyć, czy istnieje możliwość podłączenia komputera użytkownika (urządzenia mobilnego), np. laptopa, netbooka, tableta do gniazda elektrycznego,

- **w wierszu 3** – należy zaznaczyć, czy istnieje możliwość podłączenia własnego komputera (urządzenia mobilnego) do Internetu bezprzewodowego w bibliotece.

POZYCJA 8

Należy zaznaczyć, czy biblioteka posiada dostęp do Internetu szerokopasmowego.

Internet szerokopasmowy - rodzaj połączeń internetowych, charakteryzujących się dużą szybkością przepływu informacji mierzoną w kb/s (kilobitach na sekundę) lub w Mb/s (megabitach na sekundę). Dostęp szerokopasmowy umożliwiają technologie z rodziny DSL (ADSL, SDSL itp.) oraz inne, np. łącza w sieciach telewizji kablowych, łącza satelitarne, stałe połączenia bezprzewodowe (sieć radiowa) oraz łącza mobilne w sieciach telefonii komórkowej trzeciej generacji (3G). Połączenia szerokopasmowe umożliwiają przekazywanie wysokiej jakości obrazów, filmów, oglądanie telewizji internetowej, telefonowanie przez Internet z możliwością oglądania rozmowy oraz pozwalają na korzystanie z różnorodnych zaawansowanych usług internetowych.

Dział 3

POZYCJA 1

W rubryce 1 – należy wykazać wszystkie osoby zatrudnione w jednostce sprawozdawczej, niezależnie od zajmowanego stanowiska.

Do pracujących zalicza się osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (tj. umowy o pracę, powołania, wyboru lub mianowania). Nie należy wykazywać osób korzystających z urlopu bezpłatnego (w wymiarze powyżej 3 miesięcy nieprzerwanie), urlopu wychowawczego (w wymiarze powyżej 3 miesięcy nieprzerwanie), przebywających na świadczeniach rehabilitacyjnych oraz tych, z którymi zawarto umowę-zlecenie lub umowę o dzieło. W przypadku osób pełno- lub niepełnozatrudnionych, obsługujących dwie (lub więcej) biblioteki/filie, należy je wykazać tylko w **jednej placówce**, uwzględniając jednak łączny wymiar zatrudnienia.

W rubryce 2 – należy podać łącznie osoby zatrudnione na stanowiskach bibliotekarskich oraz innych specjalistów, wykonujących prace w zakresie działalności podstawowej (przeważającej) działalności biblioteczno-informacyjnej (suma rubryk 3 i 6).

UWAGA: W przypadku osób zatrudnionych w działalności podstawowej, wykonujących jednocześnie na podstawie umowy o pracę zadania administracyjne, obsługi technicznej lub porządkowej, należy wykazać takie osoby jako pracowników działalności przeważającej, z wymiarem zatrudnienia wyłącznie na stanowisku merytorycznym.

W rubrykach 4 i 5 – należy wykazać osoby z wykształceniem bibliotekarskim oraz uznawanym za bibliotekarskie (zgodnie z obowiązującymi przepisami, jako równorzędne z wykształceniem bibliotekarskim), w tym: wyższym (rubryka 4) oraz średnim (rubryka 5).

W rubryce 4 – należy wykazać osoby, które ukończyły studia pierwszego lub drugiego stopnia, jednolite studia magisterskie, studia trzeciego stopnia lub studia podyplomowe z zakresu informacji naukowej i bibliotekoznawstwa.

W rubryce 6 – należy podać osoby zatrudnione w działalności podstawowej, na stanowiskach innych niż bibliotekarskie oraz niekwalifikujące się do pracowników administracji, obsługi technicznej i porządkowej; należy tu wykazać, np. dyrektorów/kierowników, informatyków, administratorów systemów komputerowych, specjalistów ds. promocji, specjalistów ds. projektów, grantów, itp.

W rubryce 7 – należy wykazać osoby niezwiązane z działalnością podstawową, np. pracowników administracji, obsługi porządkowej i technicznej (z uwzględnieniem konserwacji komputerów).

W wierszu 5 – należy wykazać pracujących w przeliczeniu na pełne etaty, tzw. etaty przeliczeniowe (pełny etat = 1, pół etatu = 0,5); nie należy zaokrąślać zapisów, o ile nie są to liczby całkowite – muszą być podane w formie ułamka dziesiętnego (z dwoma miejscami po przecinku), np. 10¼ etatu = 10,75.

Przeliczenia osób niepełnozatrudnionych na pełne etaty dokonuje się według godzin pracy ustalonych w umowie o pracę, w stosunku do obowiązującej normy (np. 10 godzin tygodniowo w przypadku 40-godzinnego tygodnia pracy 10/40 = 0,25 etatu).

POZYCJA 2

Należy wykazać szkolenia zawodowe wszystkich pracowników biblioteki. Wlicza się zorganizowane szkolenia z zakresu bibliotekoznawstwa i informacji naukowej lub dziedzin pokrewnych, szkolenia w zakresie zagadnień przydatnych do wykonywania zawodu bibliotekarza oraz szkolenia przydatne do funkcjonowania biblioteki (np. dotyczące prawa, finansów).

Bierze się pod uwagę np. kształcenie na poziomie średnim i wyższym, studia podyplomowe, doktoranckie, kursy, wykłady itp. Szkolenia mogą być realizowane w bibliotece lub poza nią, przez pracowników biblioteki lub ekspertów z zewnątrz. Wlicza się podnoszenie kwalifikacji pracowników, odbywające się poprzez udział w konferencjach naukowych, seminariach itp.

Nie należy wykazywać form doskonalenia finansowanych przez pracowników.

W rubryce 1 – należy podać liczbę uczestników szkoleń i innych form doskonalenia pracowników.

W rubryce 2 – należy podać liczbę godzin ww. szkoleń w okresie sprawozdawczym, pomnożoną przez liczbę przeszkolonych pracowników, np. jeśli szkolenie trwało 3 godz. i uczestniczyło w nim 5 osób, należy podać 15 godzin.

Dział 4

W wierszach od 01 do 03 oraz od 05 do 16 należy podać zinwentaryzowane zbiory obliczone w jednostkach ściśle określonych dla danego rodzaju zbiorów na podstawie rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 29 października 2008 r. w sprawie sposobu ewidencji materiałów bibliotecznych (Dz. U. poz. 1283), np. tytuł, zwój, płyta, mapa, kasetka, taśma.

W rubryce 5, w wierszach od 01 do 03 oraz od 05 do 16 – należy wykazać stan faktyczny zbiorów (stan inwentarzowy minus ubytki),

UWAGA: *Każdy zasób może być zakwalifikowany wyłącznie do jednej kategorii zbiorów.*

W rubrykach:

- **w rubryce 2** (nabytki) – należy podać wszelkie materiały, które zostały pozyskane do zbiorów, niezależnie od źródła wpływu,

- **w rubryce 3** – należy podać liczbę materiałów bibliotecznych zakupionych do biblioteki.

W rubryce 4 (ubytki) należy podać wszelkie materiały, które zostały usunięte ze zbiorów.

W wierszach:

- **w wierszach od 01 do 03** – należy wykazać zbiory drukowane: wydawnictwa zwarte – książki i broszury wydane po 1800 r. (w wolumenach) oraz wydawnictwa ciągłe – gazety i czasopisma (w jednostkach inwentarzowych),

- **w wierszu 04** – należy podać liczbę tytułów gazet i czasopism drukowanych, wydanych w roku sprawozdawczym: zaprenumerowanych, otrzymanych bezpłatnie (w darze, w drodze wymiany) oraz zakupionych,

- **w wierszach od 05 do 15** – należy wykazać zinwentaryzowane pozostałe zbiory nieelektroniczne – obliczone w jednostkach ściśle określonych dla danego rodzaju zbiorów na podstawie rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 29 października 2008 r. w sprawie sposobu ewidencji materiałów bibliotecznych np. tytuł, zwój, płyta, mapa, kasetka, taśma,

- **w wierszu 06** – rękopisy, tj. teksty napisane ręcznie, niezależnie od rodzaju pisma, materiału pisarskiego i techniki; także niepowielone maszynopisy,

- **w wierszu 07** – stare druki, tj. druki pochodzące z okresu od wynalezienia druku do roku 1800 włącznie,

- **w wierszu 08** – mikroformy, tj. zminiaturyzowane formy dokumentów piśmienniczych: mikrofilmy (utrwalone na taśmie filmowej – zwojowej) i mikrofiszki (utrwalone na materiale fotograficznym w postaci błony płaskiej),

- **w wierszu 09** – druki muzyczne, tj. dokumenty drukowane, których podstawową zawartością jest zapis muzyki, zazwyczaj za pomocą nut,

- **w wierszu 10** – dokumenty kartograficzne, tj. umowne przedstawienie, w zmniejszonej skali, konkretnego lub abstrakcyjnego zjawiska, które może być umiejscowione w czasie i przestrzeni (mapy, globusy, plany, modele topograficzne, mapy wypukłe i zdjęcia lotnicze); nie zalicza się: atlasów i innych dokumentów kartograficznych w formie książki, mikroformy, dokumentów audiowizualnych i elektronicznych,

- **w wierszu 11** – dokument graficzny drukowany, którego podstawową cechą jest obrazowe przedstawienie rzeczywistości; obejmuje rysunki, grafikę (zarówno oryginały, jak i reprodukcje), fotografie, plakaty, rysunki techniczne itp.,

- **w wierszu 12** – normy, opisy patentowe w postaci drukowanej,

- **w wierszu 13** – materiały audiowizualne, tj. dokumenty, w których dominuje dźwięk i/lub obraz, które wymagają użycia specjalnego

sprzętu do odtworzenia i odbioru dźwięku i/lub obrazu, jak: płyty, taśmy, kasety, dźwiękowe dyski kompaktowe, DVD, pliki nagrań cyfrowych, slajdy, przezrocza, ruchome obrazy, nagrania video itd.,

- **w wierszu 14** – audiobook - niezależnie od rodzaju nośnika - nagranie dźwiękowe zawierające odczytany przez lektora tekst publikacji książkowej; zwykle zapisane na kasecie magnetofonowej lub płycie CD,

- **w wierszu 15** – inne niż wymienione w wierszach 6–13 pozostałe zbiory nieelektroniczne np. afisze, druki ulotne, jednodniówki, kalendarze itp.,

- **w wierszu 16** – należy wykazać dokumenty elektroniczne na nośniku fizycznym, w postaci czytelnej tylko dla komputera, o dostępie lokalnym i zinwentaryzowane przez bibliotekę (np. liczba baz danych zakupionych bądź pozyskanych z innych źródeł na własność przez bibliotekę, zgodnie z zapisami w księgach inwentarzowych),

- **w wierszach od 17 do 20** – należy podać niezainwentaryzowane zasoby elektroniczne o dostępie zdalnym, do których biblioteka opłaciła dostęp (samodzielnie lub w ramach konsorcjum) lub uzyskała go na podstawie odrębnych umów.

UWAGA: *Jeżeli zbiory elektroniczne licencjonowane są gromadzone centralnie w uczelni i/lub w ramach ogólnokrajowych konsorcjów, wiersze od 17–20 wypełniają wyłącznie biblioteki główne. Jeżeli w bibliotekach publicznych gromadzone są zbiory licencjonowane przez bibliotekę główną i/lub w ramach ogólnokrajowych konsorcjów, z których korzysta cała sieć, to wiersze od 17–20 wypełnia tylko biblioteka główna.*

W wierszu 17 – należy podać liczbę tytułów niezainwentaryzowanych książek elektronicznych, np. książki do których biblioteka wykupiła dostęp, jak również te, do których biblioteka uzyskała dostęp w ramach tzw. licencji krajowej lub odrębnych umów; wlicza się wydawnictwa seryjne i materiały konferencyjne (tzw. proceedings), dostępne w ramach serwisów wydawców, np. Springer Book Series, IEEE Conference Proceedings.

W wierszu 18 – należy podać liczbę tytułów wydawnictw ciągłych, publikowanych wyłącznie w formie elektronicznej albo równocześnie w formie elektronicznej, jak i innej; należy uwzględnić elektroniczne wydawnictwa ciągłe, przechowywane na miejscu oraz zasoby zdalne, do których uzyskano prawa dostępu (opłaty indywidualne lub w ramach konsorcjum; odrębne umowy); wlicza się liczbę tytułów rejestrowanych w serwisach jednego wydawcy lub grupy wydawców (np. ScienceDirect, IEEE), czasopisma, do których biblioteka uzyskała dostęp w ramach tzw. licencji krajowej oraz dodatkowe licencje na dostęp do elektronicznych wersji tytułów gromadzonych w formie drukowanej; nie wlicza się czasopism rejestrowanych w pełnotekstowych bazach danych (np. EBSCO, PROQUEST), wydawnictw ciągłych zdigitalizowanych przez bibliotekę oraz czasopism dostępnych w sieci bezpłatnie lub w modelu open access.

W wierszu 19 – należy podać liczbę tytułów baz danych na zdalnych serwerach, do których biblioteka pozyskała prawa dostępu; wlicza się bazy danych bibliograficzne, abstraktowe, pełnotekstowe, faktograficzne, również te, do których biblioteka uzyskała dostęp w ramach tzw. licencji krajowej; nie wlicza się serwisów czasopism elektronicznych jednego wydawcy lub grupy wydawców (np. IEEE); w przypadku serwisów wielobazowych (np. EBSCO) należy zsumować bazy danych dostępne w serwisie.

W wierszu 20 – należy podać liczbę innych dokumentów cyfrowych, do których zakupiono dostęp lub uzyskano go na podstawie odrębnych umów (np. patenty elektroniczne, sieciowe dokumenty audiowizualne i inne).

W wierszu 21 – należy podać liczbę obiektów zdigitalizowanych przez bibliotekę, stanowiących część zbiorów bibliotecznych i włączonych do regionalnej/institutionalnej biblioteki cyfrowej lub udostępnianych lokalnie, od początku istnienia biblioteki cyfrowej; wlicza się wydawnictwa ciągłe, zdigitalizowane przez bibliotekę – w numerach, zeszytach itp.; nie należy uwzględniać obiektów, które posiadają tylko streszczenia czy spisy treści publikacji, bez pełnych tekstów.

Dział 5**POZYCJA 1**

UWAGA: *Pozycję 1 wypełnia wyłącznie biblioteka główna (macierzysta), uwzględniając dane dotyczące całego budżetu biblioteki, wszystkich jej agend i filii.*

Pozycję 1 dla bibliotek szkół wyższych wypełnia wyłącznie biblioteka posiadająca samodzielny budżet. Biblioteki szkół wyższych, które nie mają wydzielonego budżetu, powinny uzyskać odpowiednie dane z instytucji nadrzędnej, np. administracji wydziału, kwestury.

Biblioteki główne wypełniają pozycję 1 również dla wszystkich bibliotek wydziałowych, o ile pozostają one w strukturze organizacyjnej biblioteki głównej.

W rubryce 1 – należy podać wysokość przychodów brutto (w zł., bez znaku po przecinku) biblioteki, przeznaczonych na działalność bieżącą.

W rubryce 2 – należy podać dotację przyznaną przez organizatora (jednostkę nadrzędną) na działalność bieżącą biblioteki, w tym na wynagrodzenia, gromadzenie zbiorów, utrzymanie, administrację, automatyzację, itp. Nie wlicza się budżetu na inwestycje.

UWAGA: *W przypadku bibliotek publicznych (np. gminy miejskiej), pełniących funkcje powiatowe na podstawie porozumienia/umowy ze starostwem powiatowym, należy podać łącznie kwotę dotacji organizatora podstawowego oraz dotacji powiatowej na realizację zadań powiatowych; analogicznie – np. w przypadku bibliotek wojewódzkich i miejskich – łącznie dotację z samorządu wojewódzkiego oraz gminnego.*

W rubryce 3 – należy podać środki pozyskane z innych źródeł publicznych (np. samorządów innego szczebla niż samorząd podstawowy/organizator), a także od organizacji i instytucji rządowych, ministerstw, fundacji, stowarzyszeń, źródeł zagranicznych (np. funduszy strukturalnych) itp. – w różnej formie, np. grantu, dotacji celowej, dofinansowania.

W rubryce 4 – należy podać wysokość środków wypracowanych przez bibliotekę, w tym np. opłat za nieprzestrzeganie regulaminów bibliotecznych, usługi kserograficzne, wynajem pomieszczeń itp.

W rubryce 5 – należy podać pozostałe przychody.

POZYCJA 2

Pozycję 2 wypełniają wszystkie jednostki sprawozdawcze.

Należy podać wydatki (w zł bez znaku po przecinku) na materiały biblioteczne, w tym na: zakup, prenumeratę i licencje (również w ramach konsorcjów) w ciągu roku sprawozdawczego, niezależnie od źródła finansowania:

- w wierszach od 1 do 6 – należy podać wartość zakupionych materiałów bibliotecznych dla jednostek, ściśle określonych dla danego rodzaju zbiorów (np. wolumen, tytuł, zwój, płyta, kaset),

- w wierszu 7 – należy podać wartość prenumeraty i zakupu licencji na dostęp do sieciowych zbiorów elektronicznych (książek i czasopism elektronicznych oraz baz danych).

Dział 6

POZYCJA 1

Pozycję 1 wypełniają wszystkie typy bibliotek.

W wierszu 1 – należy podać liczbę użytkowników zarejestrowanych w bibliotece, to jest osób, które posiadają aktywne konto i ważną kartę biblioteczną w danym roku sprawozdawczym. Wyklucza się osoby, których dane osobowe zostały wprowadzone automatycznie do bazy czytelników (np. nowo przyjętych studentów) i które do końca okresu sprawozdawczego nie aktywowały swojego konta osobiście lub zdalnie.

W wierszu 2 – należy podać liczbę czytelników (użytkowników aktywnie wypożyczających), tj. użytkowników zarejestrowanych, którzy wypożyczyli na zewnątrz co najmniej jedną pozycję w okresie sprawozdawczym.

W wierszu 3 – należy podać liczbę odwiedzin osób w pomieszczeniach biblioteki w ciągu roku sprawozdawczego. Należy je określić na podstawie liczby wejść do pomieszczeń biblioteki, liczonych na wejściu lub na wyjściu (nie łącznie) za pomocą kołowrotka, licznika elektronicznego lub ręcznie, rejestrując je w poszczególnych agendach biblioteki obsługujących użytkowników, a następnie sumując na potrzeby statystyki. Zaleca się odjęcie liczby wejść i wyjść personelu bibliotecznego.

Każda z tych metod może być stosowana w jednym okresie lub w wielu okresach i ubruttowiona do oszacowania rocznego. Dla bibliotek publicznych typowe będzie użycie jednego okresu tygodniowego; dla bibliotek akademickich – dwu bądź większej liczby okresów odzwierciedlających cykl działania uczelni.

POZYCJA 2

Pozycję 2 wypełniają tylko biblioteki publiczne.

W pozycji 2 należy podać strukturę użytkowników aktywnie wypożyczających, tj. użytkowników zarejestrowanych, którzy wypożyczyli co najmniej jedną pozycję w okresie sprawozdawczym.

W pozycji 2B, w rubryce 1 – należy podać ogólną liczbę dzieci i niepracującej młodzieży uczącej się we wszystkich typach szkół oraz studentów – osoby studiujące w szkołach wyższych niezależnie od trudu studiowania, jeśli jest to ich podstawowe zajęcie.

W pozycji 2B, w rubryce 2 – należy podać ogólną liczbę osób pracujących bez względu na formę i miejsce zatrudnienia.

W pozycji 2B, w rubryce 3 – należy uwzględnić osoby niezatrudnione, bezrobotne, emerytów, rencistów oraz dzieci nie objęte obowiązkiem szkolnym.

POZYCJA 3

Pozycję 3 wypełniają tylko biblioteki pedagogiczne

W pozycji 3 należy podać strukturę użytkowników aktywnie wypożyczających, tj. użytkowników zarejestrowanych, którzy wypożyczyli co najmniej jedną pozycję w okresie sprawozdawczym.

W rubryce 1 – należy podać ogólną liczbę nauczycieli, wychowawców i innych pracowników pedagogicznych zatrudnionych w przedszkolach, szkołach i placówkach oraz zakładach kształcenia i placówkach doskonalenia nauczycieli.

W rubryce 2 – należy podać ogólną liczbę studentów wszystkich stopni oraz trybów kształcenia (stacjonarnych i niestacjonarnych).

W rubryce 3 – należy podać ogólną liczbę pozostałych użytkowników.

POZYCJA 4

Pozycję 4 wypełniają tylko biblioteki naukowe (biblioteki szkół wyższych)

W pozycji 4 należy podać strukturę użytkowników aktywnie wypożyczających, tj. użytkowników zarejestrowanych, którzy wypożyczyli co najmniej jedną pozycję w okresie sprawozdawczym.

W rubryce 1 – należy podać ogólną liczbę wszystkich pracowników uczelni, dla których jest to podstawowe miejsce pracy.

W rubryce 2 – należy podać ogólną liczbę studentów z uczelni macierzystej wszystkich stopni oraz trybów kształcenia (stacjonarnych i niestacjonarnych).

W rubryce 3 – należy podać ogólną liczbę użytkowników spoza uczelni.

Dział 7

POZYCJA 1

Należy podać liczbę wypożyczeń na zewnątrz (wraz z prolongatami) oraz udostępnień księgozbioru na miejscu (rubryka 2 i 3), pozostałych zbiorów nieelektronicznych (rubryka 4, 5 i 6) oraz dokumentów elektronicznych zapisanych na nośnikach fizycznych (rubryka 7), w jednostkach ściśle określonych dla danego rodzaju zbiorów na podstawie rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 29 października 2008 r. w sprawie sposobu ewidencji materiałów bibliotecznych np. tytuł, zwój, płyta, mapa, kaset, taśma.

Biblioteki publiczne podają dane łącznie z wypożyczeniami międzybibliotecznymi.

W rubryce 1, w wierszach od 3 do 6 – należy wykazać liczbę pozycji na rewersach, w wierszach 3 i 4 – złożonych w bibliotece, natomiast w wierszach 5 i 6 – liczbę przez nią wysłanych.

UWAGA: *Jeśli placówka nie prowadzi systemu rewersów, należy zsumować wszystkie liczby z rubryk od 2 do 4 oraz 8 w obrębie wiersza tak, aby liczba zamówień była równa liczbie faktycznych udostępnień (rubryka 1=rubryka 2+3+4+8).*

W rubryce 8, w wierszach od 2 do 6 – należy wykazać kopie dokumentów (np. mikrofilmy, mikrofisz, kserokopie, skany), zastępujące materiały oryginalne w ramach wypożyczeń, w takich samych jednostkach inwentarzowych jak oryginał.

POZYCJA 2

Należy podać dane dotyczące wykorzystania zbiorów elektronicznych, przechowywanych na miejscu w bibliotece oraz takich, do których biblioteka opłaciła dostęp - wg stanu w dniu 31 XII. Wlicza się zbiory, do których biblioteka ma dostęp w ramach tzw. licencji krajowej.

UWAGA: *Jeżeli w bibliotekach korzysta się z licencjonowanych zasobów elektronicznych, za których gromadzenie (w ramach uczelni, w ramach ogólnokrajowych konsorcjów, w obrębie jednostek samorządu terytorialnego) odpowiada biblioteka główna, to wiersze 1–2 wypełniają tylko biblioteki główne.*

W wierszu 1 – sesja, tj. zrealizowane zapytanie (zalogowanie) do baz danych własnych lub licencjonowanych (z wyłączeniem katalogowej). Podaje się liczbę logowań (w ciągu roku sprawozdawczego) wszystkich użytkowników, z biblioteki i spoza niej, także logowania pracowników biblioteki oraz logowania w trakcie szkoleń. Jeśli dostawca bazy nie generuje w statystykach liczby sesji, dopuszcza się podawanie liczby przeszukiwań:

- w wierszu 2 – pobrany dokument, tj. pełen tekst publikacji wyszukiwany w bazach pełnotekstowych lub zbiorach czasopism elektronicznych albo pobrana strona z książek elektronicznych (jeżeli nie jest dostępna statystyka pobrań dokumentu, rozumianego w tym przypadku jako cała książka lub jej rozdział). Pobranie dokumentu oznacza przedstawienie na ekranie pełnego tekstu dokumentu

(np. z czasopism elektronicznych lub pełnotekstowych baz danych); nie wlicza się abstraktów, spisów treści itp.; należy wykazać liczbę pobrań w ciągu roku sprawozdawczego,

- w **wierszu 3** – w przypadku udziału w regionalnej bibliotece cyfrowej należy podać tylko liczbę wyświetleń publikacji z własnej kolekcji w ciągu roku sprawozdawczego.

POZYCJA 3

Należy podać liczbę odwiedzin wirtualnych, tzn. liczbę wywołań bibliotecznej strony internetowej, bez względu na liczbę przeglądanych stron i elementów w ciągu roku sprawozdawczego.

Dział 8

POZYCJA 1

W **wierszu 01** – należy podać, czy biblioteka umożliwia dostęp on-line do katalogu. Należy zaznaczyć TAK również wtedy, gdy katalog on-line dostępny jest tylko w godzinach pracy biblioteki.

Biblioteka zaznacza TAK, jeśli ma w katalogu on-line > 0 rekordów.

Biblioteka zaznacza TAK, jeśli nie ma strony WWW, ale bazy są tworzone on-line, np. w MAKu+ i katalog jest dostępny na stronie Instytutu Książki.

W **wierszu 02** – materiały biblioteczne w danym momencie dostępne w bibliotece (na półce).

W **wierszu 03** – materiały biblioteczne niedostępne w momencie ich zamawiania (wypożyczone).

W **wierszu 09** – RSS to specjalny kanał informacyjny służący do przesyłania informacji o zawartości strony internetowej (np. aktualności) na zasadzie subskrypcji, pozwalający na pobieranie przez użytkowników nagłówków i treści wiadomości przy pomocy specjalnych czytników.

W **wierszu 10** – formularz e-mail to interaktywny formularz zamieszczony na stronie WWW biblioteki, służący użytkownikom do kontaktu z biblioteką.

Użytkownik otrzymuje informację zwrotną wypełniając formularz swoimi danymi osobistymi i opisem problemu, którego rozwiązanie oczekuje ze strony bibliotekarza. **Nie należy mylić z dostępem do adresu e-mail biblioteki.**

W **wierszu 13** – należy podać procentowy udział dokumentów, o których informacje są dostępne w zautomatyzowanym katalogu, w stosunku do wszystkich dokumentów pozostających w zbiorach biblioteki. W obliczeniach nie uwzględnia się dokumentów, do których biblioteka uzyskała prawo stałego lub czasowego dostępu.

POZYCJA 2

W **wierszu 1** – wlicza się bazy danych tworzone samodzielnie o zasięgu lokalnym lub regionalnym (np. bibliografie publikacji pracowników), bazy tworzone we współpracy z partnerami krajowymi i zagranicznymi; nie należy uwzględniać baz katalogowych.

W **wierszu 2** – w przypadku udziału w regionalnej bibliotece cyfrowej należy podać tylko liczbę obiektów dodanych do własnej kolekcji. **Wyklucza się obiekty, które zawierają tylko streszczenia czy spisy treści, bez pełnych tekstów.**

W **wierszu 3** – przez **repozytorium instytucjonalne** rozumie się cyfrowe archiwum upowszechniające dorobek naukowy pracowników instytucji (np. uczelni w przypadku biblioteki szkoły wyższej).

Należy podać liczbę obiektów pełnotekstowych dodanych w danym roku do repozytorium instytucjonalnego, za które odpowiedzialna jest biblioteka. **Wyklucza się obiekty, które zawierają tylko streszczenia czy spisy treści publikacji, bez pełnych treści tekstów/zawartości**

Jeśli w bibliotece wszystkie funkcje i cele repozytorium instytucjonalnego pełni biblioteka cyfrowa, dane należy uwzględnić w pytaniu dotyczącym bibliotek cyfrowych, dodając do obiektów zdigitalizowanych.

Dział 9

Informacje powinny dotyczyć wyłącznie działań o charakterze szkoleniowym, edukacyjnym i kulturalnym itp. podejmowanych przez jednostkę sprawozdawczą w danym roku sprawozdawczym; należy uwzględnić także te, realizowane w formie on-line.

W **wierszu 1** – należy wykazać szkolenia użytkowników (grupowe, o określonym programie instruktazowym), tj. szkolenia w zakresie korzystania z: biblioteki, zbiorów i usług biblioteczno-informacyjnych, źródeł informacji lub obsługi systemu bibliotecznego, usług elektronicznych, oferowane jako, np.: lekcje, szkolenie biblioteczne, informacyjne, zwiedzanie biblioteki. Należy w tym wykazać seminaria dla studentów/doktorantów, zajęcia programowe z informacji naukowej itp.; należy uwzględnić szkolenia tradycyjne lub przez Internet (on-line).

W **wierszu 2** – należy wykazać szkolenia dla pracowników innych bibliotek (np. prowadzone przez wojewódzkie biblioteki publiczne),

staże dla pracowników innych bibliotek, praktyki dla studentów bibliotekoznawstwa; należy uwzględnić szkolenia tradycyjne lub przez Internet (on-line).

W **wierszu 3** – należy podać łączną liczbę imprez bibliotecznych o charakterze środowiskowym, okolicznościowym lub literackim (w tym wystaw), organizowanych dla użytkowników. Jeżeli impreza występuje pod jednym tytułem, należy policzyć ją jako jedną, natomiast **uczestników** imprez cyklicznych w **rubryce 2** podajemy łącznie.

Impreza cykliczna jest wydarzeniem kulturalnym, powtarzającym się regularnie w określonym przedziale czasowym (np. miesięcznym, rocznym), składającym się z jednej lub większej liczby imprez, połączonych wspólnym tematem.

Należy uwzględnić imprezy tradycyjne i realizowane w formie on-line, np. czat z pisarzem, wystawy wirtualne (tzn. prezentacje w Internecie zdigitalizowanych dokumentów i towarzyszących im tekstów objaśniających, tworzone przez instytucję w oparciu o własne zbiory, czyli biblioteczne ekspozycje wirtualne, które są przedłużeniem rzeczywistej wystawy mającej miejsce w murach biblioteki lub też wystawy tworzone wyłącznie na potrzeby Internetu). W **rubryce 2** nie uwzględnia się liczby osób odwiedzających wystawę, wlicza się jedynie uczestników imprez towarzyszących, np. otwarciu wystawy.

W **wierszu 4** – należy wykazać inne zajęcia o charakterze edukacyjnym, organizowane dla użytkowników, np. kursy komputerowe i językowe, odczyty, spotkania kół zainteresowań, warsztaty rękodzielnicze, warsztaty dziennikarskie itp.

W **wierszu 5** – należy podać organizowane przez bibliotekę konferencje, seminaria, sympozja o zasięgu lokalnym, zasięgu krajowym lub międzynarodowym.

W **wierszu 6** – należy podać liczbę projektów bibliotecznych zinstytucjonalizowanych i/lub finansowanych ze specjalnych grantów, realizowanych we współpracy z przynajmniej jednym partnerem (np. biblioteką, archiwum, muzeum, wydziałem w uczelni, inną instytucją spośród społeczności lokalnej). Projekt może być o charakterze lokalnym, regionalnym, krajowym lub międzynarodowym.

Wyklucza się projekty bibliotek pozostających w jednej strukturze organizacyjnej.

W **wierszu 7** – należy podać publikacje naukowe, popularnonaukowe, fachowe (w tym: książki, rozdziały w książkach, artykuły, referaty konferencyjne, postery, prezentacje, recenzje, tłumaczenia). Uwzględnia się formy drukowane i elektroniczne. Nie wlicza się notatek prasowych, ulotek, itp.

W **wierszu 8** – należy podać całkowitą liczbę pozycji, które poddano pracom konserwatorskim i ochronie zbiorów w okresie sprawozdawczym.

Konserwacja rozumiana jest jako proces, który zachowuje dzieło w jego pierwotnej formie: ochrona tradycyjnymi technikami manualnymi, odkwaszenie.

Wyklucza się zastąpienie oryginału kopią, mikrofilmem, wersją cyfrową.

Uwzględnia się prace konserwatorskie wykonane w bibliotece lub przez firmę zewnętrzną.

UWAGA: Wiersze od 6 do 8 wypełniają wyłącznie biblioteki naukowe szkół wyższych.

W **rubryce 3** – należy podać ogólną liczbę godzin szkoleń, konferencji, seminariów, sympozjów w ciągu roku; w przypadku szkoleń on-line wlicza się czas poświęcony na przygotowanie oraz obsługę modułów i testów.

Dział 10

Należy wykazać liczbę tytułów publikacji własnych, w podziale na wydawnictwa zwarte i ciągłe, bez względu na nośnik (nie zalicza się baz danych, zbiorów zdigitalizowanych przez bibliotekę oraz materiałów promocyjnych i reklamowych, druków ulotnych).

W **rubrykach 2 i 3** – wydawnictw zwartych, stanowiących zamkniętą całość, np. książek, broszur (liczących nie mniej niż 5 i nie więcej niż 48 stron), materiałów konferencyjnych, biografii, katalogów.

W **rubrykach 4 i 5** – wydawnictw ciągłych (łącznie z biuletynem elektronicznym).

W **rubrykach 3 i 5** – należy podać publikacje w postaci elektronicznej, o dostępie lokalnym (na nośnikach fizycznych) lub zdalnym, wydanych wyłącznie w postaci elektronicznej (niestanowiących równoległej wersji dla drukowanej postaci publikacji).

Dział 1. Finansowanie działalności B+R realizowanej w jednostce sprawozdawczej (nakłady wewnętrzne) oraz wartość aparatury naukowo-badawczej w 2016 r. (w tysiącach zł ze znakiem po przecinku)

Nakłady wewnętrzne faktycznie poniesione (bez amortyzacji środków trwałych) (wiersze 02+05)		01	
Nakłady bieżące ogółem ^{d)}		02	
w tym:	nakłady osobowe ^{b)}	03	
	wynagrodzenia bezosobowe ^{c)}	04	
Nakłady inwestycyjne ogółem (wiersze 06+07+09+10+12+13)		05	
z tego:	budynki i lokale, obiekty inżynierii lądowej i wodnej oraz grunty (grupy KŚT 0, 1, 2) ^{d)}	06	
	maszyny i urządzenia techniczne (grupy KŚT 3-6) ^{d)} oraz narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie (grupa KŚT 8) ^{d)}	07	
	w tym zakup aparatury naukowo-badawczej ^{e)}	08	
	środki transportu (grupa KŚT 7) ^{d)}	09	
	oprogramowanie komputerowe	10	
	w tym oprogramowanie stworzone na własny użytek ^{f)}	11	
	wartości niematerialne i prawne	12	
	pozostałe nakłady inwestycyjne	13	

Z nakładów wewnętrznych (wiersz 01) przypada na środki (wiersze 14+15= wiersz 01)				
własne		14		
otrzymane (wiersze 16+26)		15		
z tego od:	podmiotów krajowych (wiersze 17+18+19+20+21+22+23+25)		16	
	z tego od:	MNiSW ^{g)} , MR ^{h)} , MF ^{d)} , innych ministerstw	17	
		JST ^{j)} organy i jednostki im podległe lub nadzorowane	18	
		NCBR ^{k)} , NCN ^{j)} , PARP ^{m)} oraz innych agencji	19	
		jednostek naukowych PAN ⁿ⁾	20	
		instytutów badawczych ^{o)}	21	
		szkół wyższych	22	
		przedsiębiorstw	23	
		w tym z tej samej grupy przedsiębiorstw	24	
	z tego od:	prywatnych instytucji niekomercyjnych (tj. organizacji non-profit, np. fundacji, stowarzyszeń)	25	
	podmiotów z zagranicy (wiersze 27+28+29+32+33+34+35)		26	
	z tego od:	Komisji Europejskiej ^{p)}		27
		organizacji międzynarodowych		28
		przedsiębiorstw		29
		w tym	z tej samej grupy przedsiębiorstw	30
			z krajów Unii Europejskiej	31
		szkół wyższych		32
		instytucji rządowych (np. w ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego)		33
		prywatnych instytucji niekomercyjnych (tj. organizacji non-profit, np. fundacji, stowarzyszeń)		34
	pozostałych podmiotów		35	

Ze środków otrzymanych od instytucji dysponujących środkami publicznymi przypada na pozyskane:			
w ramach konkursów, grantów i pozostałych form dotacji		36	
w tym jako środki krajowe w projektach współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej		37	
w ramach działalności statutowej finansowanej ze środków MNiSW ^{g)}		38	
w ramach ulgi podatkowej		39	

Dział 1. Finansowanie działalności B+R realizowanej w jednostce sprawozdawczej (nakłady wewnętrzne) oraz wartość aparatury naukowo-badawczej w 2016 r. (w tysiącach zł ze znakiem po przecinku) (dokończenie)

0		1	2
Z nakładów wewnętrznych (bieżących i inwestycyjnych) przypada na ^{a)} :		z nakładów bieżących (wiersz 02)	z nakładów inwestycyjnych (wiersz 05)
badania naukowe	podstawowe	40	
	stosowane i przemysłowe	41	
prace rozwojowe		42	
Aparatura naukowo-badawcza spełniająca kryteria zaliczania do środków trwałych (będąca na stanie księgowym jednostki)		wartość brutto	stan w dniu 31 XII 2016 r.
		umorzenie	43
		otrzymana nieodpłatnie w 2016 r. ^{s)}	44
			45
Proszę wypełnić załącznik nr 1, 2 i 3			

^{a)} Bez kosztów zakupu lub wytworzenia aparatury naukowo-badawczej spełniającej kryteria zaliczania do środków trwałych niezbędnych do wykonania określonych prac B+R, lecz do czasu zakończenia tych prac, nieujętej w ewidencji środków trwałych jednostki. ^{b)} Łącznie z nakładami poniesionymi na osoby wykonujące prace B+R na umowie o dzieło lub zlecenie, a pozostające w stosunku pracy w jednostce, których zakres obowiązków etatowych nie obejmuje działalności B+R. ^{c)} Dotyczy osób nie pozostających w stosunku pracy w jednostce; obejmuje wynagrodzenie osób zatrudnionych wyłącznie na umowy zlecenie i umowy o dzieło oraz stypendia naukowe wypłacane przez jednostkę. ^{d)} Według aktualnie obowiązującej Klasyfikacji Środków Trwałych (KŚT). ^{e)} Łącznie z nakładami na aparaturę wymienioną w przypisie a. ^{f)} Z zamiarem użytkowania powyżej 1 roku, oszacowane np. według kosztów jego produkcji. ^{g)} Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wzwyższego. ^{h)} Ministerstwo Rozwoju. ⁱ⁾ Ministerstwo Finansów. ^{j)} Jednostki Samorządu Terytorialnego. ^{k)} Narodowe Centrum Badań i Rozwoju. ^{l)} Narodowe Centrum Nauki. ^{m)} Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości. ⁿ⁾ Na podstawie ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz. U. z 2016 r. poz. 572, z późn. zm.). ^{o)} Działających na podstawie ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych (Dz. U. z 2016 r. poz. 371, z późn. zm.). ^{p)} W tym udział środków KE w projektach współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej. ^{q)} Zgodnie z ustawą z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki (Dz. U. z 2016 r. poz. 2045, z późn. zm.). ^{r)} Bez aparatury wymienionej w przypisie a przeniesionej w ciągu roku do środków trwałych.

Dział 2. Finansowanie^{a)} działalności B+R realizowanej poza jednostką sprawozdawczą w 2016 r. (w tysiącach zł ze znakiem po przecinku)

Środki przekazane ogółem (wiersze 02+12 rubryka 1)		01		
0		1	2	
z tego przypada na		razem	w tym transfer środków ^{b)}	
przekazane:	podmiotom krajowym (wiersze 03+04+05+06+08+09+10+11)	02		
	z tego:	jednostkom naukowym PAN ^{c)}	03	
		instytutom badawczym ^{d)}	04	
		szkołom wyższym	05	
		przedsiębiorstwom	06	
		w tym mikroprzedsiębiorstwom ^{e)}	07	
		prywatnym instytucjom niekomercyjnym (tj. organizacjom non-profit, np. fundacjom, stowarzyszeniom)	08	
		osobom fizycznym zatrudnionym na umowę zlecenie i umowę o dzieło ^{f)}	09	
		osobom fizycznym w formie stypendium	10	
		pozostałym podmiotom krajowym	11	
	podmiotom zagranicznym (wiersze 13+14+15+16+17)	12		
	z tego:	szkołom wyższym	13	
		przedsiębiorstwom	14	
		prywatnym instytucjom niekomercyjnym (tj. organizacjom non-profit, np. fundacjom, stowarzyszeniom)	15	
		organizacjom międzynarodowym	16	
		pozostałym podmiotom zagranicznym	17	

Dział 2. Finansowanie^{a)} działalności B+R realizowanej poza jednostką sprawozdawczą w 2016 r. (w tysiącach zł ze znakiem po przecinku) (dokończenie)

w tym (z wiersza 12) przypada na środki przekazane oddziałom (filiom) Państwa jednostki lub innym instytucjom polskim działającym na terenie:	Unii Europejskiej (z wyłączeniem Polski)	18		
	poza Unią Europejską	19		

^{a)} W tym zakup usług B+R. ^{b)} Przekazanie pieniędzy bez uzyskania w zamian produktu lub usługi B+R. ^{c)} Na podstawie ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk. ^{d)} Na podstawie ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych. ^{e)} Przedsiębiorstwa o liczbie pracujących poniżej 10 osób z PKD innym niż 72 (Badania naukowe i prace rozwojowe). ^{f)} Osobom zatrudnionym na umowę zlecenie i umowę o dzieło, które wykonywały prace badawcze poza siedzibą zlecającego. Jeżeli prace, choćby częściowo, zostały wykonane w siedzibie zlecającego należy potraktować nakłady na te prace jako nakłady wewnętrzne i wykazać ich wartość w dziale 1 w wierszu 02.

Dział 3. Personel zaangażowany w 2016 r. w działalność B+R realizowaną w jednostce sprawozdawczej

Wyszczególnienie		Z ogólnej liczby pracujących ^{a)}		Liczba osób niepozostających w stosunku pracy w jednostce ^{b)}			
				otrzymujący wynagrodzenie ^{c)}		nieotrzymujący wynagrodzenia ^{d)}	
		ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety
0		1	2	3	4	5	6
Ogółem (wiersze 02+03+04+05+06+07+08)	01						
Z tytułem naukowym profesora ^{e)}	02						
Ze stopniem naukowym ^{f)}	doktora habilitowanego	03					
	doktora	04					
Pozostałe osoby z wykształceniem wyższym	z tytułem magistra lub równorzędnym	05					
	z tytułem licencjata lub równorzędnym	06					
	absolwenci kolegów	07					
Z wykształceniem pozostałym	08						

^{a)} Z liczby osób wskazanych w dziale 0 w pyt D osoby zaangażowane w działalność B+R niezależnie od rodzaju umowy (etat, umowy cywilnoprawne), na podstawie której wykonują takie prace. ^{b)} Łącznie z doktorantami zaangażowanymi w prace B+R niepozostającymi w stosunku pracy w jednostce. ^{c)} Łącznie z osobami zatrudnionymi na podstawie umów cywilnoprawnych (umowy zlecenie i umowy o dzieło) oraz osobami, których wynagrodzenie zostało wykazane w dziale 1 w wierszu 04. ^{d)} W tym emerytowani pracownicy oraz studenci zaangażowani na zasadach wolontariatu. ^{e)} Łącznie z tytułem profesora sztuki (zgodnie z ustawą z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2016 r. poz. 882, z późn. zm.)). ^{f)} Łącznie ze stopniem w zakresie sztuki (ustawa jak w przypisie e).

Dział 4. Personel zaangażowany w 2016 r. w działalność B+R realizowaną w jednostce sprawozdawczej według zawodów^{a)}

Wyszczególnienie	Ogółem	W tym kobiety	Personel wykonujący prace naukowo-badawcze		Technicy i pracownicy równorzędni		Pozostały personel	
			ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety
0	1	2	3	4	5	6	7	8
Liczba osób zaangażowanych w działalność B+R								
Ogółem pracujący	01							
Osoby niepozostające w stosunku pracy w jednostce ^{b)}	02							
Personel w ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC) ^{c)} (ze znakiem po przecinku)								
Ogółem pracujący	03							
Osoby zaangażowane w prace B+R niepozostające w stosunku pracy w jednostce ^{b)}	04							

^{a)} Zgodnie z klasyfikacją personelu B+R według zawodów opracowaną przez OECD. ^{b)} Łącznie z doktorantami zaangażowanymi w prace B+R niepozostającymi w stosunku pracy w jednostce. ^{c)} EPC – czas przepracowany przez pracownika przy pracach B+R w ciągu roku sprawozdawczego, EPC dla jednej osoby nie może przekraczać wartości równej 1.

Dział 5. Personel wykonujący prace naukowo-badawcze wg pochodzenia, wykształcenia i grup wieku w 2016 r.

Wyszczególnienie		Personel wykonujący prace naukowo-badawcze wg pochodzenia:										
		ogółem	w tym cudzoziemcy ^{a)}	w tym:								
				z Europy		z Ameryki Północnej	z Ameryki Środkowej i Południowej	z Azji	z Afryki	pozostali cudzoziemcy		
0	1	2	ogółem	w tym z Unii Europejskiej	3						4	5
Pracujący	01											
w tym kobiety	02											

^{a)} Na podstawie ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2016 r. poz. 1990, z późn. zm.).

Wyszczególnienie		Personel wykonujący prace naukowo-badawcze wg wieku:					
		ogółem	24 lata i mniej	25 - 34	35 - 44	45 - 54	55 - 64
0	1	2	3	4	5	6	7
Pracujący	03						
w tym kobiety	04						

Wyszczególnienie		Personel wykonujący prace naukowo-badawcze wg wykształcenia:					
		ogółem	z tytułem profesora	ze stopniem		z pozostałym wykształceniem wyższym	z wykształceniem pozostałym
				doktora habilitowanego	doktora		
0	1	2	3	4	5	6	
Pracujący	05						
w tym kobiety	06						

Dział 6. Dane uzupełniające

A. Liczba zgłoszeń dokonanych przez jednostkę w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej w 2016 r.	1. znaków towarowych	01	
	2. wzorów przemysłowych	02	
	3. wzorów użytkowych	03	
	4. wynalazków	04	
B. Ile spośród wykazanych (w pyt. A.4) zgłoszeń wynalazków jednostka planuje dokonać w zagranicznych urzędach patentowych?		05	
C. Liczba zgłoszeń wynalazków dokonanych w zagranicznych urzędach patentowych w 2016 r.		06	
D. Liczba patentów uzyskanych w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej w 2016 r.		07	
E. Liczba patentów uzyskanych w zagranicznych urzędach patentowych w 2016 r.		08	
F. Czy w 2016 r. w jednostce istniał system zachęt dla pracowników dotyczący tworzenia własności intelektualnej?		09	TAK NIE
G. Czy w 2016 r. jednostka korzystała z baz danych patentów, znaków towarowych lub innych baz danych praw własności intelektualnej?		10	TAK NIE
H. Z nakładów wewnętrznych dedykowane technologiom (w tysiącach zł ze znakiem po przecinku)	1. biotechnologii	11	
	2. nanotechnologii	12	
	3. informacyjno-telekomunikacyjnym	13	

Załącznik nr 1 do formularza PNT-01 za 2016 rok

Proszę określić jaki % nakładów wewnętrznych ogółem na B+R (dział 1 wiersz 01) poniosła jednostka na rzecz poszczególnych dziedzin:

Lp.	Dziedziny B+R	1+2+3+4+5+6 = 100%
1	Nauki przyrodnicze	
a	matematyka	
b	nauki o komputerach i informatyka	
c	nauki fizyczne	
d	nauki chemiczne	
e	nauki o Ziemi i powiązane z nimi nauki o środowisku (z wyłączeniem aspektów gospodarczych i społecznych)	
f	nauki biologiczne	
g	inne nauki przyrodnicze	
2	Nauki inżynierskie i techniczne	
a	inżynieria lądowa	
b	elektrotechnika, elektronika, inżynieria informatyczna	
c	inżynieria mechaniczna	
d	inżynieria chemiczna	
e	inżynieria materiałowa	
f	inżynieria medyczna	
g	inżynieria środowiska	
h	biotechnologia środowiskowa	
i	biotechnologia przemysłowa	
j	nanotechnologia	
k	inne nauki inżynierskie i techniczne	
3	Nauki medyczne i nauki o zdrowiu	
a	medycyna ogólna	
b	medycyna kliniczna	
c	nauki o zdrowiu	
d	biotechnologia medyczna	
e	inne nauki medyczne	
4	Nauki rolnicze i weterynaryjne	
a	nauki rolnicze, leśne i rybactwo	
b	nauki o zwierzętach i mleczarstwo	
c	nauki weterynaryjne	
d	biotechnologia rolnicza	
e	inne nauki rolnicze	
5	Nauki społeczne	
a	psychologia i nauki o poznaniu	
b	nauki ekonomiczne	
c	pedagogika	
d	socjologia	
e	nauki prawne	
f	nauki polityczne	
g	geografia społeczna i gospodarcza	
h	nauki o mediach i komunikacji społecznej	
i	inne nauki społeczne	
6	Nauki humanistyczne i sztuka	
a	historia i archeologia	
b	języki i literatura	
c	filozofia, etyka i religia	
d	sztuka (sztuka, historia sztuki, sztuki sceniczne, muzyka)	
e	inne nauki humanistyczne	

Załącznik nr 2 do formularza PNT-01 za 2016 rok

Proszę określić jaki % nakładów wewnętrznych ogółem na B+R (dział 1 wiersz 01) poniosła jednostka na rzecz poszczególnych rodzajów działalności gospodarczej:

Lp.	Rodzaje działalności gospodarczej	Symbole wg PKD 2007	= 100%
1	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	01+02+03	
2	Górnictwo i wydobywanie	05+06+07+08+09	
3	Produkcja artykułów spożywczych	10	
4	Produkcja napojów	11	
5	Produkcja wyrobów tytoniowych	12	
6	Produkcja wyrobów tekstylnych	13	
7	Produkcja odzieży	14	
8	Produkcja skór i wyrobów ze skór wyprawionych	15	
9	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania	16	
10	Produkcja papieru i wyrobów z papieru	17	
11	Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	18	
12	Wytwarzanie i przetwarzanie koksu i produktów rafinacji ropy naftowej	19	
13	Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	20	
14	Produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych	21	
15	Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	22	
16	Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	23	
17	Produkcja metali	24	
18	Produkcja broni i amunicji	25.4	
19	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń (bez Produkcji broni i amunicji)	25.1+25.2+25.3+ 25.5+25.6+25.7+25.9	
20	Produkcja elektronicznych elementów i obwodów drukowanych	26.1	
21	Produkcja komputerów i urządzeń peryferyjnych	26.2	
22	Produkcja sprzętu (tele)komunikacyjnego	26.3	
23	Produkcja elektronicznego sprzętu powszechnego użytku	26.4	
24	Produkcja instrumentów i przyrządów pomiarowych, kontrolnych i nawigacyjnych; produkcja zegarków i zegarów	26.5	
25	Produkcja urządzeń napromieniowujących, sprzętu elektromedycznego i elektroterapeutycznego	26.6	
26	Produkcja instrumentów optycznych i sprzętu fotograficznego	26.7	
27	Produkcja magnetycznych i optycznych niezapisanych nośników informacji	26.8	
28	Produkcja urządzeń elektrycznych	27	
29	Produkcja maszyn i urządzeń gdzie indziej niesklasyfikowana	28	
30	Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli	29	
31	Produkcja statków i łodzi	30.1	
32	Produkcja lokomotyw kolejowych oraz taboru szynowego	30.2	
33	Produkcja statków powietrznych, statków kosmicznych i podobnych maszyn	30.3	
34	Produkcja wojskowych pojazdów bojowych	30.4	
35	Produkcja sprzętu transportowego, gdzie indziej niesklasyfikowana	30.9	
36	Produkcja mebli	31	
37	Produkcja urządzeń, instrumentów oraz wyrobów medycznych, włączając dentystyczne	32.5	
38	Pozostała produkcja wyrobów (bez Produkcji urządzeń, instrumentów oraz wyrobów medycznych, włączając dentystyczne)	32.1+32.2+32.3+ 32.4+32.9	
39	Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	33	
40	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	35	
41	Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	36	
42	Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków; Działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców; Działalność związana z rekultywacją i pozostała działalność usługowa związana z gospodarką odpadami	37+38+39	
43	Budownictwo	41+42+43	
44	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	45+46+47	
45	Transport i gospodarka magazynowa	49+50+51+52+53	
46	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	55+56	
47	Działalność wydawnicza; Działalność związana z produkcją filmów, nagrań wideo, programów telewizyjnych, nagrań dźwiękowych i muzycznych; Nadawanie programów ogólnodostępnych i abonentowych	58+59+60	
48	Telekomunikacja	61	
49	Działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana	62	
50	Działalność usługowa w zakresie informacji	63	

51	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	64+65+66	
52	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	68	
53	Działalność prawnicza, rachunkowo-księgowo i doradztwo podatkowe; Działalność firm centralnych (head offices); doradztwo związane z zarządzaniem	69+70	
54	Działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne	71	
55	Badania naukowe i prace rozwojowe w dziedzinie nauk przyrodniczych i technicznych	72.1	
56	Badania naukowe i prace rozwojowe w dziedzinie nauk społecznych i humanistycznych	72.2	
57	Reklama, badanie rynku i opinii publicznej; Pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna; Działalność weterynaryjna	73+74+75	
58	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	77+78+79+80+81+82	
59	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenie społeczne	84	
60	Edukacja	85	
61	Opieka zdrowotna	86	
62	Pomoc społeczna z zakwaterowaniem; Pomoc społeczna bez zakwaterowania	87+88	
63	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	90+91+92+93	
64	Pozostała działalność usługowa;	94+95+96	
65	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; Gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby; Organizacje i zespoły eksterytorialne	97+98+99	
66	Nakłady niededykowane konkretnej działalności	x	

Załącznik nr 3 do formularza PNT-01 za 2016 rok

Proszę określić jaki % nakładów wewnętrznych ogółem na B+R (dział 1 wiersz 01) poniosła jednostka na poszczególne cele społeczno-ekonomiczne:

Lp.	Klasyfikacja NABS ^{a)} 2007	1+2+3+4+5+6+7+8+9+10+11+12+13 = 100%
1	Eksploatacja i eksploatacja Ziemi	
2	Środowisko	
3	Eksploatacja i eksploatacja przestrzeni kosmicznej	
4	Transport, telekomunikacja i inne infrastruktury	
5	Energia	
6	Produkcja i technologia przemysłowa	
7	Zdrowie	
8	Rolnictwo	
9	Edukacja	
10	Kultura, rekreacja, religia i środki masowego przekazu	
11	Systemy, struktury i procesy polityczne i społeczne	
12	Ogólny postęp wiedzy	
13	Obronność	

^{a)} Klasyfikacja celów społeczno-ekonomicznych.

Objaśnienia do formularza PNT-01

Sprawozdanie o działalności badawczej i rozwojowej (B+R) służy do oceny potencjału naukowo-badawczego kraju. Obejmuje ono informacje w ujęciu dostosowanym do standardów międzynarodowych, zawartych w podręczniku *Frascati Manual*, stosowanych w krajach członkowskich OECD i UE (rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 995/2012 z dnia 26 października 2012 r. ustanawiające szczegółowe zasady wykonania decyzji nr 1608/2003/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie sporządzania i rozwoju statystyk Wspólnoty z zakresu nauki i techniki (Tekst mający znaczenie dla EOG) (Dz. Urz. UE L 299 z 27.10.2012, str. 18)).

Działalność badawcza i rozwojowa, w skrócie **B+R**, definiowana jest jako praca twórcza i prowadzona w sposób metodyczny, podejmowana w celu zwiększenia zasobów wiedzy, w tym wiedzy o rodzaju ludzkim, kulturze i społeczeństwie oraz w celu tworzenia nowych zastosowań dla już istniejącej wiedzy. Działalność B+R spełnia pięć warunków:

- 1) jest ukierunkowana na nowe odkrycia (działalność nowatorska),
- 2) u jej podstaw leżą oryginalne, nieoczywiste koncepcje i hipotezy (działalność twórcza),
- 3) brak jest pewności co do jej wyniku końcowego (działalność w warunkach niepewności),
- 4) jest zaplanowana formalnie i uwzględniona w budżecie (działalność metodyczna),
- 5) jej wyniki mogą być powtórzone (działalność powtarzalna i/lub możliwa do odtworzenia).

Ponieważ działalność badawcza i rozwojowa jest pojęciem szerszym niż prowadzenie prac badawczych i rozwojowych, można w celu identyfikacji działalności B+R uwzględniać następujący zestaw charakterystycznych dla niej zadań:

- prace naukowo-techniczne na potrzeby projektów (projektowanie i przeprowadzanie eksperymentów i badań, konstruowanie prototypów itd.),
- planowanie i kierowanie projektami B+R,
- przygotowywanie raportów częściowych i końcowych dla projektów B+R,
- świadczenie usług wewnętrznych dla projektów badawczo-rozwojowych (np. wykonywanie zadań z zakresu informatyki, studiów bibliograficznych i prowadzenia dokumentacji),
- obsługa administracyjna projektów B+R w zakresie spraw finansowych i kadrowych.

W obszarze działalności badawczej i rozwojowej zawierają się:

1) badania naukowe

- a) badania podstawowe – oryginalne prace badawcze eksperymentalne lub teoretyczne podejmowane przede wszystkim w celu zdobywania nowej wiedzy o podstawach zjawisk i obserwowalnych faktów bez nastawienia na bezpośrednie zastosowanie komercyjne,
- b) badania stosowane – prace badawcze podejmowane w celu zdobycia nowej wiedzy, zorientowane przede wszystkim na zastosowanie w praktyce,
- c) badania przemysłowe – badania mające na celu zdobycie nowej wiedzy oraz umiejętności w celu opracowywania nowych produktów, procesów i usług lub wprowadzania znaczących ulepszeń do istniejących produktów, procesów i usług; badania te uwzględniają tworzenie elementów składowych systemów złożonych, budowę prototypów w środowisku laboratoryjnym lub w środowisku symulującym istniejące systemy, szczególnie do oceny przydatności danych rodzajów technologii, a także budowę niezbędnych w tych badaniach linii pilotażowych, w tym do uzyskania dowodu w przypadku technologii generycznych,

2) prace rozwojowe – nabywanie, łączenie, kształtowanie i wykorzystywanie dostępnej aktualnie wiedzy i umiejętności z dziedziny nauki, technologii i działalności gospodarczej oraz innej wiedzy i umiejętności do planowania produkcji oraz tworzenia i projektowania nowych, zmienionych lub ulepszonych produktów, procesów i usług, w szczególności:

- a) opracowywanie prototypów i projektów pilotażowych oraz demonstracje, testowanie i walidację nowych lub ulepszonych produktów, procesów lub usług w otoczeniu stanowiącym model warunków rzeczywistego funkcjonowania, których głównym celem jest dalsze udoskonalenie techniczne produktów, procesów lub usług, których ostateczny kształt nie został określony,
- b) opracowywanie prototypów i projektów pilotażowych, które można wykorzystać do celów komercyjnych, w przypadku gdy prototyp lub projekt pilotażowy stanowi produkt końcowy gotowy do wykorzystania komercyjnego, a jego produkcja wyłącznie do celów demonstracyjnych i walidacyjnych jest zbyt kosztowna.

Prace rozwojowe **nie obejmują** rutynowych i okresowych zmian wprowadzanych do produktów, linii produkcyjnych, procesów wytwórczych, istniejących usług oraz innych operacji w toku, nawet jeżeli takie zmiany mają charakter ulepszeń.

Przykłady działalności badawczej i rozwojowej:

- 1) w zakresie produkcji i technologii przemysłowej:
  - badania ukierunkowane na przygotowanie technologii nowych generacji,
  - działalność mająca na celu doprowadzenie do stworzenia planu lub projektu nowego lub znacząco ulepszanego produktu lub procesu. Aby mogła ona zostać zakwalifikowana jako działalność B+R powinna być poprzedzona sformułowaniem koncepcji (na podstawie wcześniejszych badań lub doświadczeń). Można do niej zaklasyfikować projektowanie, konstruowanie i testowanie prototypów, testowanie alternatywnych produktów oraz konstrukcję i eksploatację instalacji próbnych,
- 2) w zakresie górnictwa i prac geologiczno-poszukiwawczych:
  - rozpoznawanie struktury geologicznej wybranych obszarów z uwzględnieniem zasobów kopalin użytecznych eksploatowanych na potrzeby gospodarki,
- 3) w zakresie medycyny:
  - opracowanie nowej metody klasyfikacji sekwencji immunoglobulin,
  - badania przeprowadzone w celu rozróżnienia przeciwciał dla różnych chorób,
  - opracowania sposobu syntezy przeciwciała do konkretnej choroby, na podstawie znajomości jego struktury i testów klinicznych skuteczności syntetyzowanych przeciwciał u pacjentów, którzy wyrazili zgodę na leczenie eksperymentalne,
- 4) w zakresie rolnictwa i leśnictwa:
  - badanie zmian genomu i czynników mutagennych w roślinach, badania w zakresie genetyki gatunków roślin w lesie, w celu poznania mechanizmów odporności na choroby lub szkodniki,
  - prace doświadczalne nad roślinnością lasów, gdzie w warunkach zmieniających się odstępów i wyrównania drzew testuje się rozprzestrzenianie się chorób, zapewniając jednocześnie maksymalną wydajność,
  - prace nad wykorzystaniem istniejących badań na temat poszczególnych gatunków roślin, w celu stworzenia planu nasadzeń w lasach,
- 5) w zakresie oprogramowania komputerowego:
  - badanie właściwości ogólnych algorytmów do obsługi dużych zbiorów danych w czasie rzeczywistym; poszukiwanie alternatywnych metod obliczeniowych,
  - badania ukierunkowane na znalezienie sposobu na zmniejszenie ilości spamu,
  - badania nad stosowaniem przetwarzania informacji w nowych dziedzinach lub w nowy sposób (np. opracowanie nowego języka programowania, nowych systemów operacyjnych, generatorów programu itp.),
  - opracowanie nowego oprogramowania aplikacji i znacznych ulepszeń systemów operacyjnych i programów użytkowych,
- 6) w zakresie bankowości i ubezpieczeń:
  - opracowanie nowych teorii ryzyka,
  - badanie nowych typów umów w celu objęcia ochroną ubezpieczeniową nowych rodzajów ryzyka, które pojawiły się na rynku lub badanie nowych typów instrumentów oszczędnościowych (badania stosowane),
  - opracowanie nowej metody zarządzania funduszem inwestycyjnym,
- 7) w zakresie kultury, rekreacji i środków masowego przekazu:
  - analiza wpływu zmian gospodarczych i społecznych na konsumpcję i sposoby spędzania wolnego czasu,
  - badania nad nowymi koncepcjami podróżowania i spędzania urlopu,
  - badanie źródeł historycznych wszelkiego rodzaju (np. rękopisów, dokumentów, zabytków, dzieł sztuki, budynków) w celu lepszego zrozumienia faktów historycznych (politycznych, społecznych, rozwoju kulturalnego kraju, biografii danej osoby, itd.),
  - analiza porównawcza zabytków archeologicznych wykazujących wspólne cechy (np. geograficzne, architektoniczne), w celu zrozumienia wzajemnych powiązań,
  - prace rozwojowe nad nowymi technikami i metodami studiowania artefaktów i obiektów przyrodniczych w przedsięwzięciach archeologicznych (np. określania wieku kości lub innych szczątków botanicznych),
- 8) w zakresie obronności i bezpieczeństwa państwa
  - prace uwzględniające specyfikę dziedziny obronności i bezpieczeństwa państwa oraz konieczność zapewnienia ochrony informacji niejawnych, prowadzące do pozyskania nowych technologii, nowych wzorów uzbrojenia i sprzętu niezbędnych do realizacji polityki obronnej i bezpieczeństwa państwa, przygotowań obronnych w sferze militarnej i pozamilitarnej.

Dział 0.**Pytanie C**

Jeżeli jednostka główna **nie posiada** filii, centrów badawczych, oddziałów lub zakładów prowadzących lub finansujących/zlecających wykonanie prac B+R, wówczas sporządza jedno sprawozdanie dla jednostki głównej.

Jeżeli jednostka główna **posiada** filie, centra, oddziały lub zakłady prowadzące lub finansujące/zlecające wykonanie prac B+R, wówczas sporządza:

- 1) sprawozdanie dla jednostki głównej, jeżeli prowadzono lub finansowano/zlecano w niej wykonanie prac B+R;
- 2) odrębne sprawozdania dla wszystkich filii, wydziałów, centrów lub innych jednostek organizacyjnych prowadzących lub finansujących/zlecających wykonanie prac B+R;
- 3) sprawozdanie zbiornicze stanowiące sumę danych ze sprawozdań wymienionych w punktach 1) i 2).

W przypadku braku ewidencji szczegółowej, umożliwiającej sporządzenie sprawozdania w pełnym zakresie, co może mieć miejsce, np. w przedsiębiorstwach prowadzących działalność B+R obok swojej przeważającej działalności, dopuszcza się możliwość wykazywania danych szacunkowych z odpowiednią adnotacją.

Pytanie D

Do pracujących **zalicza się**:

- 1) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy lub stosunku służbowego, (tj. umowy o pracę, powołania, wyboru lub mianowania);
- 2) pracodawców i pracujących na własny rachunek:
  - a) właścicieli i współwłaścicieli łącznie z bezpłatnie pomagającymi członkami ich rodzin,
  - b) osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody (tj. architekt, lekarz, adwokat, itp.);
- 3) agentów pracujących na podstawie umów agencyjnych;
- 4) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 5) członków spółdzielni produkcji rolniczej.

Do pracujących **nie zalicza się**:

- 1) osób wykonujących pracę na podstawie umowy zlecenia lub umowy o dzieło;
- 2) osób zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego;
- 3) uczniów szkół dla niepracujących oraz słuchaczy szkół wyższych odbywających praktyki wakacyjne lub dyplomowe;
- 4) osób korzystających z urlopów bezpłatnych w wymiarze powyżej 3 miesięcy (nieprzerwanie);
- 5) osób korzystających z urlopów wychowawczych w wymiarze powyżej 3 miesięcy (nieprzerwanie);
- 6) osób przebywających na świadczeniach rehabilitacyjnych.

W sprawozdaniu należy uwzględnić wszystkie prace B+R prowadzone przez jednostkę, tzn. zarówno prace własne, jak i świadczone usługi badawcze.

Dział 1. Finansowanie działalności B+R realizowanej w jednostce sprawozdawczej oraz wartość aparatury naukowo-badawczej w 2016 r.

W **dziale 1** należy wykazać nakłady finansowe poniesione w roku sprawozdawczym na działalność B+R prowadzoną wyłącznie wewnątrz jednostki sprawozdawczej. W dziale tym nie należy uwzględniać nakładów związanych z innymi rodzajami działalności prowadzonymi przez jednostkę, takimi jak: działalność wspomagająca badania, produkcyjna i usługowa.

W **wierszu 01** podaje się nakłady wewnętrzne, poniesione w roku sprawozdawczym na działalność B+R prowadzoną w jednostce sprawozdawczej, niezależnie od źródła pochodzenia wydatkowanych środków.

Nakłady wewnętrzne podaje się w wysokości faktycznie poniesionych kosztów, nawet jeśli ich aktualna wartość mogłaby być niższa z powodu ulg czy rabatów przyznanych po wykonaniu prac B+R. Nakłady wewnętrzne **nie obejmują amortyzacji środków trwałych oraz podatku VAT**.

Dane zawarte w wierszu 01 muszą być zgodne z danymi wykazanymi w sprawozdaniach:

- PNT-02 lub PNT-02/u w dziale 5B wierszu 11,
- PNT-06 w dziale 9 wierszu 1 rubryce 2,
- MN-02 w dziale 4 wierszu 2 rubryce 2.

W **wierszu 02** podaje się nakłady bieżące ogółem poniesione w roku sprawozdawczym wyłącznie na działalność B+R. Nakłady bieżące obejmują:

- 1) nakłady osobowe,
- 2) wynagrodzenia bezosobowe,
- 3) opłaty licencyjne za użytkowanie produktów własności intelektualnej dokonane za okres do roku czasu,
- 4) koszty zużycia materiałów, przedmiotów nietrwałych i energii,
- 5) koszty zakupu książek, czasopism, materiałów źródłowych, subskrypcji bibliotecznych, członkostwa w towarzystwach naukowych itp.,
- 6) koszty usług pośrednich obejmujące: obróbkę obcą, usługi transportowe, remontowe, ochroniarskie, bankowe, pocztowe, telekomunikacyjne, informatyczne, wydawnicze, komunalne itp.,
- 7) koszty podróży służbowych,
- 8) pozostałe koszty obejmujące w szczególności podatki i opłaty obciążające koszty działalności i zyski,
- 9) ubezpieczenia majątkowe.

Do nakładów bieżących **nie należy** zaliczać kosztów zakupu lub wytworzenia aparatury naukowo-badawczej spełniającej kryteria zaliczania do środków trwałych niezbędnych do wykonania określonych prac B+R, do czasu zakończenia tych prac, nieujętej w ewidencji środków trwałych jednostki.

W **wierszu 03** podaje się nakłady osobowe poniesione przez jednostkę w roku sprawozdawczym wyłącznie na działalność B+R. Nakłady osobowe powinny – szczególnie w zakresie wynagrodzeń osobowych – uwzględniać szacunki tej części ogólnych nakładów osobowych, które dotyczą zadań poświęconych działalności B+R, wykonywanych w czasie pracy. Obejmują one:

1) wynagrodzenia brutto:

- wynagrodzenia osobowe – należne m.in. z tytułu stosunku pracy lub stosunku służbowego, z tytułu umowy o pracę nakładczą – obejmujące m.in.: wynagrodzenia zasadnicze, dodatki za staż pracy oraz inne dodatki, premie i nagrody regulaminowe i uznaniowe, dodatki za pracę w godzinach nadliczbowych, nagrody jubileuszowe, odprawy rentowe i emerytalne, ekwiwalenty pieniężne za niewykorzystany urlop wypoczynkowy i inne,
- wynagrodzenia bezosobowe – wypłacane m.in. na podstawie umowy zlecenia lub umowy o dzieło osobom zatrudnionym w jednostce (ze zbioru osób wykazanych w dziale 0, pyt. D),
- honoraria – wynagrodzenia z tytułu korzystania lub rozporządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi, w tym m.in. wynagrodzenia za opracowania naukowe i badawczo-rozwojowe,
- dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej,
- wypłaty z tytułu udziału w zysku lub w nadwyżce bilansowej – dotyczy przedsiębiorstw z działu 72 PKD,

2) narzuty na wynagrodzenia obciążające zgodnie z przepisami pracodawcę – składki z tytułu ubezpieczenia społecznego, składki na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

Do nakładów osobowych **nie należy wliczać** kosztów pracy osób świadczących usługi pośrednie, nieuwzględnianych w danych o personelu B+R (np. pracowników ochrony i konserwacji, bibliotek centralnych, wydziałów informatycznych). Koszty te – w części przypadającej na działalność B+R – powinny być jednak uwzględniane w nakładach bieżących, wykazywanych w wierszu 02.

W **wierszu 04** podaje się wynagrodzenia bezosobowe wypłacane m.in. na podstawie umowy zlecenia lub umowy o dzieło osobom spoza jednostki (również uczestnikom studiów doktoranckich i magisterskich) oraz stypendia naukowe wypłacane przez jednostkę. Nie podaje się tu kosztów umów cywilnoprawnych zawartych z pracownikami własnymi (posiadającymi umowę o pracę z jednostką), uwzględnionych już w wierszu 03.

W **wierszu 05** podaje się nakłady inwestycyjne ogółem poniesione w roku sprawozdawczym w części odpowiadającej działalności B+R.

W **wierszach 06, 07 i 09** podaje się nakłady inwestycyjne na środki trwałe według ich rodzajów. W wierszach tych należy podać informacje o nakładach na nowe środki trwałe, nakładach na zakup (przejęcie) używanych środków trwałych oraz na pierwsze wyposażenie inwestycji niezaliczane do środków trwałych, a nabyte ze środków inwestycyjnych. Do klasyfikowania nakładów inwestycyjnych według rodzajów środków trwałych należy posługiwać się aktualnie obowiązującą Klasyfikacją Środków Trwałych (KŚT).

Wartość nakładów inwestycyjnych powinna obejmować zarówno nakłady na środki trwałe związane z działalnością B+R oddane do użytku w roku sprawozdawczym, jak i nakłady poniesione w tym okresie na inwestycje niezakończone (tj. na przyszłe środki trwałe związane z działalnością B+R).

W **wierszu 08** należy podać wartość zakupu w roku sprawozdawczym aparatury naukowo-badawczej zaliczonej do środków trwałych, łącznie z aparaturą spełniającą kryteria zaliczania do środków trwałych.

W **wierszu 10** podaje się koszty oprogramowania komputerowego wykorzystywanego przy pracach badawczych i rozwojowych przez okres dłuższy niż 1 rok: wartość opłaty z tytułu użytkowania produktu własności intelektualnej innego podmiotu oraz wartość nakładów poniesionych na oprogramowanie wytworzone we własnym zakresie (na własny użytek lub na sprzedaż). Oprogramowanie użytkowane przez 1 rok lub krócej (w tym licencje na nie) powinny być uwzględniane w ogólnej wartości nakładów bieżących (wiersz 02). Oprogramowanie składa się z programów komputerowych, opisów programów i materiałów pomocniczych dla systemów i aplikacji. Obejmuje zarówno początkowy rozwój i kolejne rozszerzenia oprogramowania oraz nabycie kopii, które zostały zaklasyfikowane jako aktywa.

W **wierszu 11** podaje się nakłady wewnętrzne poniesione przy tworzeniu oprogramowania we własnym zakresie, na użytek własny, wykorzystywanego przy pracach badawczych i rozwojowych przez okres dłuższy niż 1 rok. Oprogramowanie opracowane we własnym zakresie może być wyceniane według kosztów jego produkcji (do nakładów tych zalicza się wszystkie koszty netto poniesione na etapach: analizy funkcjonalności, analiz szczegółowych, programowania, testów, tworzenia dokumentacji, uwzględniając wszystkie rodzaje kosztów).

W **wierszu 12** podaje się koszty nabytych patentów, licencji długoterminowych lub innych wartości niematerialnych i prawnych, które są stosowane w działalności badawczej i rozwojowej oraz użytkowane przez okres dłuższy niż jeden rok.

W **wierszach 14-35** podaje się nakłady wewnętrzne faktycznie poniesione w roku sprawozdawczym na działalność B+R według źródeł pochodzenia tych środków.

W **wierszu 14** podaje się środki własne jednostki wydatkowane w roku sprawozdawczym na działalność B+R. W środkach własnych należy uwzględnić środki finansowe uzyskane ze sprzedaży patentów, praw ochronnych, licencji na stosowanie wynalazków i wzorów użytkowych, projektów racjonalizatorskich stanowiących własność jednostki oraz innych osiągnięć naukowych i technicznych, prac z zakresu działalności ogólnotechnicznej, prac wdrożeniowych (w tym nadzoru autorskiego) i produkcji doświadczalnej unikatowych urządzeń, aparatury i przedmiotów majątkowych oraz środków z odpłatnej działalności diagnostycznej, leczniczej, rehabilitacyjnej, artystycznej, doświadczalnej itp. oraz z pozostałej działalności gospodarczej i usługowej, a także środki z udziałów w działalności podmiotów gospodarczych, środki z darowizn, zapisów, spadków i ofiarności publicznej oraz z odsetek od lokat bankowych, jak również środki pozyskane z kredytów komercyjnych.

W **wierszach 16-25** należy (kierując się pierwotnym pochodzeniem środków) podać środki otrzymane na realizację/za zrealizowane prace B+R:

- od podmiotów krajowych: jednostek naukowo-badawczych, szkół wyższych, przedsiębiorstw i prywatnych instytucji niekomercyjnych (patrz objaśnienia do wiersza 25),
- od instytucji dysponujących środkami z budżetu państwa (minister właściwy do spraw nauki i inne resorty) ze wszystkich strumieni finansowania (finansowanie: działalności statutowej, kosztów realizacji inwestycji służących potrzebom badań naukowych lub prac rozwojowych, projektów badawczych itd.) oraz z budżetów Jednostek Samorządu Terytorialnego, a także z Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, Narodowego Centrum Nauki, Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości i innych agencji/instytucji dysponujących środkami publicznymi.

Podając dane w **wierszach 16-25**, należy uwzględnić środki otrzymane od instytucji krajowych w ramach Funduszy Europejskich, Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego w części, w której finansowane projekty wymagają środków krajowych, o ile nie stanowią one środków własnych.

W **wierszu 25** podaje się środki finansowe wydatkowane w roku sprawozdawczym na prace B+R, pochodzące od prywatnych instytucji niekomercyjnych (tj. organizacji non-profit), tzn. instytucji nienastawionych na zysk. Do prywatnych instytucji niekomercyjnych zalicza się fundacje (np. Fundacja na rzecz Nauki Polskiej), partie polityczne, związki zawodowe, związki konsumentów, towarzystwa i stowarzyszenia (zawodowe, naukowe, religijne itp.) oraz osoby fizyczne i organizacje zajmujące się promocją, finansowaniem lub innymi formami wspomagania badań naukowych.

W **wierszu 26** należy podać środki otrzymane z organizacji międzynarodowych i instytucji zagranicznych, w tym środki na projekty badawcze realizowane w ramach: programów ramowych Unii Europejskiej, Inicjatywy EUREKA, programu COST, Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

W **wierszu 27** należy podać środki pozyskane z Unii Europejskiej, w tym wartość środków unijnych w projektach współfinansowanych ze środków krajowych z wyłączeniem finansowania krajowego.

W **wierszu 33** należy podać środki otrzymane w ramach m. in. Inicjatywy EUREKA, programu COST, Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

W **wierszu 37** należy podać wartość środków krajowych otrzymanych od instytucji dysponujących środkami budżetowymi, które były wydatkowane w projektach współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej.

W **wierszach 40-42** podaje się nakłady wewnętrzne (w rubryce 1 nakłady bieżące, w rubryce 2 nakłady inwestycyjne) przypadające na: badania naukowe (podstawowe, stosowane i przemysłowe) i prace rozwojowe.

W **wierszu 43** podaje się wartość ewidencyjną, figurującą w księgach, tzn. bez potrącenia umorzeń, aparatury naukowo-badawczej zaliczonej do środków trwałych, stosowanej przy pracach B+R, według stanu w dniu 31 XII 2016 r. Do aparatury naukowo-badawczej zalicza się zestawy urządzeń badawczych, pomiarowych lub laboratoryjnych o małym stopniu uniwersalności i wysokich parametrach technicznych (zazwyczaj wyższych o kilka rzędów dokładności pomiaru w stosunku do typowej aparatury stosowanej dla celów produkcyjnych lub eksploatacyjnych). Do aparatury naukowo-badawczej **nie zalicza** się sprzętu komputerowego i innych urządzeń niewykorzystywanych bezpośrednio do realizacji prac B+R.

W **wierszu 44** należy podać wartość umorzenia aparatury naukowo-badawczej wykazanej w wierszu 43, według stanu w dniu 31 XII 2016 r.

W **wierszu 45** należy podać wartość aparatury naukowo-badawczej zaliczonej do środków trwałych, otrzymanej nieodpłatnie w roku sprawozdawczym (np. w formie darowizny).

W **załączniku nr 2** w wierszach 1-66 nakłady wykazane w dziale 1 w wierszu 01 należy przypisać określonego rodzajowi działalności gospodarczej do którego skierowany jest wynik prac B+R.

Dział 2. Finansowanie działalności B+R realizowanej poza jednostką sprawozdawczą w 2016 r.

Środki przekazane to ogół nakładów poniesionych na zakup usług i produktów B+R oraz transfer środków.

Transfer środków to przekazanie pieniędzy bez uzyskania w zamian konkretnej usługi lub produktu B+R. Przykładowo:

- rozdysponowanie środków w ramach konsorcjum przez lidera,
- przekazywanie składek na organizacje międzynarodowe,
- przekazywanie pieniędzy w ramach własnej grupy do innego przedsiębiorstwa.

W **wierszu 01** podaje się środki na finansowanie w roku sprawozdawczym prac B+R realizowanych poza jednostką sprawozdawczą przez inne podmioty lub osoby fizyczne krajowe i zagraniczne. Środki te nie obejmują podatku VAT.

Dane zawarte w wierszu 01 muszą być zgodne z danymi wykazanymi w sprawozdaniu PNT-02 lub PNT-02/u w dziale 5B wierszu 12.

W **wierszu 07** należy podać nakłady zewnętrzne przekazane mikroprzedsiębiorstwom z PKD innym niż 72. Mikroprzedsiębiorstwo jest to przedsiębiorstwo o liczbie pracujących poniżej 10 osób, a jego roczny obrót nie przekracza 2 milionów euro lub całkowity bilans roczny nie przekracza 2 milionów euro.

Dział 3. Personel zaangażowany w 2016 r. w działalność B+R realizowaną w jednostce sprawozdawczej

Do personelu B+R należy zaliczyć wszystkie osoby zaangażowane bezpośrednio w pracach B+R oraz osoby zapewniające bezpośrednią obsługę, np. kierownicy prac B+R, pracownicy administracyjni i biurowi. Aby zidentyfikować i rozróżnić personel B+R, można wykorzystać listę zadań związanych z działalnością B+R, przywołaną w definicji działalności badawczej i rozwojowej. Personel B+R, oprócz wykonywania prac naukowo-badawczych (naukowo-technicznych), może planować lub kierować projektami B+R, przygotowywać raporty, zapewniać bezpośrednią obsługę informatyczną, biblioteczną czy dokumentacyjną w konkretnym projekcie, bądź też prowadzić obsługę administracyjną w zakresie spraw finansowych i kadrowych.

W ewidencji osób zaangażowanych w B+R nie zawsze uwzględnia się cały personel umożliwiający wykonywanie prac B+R. Personel B+R **nie obejmuje** osób prowadzących pośrednią działalność wspomagającą lub pomocniczą jednostkach prowadzących B+R (usługi świadczone na rzecz jednostek wykonujących prace B+R przez centralne komórki informatyczne i biblioteki, świadczenie usług ochroniarskich, utrzymania czystości, prac konserwacyjnych itp.). Wyklucza się również tzw. cichych lub nieaktywnych współników, których główna działalność jest prowadzona poza jednostką statystyczną.

W **dziale 3 rubryce 1 i 2** podaje się liczbę osób pracujących, zaangażowanych w działalność B+R, będących na stanie ewidencyjnym jednostki w dniu 31 XII 2016 r., **wydzieloną z grupy osób wskazanych w dziale 0 pyt D.** Z ogólnej liczby pracujących zalicza się do nich wykonujących zadania związane z działalnością B+R – w ramach etatowego czasu pracy lub poza nim (w ramach umów cywilnoprawnych). Wykazuje się tu osoby wykonujące pracę w Polsce, a także za granicą (skierowane za granicę w celach badawczych) na rzecz jednostek, w których pracują, niezależnie od czasu trwania zatrudnienia. Dane podaje się bez przeliczania pracujących na pełne etaty.

W **dziale 3 rubrykach 3-6** wykazuje się **wszystkie pozostałe osoby** zaangażowane w prace B+R w jednostce. Zalicza się tu osoby zatrudnione wyłącznie na podstawie umowy zlecenie lub umowy o dzieło lub zaangażowane na zasadach wolontariatu. Emerytowani pracownicy oraz studenci (uczestnicy studiów magisterskich i doktoranckich) powinni być zasadniczo wykazywani w dziale 3 w rubrykach 3-6.

W **wierszach 02-08** podaje się liczbę pracujących według poziomu ich wykształcenia opartego na Międzynarodowej Standardowej Klasyfikacji Edukacji (ISCED 2011).

W **wierszu 05** podaje się osoby z wykształceniem formalnym odpowiadającym kategorii 7 w klasyfikacji ISCED 2011, tożsamym z wykształceniem wyższym o profilu akademickim, prowadzącym do uzyskania tytułu magistra, lekarza lub równorzędnego.

W **wierszu 06** podaje się osoby z wykształceniem formalnym odpowiadającym kategorii 6 w klasyfikacji ISCED 2011, tożsamym z wykształceniem wyższym o profilu akademickim, prowadzącym do uzyskania tytułu licencjata, inżyniera lub równorzędnego. Licencjat jest tytułem zawodowym nadawanym absolwentom wyższych zawodowych studiów humanistycznych i matematyczno-przyrodniczych, społecznych, ekonomicznych, wychowania fizycznego, turystyki, rekreacji, rehabilitacji ruchowej oraz medycznej, z wyjątkiem lekarskich i stomatologicznych.

W **wierszu 07** podaje się osoby z wykształceniem formalnym odpowiadającym kategorii 5 w klasyfikacji ISCED 2011, tożsamym z wykształceniem wyższym o profilu zawodowym, które w Polsce jest tożsame z wykształceniem uzyskanym w kolegiach nauczycielskich, kolegiach nauczycielskich języków obcych oraz kolegiach pracowników służb społecznych.

W **wierszu 08** podaje się osoby z wykształceniem policealnym, średnim lub niższym.

Osoby związane z działalnością B+R należy zaliczać do właściwych kategorii na podstawie **najwyższego** posiadanego przez nie poziomu wykształcenia (tytułu, stopnia naukowego).

Dział 4. Personel zaangażowany w 2016 r. w działalność B+R realizowaną w jednostce sprawozdawczej według zawodów

Dane w **wierszu 01 rubryce 1** powinny być zgodne z danymi w **dziale 3 wierszu 01 rubryce 1.**

Dane w **wierszu 02 rubryce 1** powinny być zgodne z danymi w **dziale 3: wiersz 01 rubryka 3 + wiersz 01 rubryka 5** (ogólna liczba osób zaangażowanych w działalność B+R prowadzoną w jednostce, niepozostających w niej w stosunku pracy).

W **rubryce 3** wykazuje się personel wykonujący prace naukowo-badawcze (personel naukowo-badawczy). Wykonywanie prac naukowo-badawczych nie musi być uwarunkowane ani posiadaniem formalnego wykształcenia, ani zajmowanym stanowiskiem. Do zadań tych osób w ramach działalności badawczo-rozwojowej należy praca koncepcyjna lub tworzenie nowej wiedzy, w szczególności:

- prowadzą oni badania i ulepszają lub rozwijają pojęcia, teorie, modele, techniki oprzyrządowania, oprogramowania lub metody operacyjne,
- gromadzą, przetwarzają, oceniają, analizują i interpretują dane uzyskane z badania,
- oceniają wyniki badań i eksperymentów oraz formułują wnioski z wykorzystaniem różnych technik i modeli,
- stosują zasady, techniki i procesy, aby rozwinąć lub poprawić praktyczne zastosowania,
- doradzają w zakresie projektowania, planowania i organizowania testów, montażu i konserwacji konstrukcji, urządzeń, systemów i ich komponentów,
- udzielają porad i wsparcia dla rządu i samorządów, organizacji i przedsiębiorstw w kwestii zastosowania wyników badań,
- planują, kierują i koordynują działalność B+R (do kategorii pracowników naukowo-badawczych należy doliczyć kadrę kierowniczą i pracowników zajmujących się planowaniem i kierowaniem naukowo-technicznymi aspektami pracy badaczy; wyznaczają oni kierunki rozwoju dla nowej działalności badawczo-rozwojowej lub zarządzają pracownikami w oparciu o swoje wysokie kwalifikacje formalne lub praktyczne doświadczenie w prowadzeniu badań),
- przygotowują opracowania naukowe i raporty.

Ze względów praktycznych doktorantów zalicza się najczęściej do tej grupy.

W **rubryce 5** wykazuje się techników i pracowników równorzędnych związanych z działalnością B+R.

Technicy to osoby, które uczestniczą w działalności B+R poprzez wykonywanie zadań naukowych i technicznych związanych z zastosowaniem pojęć, metod operacyjnych i wykorzystaniem sprzętu badawczego, zazwyczaj pod kierunkiem badaczy. Zadania tych osób obejmują:

- prowadzenie poszukiwań bibliotecznych i wybór odpowiednich materiałów z archiwów i bibliotek,
- przygotowywanie programów komputerowych,
- prowadzenie eksperymentów, testów i analiz,
- zapewnienie pomocy technicznej i wsparcia w zakresie B+R i testowania prototypów,
- obsługę utrzymanie i naprawę sprzętu badawczego,
- przygotowywanie materiałów i sprzętu do eksperymentów, testów i analiz,
- rejestrowanie pomiarów, dokonywanie obliczeń oraz przygotowywanie wykresów i rysunków,
- zbieranie informacji za pomocą akceptowanych metod naukowych,
- pomoc w analizie danych, prowadzenie ewidencji i sporządzania raportów,
- prowadzenie statystycznych badań ankietowych oraz wywiadów.

W **rubryce 7** wykazuje się pozostały personel związany z działalnością B+R. Do kategorii tej należy zaliczać pracowników na stanowiskach robotniczych oraz administracyjno-ekonomicznych uczestniczących w realizacji prac B+R lub bezpośrednio z nimi związanych. Do grupy tej zalicza się także personel zajmujący się głównie sprawami finansowymi i kadrowymi, o ile wiążą się one bezpośrednio z działalnością B+R.

W **wierszach 03-04** podaje się liczbę osób stanowiących personel B+R w roku sprawozdawczym, łącznie z osobami pracującymi w danym roku, ale nie będącymi na stanie jednostki 31 XII 2016 r. – w jednostkach przeliczeniowych zwanych ekwiwalentami pełnego czasu pracy.

Ekwiwalenty pełnego czasu pracy (EPC), tzw. osobolata

Miernik ten pozwala na uniknięcie przeszacowania personelu B+R, wynikającego z faktu, że wiele osób związanych z tą działalnością część swojego czasu pracy przeznaczają na zajęcia inne niż B+R, takie jak np.: zajęcia dydaktyczne ze studentami, praca administracyjna, udzielanie świadczeń zdrowotnych w sferze związanej z ochroną zdrowia, kontrola jakości itp., a część osób pracuje w wymiarze mniejszym niż pełny etat bądź rozpoczyna pracę w danej instytucji lub rezygnuje z niej w trakcie roku kalendarzowego. Jeden ekwiwalent pełnego czasu pracy oznacza jeden osoborok poświęcony wyłącznie na działalność B+R. Pracujących w działalności B+R w ekwiwalentach pełnego czasu pracy należy ustalić na podstawie proporcji czasu przepracowanego przez poszczególnych pracowników w **ciągu roku sprawozdawczego** przy pracach B+R do pełnego czasu pracy obowiązującego w danej instytucji na danym stanowisku pracy **EPC dla jednej osoby nie może przekraczać wartości równej 1**. Poniżej przykłady obrazujące jak należy prawidłowo wyliczać ekwiwalenty pełnego czasu pracy (EPC):

Personel B+R	Status zatrudnienia	Ilość przepracowanych miesięcy w roku sprawozdawczym	Czasochłonność zadań B+R (w % pełnego etatu)	Ekwiwalent pełnego czasu pracy (EPC)	
				obliczony	zaokrąglony do jednego miejsca po przecinku
PRACUJĄCY ZAANGAŻOWANI W DZIAŁALNOŚĆ B+R POZOSTAJĄCY W STOSUNKU PRACY W JEDNOSTCE					
Księgowa	pełen etat (1)	12 m-cy (1)	20% czasu przepracowanego (0,2)	$1 \times 1 \times 0,2 = 0,2$ EPC	0,2 EPC
Inżynier	½ etatu (0,5)	9 m-cy (9/12 = 0,75)	100% czasu przepracowanego (1)	$0,5 \times 0,75 \times 1 = 0,375$ EPC	Suma = 0,531
	umowa zlecenie	5 m-cy (5/12 = 0,417)	60 godz. faktycznie przepracowanych w miesiącu 60/160 = 0,375	$0,417 \times 0,375 = 0,156$ EPC	0,5 EPC
Informatyk	¾ etatu (0,75)	6 m-cy (6/12 = 0,5)	0% czasu przepracowanego (0)	$0,75 \times 0,5 \times 0 = 0$ EPC	Suma = 0,1875
	umowa o dzieło	3 m-ce (3/12 = 0,25)	120 godz. faktycznie przepracowanych w miesiącu 120/160 = 0,75	$0,25 \times 0,75 = 0,1875$ EPC	0,2 EPC
Matematyk	pełen etat (1)	12 m-cy (1)	85% czasu przepracowanego (0,85)	$1 \times 1 \times 0,85 = 0,85$ EPC	Suma = 1,1435
	umowa zlecenie	8 m-cy (8/12 = 0,67)	70 godz. faktycznie przepracowanych w miesiącu 70/160 = 0,438	$0,67 \times 0,438 = 0,2935$ EPC	1 EPC (!)
Właściciel	-	3 m-ce (3/12 = 0,25)	40% czasu przepracowanego (0,4)	$0,25 \times 0,4 = 0,1$ EPC	0,1 EPC
RAZEM personel B+R - pracujący (w EPC) Dział 4 wiersz 03					2,0 EPC
OSOBY ZAANGAŻOWANE W DZIAŁALNOŚĆ B+R NIEPOZOSTAJĄCE W STOSUNKU PRACY W JEDNOSTCE					
Emerytowany pracownik	umowa o dzieło	8 m-cy (8/12 = 0,67)	80 godz. faktycznie przepracowanych w miesiącu 80/160=0,5	$0,67 \times 0,5 = 0,335$ EPC	0,3 EPC
Doktorant	wolontariat	6 m-cy (6/12 = 0,5)	50 godz. faktycznie przepracowanych w miesiącu 50/160=0,313	$0,5 \times 0,313 = 0,1565$ EPC	Suma = 0,224
	umowa o dzieło	1 m-c (1/12 = 0,083)	130 godz. faktycznie przepracowanych w miesiącu 130/160 = 0,813	$0,083 \times 0,813 = 0,0675$ EPC	0,2 EPC
Student studiów magisterskich	wolontariat	3 m-ce (3/12 = 0,25)	60 godz. faktycznie przepracowanych w miesiącu 60/160=0,375	$0,25 \times 0,375 = 0,094$ EPC	0,1 EPC
RAZEM personel B+R niepozostający w stosunku pracy (w EPC) Dział 4 wiersz 04					0,6 EPC

W przypadku braku odpowiedniej ewidencji dopuszcza się możliwość zastosowania szacunków w oparciu o wielkość nakładów osobowych. Przy wyliczaniu EPC nie należy odejmować urlopów wypoczynkowych, absencji chorobowej oraz innych nieobecności usprawiedliwionych (poza urlopami bezpłatnymi i urlopami wychowawczymi trwającymi nieprzerwanie powyżej 3 miesięcy).

Dział 6. Dane uzupełniające

W **wierszach 01–04** należy podać liczbę zgłoszeń znaków towarowych, wzorów przemysłowych, wzorów użytkowych i wynalazków dokonanych w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej (w danym roku). W dziale tym należy podać liczbę zgłoszeń, nawet jeśli jednostka nie była jedynym zgłaszającym, bądź jedynym właścicielem patentu.

Znak towarowy jest to oznaczenie przedstawione w sposób graficzny lub takie, które da się w taki sposób wyrazić, jeżeli oznaczenie takie nadaje się do odróżnienia w obrocie towaru jednego przedsiębiorstwa od tego samego rodzaju towarów innych przedsiębiorstw. Na znak towarowy może być udzielone prawo ochronne, którego czas trwania wynosi 10 lat od daty dokonania zgłoszenia z możliwością przedłużenia go na kolejne dziesięcioletnie okresy.

Wzór przemysłowy jest to nowa i oryginalna nadająca się do wielokrotnego odtwarzania postać wyrobu, przejawiająca się szczególnie w jego kształcie, właściwościach powierzchni, barwie, rysunku lub ornamentcie. Na wzór przemysłowy może być udzielane prawo z rejestracji. Czas trwania prawa z rejestracji wynosi 25 lat od daty dokonania zgłoszenia wzoru przemysłowego w Urzędzie Patentowym. Po udzieleniu prawa z rejestracji wzoru przemysłowego dokonuje się wpisu do rejestru wzorów przemysłowych. Udzielenie prawa z rejestracji na wzór przemysłowy stwierdza się przez wydanie świadectwa rejestracji.

Wzór użytkowy jest to nowe i użyteczne rozwiązanie o charakterze technicznym, dotyczące kształtu, budowy lub zestawienia przedmiotu o trwałej postaci. Udzielenie prawa ochronnego na wzór użytkowy stwierdza się przez wydanie świadectwa ochronnego. Prawo to podlega wpisowi do rejestru wzorów użytkowych. Zakres przedmiotowy prawa ochronnego określają zastrzeżenia ochronne zawarte w opisie ochronnym wzoru użytkowego.

Wynalazek jest to nowe rozwiązanie o charakterze technicznym posiadające poziom wynalazczy i nadające się do przemysłowego stosowania, które nie jest częścią dotychczasowego stanu techniki.

Patent jest to wyłączne prawo udzielone na wynalazek przez organ krajowy (w Polsce – Urząd Patentowy RP) lub międzynarodowy (Europejski Urząd Patentowy – patent europejski). Prawo przyznane jest osobie fizycznej lub prawnej do wyłącznego korzystania z wynalazku na określonym terytorium, przez 20 lat od daty zgłoszenia wynalazku, na warunkach wynikających z ustawy danego kraju lub z konwencji międzynarodowej.

W **wierszu 11** podaje się nakłady wewnętrzne poniesione przez jednostkę w roku sprawozdawczym na biotechnologię. Dane zawarte w wierszu 11 muszą być zgodne z danymi wykazanymi w sprawozdaniu MN-01 w dziale 3 wierszu 1. Jeżeli jednostka nie sporządza sprawozdania MN-01, natomiast sporządza sprawozdanie MN-02 wówczas dane ze sprawozdania PNT-01 wykazane w wierszu 11 muszą być zgodne z danymi wykazanymi w dziale 4 wierszu 2 rubryce 2 sprawozdania MN-02.

Biotechnologia związana jest ze zmianą materii żywej i nieożywionej poprzez wykorzystanie organizmów żywych, ich części, bądź pochodzących od nich produktów, a także modeli procesów biologicznych w celu tworzenia wiedzy, dóbr i usług.

W **wierszu 12** podaje się nakłady wewnętrzne poniesione przez jednostkę w roku sprawozdawczym na nanotechnologię. Dane zawarte w wierszu 12 muszą być zgodne z danymi wykazanymi w sprawozdaniu PNT-05 w dziale 2 wierszu 1. Jeżeli jednostka nie sporządza sprawozdania PNT-05, natomiast sporządza sprawozdanie PNT-06 wówczas dane ze sprawozdania PNT-01 wykazane w wierszu 12 muszą być zgodne z danymi wykazanymi w dziale 9 wierszu 2 rubryce 2 sprawozdania PNT-06.

Nanotechnologia związana jest z projektowaniem i wytwarzaniem struktur, których przynajmniej jeden rozmiar jest poniżej 100 nm i które posiadają nowe własności wynikające z nanorozmiaru. Prace B+R w dziedzinie nanotechnologii dotyczą zarówno nanomateriałów (ich produkcji i właściwości), jak i nanoprocessów.

W **wierszu 13** podaje się nakłady wewnętrzne poniesione przez jednostkę w roku sprawozdawczym na technologie informacyjno-telekomunikacyjne.

Technologie teleinformacyjne (ICT) to rodzina technologii przetwarzających, gromadzących i przesyłających informacje w formie elektronicznej.

Dziękujemy za wypełnienie i przesłanie formularza. Dziękując za poświęcony czas, będziemy jednocześnie wdzięczni za Państwa komentarz dotyczący niniejszego sprawozdania.

Informujemy, że dane jednostkowe i informacje otrzymane z przedsiębiorstw objętych niniejszym badaniem są poufne i podlegają szczególnej ochronie, zgodnie z ustawą z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej, podobnie jak we wszystkich innych badaniach statystycznych statystyki publicznej. Dane te zostaną wykorzystane wyłącznie do opracowań zbiorczych oraz analiz statystycznych, które będą udostępnione na stronie internetowej GUS – www.stat.gov.pl.

Dział 1. Środki alokowane^{a)} na badania naukowe i prace rozwojowe (w tysiącach zł ze znakiem po przecinku)(dokończenie)

Wyszczególnienie		W 2016 r.	Plan na 2017 r.
0		1	2
Produkcja i technologia przemysłowa	07		
Zdrowie	08		
Rolnictwo	09		
Edukacja	10		
Kultura, rekreacja, religia i środki masowego przekazu	11		
Systemy, struktury i procesy polityczne i społeczne	12		
Ogólny postęp wiedzy	13		
Obronność	14		

^{a)} Bezpośrednio beneficjentom.

Dział 2. Finansowanie działalności B+R realizowanej w jednostce sprawozdawczej (nakłady wewnętrzne) oraz wartość aparatury naukowo-badawczej w 2016 r. (w tysiącach zł ze znakiem po przecinku)

Nakłady wewnętrzne faktycznie poniesione (bez amortyzacji środków trwałych) (wiersze 02+05)		01	
Nakłady bieżące ogółem ^{a)}		02	
w tym:	nakłady osobowe ^{b)}	03	
	wynagrodzenia bezosobowe ^{c)}	04	
Nakłady inwestycyjne ogółem (wiersze 06+07+09+10+12+13)		05	
z tego:	budynki i lokale, obiekty inżynierii lądowej i wodnej oraz grunty (grupy KŚT 0, 1, 2) ^{d)}	06	
	maszyny i urządzenia techniczne (grupy KŚT 3-6) ^{d)} oraz narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie (grupa KŚT 8) ^{d)}	07	
	w tym zakup aparatury naukowo-badawczej ^{e)}	08	
	środki transportu (grupa KŚT 7) ^{d)}	09	
	oprogramowanie komputerowe	10	
	w tym oprogramowanie stworzone na własny użytek ^{f)}	11	
	wartości niematerialne i prawne	12	
	pozostałe nakłady inwestycyjne	13	

Z nakładów wewnętrznych (wiersz 01) przypada na środki (wiersze 14+15= wiersz 01)			
własne		14	
otrzymane (wiersze 16+25)		15	
z tego od:	podmiotów krajowych (wiersze 17+18+19+20+21+22+23+24)		16
	z tego od:	MNiSW ^{g)} , MR ^{h)} , MF ⁱ⁾ , innych ministerstw	17
		JST ^{j)} organy i jednostki im podległe lub nadzorowane	18
		NCBR ^{k)} , NCN ^{l)} , PARP ^{m)} oraz innych agencji	19
		jednostek naukowych PAN ⁿ⁾	20
		instytutów badawczych ^{o)}	21
		szkół wyższych	22
		przedsiębiorstw	23
		prywatnych instytucji niekomercyjnych (tj. organizacji non-profit, np. fundacji, stowarzyszeń)	24
	podmiotów z zagranicy (wiersze 26+27+28+30+31+32+33)		25
	z tego od:	Komisji Europejskiej ^{p)}	26
		organizacji międzynarodowych	27
		przedsiębiorstw	28
		w tym z krajów Unii Europejskiej	29
		szkół wyższych	30
		instytucji rządowych (np. w ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego)	31
		prywatnych instytucji niekomercyjnych (tj. organizacji non-profit, np. fundacji, stowarzyszeń)	32
pozostałych podmiotów		33	

Dział 2. Finansowanie działalności B+R realizowanej w jednostce sprawozdawczej (nakłady wewnętrzne) oraz wartość aparatury naukowo-badawczej w 2016 r. (w tysiącach zł ze znakiem po przecinku) (dokończenie)

Ze środków otrzymanych od instytucji dysponujących środkami publicznymi przypada na pozyskane:		
w ramach konkursów, grantów) i pozostałych form dotacji	34	
w tym jako środki krajowe w projektach współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej	35	
w ramach działalności statutowej finansowanej ze środków MNiSW ^{g)}	36	

0		1	2
Z nakładów wewnętrznych (bieżących i inwestycyjnych) przypada na ^{l)} :		z nakładów bieżących (wiersz 02)	z nakładów inwestycyjnych (wiersz 05)
badania naukowe	podstawowe	37	
	stosowane i przemysłowe	38	
prace rozwojowe		39	

Aparatura naukowo-badawcza spełniająca kryteria zaliczania do środków trwałych (będąca na stanie księgowym jednostki)	wartość brutto	stan w dniu 31 XII 2016 r.	40	
	umorzenie		41	
	otrzymana nieodpłatnie w 2016 r. ³⁾		42	

Proszę wypełnić załącznik nr 1, 2 i 3

^{a)} Bez kosztów zakupu lub wytworzenia aparatury naukowo-badawczej spełniającej kryteria zaliczania do środków trwałych niezbędnych do wykonania określonych prac B+R, lecz do czasu zakończenia tych prac, nieujętej w ewidencji środków trwałych jednostki. ^{b)} Łącznie z nakładami poniesionymi na osoby wykonujące prace B+R na umowie o dzieło lub zlecenie, a pozostające w stosunku pracy w jednostce, których zakres obowiązków etatowych nie obejmuje działalności B+R. ^{c)} Dotyczy osób nie pozostających w stosunku pracy w jednostce; obejmuje wynagrodzenie osób zatrudnionych wyłącznie na umowy zlecenie i umowy o dzieło oraz stypendia naukowe wypłacane przez jednostkę. ^{d)} Według aktualnie obowiązującej Klasyfikacji Środków Trwałych (KST). ^{e)} Łącznie z nakładami na aparaturę wymienioną w przypisie a. ^{f)} Z zamiarem użytkowania powyżej 1 roku, oszacowane np. według kosztów jego produkcji. ^{g)} Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. ^{h)} Ministerstwo Rozwoju. ⁱ⁾ Ministerstwo Finansów. ^{j)} Jednostki Samorządu Terytorialnego. ^{k)} Narodowe Centrum Badań i Rozwoju. ^{l)} Narodowe Centrum Nauki. ^{m)} Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości. ⁿ⁾ Na podstawie ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz. U. z 2016 r. poz. 572, z późn. zm.). ^{o)} Działających na podstawie ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych (Dz. U. z 2016 r. poz. 371, z późn. zm.). ^{p)} W tym udział środków KE w projektach współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej. ^{q)} Zgodnie z ustawą z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki (Dz. U. z 2016 r. poz. 2045, z późn. zm.). ^{r)} Bez aparatury wymienionej w przypisie a przeniesionej w ciągu roku do środków trwałych.

Dział 3. Finansowanie^{a)} działalności B+R realizowanej poza jednostką sprawozdawczą w 2016 r. (w tysiącach zł ze znakiem po przecinku)

Środki przekazane ogółem (wiersze 02+12 rubryka 1)		01		
0		1	2	
z tego przypada na		razem	w tym transfer środków ^{b)}	
przekazane:	podmiotom krajowym (wiersze 03+04+06+08+09+10+11)	02		
	z tego:	jednostkom naukowym PAN ^{c)}	03	
		instytutom badawczym ^{d)}	04	
		szkołom wyższym	05	
		przedsiębiorstwom	06	
		w tym mikroprzedsiębiorstwom ^{e)}	07	
		prywatnym instytucjom niekomercyjnym (tj. organizacjom non-profit, np. fundacjom, stowarzyszeniom)	08	
		osobom fizycznym zatrudnionym na umowę zlecenie i umowę o dzieło ^{f)}	09	
		osobom fizycznym w formie stypendium	10	
		pozostałym podmiotom krajowym	11	
	podmiotom zagranicznym (wiersze 13+14+15+16+17)	12		
	z tego:	szkołom wyższym	13	
		przedsiębiorstwom	14	
		prywatnym instytucjom niekomercyjnym (tj. organizacjom non-profit, np. fundacjom, stowarzyszeniom)	15	
		organizacjom międzynarodowym	16	
		pozostałym podmiotom zagranicznym	17	

Dział 3. Finansowanie^{a)} działalności B+R realizowanej poza jednostką sprawozdawczą w 2016 r. (w tysiącach zł ze znakiem po przecinku) (dokończenie)

w tym (z wiersza 12) przypada na środki przekazane oddziałom (filiom) Państwa jednostki lub innym instytucjom polskim działającym na terenie:	Unii Europejskiej (z wyłączeniem Polski)	18		
	poza Unią Europejską	19		

^{a)} W tym zakup usług B+R. ^{b)} Przekazanie pieniędzy bez uzyskania w zamian produktu lub usługi B+R. ^{c)} Na podstawie ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk. ^{d)} Na podstawie ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytucjach badawczych. ^{e)} Przedsiębiorstwa o liczbie pracujących poniżej 10 osób z PKD innym niż 72 (Badania naukowe i prace rozwojowe). ^{f)} Osobom zatrudnionym na umowę zlecenie i umowę o dzieło, które wykonywały prace badawcze poza siedzibą zlecającego. Jeżeli prace, choćby częściowo, zostały wykonane w siedzibie zlecającego należy potraktować nakłady na te prace jako nakłady wewnętrzne i wykazać ich wartość w dziale 1 w wierszu 02.

Dział 4. Personel zaangażowany w 2016 r. w działalność B+R realizowaną w jednostce sprawozdawczej

Wyszczególnienie		Z ogólnej liczby pracujących ^{a)}		Liczba osób niepozostających w stosunku pracy w jednostce ^{b)}			
				otrzymujący wynagrodzenie ^{c)}		nieotrzymujący wynagrodzenia ^{d)}	
		ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety
0		1	2	3	4	5	6
Ogółem (wiersze 02+03+04+05+06+07+08)	01						
Z tytułem naukowym profesora ^{e)}	02						
Ze stopniem naukowym ^{f)}	doktora habilitowanego	03					
	doktora	04					
Pozostałe osoby z wykształceniem wyższym	z tytułem magistra lub równorzędnym	05					
	z tytułem licencjata lub równorzędnym	06					
	absolwenci kolegów	07					
Z wykształceniem pozostałym	08						

^{a)} Z liczby osób wskazanych w dziale 0 w pyt D osoby zaangażowane w działalność B+R niezależnie od rodzaju umowy (etat, umowy cywilnoprawne), na podstawie której wykonują takie prace. ^{b)} Łącznie z doktorantami zaangażowanymi w prace B+R niepozostającymi w stosunku pracy w jednostce. ^{c)} Łącznie z osobami zatrudnionymi na podstawie umów cywilnoprawnych (umowy zlecenie i umowy o dzieło) oraz osobami, których wynagrodzenie zostało wykazane w dziale 1 w wierszu 04. ^{d)} W tym emerytowani pracownicy oraz studenci zaangażowani na zasadach wolontariatu. ^{e)} Łącznie z tytułem profesora sztuki (zgodnie z ustawą z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytułach naukowych oraz o stopniach i tytułach w zakresie sztuki (Dz. U. z 2016 r. poz. 882, z późn. zm.)). ^{f)} Łącznie ze stopniem w zakresie sztuki (ustawa jak w przypisie e).

Dział 5. Personel zaangażowany w 2016 r. w działalność B+R realizowaną w jednostce sprawozdawczej według zawodów^{a)}

Wyszczególnienie	Ogółem	W tym kobiety	Personel wykonujący prace naukowo-badawcze		Technicy i pracownicy równorzędni		Pozostały personel	
			ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety
0	1	2	3	4	5	6	7	8
Liczba osób zaangażowanych w działalność B+R								
Ogółem pracujący	01							
Osoby niepozostające w stosunku pracy w jednostce ^{b)}	02							
Personel w ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC) ^{c)} (ze znakiem po przecinku)								
Ogółem pracujący	03							
Osoby zaangażowane w prace B+R niepozostające w stosunku pracy w jednostce ^{b)}	04							

^{a)} Zgodnie z klasyfikacją personelu B+R według zawodów opracowaną przez OECD. ^{b)} Łącznie z doktorantami zaangażowanymi w prace B+R niepozostającymi w stosunku pracy w jednostce. ^{c)} EPC – czas przepracowany przez pracownika przy pracach B+R w ciągu roku sprawozdawczego, EPC dla jednej osoby nie może przekraczać wartości równej 1.

Dział 6. Personel wykonujący prace naukowo-badawcze wg pochodzenia, wykształcenia i grup wieku w 2016 r.

Wyszczególnienie		Personel wykonujący prace naukowo-badawcze wg pochodzenia:											
		ogółem	w tym cudzoziemcy ^{a)}	w tym:									
				z Europy		z Ameryki Północnej	z Ameryki Środkowej i Południowej	z Azji	z Afryki	pozostali cudzoziemcy			
0	1	2	ogółem	w tym z Unii Europejskiej	3						4	5	6
Pracujący	01												
w tym kobiety	02												

^{a)} Na podstawie ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2016 r. poz. 1990, z późn. zm.).

Wyszczególnienie		Personel wykonujący prace naukowo-badawcze wg wieku:						
		ogółem	24 lata i mniej	25 - 34	35 - 44	45 - 54	55 - 64	65 lat i więcej
0	1	2	3	4	5	6	7	
Pracujący	03							
w tym kobiety	04							

Wyszczególnienie		Personel wykonujący prace naukowo-badawcze wg wykształcenia:					
		ogółem	z tytułem profesora	ze stopniem		z pozostałym wykształceniem wyższym	z wykształceniem pozostałym
				doktora habilitowanego	doktora		
0	1	2	3	4	5	6	
Pracujący	05						
w tym kobiety	06						

Dział 7. Personel wykonujący prace naukowo-badawcze^{a)} zatrudniony w działalności B+R i ich wynagrodzenia według poziomu wykształcenia i tytułów naukowych w 2016 r.

Wyszczególnienie		Przeciętna liczba zatrudnionych w 2016 r. ^{b) c)}	Wynagrodzenia osobowe ^{d)} (w tysiącach zł ze znakiem po przecinku)
0		1	2
Ogółem (wiersze 02+03+04+05+06)	01		
Z tytułem naukowym profesora ^{e)}	02		
Ze stopniem naukowym ^{f)}	doktora habilitowanego	03	
	doktora	04	
Pozostałe osoby z wykształceniem wyższym	05		
Z wykształceniem pozostałym	06		

^{a)} Nie zalicza się techników i pracowników równorzędnych, pozostałego personelu oraz osób wykonujących prace B+R na umowach cywilnoprawnych. ^{b)} Po przeliczeniu osób niepełnozatrudnionych na pełne etaty. ^{c)} Osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy lub stosunku służbowego (tj. umowy o pracę, powołania, wyboru lub mianowania). ^{d)} Pełne wynagrodzenia roczne (ze wszystkich rodzajów działalności jednostki, tzn. działalności B+R i działalności pozostałych) zatrudnionych wykazanych w rubryce 1. ^{e)} Łącznie z tytułem profesora sztuki (zgodnie z ustawą z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki). ^{f)} Łącznie ze stopniem w zakresie sztuki (ustawa jak w przypisie e).

Dział 8. Obciążenie respondenta

Proszę podać szacunkowy czas przeznaczony na przygotowanie danych dla potrzeb wypełnianego sprawozdania (w minutach)	01	
Proszę podać szacunkowy czas przeznaczony na wypełnienie sprawozdania (w minutach)	02	

(e-mail osoby sporządzającej sprawozdanie – WYPEŁNIAC WIELKIMI LITERAMI)

(imię, nazwisko i telefon osoby sporządzającej sprawozdanie)

(miejsowość, data)

(pieczęć imienna i podpis osoby działającej w imieniu sprawozdawcy)

Załącznik nr 1 do formularza PNT-01/a za 2016 rok

Proszę określić jaki % nakładów wewnętrznych ogółem na B+R (dział 1 wiersz 01) poniosła jednostka na rzecz poszczególnych dziedzin:

Lp.	Dziedziny B+R	1+2+3+4+5+6 = 100%
1	Nauki przyrodnicze	
a	matematyka	
b	nauki o komputerach i informatyka	
c	nauki fizyczne	
d	nauki chemiczne	
e	nauki o Ziemi i powiązane z nimi nauki o środowisku (z wyłączeniem aspektów gospodarczych i społecznych)	
f	nauki biologiczne	
g	inne nauki przyrodnicze	
2	Nauki inżynieryjne i techniczne	
a	inżynieria lądowa	
b	elektrotechnika, elektronika, inżynieria informatyczna	
c	inżynieria mechaniczna	
d	inżynieria chemiczna	
e	inżynieria materiałowa	
f	inżynieria medyczna	
g	inżynieria środowiska	
h	biotechnologia środowiskowa	
i	biotechnologia przemysłowa	
j	nanotechnologia	
k	inne nauki inżynieryjne i techniczne	
3	Nauki medyczne i nauki o zdrowiu	
a	medycyna ogólna	
b	medycyna kliniczna	
c	nauki o zdrowiu	
d	biotechnologia medyczna	
e	inne nauki medyczne	
4	Nauki rolnicze i weterynaryjne	
a	nauki rolnicze, leśne i rybactwo	
b	nauki o zwierzętach i mleczarstwo	
c	nauki weterynaryjne	
d	biotechnologia rolnicza	
e	inne nauki rolnicze	
5	Nauki społeczne	
a	psychologia i nauki o poznaniu	
b	nauki ekonomiczne	
c	pedagogika	
d	socjologia	
e	nauki prawne	
f	nauki polityczne	
g	geografia społeczna i gospodarcza	
h	nauki o mediach i komunikacji społecznej	
i	inne nauki społeczne	
6	Nauki humanistyczne i sztuka	
a	historia i archeologia	
b	języki i literatura	
c	filozofia, etyka i religia	
d	sztuka (sztuka, historia sztuki, sztuki sceniczne, muzyka)	
e	inne nauki humanistyczne	

Załącznik nr 2 do formularza PNT-01/a za 2016 rok

Proszę określić jaki % nakładów wewnętrznych ogółem na B+R (dział 1 wiersz 01) poniosła jednostka na rzecz poszczególnych rodzajów działalności gospodarczej:

Lp.	Rodzaje działalności gospodarczej	Symbole wg PKD 2007	= 100%
1	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	01+02+03	
2	Górnictwo i wydobywanie	05+06+07+08+09	
3	Produkcja artykułów spożywczych	10	
4	Produkcja napojów	11	
5	Produkcja wyrobów tytoniowych	12	
6	Produkcja wyrobów tekstylnych	13	
7	Produkcja odzieży	14	
8	Produkcja skór i wyrobów ze skór wyprawionych	15	
9	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania	16	
10	Produkcja papieru i wyrobów z papieru	17	
11	Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	18	
12	Wytwarzanie i przetwarzanie koksu i produktów rafinacji ropy naftowej	19	
13	Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	20	
14	Produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych	21	
15	Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	22	
16	Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	23	
17	Produkcja metali	24	
18	Produkcja broni i amunicji	25.4	
19	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń (bez Produkcji broni i amunicji)	25.1+25.2+25.3+ 25.5+25.6+25.7+25.9	
20	Produkcja elektronicznych elementów i obwodów drukowanych	26.1	
21	Produkcja komputerów i urządzeń peryferyjnych	26.2	
22	Produkcja sprzętu (tele)komunikacyjnego	26.3	
23	Produkcja elektronicznego sprzętu powszechnego użytku	26.4	
24	Produkcja instrumentów i przyrządów pomiarowych, kontrolnych i nawigacyjnych; produkcja zegarków i zegarów	26.5	
25	Produkcja urządzeń napromieniowujących, sprzętu elektromedycznego i elektroterapeutycznego	26.6	
26	Produkcja instrumentów optycznych i sprzętu fotograficznego	26.7	
27	Produkcja magnetycznych i optycznych niezapisanych nośników informacji	26.8	
28	Produkcja urządzeń elektrycznych	27	
29	Produkcja maszyn i urządzeń gdzie indziej niesklasyfikowana	28	
30	Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli	29	
31	Produkcja statków i łodzi	30.1	
32	Produkcja lokomotyw kolejowych oraz taboru szynowego	30.2	
33	Produkcja statków powietrznych, statków kosmicznych i podobnych maszyn	30.3	
34	Produkcja wojskowych pojazdów bojowych	30.4	
35	Produkcja sprzętu transportowego, gdzie indziej niesklasyfikowana	30.9	
36	Produkcja mebli	31	
37	Produkcja urządzeń, instrumentów oraz wyrobów medycznych, włączając dentystyczne	32.5	
38	Pozostała produkcja wyrobów (bez Produkcji urządzeń, instrumentów oraz wyrobów medycznych, włączając dentystyczne)	32.1+32.2+32.3+ 32.4+32.9	
39	Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	33	
40	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	35	
41	Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	36	
42	Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków; Działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców; Działalność związana z rekultywacją i pozostała działalność usługowa związana z gospodarką odpadami	37+38+39	
43	Budownictwo	41+42+43	
44	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	45+46+47	
45	Transport i gospodarka magazynowa	49+50+51+52+53	
46	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	55+56	
47	Działalność wydawnicza; Działalność związana z produkcją filmów, nagrań wideo, programów telewizyjnych, nagrań dźwiękowych i muzycznych; Nadawanie programów ogólnodostępnych i abonamentowych	58+59+60	
48	Telekomunikacja	61	
49	Działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana	62	
50	Działalność usługowa w zakresie informacji	63	

51	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	64+65+66	
52	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	68	
53	Działalność prawnicza, rachunkowo-księgową i doradztwo podatkowe; Działalność firm centralnych (head offices); doradztwo związane z zarządzaniem	69+70	
54	Działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne	71	
55	Badania naukowe i prace rozwojowe w dziedzinie nauk przyrodniczych i technicznych	72.1	
56	Badania naukowe i prace rozwojowe w dziedzinie nauk społecznych i humanistycznych	72.2	
57	Reklama, badanie rynku i opinii publicznej; Pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna; Działalność weterynaryjna	73+74+75	
58	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	77+78+79+80+81+82	
59	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenie społeczne	84	
60	Edukacja	85	
61	Opieka zdrowotna	86	
62	Pomoc społeczna z zakwaterowaniem; Pomoc społeczna bez zakwaterowania	87+88	
63	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	90+91+92+93	
64	Pozostała działalność usługowa;	94+95+96	
65	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; Gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby; Organizacje i zespoły eksterytorialne	97+98+99	
66	Nakłady niededykowane konkretnej działalności	x	

Załącznik nr 3 do formularza PNT-01/a za 2016 rok

Proszę określić jaki % nakładów wewnętrznych ogółem na B+R (dział 1 wiersz 01) poniosła jednostka na poszczególne cele społeczno-ekonomiczne:

Lp.	Klasyfikacja NABS ^{a)} 2007	1+2+3+4+5+6+7+8+9+10+11+12+13 = 100%
1	Eksploracja i eksploatacja Ziemi	
2	Środowisko	
3	Eksploracja i eksploatacja przestrzeni kosmicznej	
4	Transport, telekomunikacja i inne infrastruktury	
5	Energia	
6	Produkcja i technologia przemysłowa	
7	Zdrowie	
8	Rolnictwo	
9	Edukacja	
10	Kultura, rekreacja, religia i środki masowego przekazu	
11	Systemy, struktury i procesy polityczne i społeczne	
12	Ogólny postęp wiedzy	
13	Obronność	

^{a)} Klasyfikacja celów społeczno-ekonomicznych.

Objaśnienia do formularza PNT-01/a

Sprawozdanie o działalności badawczej i rozwojowej (B+R) służy do oceny potencjału naukowo-badawczego kraju. Obejmuje ono informacje w ujęciu dostosowanym do standardów międzynarodowych, zawartych w podręczniku *Frascati Manual*, stosowanych w krajach członkowskich OECD i UE (rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 995/2012 z dnia 26 października 2012 r. ustanawiające szczegółowe zasady wykonania decyzji nr 1608/2003/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie sporządzania i rozwoju statystyk Wspólnoty z zakresu nauki i techniki (Tekst mający znaczenie dla EOG) (Dz. Urz. UE L 299 z 27.10.2012, str. 18)).

Działalność badawcza i rozwojowa, w skrócie **B+R**, definiowana jest jako praca twórcza i prowadzona w sposób metodyczny, podejmowana w celu zwiększenia zasobów wiedzy, w tym wiedzy o rodzaju ludzkim, kulturze i społeczeństwie oraz w celu tworzenia nowych zastosowań dla już istniejącej wiedzy. Działalność B+R spełnia pięć warunków:

- 1) jest ukierunkowana na nowe odkrycia (działalność nowatorska),
- 2) u jej podstaw leżą oryginalne, nieoczywiste koncepcje i hipotezy (działalność twórcza),
- 3) brak jest pewności co do jej wyniku końcowego (działalność w warunkach niepewności),
- 4) jest zaplanowana formalnie i uwzględniona w budżecie (działalność metodyczna),
- 5) jej wyniki mogą być powtórzone (działalność powtarzalna i/lub możliwa do odtworzenia).

Ponieważ działalność badawcza i rozwojowa jest pojęciem szerszym niż prowadzenie prac badawczych i rozwojowych, można w celu identyfikacji działalności B+R uwzględniać następujący zestaw charakterystycznych dla niej zadań:

- prace naukowo-techniczne na potrzeby projektów (projektowanie i przeprowadzanie eksperymentów i badań, konstruowanie prototypów itd.),
- planowanie i kierowanie projektami B+R,
- przygotowywanie raportów częściowych i końcowych dla projektów B+R,
- świadczenie usług wewnętrznych dla projektów badawczo-rozwojowych (np. wykonywanie zadań z zakresu informatyki, studiów bibliograficznych i prowadzenia dokumentacji),
- obsługa administracyjna projektów B+R w zakresie spraw finansowych i kadrowych.

W obszarze działalności badawczej i rozwojowej zawierają się:

1) badania naukowe

- a) badania podstawowe – oryginalne prace badawcze eksperymentalne lub teoretyczne podejmowane przede wszystkim w celu zdobywania nowej wiedzy o podstawach zjawisk i obserwowalnych faktów bez nastawienia na bezpośrednie zastosowanie komercyjne,
- b) badania stosowane – prace badawcze podejmowane w celu zdobycia nowej wiedzy, zorientowane przede wszystkim na zastosowanie w praktyce,
- c) badania przemysłowe – badania mające na celu zdobycie nowej wiedzy oraz umiejętności w celu opracowywania nowych produktów, procesów i usług lub wprowadzania znaczących ulepszeń do istniejących produktów, procesów i usług; badania te uwzględniają tworzenie elementów składowych systemów złożonych, budowę prototypów w środowisku laboratoryjnym lub w środowisku symulującym istniejące systemy, szczególnie do oceny przydatności danych rodzajów technologii, a także budowę niezbędnych w tych badaniach linii pilotażowych, w tym do uzyskania dowodu w przypadku technologii generycznych,

2) prace rozwojowe – nabywanie, łączenie, kształtowanie i wykorzystywanie dostępnej aktualnie wiedzy i umiejętności z dziedziny nauki, technologii i działalności gospodarczej oraz innej wiedzy i umiejętności do planowania produkcji oraz tworzenia i projektowania nowych, zmienionych lub ulepszonych produktów, procesów i usług, w szczególności:

- a) opracowywanie prototypów i projektów pilotażowych oraz demonstracje, testowanie i walidację nowych lub ulepszonych produktów, procesów lub usług w otoczeniu stanowiącym model warunków rzeczywistego funkcjonowania, których głównym celem jest dalsze udoskonalenie techniczne produktów, procesów lub usług, których ostateczny kształt nie został określony,
- b) opracowywanie prototypów i projektów pilotażowych, które można wykorzystać do celów komercyjnych, w przypadku gdy prototyp lub projekt pilotażowy stanowi produkt końcowy gotowy do wykorzystania komercyjnego, a jego produkcja wyłącznie do celów demonstracyjnych i walidacyjnych jest zbyt kosztowna.

Prace rozwojowe **nie obejmują** rutynowych i okresowych zmian wprowadzanych do produktów, linii produkcyjnych, procesów wytwórczych, istniejących usług oraz innych operacji w toku, nawet jeżeli takie zmiany mają charakter ulepszeń.

Przykłady działalności badawczej i rozwojowej:

1) w zakresie struktur społecznych:

- tworzenie teorii na temat czynników determinujących regionalne dysproporcje w rozwoju gospodarczym,
- analiza konkretnego przypadku studium regionalnego dla celów opracowywania polityki rządu,

- budowa modeli operacyjnych na podstawie danych statystycznych, w celu opracowania narzędzi polityki gospodarczej, umożliwiających przyspieszenie tempa rozwoju regionu,
  - badania dynamiki interakcji przestrzennych,
  - ocena porównawcza programów edukacyjnych mających na celu wyrównanie szans grup wykluczanych
  - prace badawcze służące dostosowywaniu programów edukacyjnych, które powinny być stosowane u dzieci o szczególnych potrzebach,
- 2) w zakresie obronności i bezpieczeństwa państwa
- prace uwzględniające specyfikę dziedziny obronności i bezpieczeństwa państwa oraz konieczność zapewnienia ochrony informacji niejawnych, prowadzące do pozyskania nowych technologii, nowych wzorów uzbrojenia i sprzętu niezbędnych do realizacji polityki obronnej i bezpieczeństwa państwa, przygotowań obronnych w sferze militarnej i pozamilitarnej.

Dział 0.

Pytanie D

Do pracujących **zalicza się**:

- 1) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy lub stosunku służbowego, (tj. umowy o pracę, powołania, wyboru lub mianowania);
- 2) pracodawców i pracujących na własny rachunek:
  - a) właścicieli i współwłaścicieli łącznie z bezpłatnie pomagającymi członkami ich rodzin,
  - b) osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody (tj. architekt, lekarz, adwokat, itp.);
- 3) agentów pracujących na podstawie umów agencyjnych;
- 4) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 5) członków spółdzielni produkcji rolniczej.

Do pracujących **nie zalicza się**:

- 1) osób wykonujących pracę na podstawie umowy zlecenia lub umowy o dzieło;
- 2) osób zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego;
- 3) uczniów szkół dla niepracujących oraz słuchaczy szkół wyższych odbywających praktyki wakacyjne lub dyplomowe;
- 4) osób korzystających z urlopów bezpłatnych w wymiarze powyżej 3 miesięcy (nieprzerwanie);
- 5) osób korzystających z urlopów wychowawczych w wymiarze powyżej 3 miesięcy (nieprzerwanie);
- 6) osób przebywających na świadczeniach rehabilitacyjnych.

W sprawozdaniu należy uwzględnić wszystkie prace B+R prowadzone przez jednostkę, tzn. zarówno prace własne, jak i świadczone usługi badawcze.

Dział 2. Finansowanie działalności B+R realizowanej w jednostce sprawozdawczej oraz wartość aparatury naukowo-badawczej w 2016 r.

W **dziale 2** należy wykazać nakłady finansowe poniesione w roku sprawozdawczym na działalność B+R prowadzoną wyłącznie wewnątrz jednostki sprawozdawczej. W dziale tym nie należy uwzględniać nakładów związanych z innymi rodzajami działalności prowadzonymi przez jednostkę, takimi jak: działalność wspomagająca badania, produkcyjna i usługowa.

W **wierszu 01** podaje się nakłady wewnętrzne, poniesione w roku sprawozdawczym na działalność B+R prowadzoną w jednostce sprawozdawczej, niezależnie od źródła pochodzenia wydatkowanych środków.

Nakłady wewnętrzne podaje się w wysokości faktycznie poniesionych kosztów, nawet jeśli ich aktualna wartość mogłaby być niższa z powodu ulg czy rabatów przyznanych po wykonaniu prac B+R. Nakłady wewnętrzne **nie obejmują amortyzacji środków trwałych oraz podatku VAT**.

W **wierszu 02** podaje się nakłady bieżące ogółem poniesione w roku sprawozdawczym wyłącznie na działalność B+R. Nakłady bieżące obejmują:

- 1) nakłady osobowe,
- 2) wynagrodzenia bezosobowe,
- 3) opłaty licencyjne za użytkowanie produktów własności intelektualnej dokonane za okres do roku czasu,
- 4) koszty zużycia materiałów, przedmiotów nietrwałych i energii,
- 5) koszty zakupu książek, czasopism, materiałów źródłowych, subskrypcji bibliotecznych, członkostwa w towarzystwach naukowych itp.,
- 6) koszty usług pośrednich obejmujące: obróbkę obcą, usługi transportowe, remontowe, ochroniarskie, bankowe, pocztowe, telekomunikacyjne, informatyczne, wydawnicze, komunalne itp.,
- 7) koszty podróży służbowych,
- 8) pozostałe koszty obejmujące w szczególności podatki i opłaty obciążające koszty działalności i zyski,

9) ubezpieczenia majątkowe.

Do nakładów bieżących **nie należy** zaliczać kosztów zakupu lub wytworzenia aparatury naukowo-badawczej spełniającej kryteria zaliczania do środków trwałych niezbędnych do wykonania określonych prac B+R, do czasu zakończenia tych prac, nieujętej w ewidencji środków trwałych jednostki.

W **wierszu 03** podaje się nakłady osobowe poniesione przez jednostkę w roku sprawozdawczym wyłącznie na działalność B+R. Nakłady osobowe powinny – szczególnie w zakresie wynagrodzeń osobowych – uwzględniać szacunki tej części ogólnych nakładów osobowych, które dotyczą zadań poświęconych działalności B+R, wykonywanych w czasie pracy. Obejmują one:

1) wynagrodzenia brutto:

- wynagrodzenia osobowe – należne m.in. z tytułu stosunku pracy lub stosunku służbowego, z tytułu umowy o pracę nakładczą – obejmujące m.in.: wynagrodzenia zasadnicze, dodatki za staż pracy oraz inne dodatki, premie i nagrody regulaminowe i uznaniowe, dodatki za pracę w godzinach nadliczbowych, nagrody jubileuszowe, odprawy rentowe i emerytalne, ekwiwalenty pieniężne za niewykorzystany urlop wypoczynkowy i inne,
- wynagrodzenia bezosobowe – wypłacane m.in. na podstawie umowy zlecenia lub umowy o dzieło osobom zatrudnionym w jednostce (ze zbioru osób wykazanych w dziale 0, pyt. D),
- honoraria – wynagrodzenia z tytułu korzystania lub rozporządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi, w tym m.in. wynagrodzenia za opracowania naukowe i badawczo-rozwojowe,
- dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej,
- wypłaty z tytułu udziału w zysku lub w nadwyżce bilansowej – dotyczy przedsiębiorstw z działu 72 PKD,

2) narzuty na wynagrodzenia obciążające zgodnie z przepisami pracodawcę – składki z tytułu ubezpieczenia społecznego, składki na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

Do nakładów osobowych **nie należy wliczać** kosztów pracy osób świadczących usługi pośrednie, nieuwzględnianych w danych o personelu B+R (np. pracowników ochrony i konserwacji, bibliotek centralnych, wydziałów informatycznych). Koszty te – w części przypadającej na działalność B+R – powinny być jednak uwzględniane w nakładach bieżących, wykazywanych w wierszu 02.

W **wierszu 04** podaje się wynagrodzenia bezosobowe wypłacane m.in. na podstawie umowy zlecenia lub umowy o dzieło osobom spoza jednostki (również uczestnikom studiów doktoranckich i magisterskich) oraz stypendia naukowe wypłacane przez jednostkę. Nie podaje się tu kosztów umów cywilnoprawnych zawartych z pracownikami własnymi (posiadającymi umowę o pracę z jednostką), uwzględnionych już w wierszu 03.

W **wierszu 05** podaje się nakłady inwestycyjne ogółem poniesione w roku sprawozdawczym w części odpowiadającej działalności B+R.

W **wierszach 06, 07 i 09** podaje się nakłady inwestycyjne na środki trwałe według ich rodzajów. W wierszach tych należy podać informacje o nakładach na nowe środki trwałe, nakładach na zakup (przejęcie) używanych środków trwałych oraz na pierwsze wyposażenie inwestycji niezaliczane do środków trwałych, a nabyte ze środków inwestycyjnych. Do klasyfikowania nakładów inwestycyjnych według rodzajów środków trwałych należy posługiwać się aktualnie obowiązującą Klasyfikacją Środków Trwałych (KŚT).

Wartość nakładów inwestycyjnych powinna obejmować zarówno nakłady na środki trwałe związane z działalnością B+R oddane do użytku w roku sprawozdawczym, jak i nakłady poniesione w tym okresie na inwestycje niezakończone (tj. na przyszłe środki trwałe związane z działalnością B+R).

W **wierszu 08** należy podać wartość zakupu w roku sprawozdawczym aparatury naukowo-badawczej zaliczonej do środków trwałych, łącznie z aparaturą spełniającą kryteria zaliczania do środków trwałych.

W **wierszu 10** podaje się koszty oprogramowania komputerowego wykorzystywanego przy pracach badawczych i rozwojowych przez okres dłuższy niż 1 rok: wartość opłaty z tytułu użytkowania produktu własności intelektualnej innego podmiotu oraz wartość nakładów poniesionych na oprogramowanie wytworzone we własnym zakresie (na własny użytek lub na sprzedaż). Oprogramowanie użytkowane przez 1 rok lub krócej (w tym licencje na nie) powinny być uwzględniane w ogólnej wartości nakładów bieżących (wiersz 02). Oprogramowanie składa się z programów komputerowych, opisów programów i materiałów pomocniczych dla systemów i aplikacji. Obejmuje zarówno początkowy rozwój i kolejne rozszerzenia oprogramowania oraz nabycie kopii, które zostały zaklasyfikowane jako aktywa.

W **wierszu 11** podaje się nakłady wewnętrzne poniesione przy tworzeniu oprogramowania we własnym zakresie, na użytek własny, wykorzystywanego przy pracach badawczych i rozwojowych przez okres dłuższy niż 1 rok. Oprogramowanie opracowane we własnym zakresie może być wyceniane według kosztów jego produkcji (do nakładów tych zalicza się wszystkie koszty netto poniesione na etapach: analizy funkcjonalności, analiz szczegółowych, programowania, testów, tworzenia dokumentacji, uwzględniając wszystkie rodzaje kosztów).

W **wierszu 12** podaje się koszty nabytych patentów, licencji długoterminowych lub innych wartości niematerialnych i prawnych, które są stosowane w działalności badawczej i rozwojowej oraz użytkowane przez okres dłuższy niż jeden rok.

W **wierszach 14-33** podaje się nakłady wewnętrzne faktycznie poniesione w roku sprawozdawczym na działalność B+R według źródeł pochodzenia tych środków.

W **wierszu 14** podaje się środki własne jednostki wydatkowane w roku sprawozdawczym na działalność B+R. W środkach własnych należy uwzględnić środki finansowe uzyskane ze sprzedaży patentów, praw ochronnych, licencji na stosowanie wynalazków i wzorów użytkowych, projektów racjonalizatorskich stanowiących własność jednostki oraz innych osiągnięć naukowych i technicznych, prac z zakresu działalności ogólnotechnicznej, prac wdrożeniowych (w tym nadzoru autorskiego) i produkcji doświadczalnej unikatowych urządzeń, aparatury i przedmiotów majątkowych oraz środki z odpłatnej działalności diagnostycznej, leczniczej, rehabilitacyjnej, artystycznej, doświadczalnej itp. oraz z pozostałej działalności gospodarczej i usługowej, a także środki z udziałów w działalności podmiotów gospodarczych, środki z darowizn, zapisów, spadków i ofiarności publicznej oraz z odsetek od lokat bankowych, jak również środki pozyskane z kredytów komercyjnych.

W **wierszach 16-24** należy (kierując się pierwotnym pochodzeniem środków) podać środki otrzymane na realizację/za zrealizowane prace B+R:

- od podmiotów krajowych: jednostek naukowo-badawczych, szkół wyższych, przedsiębiorstw i prywatnych instytucji niekomercyjnych (patrz objaśnienia do wiersza 24),
- od instytucji dysponujących środkami z budżetu państwa (minister właściwy do spraw nauki i inne resorty) ze wszystkich strumieni finansowania (finansowanie: działalności statutowej, kosztów realizacji inwestycji służących potrzebom badań naukowych lub prac rozwojowych, projektów badawczych itd.) oraz z budżetów Jednostek Samorządu Terytorialnego, a także z Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, Narodowego Centrum Nauki, Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości i innych agencji/instytucji dysponujących środkami publicznymi.

Podając dane w **wierszach 16-24**, należy uwzględnić środki otrzymane od instytucji krajowych w ramach Funduszy Europejskich, Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego w części, w której finansowane projekty wymagają środków krajowych, o ile nie stanowią one środków własnych.

W **wierszu 24** podaje się środki finansowe wydatkowane w roku sprawozdawczym na prace B+R, pochodzące od prywatnych instytucji niekomercyjnych (tj. organizacji non-profit), tzn. instytucji nienastawionych na zysk. Do prywatnych instytucji niekomercyjnych zalicza się fundacje (np. Fundacja na rzecz Nauki Polskiej), partie polityczne, związki zawodowe, związki konsumentów, towarzystwa i stowarzyszenia (zawodowe, naukowe, religijne itp.) oraz osoby fizyczne i organizacje zajmujące się promocją, finansowaniem lub innymi formami wspomaganie badań naukowych.

W **wierszu 25** należy podać środki otrzymane z organizacji międzynarodowych i instytucji zagranicznych, w tym środki na projekty badawcze realizowane w ramach: programów ramowych Unii Europejskiej, Inicjatywy EUREKA, programu COST, Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

W **wierszu 26** należy podać środki pozyskane z Unii Europejskiej, w tym wartość środków unijnych w projektach współfinansowanych ze środków krajowych z wyłączeniem finansowania krajowego.

W **wierszu 31** należy podać środki otrzymane w ramach m. in. Inicjatywy EUREKA, programu COST, Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

W **wierszu 35** należy podać wartość środków krajowych otrzymanych od instytucji dysponujących środkami budżetowymi, które były wydatkowane w projektach współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej.

W **wierszach 37-39** podaje się nakłady wewnętrzne (w rubryce 1 nakłady bieżące, w rubryce 2 nakłady inwestycyjne) przypadające na: badania naukowe (podstawowe, stosowane i przemysłowe) i prace rozwojowe.

W **wierszu 40** podaje się wartość ewidencyjną, figurującą w księgach, tzn. bez potrącenia umorzeń, aparatury naukowo-badawczej zaliczonej do środków trwałych, stosowanej przy pracach B+R, według stanu w dniu 31 XII 2016 r. Do aparatury naukowo-badawczej zalicza się zestawy urządzeń badawczych, pomiarowych lub laboratoryjnych o małym stopniu uniwersalności i wysokich parametrach technicznych (zazwyczaj wyższych o kilka rzędów dokładności pomiaru w stosunku do typowej aparatury stosowanej dla celów produkcyjnych lub eksploatacyjnych). Do aparatury naukowo-badawczej **nie zalicza** się sprzętu komputerowego i innych urządzeń niewykorzystywanych bezpośrednio do realizacji prac B+R.

W **wierszu 41** należy podać wartość umorzenia aparatury naukowo-badawczej wykazanej w wierszu 40, według stanu w dniu 31 XII 2016 r.

W **wierszu 42** należy podać wartość aparatury naukowo-badawczej zaliczonej do środków trwałych, otrzymanej nieodpłatnie w roku sprawozdawczym (np. w formie darowizny).

W **załączniku nr 2** w wierszach 1-66 nakłady wykazane w dziale 1 w wierszu 01 należy przypisać określonemu rodzajowi działalności gospodarczej do którego skierowany jest wynik prac B+R.

Dział 3. Finansowanie działalności B+R realizowanej poza jednostką sprawozdawczą w 2016 r.

Środki przekazane to ogół nakładów poniesionych na zakup usług i produktów B+R oraz transfer środków.

Transfer środków to przekazanie pieniędzy bez uzyskania w zamian konkretnej usługi lub produktu B+R. Przykładowo:

- rozdysponowanie środków w ramach konsorcjum przez lidera,
- przekazywanie składek na organizacje międzynarodowe,
- przekazywanie pieniędzy w ramach własnej grupy do innego przedsiębiorstwa.

W **wierszu 01** podaje się środki na finansowanie w roku sprawozdawczym prac B+R realizowanych poza jednostką sprawozdawczą przez inne podmioty lub osoby fizyczne krajowe i zagraniczne. Środki te nie obejmują podatku VAT.

W **wierszu 07** należy podać nakłady zewnętrzne przekazane mikroprzedsiębiorstwom z PKD innym niż 72. Mikroprzedsiębiorstwo jest to przedsiębiorstwo o liczbie pracujących poniżej 10 osób, a jego roczny obrót nie przekracza 2 milionów euro lub całkowity bilans roczny nie przekracza 2 milionów euro.

Dział 4. Personel zaangażowany w 2016 r. w działalność B+R realizowaną w jednostce sprawozdawczej

Do personelu B+R należy zaliczyć wszystkie osoby zaangażowane bezpośrednio w pracach B+R oraz osoby zapewniające bezpośrednią obsługę, np. kierownicy prac B+R, pracownicy administracyjni i biurowi. Aby zidentyfikować i rozróżnić personel B+R, można wykorzystać listę zadań związanych z działalnością B+R, przywołaną w definicji działalności badawczej i rozwojowej. Personel B+R, oprócz wykonywania prac naukowo-badawczych (naukowo-technicznych), może planować lub kierować projektami B+R, przygotowywać raporty, zapewniać bezpośrednią obsługę informatyczną, biblioteczną czy dokumentacyjną w konkretnym projekcie, bądź też prowadzić obsługę administracyjną w zakresie spraw finansowych i kadrowych.

W ewidencji osób zaangażowanych w B+R nie zawsze uwzględnia się cały personel umożliwiający wykonywanie prac B+R. Personel B+R **nie obejmuje** osób prowadzących pośrednią działalność wspomagającą lub pomocniczą w jednostkach prowadzących B+R (usługi świadczone na rzecz jednostek wykonujących prace B+R przez centralne komórki informatyczne i biblioteki, świadczenie usług ochroniarskich, utrzymania czystości, prac konserwacyjnych itp.).

W **dziale 3 rubryce 1 i 2** podaje się liczbę osób pracujących, zaangażowanych w działalność B+R, będących na stanie ewidencyjnym jednostki w dniu 31 XII 2016 r., **wydzieloną z grupy osób wskazanych w dziale 0 pyt D**. Z ogólnej liczby pracujących zalicza się do nich wykonujących zadania związane z działalnością B+R – w ramach etatowego czasu pracy lub poza nim (w ramach umów cywilnoprawnych). Wykazuje się tu osoby wykonujące pracę w Polsce, a także za granicą (skierowane za granicę w celach badawczych) na rzecz jednostek, w których pracują, niezależnie od czasu trwania zatrudnienia. Dane podaje się bez przeliczania pracujących na pełne etaty.

W **dziale 3 rubrykach 3-6** wykazuje się **wszystkie pozostałe osoby** zaangażowane w prace B+R w jednostce. Zalicza się tu osoby zatrudnione wyłącznie na podstawie umowy zlecenie lub umowy o dzieło lub zaangażowane na zasadach wolontariatu. Emerytowani pracownicy oraz studenci (uczestnicy studiów magisterskich i doktoranckich) powinni być zasadniczo wykazywani w dziale 3 w rubrykach 3-6.

W **wierszach 02-08** podaje się liczbę pracujących według poziomu ich wykształcenia opartego na Międzynarodowej Standardowej Klasyfikacji Edukacji (ISCED 2011).

W **wierszu 05** podaje się osoby z wykształceniem formalnym odpowiadającym kategorii 7 w klasyfikacji ISCED 2011, tożsamym z wykształceniem wyższym o profilu akademickim, prowadzącym do uzyskania tytułu magistra, lekarza lub równorzędnego.

W **wierszu 06** podaje się osoby z wykształceniem formalnym odpowiadającym kategorii 6 w klasyfikacji ISCED 2011, tożsamym z wykształceniem wyższym o profilu akademickim, prowadzącym do uzyskania tytułu licencjata, inżyniera lub równorzędnego. Licencjat jest tytułem zawodowym nadawanym absolwentom wyższych zawodowych studiów humanistycznych i matematyczno-przyrodniczych, społecznych, ekonomicznych, wychowania fizycznego, turystyki, rekreacji, rehabilitacji ruchowej oraz medycznej, z wyjątkiem lekarskich i stomatologicznych.

W **wierszu 07** podaje się osoby z wykształceniem formalnym odpowiadającym kategorii 5 w klasyfikacji ISCED 2011, tożsamym z wykształceniem wyższym o profilu zawodowym, które w Polsce jest tożsame z wykształceniem uzyskanym w kolegiach nauczycielskich, kolegiach nauczycielskich języków obcych oraz kolegiach pracowników służb społecznych.

W **wierszu 08** podaje się osoby z wykształceniem policealnym, średnim lub niższym.

Osoby związane z działalnością B+R należy zaliczać do właściwych kategorii na podstawie **najwyższego** posiadanego przez nie poziomu wykształcenia (tytułu, stopnia naukowego).

Dział 5. Personel zaangażowany w 2016 r. w działalność B+R realizowaną w jednostce sprawozdawczej według zawodów

Dane w **wierszu 01 rubryce 1** powinny być zgodne z danymi w **dziale 3 wierszu 01 rubryce 1**.

Dane w **wierszu 02 rubryce 1** powinny być zgodne z danymi w **dziale 3: wiersz 01 rubryka 3 + wiersz 01 rubryka 5** (ogólna liczba osób zaangażowanych w działalność B+R prowadzoną w jednostce, niepozostające w niej w stosunku pracy).

W **rubryce 3** wykazuje się personel wykonujący prace naukowo-badawcze (personel naukowo-badawczy). Wykonywanie prac naukowo-badawczych nie musi być uwarunkowane ani posiadaniem formalnego wykształcenia,

ani zajmowanym stanowiskiem. Do zadań tych osób w ramach działalności badawczo-rozwojowej należy praca koncepcyjna lub tworzenie nowej wiedzy, w szczególności:

- prowadzą oni badania i ulepszają lub rozwijają pojęcia, teorie, modele, techniki oprzyrządowania, oprogramowania lub metody operacyjne,
- gromadzą, przetwarzają, oceniają, analizują i interpretują dane uzyskane z badania,
- oceniają wyniki badań i eksperymentów oraz formułują wnioski z wykorzystaniem różnych technik i modeli,
- stosują zasady, techniki i procesy, aby rozwinąć lub poprawić praktyczne zastosowania,
- doradzają w zakresie projektowania, planowania i organizowania testów, montażu i konserwacji konstrukcji, urządzeń, systemów i ich komponentów,
- udzielają porad i wsparcia dla rządu i samorządów, organizacji i przedsiębiorstw w kwestii zastosowania wyników badań,
- planują, kierują i koordynują działalność B+R (do kategorii pracowników naukowo-badawczych należy doliczyć kadrę kierowniczą i pracowników zajmujących się planowaniem i kierowaniem naukowo-technicznymi aspektami pracy badaczy; wyznaczają oni kierunki rozwoju dla nowej działalności badawczo-rozwojowej lub zarządzają pracownikami w oparciu o swoje wysokie kwalifikacje formalne lub praktyczne doświadczenie w prowadzeniu badań),
- przygotowują opracowania naukowe i raporty.

Ze względów praktycznych doktorantów zalicza się najczęściej do tej grupy.

W **rubryce 5** wykazuje się techników i pracowników równorzędnych związanych z działalnością B+R.

Technicy to osoby, które uczestniczą w działalności B+R poprzez wykonywanie zadań naukowych i technicznych związanych z zastosowaniem pojęć, metod operacyjnych i wykorzystaniem sprzętu badawczego, zazwyczaj pod kierunkiem badaczy. Zadania tych osób obejmują:

- prowadzenie poszukiwań bibliotecznych i wybór odpowiednich materiałów z archiwów i bibliotek,
- przygotowywanie programów komputerowych,
- prowadzenie eksperymentów, testów i analiz,
- zapewnienie pomocy technicznej i wsparcia w zakresie B+R i testowania prototypów,
- obsługę utrzymanie i naprawę sprzętu badawczego,
- przygotowywanie materiałów i sprzętu do eksperymentów, testów i analiz,
- rejestrowanie pomiarów, dokonywanie obliczeń oraz przygotowywanie wykresów i rysunków,
- zbieranie informacji za pomocą akceptowanych metod naukowych,
- pomoc w analizie danych, prowadzenie ewidencji i sporządzania raportów,
- prowadzenie statystycznych badań ankietowych oraz wywiadów.

W **rubryce 7** wykazuje się pozostały personel związany z działalnością B+R. Do kategorii tej należy zaliczać pracowników na stanowiskach robotniczych oraz administracyjno-ekonomicznych uczestniczących w realizacji prac B+R lub bezpośrednio z nimi związanych. Do grupy tej zalicza się także personel zajmujący się głównie sprawami finansowymi i kadrowymi, o ile wiążą się one bezpośrednio z działalnością B+R.

W **wierszach 03-04** podaje się liczbę osób stanowiących personel B+R w roku sprawozdawczym, łącznie z osobami pracującymi w danym roku, ale nie będącymi na stanie jednostki 31 XII 2016 r. – w jednostkach przeliczeniowych zwanych **ekwiwalentami pełnego czasu pracy**.

Ekwiwalenty pełnego czasu pracy (EPC), tzw. osobolata

Miernik ten pozwala na uniknięcie przeszacowania personelu B+R, wynikającego z faktu, że wiele osób związanych z tą działalnością część swojego czasu pracy przeznaczają na zajęcia inne niż B+R, takie jak np.: zajęcia dydaktyczne ze studentami, praca administracyjna, udzielanie świadczeń zdrowotnych w sferze związanej z ochroną zdrowia, kontrola jakości itp., a część osób pracuje w wymiarze mniejszym niż pełny etat bądź rozpoczyna pracę w danej instytucji lub rezygnuje z niej w trakcie roku kalendarzowego. Jeden ekwiwalent pełnego czasu pracy oznacza jeden osoborok poświęcony wyłącznie na działalność B+R. Pracujących w działalności B+R w ekwiwalentach pełnego czasu pracy należy ustalić na podstawie proporcji czasu przepracowanego przez poszczególnych pracowników w **ciągu roku sprawozdawczego** przy pracach B+R do pełnego czasu pracy obowiązującego w danej instytucji na danym stanowisku pracy **EPC dla jednej osoby nie może przekraczać wartości równej 1**. Poniżej przykłady obrazujące jak należy prawidłowo wyliczać ekwiwalenty pełnego czasu pracy (EPC):

Personel B+R	Status zatrudnienia	Ilość przepracowanych miesięcy w roku sprawozdawczym	Czasochłonność zadań B+R (w % pełnego etatu)	Ekwiwalent pełnego czasu pracy (EPC)	
				obliczony	zaokrąglony do jednego miejsca po przecinku
PRACUJĄCY ZAANGAŻOWANI W DZIAŁALNOŚĆ B+R POZOSTAJĄCY W STOSUNKU PRACY W JEDNOSTCE					
Księgowa	pełen etat (1)	12 m-cy (1)	20% czasu przepracowanego (0,2)	$1 \times 1 \times 0,2 = 0,2$ EPC	0,2 EPC
Inżynier	½ etatu (0,5)	9 m-cy (9/12 = 0,75)	100% czasu przepracowanego (1)	$0,5 \times 0,75 \times 1 = 0,375$ EPC	Suma = 0,531
	umowa zlecenie	5 m-cy (5/12 = 0,417)	60 godz. faktycznie przepracowanych w miesiącu 60/160 = 0,375	$0,417 \times 0,375 = 0,156$ EPC	0,5 EPC
Informatyk	¾ etatu (0,75)	6 m-cy (6/12 = 0,5)	0% czasu przepracowanego (0)	$0,75 \times 0,5 \times 0 = 0$ EPC	Suma = 0,1875
	umowa o dzieło	3 m-ce (3/12 = 0,25)	120 godz. faktycznie przepracowanych w miesiącu 120/160 = 0,75	$0,25 \times 0,75 = 0,1875$ EPC	0,2 EPC
Matematyk	pełen etat (1)	12 m-cy (1)	85% czasu przepracowanego (0,85)	$1 \times 1 \times 0,85 = 0,85$ EPC	Suma = 1,1435
	umowa zlecenie	8 m-cy (8/12 = 0,67)	70 godz. faktycznie przepracowanych w miesiącu 70/160 = 0,438	$0,67 \times 0,438 = 0,2935$ EPC	1 EPC (!)
Właściciel	-	3 m-ce (3/12 = 0,25)	40% czasu przepracowanego (0,4)	$0,25 \times 0,4 = 0,1$ EPC	0,1 EPC
RAZEM personel B+R - pracujący (w EPC) Dział 4 wiersz 03					2,0 EPC
OSOBY ZAANGAŻOWANE W DZIAŁALNOŚĆ B+R NIEPOZOSTAJĄCE W STOSUNKU PRACY W JEDNOSTCE					
Emerytowany pracownik	umowa o dzieło	8 m-cy (8/12 = 0,67)	80 godz. faktycznie przepracowanych w miesiącu 80/160=0,5	$0,67 \times 0,5 = 0,335$ EPC	0,3 EPC
Doktorant	wolontariat	6 m-cy (6/12 = 0,5)	50 godz. faktycznie przepracowanych w miesiącu 50/160=0,313	$0,5 \times 0,313 = 0,1565$ EPC	Suma = 0,224
	umowa o dzieło	1 m-c (1/12 = 0,083)	130 godz. faktycznie przepracowanych w miesiącu 130/160 = 0,813	$0,083 \times 0,813 = 0,0675$ EPC	0,2 EPC
Student studiów magisterskich	wolontariat	3 m-ce (3/12 = 0,25)	60 godz. faktycznie przepracowanych w miesiącu 60/160 = 0,375	$0,25 \times 0,375 = 0,094$ EPC	0,1 EPC
RAZEM personel B+R niepozostający w stosunku pracy (w EPC) Dział 4 wiersz 04					0,6 EPC

W przypadku braku odpowiedniej ewidencji dopuszcza się możliwość zastosowania szacunków w oparciu o wielkość nakładów osobowych. Przy wyliczaniu EPC nie należy odejmować urlopów wypoczynkowych, absencji chorobowej oraz innych nieobecności usprawiedliwionych (poza urlopami bezpłatnymi i urlopami wychowawczymi trwającymi nieprzerwanie powyżej 3 miesięcy).

Dział 7. Personel wykonujący prace naukowo-badawcze^{a)} zatrudniony w działalności B+R i ich wynagrodzenia według poziomu wykształcenia i tytułów naukowych w 2016 r.

Do **zatrudnionych zalicza się** osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy lub stosunku służbowego (tj. umowy o pracę, powołania, wyboru lub mianowania) na czas określony (w tym zatrudnione sezonowo i dorywczo) i nieokreślony w pełnym i niepełnym wymiarze czasu pracy.

Do **zatrudnionych nie zalicza się** m.in.:

- 1) osób wykonujących pracę na podstawie umowy zlecenia lub umowy o dzieło;
- 2) osób zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego;
- 3) uczniów szkół dla niepracujących oraz słuchaczy szkół wyższych odbywających praktyki wakacyjne lub dyplomowe;
- 4) osób korzystających z urlopów bezpłatnych w wymiarze powyżej 3 miesięcy (nieprzerwanie);
- 5) osób korzystających z urlopów wychowawczych w wymiarze powyżej 3 miesięcy (nieprzerwanie);
- 6) osób przebywających na świadczeniach rehabilitacyjnych;
- 7) pracodawców i pracujących na własny rachunek;
- 8) agentów pracujących na podstawie umów agencyjnych;
- 9) osób wykonujących pracę nakładczą;
- 10) członków spółdzielni produkcji rolniczej.

W **wierszach 02–06** podaje się liczbę pracujących według poziomu ich wykształcenia opartego na Międzynarodowej Standardowej Klasyfikacji Edukacji (ISCED 2011)

W **rubryce 1** wykazuje się przeciętną liczbę zatrudnionych w działalności B+R, po przeliczeniu osób niepełnozatrudnionych na pełne etaty. Przeliczenia osób niepełnozatrudnionych na pełne etaty dokonuje się według liczby godzin pracy ustalonych w umowie o pracę w stosunku do obowiązującej normy.

W **rubryce 2** wykazuje się pełne wynagrodzenia brutto (tzn. dotyczące wszystkich rodzajów działalności prowadzonej przez jednostkę) pracowników pełnozatrudnionych związanych z działalnością B+R.

Do wynagrodzeń tych **zalicza się**:

- 1) wynagrodzenia osobowe – należne m.in. z tytułu stosunku pracy lub stosunku służbowego, z tytułu umowy o pracę nakładczą – obejmujące m.in.: wynagrodzenia zasadnicze, dodatki za staż pracy oraz inne dodatki, premie i nagrody regulaminowe i uznaniowe, dodatki za pracę w godzinach nadliczbowych, nagrody jubileuszowe, odprawy rentowe i emerytalne, ekwiwalenty pieniężne za niewykorzystany urlop wypoczynkowy i inne;
- 2) dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej;
- 3) wypłaty z tytułu udziału w zysku lub w nadwyżce bilansowej;
- 4) honoraria – wynagrodzenia z tytułu korzystania lub rozporządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi, w tym m.in. wynagrodzeń za opracowania naukowe i badawczo-rozwojowe.

Nie zalicza się natomiast wynagrodzeń bezosobowych – wypłacanych m.in. na podstawie umowy zlecenia lub umowy o dzieło, również uczestnikom studiów doktoranckich prowadzącym prace B+R.

Dziękujemy za wypełnienie i przesłanie formularza. Dziękując za poświęcony czas, będziemy jednocześnie wdzięczni za Państwa komentarz dotyczący niniejszego sprawozdania.

Informujemy, że dane jednostkowe i informacje otrzymane z przedsiębiorstw objętych niniejszym badaniem są poufne i podlegają szczególnej ochronie, zgodnie z ustawą z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej, podobnie jak we wszystkich innych badaniach statystycznych statystyki publicznej. Dane te zostaną wykorzystane wyłącznie do opracowań zbiorczych oraz analiz statystycznych, które będą udostępnione na stronie internetowej GUS – www.stat.gov.pl.

Dział 1. Finansowanie działalności B+R realizowanej w jednostce sprawozdawczej (nakłady wewnętrzne) oraz wartość aparatury naukowo-badawczej w 2016 r. (w tysiącach zł ze znakiem po przecinku)

Nakłady wewnętrzne faktycznie poniesione (bez amortyzacji środków trwałych) (wiersze 02+05)		01	
Nakłady bieżące ogółem ^{d)}		02	
w tym:	nakłady osobowe ^{b)}	03	
	wynagrodzenia bezosobowe ^{c)}	04	
Nakłady inwestycyjne ogółem (wiersze 06+07+09+10+12+13)		05	
z tego:	budynki i lokale, obiekty inżynierii lądowej i wodnej oraz grunty (grupy KŚT 0, 1, 2) ^{d)}	06	
	maszyny i urządzenia techniczne (grupy KŚT 3-6) ^{d)} oraz narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie (grupa KŚT 8) ^{d)}	07	
	w tym zakup aparatury naukowo-badawczej ^{e)}	08	
	środki transportu (grupa KŚT 7) ^{d)}	09	
	oprogramowanie komputerowe	10	
	w tym oprogramowanie stworzone na własny użytek ^{f)}	11	
	wartości niematerialne i prawne	12	
pozostałe nakłady inwestycyjne		13	

Z nakładów wewnętrznych (wiersz 01) przypada na środki (wiersze 14+15= wiersz 01)				
własne		14		
otrzymane (wiersze 16+25)		15		
z tego od:	podmiotów krajowych (wiersze 17+18+19+20+21+22+23+24)	16		
	z tego od:	MNiSW ^{g)} , MR ^{h)} , MF ⁱ⁾ , innych ministerstw	17	
		JST ^{j)} , organy i jednostki im podległe lub nadzorowane	18	
		NCBR ^{k)} , NCN ^{l)} , PARP ^{m)} oraz innych agencji	19	
		jednostek naukowych PAN ⁿ⁾	20	
		instytutów badawczych ^{o)}	21	
		szkół wyższych	22	
		przedsiębiorstw	23	
		prywatnych instytucji niekomercyjnych (tj. organizacji non-profit, np. fundacji, stowarzyszeń)	24	
	podmiotów z zagranicy (wiersze 26+27+28+30+31+32+33)	25		
	z tego od:	Komisji Europejskiej ^{p)}	26	
		organizacji międzynarodowych	27	
		przedsiębiorstw	28	
		w tym z krajów Unii Europejskiej	29	
		szkół wyższych	30	
		instytucji rządowych (np. w ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego)	31	
prywatnych instytucji niekomercyjnych (tj. organizacji non-profit, np. fundacji, stowarzyszeń)		32		
pozostałych podmiotów	33			

Ze środków otrzymanych od instytucji dysponujących środkami publicznymi przypada na pozyskane:		
w ramach konkursów, grantów i pozostałych form dotacji	34	
w tym jako środki krajowe w projektach współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej	35	
w ramach działalności statutowej finansowanej ze środków MNiSW ^{g)}	36	

0		1	2
Z nakładów wewnętrznych (bieżących i inwestycyjnych) przypada na ^{q)} :		z nakładów bieżących (wiersz 02)	z nakładów inwestycyjnych (wiersz 05)
badania naukowe	podstawowe	37	
	stosowane i przemysłowe	38	
prace rozwojowe		39	

Dział 1. Finansowanie działalności B+R realizowanej w jednostce sprawozdawczej (nakłady wewnętrzne) oraz wartość aparatury naukowo-badawczej w 2016 r. (w tysiącach zł ze znakiem po przecinku) (dokończenie)

Aparatura naukowo-badawcza spełniająca kryteria zaliczania do środków trwałych (będąca na stanie księgowym jednostki)	wartość brutto	stan w dniu 31 XII 2016 r.	40
	umorzenie		41
	otrzymana nieodpłatnie w 2016 r. ⁹⁾		42
Proszę wypełnić załącznik nr 1, 2 i 3			

^{a)} Bez kosztów zakupu lub wytworzenia aparatury naukowo-badawczej spełniającej kryteria zaliczania do środków trwałych niezbędnych do wykonania określonych prac B+R, lecz do czasu zakończenia tych prac, nieujętej w ewidencji środków trwałych jednostki. ^{b)} Łącznie z nakładami poniesionymi na osoby wykonujące prace B+R na umowie o dzieło lub zlecenie, a pozostające w stosunku pracy w jednostce, których zakres obowiązków etatowych nie obejmuje działalności B+R. ^{c)} Dotyczy osób nie pozostających w stosunku pracy w jednostce; obejmuje wynagrodzenie osób zatrudnionych wyłącznie na umowy zlecenie i umowy o dzieło oraz stypendia naukowe wypłacane przez jednostkę. ^{d)} Według aktualnie obowiązującej Klasyfikacji Środków Trwałych (KŚT). ^{e)} Łącznie z nakładami na aparaturę wymienioną w przypisie a. ^{f)} Z zamiarem użytkowania powyżej 1 roku, oszacowane np. według kosztów jego produkcji. ^{g)} Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. ^{h)} Ministerstwo Rozwoju. ⁱ⁾ Ministerstwo Finansów. ^{j)} Jednostki Samorządu Terytorialnego. ^{k)} Narodowe Centrum Badań i Rozwoju. ^{l)} Narodowe Centrum Nauki. ^{m)} Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości. ⁿ⁾ Na podstawie ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz. U. z 2016 r. poz. 572, z późn. zm.). ^{o)} Działających na podstawie ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych (Dz. U. z 2016 r. poz. 371, z późn. zm.). ^{p)} W tym udział środków KE w projektach współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej. ^{q)} Zgodnie z ustawą z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki (Dz. U. z 2016 r. poz. 2045, z późn. zm.). ^{r)} Bez aparatury wymienionej w przypisie a przeniesionej w ciągu roku do środków trwałych.

Dział 2. Finansowanie^{a)} działalności B+R realizowanej poza jednostką sprawozdawczą w 2016 r. (w tysiącach zł ze znakiem po przecinku)

Środki przekazane ogółem (wiersze 02+13 rubryka 1)		01		
0			1	2
z tego przypada na			razem	w tym transfer środków ^{b)}
przekazane:	podmiotom krajowym (wiersze 03+04+05+06+08+09+10+11)		02	
	z tego:	jednostkom naukowym PAN ^{c)}	03	
		instytutom badawczym ^{d)}	04	
		szkołom wyższym	05	
		przedsiębiorstwom	06	
		w tym mikroprzedsiębiorstwom ^{e)}	07	
		prywatnym instytucjom niekomercyjnym (tj. organizacjom non-profit, np. fundacjom, stowarzyszeniom)	08	
		osobom fizycznym zatrudnionym na umowę zlecenie i umowę o dzieło ^{f)}	09	
		osobom fizycznym w formie stypendium	10	
		pozostałym podmiotom krajowym	11	
	podmiotom zagranicznym (wiersze 13+14+15+16+17)		12	
	z tego:	szkołom wyższym	13	
		przedsiębiorstwom	14	
		prywatnym instytucjom niekomercyjnym (tj. organizacjom non-profit, np. fundacjom, stowarzyszeniom)	15	
		organizacjom międzynarodowym	16	
		pozostałym podmiotom zagranicznym	17	
	w tym (z wiersza 12) przypada na środki przekazane oddziałom (filiom) Państwa jednostki lub innym instytucjom polskim działającym na terenie:		Unii Europejskiej (z wyłączeniem Polski)	18
poza Unią Europejską			19	

^{a)} W tym zakup usług B+R. ^{b)} Przekazanie pieniędzy bez uzyskania w zamian produktu lub usługi B+R. ^{c)} Na podstawie ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk. ^{d)} Na podstawie ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych. ^{e)} Przedsiębiorstwa o liczbie pracujących poniżej 10 osób z PKD innym niż 72 (Badania naukowe i prace rozwojowe). ^{f)} Osobom zatrudnionym na umowę zlecenie i umowę o dzieło, które wykonywały prace badawcze poza siedzibą zlecającego. Jeżeli prace, choćby częściowo, zostały wykonane w siedzibie zlecającego należy potraktować nakłady na te prace jako nakłady wewnętrzne i wykazać ich wartość w dziale 1 w wierszu 02.

Dział 3. Personel zaangażowany w 2016 r. w działalność B+R realizowaną w jednostce sprawozdawczej

Wyszczególnienie		Z ogólnej liczby pracujących ^{a)}		Liczba osób niepozostających w stosunku pracy w jednostce ^{b)}			
				otrzymujący wynagrodzenie ^{c)}		nieotrzymujący wynagrodzenia ^{d)}	
		ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety
0		1	2	3	4	5	6
Ogółem (wiersze 02+03+04+05+06+07+08)		01					
Z tytułem naukowym profesora ^{e)}		02					
Ze stopniem naukowym ^{f)}	doktora habilitowanego	03					
	doktora	04					
Pozostałe osoby z wykształceniem wyższym	z tytułem magistra lub równorzędnym	05					
	z tytułem licencjata lub równorzędnym	06					
	absolwenci kolegiów	07					
Z wykształceniem pozostałym		08					

^{a)} Z liczby osób wskazanych w dziale 0 w pyt. D osoby zaangażowane w działalność B+R niezależnie od rodzaju umowy (etat, umowy cywilnoprawne), na podstawie której wykonują takie prace. ^{b)} Łącznie z doktorantami zaangażowanymi w prace B+R niepozostającymi w stosunku pracy w jednostce. ^{c)} Łącznie z osobami zatrudnionymi na podstawie umów cywilnoprawnych (umowy zlecenie i umowy o dzieło) oraz osobami, których wynagrodzenie zostało wykazane w dziale 1 w wierszu 04. ^{d)} W tym emerytowani pracownicy oraz studenci zaangażowani na zasadach wolontariatu. ^{e)} Łącznie z tytułem profesora sztuki (zgodnie z ustawą z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytułach naukowych oraz o stopniach i tytułach w zakresie sztuki (Dz. U. z 2016 r. poz. 882, z późn. zm.)). ^{f)} Łącznie ze stopniem w zakresie sztuki (ustawa jak w przypisie e).

Dział 4. Personel zaangażowany w 2016 r. w działalność B+R realizowaną w jednostce sprawozdawczej według zawodów^{a)}

Wyszczególnienie		Ogółem	W tym kobiety	Personel wykonujący prace naukowo-badawcze		Technicy i pracownicy równorzędni		Pozostały personel	
				ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety
0		1	2	3	4	5	6	7	8
Liczba osób zaangażowanych w działalność B+R									
Ogółem pracujący		01							
Osoby niepozostające w stosunku pracy w jednostce ^{b)}		02							
Personel w ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC) ^{c)} (ze znakiem po przecinku)									
Ogółem pracujący		03							
Osoby zaangażowane w prace B+R niepozostające w stosunku pracy w jednostce ^{b)}		04							

^{a)} Zgodnie z klasyfikacją personelu B+R według zawodów opracowaną przez OECD. ^{b)} Łącznie z doktorantami zaangażowanymi w prace B+R niepozostającymi w stosunku pracy w jednostce. ^{c)} EPC – czas przepracowany przez pracownika przy pracach B+R w ciągu roku sprawozdawczego, EPC dla jednej osoby nie może przekraczać wartości równej 1.

Dział 5. Personel wykonujący prace naukowo-badawcze wg pochodzenia, wykształcenia i grup wieku w 2016 r.

Wyszczególnienie		Personel wykonujący prace naukowo-badawcze wg pochodzenia:								
		ogółem	w tym cudzoziemcy ^{a)}	w tym:						pozostali cudzoziemcy
				z Europy		z Ameryki Północnej	z Ameryki Środkowej i Południowej	z Azji	z Afryki	
0	1	2	ogółem	w tym z Unii Europejskiej	5	6	7	8	9	
Pracujący	01									
w tym kobiety	02									

^{a)} Na podstawie ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2016 r. poz. 1990, z późn. zm.).

Dział 5. Personel wykonujący prace naukowo-badawcze wg pochodzenia, wykształcenia i grup wieku w 2016 r. (dokończenie)

Wyszczególnienie		Personel wykonujący prace naukowo-badawcze wg wieku:						
		ogółem	24 lata i mniej	25 - 34	35 - 44	45 - 54	55 - 64	65 lat i więcej
0		1	2	3	4	5	6	7
Pracujący	03							
w tym kobiety	04							

Wyszczególnienie		Personel wykonujący prace naukowo-badawcze wg wykształcenia:					
		ogółem	z tytułem profesora	ze stopniem		z pozostałym wykształceniem wyższym	z wykształceniem pozostałym
				doktora habilitowanego	doktora		
0		1	2	3	4	5	6
Pracujący	05						
w tym kobiety	06						

Dział 6. Dane uzupełniające

A. Liczba zgłoszeń dokonanych przez jednostkę w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej w 2016 r.	1. znaków towarowych	01	
	2. wzorów przemysłowych	02	
	3. wzorów użytkowych	03	
	4. wynalazków	04	
B. Ile spośród wykazanych (w pyt. A.4) zgłoszeń wynalazków jednostka planuje dokonać w zagranicznych urzędach patentowych?		05	
C. Liczba zgłoszeń wynalazków dokonanych w zagranicznych urzędach patentowych w 2016 r.		06	
D. Liczba patentów uzyskanych w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej w 2016 r.		07	
E. Liczba patentów uzyskanych w zagranicznych urzędach patentowych w 2016 r.		08	
F. Czy w 2016 r. w jednostce istniał system zachęt dla pracowników dotyczący tworzenia własności intelektualnej?		09	TAK NIE
G. Czy w 2016 r. jednostka korzystała z baz danych patentów, znaków towarowych lub innych baz danych praw własności intelektualnej?		10	TAK NIE
H. Z nakładów wewnętrznych dedykowane technologiom (w tysiącach zł ze znakiem po przecinku)	1. biotechnologii	11	
	2. nanotechnologii	12	
	3. informacyjno-telekomunikacyjnym	13	
I. Liczba firm odpryskowych typu spin-off założonych przez pracowników jednostki w 2016 r.		14	
J. Liczba firm odpryskowych typu spin-out założonych przez pracowników jednostki w 2016 r.		15	

Załącznik nr 1 do formularza PNT-01/s za 2016 rok

Proszę określić jaki % nakładów wewnętrznych ogółem na B+R (dział 1 wiersz 01) poniosła jednostka na rzecz poszczególnych dziedzin:

Lp.	Dziedziny B+R	1+2+3+4+5+6 = 100%
1	Nauki przyrodnicze	
a	matematyka	
b	nauki o komputerach i informatyka	
c	nauki fizyczne	
d	nauki chemiczne	
e	nauki o Ziemi i powiązane z nimi nauki o środowisku (z wyłączeniem aspektów gospodarczych i społecznych)	
f	nauki biologiczne	
g	inne nauki przyrodnicze	
2	Nauki inżynieryjne i techniczne	
a	inżynieria lądowa	
b	elektrotechnika, elektronika, inżynieria informatyczna	
c	inżynieria mechaniczna	
d	inżynieria chemiczna	
e	inżynieria materiałowa	
f	inżynieria medyczna	
g	inżynieria środowiska	
h	biotechnologia środowiskowa	
i	biotechnologia przemysłowa	
j	nanotechnologia	
k	inne nauki inżynieryjne i techniczne	
3	Nauki medyczne i nauki o zdrowiu	
a	medycyna ogólna	
b	medycyna kliniczna	
c	nauki o zdrowiu	
d	biotechnologia medyczna	
e	inne nauki medyczne	
4	Nauki rolnicze i weterynaryjne	
a	nauki rolnicze, leśne i rybactwo	
b	nauki o zwierzętach i mleczarstwo	
c	nauki weterynaryjne	
d	biotechnologia rolnicza	
e	inne nauki rolnicze	
5	Nauki społeczne	
a	psychologia i nauki o poznaniu	
b	nauki ekonomiczne	
c	pedagogika	
d	socjologia	
e	nauki prawne	
f	nauki polityczne	
g	geografia społeczna i gospodarcza	
h	nauki o mediach i komunikacji społecznej	
i	inne nauki społeczne	
6	Nauki humanistyczne i sztuka	
a	historia i archeologia	
b	języki i literatura	
c	filozofia, etyka i religia	
d	sztuka (sztuka, historia sztuki, sztuki sceniczne, muzyka)	
e	inne nauki humanistyczne	

Załącznik nr 2 do formularza PNT-01/s za 2016 rok

Proszę określić jaki % nakładów wewnętrznych ogółem na B+R (dział 1 wiersz 01) poniosła jednostka na rzecz poszczególnych rodzajów działalności gospodarczej:

Lp.	Rodzaje działalności gospodarczej	Symbole wg PKD 2007	= 100%
1	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	01+02+03	
2	Górnictwo i wydobywanie	05+06+07+08+09	
3	Produkcja artykułów spożywczych	10	
4	Produkcja napojów	11	
5	Produkcja wyrobów tytoniowych	12	
6	Produkcja wyrobów tekstylnych	13	
7	Produkcja odzieży	14	
8	Produkcja skór i wyrobów ze skór wyprawionych	15	
9	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania	16	
10	Produkcja papieru i wyrobów z papieru	17	
11	Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	18	
12	Wytwarzanie i przetwarzanie koksu i produktów rafinacji ropy naftowej	19	
13	Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	20	
14	Produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych	21	
15	Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	22	
16	Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	23	
17	Produkcja metali	24	
18	Produkcja broni i amunicji	25.4	
19	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń (bez Produkcji broni i amunicji)	25.1+25.2+25.3+ 25.5+25.6+25.7+25.9	
20	Produkcja elektronicznych elementów i obwodów drukowanych	26.1	
21	Produkcja komputerów i urządzeń peryferyjnych	26.2	
22	Produkcja sprzętu (tele)komunikacyjnego	26.3	
23	Produkcja elektronicznego sprzętu powszechnego użytku	26.4	
24	Produkcja instrumentów i przyrządów pomiarowych, kontrolnych i nawigacyjnych; produkcja zegarków i zegarów	26.5	
25	Produkcja urządzeń napromieniowujących, sprzętu elektromedycznego i elektroterapeutycznego	26.6	
26	Produkcja instrumentów optycznych i sprzętu fotograficznego	26.7	
27	Produkcja magnetycznych i optycznych niezapisanych nośników informacji	26.8	
28	Produkcja urządzeń elektrycznych	27	
29	Produkcja maszyn i urządzeń gdzie indziej niesklasyfikowana	28	
30	Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli	29	
31	Produkcja statków i łodzi	30.1	
32	Produkcja lokomotyw kolejowych oraz taboru szynowego	30.2	
33	Produkcja statków powietrznych, statków kosmicznych i podobnych maszyn	30.3	
34	Produkcja wojskowych pojazdów bojowych	30.4	
35	Produkcja sprzętu transportowego, gdzie indziej niesklasyfikowana	30.9	
36	Produkcja mebli	31	
37	Produkcja urządzeń, instrumentów oraz wyrobów medycznych, włączając dentystyczne	32.5	
38	Pozostała produkcja wyrobów (bez Produkcji urządzeń, instrumentów oraz wyrobów medycznych, włączając dentystyczne)	32.1+32.2+32.3+ 32.4+32.9	
39	Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	33	
40	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	35	
41	Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	36	
42	Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków; Działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców; Działalność związana z rekultywacją i pozostała działalność usługowa związana z gospodarką odpadami	37+38+39	
43	Budownictwo	41+42+43	
44	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	45+46+47	
45	Transport i gospodarka magazynowa	49+50+51+52+53	
46	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	55+56	
47	Działalność wydawnicza; Działalność związana z produkcją filmów, nagrań wideo, programów telewizyjnych, nagrań dźwiękowych i muzycznych; Nadawanie programów ogólnodostępnych i abonementowych	58+59+60	
48	Telekomunikacja	61	
49	Działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana	62	
50	Działalność usługowa w zakresie informacji	63	

51	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	64+65+66	
52	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	68	
53	Działalność prawnicza, rachunkowo-księgowa i doradztwo podatkowe; Działalność firm centralnych (head offices); doradztwo związane z zarządzaniem	69+70	
54	Działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne	71	
55	Badania naukowe i prace rozwojowe w dziedzinie nauk przyrodniczych i technicznych	72.1	
56	Badania naukowe i prace rozwojowe w dziedzinie nauk społecznych i humanistycznych	72.2	
57	Reklama, badanie rynku i opinii publicznej; Pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna; Działalność weterynaryjna	73+74+75	
58	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	77+78+79+80+81+82	
59	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenie społeczne	84	
60	Edukacja	85	
61	Opieka zdrowotna	86	
62	Pomoc społeczna z zakwaterowaniem; Pomoc społeczna bez zakwaterowania	87+88	
63	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	90+91+92+93	
64	Pozostała działalność usługowa;	94+95+96	
65	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; Gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby; Organizacje i zespoły eksterytorialne	97+98+99	
66	Nakłady niededykowane konkretnej działalności	x	

Załącznik nr 3 do formularza PNT-01/s za 2016 rok

Proszę określić jaki % nakładów wewnętrznych ogółem na B+R (dział 1 wiersz 01) poniosła jednostka na poszczególne cele społeczno-ekonomiczne:

Lp.	Klasyfikacja NABS ^{a)} 2007	1+2+3+4+5+6+7+8+9+10+11+12+13 = 100%
1	Eksploracja i eksploatacja Ziemi	
2	Środowisko	
3	Eksploracja i eksploatacja przestrzeni kosmicznej	
4	Transport, telekomunikacja i inne infrastruktury	
5	Energia	
6	Produkcja i technologia przemysłowa	
7	Zdrowie	
8	Rolnictwo	
9	Edukacja	
10	Kultura, rekreacja, religia i środki masowego przekazu	
11	Systemy, struktury i procesy polityczne i społeczne	
12	Ogólny postęp wiedzy	
13	Obronność	

^{a)} Klasyfikacja celów społeczno-ekonomicznych.

Objaśnienia do formularza PNT-01/s

Sprawozdanie o działalności badawczej i rozwojowej (B+R) służy do oceny potencjału naukowo-badawczego kraju. Obejmuje ono informacje w ujęciu dostosowanym do standardów międzynarodowych, zawartych w podręczniku *Frascati Manual*, stosowanych w krajach członkowskich OECD i UE (rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 995/2012 z dnia 26 października 2012 r. ustanawiające szczegółowe zasady wykonania decyzji nr 1608/2003/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie sporządzania i rozwoju statystyk Wspólnoty z zakresu nauki i techniki (Tekst mający znaczenie dla EOG) (Dz. Urz. UE L 299 z 27.10.2012, str. 18)).

Działalność badawcza i rozwojowa, w skrócie **B+R**, definiowana jest jako praca twórcza i prowadzona w sposób metodyczny, podejmowana w celu zwiększenia zasobów wiedzy, w tym wiedzy o rodzaju ludzkim, kulturze i społeczeństwie oraz w celu tworzenia nowych zastosowań dla już istniejącej wiedzy. Działalność B+R spełnia pięć warunków:

- 1) jest ukierunkowana na nowe odkrycia (działalność nowatorska),
- 2) u jej podstaw leżą oryginalne, nieoczywiste koncepcje i hipotezy (działalność twórcza),
- 3) brak jest pewności co do jej wyniku końcowego (działalność w warunkach niepewności),
- 4) jest zaplanowana formalnie i uwzględniona w budżecie (działalność metodyczna),
- 5) jej wyniki mogą być powtórzone (działalność powtarzalna i/lub możliwa do odtworzenia).

Ponieważ działalność badawcza i rozwojowa jest pojęciem szerszym niż prowadzenie prac badawczych i rozwojowych, można w celu identyfikacji działalności B+R uwzględniać następujący zestaw charakterystycznych dla niej zadań:

- prace naukowo-techniczne na potrzeby projektów (projektowanie i przeprowadzanie eksperymentów i badań, konstruowanie prototypów itd.),
- planowanie i kierowanie projektami B+R,
- przygotowywanie raportów częściowych i końcowych dla projektów B+R,
- świadczenie usług wewnętrznych dla projektów badawczo-rozwojowych (np. wykonywanie zadań z zakresu informatyki, studiów bibliograficznych i prowadzenia dokumentacji),
- obsługa administracyjna projektów B+R w zakresie spraw finansowych i kadrowych.

W obszarze działalności badawczej i rozwojowej zawierają się:

1) badania naukowe

- a) badania podstawowe – oryginalne prace badawcze eksperymentalne lub teoretyczne podejmowane przede wszystkim w celu zdobywania nowej wiedzy o podstawach zjawisk i obserwowalnych faktów bez nastawienia na bezpośrednie zastosowanie komercyjne,
- b) badania stosowane – prace badawcze podejmowane w celu zdobycia nowej wiedzy, zorientowane przede wszystkim na zastosowanie w praktyce,
- c) badania przemysłowe – badania mające na celu zdobycie nowej wiedzy oraz umiejętności w celu opracowywania nowych produktów, procesów i usług lub wprowadzania znaczących ulepszeń do istniejących produktów, procesów i usług; badania te uwzględniają tworzenie elementów składowych systemów złożonych, budowę prototypów w środowisku laboratoryjnym lub w środowisku symulującym istniejące systemy, szczególnie do oceny przydatności danych rodzajów technologii, a także budowę niezbędnych w tych badaniach linii pilotażowych, w tym do uzyskania dowodu w przypadku technologii generycznych,

2) prace rozwojowe – nabywanie, łączenie, kształtowanie i wykorzystywanie dostępnej aktualnie wiedzy i umiejętności z dziedziny nauki, technologii i działalności gospodarczej oraz innej wiedzy i umiejętności do planowania produkcji oraz tworzenia i projektowania nowych, zmienionych lub ulepszonych produktów, procesów i usług, w szczególności:

- a) opracowywanie prototypów i projektów pilotażowych oraz demonstracje, testowanie i walidację nowych lub ulepszonych produktów, procesów lub usług w otoczeniu stanowiącym model warunków rzeczywistego funkcjonowania, których głównym celem jest dalsze udoskonalenie techniczne produktów, procesów lub usług, których ostateczny kształt nie został określony,
- b) opracowywanie prototypów i projektów pilotażowych, które można wykorzystać do celów komercyjnych, w przypadku gdy prototyp lub projekt pilotażowy stanowi produkt końcowy gotowy do wykorzystania komercyjnego, a jego produkcja wyłącznie do celów demonstracyjnych i walidacyjnych jest zbyt kosztowna.

Prace rozwojowe **nie obejmują** rutynowych i okresowych zmian wprowadzanych do produktów, linii produkcyjnych, procesów wytwórczych, istniejących usług oraz innych operacji w toku, nawet jeżeli takie zmiany mają charakter ulepszeń.

Działalność badawcza i rozwojowa w jednostkach prowadzących działalność naukowo-dydaktyczną

Działalność szkół wyższych można podzielić na następujące aktywności:

- **prowadzenie prac badawczo-rozwojowych,**
- **administrowanie pracami badawczo-rozwojowymi,**
- prowadzenie zajęć dydaktycznych,
- administrowanie działalnością dydaktyczną,
- inne rodzaje działalności.

Wyróżnienie komponentu B+R (prowadzenie prac B+R i administrowanie nimi) może być dokonane albo w sposób dokładny – jak w przypadku środków na finansowanie działalności statutowej oraz środków przyznanych w konkursach na projekty badawcze – albo szacunkowy, gdy wydziela się komponent badawczy w działalności dydaktycznej.

W instytucjach szkolnictwa wyższego prowadzenie badań naukowych i działalności dydaktycznej jest bardzo ściśle powiązane. Zasoby uczelni wyższych (pracownicy naukowcy, obiekty infrastruktury, w tym aparatura naukowo-badawcza) służą obu rodzajom działalności. Wiedza nabyta w wyniku realizacji projektów badawczych prowadzonych w uczelniach wyższych przenika do dydaktyki, ale również studia nietypowych przypadków i doświadczenie zdobyte w nauczaniu mogą często stać się inspiracją do badań. Dlatego trudno jest określić, gdzie działalność dydaktyczna pracowników szkolnictwa wyższego i ich studentów się kończy, a gdzie zaczyna działalność B+R. Zasadniczym kryterium pozwalającym na takie rozróżnienie jest wspomniane ukierunkowanie na nowe odkrycia (działalność nowatorska).

Podobnie w klinikach i szpitalach uniwersyteckich – gdzie kształcenie studentów medycyny jest równie ważne jak podstawowa działalność z zakresu służby zdrowia – dydaktyka, działalność naukowo-badawcza a także specjalistyczna opieka medyczna są ze sobą często ściśle powiązane. Zarówno pracownicy tych szpitali, jak i studenci, biorący udział w czynnościach innych niż rutynowe, mogą być zaliczeni do personelu B+R.

W całokształcie działalności B+R prowadzonej przez sektor szkolnictwa wyższego powinien być uwzględniony udział doktorantów (a czasami magistrantów na studiach o profilu ogólniakademickim) w pracach badawczych. Zarówno ich, jak i ich promotorów/opiekunów naukowych należy uwzględnić w ogólnej liczbie osób i ekwiwalentach pełnego czasu pracy personelu B+R, a także w nakładach na działalność badawczą i rozwojową.

Czas pracy kadry dydaktycznej (promotorów) sprawującej nadzór nad projektami badawczymi studentów studiów doktoranckich i magisterskich powinien być zaliczony jako czas poświęcony na działalność B+R. Dotyczy to nie tylko prac badawczych prowadzących do publikacji naukowych, ale również projektów badawczych, których realizacja wymagana jest w ramach określonych w programie studiów umiejętności i kompetencji.

Dział 0.

Pytanie C

Jeżeli jednostka główna **nie posiada** filii, centrów, oddziałów lub zakładów prowadzących lub finansujących/zlecających wykonanie prac B+R, wówczas sporządza jedno sprawozdanie dla jednostki głównej.

Jeżeli jednostka główna **posiada** filie, centra, oddziały lub zakłady prowadzące lub finansujące/zlecające wykonanie prac B+R, wówczas sporządza:

- 1) sprawozdanie dla jednostki głównej, jeżeli prowadzono lub finansowano/zlecano w niej wykonanie prac B+R;
- 2) odrębne sprawozdania dla wszystkich filii, wydziałów, centrów lub innych jednostek organizacyjnych prowadzących lub finansujących/zlecających wykonanie prac B+R;
- 3) sprawozdanie zbiorcze stanowiące sumę danych ze sprawozdań wymienionych w punktach 1) i 2).

W przypadku braku ewidencji szczegółowej, umożliwiającej sporządzenie sprawozdania w pełnym zakresie, co może mieć miejsce, np. w przedsiębiorstwach prowadzących działalność B+R obok swojej przeważającej działalności, dopuszcza się możliwość wykazywania danych szacunkowych z odpowiednią adnotacją.

Pytanie D

Do pracujących **zalicza się**:

- 1) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy lub stosunku służbowego, (tj. umowy o pracę, powołania, wyboru lub mianowania);
- 2) pracodawców i pracujących na własny rachunek:
  - a) właścicieli i współwłaścicieli łącznie z bezpłatnie pomagającymi członkami ich rodzin,
  - b) osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody (tj. architekt, lekarz, adwokat, itp.);
- 3) agentów pracujących na podstawie umów agencyjnych;
- 4) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 5) członków spółdzielni produkcji rolniczej.

Do pracujących **nie zalicza się**:

- 1) osób wykonujących pracę na podstawie umowy zlecenia lub umowy o dzieło;
- 2) osób zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego;
- 3) uczniów szkół dla niepracujących oraz słuchaczy szkół wyższych odbywających praktyki wakacyjne lub dyplomowe;
- 4) osób korzystających z urlopów bezpłatnych w wymiarze powyżej 3 miesięcy (nieprzerwanie);
- 5) osób korzystających z urlopów wychowawczych w wymiarze powyżej 3 miesięcy (nieprzerwanie);

6) osób przebywających na świadczeniach rehabilitacyjnych.

W sprawozdaniu należy uwzględnić wszystkie prace B+R prowadzone przez jednostkę, tzn. zarówno prace własne, jak i świadczone usługi badawcze.

Dział 1. Finansowanie działalności B+R realizowanej w jednostce sprawozdawczej oraz wartość aparatury naukowo-badawczej w 2016 r.

W **dziale 1** należy wykazać nakłady finansowe poniesione w roku sprawozdawczym na działalność B+R prowadzoną wyłącznie wewnątrz jednostki sprawozdawczej. W dziale tym nie należy uwzględniać nakładów związanych z innymi rodzajami działalności prowadzonymi przez jednostkę, takimi jak: działalność wspomagająca badania, produkcyjna i usługowa.

W **wierszu 01** podaje się nakłady wewnętrzne, poniesione w roku sprawozdawczym na działalność B+R prowadzoną w jednostce sprawozdawczej, niezależnie od źródła pochodzenia wydatkowanych środków.

Nakłady wewnętrzne podaje się w wysokości faktycznie poniesionych kosztów, nawet jeśli ich aktualna wartość mogłaby być niższa z powodu ulg czy rabatów przyznanych po wykonaniu prac B+R. Nakłady wewnętrzne **nie obejmują amortyzacji środków trwałych oraz podatku VAT**.

W **wierszu 02** podaje się nakłady bieżące ogółem poniesione w roku sprawozdawczym wyłącznie na działalność B+R. Nakłady bieżące obejmują:

- 1) nakłady osobowe,
- 2) wynagrodzenia bezosobowe,
- 3) opłaty licencyjne za użytkowanie produktów własności intelektualnej dokonane za okres do roku czasu,
- 4) koszty zużycia materiałów, przedmiotów nietrwałych i energii,
- 5) koszty zakupu książek, czasopism, materiałów źródłowych, subskrypcji bibliotecznych, członkostwa w towarzystwach naukowych itp.,
- 6) koszty usług pośrednich obejmujące: obróbkę obcą, usługi transportowe, remontowe, ochroniarskie, bankowe, pocztowe, telekomunikacyjne, informatyczne, wydawnicze, komunalne itp.,
- 7) koszty podróży służbowych,
- 8) pozostałe koszty obejmujące w szczególności podatki i opłaty obciążające koszty działalności i zyski,
- 9) ubezpieczenia majątkowe.

Do nakładów bieżących **nie należy** zaliczać kosztów zakupu lub wytworzenia aparatury naukowo-badawczej spełniającej kryteria zaliczania do środków trwałych niezbędnych do wykonania określonych prac B+R, do czasu zakończenia tych prac, nieujętej w ewidencji środków trwałych jednostki.

W **wierszu 03** podaje się nakłady osobowe poniesione przez jednostkę w roku sprawozdawczym wyłącznie na działalność B+R. Nakłady osobowe powinny – szczególnie w zakresie wynagrodzeń osobowych – uwzględniać szacunki tej części ogólnych nakładów osobowych, które dotyczą zadań poświęconych działalności B+R, wykonywanych w czasie pracy. Obejmują one:

- 1) wynagrodzenia brutto:
  - wynagrodzenia osobowe – należne m.in. z tytułu stosunku pracy lub stosunku służbowego, z tytułu umowy o pracę nakładczą – obejmujące m.in.: wynagrodzenia zasadnicze, dodatki za staż pracy oraz inne dodatki, premie i nagrody regulaminowe i uznaniowe, dodatki za pracę w godzinach nadliczbowych, nagrody jubileuszowe, odprawy rentowe i emerytalne, ekwiwalenty pieniężne za niewykorzystany urlop wypoczynkowy i inne,
  - wynagrodzenia bezosobowe – wypłacane m.in. na podstawie umowy zlecenia lub umowy o dzieło osobom zatrudnionym w jednostce (ze zbioru osób wykazanych w dziale 0, pyt. D),
  - honoraria – wynagrodzenia z tytułu korzystania lub rozporządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi, w tym m.in. wynagrodzenia za opracowania naukowe i badawczo-rozwojowe,
  - dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej,
  - wypłaty z tytułu udziału w zysku lub w nadwyżce bilansowej – dotyczy przedsiębiorstw z działu 72 PKD,
- 2) narzuty na wynagrodzenia obciążające zgodnie z przepisami pracodawcę – składki z tytułu ubezpieczenia społecznego, składki na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

Do nakładów osobowych **nie należy wliczać** kosztów pracy osób świadczących usługi pośrednie, nieuwzględnianych w danych o personelu B+R (np. pracowników ochrony i konserwacji, bibliotek centralnych, wydziałów informatycznych). Koszty te – w części przypadającej na działalność B+R – powinny być jednak uwzględniane w nakładach bieżących, wykazywanych w wierszu 02.

W **wierszu 04** podaje się wynagrodzenia bezosobowe wypłacane m.in. na podstawie umowy zlecenia lub umowy o dzieło osobom spoza jednostki (również uczestnikom studiów doktoranckich i magisterskich) oraz stypendia naukowe wypłacane przez jednostkę. Nie podaje się tu kosztów umów cywilnoprawnych zawartych z pracownikami własnymi (posiadającymi umowę o pracę z jednostką), uwzględnionych już w wierszu 03.

W **wierszu 05** podaje się nakłady inwestycyjne ogółem poniesione w roku sprawozdawczym w części odpowiadającej działalności B+R.

W **wierszach 06, 07 i 09** podaje się nakłady inwestycyjne na środki trwałe według ich rodzajów. W wierszach tych należy podać informacje o nakładach na nowe środki trwałe, nakładach na zakup (przejęcie) używanych środków trwałych oraz na pierwsze wyposażenie inwestycji niezaliczane do środków trwałych, a nabyte ze środków inwestycyjnych. Do klasyfikowania nakładów inwestycyjnych według rodzajów środków trwałych należy posługiwać się aktualnie obowiązującą Klasyfikacją Środków Trwałych (KŚT).

Wartość nakładów inwestycyjnych powinna obejmować zarówno nakłady na środki trwałe związane z działalnością B+R oddane do użytku w roku sprawozdawczym, jak i nakłady poniesione w tym okresie na inwestycje niezakończone (tj. na przyszłe środki trwałe związane z działalnością B+R).

W **wierszu 08** należy podać wartość zakupu w roku sprawozdawczym aparatury naukowo-badawczej zaliczonej do środków trwałych, łącznie z aparaturą spełniającą kryteria zaliczania do środków trwałych.

W **wierszu 10** podaje się koszty oprogramowania komputerowego wykorzystywanego przy pracach badawczych i rozwojowych przez okres dłuższy niż 1 rok: wartość opłaty z tytułu użytkowania produktu własności intelektualnej innego podmiotu oraz wartość nakładów poniesionych na oprogramowanie wytworzone we własnym zakresie (na własny użytek lub na sprzedaż). Oprogramowanie użytkowane przez 1 rok lub krócej (w tym licencje na nie) powinny być uwzględniane w ogólnej wartości nakładów bieżących (wiersz 02). Oprogramowanie składa się z programów komputerowych, opisów programów i materiałów pomocniczych dla systemów i aplikacji. Obejmuje zarówno początkowy rozwój i kolejne rozszerzenia oprogramowania oraz nabycie kopii, które zostały zaklasyfikowane jako aktywa.

W **wierszu 11** podaje się nakłady wewnętrzne poniesione przy tworzeniu oprogramowania we własnym zakresie, na użytek własny, wykorzystywanego przy pracach badawczych i rozwojowych przez okres dłuższy niż 1 rok. Oprogramowanie opracowane we własnym zakresie może być wyceniane według kosztów jego produkcji (do nakładów tych zalicza się wszystkie koszty netto poniesione na etapach: analizy funkcjonalności, analiz szczegółowych, programowania, testów, tworzenia dokumentacji, uwzględniając wszystkie rodzaje kosztów).

W **wierszu 12** podaje się koszty nabytych patentów, licencji długoterminowych lub innych wartości niematerialnych i prawnych, które są stosowane w działalności badawczej i rozwojowej oraz użytkowane przez okres dłuższy niż jeden rok.

W **wierszach 14-33** podaje się nakłady wewnętrzne faktycznie poniesione w roku sprawozdawczym na działalność B+R według źródeł pochodzenia tych środków.

W **wierszu 14** podaje się środki własne jednostki wydatkowane w roku sprawozdawczym na działalność B+R. W środkach własnych należy uwzględnić środki finansowe uzyskane ze sprzedaży patentów, praw ochronnych, licencji na stosowanie wynalazków i wzorów użytkowych, projektów racjonalizatorskich stanowiących własność jednostki oraz innych osiągnięć naukowych i technicznych, prac z zakresu działalności ogólnotechnicznej, prac wdrożeniowych (w tym nadzoru autorskiego) i produkcji doświadczalnej unikatowych urządzeń, aparatury i przedmiotów majątkowych oraz środki z odpłatnej działalności diagnostycznej, leczniczej, rehabilitacyjnej, artystycznej, doświadczalnej itp. oraz z pozostałej działalności gospodarczej i usługowej, a także środki z udziałów w działalności podmiotów gospodarczych, środki z darowizn, zapisów, spadków i ofiarności publicznej oraz z odsetek od lokat bankowych, jak również środki pozyskane z kredytów komercyjnych.

W **wierszach 16-24** należy (kierując się pierwotnym pochodzeniem środków) podać środki otrzymane na realizację/za realizowane prace B+R:

- od podmiotów krajowych: jednostek naukowo-badawczych, szkół wyższych, przedsiębiorstw i prywatnych instytucji niekomercyjnych (patrz objaśnienia do wiersza 24),
- od instytucji dysponujących środkami z budżetu państwa (minister właściwy do spraw nauki i inne resorty) ze wszystkich strumieni finansowania (finansowanie: działalności statutowej, kosztów realizacji inwestycji służących potrzebom badań naukowych lub prac rozwojowych, projektów badawczych itd.) oraz z budżetów Jednostek Samorządu Terytorialnego, a także z Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, Narodowego Centrum Nauki, Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości i innych agencji/instytucji dysponujących środkami publicznymi.

Podając dane w **wierszach 16-24**, należy uwzględnić środki otrzymane od instytucji krajowych w ramach Funduszy Europejskich, Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego w części, w której finansowane projekty wymagają środków krajowych, o ile nie stanowią one środków własnych.

W **wierszu 24** podaje się środki finansowe wydatkowane w roku sprawozdawczym na prace B+R, pochodzące od prywatnych instytucji niekomercyjnych (tj. organizacji non-profit), tzn. instytucji nienastawionych na zysk. Do prywatnych instytucji niekomercyjnych zalicza się fundacje (np. Fundacja na rzecz Nauki Polskiej), partie polityczne, związki zawodowe, związki konsumentów, towarzystwa i stowarzyszenia (zawodowe, naukowe, religijne itp.) oraz osoby fizyczne i organizacje zajmujące się promocją, finansowaniem lub innymi formami wspomagania badań naukowych.

W **wierszu 25** należy podać środki otrzymane z organizacji międzynarodowych i instytucji zagranicznych, w tym środki na projekty badawcze realizowane w ramach: programów ramowych Unii Europejskiej, Inicjatywy EUREKA, programu COST, Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

W **wierszu 26** należy podać środki pozyskane z Unii Europejskiej, w tym wartość środków unijnych w projektach współfinansowanych ze środków krajowych z wyłączeniem finansowania krajowego.

W **wierszu 31** należy podać środki otrzymane w ramach m. in. Inicjatywy EUREKA, programu COST, Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

W **wierszu 35** należy podać wartość środków krajowych otrzymanych od instytucji dysponujących środkami budżetowymi, które były wydatkowane w projektach współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej.

W **wierszach 37-39** podaje się nakłady wewnętrzne (w rubryce 1 nakłady bieżące, w rubryce 2 nakłady inwestycyjne) przypadające na: badania naukowe (podstawowe, stosowane i przemysłowe) i prace rozwojowe.

W **wierszu 40** podaje się wartość ewidencyjną, figurującą w księgach, tzn. bez potrącenia umorzeń, aparatury naukowo-badawczej zaliczonej do środków trwałych, stosowanej przy pracach B+R, według stanu w dniu 31 XII 2016 r. Do aparatury naukowo-badawczej zalicza się zestawy urządzeń badawczych, pomiarowych lub laboratoryjnych o małym stopniu uniwersalności i wysokich parametrach technicznych (zazwyczaj wyższych o kilka rzędów dokładności pomiaru w stosunku do typowej aparatury stosowanej dla celów produkcyjnych lub eksploatacyjnych). Do aparatury naukowo-badawczej **nie zalicza** się sprzętu komputerowego i innych urządzeń niewykorzystywanych bezpośrednio do realizacji prac B+R.

W **wierszu 41** należy podać wartość umorzenia aparatury naukowo-badawczej wykazanej w wierszu 40, według stanu w dniu 31 XII 2016 r.

W **wierszu 42** należy podać wartość aparatury naukowo-badawczej zaliczonej do środków trwałych, otrzymanej nieodpłatnie w roku sprawozdawczym (np. w formie darowizny).

W **załączniku nr 2** w wierszach 1-66 nakłady wykazane w dziale 1 w wierszu 01 należy przypisać określone mu rodzajowi działalności gospodarczej do którego skierowany jest wynik prac B+R.

Dział 2. Finansowanie działalności B+R realizowanej poza jednostką sprawozdawczą w 2016 r.

Środki przekazane to ogół nakładów poniesionych na zakup usług i produktów B+R oraz transfer środków.

Transfer środków to przekazanie pieniędzy bez uzyskania w zamian konkretnej usługi lub produktu B+R. Przykładowo:

- rozdysponowanie środków w ramach konsorcjum przez lidera,
- przekazywanie składek na organizacje międzynarodowe,
- przekazywanie pieniędzy w ramach własnej grupy do innego przedsiębiorstwa.

W **wierszu 01** podaje się środki na finansowanie w roku sprawozdawczym prac B+R realizowanych poza jednostką sprawozdawczą przez inne podmioty lub osoby fizyczne krajowe i zagraniczne. Środki te nie obejmują podatku VAT.

W **wierszu 07** należy podać nakłady zewnętrzne przekazane mikroprzedsiębiorstwom z PKD innym niż 72. Mikroprzedsiębiorstwo jest to przedsiębiorstwo o liczbie pracujących poniżej 10 osób, a jego roczny obrót nie przekracza 2 milionów euro lub całkowity bilans roczny nie przekracza 2 milionów euro.

Dział 3. Personel zaangażowany w 2016 r. w działalność B+R realizowaną w jednostce sprawozdawczej

Do personelu B+R należy zaliczyć wszystkie osoby zaangażowane bezpośrednio w pracach B+R oraz osoby zapewniające bezpośrednią obsługę, np. kierownicy prac B+R, pracownicy administracyjni i biurowi. Aby zidentyfikować i rozróżnić personel B+R, można wykorzystać listę zadań związanych z działalnością B+R, przywołaną w definicji działalności badawczej i rozwojowej. Personel B+R, oprócz wykonywania prac naukowo-badawczych (naukowo-technicznych), może planować lub kierować projektami B+R, przygotowywać raporty, zapewniać bezpośrednią obsługę informatyczną, biblioteczną czy dokumentacyjną w konkretnym projekcie, bądź też prowadzić obsługę administracyjną w zakresie spraw finansowych i kadrowych.

W ewidencji osób zaangażowanych w B+R nie zawsze uwzględnia się cały personel umożliwiający wykonywanie prac B+R. Personel B+R **nie obejmuje** osób prowadzących pośrednią działalność wspomagającą lub pomocniczą w jednostkach prowadzących B+R (usługi świadczone na rzecz jednostek wykonujących prace B+R przez centralne komórki informatyczne i biblioteki, świadczenie usług ochroniarskich, utrzymania czystości, prac konserwacyjnych itp.).

W **dziale 3 rubryce 1 i 2** podaje się liczbę osób pracujących, zaangażowanych w działalność B+R, będących na stanie ewidencyjnym jednostki w dniu 31 XII 2016 r., **wydzieloną z grupy osób wskazanych w dziale 0 pyt D**. Z ogólnej liczby pracujących zalicza się do nich wykonujących zadania związane z działalnością B+R – w ramach etatowego czasu pracy lub poza nim (w ramach umów cywilnoprawnych). Wykazuje się tu osoby wykonujące pracę w Polsce, a także za granicą (skierowane za granicę w celach badawczych) na rzecz jednostek, w których pracują, niezależnie od czasu trwania zatrudnienia. Dane podaje się bez przeliczania pracujących na pełne etaty.

W **dziale 3 rubrykach 3-6** wykazuje się **wszystkie pozostałe osoby** zaangażowane w prace B+R w jednostce. Zalicza się tu osoby zatrudnione wyłącznie na podstawie umowy zlecenie lub umowy o dzieło lub zaangażowane na zasadach wolontariatu. Emerytowani pracownicy oraz studenci (uczestnicy studiów magisterskich i doktoranckich) powinni być zasadniczo wykazywani w dziale 3 w rubrykach 3-6.

W **wierszach 02–08** podaje się liczbę pracujących według poziomu ich wykształcenia opartego na Międzynarodowej Standardowej Klasyfikacji Edukacji (ISCED 2011).

W **wierszu 05** podaje się osoby z wykształceniem formalnym odpowiadającym kategorii 7 w klasyfikacji ISCED 2011, tożsamym z wykształceniem wyższym o profilu akademickim, prowadzącym do uzyskania tytułu magistra, lekarza lub równorzędnego.

W **wierszu 06** podaje się osoby z wykształceniem formalnym odpowiadającym kategorii 6 w klasyfikacji ISCED 2011, tożsamym z wykształceniem wyższym o profilu akademickim, prowadzącym do uzyskania tytułu licencjata, inżyniera lub równorzędnego. Licencjat jest tytułem zawodowym nadawanym absolwentom wyższych zawodowych studiów humanistycznych i matematyczno-przyrodniczych, społecznych, ekonomicznych, wychowania fizycznego, turystyki, rekreacji, rehabilitacji ruchowej oraz medycznej, z wyjątkiem lekarskich i stomatologicznych.

W **wierszu 07** podaje się osoby z wykształceniem formalnym odpowiadającym kategorii 5 w klasyfikacji ISCED 2011, tożsamym z wykształceniem wyższym o profilu zawodowym, które w Polsce jest tożsame z wykształceniem uzyskanym w kolegiach nauczycielskich, kolegiach nauczycielskich języków obcych oraz kolegiach pracowników służb społecznych.

W **wierszu 08** podaje się osoby z wykształceniem policealnym, średnim lub niższym.

Osoby związane z działalnością B+R należy zaliczać do właściwych kategorii na podstawie **najwyższego** posiadanego przez nie poziomu wykształcenia (tytułu, stopnia naukowego).

Dział 4. Personel zaangażowany w 2016 r. w działalność B+R realizowaną w jednostce sprawozdawczej według zawodów

Dane w **wierszu 01 rubryce 1** powinny być zgodne z danymi w **dziale 3 wierszu 01 rubryce 1**.

Dane w **wierszu 02 rubryce 1** powinny być zgodne z danymi w **dziale 3: wiersz 01 rubryka 3 + wiersz 01 rubryka 5** (ogólna liczba osób zaangażowanych w działalność B+R prowadzoną w jednostce, niepozostających w niej w stosunku pracy).

W **rubryce 3** wykazuje się personel wykonujący prace naukowo-badawcze (personel naukowo-badawczy). Wykonywanie prac naukowo-badawczych nie musi być uwarunkowane ani posiadaniem formalnego wykształcenia, ani zajmowanym stanowiskiem. Do zadań tych osób w ramach działalności badawczo-rozwojowej należy praca koncepcyjna lub tworzenie nowej wiedzy, w szczególności:

- prowadzą oni badania i ulepszają lub rozwijają pojęcia, teorie, modele, techniki oprzyrządowania, oprogramowania lub metody operacyjne,
- gromadzą, przetwarzają, oceniają, analizują i interpretują dane uzyskane z badania,
- oceniają wyniki badań i eksperymentów oraz formułują wnioski z wykorzystaniem różnych technik i modeli,
- stosują zasady, techniki i procesy, aby rozwinąć lub poprawić praktyczne zastosowania,
- doradzają w zakresie projektowania, planowania i organizowania testów, montażu i konserwacji konstrukcji, urządzeń, systemów i ich komponentów,
- udzielają porad i wsparcia dla rządu i samorządów, organizacji i przedsiębiorstw w kwestii zastosowania wyników badań,
- planują, kierują i koordynują działalność B+R (do kategorii pracowników naukowo-badawczych należy doliczyć kadrę kierowniczą i pracowników zajmujących się planowaniem i kierowaniem naukowo-technicznymi aspektami pracy badaczy; wyznaczają oni kierunki rozwoju dla nowej działalności badawczo-rozwojowej lub zarządzają pracownikami w oparciu o swoje wysokie kwalifikacje formalne lub praktyczne doświadczenie w prowadzeniu badań),
- przygotowują opracowania naukowe i raporty.

Ze względów praktycznych doktorantów zalicza się najczęściej do tej grupy.

W **rubryce 5** wykazuje się techników i pracowników równorzędnych związanych z działalnością B+R.

Technicy to osoby, które uczestniczą w działalności B+R poprzez wykonywanie zadań naukowych i technicznych związanych z zastosowaniem pojęć, metod operacyjnych i wykorzystaniem sprzętu badawczego, zazwyczaj pod kierunkiem badaczy. Zadania tych osób obejmują:

- prowadzenie poszukiwań bibliotecznych i wybór odpowiednich materiałów z archiwów i bibliotek,
- przygotowywanie programów komputerowych,
- prowadzenie eksperymentów, testów i analiz,
- zapewnienie pomocy technicznej i wsparcia w zakresie B+R i testowania prototypów,
- obsługę utrzymanie i naprawę sprzętu badawczego,
- przygotowywanie materiałów i sprzętu do eksperymentów, testów i analiz,

- rejestrowanie pomiarów, dokonywanie obliczeń oraz przygotowywanie wykresów i rysunków,
- zbieranie informacji za pomocą akceptowanych metod naukowych,
- pomoc w analizie danych, prowadzenie ewidencji i sporządzania raportów,
- prowadzenie statystycznych badań ankietowych oraz wywiadów.

W **rubryce 7** wykazuje się pozostały personel związany z działalnością B+R. Do kategorii tej należy zaliczać pracowników na stanowiskach robotniczych oraz administracyjno-ekonomicznych uczestniczących w realizacji prac B+R lub bezpośrednio z nimi związanych. Do grupy tej zalicza się także personel zajmujący się głównie sprawami finansowymi i kadrowymi, o ile wiążą się one bezpośrednio z działalnością B+R.

W **wierszach 03-04** podaje się liczbę osób stanowiących personel B+R w roku sprawozdawczym, łącznie z osobami pracującymi w danym roku, ale nie będącymi na stanie jednostki 31 XII 2016 r. – w jednostkach przeliczeniowych zwanych **ekwiwalentami pełnego czasu pracy**.

Ekwiwalenty pełnego czasu pracy (EPC), tzw. osobolata

Miernik ten pozwala na uniknięcie przeszacowania personelu B+R, wynikającego z faktu, że wiele osób związanych z tą działalnością część swojego czasu pracy przeznaczają na zajęcia inne niż B+R, takie jak np.: zajęcia dydaktyczne ze studentami, praca administracyjna, udzielanie świadczeń zdrowotnych w sferze związanej z ochroną zdrowia, kontrola jakości itp., a część osób pracuje w wymiarze mniejszym niż pełny etat bądź rozpoczyna pracę w danej instytucji lub rezygnuje z niej w trakcie roku kalendarzowego. Jeden ekwiwalent pełnego czasu pracy oznacza jeden osoborok poświęcony wyłącznie na działalność B+R. Pracujących w działalności B+R w ekwiwalentach pełnego czasu pracy należy ustalić na podstawie proporcji czasu przepracowanego przez poszczególnych pracowników w **ciągu roku sprawozdawczego** przy pracach B+R do pełnego czasu pracy obowiązującego w danej instytucji na danym stanowisku pracy **EPC dla jednej osoby nie może przekraczać wartości równej 1**. Poniżej przykłady obrazujące jak należy prawidłowo wyliczać ekwiwalenty pełnego czasu pracy (EPC):

Personel B+R	Status zatrudnienia	Ilość przepracowanych miesięcy w roku sprawozdawczym	Czasochłonność zadań B+R (w % pełnego etatu)	Ekwiwalent pełnego czasu pracy (EPC)	
				obliczony	zaokrąglony do jednego miejsca po przecinku
PRACUJĄCY ZAANGAŻOWANI W DZIAŁALNOŚĆ B+R POZOSTAJĄCY W STOSUNKU PRACY W JEDNOSTCE					
Księgowa	pełen etat (1)	12 m-cy (1)	20% czasu przepracowanego (0,2)	$1 \times 1 \times 0,2 = 0,2$ EPC	0,2 EPC
Inżynier	½ etatu (0,5)	9 m-cy (9/12 = 0,75)	100% czasu przepracowanego (1)	$0,5 \times 0,75 \times 1 = 0,375$ EPC	Suma = 0,531 0,5 EPC
	umowa zlecenie	5 m-cy (5/12 = 0,417)	60 godz. faktycznie przepracowanych w miesiącu 60/160 = 0,375	$0,417 \times 0,375 = 0,156$ EPC	
Informatyk	¾ etatu (0,75)	6 m-cy (6/12 = 0,5)	0% czasu przepracowanego (0)	$0,75 \times 0,5 \times 0 = 0$ EPC	Suma = 0,1875 0,2 EPC
	umowa o dzieło	3 m-ce (3/12 = 0,25)	120 godz. faktycznie przepracowanych w miesiącu 120/160 = 0,75	$0,25 \times 0,75 = 0,1875$ EPC	
Matematyk	pełen etat (1)	12 m-cy (1)	85% czasu przepracowanego (0,85)	$1 \times 1 \times 0,85 = 0,85$ EPC	Suma = 1,1435 1 EPC (!)
	umowa zlecenie	8 m-cy (8/12 = 0,67)	70 godz. faktycznie przepracowanych w miesiącu 70/160 = 0,438	$0,67 \times 0,438 = 0,2935$ EPC	
Właściciel	-	3 m-ce (3/12 = 0,25)	40% czasu przepracowanego (0,4)	$0,25 \times 0,4 = 0,1$ EPC	0,1 EPC
RAZEM personel B+R - pracujący (w EPC) Dział 4 wiersz 03					2,0 EPC

OSOBY ZAANGAŻOWANE W DZIAŁALNOŚĆ B+R NIEPOZOSTAJĄCE W STOSUNKU PRACY W JEDNOSTCE					
Emerytowany pracownik	umowa o dzieło	8 m-cy (8/12 = <u>0,67</u>)	80 godz. faktycznie przepracowanych w miesiącu 80/160= <u>0,5</u>	$0,67 \times 0,5 = 0,335$ EPC	0,3 EPC
Doktorant	wolontariat	6 m-cy (6/12 = <u>0,5</u>)	50 godz. faktycznie przepracowanych w miesiącu 50/160= <u>0,313</u>	$0,5 \times 0,313 = 0,1565$ EPC	Suma = 0,224 0,2 EPC
	umowa o dzieło	1 m-c (1/12 = <u>0,083</u>)	130 godz. faktycznie przepracowanych w miesiącu 130/160 = <u>0,813</u>	$0,083 \times 0,813 = 0,0675$ EPC	
Student studiów magisterskich	wolontariat	3 m-ce (3/12 = <u>0,25</u>)	60 godz. faktycznie przepracowanych w miesiącu 60/160 = <u>0,375</u>	$0,25 \times 0,375 = 0,094$ EPC	0,1 EPC
RAZEM personel B+R niepozostający w stosunku pracy (w EPC) Dział 4 wiersz 04					0,6 EPC

W przypadku braku odpowiedniej ewidencji dopuszcza się możliwość zastosowania szacunków w oparciu o wielkość nakładów osobowych. Przy wyliczaniu EPC nie należy odejmować urlopów wypoczynkowych, absencji chorobowej oraz innych nieobecności usprawiedliwionych (poza urlopami bezpłatnymi i urlopami wychowawczymi trwającymi nieprzerwanie powyżej 3 miesięcy).

Dział 6. Dane uzupełniające

W **wierszach 01–04** należy podać liczbę zgłoszeń znaków towarowych, wzorów przemysłowych, wzorów użytkowych i wynalazków dokonanych w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej (w danym roku). W dziale tym należy podać liczbę zgłoszeń, nawet jeśli jednostka nie była jedynym zgłaszającym, bądź jedynym właścicielem patentu.

Znak towarowy jest to oznaczenie przedstawione w sposób graficzny lub takie, które da się w taki sposób wyrazić, jeżeli oznaczenie takie nadaje się do odróżnienia w obrocie towaru jednego przedsiębiorstwa od tego samego rodzaju towarów innych przedsiębiorstw. Na znak towarowy może być udzielone prawo ochronne, którego czas trwania wynosi 10 lat od daty dokonania zgłoszenia z możliwością przedłużenia go na kolejne dziesięcioletnie okresy.

Wzór przemysłowy jest to nowa i oryginalna nadająca się do wielokrotnego odtwarzania postać wyrobu, przejawiająca się szczególnie w jego kształcie, właściwościach powierzchni, barwie, rysunku lub ornamentyce. Na wzór przemysłowy może być udzielane prawo z rejestracji. Czas trwania prawa z rejestracji wynosi 25 lat od daty dokonania zgłoszenia wzoru przemysłowego w Urzędzie Patentowym. Po udzieleniu prawa z rejestracji wzoru przemysłowego dokonuje się wpisu do rejestru wzorów przemysłowych. Udzielenie prawa z rejestracji na wzór przemysłowy stwierdza się przez wydanie świadectwa rejestracji.

Wzór użytkowy jest to nowe i użyteczne rozwiązanie o charakterze technicznym, dotyczące kształtu, budowy lub zestawienia przedmiotu o trwałej postaci. Udzielenie prawa ochronnego na wzór użytkowy stwierdza się przez wydanie świadectwa ochronnego. Prawo to podlega wpisowi do rejestru wzorów użytkowych. Zakres przedmiotowy prawa ochronnego określają zastrzeżenia ochronne zawarte w opisie ochronnym wzoru użytkowego.

Wynalazek jest to nowe rozwiązanie o charakterze technicznym posiadające poziom wynalazczy i nadające się do przemysłowego stosowania, które nie jest częścią dotychczasowego stanu techniki.

Patent jest to wyłączone prawo udzielone na wynalazek przez organ krajowy (w Polsce – Urząd Patentowy RP) lub międzynarodowy (Europejski Urząd Patentowy – patent europejski). Prawo przyznane jest osobie fizycznej lub prawnej do wyłącznego korzystania z wynalazku na określonym terytorium, przez 20 lat od daty zgłoszenia wynalazku, na warunkach wynikających z ustawy danego kraju lub z konwencji międzynarodowej.

W **wierszu 11** podaje się nakłady wewnętrzne poniesione przez jednostkę w roku sprawozdawczym na biotechnologię. Dane zawarte w wierszu 11 muszą być zgodne z danymi wykazanymi w sprawozdaniu MN-01 w dziale 3 wierszu 1. Jeżeli jednostka nie sporządza sprawozdania MN-01, natomiast sporządza sprawozdanie MN-02 wówczas dane ze sprawozdania PNT-01/s wykazane w wierszu 11 muszą być zgodne z danymi wykazanymi w dziale 4 wierszu 2 rubryce 2 sprawozdania MN-02.

Biotechnologia związana jest ze zmianą materii żywej i nieożywionej poprzez wykorzystanie organizmów żywych, ich części, bądź pochodzących od nich produktów, a także modeli procesów biologicznych w celu tworzenia wiedzy, dóbr i usług.

W **wierszu 12** podaje się nakłady wewnętrzne poniesione przez jednostkę w roku sprawozdawczym na nanotechnologię. Dane zawarte w wierszu 12 muszą być zgodne z danymi wykazanymi w sprawozdaniu PNT-05

w dziale 2 wierszu 1. Jeżeli jednostka nie sporządza sprawozdania PNT-05, natomiast sporządza sprawozdanie PNT-06 wówczas dane ze sprawozdania PNT-01/s wykazane w wierszu 12 muszą być zgodne z danymi wykazanymi w dziale 9 wierszu 2 rubryce 2 sprawozdania PNT-06.

Nanotechnologia związana jest z projektowaniem i wytwarzaniem struktur, których przynajmniej jeden rozmiar jest poniżej 100 nm i które posiadają nowe własności wynikające z nanorozmiaru. Prace B+R w dziedzinie nanotechnologii dotyczą zarówno nanomateriałów (ich produkcji i właściwości), jak i nanoprocesów.

W **wierszu 13** podaje się nakłady wewnętrzne poniesione przez jednostkę w roku sprawozdawczym na technologie informacyjno-telekomunikacyjne.

Technologie teleinformatyczne (ICT) to rodzina technologii przetwarzających, gromadzących i przesyłających informacje w formie elektronicznej.

W **wierszu 14** podaje się liczbę firm tworzonych we współpracy z jednostką naukową tzw. firm odpryskowych typu spin-off założonych przez pracowników jednostki w danym roku.

Spin-off to przedsiębiorstwo założone przez co najmniej jednego pracownika instytucji naukowej lub badawczej albo studenta bądź absolwenta w celu komercjalizacji innowacyjnych pomysłów lub technologii, **zwykle zależne** w pewien sposób (organizacyjnie, formalno-prawnie, finansowo) od organizacji macierzystej.

W **wierszu 15** podaje się liczbę odpryskowych firm typu spin-out założonych przez pracowników jednostki w danym roku.

Spin-out to przedsiębiorstwo założone przez co najmniej jednego pracownika instytucji naukowej lub badawczej albo studenta bądź absolwenta w celu komercjalizacji innowacyjnych pomysłów lub technologii, **zwykle niezależne** (organizacyjnie, formalno-prawnie, finansowo) od organizacji macierzystej.

Dział 7. Personel wykonujący prace naukowo-badawcze^{o)} zatrudniony w działalności B+R i ich wynagrodzenia według poziomu wykształcenia i tytułów naukowych w 2016 r.

Do **zatrudnionych** zalicza się osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy lub stosunku służbowego (tj. umowy o pracę, powołania, wyboru lub mianowania) na czas określony (w tym zatrudnione sezonowo i dorywczo) i nieokreślony w pełnym i niepełnym wymiarze czasu pracy.

Do **zatrudnionych** nie zalicza się m.in.:

- 1) osób wykonujących pracę na podstawie umowy zlecenia lub umowy o dzieło;
- 2) osób zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego;
- 3) uczniów szkół dla niepracujących oraz słuchaczy szkół wyższych odbywających praktyki wakacyjne lub dyplomowe;
- 4) osób korzystających z urlopów bezpłatnych w wymiarze powyżej 3 miesięcy (nieprzerwanie);
- 5) osób korzystających z urlopów wychowawczych w wymiarze powyżej 3 miesięcy (nieprzerwanie);
- 6) osób przebywających na świadczeniach rehabilitacyjnych;
- 7) pracodawców i pracujących na własny rachunek;
- 8) agentów pracujących na podstawie umów agencyjnych;
- 9) osób wykonujących pracę nakładczą;
- 10) członków spółdzielni produkcji rolniczej.

W **wierszach 02–06** podaje się liczbę pracujących według poziomu ich wykształcenia opartego na Międzynarodowej Standardowej Klasyfikacji Edukacji (ISCED 2011)

W **rubryce 1** wykazuje się przeciętną liczbę zatrudnionych w działalności B+R, po przeliczeniu osób niepełnozatrudnionych na pełne etaty. Przeliczenia osób niepełnozatrudnionych na pełne etaty dokonuje się według liczby godzin pracy ustalonych w umowie o pracę w stosunku do obowiązującej normy.

W **rubryce 2** wykazuje się pełne wynagrodzenia brutto (tzn. dotyczące wszystkich rodzajów działalności prowadzonej przez jednostkę) pracowników pełnozatrudnionych związanych z działalnością B+R.

Do wynagrodzeń tych zalicza się:

- 1) wynagrodzenia osobowe – należne m.in. z tytułu stosunku pracy lub stosunku służbowego, z tytułu umowy o pracę nakładczą – obejmujące m.in.: wynagrodzenia zasadnicze, dodatki za staż pracy oraz inne dodatki, premie i nagrody regulaminowe i uznaniowe, dodatki za pracę w godzinach nadliczbowych, nagrody jubileuszowe, odprawy rentowe i emerytalne, ekwiwalenty pieniężne za niewykorzystany urlop wypoczynkowy i inne;
- 2) dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej;
- 3) wypłaty z tytułu udziału w zysku lub w nadwyżce bilansowej;
- 4) honoraria – wynagrodzenia z tytułu korzystania lub rozporządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi, w tym m.in. wynagrodzeń za opracowania naukowe i badawczo-rozwojowe.

Nie zalicza się natomiast wynagrodzeń bezosobowych – wypłacanych m.in. na podstawie umowy zlecenia lub umowy o dzieło, również uczestnikom studiów doktoranckich prowadzącym prace B+R.

Dziękujemy za wypełnienie i przesłanie formularza. Dziękując za poświęcony czas, będziemy jednocześnie wdzięczni za Państwa komentarz dotyczący niniejszego sprawozdania.

Informujemy, że dane jednostkowe i informacje otrzymane z przedsiębiorstw objętych niniejszym badaniem są poufne i podlegają szczególnej ochronie, zgodnie z ustawą z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej, podobnie jak we wszystkich innych badaniach statystycznych statystyki publicznej. Dane te zostaną wykorzystane wyłącznie do opracowań zbiorczych oraz analiz statystycznych, które będą udostępnione na stronie internetowej GUS – www.stat.gov.pl.

Dział 1. INNOWACJE PRODUKTOWE: WYROBY LUB USŁUGI (dokończenie)

C. Kto opracował wdrożone w Waszym przedsiębiorstwie w latach 2014-2016 innowacje produktowe? <i>Prosimy zaznaczyć wszystkie właściwe odpowiedzi</i>	wyroby	usługi
	1	2
0		
1. Wasze przedsiębiorstwo	☐	☐
2. Wasze przedsiębiorstwo we współpracy z innymi przedsiębiorstwami ^{a)} lub instytucjami naukowymi krajowymi	☐	☐
3. Wasze przedsiębiorstwo we współpracy z innymi przedsiębiorstwami ^{a)} lub instytucjami naukowymi zagranicznymi	☐	☐
4. Wasze przedsiębiorstwo w drodze adaptacji lub modyfikacji dóbr i usług oryginalnie opracowanych przez inne przedsiębiorstwa ^{a)} lub instytucje	☐	☐
5. krajowe instytucje naukowe (PAN, instytuty badawcze, szkoły wyższe)	☐	☐
6. instytucje zagraniczne (przedsiębiorstwa ^{a)} lub instytucje naukowe)	☐	☐
7. inne przedsiębiorstwa ^{a)} krajowe	☐	☐
D. Czy według Waszej najlepszej wiedzy, którakolwiek z wdrożonych przez Wasze przedsiębiorstwo w latach 2014-2016 innowacji produktowych była:		
<i>Prosimy zaznaczyć jedną odpowiedź w każdym wierszu</i>		
1. pierwsza w kraju	- tak - nie - nie wiem	1 2 3
2. pierwsza w Europie ^{b)}	- tak - nie - nie wiem	1 2 3
3. pierwsza na świecie	- tak - nie - nie wiem	1 2 3

^{a)} Włącznie z przedsiębiorstwami stanowiącymi część Waszej grupy przedsiębiorstw (centrala, inne oddziały).

^{b)} Państwa UE, Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA), kandydujące do członkowską w UE: Albania, Austria, Belgia, Bośnia i Hercegowina, Bułgaria, Chorwacja, Cypr, Republika Czeska, Czarnogóra, Dania, Estonia, Finlandia, Francja, Grecja, Hiszpania, Irlandia, Islandia, Kosovo, Liechtenstein, Litwa, Luksemburg, Łotwa, Macedonia, Malta, Niemcy, Norwegia, Portugalia, Rumunia, Serbia, Słowacja, Słowenia, Szwajcaria, Szwecja, Turcja, Węgry, Zjednoczone Królestwo (Wielka Brytania), Włochy.

Dział 2. INNOWACJE PROCESOWE

<i>Innowacja procesowa to zastosowanie nowych lub istotnie ulepszonych metod produkcji, dystrybucji i wspierania działalności w zakresie wyrobów i usług.</i>		
<ul style="list-style-type: none"> - Nowe lub ulepszone procesy muszą być nowe dla Waszego przedsiębiorstwa, ale nie muszą być nowe dla rynku, na którym działa Wasze przedsiębiorstwo. - Nowe lub ulepszone procesy mogą być opracowane przez Wasze przedsiębiorstwo lub inne przedsiębiorstwa bądź organizacje. - Nie zalicza się tu innowacji dotyczących wyłącznie organizacji przedsiębiorstwa – takie są zaliczane do innowacji organizacyjnych (dział 8). 		
A. Czy w latach 2014–2016 Wasze przedsiębiorstwo wprowadziło:		
1. nowe lub istotnie ulepszone metody wytwarzania (produkcji) wyrobów i usług?	- tak - nie	1 2
2. nowe lub istotnie ulepszone metody z zakresu logistyki lub metody dostarczania i dystrybucji Waszego zaopatrzenia, wyrobów i usług?	- tak - nie	1 2
3. nowe lub istotnie ulepszone metody (systemy) wspierające procesy w Waszym przedsiębiorstwie, takie jak systemy utrzymania (konserwacji) produkcji lub systemy operacyjne związane z zakupami, rachunkowością (księgowością), bądź systemy obliczeniowe?	- tak - nie	1 2
<i>Jeśli we wszystkich pytaniach odpowiedź jest negatywna, prosimy przejść do działu 3</i>		
B. Czy wśród innowacji procesowych wdrożonych w latach 2014-2016 były procesy nowe lub istotnie ulepszone dla rynku, na którym działa przedsiębiorstwo?	- tak - nie - nie wiem	1 2 3

Dział 2. INNOWACJE PROCESOWE (dokończenie)

C. Kto opracował wdrożone w Waszym przedsiębiorstwie w latach 2014-2016 innowacje procesowe?		
<i>Prosimy zaznaczyć wszystkie właściwe odpowiedzi</i>		
1. Wasze przedsiębiorstwo		☐
2. Wasze przedsiębiorstwo we współpracy z innymi przedsiębiorstwami ^{a)} lub instytucjami naukowymi krajowymi		☐
3. Wasze przedsiębiorstwo we współpracy z innymi przedsiębiorstwami ^{a)} lub instytucjami naukowymi zagranicznymi		☐
4. Wasze przedsiębiorstwo w drodze adaptacji lub modyfikacji dóbr i usług oryginalnie opracowanych przez inne przedsiębiorstwa ^{a)} lub instytucje		☐
5. krajowe instytucje naukowe (PAN, instytuty badawcze, szkoły wyższe)		☐
6. instytucje zagraniczne (przedsiębiorstwa ^{a)} lub instytucje naukowe)		☐
7. inne przedsiębiorstwa ^{a)} krajowe		☐

^{a)} Włącznie z przedsiębiorstwami stanowiącymi część Waszej grupy przedsiębiorstw (centrala, inne oddziały).

Dział 3. DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNA PRZERWANA, ZANIECHANA LUB NIEZAKOŃCZONA W LATACH 2014–2016

<p>Za działalność innowacyjną należy przyjąć aktywności podjęte w celu opracowania lub wdrożenia innowacji produktowych lub procesowych, takie jak: nabycie maszyn i urządzeń technicznych, środków transportu, narzędzi, przyrządów, ruchomości i wyposażenia, oprogramowania, licencji, prace inżynieryjno-przygotowawcze, wzornictwo przemysłowe, szkolenia, marketing oraz prace badawczo-rozwojowe. Zalicza się tu także prace badawczo-rozwojowe niezwiązane z konkretnymi innowacjami produktowymi i procesowymi – podjętymi w celu opracowania nowej wiedzy bądź rozwiązania problemów o charakterze naukowym bądź technicznym.</p> <p>D. Czy w latach 2014–2016 przedsiębiorstwo realizowało jakiś projekt innowacyjny (prowadziło działalność innowacyjną) mający na celu opracowanie lub wdrożenie innowacji produktowych lub innowacji procesowych, który był:</p>		
1. przerwany lub zaniechany przed ukończeniem?	– tak – nie	1 2
2. niezakończony na koniec 2016 r.?	– tak – nie	1 2

Dział 4. PRZYCHODY NETTO ZE SPRZEDAŻY W TYSIĄCACH ZŁ**Dział 4A. PRZYCHODY NETTO OGÓLEM ZE SPRZEDAŻY PRODUKTÓW (WYROBÓW I USŁUG), TOWARÓW I MATERIAŁÓW W 2014 I 2016 R. W TYSIĄCACH ZŁ (bez znaku po przecinku)**

Wyszczególnienie		Przychody netto ze sprzedaży produktów (wytworów i usług), towarów i materiałów ogółem w tys. zł uzyskane w:		w tym przychody netto uzyskane w 2016 r. ze sprzedaży wytworów ogółem w tys. zł
		2014 r.	2016 r.	
0		1	2	3
Ogółem	01			
w tym eksport/wywóz	02			

UWAGA! Przedsiębiorstwa, które wprowadziły **innowacje produktowe** („tak” w pytaniu działu 1: A1 lub A2) wypełniają także działy: **4B, 5A, 5B, 5C, 6, 7, 8A, 8B**. Przedsiębiorstwa, które wprowadziły **innowacje procesowe** lub prowadziły **działalność innowacyjną przerwaną, zaniechaną lub niezakończoną** („tak” w pytaniu działu 2: A1 lub A2 lub A3 lub działu 3) wypełniają także działy: **5A, 5B, 5C, 6, 7, 8A, 8B**.

Dział 4B. PRZYCHODY NETTO W 2016 R. ZE SPRZEDAŻY PRODUKTÓW (WYROBÓW I USŁUG) NOWYCH LUB ISTOTNIE ULEPSZONYCH WPROWADZONYCH NA RYNEK W LATACH 2014–2016, W TYSIĄCACH ZŁ (bez znaku po przecinku)

Wyszczególnienie		Ogółem (w tysiącach zł)	w tym eksport/wywóz (w tysiącach zł)
0		1	2
Przychody w 2016 r. ze sprzedaży produktów (wytworów i usług) nowych lub istotnie ulepszonych wprowadzonych na rynek w latach 2014–2016	01		
z tego	nowe lub istotnie ulepszone dla rynku , na którym działa przedsiębiorstwo	02	
	nowe lub istotnie ulepszone tylko dla Waszego przedsiębiorstwa	03	
Przychody w 2016 r. ze sprzedaży wytworów nowych lub istotnie ulepszonych wprowadzonych na rynek w latach 2014–2016	04		

Dział 4C. ODSETEK PRZYCHODÓW NETTO W 2016 R. ZE SPRZEDAŻY PRODUKTÓW (WYROBÓW I USŁUG) NOWYCH LUB ISTOTNIE ULEPSZONYCH, WPROWADZONYCH NA RYNEK W LATACH 2014–2016, BĘDĄCYCH INNOWACJĄ PIERWSZĄ NA ŚWIECIE

Proszę podać, jaki odsetek przychodów netto ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług) nowych lub istotnie ulepszonych, wprowadzonych na rynek w latach 2014 – 2016, stanowiły przychody ze sprzedaży produktów będących **innowacją pierwszą na świecie (zaznaczono „Tak” w dziale 1D punkt 3)**:

- 0 do 1 %   10 do 25 %
 1 do 5 %   powyżej 25 %
 5 do 10 %   nie wiem

Dział 5. DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNA I NAKŁADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ W ZAKRESIE INNOWACJI PRODUKTOWYCH I PROCESOWYCH

Dział 5A. DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNA W LATACH 2014–2016

Czy w latach 2014–2016 Wasze przedsiębiorstwo prowadziło wewnątrz przedsiębiorstwa lub zlecało do wykonania na zewnątrz następujące rodzaje działalności innowacyjnej?			
1a. Prace B+R wykonane w jednostce (wewnętrzne) <i>Prace naukowo – badawcze podjęte w Waszym przedsiębiorstwie w celu stworzenia nowej wiedzy lub rozwiązania problemów naukowych bądź technicznych (w tym opracowywanie i udoskonalanie oprogramowania spełniające to kryterium).</i>		– tak	1
		– nie	2
1b. Jeśli tak w pytaniu 1a, to czy przedsiębiorstwo prowadziło prace B+R w sposób:	1. ciągły (stały personel zatrudniony w jednostce w działalności B+R)	– tak	1
	2. doraźny (w ramach realizacji projektu badawczego/rozwojowego)	– nie	2
2. Prace B+R nabyte z zewnątrz <i>Działalność B+R, którą Wasze przedsiębiorstwo powierzyło do wykonania na podstawie zawartej umowy innemu przedsiębiorstwu (włącznie z przedsiębiorstwami należącymi do Waszej grupy przedsiębiorstw) bądź publicznym lub prywatnym jednostkom badawczym.</i>		– tak	1
		– nie	2
3. Nabycie zaawansowanych technicznie maszyn i urządzeń technicznych (łącznie ze sprzętem komputerowym), środków transportu, narzędzi, przyrządów, ruchomości i wyposażenia, jak również budynków i lokali, obiektów inżynierii lądowej i wodnej oraz gruntów (grupy KŚT 0–8) ^{a)} w celu wytwarzania nowych lub istotnie ulepszonych produktów i procesów		– tak	1
		– nie	2
4. Nabycie oprogramowania związane z wprowadzeniem innowacji produktowych i procesowych		– tak	1
		– nie	2
5. Nabycie wiedzy ze źródeł zewnętrznych (w postaci patentów, wynalazków nieopatentowanych, know-how i innych rodzajów wiedzy od innych przedsiębiorstw i organizacji) dla realizacji innowacji produktowych i procesowych		– tak	1
		– nie	2
6. Szkolenie personelu (wewnętrzne i zewnętrzne) związane bezpośrednio z wprowadzaniem nowych lub istotnie ulepszonych produktów i procesów		– tak	1
		– nie	2
7. Marketing związany z wprowadzaniem nowych lub istotnie ulepszonych produktów (w tym badania rynku i reklama wprowadzająca)		– tak	1
		– nie	2
8. Czynności związane z projektowaniem, ulepszaniem oraz zmianą formy, wyglądu lub użyteczności nowych lub istotnie ulepszonych produktów (z wyłączeniem zmian ograniczających się do estetyki)		– tak	1
		– nie	2
9. Pozostałe przygotowania do wprowadzenia nowych lub istotnie ulepszonych produktów lub procesów takie jak: studia wykonalności, testowanie, standardowe opracowywanie i udoskonalanie oprogramowania, oprzyrządowanie, prace inżyniersko-przygotowawcze itp.		– tak	1
		– nie	2

^{a)} Według obowiązującej Klasyfikacji Środków Trwałych (KŚT).

Dział 5B. NAKŁADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ W ZAKRESIE INNOWACJI PRODUKTOWYCH I PROCESOWYCH W 2016 R.

Wyszczególnienie		W tysiącach zł ^{a)} (bez znaku po przecinku)	
0		1	
Ogółem (wiersze 02+03+04+08+09+10+13)		01	
Zakup wiedzy ze źródeł zewnętrznych		02	
Zakup oprogramowania		03	
Nakłady inwestycyjne na środki trwałe (wiersze 05+06) – z wyłączeniem środków przeznaczonych do prac B+R (powinny one zostać wykazane w wierszu 11)		04	
z tego	budynki i lokale, obiekty inżynierii lądowej i wodnej oraz grunty (grupy KŚT 1, 2, 0) ^{b)}	05	
	maszyny i urządzenia techniczne, środki transportowe, narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie (grupy KŚT 3–8) ^{b)}	06	
	w tym z importu	07	
Szkolenie personelu związane bezpośrednio z wprowadzeniem innowacji produktowych lub procesowych		08	
Marketing związany z wprowadzeniem nowych lub istotnie ulepszonych produktów		09	
Działalność badawcza i rozwojowa (B+R) (wiersze 11+12)		10	
z tego	wewnętrzna (działalność prowadzona w przedsiębiorstwie)	11	
	zewnętrzne (w tym transfer środków ^{c)})	12	
Pozostałe nakłady poniesione na wprowadzenie nowych lub istotnie ulepszonych produktów lub procesów		13	
Z nakładów ogółem (wiersz 01) przypada na (wiersze 14+15+16+19+20+21= wiersz 01)	własne	14	
		otrzymane od instytucji dysponujących środkami publicznymi	15
	pozyskane z zagranicy (bezzwrotne)	z Unii Europejskiej	16
		w tym z Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój	17
		w tym z funduszy kapitału ryzyka	18
	kredyty bankowe	19	
	pozostałe środki	20	
		21	

^{a)} Jeżeli nie poniesiono nakładów w danej kategorii, prosimy wstawić „0”.

^{b)} Według obowiązującej Klasyfikacji Środków Trwałych (KŚT).

^{c)} Przekazanie pieniędzy bez uzyskania w zamian produktu lub usługi B+R

Dział 5C. PRZEWIDYWANA WYSOKOŚĆ NAKŁADÓW NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ W KOLEJNYCH LATACH

Jakiej zmiany wysokości nakładów na działalność innowacyjną oczekują Państwo w kolejnych latach:		w 2017 r. w porównaniu do 2016	w 2018 r. w porównaniu do 2017
0		Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź w każdej kolumnie	
		1	2
wzrost	01	☐	☐
<i>Jeśli tak to szacunkowo jaki?</i>	02	☐ ☐ ☐ ☐ %	
na tym samym poziomie	03	☐	☐
spadek	04	☐	☐
<i>Jeśli tak to szacunkowo jaki?</i>	05	☐ ☐ ☐ ☐ %	
oczekuje się braku nakładów	06	☐	☐
jeszcze nie wiadomo	07	☐	☐

Dział 6. PUBLICZNE WSPARCIE DLA DZIAŁALNOŚCI INNOWACYJNEJ

A. Czy w latach 2014–2016 Wasze przedsiębiorstwo otrzymało publiczne wsparcie finansowe na działalność innowacyjną, w tym B+R (granty, dotacje, subsydia, ulgi podatkowe, kredyty preferencyjne, gwarancje kredytowe itp.), wyłączając działalność prowadzoną całkowicie na rzecz sektora publicznego? <i>(Jeśli tak, prosimy zaznaczyć rodzaje programów rządowych/samorządowych poprzez wpisanie znaku X w odpowiednich pozycjach.)</i>				– tak	1
				– nie	2
Rodzaje programów		od jednostek samorządu terytorialnego lub terenowych organów administracji rządowej	od jednostek rządowych szczebla centralnego (ministerstwa, agencje rządowe itp.)	z Unii Europejskiej	
0		1	2	3	
Podnoszenie kwalifikacji zawodowych	01				
Wsparcie współpracy międzynarodowej	02				
Wsparcie współpracy krajowej, regionalnej, klastrowej	03				
Wsparcie eksportu	04				
Poręczenia, gwarancje i pożyczki	05				
Specjalistyczna pomoc doradcza	06				
Wsparcie inwestycji	07				
Wsparcie współpracy sfery nauki i przedsiębiorstw	08				
Wsparcie działalności badawczo-rozwojowej	09				
Inne rodzaje programów	10				
B. Jeśli Wasze przedsiębiorstwo otrzymało w latach 2014–2016 dofinansowanie działalności innowacyjnej z Unii Europejskiej (<i>znak X w kolumnie 3</i>), to czy było to wsparcie z Programu ramowego w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont 2020”?				– tak	1
				– nie	2

Dział 7. ŹRÓDŁA INFORMACJI DLA DZIAŁALNOŚCI INNOWACYJNEJ W LATACH 2014–2016

Prosimy o wskazanie, według poniższej skali, znaczenia poszczególnych źródeł informacji dla działalności innowacyjnej Waszego przedsiębiorstwa w latach 2014–2016. <i>(dotyczy zarówno nowych projektów innowacyjnych, jak i projektów innowacyjnych rozpoczętych wcześniej)</i>		Stożek znaczenia <i>(prosimy w każdym wierszu zakreślić właściwy symbol według podanej skali)</i>			
Skala: 1 – wysoki, 2 – średni, 3 – niski, 4 – nie wykorzystano <i>Ocena 4 – „nie wykorzystano” oznacza, że z danego źródła nie pozyskano żadnej informacji.</i>					
Źródła wewnętrzne	a) wewnątrz Waszego przedsiębiorstwa (własne zaplecze badawczo-rozwojowe, kadra kierownicza, służby marketingowe, dział sprzedaży itd.)	1	2	3	4
	b) inne przedsiębiorstwa należące do Waszej grupy przedsiębiorstw	1	2	3	4
Źródła rynkowe	c) dostawcy maszyn i urządzeń technicznych, wyposażenia, materiałów, komponentów oraz oprogramowania	1	2	3	4
	d) klienci z sektora prywatnego	1	2	3	4
	e) klienci z sektora publicznego ⁴⁹	1	2	3	4
	f) konkurencji i inne przedsiębiorstwa z tej samej dziedziny działalności	1	2	3	4
	g) firmy konsultingowe (konsultanci), laboratoria komercyjne i prywatne B+R	1	2	3	4
Źródła instytucjonalne	h) placówki naukowe PAN	1	2	3	4
	i) instytuty badawcze	1	2	3	4
	j) zagraniczne publiczne instytucje badawcze	1	2	3	4
	k) krajowe i zagraniczne prywatne instytucje badawcze	1	2	3	4
Pozostałe źródła	l) szkoły wyższe	1	2	3	4
	m) konferencje, targi, wystawy	1	2	3	4
	n) czasopisma i publikacje naukowe/techniczne/handlowe	1	2	3	4
	o) towarzystwa i stowarzyszenia naukowo-techniczne, specjalistyczne i zawodowe	1	2	3	4

⁴⁹ Sektor publiczny obejmuje urzędy, departamenty, organy i organizacje, których właścicielem są władze – jak administracja lokalna, samorządowa i centralna oraz agencje, szkoły, szpitale i inne, świadczące usługi publiczne w zakresie m.in. bezpieczeństwa, transportu, zaopatrzenia w energię.

Dział 8. WSPÓŁPRACA Z INNYMI PODMIOTAMI W LATACH 2014–2016**Dział 8A. WSPÓŁPRACA W ZAKRESIE DZIAŁALNOŚCI INNOWACYJNEJ W LATACH 2014–2016**

<p><i>Współpraca w zakresie działalności innowacyjnej oznacza aktywny udział we wspólnych projektach dotyczących działalności innowacyjnej z innymi przedsiębiorstwami lub instytucjami niekomercyjnymi. Współpraca taka może mieć charakter perspektywiczny i długofalowy i nie musi pociągać od razu za sobą bezpośrednich, wymiernych korzyści ekonomicznych dla uczestniczących w niej partnerów.</i></p> <p><i>Zwykłego zamawiania prac u wykonawców zewnętrznych, bez aktywnego współudziału w ich realizacji, nie należy uważać za współpracę w zakresie działalności innowacyjnej.</i></p> <p>A. Czy w latach 2014–2016 Wasze przedsiębiorstwo współpracowało z innymi przedsiębiorstwami lub instytucjami w zakresie działalności innowacyjnej? <i>(Jeśli tak, prosimy zaznaczyć rodzaje instytucji partnerskich i kraje ich umiejscowienia poprzez wpisanie znaku X w odpowiednich pozycjach.)</i></p>				– tak	1	
				– nie	2	
Rodzaje instytucji partnerskich w zakresie działalności innowacyjnej		Polska	Państwa UE, EFTA i UE-CC ^{a)}	USA	Chiny lub Indie	Pozostałe kraje
0		1	2	3	4	5
Inne przedsiębiorstwa należące do Waszej grupy przedsiębiorstw ^{b)}	01					
Dostawcy wyposażenia, materiałów, komponentów i oprogramowania	02					
Klienci z sektora prywatnego	03					
Klienci z sektora publicznego	04					
Konkurenci i inne przedsiębiorstwa z tej samej dziedziny działalności	05					
Firmy konsultingowe (konsultanci), laboratoria komercyjne, prywatne instytucje B+R	06					
Jednostki PAN	07					
Instytuty badawcze	08					
Zagraniczne publiczne instytucje B+R	09					
Krajowe i zagraniczne prywatne instytucje badawcze	10					
Szkoły wyższe	11					
B. Współpracę, z którym spośród wymienionych w części A rodzajów instytucji partnerskich uważają Państwo za najbardziej korzystną dla działalności innowacyjnej Waszego przedsiębiorstwa? <i>(Prosimy podać tylko jeden, odpowiedni numer od 1 do 11.)</i>						
C. Z jaką liczbą przedsiębiorstw lub instytucji Wasze przedsiębiorstwo współpracowało w latach 2014–2016 w zakresie działalności innowacyjnej?					☐ 1 – 3 ☐ 4 – 10 ☐ 11 – 20 ☐ > 20	

^{a)} Państwa UE, Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA), kandydujące do członkowskiej w UE: Albania, Austria, Belgia, Bośnia i Hercegowina, Bułgaria, Chorwacja, Cypr, Republika Czeska, Czarnogóra, Dania, Estonia, Finlandia, Francja, Grecja, Hiszpania, Irlandia, Islandia, Kosowo, Liechtenstein, Litwa, Luksemburg, Łotwa, Macedonia, Malta, Niderlandy, Niemcy, Norwegia, Portugalia, Rumunia, Serbia, Słowacja, Słowenia, Szwajcaria, Szwecja, Turcja, Węgry, Zjednoczone Królestwo (Wielka Brytania), Włochy.

^{b)} Grupa przedsiębiorstw obejmuje dwa lub więcej prawnie zdefiniowanych przedsiębiorstw stanowiących wspólną własność. Przedsiębiorstwa w grupie mogą działać na różnych rynkach w sensie geograficznym (jako oddział krajowy lub regionalny) i produktowym. Centrala jest również częścią grupy przedsiębiorstw.

Dział 8B. WSPÓŁPRACA W RAMACH INICJATYWY KLASTROWEJ W LATACH 2014–2016

A. Czy w latach 2014–2016 Wasze przedsiębiorstwo współpracowało z innymi przedsiębiorstwami lub instytucjami w ramach inicjatywy klastrowej? <i>(Jeśli tak, prosimy zaznaczyć rodzaje instytucji partnerskich poprzez wpisanie znaku X w odpowiednich pozycjach.)</i>		– tak	1
		– nie	2
<p>Według definicji M. E. Portera <i>klaster</i> jest to geograficzne skupisko wzajemnie powiązanych firm, wyspecjalizowanych dostawców, jednostek świadczących usługi, firm działających w pokrewnych sektorach i związanych z nimi instytucji (np. uniwersytetów, jednostek normalizacyjnych, stowarzyszeń handlowych oraz instytucji finansowych) w poszczególnych dziedzinach, konkurujących między sobą, ale również współpracujących. Na potrzeby obecnego badania niniejsze pytanie dotyczy inicjatywy klastrowej rozumianej jako powiązania kooperacyjne zawiązane w sposób formalny na podstawie listu intencyjnego, umowy stowarzyszeniowej, umowy o utworzeniu konsorcjum itp.</p>			
Rodzaje instytucji partnerskich w ramach inicjatywy klastrowej		Partnerzy	
		z Polski	z innych krajów
0		1	2
Inne przedsiębiorstwa należące do Waszej grupy przedsiębiorstw ^{a)}	01		
Dostawcy wyposażenia, materiałów, komponentów i oprogramowania	02		
Klienci z sektora prywatnego	03		
Klienci z sektora publicznego	04		
Konkurenci i inne przedsiębiorstwa z tej samej dziedziny działalności	05		
Firmy konsultingowe (konsultanci), laboratoria komercyjne, prywatne instytucje B+R	06		
Jednostki PAN	07		
Instytuty badawcze	08		
Zagraniczne publiczne instytucje B+R	09		
Krajowe i zagraniczne prywatne instytucje badawcze	10		
Szkoły wyższe	11		
B. Czy w latach 2014–2016 Wasze przedsiębiorstwo uczestniczyło w innej niż klastrowa sformalizowanej współpracy, takiej jak na przykład izby i stowarzyszenia producenckie (w tym na przykład izby gospodarcze i handlowe), cechy rzemiosła i przedsiębiorczości itp.?		– tak	1
		– nie	2

^{a)} Grupa przedsiębiorstw obejmuje dwa lub więcej prawnie zdefiniowanych przedsiębiorstw stanowiących wspólną własność. Przedsiębiorstwa w grupie mogą działać na różnych rynkach w sensie geograficznym (jako oddział krajowy lub regionalny) i produktowym. Centrala jest również częścią grupy przedsiębiorstw.

Dział 9. INNOWACJE ORGANIZACYJNE

<p><i>Innowacja organizacyjna</i> to wdrożenie nowej metody organizacyjnej w przyjętych przez przedsiębiorstwo zasadach działania (w tym w zakresie zarządzania wiedzą), w organizacji miejsca pracy lub w stosunkach z otoczeniem, która nie była dotychczas stosowana w Waszym przedsiębiorstwie. Innowacja organizacyjna:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. musi być wynikiem strategicznych decyzji podjętych przez kierownictwo, 2. nie zalicza się tu fuzji i przejęć, nawet jeżeli dokonano ich po raz pierwszy. 			
A. Czy w latach 2014–2016 Wasze przedsiębiorstwo wprowadziło:			
1. nowe metody w zakresie przyjętych przez przedsiębiorstwo zasad działania (na przykład zarządzanie dostawami, gruntowne przekształcenie procesów w przedsiębiorstwie, systemy „odchudzonej produkcji” i systemy zarządzania jakością)?		– tak	1
		– nie	2
2. nowe metody podziału zadań i uprawnień decyzyjnych wśród pracowników (na przykład wprowadzenie po raz pierwszy nowego systemu odpowiedzialności pracowników, pracy zespołowej, decentralizacji, integracji lub dezintegracji wydziałów, systemów szkoleniowych itp.)?		– tak	1
		– nie	2
3. nowe metody organizacyjne w zakresie stosunków z otoczeniem – innymi przedsiębiorstwami lub instytucjami publicznymi (na przykład wykorzystanie po raz pierwszy takich form jak spółki, związki - alianse, podwykonawstwo lub zlecenie wykonywania pewnych zadań wyspecjalizowanym firmom zewnętrznym itp.)?		– tak	1
		– nie	2

Dział 10. INNOWACJE MARKETINGOWE

Innowacja marketingowa to wdrożenie nowej koncepcji lub strategii marketingowej różniącej się znacząco od metod marketingowych dotychczas stosowanych w Waszym przedsiębiorstwie. Innowacja marketingowa:

3. obejmuje znaczące zmiany w projekcie/konstrukcji produktów, opakowaniu, dystrybucji produktów, promocji produktów i kształtowaniu cen,
4. nie zalicza się tu zmian sezonowych, regularnych i innych rutynowych zmian w zakresie metod marketingowych.

A. Czy w latach 2014–2016 Wasze przedsiębiorstwo wprowadziło:

1. znaczące zmiany w projekcie/konstrukcji lub opakowaniu wyrobów lub usług (z wyłączeniem zmian, które zmieniają funkcjonalność produktu lub jego użyteczność – gdyż zalicza się je do innowacji produktowych)?	– tak	1
	– nie	2
2. nowe media lub techniki promocji produktów (na przykład pierwsze zastosowanie nowego medium reklamy, nowy wizerunek, wprowadzenie kart lojalnościowych itp.)?	– tak	1
	– nie	2
3. nowe metody w zakresie dystrybucji produktów lub kanałów sprzedaży (na przykład wprowadzenie po raz pierwszy systemu franchisingu lub licencji na dystrybucję produktów, sprzedaży bezpośredniej, ekskluzywnej sprzedaży detalicznej, nowe koncepcje ekspozycji produktów)?	– tak	1
	– nie	2
4. nowe metody kształtowania cen wyrobów i usług (na przykład pierwsze zastosowanie nowej metody korekty cen produktów w zależności od popytu, system upustów itp.)?	– tak	1
	– nie	2

Dział 11. PRZESZKODY DLA INNOWACJI

Czynniki utrudniające działalność innowacyjną	Stopień znaczenia (prosimy w każdym wierszu zakreślić właściwy symbol według podanej skali)			
Jakie znaczenie miały w latach 2014–2016 wymienione poniżej czynniki jako przeszkody utrudniające działalność innowacyjną w Waszym przedsiębiorstwie lub wpływające na podjęcie decyzji o nieprzewodzeniu tej działalności? Skala: 1 – wysokie, 2 – średnie, 3 – niskie, 4 – bez znaczenia				
a) brak możliwości finansowania innowacji ze źródeł wewnętrznych przedsiębiorstwa	1	2	3	4
b) brak możliwości finansowania innowacji ze źródeł zewnętrznych – kredytów bądź środków w ramach finansowania <i>private equity</i> (w tym <i>venture capital</i>)	1	2	3	4
c) zbyt wysokie koszty innowacji	1	2	3	4
d) brak personelu o odpowiednich umiejętnościach w Waszym przedsiębiorstwie	1	2	3	4
e) brak partnerów do współpracy	1	2	3	4
f) trudności w pozyskaniu publicznych grantów bądź subsydiów na innowacje	1	2	3	4
g) niepewny popyt na rynku na Wasze pomysły na innowacje	1	2	3	4
h) zbyt duża konkurencja na rynku	1	2	3	4

Dział 12. ODDZIAŁYWANIE PRZEPISÓW PRAWA NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ

A. Prosimy o ocenę wpływu regulacji prawnych w wymienionych dziedzinach na działalność innowacyjną Waszego przedsiębiorstwa w latach 2014-2016.

Prosimy zaznaczyć wszystkie właściwe odpowiedzi

Zakres regulacji	Pobudzały innowacje	Nie powodowały poważnych problemów	Wprowadziły niepewność	Stworzyły dodatkowe obciążenia ^{a)}	Brak im spójności w ramach UE ^{b)}	Nieistotne
1. Bezpieczeństwo produktu/konsumenta	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2. Bezpieczeństwo produkcji i pracowników	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3. Środowisko	☐	☐	☐	☐	☐	☐
4. Własność intelektualna	☐	☐	☐	☐	☐	☐
5. Podatki	☐	☐	☐	☐	☐	☐
6. Polityka społeczna i zaradnienie	☐	☐	☐	☐	☐	☐
7. Inne	☐	☐	☐	☐	☐	☐

^{a)} np. prawodawstwo oparte na nakazach, wymagające większego obciążenia/kosztów dla Waszego przedsiębiorstwa niż wymagałoby wypełnienie jego celów

^{b)} np. zbyt dużo różnych regulacji w różnych krajach.

B. Czy w latach 2014-2016 regulacje wpłynęły następująco na działalność innowacyjną Państwa przedsiębiorstwa:		
1. zainicjowały jedno lub więcej przedsięwzięć innowacyjnych	- tak	1
	- nie	2
2. powstrzymały przedsiębiorstwo przed podjęciem jednego lub więcej przedsięwzięć innowacyjnych	- tak	1
	- nie	2
3. zatrzymały jedno lub więcej przedsięwzięć innowacyjnych będących w toku	- tak	1
	- nie	2
4. opóźniły zakończenie jednego lub więcej przedsięwzięć innowacyjnych	- tak	1
	- nie	2
5. podniosły koszty jednego lub więcej przedsięwzięć innowacyjnych	- tak	1
	- nie	2

Na pytania w dziale 13 odpowiadają przedsiębiorstwa, które nie wdrożyły w latach 2014-2016 żadnych innowacji ani nie prowadziły działalności badawczo-rozwojowej oraz działalności innowacyjnej zaniechanej lub niezakończonych (czyli odpowiedziały „nie” na wszystkie pytania w działach: 1, 2, 3, 9 oraz 10).

Dział 13. PRZYCZYNY BRAKU INNOWACJI ORAZ BARIERY INNOWACYJNOŚCI

A. Które z poniższych stwierdzeń w najlepszy sposób opisuje dlaczego Wasze przedsiębiorstwo nie wdrożyło innowacji? (Prosimy wpisać X przy wybranej odpowiedzi)				
1. brak przekonującego powodu dla wprowadzenia innowacji	☐	→ dział 12 B		
2. rozważano wdrożenie innowacji, ale bariery okazały się za wysokie	☐	→ dział 12 C		
B. Jak ważne były następujące przyczyny, z powodu których Wasze przedsiębiorstwo nie wprowadziło innowacji w latach 2014-2016? Skala: 1 – wysoki, 2 – średni, 3 – niski, 4 – bez znaczenia		Stopień znaczenia (prosimy w każdym wierszu zakreślić właściwy symbol wg podanej skali)		
1. niski popyt na innowacje na rynku	1	2	3	4
2. brak potrzeby wdrażania innowacji z uwagi na wcześniejsze innowacje	1	2	3	4
3. brak potrzeby wdrażania innowacji z uwagi na niewielką konkurencję na rynku	1	2	3	4
4. brak dobrych pomysłów na innowacje	1	2	3	4
C. Jak ważne dla Waszego przedsiębiorstwa były następujące bariery innowacyjności w latach 2014-2016? Skala: 1 – wysoki, 2 – średni, 3 – niski, 4 – bez znaczenia		Stopień znaczenia (prosimy w każdym wierszu zakreślić właściwy symbol wg podanej skali)		
1. brak możliwości finansowania innowacji ze źródeł wewnętrznych przedsiębiorstwa	1	2	3	4
2. brak możliwości finansowania innowacji ze źródeł zewnętrznych – kredytów bądź środków w ramach finansowania <i>private equity</i> (w tym <i>venture capital</i>)	1	2	3	4
3. zbyt wysokie koszty innowacji	1	2	3	4
4. brak personelu o odpowiednich umiejętnościach w Waszym przedsiębiorstwie	1	2	3	4
5. brak partnerów do współpracy	1	2	3	4
6. trudności w pozyskaniu publicznych grantów bądź subsydiów na innowacje	1	2	3	4
7. niepewny popyt na rynku na Wasze pomysły na innowacje	1	2	3	4
8. zbyt duża konkurencja na rynku	1	2	3	4
9. regulacje prawne tworzące dodatkowe obciążenia	1	2	3	4
10. regulacje prawne tworzące niepewność	1	2	3	4
11. regulacje prawne tworzące brak spójności w całej Unii Europejskiej	1	2	3	4

Dział 14. INNOWACJE W LOGISTYCE

Logistyka to proces obejmujący planowanie, organizację, zarządzanie, realizację oraz monitorowanie przepływu surowców, produktów oraz powiązanych z tym informacji.

A. Czy w latach 2014-2016 Państwa przedsiębiorstwo wdrożyło następujące innowacje w zakresie logistyki?

Prosimy o zaznaczenie jednej odpowiedzi w każdym wierszu

1. systemy zarządzania zapasami (np. automatyczny monitoring i śledzenie dostawy towaru w czasie rzeczywistym)	- tak	1
	- nie	2
2. cyfrowe zarządzanie łańcuchem dostaw (w tym elektroniczne, jawne, przejrzyste - transparentne operacje w łańcuchu dostaw, zarządzanie relacjami z dostawcami, kontrola powiązanych procesów biznesowych)	- tak	1
	- nie	2
3. zamówienia elektroniczne (np. nowe formy zakupu i sprzedaży przez Internet lub inne systemy informacyjne pomiędzy kontrahentami)	- tak	1
	- nie	2
4. jednoznaczna i automatyczna identyfikacja produktów w całym łańcuchu dostaw	- tak	1
	- nie	2
5. logistyka zwrotna (ang. <i>reverse logistics</i> - wszystkie operacje związane ze zwrotem lub ponownym wykorzystaniem produktów i surowców)	- tak	1
	- nie	2
6. nowe modele dostaw, w tym z wykorzystaniem środków transportu zasilanych alternatywnie bądź też logistyką multimodalną (wykorzystanie co najmniej dwóch różnych rodzajów transportu)	- tak	1
	- nie	2
7. wysyłka towarów udoskonalona dzięki przeprojektowaniu (zmianie designu, np.: przeprojektowanie opakowania, zmiana wagi, itp.)	- tak	1
	- nie	2
8. inne	- tak	1
	- nie	2

Jeśli we wszystkich pytaniach odpowiedź jest negatywna, prosimy przejść do punktu E

B. Jaki odsetek (w przybliżeniu) Państwa kosztów operacyjnych w 2016 r. stanowiły wydatki na logistykę? (w tys. zł bez znaku po przecinku)

Prosimy uwzględnić wszystkie koszty operacyjne związane z planowaniem, organizacją, wytwarzaniem lub wykorzystaniem i monitorowaniem wszystkich materiałów i towarów przedsiębiorstwa oraz powiązanych przepływów informacji wraz z zarządzaniem nimi.

% *Prosimy wpisać „0” jeśli Państwa przedsiębiorstwo nie poniosło w 2016 r. kosztów związanych z logistyką.*

C. Jak ważne dla Waszego przedsiębiorstwa były następujące powody wprowadzania innowacji w logistyce w latach 2014-2016?

Skala: 1 – wysoki, 2 – średni, 3 – niski, 4 – bez znaczenia

Stopień znaczenia
(prosimy w każdym wierszu
zakreślić właściwy symbol wg
podanej skali)

1. zapewnienie sobie nowych możliwości rynkowych (np. nowych klientów, nowych lub znacznie ulepszonych wyrobów i/lub usług)	1	2	3	4
2. poprawa wyników przedsiębiorstwa (zwiększony udział w rynku, przychody, zysk)	1	2	3	4
3. reagowanie na presję rynkową (ryzyko utraty klientów i/lub spadku przychodów)	1	2	3	4
4. reagowanie na presję kosztową (konieczność zmniejszenia kosztów lub ograniczenia wzrostu kosztów)	1	2	3	4
5. reagowanie na obowiązujące lub mające wejść w życie przepisy	1	2	3	4

D. Jaka była w przybliżeniu wartość nakładów poniesionych przez Państwa przedsiębiorstwo w 2016 r. na innowacje w logistyce?

Prosimy uwzględnić wydatki na wszelkie innowacje w logistyce wymienione w punkcie A.

Prosimy wpisać „0” jeśli Państwa przedsiębiorstwo nie poniosło w 2016 r. kosztów związanych z logistyką.

Prosimy przejść do działu 15

Dział 14. INNOWACJE W LOGISTYCE (dokończenie)

E. Które z poniższych stwierdzeń w najlepszy sposób opisuje dlaczego Państwa przedsiębiorstwo nie wprowadziło żadnych innowacji w logistyce w latach 2014–2016?		Prosimy wybrać tylko jedną odpowiedź
1. brak przekonującego powodu dla wprowadzenia innowacji		☐
2. przedsiębiorstwo korzysta z outsourcingu w zakresie logistyki (zleciło logistykę na zewnątrz firmy)		☐
3. rozważano wdrożenie innowacji, ale napotkano następujące przeszkody: (poniżej)		☐
		Prosimy zaznaczyć wszystkie właściwe odpowiedzi
a. przeszkody finansowe		☐
b. przeszkody techniczne		☐
c. przeszkody związane z regulacjami prawnymi		☐
d. inne przeszkody		☐

Dział 15. OCHRONA WŁASNOŚCI INTELEKTUALNEJ, TRANSFER TECHNOLOGII

A. Czy w roku 2016 Wasze przedsiębiorstwo nabyło lub dokonało sprzedaży technologii? (Prosimy o wpisanie znaku X w odpowiednich wierszach w rubrykach dotyczących krajów, w których zakupiono bądź sprzedano nową technologię, lub w rubrykach 1 i 2 w przypadkach, gdy danej technologii nie zakupiono bądź nie sprzedano.)															
Formy nabycia/sprzedaży nowych technologii	Brak		Kraje zakupu/sprzedaży												
	zakup	sprzedaż	Polska		państwa Unii Europejskiej ^{a)}		inne kraje europejskie		USA		Japonia		inne kraje pozaeuropejskie		
			zakup	sprzedaż	zakup	sprzedaż	zakup	sprzedaż	zakup	sprzedaż	zakup	sprzedaż	zakup	sprzedaż	
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Licencje (bez licencji na standardowe oprogramowanie komputerowe)	01														
Prace badawczo-rozwojowe (B+R)	02														
Środki automatyzacji procesów produkcyjnych	03														
Usługi konsultingowe	04														
Inne	05														
		Ogółem		Z tego wg krajów sprzedaży											
B. Liczba licencji (bez licencji na standardowe oprogramowanie komputerowe) sprzedanych przez przedsiębiorstwo w roku 2016:	06														
C. Przychody przedsiębiorstwa ze sprzedaży licencji (bez licencji na standardowe oprogramowanie komputerowe) w 2016 r. (w tysiącach zł bez znaku po przecinku)															
D. Liczba krajowych umów licencyjnych (produkcyjnych, bez licencji na standardowe oprogramowanie komputerowe), z których korzystało przedsiębiorstwo w 2016 r.															
E. Liczba zagranicznych umów licencyjnych (produkcyjnych, bez licencji na standardowe oprogramowanie komputerowe), z których korzystało przedsiębiorstwo w 2016 r.															
F. Czy w latach 2014–2016 Wasze przedsiębiorstwo uczestniczyło w umowach wzajemnego licencjonowania?												– tak	1		
												– nie	2		
G. Czy w latach 2014–2016 Wasze przedsiębiorstwo wykorzystało różne formy zaangażowania finansowego w innym przedsiębiorstwie w celu zapewnienia sobie dostępu do posiadanych przez to przedsiębiorstwo własności intelektualnych (na przykład zakup udziałów w innym przedsiębiorstwie mający na celu nabycie własności intelektualnych)?												– tak	1		
												– nie	2		
H. Czy w latach 2014–2016 Wasze przedsiębiorstwo korzystało z udostępnianej nieodpłatnie przez inne jednostki własności intelektualnej (na przykład na zasadzie open source)?												– tak	1		
												– nie	2		

Dział 15. OCHRONA WŁASNOŚCI INTELEKTUALNEJ, TRANSFER TECHNOLOGII (dokończenie)

I. Jakiego rodzaju politykę patentową prowadziło w latach 2014–2016 Wasze przedsiębiorstwo?		
1. zgłaszało do opatentowania wszystkie projekty wynalazcze	– tak – nie	1 2
2. zgłaszało do opatentowania niektóre projekty wynalazcze	– tak – nie	1 2
3. chroniło projekt wynalazczy poprzez utrzymywanie tajemnicy know-how	– tak – nie	1 2
4. ochrona prawem autorskim	– tak – nie	1 2
5. rezygnowało z jakiegokolwiek ochrony projektów wynalazczych	– tak – nie	1 2
6. prowadziło badania patentowe światowego stanu techniki, korzystało z baz danych patentów, znaków towarowych lub innych baz danych praw własności intelektualnej	– tak – nie	1 2
7. przy współpracy z podmiotami zewnętrznymi zawierało umowy o współwłasności prawa do opracowanych i chronionych rozwiązań	– tak – nie	1 2
8. posiadało system zachęt dla pracowników dotyczący tworzenia własności intelektualnej	– tak – nie	1 2
J. Czy w latach 2014-2016 Wasze przedsiębiorstwo wykorzystywało w swojej działalności własne projekty wynalazcze?	– tak – nie	1 2
K. Jeśli Wasze przedsiębiorstwo wykorzystywało w latach 2014–2016 chronione prawami wyłącznymi (patentami na wynalazki, prawami ochronnymi na wzory użytkowe i znaki towarowe, prawami z rejestracji wzorów przemysłowych i topografii układów scalonych) projekty wynalazcze krajowych podmiotów zewnętrznych, to były to rozwiązania:		
1. instytucji naukowych (PAN, instytuty badawcze, szkoły wyższe)	– tak – nie	1 2
2. innych przedsiębiorstw	– tak – nie	1 2
3. osób fizycznych	– tak – nie	1 2
L. Ilu zgłoszeń w latach 2014–2016 dokonało Wasze przedsiębiorstwo w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej:	1. znaków towarowych	
	2. wzorów przemysłowych	
	3. wzorów użytkowych	
	4. wynalazków	
M. Ile spośród wykazanych (w pytaniu L4) zgłoszeń wynalazków planuje Wasze przedsiębiorstwo dokonać w zagranicznych urzędach patentowych?		
N. Ile spośród wykazanych (w pytaniu L4) zgłoszeń wynalazków jest efektem prowadzonych w przedsiębiorstwie prac badawczo-rozwojowych?		
O. Ile patentów w latach 2014–2016 uzyskało Wasze przedsiębiorstwo w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej?		
P. Ilu zgłoszeń wynalazków w latach 2014–2016 dokonało Wasze przedsiębiorstwo w zagranicznych urzędach patentowych?		
Q. Ile patentów w latach 2014–2016 uzyskało Wasze przedsiębiorstwo w zagranicznych urzędach patentowych?		
R. Ilu zgłoszonym przez Wasze przedsiębiorstwo wzorom przemysłowym udzielone zostały prawa z rejestracji w latach 2014-2016?		
S. Na ile znaków towarowych Wasze przedsiębiorstwo otrzymało prawa ochronne w latach 2014-2016?		

⁴⁾ Państwa UE: Austria, Belgia, Bułgaria, Chorwacja, Cypr, Republika Czeska, Dania, Estonia, Finlandia, Francja, Grecja, Hiszpania, Irlandia, Litwa, Luksemburg, Łotwa, Malta, Niderlandy, Niemcy, Portugalia, Rumunia, Słowacja, Słowenia, Szwecja, Węgry, Zjednoczone Królestwo (Wielka Brytania), Włochy.

Dział 16. INFORMACJE OGÓLNE O PRZEDSIĘBIORSTWIE

A1. Czy w 2016 roku Wasze przedsiębiorstwo stanowiło część grupy przedsiębiorstw?		- tak	1
		- nie	2
A2. Jeśli tak, w jakim kraju mieści się centrala Waszej grupy?	nazwa kraju	Kod ISO ^{a)}	
B1. Na jakich rynkach Wasze przedsiębiorstwo prowadziło sprzedaż (wyrobów i usług, towarów i materiałów) w latach 2014-2016?	a. lokalnym/regionalnym (wewnątrz Polski)	- tak	1
		- nie	2
	b. krajowym (inne regiony Polski)	- tak	1
		- nie	2
	c. inne państwa UE oraz stowarzyszone ^{b)}	- tak	1
		- nie	2
	d. pozostałe państwa	- tak	1
		- nie	2
B2. Który z powyższych rodzajów rynków był największym rynkiem dla przedsiębiorstwa ze względu na wielkość przychodów ze sprzedaży ogółem w latach 2014-2016? <i>Prosimy wstawić odpowiednią literę od a do d.</i>			
C. Jaka była liczba pracujących ^{c)} w Waszym przedsiębiorstwie?	1. w 2014 r.		
	2. w 2016 r.		
D. Jaka część pracowników Waszego przedsiębiorstwa miała następujące wykształcenie: <i>(dotyczy 2016 r., dane w przybliżeniu)</i>			
1. wyższe (studia doktoranckie, wyższe studia zawodowe, studia magisterskie, studia uzupełniające magisterskie, studia podyplomowe)?		<input type="text"/>	<input type="text"/>
2. średnie i policealne (liceum ogólnokształcące, liceum profilowane, technikum, uzupełniające liceum ogólnokształcące, technikum uzupełniające, szkoły policealne)?		<input type="text"/>	<input type="text"/>
3. zawodowe (zasadnicza szkoła zawodowa)?		<input type="text"/>	<input type="text"/>
4. podstawowe i gimnazjalne (szkoła podstawowa, gimnazjum)?		<input type="text"/>	<input type="text"/>
E. Czy w latach 2014 – 2016 Wasze przedsiębiorstwo:			
1. połączyło się lub przejęło inne przedsiębiorstwo?	- tak	1	
	- nie	2	
2. sprzedało, zamknęło lub przekazało na zewnątrz (outsourcing) pewne zadania lub funkcje przedsiębiorstwa?	- tak	1	
	- nie	2	
F. Jak ważne były poszczególne strategie dla Waszego przedsiębiorstwa w latach 2014 – 2016? Skala: 1 – wysoki, 2 – średni, 3 – niski, 4 – nie dotyczy		Stopień znaczenia <i>(prosimy w każdym wierszu zakreślić właściwy symbol według podanej skali)</i>	
1. koncentracja na udoskonaleniu Waszych istniejących wyrobów lub usług	1	2	3
2. koncentracja na wprowadzeniu zupełnie nowych wyrobów lub usług	1	2	3
3. koncentracja na dotarciu do nowych grup klientów	1	2	3
4. koncentracja na rozwiązaniach dostosowanych do indywidualnych potrzeb klienta	1	2	3

^{a)} Kody ISO państw UE oraz stowarzyszonych wymienione są w notkach poniżej (notka b). Kody pozostałych państw: Australia (AU), Brazylia (BR), Kanada (CA), Chiny (CN), Indie (IN), Izrael (IL), Japonia (JP), Republika Korei (KR), Rosja (RU), Stany Zjednoczone (US), Tajwan (TW), Ukraina (UA).

^{b)} Albania (AL), Austria (AT), Belgia (BE), Bośnia i Hercegowina (BA), Bułgaria (BG), Chorwacja (HR), Cypr (CY), Czarnogóra (ME), Czechy (CZ), Dania (DK), Estonia (EE), Finlandia (FI), Francja (FR), Grecja (GR), Hiszpania (ES), Irlandia (IE), Islandia (IS), Kosowo, Liechtenstein (LI), Litwa (LT), Luksemburg (LU), Łotwa (LV), Macedonia (MK), Malta (MT), Niderlandy (NL), Niemcy (DE), Norwegia (NO), Portugalia (PT), Rumunia (RO), Serbia (RS), Słowacja (SK), Słowenia (SI), Szwajcaria (CH), Szwecja (SE), Turcja (TR), Węgry (HU), Wielka Brytania (GB), Włochy (IT).

^{c)} Pełno- i niepełnozatrudnionych bez przeliczenia na pełne etaty.

Dział 17. DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE BIOTECHNOLOGII, NANOTECHNOLOGII ORAZ METROLOGII W 2016 R.

<i>Biotechnologia</i> to interdyscyplinarna dziedzina nauki i techniki zajmująca się zmianą materii żywej i nieożywionej poprzez wykorzystanie organizmów żywych, ich części, bądź pochodzących od nich produktów, a także modeli procesów biologicznych w celu tworzenia wiedzy, dóbr i usług. A. Czy w roku 2016 Wasze przedsiębiorstwo wykorzystywało metody biotechnologiczne?	- tak - nie	1 2
<i>Pytanie dotyczy zarówno wykorzystywania metod biotechnologicznych w działalności badawczo-rozwojowej (B+R), jak i działalności produkcyjnej.</i>		
<i>Nanotechnologia</i> to projektowanie i wytwarzanie struktur, których przynajmniej jeden rozmiar jest poniżej 100 nm i które posiadają nowe własności wynikające z nanorozmiaru. B. Czy w roku 2016 Wasze przedsiębiorstwo prowadziło prace z dziedziny nanotechnologii?	- tak - nie	1 2
<i>Metrologia</i> to nauka o pomiarach i ich zastosowaniach. Obejmuje wszystkie teoretyczne i praktyczne aspekty pomiaru, bez względu na niepewność pomiaru i obszar zastosowań. C. Czy w 2016 r. przedsiębiorstwo prowadziło działalność związaną z metrologią (tj. z pomiarami i stosowaniem przyrządów pomiarowych lub wzorców pomiarowych) lub było jej użytkownikiem w procesie produkcyjnym?	- tak - nie	1 2
D. Jeśli w 2016 r. nie prowadzili Państwo działalności związanej z metrologią (tj. z pomiarami i stosowaniem przyrządów pomiarowych lub wzorców pomiarowych), czy przedsiębiorstwo zamierza prowadzić działania związane z metrologią w ciągu najbliższych 2 lat?	- tak - nie	1 2

Dział 18. OBCIĄŻENIE RESPONDENTA

Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na przygotowanie danych dla potrzeb wypełnienia formularza	01	
Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na wypełnienie formularza	02	

(e-mail osoby sporządzającej sprawozdanie)

(imię, nazwisko i telefon osoby sporządzającej sprawozdanie)

(miejsowość, data)

(pieczęć imienna i podpis osoby działającej w imieniu sprawozdawcy)

DZIĘKUJEMY ZA WYPEŁNIENIE I PRZESŁANIE SPRAWOZDANIA

Objaśnienia do formularza PNT-02

Sprawozdanie o innowacjach w przemyśle dotyczy działalności innowacyjnej prowadzonej przez przedsiębiorstwo w latach 2014–2016, w tym w szczególności nowych lub istotnie ulepszonych produktów i procesów, nowych metod organizacyjnych i marketingowych wdrożonych przez przedsiębiorstwo w tym okresie oraz transferu i korzystania z nowych technologii w 2016 r.

Sprawozdanie o działalności innowacyjnej przedsiębiorstw w przemyśle w latach 2014–2016 oparte jest na międzynarodowym kwestionariuszu opracowanym przez ekspertów Unii Europejskiej i OECD (the Harmonized Survey Questionnaire).

Badanie prowadzone jest w ramach programu *Community Innovation Survey (CIS 2016)*, czyli międzynarodowego programu badawczego, koordynowanego przez Eurostat (Urząd Statystyczny UE), mającego na celu ocenę zakresu i charakteru działalności innowacyjnej przedsiębiorstw z różnych działów gospodarki w krajach UE i EFTA.

Prosimy wszystkie przedsiębiorstwa o wypełnienie sprawozdania PNT-02 w dotyczącym je zakresie.

Działy: 1, 2, 3, 4A, 9, 10, 13, 14, 15, 16, 17, 18 wypełniają **wszystkie przedsiębiorstwa**.

Przedsiębiorstwa, które wprowadziły **innowacje produktowe** („tak” w pytaniu działu 1: A1 lub A2) wypełniają także działy: **4B, 5A, 5B, 5C, 6, 7, 8A, 8B**.

Przedsiębiorstwa, które wprowadziły **innowacje procesowe** lub prowadziły **działalność innowacyjną** (w tym badawczo-rozwojową) **przerwaną, zaniechaną lub niezakończoną** („tak” w pytaniu działu 2: A1 lub A2 lub A3 lub działu 3) wypełniają także działy: **5A, 5B, 5C, 6, 7, 8A, 8B**.

Innowacja, zgodnie z szeroką definicją przyjętą w niniejszym badaniu, jest to wdrożenie nowego lub istotnie ulepszanego produktu (wyrobu lub usługi) lub procesu, nowej metody organizacyjnej lub nowej metody marketingowej w praktyce gospodarczej, organizacji miejsca pracy lub w stosunkach z otoczeniem.

Produkty, procesy oraz metody organizacyjne i marketingowe, których dotyczy badanie, nie muszą być nowością dla rynku (w kraju lub za granicą), na którym operuje Wasze przedsiębiorstwo. Badanie dotyczy produktów, procesów, metod organizacyjnych i marketingowych, będących nowością przynajmniej dla Waszego przedsiębiorstwa. Produkty, procesy i metody nie muszą być opracowane przez Wasze przedsiębiorstwo, mogą to być produkty, procesy i metody opracowane przez inne przedsiębiorstwo bądź przez jednostkę o innym charakterze (np. instytut badawczy, ośrodek badawczo-rozwojowy, szkołę wyższą itp.).

Badaniami statystycznymi innowacji objęte są wszystkie możliwe stopnie nowości: od produktów, procesów, metod organizacyjnych lub metod marketingowych nowych na skalę światową, poprzez produkty, procesy i metody nowe w skali kraju lub rynku, na którym operuje przedsiębiorstwo, po produkty, procesy i metody nowe tylko dla danego przedsiębiorstwa, lecz już wdrożone w innych przedsiębiorstwach, branżach lub krajach.

Wspólną cechą innowacji jest fakt, że zostały one **wdrożone**.

Nowy lub istotnie ulepszony produkt zostaje wdrożony, gdy jest **wprowadzony** na rynek. Nowe procesy, metody organizacyjne lub metody marketingowe zostają wdrożone, kiedy rozpoczyna się ich **faktyczne wykorzystanie** w działalności przedsiębiorstwa.

Działalność innowacyjna obejmuje szereg działań o charakterze naukowym (badawczym), technicznym, organizacyjnym, finansowym i handlowym (komercyjnym), których celem jest opracowanie i wdrożenie innowacji. Niektóre z tych działań są innowacyjne same w sobie, inne zaś mogą nie zawierać elementu nowości, lecz być niezbędne do opracowania i wdrożenia innowacji.

Działalność innowacyjna obejmuje także działalność badawczo-rozwojową, która nie jest bezpośrednio związana z tworzeniem konkretnej innowacji.

Działy 1–8 dotyczą działalności innowacyjnej tylko w zakresie **innowacji produktowych i procesowych**.

Działy 9–10 dotyczą innowacji **organizacyjnych i marketingowych**.

Dział 1. Innowacje produktowe,

Dział 1 wypełniają wszystkie przedsiębiorstwa.

Dotyczy on wprowadzonych w latach 2014–2016 innowacji produktowych i procesowych oraz działalności innowacyjnej w zakresie nowych lub istotnie ulepszonych produktów i procesów, która była przerwana, zaniechana lub niezakończona w latach 2014–2016.

Innowacja produktowa to wprowadzenie na rynek wyrobu lub usługi, które są nowe lub istotnie ulepszone w zakresie swoich cech lub zastosowań. Zalicza się tu znaczące udoskonalenia pod względem specyfikacji technicznych, komponentów i materiałów, wbudowanego oprogramowania, łatwości obsługi lub innych cech funkcjonalnych.

Nowy lub istotnie ulepszony produkt **musi być innowacją przynajmniej dla Waszego przedsiębiorstwa** (nie musi być innowacją dla rynku). Innowacja produktowa **nie musi być opracowana przez Wasze przedsiębiorstwo**, mogą to być produkty opracowane przez inne przedsiębiorstwo bądź przez inną instytucję. Innowacja produktowa może być wynikiem zastosowania nowej wiedzy lub technologii bądź nowych zastosowań lub kombinacji istniejącej wiedzy i technologii.

Nowy produkt to wyrób lub usługa, które różnią się znacząco swoimi cechami lub przeznaczeniem od produktów dotychczas wytwarzanych przez przedsiębiorstwo.

Istotne ulepszenia istniejących produktów polegają na zmianach materiałów, komponentów oraz innych cech zapewniających lepsze działanie tych produktów.

Innowacje produktowe w zakresie usług polegają na wprowadzeniu znaczących udoskonaleń w sposobie świadczenia usług, na dodaniu nowych funkcji lub cech do istniejących usług lub na wprowadzeniu całkowicie nowych usług.

Innowacją produktową nie są jednak zmiany, które nie pociągają za sobą znaczących zmian cech funkcjonalnych lub zastosowań produktu. Rutynowe aktualizacje/modernizacje oraz regularne zmiany sezonowe również nie stanowią innowacji produktowej.

Dział 2. Innowacje procesowe.

Innowacja procesowa jest to zastosowanie nowych lub istotnie ulepszonych metod produkcji, dystrybucji i wspierania działalności w zakresie wyrobów i usług.

Nowy lub istotnie ulepszony proces musi być innowacją przynajmniej dla Waszego przedsiębiorstwa (nie musi być innowacją dla rynku). Innowacja procesowa nie musi być opracowana przez Wasze przedsiębiorstwo, mogą to być procesy opracowane przez inne przedsiębiorstwo bądź przez inną instytucję.

Metody produkcji to techniki, urządzenia i oprogramowanie wykorzystywane do produkcji (wytwarzania) wyrobów lub usług.

Metody dostawy dotyczą logistyki przedsiębiorstwa i obejmują urządzenia, oprogramowanie i techniki wykorzystywane do nabywania środków produkcji, alokowania zasobów w ramach przedsiębiorstwa lub dostarczania produktów finalnych.

Do innowacji procesowych zalicza się nowe lub znacząco ulepszone metody tworzenia i świadczenia usług. Mogą one polegać na znaczących zmianach w zakresie sprzętu i oprogramowania wykorzystywanego dla działalności usługowej lub na zmianach w zakresie procedur i technik wykorzystywanych do świadczenia usług.

Innowacje procesowe obejmują także nowe lub istotnie ulepszone techniki, urządzenia i oprogramowanie w działalności pomocniczej takiej, jak zaopatrzenie, księgowość, obsługa informatyczna i prace konserwacyjne.

Innowacje procesowe mogą mieć na celu obniżenie kosztów jednostkowych produkcji lub dostawy, podniesienie jakości, produkcję bądź dostarczanie nowych lub znacząco udoskonalonych produktów.

Przez **rynek**, na którym działa przedsiębiorstwo rozumie się rynek w ujęciu towarowym, czyli taki, na którym działają przedsiębiorstwa o podobnym rodzaju działalności.

Dział 3. Działalność innowacyjna przerwana, zaniechana lub niezakończona w latach 2014–2016.

W pytaniach dotyczących działalności innowacyjnej prowadzonej w latach 2014–2016, która była przerwana, zaniechana lub niezakończona do końca 2016 r., jako działalność innowacyjną należy przyjąć takie rodzaje aktywności **podjęte w celu opracowania lub wdrożenia innowacji produktowych lub procesowych**, jak: nabycie maszyn i urządzeń technicznych, środków transportu, narzędzi, przyrządów, ruchomości i wyposażenia, oprogramowania, licencji, prace inżynieryjno-przygotowawcze, wzornictwo przemysłowe, szkolenia, marketing oraz prace badawczo-rozwojowe. **Zalicza się tu także prace badawczo-rozwojowe niezwiązane z konkretnymi innowacjami produktowymi i procesowymi.**

Skrót PAN oznacza **placówki naukowe Polskiej Akademii Nauk** (instytuty naukowe i samodzielne zakłady

naukowe).

Instytuty badawcze działają na podstawie **ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz. U. z 2016 r. poz. 572, z późn. zm.)**, w rozumieniu której instytut badawczy prowadzi badania naukowe i prace rozwojowe ukierunkowane na ich wdrożenie i zastosowanie w praktyce.

Dział 4. Przychody netto ze sprzedaży w tysiącach zł

Dział 4A wypełniają wszystkie przedsiębiorstwa.

W **rubrykach 1 i 2** należy podać uzyskane odpowiednio w **2014 i 2016 r.** przychody (bez podatku od towarów i usług) ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług), towarów i materiałów w wierszu 1 w ujęciu ogółem, zaś w wierszu 2 – ze sprzedaży na eksport/wywóz.

Dane zawarte w tych rubrykach w wierszu 1 muszą być zgodne z sumą wierszy 02 i 06 w dziale 1 część I sprawozdania **F-01/I-01** (dla jednostek, które składają sprawozdanie F-01/I-01 zgodnie z **Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości** – zgodne z sumą wierszy 02, 06 oraz akcyzą ogółem wykazaną w dziale 1 części I sprawozdania F-01/I-01), a dane w wierszu 2 – odpowiednio z sumą wierszy 03 i 07.

W **rubryce 3** należy podać wartość (bez podatku od towarów i usług) sprzedanych w ciągu **2016 r.** wyrobów przemysłowych **własnej produkcji** (łącznie z produkcją przekazaną razem z materiałem do wykonania w ramach zlecenia przez inną jednostkę). Dla przedsiębiorstw o rodzaju działalności zaklasyfikowanym do PKD 1011Z – 3320Z (sekcja *Przetwórstwo przemysłowe*), dane zawarte w tej rubryce muszą być zgodne z danymi wykazanymi w dziale 1 wierszu 01, rubryce 6 sprawozdania na formularzu **P-01**.

Dział 4B wypełniają tylko przedsiębiorstwa, które odpowiedziały „tak” na pytanie działu 1: A1 lub A2.

W **rubryce 1 wierszu 1** należy podać uzyskane w **2016 r.** przychody netto ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług) nowych lub istotnie ulepszonych, wprowadzonych na rynek w ciągu **ostatnich 3 lat** (tzn. w latach 2014–2016). W **rubryce 1 wierszu 2** produktów nowych lub istotnie ulepszonych dla rynku, na którym działa Wasze przedsiębiorstwo, zaś w **rubryce 1 wierszu 3** produktów nowych lub istotnie ulepszonych tylko dla Waszego przedsiębiorstwa.

W **rubryce 1 wierszu 4** należy podać pomniejszoną o podatek od towarów i usług wartość sprzedaży w **2016 r.** wyrobów nowych lub istotnie ulepszonych wprowadzonych na rynek w ciągu **ostatnich 3 lat** (tzn. w latach 2014–2016).

W przypadku braku możliwości podania dokładnych kwot przychodów ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług) nowych lub istotnie ulepszonych przedsiębiorstwa powinny podać **dane szacunkowe**.

Dział 5. Działalność innowacyjna i nakłady na działalność innowacyjną w zakresie innowacji produktowych i procesowych

Dział 5 wypełniają przedsiębiorstwa, które odpowiedziały „tak” na pytanie działu 1: A1 lub A2 oraz działu 2: A1 lub A2 lub A3 lub działu 3.

Dział 5A dotyczy działalności innowacyjnej prowadzonej w latach 2014–2016.

Czynności związane z projektowaniem, ulepszaniem oraz zmianą formy lub wyglądu nowych lub istotnie ulepszonych produktów – zalicza się tu projektowanie i doskonalenie wyrobów oraz usług z pominięciem zmian o charakterze wyłącznie estetycznym. Zmiana może dotyczyć: ergonomiczności, łatwości obsługi, zmniejszenia kosztów produkcji masowej, rozmieszczenia oznakowania i innych informacji w celu ułatwienia przemieszczania się pasażerom na lotniskach, dworcach itd. Może dotyczyć również wyglądu/formy, lecz w sposób zapewniający także realizację jednego z wyżej wymienionych celów.

Dział 5B dotyczy nakładów finansowych poniesionych na działalność innowacyjną w **2016 r.** w ujęciu według rodzajów działalności innowacyjnej (wiersze 02–13) oraz według źródeł finansowania tych nakładów (wiersze 14–21).

W przypadku braku ewidencji podstawowej uniemożliwiającej wypełnienie działu 5B przedsiębiorstwa powinny podać **dane szacunkowe**.

Badane nakłady obejmują tzw. budżet innowacji, tzn. **wszelkie wydatki niezależnie od źródeł finansowania, bieżące i inwestycyjne, poniesione w 2016 r.** na wszystkie rodzaje działalności innowacyjnej, na prace zakończone sukcesem (tzn. wdrożeniem innowacji), przerwane, zaniechane i niezakończone do końca 2016 r.

Nakłady te powinny zostać wykazane w wielkości faktycznie poniesionej.

W **wierszu 02** należy wykazać koszty nabycia wiedzy zewnętrznej w postaci patentów, wynalazków (rozwiązań) nieopatentowanych, projektów, wzorów użytkowych i przemysłowych, licencji, ujawnień *know-how*,

znaków towarowych oraz usług technicznych związanych z wdrażaniem innowacji produktowych i procesowych (z wyjątkiem usług B+R, których nabycie wykazywane jest w wierszu 12).

W **wierszu 03** należy wykazać koszty zakupu oprogramowania związane z wdrażaniem innowacji produktowych i procesowych niesklasyfikowane gdzie indziej (koszty oprogramowania tzw. zintegrowanego wykazywane są łącznie z nakładami na maszyny i urządzenia). W wierszu tym nie należy ujmować kosztów związanych z zakupem licencji na oprogramowanie.

W **wierszach 04 – 07** prosimy podać, w ujęciu według aktualnie obowiązującej Klasyfikacji Środków Trwałych (KŚT), nakłady inwestycyjne na zakup i montaż maszyn i urządzeń związanych z wdrażaniem innowacji produktowych i procesowych oraz na budowę, rozbudowę i modernizację budynków służących wdrażaniu innowacji produktowych lub procesowych (z wyjątkiem nakładów inwestycyjnych związanych z prowadzoną działalnością B+R, które należy wykazać w wierszu 10).

W **wierszu 08** należy podać wydatki poniesione na szkolenie personelu związane z wprowadzaniem innowacji produktowych i procesowych, począwszy od etapu projektowania aż do fazy marketingu. Obejmują one zarówno nakłady na nabycie zewnętrznych usług szkoleniowych, jak i nakłady na szkolenie wewnętrzne. Mogą to być np. koszty szkolenia personelu w zakresie obsługi programów komputerowych związanych z wprowadzanymi innowacjami produktowymi lub procesowymi itp. Koszty szkolenia personelu związane z działalnością inną niż wprowadzane nowe lub istotnie ulepszone produkty lub procesy nie powinny być tu wliczane.

W **wierszu 09** powinny być podane nakłady na marketing związany z wprowadzaniem nowych lub istotnie ulepszonych produktów. Nakłady te obejmują wydatki na wstępne badania rynkowe, testy rynkowe oraz reklamę wprowadzającą na rynek nowe lub istotnie ulepszone produkty.

W **wierszu 10** należy podać nakłady ogółem na **prace badawcze i rozwojowe (B+R)** związane z opracowywaniem nowych lub udoskonalonych produktów i procesów, wykonane przez samo przedsiębiorstwo (wiersz 11) lub nabyte od innych jednostek (wiersz 12).

Działalność badawcza i rozwojowa, w skrócie **B+R**, definiowana jest jako praca twórcza prowadzona w sposób metodyczny i podejmowana w celu zwiększenia zasobów wiedzy, w tym wiedzy o rodzaju ludzkim, kulturze i społeczeństwie oraz w celu wykorzystania zasobów wiedzy do tworzenia nowych zastosowań. W obszarze działalności badawczej i rozwojowej zawierają się:

1) badania naukowe

- a) badania podstawowe – oryginalne prace badawcze eksperymentalne lub teoretyczne podejmowane przede wszystkim w celu zdobywania nowej wiedzy o podstawach zjawisk i obserwowalnych faktów bez nastawienia na bezpośrednie zastosowanie komercyjne,
- b) badania stosowane – prace badawcze podejmowane w celu zdobycia nowej wiedzy, zorientowane przede wszystkim na zastosowanie w praktyce,
- c) badania przemysłowe – badania mające na celu zdobycie nowej wiedzy oraz umiejętności w celu opracowywania nowych produktów, procesów i usług lub wprowadzania znaczących ulepszeń do istniejących produktów, procesów i usług; badania te uwzględniają tworzenie elementów składowych systemów złożonych, budowę prototypów w środowisku laboratoryjnym lub w środowisku symulującym istniejące systemy, szczególnie do oceny przydatności danych rodzajów technologii, a także budowę niezbędnych w tych badaniach linii pilotażowych, w tym do uzyskania dowodu w przypadku technologii generycznych,

2) prace rozwojowe – nabywanie, łączenie, kształtowanie i wykorzystywanie dostępnej aktualnie wiedzy i umiejętności z dziedziny nauki, technologii i działalności gospodarczej oraz innej wiedzy i umiejętności do planowania produkcji oraz tworzenia i projektowania nowych, zmienionych lub ulepszonych produktów, procesów i usług, w szczególności:

- a) opracowywanie prototypów i projektów pilotażowych oraz demonstracje, testowanie i walidację nowych lub ulepszonych produktów, procesów lub usług w otoczeniu stanowiącym model warunków rzeczywistego funkcjonowania, których głównym celem jest dalsze udoskonalenie techniczne produktów, procesów lub usług, których ostateczny kształt nie został określony,
- b) opracowywanie prototypów i projektów pilotażowych, które można wykorzystać do celów komercyjnych, w przypadku gdy prototyp lub projekt pilotażowy stanowi produkt końcowy gotowy do wykorzystania komercyjnego, a jego produkcja wyłącznie do celów demonstracyjnych i walidacyjnych jest zbyt kosztowna.

Przykłady działalności badawczej i rozwojowej:

- 1) w zakresie produkcji i technologii przemysłowej:

- badania ukierunkowane na przygotowanie technologii nowych generacji,
  - działalność mająca na celu doprowadzenie do planu lub projektu nowego lub znacząco ulepszanego produktu lub procesu. Aby mogła ona zostać zakwalifikowana jako działalność B+R powinna być poprzedzona sformułowaniem koncepcji (na podstawie wcześniejszych badań lub doświadczeń). Można do niej zaklasyfikować projektowanie, konstruowanie i testowanie prototypów, testowanie alternatywnych produktów oraz konstrukcję i eksploatację instalacji próbnych,
- 2) w zakresie górnictwa i prac geologiczno-poszukiwawczych:
- rozpoznawanie struktury geologicznej wybranych obszarów z uwzględnieniem zasobów kopalin użytkownych eksploatowanych na potrzeby gospodarki,

W przypadku jednostek wypełniających sprawozdanie PNT-01:

- dane zawarte w wierszu 11 w dziale 5B sprawozdania na formularzu PNT-02 muszą być zgodne z danymi wykazanymi w wierszu 01 w dziale 1 sprawozdania na formularzu PNT-01,
- dane zawarte w wierszu 12 w dziale 5B sprawozdania na formularzu PNT-02 powinny korespondować z danymi wykazanymi w wierszu 01 rubryce 1 w dziale 2 sprawozdania na formularzu PNT-01.

Nakłady wewnętrzne na prace B+R (**wiersz 11**) są to nakłady poniesione w roku sprawozdawczym na prace B+R wykonane w jednostce sprawozdawczej, niezależnie od źródła pochodzenia środków.

Nakłady wewnętrzne na prace B+R obejmują zarówno **nakłady bieżące**, jak i **nakłady inwestycyjne** na środki trwałe związane z działalnością B+R, lecz nie obejmują amortyzacji tych środków.

Nakłady bieżące są to nakłady osobowe (wynagrodzenia brutto: osobowe, bezosobowe i honoraria oraz nagrody i wypłaty z zysku do podziału; narzuty na wynagrodzenia obciążające zgodnie z przepisami pracodawcę), a także koszty zużycia materiałów, przedmiotów nietrwałych i energii, koszty usług obcych obejmujące: obróbkę obcą, usługi transportowe, remontowe, bankowe, pocztowe, telekomunikacyjne, informatyczne, wydawnicze, komunalne itp., koszty podróży służbowych oraz pozostałe koszty obejmujące w szczególności podatki i opłaty obciążające koszty działalności i zyski, ubezpieczenia majątkowe i ekwiwalenty na rzecz pracowników – **w części, w której dotyczą działalności B+R**. Nakłady bieżące nie obejmują amortyzacji środków trwałych oraz podatku VAT.

Nakłady inwestycyjne obejmują nakłady na nowe środki trwałe, nakłady na zakup (przejęcie) używanych środków trwałych oraz na pierwsze wyposażenie inwestycji niezaliczane do środków trwałych, a nabyte ze środków inwestycyjnych. Wartość nakładów inwestycyjnych powinna obejmować zarówno nakłady na środki trwałe związane z działalnością B+R, oddane do użytku w roku sprawozdawczym, jak też nakłady poniesione w tym okresie na inwestycje niezakończone (tj. na przyszłe środki trwałe związane z działalnością B+R).

Dane zawarte w wierszu 11 muszą być zgodne z danymi wykazanymi w wierszu 01 w dziale 1 sprawozdania na formularzu **PNT-01**.

Nakłady zewnętrzne na zakup usług B+R (**wiersz 12**) obejmują wartość prac B+R wykonanych poza jednostką sprawozdawczą przez wykonawców (podwykonawców) krajowych oraz nakłady poniesione przez jednostkę sprawozdawczą na prace B+R wykonane za granicą.

Wartość wykazana w wierszu 12 powinna korespondować z wartością wykazaną w dziale 2 wierszu 01 sprawozdania na formularzu **PNT-01**.

W **wierszu 13** należy wykazać pozostałe nakłady poniesione na wprowadzanie innowacji produktowych lub procesowych. Obejmuje czynności niezaliczone do działalności B+R, takie jak: studia wykonalności, testowanie i ocenę nowych lub znacząco ulepszonych produktów lub procesów (z wyjątkiem testowania zaliczanego do prac B+R, takiego jak np. testowanie prototypów), standardowe opracowywanie i udoskonalanie oprogramowania, oprzyrządowanie, prace inżynieryjno-przygotowawcze.

W **wierszu 16** należy podać wydatki ze środków pozyskanych od jednostek i ośrodków zagranicznych na finansowanie działalności innowacyjnej. Fundusze pochodzące z pożyczek zwrotnych nie powinny być tu wykazane, natomiast należy wykazać środki z pożyczek, co do których ustala się w odpowiednich porozumieniach, że pod określonymi warunkami mogą być darowane. Jednostki będące filiami przedsiębiorstw zagranicznych (wielonarodowych) powinny tu wykazać środki bezzwrotne otrzymane od tzw. spółek-matek.

W **wierszu 17** należy podać wartość nakładów finansowanych ze środków Unii Europejskiej, nawet gdy w momencie poniesienia nakładów środki unijne nie zostały jeszcze przedsiębiorstwu wypłacone.

W **wierszu 19** należy wykazać środki otrzymane na działalność innowacyjną z tzw. funduszy kapitału ryzyka.

Kapitał ryzyka (*Venture Capital*, w skrócie VC) jest jedną z odmian *Private Equity*. Są to inwestycje dokonywane we wczesnych stadiach rozwoju przedsiębiorstw, służące uruchomieniu przedsiębiorstwa lub jego ekspansji. *Private Equity* są to inwestycje na niepublicznym rynku kapitałowym, służące osiągnięciu dochodu poprzez średnio- i długoterminowe zyski z przyrostu wartości kapitału.

W wierszu 20 należy podać wartość kredytów bankowych – krajowych i zagranicznych – przeznaczonych na działalność innowacyjną.

Dział 8. Współpraca z innymi podmiotami w latach 2014–2016

Dział 8 wypełniają przedsiębiorstwa, które odpowiedziały „tak” na pytanie działu A1 lub A2 lub działu 3.

Jednostki Polskiej Akademii Nauk działają na podstawie ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk i obejmują instytuty naukowe, pomocnicze jednostki naukowe oraz inne jednostki organizacyjne.

Instytuty badawcze działają na podstawie ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych (Dz. U. z 2016 r. poz. 371, z późn. zm.), w rozumieniu której instytut badawczy prowadzi badania naukowe i prace rozwojowe ukierunkowane na ich wdrożenie i zastosowanie w praktyce.

Dział 15. Ochrona własności intelektualnej, transfer technologii

Dział 15 wypełniają wszystkie przedsiębiorstwa.

W wierszu D i E należy podać ilość umów licencyjnych na otrzymane licencje.

Umowa wzajemnego licencjonowania – umowa pomiędzy dwoma lub więcej stronami polegająca na udostępnieniu przez każdą stronę pozostałym stronom umowy prawa do wykorzystywania swojej własności intelektualnej. Zwykle żadna ze stron nie wnosi finansowej należności za wykorzystywane w ten sposób licencje.

Własność intelektualna – obejmuje dwie kategorie praw własności:

- własność przemysłową (patenty, wzory użytkowe, znaki towarowe, itp.);
- prawa autorskie odnoszące się do dzieł literackich, muzycznych, plastycznych, audiowizualnych, itp.

Wynalazek – jest to nowe rozwiązanie o charakterze technicznym posiadające poziom wynalazczy i nadające się do przemysłowego stosowania, które nie jest częścią dotychczasowego stanu techniki. Przez stan techniki rozumie się wszystko to, co zostało udostępnione do wiadomości powszechnej w formie pisemnego lub ustnego opisu, przez stosowanie, wystawienie lub ujawnienie w inny sposób.

Wynalazek uważa się za posiadający poziom wynalazczy, jeżeli nie wynika on dla znawcy, w sposób oczywisty, ze stanu techniki. Wynalazek uważany jest za nadający się do przemysłowego stosowania, jeżeli według wynalazku może być uzyskany wytwór lub wykorzystany sposób, w rozumieniu technicznym, w jakiegokolwiek działalności przemysłowej, nie wykluczając rolnictwa. Na wynalazek może być udzielony patent. Patentów nie udziela się na wynalazki, których wykorzystanie byłoby sprzeczne z porządkiem publicznym lub dobrymi obyczajami.

Za wynalazki nie uważa się w szczególności:

- odkryć, teorii naukowych i metod matematycznych;
- wyrobów o charakterze jedynie estetycznym;
- planów, zasad i metod dotyczących działalności umysłowej lub gospodarczej oraz gier;
- wytworów, których niemożliwość wykorzystania może być wykazana w świetle powszechnie przyjętych i uznanych zasad nauki;
- programów do maszyn cyfrowych;
- przedstawienia informacji.

Patent – jest to wyłączne prawo udzielone na wynalazek przez organ krajowy (w Polsce – Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej) lub międzynarodowy (Europejski Urząd Patentowy – patent europejski). Prawo przyznane jest osobie fizycznej lub prawnej do wyłącznego korzystania z wynalazku na określonym terytorium,

przez 20 lat od daty zgłoszenia wynalazku, na warunkach wynikających z ustaw danego kraju lub z konwencji międzynarodowej.

Wzór użytkowy – jest to nowe i użyteczne rozwiązanie o charakterze technicznym, dotyczące kształtu, budowy lub zestawienia przedmiotu o trwałej postaci. Wzór użytkowy uważa się za rozwiązanie użyteczne, jeżeli pozwala ono na osiągnięcie celu mającego praktyczne znaczenie przy wytwarzaniu lub korzystaniu z wyrobów. Na wzór użytkowy udzielane jest prawo ochronne. Udzielenie prawa ochronnego na wzór użytkowy stwierdza się przez wydanie świadectwa ochronnego. Prawo to podlega wpisowi do rejestru wzorów użytkowych. Zakres przedmiotowy prawa ochronnego określają zastrzeżenia ochronne zawarte w opisie ochronnym wzoru użytkowego.

Przez uzyskanie prawa ochronnego nabywa się prawo wyłącznego korzystania ze wzoru użytkowego w sposób zarobkowy lub zawodowy na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej. Czas trwania prawa ochronnego wynosi 10 lat od daty dokonania zgłoszenia wzoru użytkowego w Urzędzie Patentowym.

Zgłoszenie wzoru użytkowego zawiera rysunki, może ono obejmować tylko jedno rozwiązanie. Wymóg ten nie ogranicza ujęcia w zgłoszeniu różnych postaci przedmiotu, posiadających te same istotne cechy techniczne zastrzeżonego rozwiązania, jak również przedmiotu składającego się z części organicznie lub funkcjonalnie ze sobą związanych.

Wzór przemysłowy – jest to nowa i oryginalna, nadająca się do wielokrotnego odtwarzania postać wyrobu, przejawiająca się szczególnie w jego kształcie, właściwościach powierzchni, barwie, rysunku lub ornamentcie. Wzorem przemysłowym nie jest postać wyrobu uwarunkowana wyłącznie względami technicznymi lub funkcjonalnymi. Wzór przemysłowy uważa się za nowy, jeżeli przed datą, według której oznacza się pierwszeństwo do uzyskania prawa z rejestracji, nie został podany do powszechnej wiadomości w sposób umożliwiający jego odtworzenie, ani nie był z wcześniejszym pierwszeństwem zgłoszony wzór, który następnie został zarejestrowany. Wzór przemysłowy uważa się za oryginalny, jeżeli różni się w sposób wyraźny od wzorów znanych i jego cechy nie są wyłącznie kombinacją cech znanych wzorów.

Na wzór przemysłowy może być udzielane prawo z rejestracji. Czas trwania prawa z rejestracji wynosi 25 lat od daty dokonania zgłoszenia wzoru przemysłowego w Urzędzie Patentowym. O udzieleniu prawa z rejestracji wzoru przemysłowego dokonuje się wpisu do rejestru wzorów przemysłowych. Udzielenie prawa z rejestracji na wzór przemysłowy stwierdza się przez wydanie świadectwa rejestracji.

Znak towarowy – jest to oznaczenie przedstawione w sposób graficzny lub takie, które da się w sposób graficzny wyrazić, jeżeli oznaczenie takie nadaje się do odróżnienia w obrocie towarów jednego przedsiębiorstwa od tego samego rodzaju towarów innych przedsiębiorstw.

Znakiem towarowym może być w szczególności wyraz, rysunek, ornament, kompozycja kolorystyczna, forma przestrzenna, w tym forma towaru lub opakowania, a także melodia lub inny sygnał dźwiękowy. Jako znaki towarowe rozumie się także znaki usługowe. Jako **towary** rozumie się w szczególności wyroby przemysłowe, rzemieślnicze, płody rolne oraz produkty naturalne, zwłaszcza wody, minerały, surowce, a także usługi.

Jako znaki towarowe powszechnie znane rozumie się znaki, które nie są zarejestrowane.

Na znak towarowy może być udzielone prawo ochronne, którego czas trwania wynosi 10 lat od daty dokonania zgłoszenia, z możliwością przedłużania go na kolejne 10-cio letnie okresy.

Dział 16. Informacje ogólne o przedsiębiorstwie

W pytaniu C do liczby pracujących w dniu 31 XII zalicza się:

- 1) **osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy** (tj. umowy o pracę, powołania, wyboru lub mianowania) łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo;
- 2) **pracodawców i pracujących na własny rachunek**:
  - a) właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin) jednostek prowadzących działalność gospodarczą (z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce);
  - b) osoby pracujące na własny rachunek;
- 3) **agentów** pracujących na podstawie umów agencyjnych i umów na warunkach zlecenia (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów);
- 4) osoby wykonujące **pracę nakładczą**.

Przykłady innowacji***Innowacje produktowe**

- wypiek nowego rodzaju chleba w stosunku do już wypiekanych
- stół z funkcją składania zamiast zwykłego dotychczas produkowanego
- polar z nowego rodzaju materiału
- wózek dziecięcy z aluminiową ramą zamiast stalowej używanej dotychczas
- wzbogacenie dotychczas świadczonej przez firmę usługi wynajmu samochodów o dowóz i odwiezienie klienta

Innowacje procesowe

- zastosowanie wydajniejszych urządzeń w stosunku do używanych dotychczas w firmie
- zastosowanie czujników sensorycznych lub czasowych usprawniających proces produkcyjny
- wyposażenie środków transportu w GPS w firmie
- wdrożenie systemu identyfikacji towarów (np. poprzez okodowanie lub RFID) w firmie
- wdrożenie w firmie oprogramowania optymalizującego trasy dostaw
- wprowadzenie systemu kontroli dostawców

Innowacje organizacyjne

- wdrożenie telepracy w firmie
- wdrożenie outsourcingu (np. przekazanie księgowości do biura rachunkowego) przez firmę
- nowy system edukacji pracowników w stosunku do systemu dotychczas stosowanego

Innowacje marketingowe

- wprowadzenie kart lojalnościowych w firmie
- różnicowanie okładki tej samej książki wydanej przez firmę (zgodnie z dokonaną segmentacją klientów)
- wykorzystanie nowego medium reklamowego przez firmę

GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY , al. Niepodległości 208, 00-925 Warszawa www.stat.gov.pl	
Nazwa i adres jednostki sprawozdawczej	<div style="text-align: center;">PNT-02/u Sprawozdanie o innowacjach w sektorze usług</div> <div style="text-align: center;">za lata 2014–2016</div>
Numer identyfikacyjny – REGON	Portal sprawozdawczy GUS http://www.stat.gov.pl Urząd Statystyczny w Szczecinie ul. Matejki 22 70-530 Szczecin Termin przekazania: zgodnie z PBSSP 2016 r.

Obowiązek przekazywania danych statystycznych wynika z art. 30 pkt 3 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1068, z późn. zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 lipca 2015 r. w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2016 (Dz. U. poz. 1304, z późn. zm.).

Symbol rodzaju działalności wg PKD 2007

--	--

(e-mail sekretariatu dyrektora/prezesa firmy)

Dział 0. STAN AKTYWNOŚCI PRAWNEJ I EKONOMICZNEJ W DNIU 31.12.2016

(prosimy zaznaczyć symbol właściwej odpowiedzi)

Podmiot aktywny: – podmiot prowadzący działalność ..... 11 ☐ – podmiot w budowie, organizujący się ..... 12 ☐ – podmiot w stanie likwidacji ..... 13 ☐ – podmiot w stanie upadłości ..... 14 ☐	Podmiot nieaktywny: – podmiot nie podjął działalności ..... 21 ☐ – podmiot w stanie likwidacji ..... 23 ☐ – podmiot w stanie upadłości ..... 24 ☐ – podmiot z zawieszoną działalnością ..... 25 ☐ – podmiot z zakończoną działalnością, niewykreślony z rejestru . 26 ☐
--	---

UWAGA! Wszystkie przedsiębiorstwa powinny wypełnić działy: 1, 2, 3, 4A, 9, 10, 13, 14, 15, 16, 17, 18

Dział 1. INNOWACJE PRODUKTOWE (WYROBY LUB USŁUGI)

Innowacja produktowa jest wprowadzeniem na rynek **nowego lub znacznie ulepszonego wyrobu lub usługi** w zakresie jego funkcjonalności, przyjazności dla użytkownika, komponentów lub podsystemów.

- Nowe lub ulepszone produkty **muszą być nowe dla Waszego przedsiębiorstwa**, ale nie muszą być nowe dla rynku, na którym działa Wasze przedsiębiorstwo.
- Nowe lub ulepszone produkty mogą być opracowane przez Wasze przedsiębiorstwo lub inne przedsiębiorstwa bądź organizacje.

A. Czy w latach 2014–2016 Wasze przedsiębiorstwo wprowadziło:

1. nowe lub istotnie ulepszone wyroby (z wyłączeniem odsprzedaży nowych wyrobów oraz zmian o charakterze wyłącznie estetycznym)?	– tak	1
	– nie	2
2. nowe lub istotnie ulepszone usługi?	– tak	1
	– nie	2

Jeśli w obu pytaniach odpowiedź jest negatywna, prosimy przejść do działu 2

B. Czy którakolwiek z wprowadzonych innowacji produktowych (wrobów lub usług) w latach 2014–2016 była:

1. Nowa dla rynku?	Wasze przedsiębiorstwo wprowadziło na rynek, na którym działa, nowy lub istotnie ulepszony produkt przed konkurentami (produkt może być dostępny wcześniej na innych rynkach).	– tak	1
		– nie	2
2. Nowa tylko dla Waszego przedsiębiorstwa?	Wasze przedsiębiorstwo wprowadziło na rynek, na którym działa, nowy lub istotnie ulepszony produkt, który był już dostępny u konkurentów.	– tak	1
		– nie	2

Dział 1. INNOWACJE PRODUKTOWE: WYROBY LUB USŁUGI (dokończenie)

C. Kto opracował wdrożone w Waszym przedsiębiorstwie w latach 2014-2016 innowacje produktowe?	wyroby	usługi
<i>Prosimy zaznaczyć wszystkie właściwe odpowiedzi</i>		
0	1	2
1. Wasze przedsiębiorstwo	1	1
2. Wasze przedsiębiorstwo we współpracy z innymi przedsiębiorstwami ^{a)} lub instytucjami naukowymi krajowymi	2	2
3. Wasze przedsiębiorstwo we współpracy z innymi przedsiębiorstwami ^{a)} lub instytucjami naukowymi zagranicznymi	3	3
4. Wasze przedsiębiorstwo w drodze adaptacji lub modyfikacji dóbr i usług oryginalnie opracowanych przez inne przedsiębiorstwa ^{a)} lub instytucje	4	4
5. krajowe instytucje naukowe (PAN, instytuty badawcze, szkoły wyższe)	5	5
6. instytucje zagraniczne (przedsiębiorstwa ^{a)} lub instytucje naukowe)	6	6
7. inne przedsiębiorstwa ^{a)} krajowe	7	7
D. Czy według Waszej najlepszej wiedzy, którakolwiek z wdrożonych przez Wasze przedsiębiorstwo w latach 2014-2016 innowacji produktowych była:		
<i>Prosimy zaznaczyć jedną odpowiedź w każdym wierszu</i>		
1. pierwsza w kraju	– tak – nie – nie wiem	1 2 3
2. pierwsza w Europie ^{b)}	– tak – nie – nie wiem	1 2 3
3. pierwsza na świecie	– tak – nie – nie wiem	1 2 3

^{a)} Włącznie z przedsiębiorstwami stanowiącymi część Waszej grupy przedsiębiorstw (centrala, inne oddziały).

^{b)} Państwa UE, Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA), kandydujące do członkowskiej w UE: Albania, Austria, Belgia, Bośnia i Hercegowina, Bułgaria, Chorwacja, Cypr, Republika Czeska, Czarnogóra, Dania, Estonia, Finlandia, Francja, Grecja, Hiszpania, Irlandia, Islandia, Kosowo, Liechtenstein, Litwa, Luksemburg, Łotwa, Macedonia, Malta, Niderlandy, Niemcy, Norwegia, Portugalia, Rumunia, Serbia, Słowacja, Słowenia, Szwajcaria, Szwecja, Turcja, Węgry, Zjednoczone Królestwo (Wielka Brytania), Włochy.

Dział 2. INNOWACJE PROCESOWE

Innowacja procesowa to zastosowanie nowych lub istotnie ulepszonych metod produkcji, dystrybucji i wspierania działalności w zakresie wyrobów i usług.

- Nowe lub ulepszone procesy **muszą być nowe dla Waszego przedsiębiorstwa**, ale nie muszą być nowe dla rynku, na którym działa Wasze przedsiębiorstwo.
- Nowe lub ulepszone procesy mogą być opracowane przez Wasze przedsiębiorstwo lub inne przedsiębiorstwa bądź organizacje.
- Nie zalicza się tu innowacji dotyczących wyłącznie organizacji przedsiębiorstwa – takie są zaliczane do innowacji organizacyjnych (dział 8).

A. Czy w latach 2014–2016 Wasze przedsiębiorstwo wprowadziło:

1. nowe lub istotnie ulepszone metody wytwarzania (produkcji) wyrobów i usług?	– tak – nie	1 2
2. nowe lub istotnie ulepszone metody z zakresu logistyki lub metody dostarczania i dystrybucji Waszego zaopatrzenia, wyrobów i usług?	– tak – nie	1 2
3. nowe lub istotnie ulepszone metody (systemy) wspierające procesy w Waszym przedsiębiorstwie, takie jak systemy utrzymania (konserwacji) produkcji lub systemy operacyjne związane z zakupami, rachunkowością (księgowością), bądź systemy obliczeniowe?	– tak – nie	1 2

Jeśli we wszystkich pytaniach odpowiedź jest negatywna, prosimy przejść do działu 3

B. Czy wśród innowacji procesowych wdrożonych w latach 2014-2016 były procesy nowe lub istotnie ulepszone dla rynku, na którym działa przedsiębiorstwo?	– tak – nie – nie wiem	1 2 3
--	------------------------------	-------------

Dział 2. INNOWACJE PROCESOWE (dokończenie)

C. Kto opracował wdrożone w Waszym przedsiębiorstwie w latach 2014-2016 innowacje procesowe?		
<i>Prosimy zaznaczyć wszystkie właściwe odpowiedzi</i>		
1. Wasze przedsiębiorstwo		1
2. Wasze przedsiębiorstwo we współpracy z innymi przedsiębiorstwami ^{a)} lub instytucjami naukowymi krajowymi		2
3. Wasze przedsiębiorstwo we współpracy z innymi przedsiębiorstwami ^{a)} lub instytucjami naukowymi zagranicznymi		3
4. Wasze przedsiębiorstwo w drodze adaptacji lub modyfikacji dóbr i usług oryginalnie opracowanych przez inne przedsiębiorstwa ^{a)} lub instytucje		4
5. krajowe instytucje naukowe (PAN, instytuty badawcze, szkoły wyższe)		5
6. instytucje zagraniczne (przedsiębiorstwa ^{a)} lub instytucje naukowe)		6
7. inne przedsiębiorstwa ^{a)} krajowe		7

^{a)} Włącznie z przedsiębiorstwami stanowiącymi część Waszej grupy przedsiębiorstw (centrala, inne oddziały).

Dział 3. DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNA PRZERWANA, ZANIECHANA LUB NIEZAKOŃCZONA W LATACH 2014-2016

Za działalność innowacyjną należy przyjąć aktywności podjęte w celu opracowania lub wdrożenia innowacji produktowych lub procesowych, takie jak: nabycie maszyn i urządzeń technicznych, środków transportu, narzędzi, przyrządów, ruchomości i wyposażenia, oprogramowania, licencji, prace inżyniersko-przygotowawcze, wzornictwo przemysłowe, szkolenia, marketing oraz prace badawczo-rozwojowe. Zalicza się tu także prace badawczo-rozwojowe niezwiązane z konkretnymi innowacjami produktowymi i procesowymi – podjętymi w celu opracowania nowej wiedzy bądź rozwiązania problemów o charakterze naukowym bądź technicznym.		
D. Czy w latach 2014-2016 przedsiębiorstwo realizowało jakiś projekt innowacyjny (prowadziło działalność innowacyjną) mający na celu opracowanie lub wdrożenie innowacji produktowych lub innowacji procesowych , który był:		
1. przerwany lub zaniechany przed ukończeniem?	- tak - nie	1 2
2. niezakończony na koniec 2016 r?	- tak - nie	1 2

Dział 4. PRZYCHODY NETTO ZE SPRZEDAŻY W TYSIĄCACH ZŁ**Dział 4A. PRZYCHODY NETTO OGÓLEM ZE SPRZEDAŻY PRODUKTÓW (WYROBÓW I USŁUG), TOWARÓW I MATERIAŁÓW W 2014 I 2016 R. W TYSIĄCACH ZŁ (bez znaku po przecinku)**

Wyszczególnienie		Przychody netto ze sprzedaży produktów (wytworów i usług), towarów i materiałów ogółem w tys. zł uzyskane w:		w tym przychody netto uzyskane w 2016 r. ze sprzedaży wytworów ogółem w tys. zł
		2014 r.	2016 r.	
0		1	2	3
Ogółem	01			
w tym eksport/wywóz	02			

UWAGA! Przedsiębiorstwa, które wprowadziły **innowacje produktowe** („tak” w pytaniu działu 1: A1 lub A2) wypełniają także działy: **4B, 5A, 5B, 5C, 6, 7, 8A, 8B**. Przedsiębiorstwa, które wprowadziły **innowacje procesowe** lub prowadziły **działalność innowacyjną przerwaną, zaniechaną lub niezakończoną** („tak” w pytaniu działu 2: A1 lub A2 lub A3 lub działu 3) wypełniają także działy: **5A, 5B, 5C, 6, 7, 8A, 8B**.

Dział 4B. PRZYCHODY NETTO W 2016 R. ZE SPRZEDAŻY PRODUKTÓW (WYROBÓW I USŁUG) NOWYCH LUB ISTOTNIE ULEPSZONYCH WPROWADZONYCH NA RYNEK W LATACH 2014-2016, W TYSIĄCACH ZŁ (bez znaku po przecinku)

Wyszczególnienie		Ogółem (w tysiącach zł)	w tym eksport/wywóz (w tysiącach zł)
0		1	2
Przychody w 2016 r. ze sprzedaży produktów (wytworów i usług) nowych lub istotnie ulepszonych wprowadzonych na rynek w latach 2014-2016	01		
z tego	nowe lub istotnie ulepszone dla rynku , na którym działa przedsiębiorstwo	02	
	nowe lub istotnie ulepszone tylko dla Waszego przedsiębiorstwa	03	

Przychody w 2016 r. ze sprzedaży wyrobów nowych lub istotnie ulepszonych wprowadzonych na rynek w latach 2014–2016	04		
---	----	--	--

Dział 4C. ODSETEK PRZYCHODÓW NETTO W 2016 R. ZE SPRZEDAŻY PRODUKTÓW (WYROBÓW I USŁUG) NOWYCH LUB ISTOTNIE ULEPSZONYCH, WPROWADZONYCH NA RYNEK W LATACH 2014–2016, BĘDĄCYCH INNOWACJĄ PIERWSZA NA ŚWIECIE

Proszę podać, jaki odsetek przychodów netto ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług) nowych lub istotnie ulepszonych, wprowadzonych na rynek w latach 2014 – 2016, stanowiły przychody ze sprzedaży produktów będących innowacją pierwszą na świecie (zaznaczono „Tak” w dziale 1D punkt 3) :	☐ 0 do 1 %	☐ 10 do 25 %
	☐ 1 do 5 %	☐ powyżej 25 %
	☐ 5 do 10 %	☐ nie wiem

Dział 5. DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNA I NAKŁADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ W ZAKRESIE INNOWACJI PRODUKTOWYCH I PROCESOWYCH

Dział 5A. DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNA W LATACH 2014–2016

Czy w latach 2014–2016 Wasze przedsiębiorstwo prowadziło wewnątrz przedsiębiorstwa lub zlecało do wykonania na zewnątrz następujące rodzaje działalności innowacyjnej?		
1a. Prace B+R wykonane w jednostce (wewnętrzne) <i>Prace naukowo – badawcze podjęte w Waszym przedsiębiorstwie w celu stworzenia nowej wiedzy lub rozwiązania problemów naukowych bądź technicznych (w tym opracowywanie i udoskonalanie oprogramowania spełniające to kryterium).</i>	– tak	1
	– nie	2
1b. Jeśli tak w pytaniu 1a, to czy przedsiębiorstwo prowadziło prace B+R w sposób:	1. ciągły (stały personel zatrudniony w jednostce w działalności B+R)	1
	2. dorywczy (w razie potrzeby)	2
2. Prace B+R nabyte z zewnątrz <i>Działalność B+R, którą Wasze przedsiębiorstwo powierzyło do wykonania na podstawie zawartej umowy innemu przedsiębiorstwu (włącznie z przedsiębiorstwami należącymi do Waszej grupy przedsiębiorstw) bądź publicznym lub prywatnym jednostkom badawczym.</i>	– tak	1
	– nie	2
3. Nabycie zaawansowanych technicznie maszyn i urządzeń technicznych (łącznie ze sprzętem komputerowym), środków transportu, narzędzi, przyrządów, ruchomości i wyposażenia, jak również budynków i lokali, obiektów inżynierii lądowej i wodnej oraz gruntów (grupy KŚT 0–8) ^{a)} w celu wytwarzania nowych lub istotnie ulepszonych produktów i procesów	– tak	1
	– nie	2
4. Nabycie oprogramowania związane z wprowadzeniem innowacji produktowych i procesowych	– tak	1
	– nie	2
5. Nabycie wiedzy ze źródeł zewnętrznych (w postaci patentów, wynalazków nieopatentowanych, know-how i innych rodzajów wiedzy od innych przedsiębiorstw i organizacji) dla realizacji innowacji produktowych i procesowych	– tak	1
	– nie	2
6. Szkolenie personelu (wewnętrzne i zewnętrzne) związane bezpośrednio z wprowadzaniem nowych lub istotnie ulepszonych produktów i procesów	– tak	1
	– nie	2
7. Marketing związany z wprowadzaniem nowych lub istotnie ulepszonych produktów (w tym badania rynku i reklama wprowadzająca)	– tak	1
	– nie	2
8. Czynności związane z projektowaniem, ulepszaniem oraz zmianą formy, wyglądu lub użyteczności nowych lub istotnie ulepszonych produktów (z wyłączeniem zmian ograniczających się do estetyki)	– tak	1
	– nie	2
9. Pozostałe przygotowania do wprowadzenia nowych lub istotnie ulepszonych produktów lub procesów takie jak: studia wykonalności, testowanie, standardowe opracowywanie i udoskonalanie oprogramowania, oprzyrządowanie, prace inżynieryjno-przygotowawcze itp.	– tak	1
	– nie	2

^{a)} Według obowiązującej Klasyfikacji Środków Trwałych (KŚT).

Dział 5B. NAKŁADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ W ZAKRESIE INNOWACJI PRODUKTOWYCH I PROCESOWYCH W 2016 R.

Wyszczególnienie		W tysiącach zł ^{a)} (bez znaku po przecinku)	
0		1	
Ogółem (wiersze 02+03+04+08+09+10+13)		01	
Zakup wiedzy ze źródeł zewnętrznych		02	
Zakup oprogramowania		03	
Nakłady inwestycyjne na środki trwałe (wiersze 05+06) – z wyłączeniem środków przeznaczonych do prac B+R (powinny one zostać wykazane w wierszu 11)		04	
z tego	budynki i lokale, obiekty inżynierii lądowej i wodnej oraz grunty (grupy KŚT 1, 2, 0) ^{b)}	05	
	maszyny i urządzenia techniczne, środki transportowe, narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie (grupy KŚT 3-8) ^{b)}	06	
	w tym z importu	07	
Szkolenie personelu związane bezpośrednio z wprowadzeniem innowacji produktowych lub procesowych		08	
Marketing związany z wprowadzeniem nowych lub istotnie ulepszonych produktów		09	
Działalność badawcza i rozwojowa (B+R) (wiersze 11+12)		10	
z tego	wewnętrzna (działalność prowadzona w przedsiębiorstwie)	11	
	zewnętrzna (w tym transfer środków ^{c)})	12	
Pozostałe nakłady poniesione na wprowadzenie nowych lub istotnie ulepszonych produktów lub procesów		13	
Z nakładów ogółem (wiersz 01) przypada na (wiersze 14+15+16+19+20+21= wiersz 01)	środki	własne	14
		otrzymane od instytucji dysponujących środkami publicznymi	15
	w tym	pozyskane z zagranicy (bezzwrotne)	16
		z Unii Europejskiej	17
		w tym z Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój	18
		pochodzące z funduszy kapitału ryzyka	19
		kredyty bankowe	20
		pozostałe środki	21

^{a)} Jeżeli nie poniesiono nakładów w danej kategorii, prosimy wstawić „0”.

^{b)} Według obowiązującej Klasyfikacji Środków Trwałych (KŚT).

^{c)} Przekazanie pieniędzy bez uzyskania w zamian produktu lub usługi B+R.

Dział 5C. PRZEWIDYWANA WYSOKOŚĆ NAKŁADÓW NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ W KOLEJNYCH LATACH

Jakiej zmiany wysokości nakładów na działalność innowacyjną oczekują Państwo w kolejnych latach:		w 2017 r. w porównaniu do 2016	w 2018 r. w porównaniu do 2017
		Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź w każdej kolumnie	
0		1	2
wzrost	01	☐	☐
<i>Jeśli tak to szacunkowo jaki?</i>	02	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ %	
na tym samym poziomie	03	☐	☐
spadek	04	☐	☐
<i>Jeśli tak to szacunkowo jaki?</i>	05	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ %	
oczekuje się braku nakładów	06	☐	☐
jeszcze nie wiadomo	07	☐	☐

Dział 6. PUBLICZNE WSPARCIE DLA DZIAŁALNOŚCI INNOWACYJNEJ

A. Czy w latach 2014–2016 Wasze przedsiębiorstwo otrzymało publiczne wsparcie finansowe na działalność innowacyjną, w tym B+R (granty, dotacje, subsydia, ulgi podatkowe, kredyty preferencyjne, gwarancje kredytowe itp.), wyłączając działalność prowadzoną całkowicie na rzecz sektora publicznego? (Jeśli tak, prosimy zaznaczyć rodzaje programów rządowych/samorządowych poprzez wpisanie znaku X w odpowiednich pozycjach.)				– tak	1
				– nie	2
Rodzaje programów		od jednostek samorządu terytorialnego lub terenowych organów administracji rządowej	od jednostek rządowych szczebla centralnego (ministerstwa, agencje rządowe itp.)	z Unii Europejskiej	
0		1	2	3	
Podnoszenie kwalifikacji zawodowych	01				
Wsparcie współpracy międzynarodowej	02				
Wsparcie współpracy krajowej, regionalnej, klastrowej	03				
Wsparcie eksportu	04				
Poręczenia, gwarancje i pożyczki	05				
Specjalistyczna pomoc doradcza	06				
Wsparcie inwestycji	07				
Wsparcie współpracy sfery nauki i przedsiębiorstw	08				
Wsparcie działalności badawczo-rozwojowej	09				
Inne rodzaje programów	10				
B. Jeśli Wasze przedsiębiorstwo otrzymało w latach 2014–2016 dofinansowanie działalności innowacyjnej z Unii Europejskiej (znak X w kolumnie 3), to czy było to wsparcie z Programu ramowego w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont 2020”?				– tak	1
				– nie	2

Dział 7. ŹRÓDŁA INFORMACJI DLA DZIAŁALNOŚCI INNOWACYJNEJ W LATACH 2014–2016

Prosimy o wskazanie, według poniższej skali, znaczenia poszczególnych źródeł informacji dla działalności innowacyjnej Waszego przedsiębiorstwa w latach 2014–2016. (dotyczy zarówno nowych projektów innowacyjnych, jak i projektów innowacyjnych rozpoczętych wcześniej)		Stopień znaczenia (prosimy w każdym wierszu zakreślić właściwy symbol według podanej skali)			
Skala: 1 – wysoki, 2 – średni, 3 – niski, 4 – nie wykorzystano Ocena 4 – „nie wykorzystano” oznacza, że z danego źródła nie pozyskano żadnej informacji.					
Źródła wewnętrzne	a) wewnątrz Waszego przedsiębiorstwa (własne zaplecze badawczo-rozwojowe, kadra kierownicza, służby marketingowe, dział sprzedaży itd.)	1	2	3	4
	b) inne przedsiębiorstwa należące do Waszej grupy przedsiębiorstw	1	2	3	4
Źródła rynkowe	c) dostawcy maszyn i urządzeń technicznych, wyposażenia, materiałów, komponentów oraz oprogramowania	1	2	3	4
	d) klienci z sektora prywatnego	1	2	3	4
	e) klienci z sektora publicznego ^{a)}	1	2	3	4
	f) konkurencji i inne przedsiębiorstwa z tej samej dziedziny działalności	1	2	3	4
	g) firmy konsultingowe (konsultanci), laboratoria komercyjne i prywatne B+R	1	2	3	4
Źródła instytucjonalne	h) placówki naukowe PAN	1	2	3	4
	i) instytuty badawcze	1	2	3	4
	j) zagraniczne publiczne instytucje badawcze	1	2	3	4
	k) krajowe i zagraniczne prywatne instytucje badawcze	1	2	3	4
Pozostałe źródła	l) szkoły wyższe	1	2	3	4
	m) konferencje, targi, wystawy	1	2	3	4
	n) czasopisma i publikacje naukowe/techniczne/handlowe	1	2	3	4
	o) towarzystwa i stowarzyszenia naukowo-techniczne, specjalistyczne i zawodowe	1	2	3	4

^{a)} Sektor publiczny obejmuje urzędy, departamenty, organy i organizacje, których właścicielem są władze – jak administracja lokalna, samorządowa i centralna oraz agencje, szkoły, szpitale i inne, świadczące usługi publiczne w zakresie m.in. bezpieczeństwa, transportu, zaopatrzenia w energię.

Dział 8. WSPÓLPRACA Z INNYMI PODMIOTAMI W LATACH 2014–2016**Dział 8A. WSPÓLPRACA W ZAKRESIE DZIAŁALNOŚCI INNOWACYJNEJ W LATACH 2014–2016**

<p><i>Współpraca w zakresie działalności innowacyjnej oznacza aktywny udział we wspólnych projektach dotyczących działalności innowacyjnej z innymi przedsiębiorstwami lub instytucjami niekomercyjnymi. Współpraca taka może mieć charakter perspektywiczny i długofalowy i nie musi pociągać od razu za sobą bezpośrednich, wymiernych korzyści ekonomicznych dla uczestniczących w niej partnerów.</i></p> <p><i>Zwykłego zamawiania prac u wykonawców zewnętrznych, bez aktywnego współudziału w ich realizacji, nie należy uważać za współpracę w zakresie działalności innowacyjnej.</i></p> <p>A. Czy w latach 2014–2016 Wasze przedsiębiorstwo współpracowało z innymi przedsiębiorstwami lub instytucjami w zakresie działalności innowacyjnej? <i>(Jeśli tak, prosimy zaznaczyć rodzaje instytucji partnerskich i kraje ich umiejscowienia poprzez wpisanie znaku X w odpowiednich pozycjach.)</i></p>			– tak	1		
			– nie	2		
Rodzaje instytucji partnerskich w zakresie działalności innowacyjnej		Polska	Państwa UE, EFTA i UE-CC ^{a)}	USA	Chiny lub Indie	Pozostałe kraje
0		1	2	3	4	5
Inne przedsiębiorstwa należące do Waszej grupy przedsiębiorstw ^{b)}	01					
Dostawcy wyposażenia, materiałów, komponentów i oprogramowania	02					
Klienci z sektora prywatnego	03					
Klienci z sektora publicznego	04					
Konkurenci i inne przedsiębiorstwa z tej samej dziedziny działalności	05					
Firmy konsultingowe (konsultanci), laboratoria komercyjne, prywatne instytucje B+R	06					
Jednostki PAN	07					
Instytuty badawcze	08					
Zagraniczne publiczne instytucje B+R	09					
Krajowe i zagraniczne prywatne instytucje badawcze	10					
Szkoły wyższe	11					
<p>B. Współpracę, z którym spośród wymienionych w części A rodzajów instytucji partnerskich uważają Państwo za najbardziej korzystną dla działalności innowacyjnej Waszego przedsiębiorstwa? <i>(Prosimy podać tylko jeden, odpowiedni numer od 1 do 11.)</i></p>						
<p>C. Z jaką liczbą przedsiębiorstw lub instytucji Wasze przedsiębiorstwo współpracowało w latach 2014–2016 w zakresie działalności innowacyjnej?</p>					☐ 1 – 3 ☐ 4 – 10 ☐ 11 – 20 ☐ > 20	

^{a)} Państwa UE, Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA), kandydujące do członkowskiej w UE: Albania, Austria, Belgia, Bośnia i Hercegowina, Bułgaria, Chorwacja, Cypr, Republika Czeska, Czarnogóra, Dania, Estonia, Finlandia, Francja, Grecja, Hiszpania, Irlandia, Islandia, Kosowo, Liechtenstein, Litwa, Luksemburg, Łotwa, Macedonia, Malta, Niderlandy, Niemcy, Norwegia, Portugalia, Rumunia, Serbia, Słowacja, Słowenia, Szwajcaria, Szwecja, Turcja, Węgry, Zjednoczone Królestwo (Wielka Brytania), Włochy.

^{b)} Grupa przedsiębiorstw obejmuje dwa lub więcej prawnie zdefiniowanych przedsiębiorstw stanowiących wspólną własność. Przedsiębiorstwa w grupie mogą działać na różnych rynkach w sensie geograficznym (jako oddział krajowy lub regionalny) i produktowym. Centrala jest również częścią grupy przedsiębiorstw.

Dział 8B. WSPÓŁPRACA W RAMACH INICJATYWY KLASTROWEJ W LATACH 2014–2016

A. Czy w latach 2014–2016 Wasze przedsiębiorstwo współpracowało z innymi przedsiębiorstwami lub instytucjami w ramach inicjatywy klastrowej? (Jeśli tak, prosimy zaznaczyć rodzaje instytucji partnerskich poprzez wpisanie znaku X w odpowiednich pozycjach.)		– tak	1
		– nie	2
Według definicji M. E. Portera <i>klaster</i> jest to geograficzne skupisko wzajemnie powiązanych firm, wyspecjalizowanych dostawców, jednostek świadczących usługi, firm działających w pokrewnych sektorach i związanych z nimi instytucji (np. uniwersytetów, jednostek normalizacyjnych, stowarzyszeń handlowych oraz instytucji finansowych) w poszczególnych dziedzinach, konkurujących między sobą, ale również współpracujących. Na potrzeby obecnego badania niniejsze pytanie dotyczy inicjatywy klastrowej rozumianej jako powiązania kooperacyjne zawiązane w sposób formalny na podstawie listu intencyjnego, umowy stowarzyszeniowej, umowy o utworzeniu konsorcjum itp.			
Rodzaje instytucji partnerskich w ramach inicjatywy klastrowej		Partnerzy	
		z Polski	z innych krajów
0		1	2
Inne przedsiębiorstwa należące do Waszej grupy przedsiębiorstw ^{a)}	01		
Dostawcy wyposażenia, materiałów, komponentów i oprogramowania	02		
Klienci z sektora prywatnego	03		
Klienci z sektora publicznego	04		
Konkurenci i inne przedsiębiorstwa z tej samej dziedziny działalności	05		
Firmy konsultingowe (konsultanci), laboratoria komercyjne, prywatne instytucje B+R	06		
Jednostki PAN	07		
Instytuty badawcze	08		
Zagraniczne publiczne instytucje B+R	09		
Krajowe i zagraniczne prywatne instytucje badawcze	10		
Szkoły wyższe	11		
B. Czy w latach 2014–2016 Wasze przedsiębiorstwo uczestniczyło w innej niż klastrowa sformalizowanej współpracy, takiej jak na przykład izby i stowarzyszenia producenckie (w tym na przykład izby gospodarcze i handlowe), cechy rzemiosła i przedsiębiorczości itp.?		– tak	1
		– nie	2

^{a)} Grupa przedsiębiorstw obejmuje dwa lub więcej prawnie zdefiniowanych przedsiębiorstw stanowiących wspólną własność. Przedsiębiorstwa w grupie mogą działać na różnych rynkach w sensie geograficznym (jako oddział krajowy lub regionalny) i produktowym. Centrala jest również częścią grupy przedsiębiorstw.

Dział 9. INNOWACJE ORGANIZACYJNE

<i>Innowacja organizacyjna</i> to wdrożenie nowej metody organizacyjnej w przyjętych przez przedsiębiorstwo zasadach działania (w tym w zakresie zarządzania wiedzą), w organizacji miejsca pracy lub w stosunkach z otoczeniem, która nie była dotychczas stosowana w Waszym przedsiębiorstwie. Innowacja organizacyjna:			
1. musi być wynikiem strategicznych decyzji podjętych przez kierownictwo,			
2. nie zalicza się tu fuzji i przejęć, nawet jeżeli dokonano ich po raz pierwszy.			
A. Czy w latach 2014–2016 Wasze przedsiębiorstwo wprowadziło:			
1. nowe metody w zakresie przyjętych przez przedsiębiorstwo zasad działania (na przykład zarządzanie dostawami, gruntowne przekształcenie procesów w przedsiębiorstwie, systemy „odchudzonej produkcji” i systemy zarządzania jakością)?		– tak	1
		– nie	2
2. nowe metody podziału zadań i uprawnień decyzyjnych wśród pracowników (na przykład wprowadzenie po raz pierwszy nowego systemu odpowiedzialności pracowników, pracy zespołowej, decentralizacji, integracji lub dezintegracji wydziałów, systemów szkoleniowych itp.)?		– tak	1
		– nie	2
3. nowe metody organizacyjne w zakresie stosunków z otoczeniem – innymi przedsiębiorstwami lub instytucjami publicznymi (na przykład wykorzystanie po raz pierwszy takich form jak spółki, związki - alianse, podwykonawstwo lub zlecenie wykonywania pewnych zadań wyspecjalizowanym firmom zewnętrznym itp.)?		– tak	1
		– nie	2

Dział 10. INNOWACJE MARKETINGOWE

<p><i>Innowacja marketingowa</i> to wdrożenie nowej koncepcji lub strategii marketingowej różniącej się znacząco od metod marketingowych dotychczas stosowanych w Waszym przedsiębiorstwie. Innowacja marketingowa:</p> <p>3. obejmuje znaczące zmiany w projekcie/konstrukcji produktów, opakowaniu, dystrybucji produktów, promocji produktów i kształtowaniu cen,</p> <p>4. nie zalicza się tu zmian sezonowych, regularnych i innych rutynowych zmian w zakresie metod marketingowych.</p>		
A. Czy w latach 2014–2016 Wasze przedsiębiorstwo wprowadziło:		
1. znaczące zmiany w projekcie/konstrukcji lub opakowaniu wyrobów lub usług (z wyłączeniem zmian, które zmieniają funkcjonalność produktu lub jego użyteczność – gdyż zalicza się je do innowacji produktowych)?	– tak – nie	1 2
2. nowe media lub techniki promocji produktów (na przykład pierwsze zastosowanie nowego medium reklamy, nowy wizerunek, wprowadzenie kart lojalnościowych itp.)?	– tak – nie	1 2
3. nowe metody w zakresie dystrybucji produktów lub kanałów sprzedaży (na przykład wprowadzenie po raz pierwszy systemu franchisingu lub licencji na dystrybucję produktów, sprzedaży bezpośredniej, ekskluzywnej sprzedaży detalicznej, nowe koncepcje ekspozycji produktów)?	– tak – nie	1 2
4. nowe metody kształtowania cen wyrobów i usług (na przykład pierwsze zastosowanie nowej metody korekty cen produktów w zależności od popytu, system upustów itp.)?	– tak – nie	1 2

Dział 11. PRZESZKODY DLA INNOWACJI

<p>Czynniki utrudniające działalność innowacyjną</p> <p>Jakie znaczenie miały w latach 2014–2016 wymienione poniżej czynniki jako przeszkody utrudniające działalność innowacyjną w Waszym przedsiębiorstwie lub wpływające na podjęcie decyzji o nieprowadzeniu tej działalności?</p> <p>Skala: 1 – wysokie, 2 – średnie, 3 – niskie, 4 – bez znaczenia</p>	<p>Stopień znaczenia (prosimy w każdym wierszu zakreślić właściwy symbol według podanej skali)</p>			
a) brak możliwości finansowania innowacji ze źródeł wewnętrznych przedsiębiorstwa	1	2	3	4
b) brak możliwości finansowania innowacji ze źródeł zewnętrznych – kredytów bądź środków w ramach finansowania <i>private equity</i> (w tym <i>venture capital</i>)	1	2	3	4
c) zbyt wysokie koszty innowacji	1	2	3	4
d) brak personelu o odpowiednich umiejętnościach w Waszym przedsiębiorstwie	1	2	3	4
e) brak partnerów do współpracy	1	2	3	4
f) trudności w pozyskaniu publicznych grantów bądź subsydiów na innowacje	1	2	3	4
g) niepewny popyt na rynku na Wasze pomysły na innowacje	1	2	3	4
h) zbyt duża konkurencja na rynku	1	2	3	4

Dział 12. ODDZIAŁYWANIE PRZEPISÓW PRAWA NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ

<p>A. Prosimy o ocenę wpływu regulacji prawnych w wymienionych dziedzinach na działalność innowacyjną Waszego przedsiębiorstwa w latach 2014-2016.</p>						
<p><i>Prosimy zaznaczyć wszystkie właściwe odpowiedzi</i></p>						
Zakres regulacji	Pobudzały innowacje	Nie powodowały poważnych problemów	Wprowadziły niepewność	Stworzyły dodatkowe obciążenia ^{a)}	Brak im spójności w ramach UE ^{b)}	Nieistotne
1. Bezpieczeństwo produktu/konsumenta	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2. Bezpieczeństwo produkcji i pracowników	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3. Środowisko	☐	☐	☐	☐	☐	☐
4. Własność intelektualna	☐	☐	☐	☐	☐	☐
5. Podatki	☐	☐	☐	☐	☐	☐
6. Polityka społeczna i zaradnictwo	☐	☐	☐	☐	☐	☐
7. Inne	☐	☐	☐	☐	☐	☐

^{a)} np. prawodawstwo oparte na nakazach, wymagające większego obciążenia/kosztów dla Waszego przedsiębiorstwa niż wymagałoby wypełnienie jego celów

^{b)} np. zbyt dużo różnych regulacji w różnych krajach.

B. Czy w latach 2014-2016 regulacje wpłynęły następująco na działalność innowacyjną Państwa przedsiębiorstwa:		
1. zainicjowały jedno lub więcej przedsięwzięć innowacyjnych	- tak	1
	- nie	2
2. powstrzymały przedsiębiorstwo przed podjęciem jednego lub więcej przedsięwzięć innowacyjnych	- tak	1
	- nie	2
3. zatrzymały jedno lub więcej przedsięwzięć innowacyjnych będących w toku	- tak	1
	- nie	2
4. opóźniły zakończenie jednego lub więcej przedsięwzięć innowacyjnych	- tak	1
	- nie	2
5. podniosły koszty jednego lub więcej przedsięwzięć innowacyjnych	- tak	1
	- nie	2

Na pytania w dziale 13 odpowiadają przedsiębiorstwa, które nie wdrożyły w latach 2014-2016 żadnych innowacji ani nie prowadziły działalności badawczo-rozwojowej oraz działalności innowacyjnej zaniechanej lub niezakończonych (czyli odpowiedziały „nie” na wszystkie pytania w działach: 1, 2, 3, 9 oraz 10).

Dział 13. PRZYCZYNY BRAKU INNOWACJI ORAZ BARIERY INNOWACYJNOŚCI

A. Które z poniższych stwierdzeń w najlepszy sposób opisuje dlaczego Wasze przedsiębiorstwo nie wdrożyło innowacji? (Prosimy wpisać X przy wybranej odpowiedzi)	
1. brak przekonującego powodu dla wprowadzenia innowacji	☐ → dział 12 B
2. rozważano wdrożenie innowacji, ale bariery okazały się za wysokie	☐ → dział 12 C
B. Jak ważne były następujące przyczyny, z powodu których Wasze przedsiębiorstwo nie wprowadziło innowacji w latach 2014-2016? Skala: 1 – wysoki, 2 – średni, 3 – niski, 4 – bez znaczenia	
1. niski popyt na innowacje na rynku	1 2 3 4
2. brak potrzeby wdrażania innowacji z uwagi na wcześniejsze innowacje	1 2 3 4
3. brak potrzeby wdrażania innowacji z uwagi na niewielką konkurencję na rynku	1 2 3 4
4. brak dobrych pomysłów na innowacje	1 2 3 4
C. Jak ważne dla Waszego przedsiębiorstwa były następujące bariery innowacyjności w latach 2014-2016? Skala: 1 – wysoki, 2 – średni, 3 – niski, 4 – bez znaczenia	
1. brak możliwości finansowania innowacji ze źródeł wewnętrznych przedsiębiorstwa	1 2 3 4
2. brak możliwości finansowania innowacji ze źródeł zewnętrznych – kredytów bądź środków w ramach finansowania <i>private equity</i> (w tym <i>venture capital</i>)	1 2 3 4
3. zbyt wysokie koszty innowacji	1 2 3 4
4. brak personelu o odpowiednich umiejętnościach w Waszym przedsiębiorstwie	1 2 3 4
5. brak partnerów do współpracy	1 2 3 4
6. trudności w pozyskaniu publicznych grantów bądź subsydiów na innowacje	1 2 3 4
7. niepewny popyt na rynku na Wasze pomysły na innowacje	1 2 3 4
8. zbyt duża konkurencja na rynku	1 2 3 4
9. regulacje prawne tworzące dodatkowe obciążenia	1 2 3 4
10. regulacje prawne tworzące niepewność	1 2 3 4
11. regulacje prawne tworzące brak spójności w całej Unii Europejskiej	1 2 3 4

Dział 14. INNOWACJE W LOGISTYCE

Logistyka to proces obejmujący planowanie, organizację, zarządzanie, realizację oraz monitorowanie przepływu surowców, produktów oraz powiązanych z tym informacji.

A. Czy w latach 2014-2016 Państwa przedsiębiorstwo wdrożyło następujące innowacje w zakresie logistyki?

Prosimy o zaznaczenie jednej odpowiedzi w każdym wierszu

1. systemy zarządzania zapasami (np. automatyczny monitoring i śledzenie dostawy towaru w czasie rzeczywistym)	- tak - nie	1 2
2. cyfrowe zarządzanie łańcuchem dostaw (w tym elektroniczne, jawne, przejrzyste - transparentne operacje w łańcuchu dostaw, zarządzanie relacjami z dostawcami, kontrola powiązanych procesów biznesowych)	- tak - nie	1 2
3. zamówienia elektroniczne (np. nowe formy zakupu i sprzedaży przez Internet lub inne systemy informacyjne pomiędzy kontrahentami)	- tak - nie	1 2
4. jednoznaczna i automatyczna identyfikacja produktów w całym łańcuchu dostaw	- tak - nie	1 2
5. logistyka zwrotna (ang. <i>reverse logistics</i> - wszystkie operacje związane ze zwrotem lub ponownym wykorzystaniem produktów i surowców)	- tak - nie	1 2
6. nowe modele dostaw, w tym z wykorzystaniem środków transportu zasilanych alternatywnie bądź też logistyką multimodalną (wykorzystanie co najmniej dwóch różnych rodzajów transportu)	- tak - nie	1 2
7. wysyłka towarów udoskonalona dzięki przeprojektowaniu (zmianie designu, np.: przeprojektowanie opakowania, zmiana wagi, itp.)	- tak - nie	1 2
8. inne	- tak - nie	1 2

Jeśli we wszystkich pytaniach odpowiedź jest negatywna, prosimy przejść do punktu E

B. Jaki odsetek (w przybliżeniu) Państwa kosztów operacyjnych w 2016 r. stanowiły wydatki na logistykę? (w tys. zł bez znaku po przecinku)

Prosimy uwzględnić wszystkie koszty operacyjne związane z planowaniem, organizacją, wytwarzaniem lub wykorzystaniem i monitorowaniem wszystkich materiałów i towarów przedsiębiorstwa oraz powiązanych przepływów informacji wraz z zarządzaniem nimi.

% Prosimy wpisać „0” jeśli Państwa przedsiębiorstwo nie poniosło w 2016 r. kosztów związanych z logistyką.

C. Jak ważne dla Waszego przedsiębiorstwa były następujące powody wprowadzania innowacji w logistyce w latach 2014-2016?

Skala: 1 – wysoki, 2 – średni, 3 – niski, 4 – bez znaczenia

Stopień znaczenia
(prosimy w każdym wierszu
zakreślić właściwy symbol wg
podanej skali)

1. zapewnienie sobie nowych możliwości rynkowych (np. nowych klientów, nowych lub znacznie ulepszonych wyrobów i/lub usług)	1	2	3	4
2. poprawa wyników przedsiębiorstwa (zwiększony udział w rynku, przychody, zysk)	1	2	3	4
3. reagowanie na presję rynkową (ryzyko utraty klientów i/lub spadku przychodów)	1	2	3	4
4. reagowanie na presję kosztową (konieczność zmniejszenia kosztów lub ograniczenia wzrostu kosztów)	1	2	3	4
5. reagowanie na obowiązujące lub mające wejść w życie przepisy	1	2	3	4

D. Jaka była w przybliżeniu wartość nakładów poniesionych przez Państwa przedsiębiorstwo w 2016 r. na innowacje w logistyce?

Prosimy uwzględnić wydatki na wszelkie innowacje w logistyce wymienione w punkcie A.

Prosimy wpisać „0” jeśli Państwa przedsiębiorstwo nie poniosło w 2016 r. kosztów związanych z logistyką.

Prosimy przejść do działu 15

Dział 14. INNOWACJE W LOGISTYCE (dokończenie)

E. Które z poniższych stwierdzeń w najlepszy sposób opisuje dla Państwa przedsiębiorstwo nie wprowadziło żadnych innowacji w logistyce w latach 2014–2016?		<i>Prosimy wybrać tylko jedną odpowiedź</i>	
1. brak przekonującego powodu dla wprowadzenia innowacji		☐	
2. przedsiębiorstwo korzysta z outsourcingu w zakresie logistyki (zleciło logistykę na zewnątrz firmy)		☐	
3. rozważano wdrożenie innowacji, ale napotkano następujące przeszkody: <i>(poniżej)</i>		☐	
		<i>Prosimy zaznaczyć wszystkie właściwe odpowiedzi</i>	
a. przeszkody finansowe		☐	
b. przeszkody techniczne		☐	
c. przeszkody związane z regulacjami prawnymi		☐	
d. inne przeszkody		☐	

Dział 15. OCHRONA WŁASNOŚCI INTELEKTUALNEJ, TRANSFER TECHNOLOGII

A. Czy w latach 2014–2016 Wasze przedsiębiorstwo wykorzystało różne formy zaangażowania finansowego w innym przedsiębiorstwie w celu zapewnienia sobie dostępu do posiadanych przez to przedsiębiorstwo własności intelektualnych (na przykład zakup udziałów w innym przedsiębiorstwie mający na celu nabycie własności intelektualnych)?	– tak	1
	– nie	2
B. Czy w latach 2014–2016 Wasze przedsiębiorstwo korzystało z udostępnianej nieodpłatnie przez inne jednostki własności intelektualnej (na przykład na zasadzie <i>open source</i>)?	– tak	1
	– nie	2
C. Jakiego rodzaju politykę patentową prowadziło w latach 2014–2016 Wasze przedsiębiorstwo?		
1. zgłaszało do opatentowania wszystkie projekty wynalazcze	– tak	1
	– nie	2
2. zgłaszało do opatentowania niektóre projekty wynalazcze	– tak	1
	– nie	2
3. chroniło projekt wynalazczy poprzez utrzymywanie tajemnicy know-how	– tak	1
	– nie	2
4. ochrona prawem autorskim	– tak	1
	– nie	2
5. rezygnowało z jakiegokolwiek ochrony projektów wynalazczych	– tak	1
	– nie	2
6. prowadziło badania patentowe światowego stanu techniki, korzystało z baz danych patentów, znaków towarowych lub innych baz danych praw własności intelektualnej	– tak	1
	– nie	2
7. przy współpracy z podmiotami zewnętrznymi zawierało umowy o współwłasności prawa do opracowanych i chronionych rozwiązań	– tak	1
	– nie	2
8. posiadało system zachęt dla pracowników dotyczący tworzenia własności intelektualnej	– tak	1
	– nie	2
D. Czy w latach 2014–2016 Wasze przedsiębiorstwo wykorzystywało w swojej działalności własne projekty wynalazcze?	– tak	1
	– nie	2
E. Jeśli Wasze przedsiębiorstwo wykorzystało w latach 2014–2016 chronione prawami wyłącznymi (patentami na wynalazki, prawami ochronnymi na wzory użytkowe i znaki towarowe, prawami z rejestracji wzorów przemysłowych i topografii układów scalonych) projekty wynalazcze krajowych podmiotów zewnętrznych, to były to rozwiązania:		
1. instytucji naukowych (PAN, instytuty badawcze, szkoły wyższe)	– tak	1
	– nie	2
2. innych przedsiębiorstw	– tak	1
	– nie	2
3. osób fizycznych	– tak	1
	– nie	2
F. Ilu zgłoszeń w latach 2014–2016 dokonało Wasze przedsiębiorstwo w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej:	1. znaków towarowych	
	2. wzorów przemysłowych	
	3. wzorów użytkowych	
	4. wynalazków	
G. Ile spośród wykazanych (w pytaniu F4) zgłoszeń wynalazków planuje Wasze przedsiębiorstwo dokonać w zagranicznych urzędach patentowych?		

Dział 15. OCHRONA WŁASNOŚCI INTELEKTUALNEJ, TRANSFER TECHNOLOGII (dokończenie)

H. Ile spośród wykazanych (w pytaniu F4) zgłoszeń wynalazków jest efektem prowadzonych w przedsiębiorstwie prac badawczo-rozwojowych?	
I. Ile patentów w latach 2014–2016 uzyskało Wasze przedsiębiorstwo w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej?	
J. Ilu zgłoszeń wynalazków w latach 2014–2016 dokonało Wasze przedsiębiorstwo w zagranicznych urzędach patentowych?	
K. Ile patentów w latach 2014–2016 uzyskało Wasze przedsiębiorstwo w zagranicznych urzędach patentowych?	
L. Ilu zgłoszonym przez Wasze przedsiębiorstwo wzorom przemysłowym udzielone zostały prawa z rejestracji w latach 2014-2016?	
M. Na ile znaków towarowych Wasze przedsiębiorstwo otrzymało prawa ochronne w latach 2014-2016?	

^{a)} Państwa UE: Austria, Belgia, Bułgaria, Chorwacja, Cypr, Republika Czeska, Dania, Estonia, Finlandia, Francja, Grecja, Hiszpania, Irlandia, Litwa, Luksemburg, Łotwa, Malta, Niemcy, Portugalia, Rumunia, Słowacja, Słowenia, Szwecja, Węgry, Zjednoczone Królestwo (Wielka Brytania), Włochy.

Dział 16. INFORMACJE OGÓLNE O PRZEDSIĘBIORSTWIE

A1. Czy w 2016 roku Wasze przedsiębiorstwo stanowiło część grupy przedsiębiorstw?	– tak – nie	1 2
A2. Jeśli tak, w jakim kraju mieści się centrala Waszej grupy?	nazwa kraju	Kod ISO ^{a)}
B1. Na jakich rynkach Wasze przedsiębiorstwo prowadziło sprzedaż (wyrobów i usług, towarów i materiałów) w latach 2014–2016?	a. lokalnym/regionalnym (wewnątrz Polski)	– tak – nie 1 2
	b. krajowym (inne regiony Polski)	– tak – nie 1 2
	c. inne państwa UE oraz stowarzyszone ^{b)}	– tak – nie 1 2
	d. pozostałe państwa	– tak – nie 1 2
B2. Który z powyższych rodzajów rynków był największym rynkiem dla przedsiębiorstwa ze względu na wielkość przychodów ze sprzedaży ogółem w latach 2014-2016? <i>Prosimy wstawić odpowiednią literę od a do d.</i>		
C. Jaka była liczba pracujących ^{c)} w Waszym przedsiębiorstwie?	1. w 2014 r.	
	2. w 2016 r.	
D. Jaka część pracowników Waszego przedsiębiorstwa miała następujące wykształcenie: <i>(dotyczy 2016 r., dane w przybliżeniu)</i>		
1. wyższe (studia doktoranckie, wyższe studia zawodowe, studia magisterskie, studia uzupełniające magisterskie, studia podyplomowe)?		<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> %
2. średnie i policealne (liceum ogólnokształcące, liceum profilowane, technikum, uzupełniające liceum ogólnokształcące, technikum uzupełniające, szkoły policealne)?		<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> %
3. zawodowe (zasadnicza szkoła zawodowa)?		<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> %
4. podstawowe i gimnazjalne (szkoła podstawowa, gimnazjum)?		<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> %
E. Czy w latach 2014 – 2016 Wasze przedsiębiorstwo:		
1. połączyło się lub przejęło inne przedsiębiorstwo?	– tak – nie	1 2
2. sprzedawało, zamknęło lub przekazało na zewnątrz (outsourcing) pewne zadania lub funkcje przedsiębiorstwa?	– tak – nie	1 2
F. Jak ważne były poszczególne strategie dla Waszego przedsiębiorstwa w latach 2014 – 2016? Skala: 1 – wysoki, 2 – średni, 3 – niski, 4 – nie dotyczy	Stopień znaczenia <i>(prosimy w każdym wierszu zakreślić właściwy symbol według podanej skali)</i>	
1. koncentracja na udoskonaleniu Waszych istniejących wyrobów lub usług	1	2 3 4
2. koncentracja na wprowadzeniu zupełnie nowych wyrobów lub usług	1	2 3 4
3. koncentracja na dotarciu do nowych grup klientów	1	2 3 4
4. koncentracja na rozwiązaniach dostosowanych do indywidualnych potrzeb klienta	1	2 3 4

^{a)} Kody ISO państw UE oraz stowarzyszonych wymienione są w notce b. Kody pozostałych państw: Australia (AU), Brazylia (BR), Kanada (CA), Chiny (CN), Indie (IN), Izrael (IL), Japonia (JP), Republika Korei (KR), Rosja (RU), Stany Zjednoczone (US), Tajwan (TW), Ukraina (UA).

^{b)} Albania (AL), Austria (AT), Belgia (BE), Bośnia i Hercegowina (BA), Bułgaria (BG), Chorwacja (HR), Cypr (CY), Czarnogóra (ME), Czechy (CZ), Dania (DK), Estonia (EE), Finlandia (FI), Francja (FR), Grecja (GR), Hiszpania (ES), Irlandia (IE), Islandia (IS), Kosowo, Liechtenstein (LI), Litwa (LT), Luksemburg (LU), Łotwa (LV), Macedonia (MK), Malta (MT), Niemcy (DE), Norwegia (NO), Portugalia (PT), Rumunia (RO), Serbia (RS), Słowacja (SK), Słowenia (SI), Szwajcaria (CH), Szwecja (SE), Turcja (TR), Węgry (HU), Wielka Brytania (GB), Włochy (IT).

^{c)} Pełno- i niepełnozatrudnionych bez przeliczenia na pełne etaty.

Objaśnienia do formularza PNT-02/u

Sprawozdanie o innowacjach w sektorze usług dotyczy działalności innowacyjnej prowadzonej przez przedsiębiorstwo w latach 2014–2016, w tym w szczególności nowych lub istotnie ulepszonych produktów i procesów, nowych metod organizacyjnych i marketingowych wdrożonych przez przedsiębiorstwo w tym okresie oraz transferu i korzystania z nowych technologii w 2016 r.

Sprawozdanie o działalności innowacyjnej przedsiębiorstw w sektorze usług w latach 2014–2016 oparte jest na międzynarodowym kwestionariuszu opracowanym przez ekspertów Unii Europejskiej i OECD (the Harmonized Survey Questionnaire).

Badanie prowadzone jest w ramach programu *Community Innovation Survey (CIS 2016)*, czyli międzynarodowego programu badawczego, koordynowanego przez Eurostat (Urząd Statystyczny UE), mającego na celu ocenę zakresu i charakteru działalności innowacyjnej przedsiębiorstw z różnych działów gospodarki w krajach UE i EFTA.

Prosimy wszystkie przedsiębiorstwa o wypełnienie sprawozdania PNT-02/u w dotyczącym je zakresie.

Działy: 1, 2, 3, 4A, 9, 10, 13, 14, 15, 16, 17, 18 wypełniają **wszystkie przedsiębiorstwa**.

Przedsiębiorstwa, które wprowadziły **innowacje produktowe** („tak” w pytaniu działu 1: A1 lub A2) wypełniają także działy: **4B, 5A, 5B, 5C, 6, 7, 8A, 8B**.

Przedsiębiorstwa, które wprowadziły **innowacje procesowe** lub prowadziły **działalność innowacyjną** (w tym badawczo-rozwojową) **przerwaną, zaniechaną** lub **niezakończoną** („tak” w pytaniu działu 2: A1 lub A2 lub A3 lub działu 3) wypełniają także działy: **5A, 5B, 5C, 6, 7, 8A, 8B**.

Innowacja, zgodnie z szeroką definicją przyjętą w niniejszym badaniu, jest to wdrożenie nowego lub istotnie ulepszanego produktu (wyrobu lub usługi) lub procesu, nowej metody organizacyjnej lub nowej metody marketingowej w praktyce gospodarczej, organizacji miejsca pracy lub w stosunkach z otoczeniem.

Produkty, procesy oraz metody organizacyjne i marketingowe, których dotyczy badanie, nie muszą być nowością dla rynku (w kraju lub za granicą), na którym operuje Wasze przedsiębiorstwo. Badanie dotyczy produktów, procesów, metod organizacyjnych i marketingowych, będących nowością przynajmniej dla Waszego przedsiębiorstwa. Produkty, procesy i metody nie muszą być opracowane przez Wasze przedsiębiorstwo, mogą to być produkty, procesy i metody opracowane przez inne przedsiębiorstwo bądź przez jednostkę o innym charakterze (np. instytut badawczy, ośrodek badawczo-rozwojowy, szkołę wyższą itp.).

Badaniami statystycznymi innowacji objęte są wszystkie możliwe stopnie nowości: od produktów, procesów, metod organizacyjnych lub metod marketingowych nowych na skalę światową, poprzez produkty, procesy i metody nowe w skali kraju lub rynku, na którym operuje przedsiębiorstwo, po produkty, procesy i metody nowe tylko dla danego przedsiębiorstwa, lecz już wdrożone w innych przedsiębiorstwach, branżach lub krajach.

Wspólną cechą innowacji jest fakt, że zostały one **wdrożone**.

Nowy lub istotnie ulepszony produkt zostaje wdrożony, gdy jest **wprowadzony** na rynek. Nowe procesy, metody organizacyjne lub metody marketingowe zostają wdrożone, kiedy rozpoczyna się ich **faktyczne wykorzystywanie** w działalności przedsiębiorstwa.

Działalność innowacyjna obejmuje szereg działań o charakterze naukowym (badawczym), technicznym, organizacyjnym, finansowym i handlowym (komercyjnym), których celem jest opracowanie i wdrożenie innowacji. Niektóre z tych działań są innowacyjne same w sobie, inne zaś mogą nie zawierać elementu nowości, lecz być niezbędne do opracowania i wdrożenia innowacji.

Działalność innowacyjna obejmuje także działalność badawczo-rozwojową, która nie jest bezpośrednio związana z tworzeniem konkretnej innowacji.

Działy 1–8 dotyczą działalności innowacyjnej tylko w zakresie **innowacji produktowych i procesowych**.

Działy 9–10 dotyczą innowacji **organizacyjnych i marketingowych**.

Dział 1. Innowacje produktowe,

Dział 1 wypełniają wszystkie przedsiębiorstwa.

Dotyczy on wprowadzonych w latach 2014–2016 innowacji produktowych i procesowych oraz działalności innowacyjnej w zakresie nowych lub istotnie ulepszonych produktów i procesów, która była przerwana, zaniechana lub niezakończona w latach 2014–2016.

Innowacja produktowa to wprowadzenie na rynek wyrobów lub usług, które są nowe lub istotnie ulepszone w zakresie swoich cech lub zastosowań. Zalicza się tu znaczące udoskonalenia pod względem specyfikacji technicznych, komponentów i materiałów, wbudowanego oprogramowania, łatwości obsługi lub innych cech funkcjonalnych.

Nowy lub istotnie ulepszony produkt **musi być innowacją przynajmniej dla Waszego przedsiębiorstwa** (nie musi być innowacją dla rynku). Innowacja produktowa **nie musi być opracowana przez Wasze przedsiębiorstwo**, mogą to być produkty opracowane przez inne przedsiębiorstwo bądź przez inną instytucję. Innowacja produktowa może być wynikiem zastosowania nowej wiedzy lub technologii bądź nowych zastosowań lub kombinacji istniejącej wiedzy i technologii.

Nowy produkt to wyrób lub usługa, które różnią się znacząco swoimi cechami lub przeznaczeniem od produktów dotychczas wytwarzanych przez przedsiębiorstwo.

Istotne ulepszenia istniejących produktów polegają na zmianach materiałów, komponentów oraz innych cech zapewniających lepsze działanie tych produktów.

Innowacje produktowe w zakresie usług polegają na wprowadzeniu znaczących udoskonalień w sposobie świadczenia usług, na dodaniu nowych funkcji lub cech do istniejących usług lub na wprowadzeniu całkowicie nowych usług.

Innowacją produktową nie są jednak zmiany, które nie pociągają za sobą znaczących zmian cech funkcjonalnych lub zastosowań produktu. Rutynowe aktualizacje/modernizacje oraz regularne zmiany sezonowe również nie stanowią innowacji produktowej.

Dział 2. Innowacje procesowe.

Innowacja procesowa jest to zastosowanie nowych lub istotnie ulepszonych metod produkcji, dystrybucji i wspierania działalności w zakresie wyrobów i usług.

Nowy lub istotnie ulepszony proces musi być innowacją przynajmniej dla Waszego przedsiębiorstwa (nie musi być innowacją dla rynku). Innowacja procesowa nie musi być opracowana przez Wasze przedsiębiorstwo, mogą to być procesy opracowane przez inne przedsiębiorstwo bądź przez inną instytucję.

Metody produkcji to techniki, urządzenia i oprogramowanie wykorzystywane do produkcji (wytwarzania) wyrobów lub usług.

Metody dostawy dotyczą logistyki przedsiębiorstwa i obejmują urządzenia, oprogramowanie i techniki wykorzystywane do nabywania środków produkcji, alokowania zasobów w ramach przedsiębiorstwa lub dostarczania produktów finalnych.

Do innowacji procesowych zalicza się nowe lub znacząco ulepszone metody tworzenia i świadczenia usług. Mogą one polegać na znaczących zmianach w zakresie sprzętu i oprogramowania wykorzystywanego dla działalności usługowej lub na zmianach w zakresie procedur i technik wykorzystywanych do świadczenia usług.

Innowacje procesowe obejmują także nowe lub istotnie ulepszone techniki, urządzenia i oprogramowanie w działalności pomocniczej takiej, jak zaopatrzenie, księgowość, obsługa informatyczna i prace konserwacyjne.

Innowacje procesowe mogą mieć na celu obniżenie kosztów jednostkowych produkcji lub dostawy, podniesienie jakości, produkcję bądź dostarczanie nowych lub znacząco udoskonalonych produktów.

Przez **rynek**, na którym działa przedsiębiorstwo rozumie się rynek w ujęciu towarowym, czyli taki, na którym działają przedsiębiorstwa o podobnym rodzaju działalności.

Dział 3. Działalność innowacyjna przerwana, zaniechana lub niezakończona w latach 2014–2016.

W pytaniach dotyczących działalności innowacyjnej prowadzonej w latach 2014–2016, która była przerwana, zaniechana lub niezakończona do końca 2016 r., jako działalność innowacyjną należy przyjąć takie rodzaje aktywności **podjęte w celu opracowania lub wdrożenia innowacji produktowych lub procesowych**, jak: nabycie maszyn i urządzeń technicznych, środków transportu, narzędzi, przyrządów, ruchomości i wyposażenia, oprogramowania, licencji, prace inżyniersko-przygotowawcze, wzornictwo przemysłowe, szkolenia, marketing oraz prace badawczo-rozwojowe. **Zalicza się tu także prace badawczo-rozwojowe niezwiązane z konkretnymi innowacjami produktowymi i procesowymi.**

Skrót PAN oznacza **placówki naukowe Polskiej Akademii Nauk** (instytuty naukowe i samodzielne zakłady naukowe).

Instytuty badawcze działają na podstawie **ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz. U. z 2016 r. poz. 572, z późn. zm.)**, w rozumieniu której instytut badawczy prowadzi badania naukowe i prace rozwojowe ukierunkowane na ich wdrożenie i zastosowanie w praktyce.

Dział 4. Przychody netto ze sprzedaży w tysiącach zł

Dział 4A wypełniają wszystkie przedsiębiorstwa.

W **rubrykach 1 i 2** należy podać uzyskane odpowiednio w **2014 i 2016 r.** przychody (bez podatku od towarów i usług) ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług), towarów i materiałów w wierszu 1 w ujęciu ogółem, zaś w wierszu 2 – ze sprzedaży na eksport/wywóz.

Dane zawarte w tych rubrykach w wierszu 1 muszą być zgodne z sumą wierszy 02 i 06 w dziale 1 część I sprawozdania **F-01/I-01** (dla jednostek, które składają sprawozdanie F-01/I-01 zgodnie z **Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości** – zgodne z sumą wierszy 02, 06 oraz akcyzą ogółem wykazaną w dziale 1 części I sprawozdania F-01/I-01), a dane w wierszu 2 – odpowiednio z sumą wierszy 03 i 07.

Dział 4B wypełniają tylko przedsiębiorstwa, które odpowiedziały „tak” na pytanie działu 1: A1 lub A2.

W **rubryce 1 wierszu 1** należy podać uzyskane w **2016 r.** przychody netto ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług) nowych lub istotnie ulepszonych wprowadzonych na rynek w ciągu **ostatnich 3 lat** (tzn. w latach 2014–2016). W **rubryce 1 wierszu 2** produktów nowych lub istotnie ulepszonych dla rynku, na którym działa Wasze przedsiębiorstwo, zaś w **rubryce 1 wierszu 3** produktów nowych lub istotnie ulepszonych tylko dla Waszego przedsiębiorstwa.

W **rubryce 1 wierszu 4** należy podać pomniejszoną o podatek od towarów i usług wartość sprzedaży w **2016 r.** wyrobów nowych lub istotnie ulepszonych wprowadzonych na rynek w ciągu **ostatnich 3 lat** (tzn. w latach 2014–2016).

W przypadku braku możliwości podania dokładnych kwot przychodów ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług) nowych lub istotnie ulepszonych, przedsiębiorstwa powinny podać **dane szacunkowe**.

Dział 5. Działalność innowacyjna i nakłady na działalność innowacyjną w zakresie innowacji produktowych i procesowych

Dział 5 wypełniają przedsiębiorstwa, które odpowiedziały „tak” na pytanie działu 1: A1 lub A2 oraz działu 2: A1 lub A2 lub A3 lub działu 3.

Dział 5A dotyczy działalności innowacyjnej prowadzonej w latach 2014–2016.

Czynności związane z projektowaniem, ulepszaniem oraz zmianą formy lub wyglądu nowych lub istotnie ulepszonych produktów – zalicza się tu projektowanie i doskonalenie wyrobów oraz usług z pominięciem zmian o charakterze wyłącznie estetycznym. Zmiana może dotyczyć: ergonomii, łatwości obsługi, zmniejszenia kosztów produkcji masowej, rozmieszczenia oznakowania i innych informacji w celu ułatwienia przemieszczania się pasażerom na lotniskach, dworcach itd. Może dotyczyć również wyglądu/formy, lecz w sposób zapewniający także realizację jednego z wyżej wymienionych celów.

Dział 5B dotyczy nakładów finansowych poniesionych na działalność innowacyjną w **2016 r.** w ujęciu według rodzajów działalności innowacyjnej (wiersze 02–13) oraz według źródeł finansowania tych nakładów (wiersze 14–21).

W przypadku braku ewidencji podstawowej uniemożliwiającej wypełnienie działu 5B przedsiębiorstwa powinny podać **dane szacunkowe**.

Badane nakłady obejmują tzw. budżet innowacji, tzn. **wszelkie wydatki niezależnie od źródeł finansowania, bieżące i inwestycyjne, poniesione w 2016 r.** na wszystkie rodzaje działalności innowacyjnej, na prace zakończone sukcesem (tzn. wdrożeniem innowacji), przerwane, zaniechane i niezakończone do końca 2016 r.

Nakłady te powinny zostać wykazane w wielkości faktycznie poniesionej.

W **wierszu 02** należy wykazać koszty nabycia wiedzy zewnętrznej w postaci patentów, wynalazków (rozwiązań) nieopatentowanych, projektów, wzorów użytkowych i przemysłowych, licencji, ujawnień *know-how*, znaków towarowych oraz usług technicznych związanych z wdrażaniem innowacji produktowych i procesowych (z wyjątkiem usług B+R, których nabycie wykazywane jest w wierszu 12).

W **wierszu 03** należy wykazać koszty zakupu oprogramowania związane z wdrażaniem innowacji produktowych i procesowych niesklasyfikowane gdzie indziej (koszty oprogramowania tzw. zintegrowanego wykazywane są łącznie z nakładami na maszyny i urządzenia). W wierszu tym nie należy ujmować kosztów związanych z zakupem licencji na oprogramowanie.

W **wierszach 04 – 07** prosimy podać, w ujęciu według aktualnie obowiązującej Klasyfikacji Środków

Trwałych (K&ST), nakłady inwestycyjne na zakup i montaż maszyn i urządzeń związanych z wdrażaniem innowacji produktowych i procesowych oraz na budowę, rozbudowę i modernizację budynków służących wdrażaniu innowacji produktowych lub procesowych (z wyjątkiem nakładów inwestycyjnych związanych z prowadzoną działalnością B+R, które należy wykazać w wierszu 10).

W **wierszu 08** należy podać wydatki poniesione na szkolenie personelu związane z wprowadzaniem innowacji produktowych i procesowych, począwszy od etapu projektowania aż do fazy marketingu. Obejmują one zarówno nakłady na nabycie zewnętrznych usług szkoleniowych, jak i nakłady na szkolenie wewnętrzne. Mogą to być np. koszty szkolenia personelu w zakresie obsługi programów komputerowych związanych z wprowadzanymi innowacjami produktowymi lub procesowymi itp. Koszty szkolenia personelu związane z działalnością inną niż wprowadzane nowe lub istotnie ulepszone produkty lub procesy nie powinny być tu wliczane.

W **wierszu 09** powinny być podane nakłady na marketing związany z wprowadzaniem nowych lub istotnie ulepszonych produktów. Nakłady te obejmują wydatki na wstępne badania rynkowe, testy rynkowe oraz reklamę wprowadzającą na rynek nowe lub istotnie ulepszone produkty.

W **wierszu 10** należy podać nakłady ogółem na **prace badawcze i rozwojowe** (B+R) związane z opracowywaniem nowych lub udoskonalonych produktów i procesów, wykonane przez samo przedsiębiorstwo (wiersz 11) lub nabyte od innych jednostek (wiersz 12).

Działalność badawcza i rozwojowa, w skrócie **B+R**, definiowana jest jako praca twórcza prowadzona w sposób metodyczny i podejmowana w celu zwiększenia zasobów wiedzy, w tym wiedzy o rodzaju ludzkim, kulturze i społeczeństwie oraz w celu wykorzystania zasobów wiedzy do tworzenia nowych zastosowań. W obszarze działalności badawczej i rozwojowej zawierają się:

1) badania naukowe

- a) badania podstawowe – oryginalne prace badawcze eksperymentalne lub teoretyczne podejmowane przede wszystkim w celu zdobywania nowej wiedzy o podstawach zjawisk i obserwowalnych faktów bez nastawienia na bezpośrednie zastosowanie komercyjne,
- b) badania stosowane – prace badawcze podejmowane w celu zdobycia nowej wiedzy, zorientowane przede wszystkim na zastosowanie w praktyce,
- c) badania przemysłowe – badania mające na celu zdobycie nowej wiedzy oraz umiejętności w celu opracowywania nowych produktów, procesów i usług lub wprowadzania znaczących ulepszeń do istniejących produktów, procesów i usług; badania te uwzględniają tworzenie elementów składowych systemów złożonych, budowę prototypów w środowisku laboratoryjnym lub w środowisku symulującym istniejące systemy, szczególnie do oceny przydatności danych rodzajów technologii, a także budowę niezbędnych w tych badaniach linii pilotażowych, w tym do uzyskania dowodu w przypadku technologii generycznych,

2) prace rozwojowe – nabywanie, łączenie, kształtowanie i wykorzystywanie dostępnej aktualnie wiedzy i umiejętności z dziedziny nauki, technologii i działalności gospodarczej oraz innej wiedzy i umiejętności do planowania produkcji oraz tworzenia i projektowania nowych, zmienionych lub ulepszonych produktów, procesów i usług, w szczególności:

- a) opracowywanie prototypów i projektów pilotażowych oraz demonstracje, testowanie i walidację nowych lub ulepszonych produktów, procesów lub usług w otoczeniu stanowiącym model warunków rzeczywistego funkcjonowania, których głównym celem jest dalsze udoskonalenie techniczne produktów, procesów lub usług, których ostateczny kształt nie został określony,
- b) opracowywanie prototypów i projektów pilotażowych, które można wykorzystać do celów komercyjnych, w przypadku gdy prototyp lub projekt pilotażowy stanowi produkt końcowy gotowy do wykorzystania komercyjnego, a jego produkcja wyłącznie do celów demonstracyjnych i walidacyjnych jest zbyt kosztowna.

Przykłady działalności badawczej i rozwojowej:

1) w zakresie oprogramowania komputerowego:

- badanie właściwości ogólnych algorytmów do obsługi dużych zbiorów danych w czasie rzeczywistym; poszukiwanie alternatywnych metod obliczeniowych,
- badania ukierunkowane na znalezienie sposobu na zmniejszenie ilości spamu,
- badania nad stosowaniem przetwarzania informacji w nowych dziedzinach lub w nowy sposób (np. opracowanie nowego języka programowania, nowych systemów operacyjnych, generatorów programu itp.),
- opracowanie nowego oprogramowania aplikacji i znacznych ulepszeń systemów operacyjnych i programów użytkowych,

2) w zakresie bankowości i ubezpieczeń:

- opracowanie nowych teorii ryzyka,

- badanie nowych typów umów w celu objęcia ochroną ubezpieczeniową nowych rodzajów ryzyka, które pojawiły się na rynku lub badanie nowych typów instrumentów oszczędnościowych (badania stosowane),
- opracowanie nowej metody zarządzania funduszem inwestycyjnym,

W przypadku jednostek wypełniających sprawozdanie PNT-01:

- dane zawarte w wierszu 11 w dziale 5B sprawozdania na formularzu PNT-02/u muszą być zgodne z danymi wykazanymi w wierszu 01 w dziale 1 sprawozdania na formularzu PNT-01,
- dane zawarte w wierszu 12 w dziale 5B sprawozdania na formularzu PNT-02/u powinny korespondować z danymi wykazanymi w wierszu 01 rubryce 1 w dziale 2 sprawozdania na formularzu PNT-01.

Nakłady wewnętrzne na prace B+R (wiersz 11) są to nakłady poniesione w roku sprawozdawczym na prace B+R wykonane w jednostce sprawozdawczej, niezależnie od źródła pochodzenia środków.

Nakłady wewnętrzne na prace B+R obejmują zarówno **nakłady bieżące**, jak i **nakłady inwestycyjne** na środki trwale związane z działalnością B+R, lecz nie obejmują amortyzacji tych środków.

Nakłady bieżące są to nakłady osobowe (wynagrodzenia brutto: osobowe, bezosobowe i honoraria oraz nagrody i wypłaty z zysku do podziału; narzuty na wynagrodzenia obciążające zgodnie z przepisami pracodawcę), a także koszty zużycia materiałów, przedmiotów nietrwałych i energii, koszty usług obcych obejmujące: obróbkę obcą, usługi transportowe, remontowe, bankowe, pocztowe, telekomunikacyjne, informatyczne, wydawnicze, komunalne itp., koszty podróży służbowych oraz pozostałe koszty obejmujące w szczególności podatki i opłaty obciążające koszty działalności i zyski, ubezpieczenia majątkowe i ekwiwalenty na rzecz pracowników – **w części, w której dotyczą działalności B+R**. Nakłady bieżące nie obejmują amortyzacji środków trwałych oraz podatku VAT.

Nakłady inwestycyjne obejmują nakłady na nowe środki trwale, nakłady na zakup (przejęcie) używanych środków trwałych oraz na pierwsze wyposażenie inwestycji niezaliczane do środków trwałych, a nabyte ze środków inwestycyjnych. Wartość nakładów inwestycyjnych powinna obejmować zarówno nakłady na środki trwale związane z działalnością B+R, oddane do użytku w roku sprawozdawczym, jak też nakłady poniesione w tym okresie na inwestycje niezakończone (tj. na przyszłe środki trwale związane z działalnością B+R).

Dane zawarte w wierszu 11 muszą być zgodne z danymi wykazanymi w wierszu 01 w dziale 1 sprawozdania na formularzu **PNT-01**.

Nakłady zewnętrzne na zakup usług B+R (wiersz 12) obejmują wartość prac B+R wykonanych poza jednostką sprawozdawczą przez wykonawców (podwykonawców) krajowych oraz nakłady poniesione przez jednostkę sprawozdawczą na prace B+R wykonane za granicą.

Wartość wykazana w wierszu 12 powinna korespondować z wartością wykazaną w dziale 2 wierszu 01 sprawozdania na formularzu **PNT-01**.

W **wierszu 13** należy wykazać pozostałe nakłady poniesione na wprowadzanie innowacji produktowych lub procesowych. Obejmuje czynności niezaliczone do działalności B+R, takie jak: studia wykonalności, testowanie i ocenę nowych lub znacząco ulepszonych produktów lub procesów (z wyjątkiem testowania zaliczanego do prac B+R, takiego jak np. testowanie prototypów), standardowe opracowywanie i udoskonalanie oprogramowania, oprzyrządowanie, prace inżyniersko-przygotowawcze.

W **wierszu 16** należy podać wydatki ze środków pozyskanych od jednostek i ośrodków zagranicznych na finansowanie działalności innowacyjnej. Fundusze pochodzące z pożyczek zwrotnych nie powinny być tu wykazane, natomiast należy wykazać środki z pożyczek, co do których ustala się w odpowiednich porozumieniach, że pod określonymi warunkami mogą być darowane. Jednostki będące filiami przedsiębiorstw zagranicznych (wielonarodowych) powinny tu wykazać środki bezzwrotne otrzymane od tzw. spółek-matek.

W **wierszu 17** należy podać wartość nakładów finansowanych ze środków Unii Europejskiej, nawet gdy w momencie poniesienia nakładów środki unijne nie zostały jeszcze przedsiębiorstwu wypłacone.

W **wierszu 19** należy wykazać środki otrzymane na działalność innowacyjną z tzw. funduszy kapitału ryzyka.

Kapitał ryzyka (*Venture Capital*, w skrócie VC) jest jedną z odmian *Private Equity*. Są to inwestycje dokonywane we wczesnych stadiach rozwoju przedsiębiorstw, służące uruchomieniu przedsiębiorstwa lub jego ekspansji. *Private Equity* są to inwestycje na niepublicznym rynku kapitałowym, służące osiągnięciu dochodu poprzez średnio- i długoterminowe zyski z przyrostu wartości kapitału.

W **wierszu 20** należy podać wartość kredytów bankowych – krajowych i zagranicznych – przeznaczonych na działalność innowacyjną.

Dział 8. Współpraca z innymi podmiotami w latach 2014–2016

Dział 8 wypełniają przedsiębiorstwa, które odpowiedziały „tak” na pytanie działu A1 lub A2 lub działu 3.

Jednostki Polskiej Akademii Nauk działają na podstawie ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk i obejmują instytuty naukowe, pomocnicze jednostki naukowe oraz inne jednostki organizacyjne.

Instytuty badawcze działają na podstawie ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych (Dz. U. z 2016 r. poz. 371, z późn. zm.), w rozumieniu której instytut badawczy prowadzi badania naukowe i prace rozwojowe ukierunkowane na ich wdrożenie i zastosowanie w praktyce.

Dział 15. Ochrona własności intelektualnej, transfer technologii

Dział 15 wypełniają wszystkie przedsiębiorstwa.

W wierszu D i E należy podać ilość umów licencyjnych na otrzymane licencje.

Umowa wzajemnego licencjonowania – umowa pomiędzy dwoma lub więcej stronami polegająca na udostępnieniu przez każdą stronę pozostałym stronom umowy prawa do wykorzystywania swojej własności intelektualnej. Zwykle żadna ze stron nie wnosi finansowej należności za wykorzystywane w ten sposób licencje.

Własność intelektualna – obejmuje dwie kategorie praw własności:

- własność przemysłową (patenty, wzory użytkowe, znaki towarowe, itp.);
- prawa autorskie odnoszące się do dzieł literackich, muzycznych, plastycznych, audiowizualnych, itp.

Wynalazek – jest to nowe rozwiązanie o charakterze technicznym posiadające poziom wynalazczy i nadające się do przemysłowego stosowania, które nie jest częścią dotychczasowego stanu techniki. Przez stan techniki rozumie się wszystko to, co zostało udostępnione do wiadomości powszechnej w formie pisemnego lub ustnego opisu, przez stosowanie, wystawienie lub ujawnienie w inny sposób.

Wynalazek uważa się za posiadający poziom wynalazczy, jeżeli nie wynika on dla znawcy, w sposób oczywisty, ze stanu techniki. Wynalazek uważany jest za nadający się do przemysłowego stosowania, jeżeli według wynalazku może być uzyskany wytwór lub wykorzystany sposób, w rozumieniu technicznym, w jakiegokolwiek działalności przemysłowej, nie wykluczając rolnictwa. Na wynalazek może być udzielony patent. Patentów nie udziela się na wynalazki, których wykorzystanie byłoby sprzeczne z porządkiem publicznym lub dobrymi obyczajami.

Za wynalazki nie uważa się w szczególności:

- odkryć, teorii naukowych i metod matematycznych;
- wyrobów o charakterze jedynie estetycznym;
- planów, zasad i metod dotyczących działalności umysłowej lub gospodarczej oraz gier;
- wytworów, których niemożliwość wykorzystania może być wykazana w świetle powszechnie przyjętych i uznanych zasad nauki;
- programów do maszyn cyfrowych;
- przedstawienia informacji.

Patent – jest to wyłączne prawo udzielone na wynalazek przez organ krajowy (w Polsce – Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej) lub międzynarodowy (Europejski Urząd Patentowy – patent europejski). Prawo przyznane jest osobie fizycznej lub prawnej do wyłącznego korzystania z wynalazku na określonym terytorium, przez 20 lat od daty zgłoszenia wynalazku, na warunkach wynikających z ustaw danego kraju lub z konwencji międzynarodowej.

Wzór użytkowy – jest to nowe i użyteczne rozwiązanie o charakterze technicznym, dotyczące kształtu, budowy lub zestawienia przedmiotu o trwałej postaci. Wzór użytkowy uważa się za rozwiązanie użyteczne, jeżeli pozwala ono na osiągnięcie celu mającego praktyczne znaczenie przy wytwarzaniu lub korzystaniu z wyrobów. Na wzór użytkowy udzielane jest prawo ochronne. Udzielenie prawa ochronnego na wzór użytkowy stwierdza się przez wydanie świadectwa ochronnego. Prawo to podlega wpisowi do rejestru wzorów użytkowych. Zakres przedmiotowy prawa ochronnego określają zastrzeżenia ochronne zawarte w opisie ochronnym wzoru użytkowego.

Przez uzyskanie prawa ochronnego nabywa się prawo wyłącznego korzystania ze wzoru użytkowego w sposób zarobkowy lub zawodowy na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej. Czas trwania prawa ochronnego wynosi 10 lat od daty dokonania zgłoszenia wzoru użytkowego w Urzędzie Patentowym.

Zgłoszenie wzoru użytkowego zawiera rysunki, może ono obejmować tylko jedno rozwiązanie. Wymóg ten nie ogranicza ujęcia w zgłoszeniu różnych postaci przedmiotu, posiadających te same istotne cechy techniczne zastrzeżonego rozwiązania, jak również przedmiotu składającego się z części organicznie lub funkcjonalnie ze sobą związanych.

Wzór przemysłowy – jest to nowa i oryginalna, nadająca się do wielokrotnego odtwarzania postać wyrobu, przejawiająca się szczególnie w jego kształcie, właściwościach powierzchni, barwie, rysunku lub ornamentyce. Wzorem przemysłowym nie jest postać wyrobu uwarunkowana wyłącznie względami technicznymi lub funkcjonalnymi. Wzór przemysłowy uważa się za nowy, jeżeli przed datą, według której oznacza się pierwszeństwo do uzyskania prawa z rejestracji, nie został podany do powszechnej wiadomości w sposób umożliwiający jego odtworzenie, ani nie był z wcześniejszym pierwszeństwem zgłoszony wzór, który następnie został zarejestrowany. Wzór przemysłowy uważa się za oryginalny, jeżeli różni się w sposób wyraźny od wzorów znanych i jego cechy nie są wyłącznie kombinacją cech znanych wzorów.

Na wzór przemysłowy może być udzielane prawo z rejestracji. Czas trwania prawa z rejestracji wynosi 25 lat od daty dokonania zgłoszenia wzoru przemysłowego w Urzędzie Patentowym. O udzieleniu prawa z rejestracji wzoru przemysłowego dokonuje się wpisu do rejestru wzorów przemysłowych. Udzielenie prawa z rejestracji na wzór przemysłowy stwierdza się przez wydanie świadectwa rejestracji.

Znak towarowy – jest to oznaczenie przedstawione w sposób graficzny lub takie, które da się w sposób graficzny wyrazić, jeżeli oznaczenie takie nadaje się do odróżnienia w obrocie towarów jednego przedsiębiorstwa od tego samego rodzaju towarów innych przedsiębiorstw.

Znakiem towarowym może być w szczególności wyraz, rysunek, ornament, kompozycja kolorystyczna, forma przestrzenna, w tym forma towaru lub opakowania, a także melodia lub inny sygnał dźwiękowy. Jako znaki towarowe rozumie się także znaki usługowe. Jako **towary** rozumie się w szczególności wyroby przemysłowe, rzemieślnicze, płody rolne oraz produkty naturalne, zwłaszcza wody, minerały, surowce, a także usługi.

Jako znaki towarowe powszechnie znane rozumie się znaki, które nie są zarejestrowane.

Na znak towarowy może być udzielone prawo ochronne, którego czas trwania wynosi 10 lat od daty dokonania zgłoszenia, z możliwością przedłużania go na kolejne 10-cio letnie okresy.

Dział 16. Informacje ogólne o przedsiębiorstwie

W pytaniu C do liczby pracujących w dniu 31 XII zalicza się:

- 1) **osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy** (tj. umowy o pracę, powołania, wyboru lub mianowania) łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo;
- 2) **pracodawców i pracujących na własny rachunek**:
  - a) właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin) jednostek prowadzących działalność gospodarczą (z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce);
  - b) osoby pracujące na własny rachunek;
- 3) **agentów** pracujących na podstawie umów agencyjnych i umów na warunkach zlecenia (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów);
- 4) osoby wykonujące **pracę nakładczą**.

Przykłady innowacji*

Innowacje produktowe

- wypiek nowego rodzaju chleba w stosunku do już wypiekanych
- stół z funkcją składania zamiast zwykłego dotychczas produkowanego
- polar z nowego rodzaju materiału
- wózek dziecięcy z aluminiową ramą zamiast stalowej używanej dotychczas
- wzbogacenie dotychczas świadczonej przez firmę usługi wynajmu samochodów o dowóz i odwiezienie klienta

Innowacje procesowe

- zastosowanie wydajniejszych urządzeń w stosunku do używanych dotychczas w firmie
- zastosowanie czujników sensorycznych lub czasowych usprawniających proces produkcyjny

- wyposażenie środków transportu w GPS w firmie
- wdrożenie systemu identyfikacji towarów (np. poprzez okodowanie lub RFID) w firmie
- wdrożenie w firmie oprogramowania optymalizującego trasy dostaw
- wprowadzenie systemu kontroli dostawców

Innowacje organizacyjne

- wdrożenie telepracy w firmie
- wdrożenie outsourcingu (np. przekazanie księgowości do biura rachunkowego) przez firmę
- nowy system edukacji pracowników w stosunku do systemu dotychczas stosowanego

Innowacje marketingowe

- wprowadzenie kart lojalnościowych w firmie
- różnicowanie okładki tej samej książki wydanej przez firmę (zgodnie z dokonaną segmentacją klientów)
- wykorzystanie nowego medium reklamowego przez firmę

 GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY , al. Niepodległości 208, 00-925 Warszawa www.stat.gov.pl	
PNT-05 Sprawozdanie o działalności badawczej i rozwojowej w dziedzinie nanotechnologii <hr/> za rok 2016	Portal sprawozdawczy GUS portal.stat.gov.pl Urząd Statystyczny 70-530 Szczecin ul. Matejki 22 Termin przekazania: zgodnie z PBSSP 2016 r.

Obowiązek przekazywania danych statystycznych wynika z art. 30 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1068, z późn. zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 lipca 2015 r. w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2016 (Dz. U. poz. 1304, z późn. zm.).

(e-mail sekretariatu jednostki sporządzającej sprawozdanie – WYPEŁNIĆ WIELKIMI LITERAMI)

Dane o jednostce

Pełna nazwa ^{a)}	01			
	02			
	03			
	04			
REGON			PKD 2007	
Rodzaj jednostki ^{b)}	Jednostka naukowa PAN	Institut badawczy	Szkoła wyższa	Inna
	☐	☐	☐	☐

^{a)} Należy podać pełną nazwę jednostki z uwzględnieniem wszystkich jej składników.

W przypadku nazwy hierarchicznej, np. dla jednostki wyższej uczelni, należy wpisać każdy poziom nazwy w innym wierszu, zaczynając od najwyższego poziomu.

Dla katedry szkoły wyższej pełna nazwa powinna wyglądać następująco:

wiersz 01: nazwa uczelni,

wiersz 02: nazwa wydziału,

wiersz 03: nazwa instytutu (jeśli jest nadrzędny w stosunku do katedry),

wiersz 04: nazwa katedry.

^{b)} Należy zaznaczyć „X” dla właściwego rodzaju jednostki.

Co to jest nanotechnologia?

Rozpoznanie i kontrola materii i procesów w nanoskali, zwykle, ale nie wyłącznie poniżej 100 nanometrów w jednym lub wielu wymiarach, w których wystąpienie zjawisk zależnych od rozmiaru zazwyczaj umożliwia nowe zastosowania, wykorzystujące te właściwości materiałów w nanoskali, które różnią się od właściwości pojedynczych cząstek atomów, w celu stworzenia udoskonalonych materiałów, urządzeń i systemów wykorzystujących te nowe właściwości.

0. Informacje ogólne

A. Czy Państwa jednostka posiada filie lub oddziały, w których prowadzono działalność badawczą lub rozwojową w dziedzinie nanotechnologii?

TAK	1
NIE	2

Jeśli „tak” w pytaniu A, to:

A1. Dane sprawozdanie jest:

a. dla filii, oddziału

b. sprawozdaniem zbiorczym

1. Czy w 2016 r. jednostka prowadziła działalność B+R związaną z nanotechnologią?

TAK	1
NIE	2

Jeżeli zaznaczono „TAK” prosimy przejść do pkt. 1.1 i zaznaczyć „X” w kolumnach 1, 2 lub 3 dla odpowiednich wierszy.

Jeżeli zaznaczono „NIE” prosimy przejść do pkt. 1.1 i zaznaczyć „X” w kolumnie 4 dla odpowiednich wierszy lub przejść do pkt. 3 i 11.

1.1. Działalność B+R w dziedzinie nanotechnologii

Nanotechnologia/obszar zastosowania nanotechnologii		Czy w jednostce w 2016 roku wykorzystywano metody nanotechnologiczne do prowadzenia			Czy jednostka ma zamiar wykorzystywać metody nanotechnologiczne w ciągu następnych 3 lat?
		badań podstawowych	badań stosowanych i badań przemysłowych	prac rozwojowych	
0		1	2	3	4
Nanomateriały	01				
Nanoelektronika	02				
Nanooptyka	03				
Nanofotonika	04				
Nanobiotechnologia	05				
Nanomedycyna	06				
Nanomagnetyzm	07				
Nanomechanika	08				
Filtracja i membrany	09				
Narzędzia w nanoskali	10				
Instrumenty lub urządzenia w nanoskali	11				
Kataliza	12				
Oprogramowanie do modelowania i symulacji	13				
Inne: prosimy wymienić jakie:	14				
Który obszar działalności w dziedzinie nanotechnologii dominuje w Państwa jednostce? (proszę wpisać numer wiersza 1-14)	15				

2. Finansowanie działalności B+R w dziedzinie nanotechnologii realizowanej w jednostce sprawozdawczej w 2016 r. (nakłady wewnętrzne)

Wyszczególnienie			w tys. zł (ze znakiem po przecinku)
Nakłady wewnętrzne faktycznie poniesione (bez amortyzacji środków trwałych) (wiersze 1.1 + 1.2)		1	
z tego nakłady	inwestycyjne	1.1	
	bieżące	1.2	
	w tym osobowe	1.2.1	

2. Finansowanie działalności B+R w dziedzinie nanotechnologii realizowanej w jednostce sprawozdawczej w 2016 r. (nakłady wewnętrzne) (dokończenie)

Wyszczególnienie		w tys. zł (ze znakiem po przecinku)		
Z nakładów wewnętrznych (wiersz 1) przypada na środki własne		2		
z nakładów wewnętrznych (wiersz 1) przypada na środki otrzymane od podmiotów krajowych	ogółem	3		
	instytucji dysponujących środkami publicznymi	3.1		
	przedsiębiorstw	3.2		
	jednostek naukowych PAN i instytutów badawczych	3.3		
	szkół wyższych	3.4		
	prywatnych instytucji niekomercyjnych	3.5		
z nakładów wewnętrznych (wiersz 1) przypada na środki otrzymane od podmiotów zagranicznych	ogółem	4		
	Komisji Europejskiej	4.1		
	organizacji międzynarodowych i instytucji zagranicznych	4.2		
	przedsiębiorstw	4.3		
	szkół wyższych	4.4		
	prywatnych instytucji niekomercyjnych	4.5		
z nakładów bieżących (wiersz 1.2) przypada na	badania	podstawowe	5	
		stosowane i przemysłowe	6	
	prace rozwojowe	7		
z nakładów wewnętrznych (wiersz 1) przypada na obszary zastosowań nanotechnologii	nanomateriały	8		
	nanoelektronika	9		
	nanooptyka	10		
	nanofotonika	11		
	nanobiotechnologia	12		
	nanomedycyna	13		
	nanomagnetyzm	14		
	nanomechanika	15		
	filtracja i membrany	16		
	narzędzia w nanoskali	17		
	instrumenty lub urządzenia w nanoskali	18		
	kataliza	19		
	oprogramowanie do modelowania i symulacji	20		
	inne	21		

3. Finansowanie działalności B+R w dziedzinie nanotechnologii realizowanej poza jednostką sprawozdawczą w 2016 r.

Wyszczególnienie		w tys. zł (ze znakiem po przecinku)	
0		1	
Środki przekazane ogółem (wiersze 02+03+04+05+06+07+08)		01	
z tego przypada na środki przekazane	jednostkom naukowym PAN	02	
	instytutom badawczym	03	
	szkołom wyższym	04	
	przedsiębiorstwom	05	
	prywatnym instytucjom niekomercyjnym	06	
	podmiotom zagranicznym	07	
	pozostałym	08	

4. Sprzedaż wyników prac (wiedzy, dóbr i usług) B+R w dziedzinie nanotechnologii w 2016 r.

Wyszczególnienie		w tys. zł (ze znakiem po przecinku)	
Przychody ze sprzedaży wyników prac B+R w dziedzinie nanotechnologii		1	
Nakłady na wytworzenie sprzedanych wyników (usług) B+R w dziedzinie nanotechnologii (wiersze 2.1+2.2+2.3+2.4+2.5+2.6+2.7+2.8)		2	
z nakładów ogółem wydatkowanych na wytworzenie sprzedanych wyników prac (usług) B+R w dziedzinie nanotechnologii przypada na środki	budżetowe	2.1	
	Unii Europejskiej, w tym fundusze strukturalne i programy ramowe UE	2.2	
	organizacji międzynarodowych i instytucji zagranicznych	2.3	
	przedsiębiorstw	2.4	
	własne	2.5	
	jednostek naukowych PAN i instytutów badawczych	2.6	
	szkół wyższych	2.7	
	prywatnych instytucji niekomercyjnych	2.8	

5. Personel w działalności B+R w dziedzinie nanotechnologii według grup zawodów

Wyszczególnienie			Ogółem	Z tego		
				personel wykonujący prace naukowo-badawcze	technicy i pracownicy równorzędni	pozostały personel
0			1	2	3	4
Liczba osób pracujących (stan w dniu 31 XII 2016 r.)	ogółem	1				
	w tym kobiet	1.1				
Liczba ekwiwalentów pełnego czasu pracy (EPC) (z dwoma znakami po przecinku)	ogółem	2				
	w tym kobiet	2.1				

z wiersza 1 rubr. 1

Liczba osób pracujących, które <u>50 % lub więcej</u> swojego czasu poświęcają dziedzinie nanotechnologii	3	
Liczba osób pracujących, które <u>mniej niż 50 %</u> swojego czasu pracy poświęcają dziedzinie nanotechnologii	4	

6. Personel w działalności B+R w dziedzinie nanotechnologii według wykształcenia

Wyszczególnienie		Liczba osób (stan w dniu 31 XII 2016 r.)	
		ogółem	w tym kobiety
0		1	2
Ogółem	01		
Z tytułem naukowym profesora	02		
Ze stopniem naukowym	doktora habilitowanego	03	
	doktora	04	
Z wykształceniem	wyższym (z tytułem zawodowym magistra, inżyniera, lekarza, licencjata)	05	
	pozostałym	06	

7. Czy podmiot posiada instrumenty własności intelektualnej związane z nanotechnologią?

TAK	1
NIE	2

Jeśli Tak, proszę wypełnić pyt. 7.1, 7.2, 7.3.

Jeśli Nie, proszę przejść do pyt. 8.

7.1. Własność intelektualna związana z nanotechnologią będąca w posiadaniu podmiotu (stan na XII 2016 r.)

Wyszczególnienie		Liczba
0		1
Patenty	01	
Licencje (bez licencji na standardowe oprogramowanie komputerowe)	02	
Umowy transferu technologii	03	
Inne, proszę wymienić	04	
.....		

7.2. Zgłoszone wynalazki i uzyskane patenty w dziedzinie nanotechnologii w 2016 r.

Wyszczególnienie		Liczba
0		1
Liczba zgłoszeń wynalazków dokonanych przez jednostkę w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej w 2016 r.	01	
Ile spośród wykazanych w wierszu 01 zgłoszeń wynalazków jednostka planuje dokonać w zagranicznych urzędach patentowych?	02	
Liczba zgłoszeń wynalazków dokonanych w zagranicznych urzędach patentowych w 2016 r.	03	
Liczba patentów uzyskanych w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej w 2016 r.	04	
Liczba patentów uzyskanych w zagranicznych urzędach patentowych w 2016 r.	05	

7.3. Sprzedaż patentów i licencji z dziedziny nanotechnologii w 2016 r.

Wyszczególnienie		Liczba
0		1
Ogółem patenty i licencje	01	
z tego		
odbiornikom krajowym	02	
odbiornikom zagranicznym	03	

7.4. Zakup patentów i licencji z dziedziny nanotechnologii w 2016 r.

Wyszczególnienie		Liczba
0		1
Ogółem patenty i licencje	01	
z tego od		
sprzedawców krajowych	02	
sprzedawców zagranicznych	03	

8. Stopnie naukowe uzyskane przez pracujących w działalności B+R w specjalności nanotechnologia w 2016 r.

Stopień naukowy	Wiek (lat)		Liczba stopni naukowych w specjalności nanotechnologia z podziałem na nauki:											
			ogółem	biologiczne	chemiczne	rolnicze	fizyczne	techniczne	w tym kobiety	biologiczne	chemiczne	rolnicze	fizyczne	techniczne
0			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
doktor	ogółem	01												
	z tego	poniżej 35	02											
		35–45	03											
		powyżej 45	04											
doktor hab.	ogółem	05												
	z tego	poniżej 40	06											
		40–50	07											
		powyżej 50	08											

9. Liczba publikacji w czasopismach znajdujących się na liście publikowanej przez Instytut Informacji Naukowej w Filadelfii w dziedzinie nanotechnologii w 2016 r.

Liczba publikacji w dziedzinie nanotechnologii w czasopismach znajdujących się na liście publikowanej przez Instytut Informacji Naukowej w Filadelfii	
---	--

10. Czy jednostka miała porozumienie współpracy badawczej (partnerskiej) w działalności B+R w dziedzinie nanotechnologii w 2016 r.?

TAK	1
NIE	2

Jeśli Tak, proszę wypełnić pyt. 10.1.

Jeśli Nie, proszę przejść do pyt. 11.

10.1. Współpraca badawcza (partnerska) w działalności B+R w dziedzinie nanotechnologii według obszarów badawczych w 2016 r. (prosimy wpisać liczbę instytucji partnerskich w odpowiednich wierszach i rubrykach)

Wyszczególnienie		Instytucje partnerskie z sektorów:				
		przedsiębiorstw	rządowy i samorządowy	szkolnictwa wyższego	prywatnych instytucji niekomercyjnych	zagranica
0		1	2	3	4	5
Nanomateriały	01					
Nanoelektronika	02					
Nanooptyka	03					
Nanofotonika	04					
Nanobiotechnologia	05					
Nanomedycyna	06					
Nanomagnetyzm	07					
Nanomechanika	08					
Filtracja i membrany	09					
Narzędzia w nanoskali	10					
Instrumenty lub urządzenia w nanoskali	11					
Kataliza	12					
Oprogramowanie do modelowania i symulacji	13					
Inne: prosimy wymienić jakie:	14					

11. Komentarz

Dziękujemy za wypełnienie formularza. Prosimy o ewentualny komentarz odnoszący się do powyżej wypełnionego formularza i sugestie dotyczące jego modyfikacji.

--	--

12. Dane o osobie odpowiedzialnej za wypełnienie formularza

Imię i nazwisko	01	
E-mail	02	
Telefon	03	
Data i podpis	04	
Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na przygotowanie danych dla potrzeb wypełnienia formularza		01
Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na wypełnienie formularza		02

Objaśnienia do formularza PNT-05

W przypadku posiadania przez jednostkę sprawozdawczą oddziałów, wydziałów, filii lub zakładów znajdujących się poza siedzibą centrali, **należy sporządzić oprócz sprawozdań dla poszczególnych jednostek także sprawozdanie zbiorcze.**

1.1 Działalność B+R w dziedzinie nanotechnologii

Należy zaznaczyć te rodzaje stosowanych obszarów nanotechnologicznych, które są wykorzystywane do prowadzenia działalności B+R w dziedzinie nanotechnologii.

Działalność badawcza i rozwojowa, w skrócie B+R, definiowana jest jako praca twórcza i prowadzona w sposób metodyczny, podejmowana w celu zwiększenia zasobów wiedzy, w tym wiedzy o rodzaju ludzkim, kulturze i społeczeństwie oraz w celu tworzenia nowych zastosowań dla już istniejącej wiedzy. **Rubryka 1** dotyczy **badania podstawowych**, które obejmują prace teoretyczne i eksperymentalne, podejmowane w celu zdobycia nowej wiedzy o zjawiskach i faktach, nieukierunkowane na bezpośrednie zastosowanie w praktyce.

Rubryka 2 obejmuje **badania stosowane**, tj. badania podejmowane w celu zdobycia nowej wiedzy zorientowane przede wszystkim na zastosowanie w praktyce, oraz **badania przemysłowe** - podejmowane w celu zdobycia nowej wiedzy oraz umiejętności w celu opracowywania nowych produktów, procesów i usług lub wprowadzenia znaczących ulepszeń do istniejących produktów, procesów lub usług; badania te obejmują tworzenie elementów składowych systemów złożonych, budowę prototypów w środowisku laboratoryjnym lub w środowisku symulującym istniejące systemy, szczególnie do oceny przydatności technologii rodzajowych, z wyjątkiem prototypów objętych zakresem prac rozwojowych.

Rubryka 3 dotyczy **prac rozwojowych**, które obejmują nabywanie, łączenie, kształtowanie i wykorzystywanie dostępnej aktualnie wiedzy i umiejętności z dziedziny nauki, technologii i działalności gospodarczej oraz innej wiedzy i umiejętności do planowania produkcji oraz tworzenia i projektowania nowych, zmienionych lub ulepszonych produktów, procesów lub usług. Prace rozwojowe nie obejmują rutynowych i okresowych zmian wprowadzanych do produktów, linii produkcyjnych, procesów wytwórczych, istniejących usług oraz innych operacji w toku, nawet jeżeli takie zmiany mają charakter ulepszeń.

2. Finansowanie działalności B+R w dziedzinie nanotechnologii realizowanej w jednostce sprawozdawczej w 2016 r. (nakłady wewnętrzne)

Należy wykazywać nakłady finansowe poniesione w roku sprawozdawczym **wyłącznie** na działalność B+R w dziedzinie nanotechnologii **prowadzoną wewnątrz jednostki sprawozdawczej**. W dziale tym **nie należy** uwzględniać nakładów związanych z innymi rodzajami działalności prowadzonymi przez jednostkę, takimi, jak: produkcja i usługi, działalność wspomagająca.

W **wierszu 1** podaje się nakłady wewnętrzne poniesione w roku sprawozdawczym na prace B+R w dziedzinie nanotechnologii wykonane w jednostce sprawozdawczej, niezależnie od pochodzenia środków. Nakłady na prace B+R w dziedzinie nanotechnologii obejmują zarówno nakłady bieżące, jak i nakłady inwestycyjne na środki trwałe, lecz nie obejmują amortyzacji tych środków. Nakłady te podaje się w ujęciu brutto, nawet jeśli aktualne koszty mogły być niższe z powodu ulg czy rabatów przyznanych po wykonaniu prac B+R w dziedzinie nanotechnologii.

Nakłady wewnętrzne nie obejmują amortyzacji środków trwałych oraz podatku VAT.

UWAGA: Dane zawarte w wierszu 1 muszą być zgodne z danymi wykazanymi w dziale 6 w wierszu 12 sprawozdania na formularzu PNT-01 lub PNT-01/s.

W **wierszu 1.1** podaje się **nakłady inwestycyjne brutto** poniesione w roku sprawozdawczym związane z działalnością B+R w dziedzinie nanotechnologii. Do klasyfikowania nakładów inwestycyjnych według rodzajów środków trwałych należy posługiwać się aktualnie obowiązującą Klasyfikacją Rodzajową Środków Trwałych.

W **wierszu 1.2** podaje się **nakłady bieżące** ogółem poniesione w roku sprawozdawczym **wyłącznie** na działalność B+R w dziedzinie nanotechnologii. **Nakłady bieżące** są to nakłady osobowe (wynagrodzenia brutto: osobowe, bezosobowe i honoraria oraz nagrody i wypłaty z zysku do podziału; narzuty na wynagrodzenia obciążające zgodnie z przepisami pracodawcę), a także koszty zużycia materiałów, przedmiotów nietrwałych i energii, koszty usług obcych obejmujące: obróbkę obcą, usługi transportowe, remontowe, bankowe, pocztowe, telekomunikacyjne, informatyczne, wydawnicze, komunalne itp., koszty podróży służbowych oraz pozostałe koszty obejmujące w szczególności podatki i opłaty obciążające koszty działalności i zyski, ubezpieczenia majątkowe i ekwiwalenty na rzecz pracowników – w części, w której dotyczą działalności B+R w dziedzinie nanotechnologii.

Do nakładów bieżących zalicza się także wynagrodzenia z czynności **wspomagających** osób zewnętrznych (np. konsultantów).

UWAGA: w przypadku zlecenia usług w całości podmiotom zewnętrznym, koszty usług konsultantów są klasyfikowane jako finansowanie działalności B+R w dziedzinie nanotechnologii realizowanej poza jednostką sprawozdawczą (pyt. 3).

Nakłady bieżące nie obejmują amortyzacji środków trwałych oraz podatku VAT. Do nakładów bieżących nie należy zaliczać kosztów zakupu lub wytworzenia aparatury naukowo-badawczej spełniającej kryteria zaliczania do środków trwałych, niezbędnej do wykonania określonych prac B+R w dziedzinie nanotechnologii, do czasu zakończenia tych prac nieujętej w ewidencji środków trwałych jednostki.

W **wierszu 1.2.1** podaje się **nakłady osobowe** związane z działalnością B+R w dziedzinie nanotechnologii poniesione przez jednostkę w roku sprawozdawczym. Nakłady te obejmują: wynagrodzenia brutto (osobowe, bezosobowe i honoraria oraz nagrody i wypłaty z zysku do podziału), narzuty na wynagrodzenia obciążające zgodnie z przepisami pracodawcę, w tym ubezpieczenia społeczne, a także stypendia uczestników studiów doktoranckich prowadzących prace B+R w dziedzinie nanotechnologii. Do nakładów osobowych nie należy wliczać kosztów pracy osób świadczących usługi pośrednie, nieuwzględnianych w danych o personelu B+R w dziedzinie nanotechnologii (np. pracowników ochrony i administracji, bibliotek centralnych, wydziałów informatycznych), które to koszty w części przypadającej na działalność B+R w dziedzinie nanotechnologii są włączane do nakładów bieżących wykazywanych w **wierszu 1.2**.

W **wierszu 2** podaje się środki własne jednostki wydatkowane w roku sprawozdawczym na działalność B+R w dziedzinie nanotechnologii. Przez środki własne należy rozumieć środki finansowe uzyskane ze sprzedaży patentów, praw ochronnych, licencji na stosowanie wynalazków i wzorów użytkowych, projektów racjonalizatorskich stanowiących własność jednostki oraz innych osiągnięć naukowych i technicznych, prac z zakresu działalności ogólnotechnicznej, prac wdrożeniowych (w tym nadzoru autorskiego) i produkcji doświadczalnej, unikatowych urządzeń, aparatury i przedmiotów majątkowych oraz środki z odpłatnej działalności diagnostycznej, leczniczej, rehabilitacyjnej, artystycznej, doświadczalnej itp. i z pozostałej działalności gospodarczej i usługowej, a także środki z udziałów w działalności podmiotów gospodarczych, środki z darowizn, zapisów, spadków i ofiarności publicznej oraz z odsetek od lokat bankowych.

W **wierszach od 2 do 4.5** podaje się nakłady poniesione w roku sprawozdawczym na działalność B+R w dziedzinie nanotechnologii według pochodzenia środków

W **wierszu 3.1** należy wykazać środki na prace B+R w dziedzinie nanotechnologii pochodzące od instytucji dysponujących środkami publicznymi.

W **wierszu 3.5 i 4.5** podaje się środki finansowe wydatkowane w roku sprawozdawczym na prace B+R w dziedzinie nanotechnologii pochodzące od prywatnych instytucji niekomercyjnych, tzn. instytucji nienastawionych na zysk. Do prywatnych instytucji niekomercyjnych zalicza się fundacje (np. Fundacja na Rzecz Nauki Polskiej), partie polityczne, związki zawodowe, związki konsumentów, towarzystwa i stowarzyszenia (zawodowe, naukowe, religijne itp.) oraz osoby fizyczne i organizacje zajmujące się promocją, finansowaniem lub innymi formami wspomagania badań naukowych.

W **wierszach od 5 do 7** należy podać nakłady bieżące (wiersz 1.2) w podziale na rodzaje badań naukowych i prace rozwojowe.

W **wierszach od 8 do 21** należy podać wysokość nakładów wewnętrznych na działalność B+R w dziedzinie nanotechnologii według obszarów zastosowań wyników prac badawczych i rozwojowych.

Uwaga: Przy rozliczaniu nakładów wewnętrznych w wierszach od 8 do 21 dopuszcza się wykazywanie wielkości szacunkowych, dla których klucz podziału oparty może być np. na procentowym zaangażowaniu personelu naukowo-badawczego.

3. Finansowanie działalności B+R realizowanej poza jednostką sprawozdawczą w dziedzinie nanotechnologii w 2016 r.

Środki przekazane to ogół nakładów poniesionych na zakup usług i produktów B+R w dziedzinie nanotechnologii oraz transfer środków.

Transfer środków to przekazanie pieniędzy bez uzyskania w zamian konkretnej usługi lub produktu B+R w dziedzinie nanotechnologii. Przykładowo:

- rozdysponowanie środków w ramach konsorcjum przez lidera,
- przekazywanie składek na organizacje międzynarodowe,
- przekazywanie pieniędzy w ramach własnej grupy do innego przedsiębiorstwa.

W **wierszu 01** podaje się nakłady zewnętrzne na działalność B+R w dziedzinie nanotechnologii poniesione w roku sprawozdawczym na prace wykonane poza jednostką sprawozdawczą przez innych wykonawców (podwykonawców) krajowych i zagranicznych i od nich nabyte. Do nakładów zewnętrznych zalicza się składki oraz inne środki przekazywane na rzecz międzynarodowych organizacji oraz stowarzyszeń naukowych. Do nakładów zewnętrznych zalicza się również granty/dotacje udzielone innym podmiotom na wykonanie prac B+R.

W **wierszach od 02 do 08** podaje się nakłady zewnętrzne wykazane w wierszu 01 według beneficjentów (por. objaśnienia w pyt 2).

4. Sprzedaż wyników prac (wiedzy, dóbr i usług) B+R w dziedzinie nanotechnologii w 2016 r.

W **wierszu 1** podaje się ogólną wartość przychodów uzyskaną ze sprzedaży wyników prac (usług) B+R w dziedzinie nanotechnologii w roku sprawozdawczym ewidencjonowaną na podstawie faktur.

W **wierszu 2** podaje się ogólną wysokość nakładów poniesionych w roku sprawozdawczym na sfinansowanie kosztów wytworzenia sprzedanych wyników prac (usług) B+R w dziedzinie nanotechnologii z nakładów bieżących.

W **wierszach od 2.1. do 2.8.** podaje się środki nakłady finansujące sprzedaż wyników prac (usług) B+R w dziedzinie nanotechnologii według pochodzenia środków finansowych (patrz objaśnienia w pytaniu 2 wiersze od 2 do 9).

5. Personel w działalności B+R w dziedzinie nanotechnologii według grup zawodów

W dziale 5 rubryce 1 podaje się liczbę osób pracujących, zaangażowanych w działalność B+R w dziedzinie nanotechnologii, będących na stanie ewidencyjnym jednostki w dniu 31 XII 2016 r. Zalicza się do nich wykonujących zadania związane z działalnością B+R w ramach etatowego czasu pracy lub poza nim (w ramach umów cywilnoprawnych). Wykazuje się tu osoby wykonujące pracę w Polsce, a także za granicą (skierowane za granicę w celach badawczych w dziedzinie nanotechnologii) na rzecz jednostek, w których pracują, niezależnie od czasu trwania zatrudnienia. Dane podaje się bez przeliczania pracujących na pełne etaty.

W sprawozdaniu należy uwzględnić wszystkich pracujących w jednostce związanych z działalnością B+R w dziedzinie nanotechnologii, niezależnie od pochodzenia środków oraz bez względu na to, czy osoby te pracują w innych jednostkach sprawozdawczych.

Do personelu zalicza się:

- 1) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy lub stosunku służbowego, (tj. umowy o pracę, powołania, wyboru lub mianowania);
- 2) pracodawców i pracujących na własny rachunek:
  - a) właścicieli i współwłaścicieli łącznie z bezpłatnie pomagającymi członkami ich rodzin,
  - b) osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody (tj. architekt, lekarz, adwokat itp.);
- 3) agentów pracujących na podstawie umów agencyjnych;
- 4) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 5) członków spółdzielni produkcji rolniczej.
- 6) na potrzeby badania PNT-05: osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy lub stosunku służbowego, wykonujące prace B+R w dziedzinie nanotechnologii na podstawie umowy cywilnoprawnej.

Do personelu nie zalicza się:

- 1) osób wykonujących pracę na podstawie umowy zlecenia lub umowy o dzieło, nie pozostających w innym stosunku pracy w jednostce
- 2) osób zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego;
- 3) uczniów szkół dla niepracujących oraz słuchaczy szkół wyższych odbywających praktyki wakacyjne lub dyplomowe;
- 4) osób korzystających z urlopów bezpłatnych w wymiarze powyżej 3 miesięcy (nieprzerwanie);
- 5) osób korzystających z urlopów wychowawczych w wymiarze powyżej 3 miesięcy (nieprzerwanie);
- 6) osób przebywających na świadczeniach rehabilitacyjnych;
- 7) osób odbywających zasadniczą służbę wojskową.

W **rubryce 2** wykazuje się personel wykonujący prace naukowo-badawcze związane z działalnością B+R w dziedzinie nanotechnologii.

Personel naukowo-badawczy (badacze) to pracownicy zajmujący się zawodowo pracą koncepcyjną lub tworzeniem nowej wiedzy, produktów, procesów, metod oraz systemów, a także kierowaniem projektami związanymi z tą działalnością. Do kategorii tej należy doliczać uczestników studiów doktoranckich prowadzących prace B+R w dziedzinie nanotechnologii (tylko w **wierszu 2 i 2.1**) oraz kadrę kierowniczą i pracowników administracyjnych zajmujących się planowaniem i kierowaniem naukowo-technicznymi aspektami pracy badaczy.

Wykonywanie prac naukowo-badawczych nie musi być uwarunkowane ani posiadaniem formalnego wykształcenia, ani zajmowanym stanowiskiem. Do zadań tych osób w ramach działalności badawczo-rozwojowej należy praca koncepcyjna lub tworzenie nowej wiedzy, w szczególności:

- prowadzą oni badania i ulepszają lub rozwijają pojęcia, teorie, modele, techniki oprzyrządowania, oprogramowania lub metody operacyjne,
- gromadzą, przetwarzają, oceniają, analizują i interpretują dane uzyskane z badania,
- oceniają wyniki badań i eksperymentów oraz formułują wnioski z wykorzystaniem różnych technik i modeli,
- stosują zasady, techniki i procesy, aby rozwinąć lub poprawić praktyczne zastosowania,
- doradzają w zakresie projektowania, planowania i organizowania testów, montażu i konserwacji konstrukcji, urządzeń, systemów i ich komponentów,

udzielają porad i wsparcia dla rządu i samorządów, organizacji i przedsiębiorstw w kwestii zastosowania wyników badań,

- planują, kierują i koordynują działalność B+R (do kategorii pracowników naukowo-badawczych należy doliczyć kadrę kierowniczą i pracowników zajmujących się planowaniem i kierowaniem naukowo-technicznymi aspektami pracy badaczy; wyznaczają oni kierunki rozwoju dla nowej działalności badawczo-rozwojowej lub zarządzają pracownikami w oparciu o swoje wysokie kwalifikacje formalne lub praktyczne doświadczenie w prowadzeniu badań),
- przygotowują opracowania naukowe i raporty.

W **rubryce 3** wykazuje się **techników i pracowników równorzędnych** związanych z działalnością B+R w dziedzinie nanotechnologii.

Kategoria techników oraz pracowników równorzędnych obejmuje osoby, których główne zadania wymagają wiedzy technicznej i doświadczenia w co najmniej jednej dziedzinie nauk technicznych, fizycznych i przyrodniczych lub też nauk społecznych i humanistycznych. Uczestniczą oni w działalności B+R w dziedzinie nanotechnologii, wykonując zadania naukowe i techniczne związane z zastosowaniem pojęć i metod operacyjnych, zazwyczaj pod kierunkiem badaczy. Pracownicy równorzędni wykonują odpowiednie zadania B+R w dziedzinie nanotechnologii pod kierunkiem badaczy.

W **rubryce 3** wykazuje się **techników i pracowników równorzędnych** związanych z działalnością B+R w dziedzinie nanotechnologii. Zadania tych osób obejmują:

- prowadzenie poszukiwań bibliotecznych i wybór odpowiednich materiałów z archiwów i bibliotek,
- przygotowywanie programów komputerowych,
- prowadzenie eksperymentów, testów i analiz,
- zapewnienie pomocy technicznej i wsparcia w zakresie B+R i testowania prototypów,
- obsługę utrzymanie i naprawę sprzętu badawczego,
- przygotowywanie materiałów i sprzętu do eksperymentów, testów i analiz,
- rejestrowanie pomiarów, dokonywanie obliczeń oraz przygotowywanie wykresów i rysunków,
- zbieranie informacji za pomocą akceptowanych metod naukowych,
- pomoc w analizie danych, prowadzenie ewidencji i sporządzania raportów,
- prowadzenie statystycznych badań ankietowych oraz wywiadów.

W **rubryce 4** wykazuje się **pozostały personel** związany z działalnością B+R w dziedzinie nanotechnologii. Do kategorii tej należy zaliczać pracowników na stanowiskach robotniczych oraz administracyjno-ekonomicznych uczestniczących w realizacji prac B+R w dziedzinie nanotechnologii lub bezpośrednio z nimi związanych. Do grupy tej zalicza się także personel zajmujący się głównie sprawami finansowymi i kadrowymi, o ile wiążą się one bezpośrednio z działalnością B+R w dziedzinie nanotechnologii. Nie zalicza się tu personelu świadczącego usługi pośrednie, takiego jak np. personel stołówek, personel zajmujący się utrzymaniem czystości czy straż przemysłowa.

W **wierszach 2 i 2.1** podaje się liczbę pracujących (ogółem oraz liczbę kobiet) w działalności B+R w dziedzinie nanotechnologii w roku sprawozdawczym, łącznie z wykonującymi prace B+R w dziedzinie nanotechnologii na podstawie umowy zlecenia lub umowy o dzieło – w jednostkach przeliczeniowych, zwanych ekwiwalentami pełnego czasu pracy.

Ekwiwalenty pełnego czasu pracy (EPC) lub osobolata są to jednostki przeliczeniowe służące do ustalenia faktycznej liczby pracujących w działalności B+R w dziedzinie nanotechnologii. Miernik ten pozwala na uniknięcie przeszacowania liczby personelu B+R w dziedzinie nanotechnologii, wynikającego z faktu, że wiele osób związanych z tą działalnością część swojego czasu pracy przeznaczają na zajęcia inne niż B+R w dziedzinie nanotechnologii, takie jak np.: zajęcia dydaktyczne ze studentami, praca administracyjna, służba zdrowia, kontrola jakości itp., a część osób pracuje w wymiarze mniejszym niż pełny etat bądź rozpoczyna pracę w danej instytucji lub rezygnuje z niej w trakcie roku kalendarzowego. Jeden ekwiwalent pełnego czasu pracy oznacza jeden osobo-rok poświęcony wyłącznie na działalność B+R w dziedzinie nanotechnologii. Pracujący w działalności B+R w dziedzinie nanotechnologii w ekwiwalentach pełnego czasu pracy należy ustalić na podstawie proporcji czasu przepracowanego przez poszczególnych pracowników w ciągu roku sprawozdawczego przy pracach B+R w dziedzinie nanotechnologii do pełnego czasu pracy obowiązującego w danej instytucji na danym stanowisku pracy, posługując się przy tym następującymi przykładami:

- pracownik pracujący na całym etacie poświęcający w ciągu roku sprawozdawczego na działalność B+R w dziedzinie nanotechnologii:
  - a) 90 % lub więcej ogólnego czasu pracy 1,0 EPC
  - b) 75 % ogólnego czasu pracy 0,75 EPC (w zaokrągleniu: 0,8)
  - c) 50 % ogólnego czasu pracy 0,5 EPC
- pracownik pracujący na 0,5 etatu i poświęcający na działalność B+R w dziedzinie nanotechnologii:
  - a) 90 % lub więcej swojego ogólnego czasu pracy 0,5 EPC
  - b) 50 % swojego ogólnego czasu pracy 0,25 EPC (w zaokrągleniu: 0,3)

- pracownik pracujący w danej jednostce w roku sprawozdawczym przez 6 miesięcy na całym etacie i poświęcający 90 % lub więcej swojego ogólnego czasu pracy na działalność B+R w dziedzinie nanotechnologii 0,5 EPC
- osoba wykonująca prace B+R w dziedzinie nanotechnologii na podstawie umowy zlecenia lub umowy o dzieło – pełny, faktyczny czas pracy w roku sprawozdawczym ze wszystkich umów, podany jako odpowiedni ułamek rocznego czasu pracy.

Przy wyliczaniu EPC nie należy odejmować urlopów wypoczynkowych, absencji chorobowej oraz innych nieobecności usprawiedliwionych (poza urlopami bezpłatnymi).

W przypadku braku odpowiedniej ewidencji dopuszcza się możliwość zastosowania szacunków na podstawie wielkości nakładów osobowych.

6. Personel w działalności B+R w dziedzinie nanotechnologii według wykształcenia

Podaje się liczbę osób związanych z działalnością B+R w dziedzinie nanotechnologii będących w stanie ewidencyjnym jednostki w dniu 31 XII 2016 r., według poziomu wykształcenia opartego na Międzynarodowej Standardowej Klasyfikacji Edukacji (ISCED 2011). Dane podaje się bez przeliczania zatrudnionych na pełne etaty. Osoby związane z działalnością B+R w dziedzinie biotechnologii należy zaliczać do właściwych kategorii na podstawie najwyższego posiadanego poziomu wykształcenia mierzącego formalne kwalifikacje.

W wierszach od 2 do 6 podaje się odpowiednio liczbę osób (ogółem, w tym liczbę kobiet) z tytułem naukowym profesora, stopniem naukowym doktora i doktora habilitowanego oraz z wykształceniem:

- wyższym podaje się osoby z wykształceniem formalnym odpowiadającym kategorii:
  - a) 5 w klasyfikacji ISCED 2011, tożsamym z wykształceniem wyższym o profilu zawodowym, które w Polsce jest tożsame wykształceniem uzyskanym w kolegiach nauczycielskich, kolegiach nauczycielskich języków obcych oraz kolegiach pracowników służb społecznych;
  - b) 6 w klasyfikacji ISCED 2011, tożsamym z wykształceniem wyższym o profilu akademickim, prowadzącym do uzyskania tytułu licencjata, inżyniera lub równorzędnego. Licencjat jest tytułem zawodowym nadawanym absolwentom wyższych zawodowych studiów humanistycznych i matematyczno-przyrodniczych, społecznych, ekonomicznych, wychowania fizycznego, turystyki, rekreacji, rehabilitacji ruchowej oraz medycznej, z wyjątkiem lekarskich i stomatologicznych;
  - c) 7 w klasyfikacji ISCED 2011, tożsamym z wykształceniem wyższym o profilu akademickim, prowadzącym do uzyskania tytułu magistra, lekarza lub równorzędnego.

7. Czy podmiot posiadał w 2016 r. własne instrumenty własności intelektualnej związane z nanotechnologią?

Do **instrumentów własności intelektualnej** zaliczamy przedmioty ochrony własności przemysłowej oraz prawa wyłączne (np. zgłoszone wynalazki, wzory użytkowe, wzory przemysłowe, znaki towarowe, uzyskane patenty, prawa ochronne na wzory użytkowe i znaki towarowe, prawa z rejestracji wzorów przemysłowych i topografii układów scalonych) oraz transfer technologii (np. licencje, umowy transferu).

W **pyt. 7.1. wierszu 01** należy podać liczbę utrzymywanych patentów udzielonych przez Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej lub zagraniczny urząd patentowy.

Wynalazek – jest to nowe rozwiązanie o charakterze technicznym posiadające poziom wynalazczy i nadające się do przemysłowego stosowania, które nie jest częścią dotychczasowego stanu techniki. Przez stan techniki rozumie się wszystko to, co zostało udostępnione do wiadomości powszechnej w formie pisemnego lub ustnego opisu, przez stosowanie, wystawienie lub ujawnienie w inny sposób. Wynalazek uważa się za posiadający poziom wynalazczy, jeżeli nie wynika on dla znawcy, w sposób oczywisty, ze stanu techniki. Wynalazek uważany jest za nadający się do przemysłowego stosowania, jeżeli według wynalazku może być uzyskany wytwór lub wykorzystany sposób, w rozumieniu technicznym, w jakiegokolwiek działalności przemysłowej, nie wykluczając rolnictwa. Na wynalazek może być udzielony patent. Patentów nie udziela się na wynalazki, których wykorzystanie byłoby sprzeczne z porządkiem publicznym lub dobrymi obyczajami.

Za wynalazki nie uważa się w szczególności:

- odkryć, teorii naukowych i metod matematycznych,
- wyrobów o charakterze jedynie estetycznym,
- planów, zasad i metod dotyczących działalności umysłowej lub gospodarczej oraz gier,
- wytworów, których niemożliwość wykorzystania może być wykazana w świetle powszechnie przyjętych i uznanych zasad nauki,
- programów do maszyn cyfrowych,
- przedstawienia informacji.

Patent – jest to wyłączne prawo udzielone na wynalazek przez organ krajowy (w Polsce – Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej) lub międzynarodowy (Europejski Urząd Patentowy – patent europejski). Prawo przyznane jest osobie fizycznej lub prawnej do wyłącznego korzystania z wynalazku na określonym terytorium, przez 20 lat od daty zgłoszenia wynalazku, na warunkach wynikających z ustaw danego kraju lub z konwencji międzynarodowej.

W pytaniu 7.1 i 7.2 należy podać liczbę zgłoszeń wynalazków oraz patentów, nawet jeśli jednostka nie była jedynym zgłaszającym wynalazek do ochrony, bądź jedynym właścicielem patentu.

8. Stopnie naukowe uzyskane przez pracujących w działalności B+R w specjalności nanotechnologia z podziałem na nauki w 2016 r.

Dział ten dotyczy personelu danej jednostki sprawozdawczej biorącej udział w badaniu.

10, 10.1. Współpraca badawcza (partnerska) w działalności B+R w dziedzinie nanotechnologii według obszarów badawczych w 2016 r.

Współpracą badawczą jest współpraca, w której partnerzy wspólnie realizują projekt badawczy. Nie jest współpracą badawczą działalność, w której jeden z partnerów zleca za wynagrodzeniem wykonanie prac B+R w zakresie nanotechnologii.

W odpowiednich wierszach i rubrykach należy wpisać liczbę instytucji partnerskich.

Rubryka 1 dotyczy **sektora przedsiębiorstw** – przedsiębiorstw prywatnych i publicznych oraz instytucji niekomercyjnych działających na rzecz sektora przedsiębiorstw, których celem jest wytwarzanie wyrobów lub usług na sprzedaż po cenie mającej znaczenie komercyjne.

Rubryka 2 dotyczy **organów administracji państwowej i samorządowej oraz instytucji niekomercyjnych kontrolowanych i finansowanych przez władze**, ale nie administrowanych przez sektor szkolnictwa wyższego. Przykłady: jednostki naukowe PAN, jednostki badawcze, szpitale i kliniki bez komponentu dydaktyczno-szkoleniowego o ile są kontrolowane i finansowane przez władze.

Rubryka 3 - sektor szkolnictwa wyższego – obejmuje uniwersytety, uczelnie techniczne i inne oferujące kształcenie na poziomie wyższym niż średnie, niezależnie od pochodzenia środków i statusu prawnego. Należą również szpitale i kliniki przy uczelniach – całe lub w części prowadzącej B+R w dziedzinie nanotechnologii. oraz archiwa, biblioteki, muzea, historyczne miejsca, ogrody botaniczne administrowane przez instytucje szkolnictwa wyższego bądź afiliowane przy nich.

Rubryka 4 obejmuje **prywatne instytucje niekomercyjne** (por. objaśnienia w punkcie 2, wiersz 9)

Rubryka 5 - sektor zagranica – obejmuje instytucje i osoby prywatne znajdujące się poza granicami politycznymi (z wyjątkiem środków transportu), oraz instytucje i organizacje międzynarodowe (w tym naukowe).

Dziękujemy za wypełnienie i przesłanie formularza.

4. Działalność w dziedzinie nanotechnologii w 2016 r. (proszę zaznaczyć wszystkie właściwe odpowiedzi wstawiając znak „X”)

Obszar zastosowania nanotechnologii		Zastosowanie nanotechnologii			
		w działalności badawczo-rozwojowej	użytkownik lub integrator nanotechnologii	produkcja dóbr pośrednich	produkcja dóbr finalnych
0		1	2	3	4
Nanomateriały	01				
Nanoelektronika	02				
Nanooptyka	03				
Nanofotonika	04				
Nanobiotechnologia	05				
Nanomedycyna	06				
Nanomagnetyzm	07				
Nanomechanika	08				
Filtracja i membrany	09				
Narzędzia w nanoskali	10				
Instrumenty lub urządzenia w nanoskali	11				
Kataliza	12				
Oprogramowanie do modelowania i symulacji	13				
Inne: prosimy wymienić jakie:	14				
Który obszar działalności w dziedzinie nanotechnologii dominuje w państwa przedsiębiorstwie? (proszę wpisać numer wiersza.)	15				

5. Działania przedsiębiorstwa związane z nanotechnologią w 2016 r.

Wyszczególnienie		Proszę wskazać wszystkie właściwe wpisując znak „X”
Produkty lub usługi B+R	01	
Produkcja/przetwórstwo	02	
<i>Jeśli „X”, w wierszu 02, proszę odpowiedzieć na pytanie 6.</i>		
Kontrola jakości	03	
Marketing	04	
Sprawy prawne lub dotyczące własności intelektualnej	05	
Działania związane ze środowiskiem, zdrowiem i bezpieczeństwem	06	
Import/eksport	07	
Standaryzacja/normalizacja	08	
Inne np. regeneracja (proszę wyszczególnić)	09	

6. Które z poniższych rodzajów produktów wytwarza Państwo przedsiębiorstwo (dotyczy tylko przedsiębiorstw, które w pytaniu 5 zaznaczyły Produkcja/przetwórstwo wiersz 02)

Wyszczególnienie		Proszę wskazać wszystkie właściwe wpisując znak „X”
Urządzenia w nanoskali (mikroskop sił atomowych, nanolitografia, manipulatory molekularne)	01	
Nanomateriały (nanocząstki, nanorurki, kropki kwantowe, fullereny itp.)	02	
Nanopółprodukty (powłoki, tkaniny, układy pamięci, elementy optyczne, kompozyty itp.)	03	
Dobra finalne zawierające produkty nanotechnologiczne (samochody, ubrania, komputery, farmaceutyki, telefony komórkowe, materiały budowlane itp.)	04	

7. Jak przedsiębiorstwo w 2016 r. nabyło lub stworzyło technologie wykorzystywane w działalności związanej z nanotechnologią?

Organizacja		Proszę wskazać wszystkie właściwe wpisując znak „X”	
Wewnętrzna działalność B+R	01		
Działalność B+R zlecona firmie, specjalistycznemu laboratorium, itp.	02		
Pozyskane od lub w wyniku współpracy z: <i>(Uwaga: pozyskanie obejmuje fuzje i przejęcia)</i>	03		
		krajowe	zagraniczne
<i>szkołami wyższymi</i>	04		
<i>jednostkami naukowymi PAN</i>	05		
<i>instytutami badawczymi</i>	06		
<i>przedsiębiorstwami</i>	07		
<i>prywatnymi instytucjami niekomercyjnymi</i>	08		

8. Źródło pochodzenia infrastruktury lub sprzętu przedsiębiorstwa wykorzystywanego w działalności w dziedzinie nanotechnologii w 2016 r.?

Źródła infrastruktury lub sprzętu		Rozwinięte	Wytworzone
		Proszę wskazać wszystkie właściwe wpisując znak „X”	
0		1	2
Wewnętrzne	01		
We współpracy z inną organizacją	02		
Z jakim rodzajem organizacji?			
Nabyte (włączając poprzez fuzje i przejęcia)	03		
Od jakiego rodzaju organizacji?			
Inne	04		
.....			

9. Finansowanie działalności w przedsiębiorstwie, w tym w dziedzinie nanotechnologii według pochodzenia środków i obszaru zastosowania nanotechnologii w 2016 r. (nakłady wewnętrzne)

Wyszczególnienie			Ogółem	w tym nakłady wewnętrzne na działalność B+R
			<i>(w tys. zł, ze znakiem po przecinku)</i>	
0			1	2
Nakłady wewnętrzne faktycznie poniesione (bez amortyzacji środków trwałych)		1		
Nakłady na działalność w dziedzinie nanotechnologii		2		
w tym	nakłady inwestycyjne	2.1		
Z nakładów wewnętrznych przypada na środki własne (wiersz 01)		3		
w tym	kredyty bankowe	3.1		
z nakładów w dziedzinie nanotechnologii (wiersz 2) przypada na środki otrzymane od podmiotów krajowych	ogółem	4		
	instytucji dysponujących środkami publicznymi	4.1		
	jednostek naukowych PAN i instytutów badawczych	4.2		
	przedsiębiorstw	4.3		
	szkół wyższych	4.4		
	prywatnych instytucji niekomercyjnych	4.5		
z nakładów w dziedzinie nanotechnologii (wiersz 2) przypada na środki otrzymane od podmiotów zagranicznych	ogółem	5		
	przedsiębiorstw	5.1		
	szkół wyższych	5.2		
	fundusze strukturalne i inne europejskie	5.3		
z nakładów ogółem w dziedzinie nanotechnologii (wiersz 2) przypada na obszary zastosowań nanotechnologii	nanomateriały	6		
	nanoelektronika	7		
	nanooptyka	8		
	nanofotonika	9		
	nanobiotechnologia	10		
	nanomedycyna	11		
	nanomagnetyzm	12		
	nanomechanika	13		
	filtracja i membrany	14		
	narzędzia w nanoskali	15		
	instrumenty lub urządzenia w nanoskali	16		
	kataliza	17		
	oprogramowanie do modelowania i symulacji	18		
	inne	19		

10. Wartość sprzedaży produktów (wyrobów i usług) wytwarzanych w przedsiębiorstwie, w tym nanotechnologicznych w 2016 r.

Wyszczególnienie		Wartość sprzedaży w cenach realizacji (w tys. zł, ze znakiem po przecinku)		
		ogółem	z tego sprzedaż na rynek	
			krajowy	zagraniczny
0		1	2	3
Ogółem	1			
w tym produkty nanotechnologiczne	2			
w tym produkty B+R	2.1			

11. Finansowanie działalności B+R w dziedzinie nanotechnologii realizowanej poza jednostką sprawozdawczą w 2016 r.

Wyszczególnienie			Kwota (w tys. zł ze znakiem po przecinku)
Środki przekazane ogółem		01	
z tego przypada na środki przekazane	jednostkom naukowym PAN	02	
	instytutom badawczym	03	
	szkołom wyższym	04	
	przedsiębiorstwom	05	
	prywatnym instytucjom niekomercyjnym	06	
	instytucjom zagranicznym	07	
	pozostałym	08	

12. Personel ogółem w przedsiębiorstwie, w tym w dziedzinie nanotechnologii

Wyszczególnienie		Ogółem
0		1
Liczba osób pracujących (w dniu 31 XII 2016 r.)	01	
Liczba osób pracujących w dziedzinie nanotechnologii (w dniu 31 XII 2016 r.)	02	
Liczba osób, które 50 % lub więcej swojego czasu poświęcają dziedzinie nanotechnologii	03	
Liczba osób, które mniej niż 50 % swojego czasu pracy poświęcają dziedzinie nanotechnologii	04	

13. Personel w przedsiębiorstwie w dziedzinie nanotechnologii według wykształcenia i rodzaju działalności (liczba osób w dniu 31 XII 2016 r.)

Wyszczególnienie		Ogółem		działalność B+R		w tym – personel wykonujący prace naukowo-badawcze		w działalności produkcyjnej	
		razem	w tym kobiet	ogółem	w tym kobiet	ogółem	w tym kobiet	ogółem	w tym kobiet
0		1	2	3	4	5	6	7	8
Ogółem (liczba osób)		01							
z tego	z tytułem naukowym profesora	02							
	ze stopniem naukowym	doktor	03						
		doktor hab.	04						
	z wykształceniem wyższym	05							
	z wykształceniem pozostałym	06							
Liczba ekwiwalentów pełnego czasu pracy (EPC) (z dwoma znakami po przecinku)		07							

14. Czy przedsiębiorstwo w 2016 r. doświadczyło trudności w pozyskiwaniu wykwalifikowanych pracowników w dziedzinie nanotechnologii?

TAK	1
NIE	2

15. Czy przedsiębiorstwo miało porozumienie współpracy badawczej (partnerskiej) w działalności B+R w dziedzinie nanotechnologii?

TAK	1
NIE	2

Jeśli TAK, to proszę przejść do pyt. 15. 1, jeśli NIE, to pyt. 16.

15.1. Z jakim typem organizacji przedsiębiorstwo miało porozumienie o współpracy badawczej (partnerskiej) w działalności B+R w dziedzinie nanotechnologii? (proszę wskazać wszystkie właściwe wpisując znak „X”).

Instytucje partnerskie		
sektor przedsiębiorstw	1	
sektor rządowy i samorządowy	2	
sektor szkolnictwa wyższego	3	
sektor prywatnych instytucji niekomercyjnych	4	
sektor zagranica	5	

16. Czy przedsiębiorstwo w 2016 r. próbowało pozyskać kapitał na projekty nanotechnologiczne?

TAK	1
NIE	2

16.a Jeśli Tak, czy udało się pozyskać kapitał na projekty badawcze?

TAK	1
NIE	2

16.b Jeśli Tak, ile udało się pozyskać Państwu środków?

	(w tys. zł ze znakiem po przecinku)
--	-------------------------------------

16.c Jeśli Tak, to czy wykazana w 16.b kwota była mniejsza, równa, czy większa niż starali się Państwo pozyskać?

Mniej	1
Tyle samo	2
Więcej	3

17. Czy przedsiębiorstwo posiadało w 2016 r. instrumenty własności intelektualnej związane z nanotechnologią?

TAK	1
NIE	2

Jeśli TAK, proszę wypełnić pyt. 17.1, 17.2, 17.3.

Jeśli NIE, proszę przejść do pyt. 18.

17.1. Własność intelektualna związana z nanotechnologią będąca w posiadaniu przedsiębiorstwa (stan na XII 2016 r.)

Wyszczególnienie		Liczba
0		1
Patenty	01	
Licencje (bez licencji na standardowe oprogramowanie komputerowe)	02	
Umowy transferu technologii	03	
Inne, proszę wymienić	04	
.....		

17.2. Zgłoszone wynalazki i uzyskane patenty w dziedzinie nanotechnologii w 2017 r.

Wyszczególnienie		Liczba
0		1
Liczba zgłoszeń wynalazków dokonanych przez jednostkę w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej w 2016 r.	01	
Ile spośród wykazanych w wierszu 01 zgłoszeń wynalazków jednostka planuje dokonać w zagranicznych urzędach patentowych?	02	
Liczba zgłoszeń wynalazków dokonanych w zagranicznych urzędach patentowych w 2016 r.	03	
Liczba patentów uzyskanych w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej w 2016 r.	04	
Liczba patentów uzyskanych w zagranicznych urzędach patentowych w 2016 r.	05	

17.3. Sprzedaż patentów i licencji z dziedziny nanotechnologii w 2016 r.

Wyszczególnienie		Liczba
0		1
Ogółem patenty i licencje	01	
z tego		
odbiorcom krajowym	02	
odbiorcom zagranicznym	03	

17.4. Zakup patentów i licencji z dziedziny nanotechnologii w 2016 r.

Wyszczególnienie		Liczba
0		1
Ogółem patenty i licencje	01	
z tego od		
sprzedawców krajowych	02	
sprzedawców zagranicznych	03	

18. Komentarz

Dziękujemy za wypełnienie formularza. Prosimy o ewentualny komentarz albo sugestie odnoszące się do ulepszenia formularza.

--

19. Dane o osobie odpowiedzialnej za wypełnienie formularza

Imię i nazwisko	01	
E-mail	02	
Telefon	03	
Data i podpis	04	

Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na przygotowanie danych dla potrzeb wypełnienia formularza	01	
Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na wypełnienie formularza	02	

Objaśnienia do formularza PNT-06

Sprawozdanie PNT-06 dotyczy zarówno przedsiębiorstw prowadzących działalność badawczo-rozwojową oraz użytkowników produktów lub procesów nanotechnologicznych w produkcji dobra finalnego w celu ulepszenia wyrobu.

Przedsiębiorstwo nanotechnologiczne to firma zaangażowana w nanotechnologię poprzez zastosowanie jej w co najmniej jednym obszarze nanotechnologii, aby produkować dobra lub usługi i/lub prowadzić działalność B+R w dziedzinie nanotechnologii.

Badanie statystyczne nanotechnologii **nie obejmuje** dostawców urządzeń nanotechnologicznych lub przedsiębiorstw zajmujących się tylko dystrybucją produktów nanotechnologicznych.

4. Działalność w dziedzinie nanotechnologii w 2016 r.

Należy zaznaczyć te rodzaje stosowanych obszarów nanotechnologicznych, które są wykorzystywane w dziedzinie nanotechnologii.

Działalność badawcza i rozwojowa, w skrócie B+R, definiowana jest jako praca twórcza i prowadzona w sposób metodyczny, podejmowana w celu zwiększenia zasobów wiedzy, w tym wiedzy o rodzaju ludzkim, kulturze i społeczeństwie oraz w celu tworzenia nowych zastosowań dla już istniejącej wiedzy.

Rubryka 1 obejmuje wyłącznie prace (działalność) B+R w dziedzinie nanotechnologii – badania naukowe w dziedzinie nanotechnologii, eksperymentalne prace rozwojowe – są to systematycznie prowadzone prace twórcze, podjęte dla zwiększenia zasobu wiedzy, jak również dla znalezienia nowych zastosowań dla tej wiedzy. Działalność B+R odróżnia od innych rodzajów działalności dostrzegalny element nowości i eliminacja elementu niepewności.

Rubryka 2 dotyczy przedsiębiorstw, które wykorzystują urządzenia i/lub materiały nanoinżynierii (nanosystemy) w sposób pośredni jako użytkownik lub integrator. Użytkownik wykorzystujący nanotechnologię stosuje ją w produkcji w celu ulepszenia wyrobu. Przykład: wykorzystanie półproduktu nanotechnologicznego, zakupionego od firmy X i zastosowanie w produkcji przez firmę Y. Wyrób wyprodukowany przez użytkownika/integratora może być dobrem finalnym lub półproduktem.

Rubryka 3 dotyczy produkcji dóbr pośrednich czyli produktów przeznaczonych do dalszej obróbki tzw. półproduktów.

W wierszu 15 należy wskazać dominujący w działalności nanotechnologicznej obszar zastosowań. Jako kryterium dominującego obszaru działalności w dziedzinie nanotechnologii przyjęć można nakłady poniesione na działalność w dziedzinie nanotechnologii według obszarów zastosowań.

8. Źródło pochodzenia infrastruktury lub sprzętu przedsiębiorstwa wykorzystywanego w działalności w dziedzinie nanotechnologii w 2016 r.

Dla wierszy 02 i 03 prosimy o uzupełnienie według następujących organizacji:

- jednostka naukowa PAN
- instytut badawczy
- szkoła wyższa
- przedsiębiorstwo
- prywatna instytucja niekomercyjna
- instytucja zagraniczna
- pozostałe

9. Finansowanie działalności w przedsiębiorstwie, w tym w dziedzinie nanotechnologii według źródeł finansowania i obszaru zastosowania nanotechnologii w 2016 r. (nakłady wewnętrzne)

Rubryka 1 dotyczy działalności ogółem przedsiębiorstwa oraz **rubryka 2** dotyczy działalności B+R prowadzonej wewnątrz przedsiębiorstwa.

W **wierszu 1** należy wykazać wszelkie wydatki, niezależnie od pochodzenia środków, **bieżące i inwestycyjne**, poniesione w roku sprawozdawczym na wszystkie rodzaje działalności. Tzn. koszty z całokształtu działalności (koszty działalności operacyjnej, pozostałe koszty operacyjne i koszty finansowe).

Nakłady inwestycyjne obejmują: nakłady na nowe środki trwałe lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, zakup (przejęcie) używanych środków trwałych a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji nie zaliczane do środków trwałych, a nabyte ze środków inwestycyjnych.

Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Nakłady na środki trwałe są to nakłady na:

- budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej) w tym m. in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe,
- maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem),
- środki transportu,
- inne, tj.: melioracje szczegółowe, koszty ponoszone przy nabyciu gruntów i używanych środków trwałych, inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie, a ponadto odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji.

Pozostałe nakłady są to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych. Nakłady inwestycyjne powinny być wykazywane w całości za okres, w którym wystąpiły i nie powinny być ewidencjonowane jako składnik amortyzacji.

Nakłady bieżące obejmują:

- **nakłady osobowe** - wynagrodzenia brutto: osobowe, bezosobowe i honoraria oraz nagrody i wypłaty z zysku do podziału; narzuty na wynagrodzenia obciążające zgodnie z przepisami pracodawcę,
- **pozostałe nakłady bieżące** - koszty zużycia materiałów, przedmiotów nietrwałych i energii, koszty usług obcych obejmujące: obróbkę obcą, usługi transportowe, remontowe, bankowe, pocztowe, telekomunikacyjne, informatyczne, wydawnicze, komunalne itp., koszty podróży służbowych oraz pozostałe koszty obejmujące w szczególności podatki i opłaty obciążające koszty działalności i zyski, ubezpieczenia majątkowe i ekwiwalenty na rzecz pracowników.

Nakłady bieżące nie obejmują amortyzacji środków trwałych oraz podatku VAT.

Wiersze 2–19 dotyczą nakładów na działalność przedsiębiorstwa w dziedzinie nanotechnologicznej.

UWAGA:

Dane zawarte w wierszu 2 rubryka 2 powinny być zgodne z danymi wykazanymi w dziale 6 w wierszu 12 sprawozdania na formularzu **PNT-01**.

W **wierszu 2** należy podać nakłady ogółem poniesione na działalność w dziedzinie nanotechnologii (inwestycyjne i bieżące).

W **wierszu 2.1 rubryka 1** należy podać tę część nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstwa, która była związana z działalnością w dziedzinie nanotechnologii.

Wiersz 2.1 rubryka 2 zawiera nakłady na inwestycje w dziedzinie nanotechnologii związane z prowadzeniem badań naukowych i prac rozwojowych.

Do nakładów inwestycyjnych zalicza się oprogramowanie komputerowe (w tym opisy programów oraz materiały wspomagające dla systemów i aplikacji komputerowych a także coroczne opłaty licencyjne za użytkowanie nabytego oprogramowania).

Oprogramowanie wytworzone we własnym zakresie w ramach działalności B+R w dziedzinie nanotechnologii należy zaliczyć do odpowiedniej kategorii kosztów: kosztów osobowych lub pozostałych kosztów bieżących.

Nakłady inwestycyjne na działalność B+R podaje się łącznie z kosztami zakupu lub wytworzenia aparatury naukowo-badawczej, niezbędnej do wykonania określonych prac B+R, spełniającej kryteria zaliczania do środków trwałych, lecz zgodnie z obowiązującymi przepisami do czasu zakończenia tych prac nieujętej w ewidencji środków trwałych.

W **wierszu 3** podaje się środki własne przedsiębiorstwa na finansowanie działalności w dziedzinie nanotechnologii łącznie z zaciągniętymi na tę działalność kredytami komercyjnymi (3.1).

W **wierszu 3.1** należy podać wartość kredytów bankowych – krajowych i zagranicznych – przeznaczonych na działalność w dziedzinie nanotechnologii.

W **wierszu 4.1** podaje się środki otrzymane **bezpośrednio** z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego lub innych resortów wraz ze środkami pochodzącymi **pośrednio** od instytucji dysponujących środkami publicznymi na prowadzenie działalności B+R w dziedzinie nanotechnologii a otrzymanych przez jednostkę sprawozdawczą jako podwykonawcę prac B+R w dziedzinie nanotechnologii od jednostek zamawiających te prace.

W **wierszu 4.5** podaje się środki finansowe wydatkowane w roku sprawozdawczym na prace B+R w dziedzinie nanotechnologii pochodzące od prywatnych instytucji niekomercyjnych, tzn. instytucji nienastawionych na zysk. Do prywatnych instytucji niekomercyjnych zalicza się fundacje (np. Fundacja na rzecz Nauki Polskiej), partie polityczne, związki zawodowe, związki konsumentów, towarzystwa i stowarzyszenia (zawodowe, naukowe, religijne itp.) oraz osoby fizyczne i organizacje zajmujące się promocją, finansowaniem lub innymi formami wspomagania badań naukowych.

W wierszach od 5 do 5.3 należy podać wydatki ze środków pozyskanych od jednostek i ośrodków zagranicznych, np. na finansowanie działalności innowacyjnej czy B+R w dziedzinie nanotechnologii. Fundusze pochodzące z pożyczek zwrotnych nie powinny być tu wykazane, natomiast należy wykazać środki z pożyczek, co do których ustala się w odpowiednich porozumieniach, że (pod określonymi warunkami) mogą być darowane.

W wierszach od 6 do 19 należy podać wysokość nakładów wewnętrznych na działalność B+R w dziedzinie nanotechnologii według obszarów zastosowań wyników prac badawczych i rozwojowych.

Uwaga: W przypadku braku ewidencji podstawowej umożliwiającej sporządzenie sprawozdania w pełnym zakresie dopuszcza się możliwość wykazania danych szacunkowych z odpowiednią adnotacją.

10. Wartość sprzedaży produktów (wyrobów i usług) wytwarzanych w przedsiębiorstwie, w tym nanotechnologicznych w 2016 r.

Punkt dotyczy wartości sprzedaży ogółem wszystkich wyrobów produkowanych przez przedsiębiorstwo, w tym nanotechnologicznych.

W punkcie podaje się wartość sprzedaży wyrobów, w tym sprzedaży wyrobów nanotechnologicznych oraz eksportu wyrobów zarówno ogółem, jak i nanotechnologicznych.

Do wartości sprzedaży zalicza się również wartość wyrobów o charakterze prototypów pochodzących z serii próbnej i serii informacyjnej.

W **wierszu 1 rubryce 1** należy podać wartość (bez podatku VAT) sprzedanych w ciągu roku wyrobów przemysłowych własnej produkcji (łącznie z produkcją przekazaną do wykonania w ramach zlecenia przez inną jednostkę).

W **wierszu 2 rubryka 1** należy podać, pomniejszone o należny podatek VAT, wartości sprzedaży wyrobów nanotechnologicznych.

W **wierszach od 1 do 2.1 rubryka 3** należy podać wartości sprzedaży na eksport wyrobów produkowanych przez przedsiębiorstwo.

Uwaga: Dla podmiotów wypełniających sprawozdanie statystyczne SP – Roczna ankieta przedsiębiorstwa, wiersz 1 rubryka 1 i rubryka 3 sprawozdania PNT-06 jest równy odpowiednio, przychodom netto ze sprzedaży produktów, w tym sprzedaż na eksport w formularzu SP.

11. Finansowanie działalności B+R w dziedzinie nanotechnologii realizowanej poza jednostką sprawozdawczą w 2016 r.

W **wierszu 01** podaje się środki przekazane na działalność B+R w dziedzinie nanotechnologii poniesione w roku sprawozdawczym na prace wykonane poza jednostką sprawozdawczą przez innych wykonawców (podwykonawców) krajowych i zagranicznych i od nich nabyte. Do środków przekazanych zalicza się również składki oraz inne środki przekazywane na rzecz międzynarodowych organizacji oraz stowarzyszeń naukowych.

W **wierszach od 02 do 08** podaje się środki przekazane według beneficjentów.

12. Personel ogółem w przedsiębiorstwie, w tym w dziedzinie nanotechnologii

W sprawozdaniu należy uwzględnić **wszystkich** pracujących w jednostce związanych z działalnością w dziedzinie nanotechnologii, niezależnie od pochodzenia środków oraz bez względu na to, czy osoby te pracują w innych jednostkach sprawozdawczych.

Do **personelu** zalicza się:

- 1) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy lub stosunku służbowego, (tj. umowy o pracę, powołania, wyboru lub mianowania);
- 2) pracodawców i pracujących na własny rachunek:
  - a) właścicieli i współwłaścicieli łącznie z bezpłatnie pomagającymi członkami ich rodzin,
  - b) osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody (tj. architekt, lekarz, adwokat, itp.);
- 3) agentów pracujących na podstawie umów agencyjnych;
- 4) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 5) członków spółdzielni produkcji rolniczej.
- 6) na potrzeby badania PNT-06: osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy lub stosunku służbowego, wykonujące prace w dziedzinie nanotechnologii na podstawie umowy cywilnoprawnej.

Do **personelu** nie zalicza się:

- 1) osób wykonujących pracę na podstawie umowy zlecenia lub umowy o dzieło, nie pozostających w innym stosunku pracy w jednostce
- 2) osób zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego;

- 3) uczniów szkół dla niepracujących oraz słuchaczy szkół wyższych odbywających praktyki wakacyjne lub dyplomowe;
- 4) osób korzystających z urlopów bezpłatnych w wymiarze powyżej 3 miesięcy (nieprzerwanie);
- 5) osób korzystających z urlopów wychowawczych w wymiarze powyżej 3 miesięcy (nieprzerwanie);
- 6) osób przebywających na świadczeniach rehabilitacyjnych;
- 7) osób odbywających zasadniczą służbę wojskową.

W **wierszu 2** wykazuje się osoby pracujące wyłącznie w dziedzinie nanotechnologii.

13. Personel w przedsiębiorstwie w dziedzinie nanotechnologii według wykształcenia i rodzaju działalności (liczba osób w dniu 31 XII 2016 r.)

W wierszu 1 podaje się liczbę pracujących w dziedzinie nanotechnologii z podziałem na rodzaje działalności – B+R i produkcję (w osobach ogółem; w tym kobiety).

Podaje się liczbę osób pracujących w dziedzinie nanotechnologii będących w stanie ewidencyjnym jednostki w dniu 31 XII 2016 r. według poziomu kwalifikacji.

W wierszach od 02 do 06 dla rubryk od 1 do 6, podaje się odpowiednio liczbę osób w tym kobiet według poziomu ich wykształcenia opartego na Międzynarodowej Standardowej Klasyfikacji Edukacji (ISCED 2011). Podać należy pracujących z tytułem naukowym profesora, stopniem naukowym doktora i doktora habilitowanego oraz z wykształceniem:

- wyższym podaje się osoby z wykształceniem formalnym odpowiadającym kategorii:
  - a) 5 w klasyfikacji ISCED 2011, tożsamym z wykształceniem wyższym o profilu zawodowym, które w Polsce jest tożsame wykształceniem uzyskanym w kolegiach nauczycielskich, kolegiach nauczycielskich języków obcych oraz kolegiach pracowników służb społecznych;
  - b) 6 w klasyfikacji ISCED 2011, tożsamym z wykształceniem wyższym o profilu akademickim, prowadzącym do uzyskania tytułu licencjata, inżyniera lub równorzędnego. Licencjat jest tytułem zawodowym nadawanym absolwentom wyższych zawodowych studiów humanistycznych i matematyczno-przyrodniczych, społecznych, ekonomicznych, wychowania fizycznego, turystyki, rekreacji, rehabilitacji ruchowej oraz medycznej, z wyjątkiem lekarskich i stomatologicznych;
  - c) 7 w klasyfikacji ISCED 2011, tożsamym z wykształceniem wyższym o profilu akademickim, prowadzącym do uzyskania tytułu magistra, lekarza lub równorzędnego.

- pozostałym: podaje się osoby z wykształceniem ISCED 4 policealnym, ISCED 3 średnim i zasadniczym zawodowym, ISCED 2 gimnazjalnym, ISCED 1 podstawowym i niepełnym podstawowym

Osoby zatrudnione w dziedzinie nanotechnologii należy zaliczać do właściwych kategorii na podstawie najwyższego posiadanego przez nie poziomu wykształcenia (tytułu, stopnia naukowego).

W rubrykach 3 i 4 oraz 5 i 6 podaje się liczbę osób (w tym kobiet) bezpośrednio związanych z działalnością badawczą i rozwojową (personel B+R). Do personelu B+R zalicza się:

- personel wykonujący prace naukowo-badawcze (rubryka 5 i 6) zajmujących się zawodowo pracą koncepcyjną lub tworzeniem nowej wiedzy, produktów, procesów, metod oraz systemów, a także kierowaniem projektami związanymi z tą działalnością,
- techników i pracowników równorzędnych wykonujących zadania naukowe i techniczne pod kierunkiem badaczy,
- pozostały personel zatrudniony na stanowiskach robotniczych i administracyjno-ekonomicznych uczestniczący w realizacji prac B+R.

W rubrykach 7 i 8 podaje się liczbę osób (w tym kobiet) związanych z działalnością produkcyjną w dziedzinie nanotechnologii. Zalicza się osoby bezpośrednio zatrudnione w procesie produkcji, osoby pracujące na stanowiskach administracyjno-ekonomicznych oraz kadrę zarządzającą.

Jeśli pracownik realizuje zarówno zadania związane z B+R jak i produkcją, to należy zaliczyć go do tej kategorii której poświęca przeważającą część swojego czasu pracy.

W **wierszu 7** podaje się liczbę pracujących w dziedzinie nanotechnologii w roku sprawozdawczym, łącznie z wykonującymi pracę na podstawie umowy zlecenia lub umowy o dzieło – w jednostkach przeliczeniowych, zwanych ekwiwalentami pełnego czasu pracy.

Ekwiwalenty pełnego czasu pracy (EPC) lub osobolata są to jednostki przeliczeniowe służące do ustalenia faktycznej liczby pracujących. Miernik ten pozwala na uniknięcie przeszacowania liczby personelu, wynikającego z faktu, że wiele osób część swojego czasu pracy przeznacza na zajęcia inne takie jak np.: działalność B+R, prac administracyjna czy produkcyjna, kontrola jakości itp., a część osób pracuje w wymiarze mniejszym niż pełny etat bądź rozpoczyna pracę w danej instytucji lub rezygnuje z niej w trakcie roku kalendarzowego. Jeden ekwiwalent

pełnego czasu pracy oznacza jeden osoborok poświęcony wyłącznie na daną działalność. Pracujących w ekwiwalentach pełnego czasu pracy należy ustalić na podstawie proporcji czasu przepracowanego przez poszczególnych pracowników w ciągu roku sprawozdawczego przy danych pracach do pełnego czasu pracy obowiązującego w danej instytucji na danym stanowisku pracy, posługując się przy tym następującymi przykładami:

- pracownik pracujący na całym etacie poświęcający w ciągu roku sprawozdawczego na daną działalność:
  - a) 90 % lub więcej ogólnego czasu pracy 1,0 EPC
  - b) 75 % ogólnego czasu pracy 0,75 EPC (w zaokrągleniu: 0,8)
  - c) 50 % ogólnego czasu pracy 0,5 EPC
- pracownik pracujący na 0,5 etatu i poświęcający na działalność B+R:
  - a) 90 % lub więcej swojego ogólnego czasu pracy 0,5 EPC
  - b) 50 % swojego ogólnego czasu pracy 0,25 EPC (w zaokrągleniu: 0,3)
- pracownik pracujący w danej jednostce w roku sprawozdawczym przez 6 miesięcy na całym etacie i poświęcający 90 % lub więcej swojego ogólnego czasu pracy na daną działalność 0,5 EPC
- osoba wykonująca dane prace na podstawie umowy zlecenia lub umowy o dzieło – pełny, faktyczny czas pracy w roku sprawozdawczym ze wszystkich umów, podany jako odpowiedni ułamek rocznego czasu pracy.

Przy wyliczaniu EPC nie należy odejmować urlopów wypoczynkowych, absencji chorobowej oraz innych nieobecności usprawiedliwionych (poza urlopami bezpłatnymi).

W przypadku braku odpowiedniej ewidencji dopuszcza się możliwość zastosowania szacunków na podstawie wielkości nakładów osobowych.

15.1. Z jakim typem organizacji przedsiębiorstwo miało porozumienie o współpracy badawczej (partnerskiej) w działalności B+R w dziedzinie nanotechnologii?

Wiersz 1 dotyczy sektora przedsiębiorstw – przedsiębiorstw prywatnych i publicznych oraz instytucji niekomercyjnych działających na rzecz sektora przedsiębiorstw, których celem jest wytwarzanie wyrobów lub usług na sprzedaż po cenie mającej znaczenie komercyjne.

Wiersz 2 dotyczy organów administracji państwowej i samorządowej oraz instytucji niekomercyjnych kontrolowanych i finansowanych przez władze, ale nie administrowanych przez sektor szkolnictwa wyższego. Przykłady: jednostki naukowe PAN, jednostki badawcze, szpitale i kliniki bez komponentu dydaktyczno-szkoleniowego o ile są kontrolowane i finansowane przez władze.

Wiersz 3 - sektor szkolnictwa wyższego – obejmuje uniwersytety, uczelnie techniczne i inne oferujące kształcenie na poziomie wyższym niż średnie, niezależnie od pochodzenia środków i statusu prawnego. Należą również szpitale i kliniki przy uczelniach – całe lub w części prowadzącej B+R. oraz archiwa, biblioteki, muzea, historyczne miejsca, ogrody botaniczne administrowane przez instytucje szkolnictwa wyższego bądź afiliowane przy nich.

Wiersz 4 obejmuje prywatne instytucje niekomercyjne (por. objaśnienia w punkcie 9, wiersz 9)

Wiersz 5 - sektor zagranica – obejmuje instytucje i osoby prywatne znajdujące się poza granicami kraju (z wyjątkiem środków transportu), oraz instytucje i organizacje międzynarodowe (w tym naukowe).

17. Czy przedsiębiorstwo posiadało w 2016 r. własne instrumenty własności intelektualnej związane z nanotechnologią?

Do instrumentów własności intelektualnej zaliczamy przedmioty ochrony własności przemysłowej oraz prawa wyłączne (np. zgłoszone wynalazki, wzory użytkowe, wzory przemysłowe, znaki towarowe, uzyskane patenty, prawa ochronne na wzory użytkowe i znaki towarowe, prawa z rejestracji wzorów przemysłowych i topografii układów scalonych) oraz transfer technologii (np. licencje, umowy transferu).

W pyt. 17.1. wierszu 01 należy podać liczbę utrzymywanych patentów udzielonych przez Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej lub zagraniczny urząd patentowy.

Wynalazek – jest to nowe rozwiązanie o charakterze technicznym posiadające poziom wynalazczy i nadające się do przemysłowego stosowania, które nie jest częścią dotychczasowego stanu techniki. Przez stan techniki rozumie się wszystko to, co zostało udostępnione do wiadomości powszechnej w formie pisemnego lub ustnego opisu, przez stosowanie, wystawienie lub ujawnienie w inny sposób. Wynalazek uważa się za posiadający poziom wynalazczy, jeżeli nie wynika on dla znawcy, w sposób oczywisty, ze stanu techniki. Wynalazek uważany jest za nadający się do przemysłowego stosowania, jeżeli według wynalazku może być uzyskany wytwór lub wykorzystany sposób, w rozumieniu technicznym, w jakiegokolwiek działalności przemysłowej, nie wykluczając rolnictwa. Na wynalazek może być udzielony patent. Patentów nie udziela się na wynalazki, których wykorzystanie byłoby sprzeczne z porządkiem publicznym lub dobrymi obyczajami.

Za wynalazki nie uważa się w szczególności:

- odkryć, teorii naukowych i metod matematycznych;
- wyrobów o charakterze jedynie estetycznym;

- planów, zasad i metod dotyczących działalności umysłowej lub gospodarczej oraz gier;
- wytworów, których niemożliwość wykorzystania może być wykazana w świetle powszechnie przyjętych i uznanych zasad nauki;
- programów do maszyn cyfrowych;
- przedstawienia informacji.

Patent – jest to wyłączone prawo udzielone na wynalazek przez organ krajowy (w Polsce – Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej) lub międzynarodowy (Europejski Urząd Patentowy – patent europejski). Prawo przyznane jest osobie fizycznej lub prawnej do wyłącznego korzystania z wynalazku na określonym terytorium, przez 20 lat od daty zgłoszenia wynalazku, na warunkach wynikających z ustaw danego kraju lub z konwencji międzynarodowej.

W pytaniu 17.1 i 17.2 należy podać liczbę zgłoszeń wynalazków oraz patentów, nawet jeśli jednostka nie była jedynym zgłaszającym wynalazek do ochrony, bądź jedynym właścicielem patentu.

Dziękujemy za wypełnienie i przesłanie formularza.

 GLÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY , al. Niepodległości 208, 00-925 Warszawa www.stat.gov.pl		
Nazwa i adres jednostki sprawozdawczej	ZD-2 Sprawozdanie z działalności lecniczej zakładów lecnictwa uzdrowiskowego, stacjonarnych zakładów rehabilitacji leczniczej <hr/> za 2016 r.	Portal sprawozdawczy GUS www.stat.gov.pl
Numer REGON zakładu leczniczego podmiotu leczniczego (14 znakowy)		Urząd Statystyczny 31- 223 Kraków ul. Kazimierza Wyki 3
		Termin przekazania: zgodnie z PBSSP 2016 r.

Obowiązek przekazywania danych statystycznych wynika z art. 30 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1068, z późn. zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 lipca 2015 r. w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2016 (Dz. U. poz. 1304, z późn. zm.).

(e-mail sekretariatu jednostki sporządzającej sprawozdanie – WYPEŁNIĆ WIELKIMI LITERAMI)

Dział 1. Dane ogólne – identyfikacyjne kody resortowe

Proszę wypełnić zgodnie z decyzją administracyjną organu prowadzącego rejestr na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 maja 2012 r. w sprawie systemu resortowych kodów identyfikacyjnych oraz szczegółowego sposobu ich nadawania (Dz. U. poz. 594).

<input type="text"/> numer księgi rejestrowej (część I)	<input type="text"/> - <input type="text"/> oznaczenie organu prowadzącego rejestr	<input type="text"/> miejsce położenia zakładu leczniczego/jednostki/komórki organizacyjnej zakładu leczniczego podmiotu leczniczego (część II - TERYT) ^{a)}	
<input type="text"/> kod podmiotu tworzącego (część III) ^{b)}	<input type="text"/> forma organizacyjno-prawna (część IV) ^{c)}	<input type="text"/> kod jednostki organizacyjnej (część V) ^{d)}	<input type="text"/> kod rodzaju działalności leczniczej wykonywanej w zakładzie leczniczym (część VI)

^{a)} 7-znakowy identyfikator jednostki podziału terytorialnego. ^{b)} W przypadku podmiotu leczniczego niebędącego przedsiębiorcą. ^{c)} 4-znakowy kod określający formę organizacyjno-prawną podmiotu wykonującego działalność leczniczą. W przypadku spółki akcyjnej albo spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z udziałem Skarbu Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego, trzeci znak kodu zastępuje się cyfrą 1. W przypadku podmiotu leczniczego, którego działalność statutowa nie ma na celu osiągnięcia zysku, czwarty znak kodu zastępuje się cyfrą 2. ^{d)} 2-znakowy niepowtarzalny kod identyfikujący jednostkę organizacyjną zakładu leczniczego w strukturze organizacyjnej podmiotu leczniczego

Dział 2. Rodzaj zakładu – łóżka

Proszę zaznaczyć jeden rodzaj zakładu oraz w przypadku placówek stacjonarnych podać dane o łóżkach na poszczególnych oddziałach.

Wyszczególnienie	Liczba łóżek ^{a)} w dniu 31 XII	W tym na oddziałach o kodach specjalności komórek		Średnia liczba łóżek ^{a)}
		6100-6701	4280 i 4300– 4311	
0	1	2	3	4
1 Szpital uzdrowiskowy				
2 Szpital uzdrowiskowy dla dzieci				
3 Sanatorium uzdrowiskowe				
4 Sanatorium uzdrowiskowe dla dzieci				
5 Szpital/sanatorium w urządzonym podziemnym wyrobisku górnictwa				
6 Przychodnia uzdrowiskowa	X	X	X	X
7 Zakład przyrodolecznicy	X	X	X	X
8 Zakład przyrodolecznicy funkcjonujący w ramach zakładów wymienionych w pkt 1-6 ^{b)}	X	X	X	X
9 Stacjonarny zakład rehabilitacji leczniczej		X		

^{a)} Łącznie z innymi łóżkami nie ujętymi w kol. 2 i 3 wykorzystywanymi na działalność leczniczą. Łącznie z łóżkami na oddziałach 7400 i 7401, które należy ująć w kol. 1 i 4. ^{b)} Należy zaznaczyć dodatkowo, jeżeli jednostka sporządzająca sprawozdanie wykazuje także działalność zakładu przyrodolecznicy.

Objaśnienia do formularza ZD-2

Sprawozdanie wypełnia podmiot zarejestrowany w Rejestrze Podmiotów Wykonujących Działalność Leczniczą prowadzący działalność leczniczą w zakresie lecznictwa uzdrowiskowego i rehabilitacji stacjonarnej na podstawie: ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1638, z późn. zm.), ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 879, z późn. zm.).

Dział 2. Rodzaj zakładu – łóżka – należy zaznaczyć rodzaj zakładu oraz wykazać dane o łóżkach. W przypadku jednostki sprawozdawczej, w ramach której funkcjonuje zakład przyrodolecznicy, należy dodatkowo zaznaczyć punkt 8. Działalność tego zakładu przyrodoleczniczego powinna być wykazana łącznie z działalnością jednostki sprawozdawczej.

Liczba łóżek według stanu na dzień 31 grudnia powinna być wykazana łącznie z łózkami wydzierżawionymi od innych gestorów, bez łóżek wynajętych innym gestorom. Są to łóżka umieszczone na stałe, zajęte przez kuracjuszy lub przygotowane na ich przyjęcie.

Średnia liczba łóżek – suma liczby łóżek według stanu na koniec poszczególnych miesięcy roku, łącznie z łózkami wydzierżawionymi od innych gestorów, bez łóżek wynajętych innym gestorom, podzielona przez 12.

Kolumna 2 i 3 – łóżka znajdujące się na oddziałach o kodach charakteryzujących specjalność komórki organizacyjnej zakładu leczniczego podmiotu leczniczego (cz. VIII kodu resortowego) określonych w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 maja 2012 r. w sprawie systemu resortowych kodów identyfikacyjnych oraz szczegółowego sposobu ich nadawania.

Dział 3. Przystosowanie jednostek do potrzeb osób niepełnosprawnych – należy zaznaczyć wszystkie przystosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych znajdujące się w zakładzie. Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.

Dział 4. Zabiegi lecznicze – wypełniają zakłady, w których **zabiegi zostały wykonane**. W przypadku przynależności zakładu przyrodoleczniczego do danej jednostki sprawozdawczej (zaznaczony w dziale 2 pkt 8) należy wykazać także zabiegi wykonywane w tym zakładzie.

Dział 5. Działalność placówki

kolumna 3 – dzieci i młodzież poniżej 18 lat (0–17 lat). Wiek podajemy w latach ukończonych.

kolumna 4 – kobiety i mężczyźni w wieku 65 lat i więcej. Wiek podajemy w latach ukończonych.

wiersz 01 – pacjenci/kuracjusze ogółem (w opiece stacjonarnej i ambulatoryjnej). Zachodzi zależność wiersz 01=wiersz 02+wiersz 09.

wiersz 02 – zachodzi zależność wiersz 02=wiersz 04+wiersz 11+wiersz 12+wiersz 13+wiersz 14+wiersz 15.

wiersze 04 i 05 – pacjenci/kuracjusze pełnopłatni, czyli pacjenci/kuracjusze pokrywający całość kosztów leczenia, zakwaterowania, wyżywienia, z własnych środków.

wiersz 06 – pacjenci/kuracjusze korzystający z zabiegów przyrodoleczniczych wymienionych w dziale 4 punkty 1–4.

wiersz 07 – łączna liczba dni leczenia (osobodni) pacjentów/kuracjuszy w opiece stacjonarnej. Dzień przyjęcia i wypisania liczy się jako jeden dzień pobytu. W liczbie tej uwzględnia się również dni pobytu na łózkach czasowo dostawionych.

wiersze 09 i 10 – pacjenci/kuracjusze ambulatoryjni ogółem, w tym z innych zakładów – są to osoby korzystające z usług lub zabiegów leczniczych w trybie ambulatoryjnym. Osobę taką należy wykazać jeden raz, niezależnie od liczby wykonanych zabiegów. Zakład przyrodolecznicy obsługujący inne zakłady, w wierszu 10 – w tym z innych zakładów, wykazuje pacjentów ambulatoryjnych skierowanych z tych zakładów. Jeżeli zakład przyrodolecznicy nie ma własnych pacjentów wówczas wiersz 09=wiersz 10.

wiersz 11 – osoby z potwierdzonymi skierowaniami NFZ na leczenie uzdrowiskowe i rehabilitację uzdrowiskową (ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1793, z późn. zm.)).

wiersze 12 i 13 – dotyczą osób, którym udzielono świadczeń w ramach rehabilitacji rentowej i przedrentowej.

wiersz 14 – dotyczy osób, które uzyskały dofinansowanie z PFRON do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych (ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 2046, z późn. zm.)).

wiersz 16 – wypełniają tylko szpitale sanatoryjne, w których apteka nie jest ogólnodostępna, działa tylko na potrzeby szpitala.

 GLÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY , al. Niepodległości 208, 00-925 Warszawa www.stat.gov.pl		
Nazwa i adres jednostki sprawozdawczej	ZD-3 Sprawozdanie z ambulatoryjnej opieki zdrowotnej <hr/> za 2016 r.	Portal sprawozdawczy GUS www.stat.gov.pl Urząd Statystyczny 31- 223 Kraków ul. Kazimierza Wyki 3
Numer identyfikacyjny – REGON (14-znakowy) jednostki organizacyjnej zakładu leczniczego podmiotu leczniczego / praktyki zawodowej		Termin przekazania: zgodnie z PBSSP 2016 r.

Obowiązek przekazywania danych statystycznych wynika z art. 30 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1068, z późn. zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 lipca 2015 r. w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2016 (Dz. U. poz. 1304, z późn. zm.).

(e-mail sekretariatu dyrektora/prezesa firmy – WYPEŁNIAĆ WIELKIMI LITERAMI)

Sprawozdanie ZD-3 wypełniają podmioty lecznicze/zakłady lecznicze, w których podmiot leczniczy wykonuje działalność leczniczą w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej podstawowej i/lub specjalistycznej. W przypadku praktyk zawodowych wyłącznie praktyki lekarskie indywidualne i indywidualne specjalistyczne oraz grupowe realizujące świadczenia zdrowotne finansowane ze środków publicznych.

Podmiot wykonujący działalność leczniczą/jednostka organizacyjna podmiotu lub zakładu leczniczego, w których podmiot leczniczy wykonuje działalność leczniczą i praktyka zawodowa wypełniają odrębne sprawozdania – każde wyłącznie ze swojej działalności.

Dział 1. Dane ogólne – kody resortowe

Numer księgi rejestrowej podmiotu leczniczego / praktyki zawodowej		oznaczenie organu prowadzącego rejestr	
TERYT jednostki organizacyjnej zakładu leczniczego podmiotu leczniczego / praktyki zawodowej			
Kod podmiotu tworzącego, w przypadku podmiotu leczniczego niebędącego przedsiębiorcą (część III) 2 znakowy			
Kod określający formę organizacyjno-prawną podmiotu wykonującego działalność leczniczą (część IV) 4 znakowy			
Kod resortowy identyfikujący jednostkę organizacyjną (część V systemu resortowych kodów identyfikacyjnych)			
Rodzaj jednostki sprawozdawczej:	Przychodnia przyszpitalna (kod: 1)		
	Inna przychodnia/ośrodek zdrowia/ambulatorium (kod: 2)		
Kod rodzaju praktyki zawodowej (95 lub 96 lub 97 lub 98 lub 99)		kod zawodu lekarza/lekarza dentystry (1 lub 2)	

Zgodnie z decyzją administracyjną organu rejestrowego na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 września 2011 r. w sprawie szczegółowego zakresu danych objętych wpisem do rejestru podmiotów wykonujących działalność leczniczą oraz szczegółowego trybu postępowania w sprawach dokonywania wpisów, zmian w rejestrze oraz wykreśleń z tego rejestru (Dz. U. z 2014 r. poz. 325). **Podmioty/ zakłady lecznicze wykonujące działalność leczniczą** wypełniają rubryki kodu resortowego: numer księgi rejestrowej podmiotu leczniczego, oznaczenie organu prowadzącego rejestr, TERYT, kod podmiotu tworzącego, w przypadku podmiotu leczniczego nie będącego przedsiębiorcą, kod określający formę organizacyjno-prawną podmiotu wykonującego działalność leczniczą i kod identyfikujący jednostkę organizacyjną zakładu leczniczego podmiotu leczniczego.

Dla każdej jednostki organizacyjnej zakładu leczniczego podmiotu leczniczego wykonującego działalność leczniczą w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (udzielającego porad lekarskich i/lub stomatologicznych), powinien być wypełniony **oddzielny** formularz ZD-3 i wpisany faktyczny kod jej położenia (TERYT).

Praktyki zawodowe wypełniają: numer księgi rejestrowej, oznaczenie organu prowadzącego rejestr, TERYT, **rodzaj praktyki zawodowej**, i **kod zawodu** (1 – praktyka wykonywana przez lekarza lub prowadzona przez lekarzy, 2 – praktyka wykonywana przez lekarza dentystry lub prowadzona przez lekarzy dentyistów).

Dla każdego rodzaju praktyki zawodowej udzielającej porad lekarskich powinien być wypełniony **oddzielny** formularz ZD-3 i wpisany faktyczny kod jej położenia (TERYT).

Przystosowanie jednostki do potrzeb osób niepełnosprawnych ^{a)}	1	pochylnia/podjazd/platforma
	2	drzwi automatycznie otwierane
	3	winda
	4	udogodnienia dla osób niewidomych
	5	inne
	6	brak udogodnień

^{a)} Można określić więcej niż jedną odpowiedź.

Dział 2. Podstawowa opieka zdrowotna

Wyszczególnienie		Porady		
		ogółem	w tym porady domowe	
0		1	2	
Poradnia (gabinet) lekarza podstawowej opieki zdrowotnej (kod 0010 - 0011)	porady ogółem	1		
	z liczby ogółem (wiersz 1)	dzieciom i młodzieży w wieku do lat 18	2	
		osobom w wieku 65 lat i więcej	3	
		kobietom ^{a)}	4	
Poradnia (gabinet) podstawowej opieki zdrowotnej (kod 0012-0013)	w tym kobietom w ciąży w zakresie opieki profilaktycznej	5	X	

^{a)} Porady udzielone osobom płci żeńskiej bez względu na wiek.

Dział 3. Specjalistyczna opieka zdrowotna

Rodzaje poradni		Kody resortowe ^{a)}	Liczba poradni (stan w dniu 31 XII)	Porady			
				ogółem	z liczby ogółem		
					dzieciom i młodzieży w wieku do lat 18	osobom w wieku 65 lat i więcej	kobietom ^{b)}
0		1	2	3	4	5	6
Razem lekarskie (wiersze 02–19,22-27)		01	–				
Chorób wewnętrznych		02	1000–1009				
Alergologiczna		03	1010–1017				
Diabetologiczna		04	1020–1021				
Endokrynologiczna		05	1030–1033				
Geriatryczna		06	1060		X		
Kardiologiczna		07	1100–1121				
Nefrologiczna		08	1130–1131				
Dermatologiczna		09	1200–1203				
Neurologiczna		10	1220–1233				
Onkologiczna		11	1240–1251				
Gruźlicy i chorób płuc		12	1270–1277				
Reumatologiczna		13	1280–1281				
Rehabilitacyjna		14	1300–1309				
Chorób zakaźnych		15	1340–1349				
Medycyny sportowej		16	1370–1371			X	
Pediatria		17	1401–1421			X	
Ginekologiczno-położnicza		18	1450–1475				
Chirurgiczne – razem		19	1500–1581, 1630–1631				
w tym	chirurgia urazowo-ortopedyczna	20	1580–1581				
	neurochirurgia	21	1570–1571				
Okulistyczna		22	1600–1605				
Otolaryngologiczna		23	1610–1617				
Urologiczna		24	1640–1641				
Zdrowia psychicznego		25	1700–1711				
Poradnia leczenia uzależnień		26	1740–1747				
Inna (o innej specjalności niewymienionej wyżej)		27	–1999				
Razem stomatologiczne		28	1800–1840				
z liczby razem	stomatologiczna	29	1800				
	chorób błon śluzowych przyzębia	30	1810				
	ortodontyczna	31	1820				
	protetyki stomatologicznej	32	1830				
	chirurgii stomatologicznej	33	1840				

^{a)} Kody według rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 maja 2012 r. w sprawie systemu resortowych kodów identyfikacyjnych oraz szczegółowego sposobu ich nadawania (Dz. U. poz. 594)

^{b)} Porady udzielone osobom płci żeńskiej bez względu na wiek.

Uwaga: Działalność obejmuje wyłącznie porady udzielone przez lekarzy, lekarzy dentyków i psychologów. Nie należy wykazywać porad udzielonych np. przez felcerów, pielęgniarki i fizjoterapeutów.

Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na przygotowanie danych dla potrzeb wypełnienia formularza	1	
Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na wypełnienie formularza	2	

(e-mail osoby sporządzającej sprawozdanie – WYPEŁNIAĆ WIELKIMI LITERAMI)

(imię, nazwisko i telefon osoby sporządzającej sprawozdanie)

(miejscowość, data)

(pieczęć imienna i podpis osoby działającej w imieniu sprawozdawcy)*

*Wymóg opatrzenia pieczęcią dotyczy wyłącznie sprawozdania wnoszonego w postaci papierowej.

GUS GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY, al. Niepodległości 208, 00-925 Warszawa www.stat.gov.pl	
Nazwa i adres jednostki sprawozdawczej	ZD-4 Sprawozdanie z pomocy doraźnej i ratownictwa medycznego za 2016 r.
Numer identyfikacyjny – REGON	Portal sprawozdawczy GUS www.stat.gov.pl Urząd Statystyczny 31-223 Kraków ul. Kazimierza Wyki 3 Termin przekazania: zgodnie z PBSSP 2016 r.

Obowiązek przekazywania danych statystycznych wynika z art. 30 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1068, z późn. zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 lipca 2015 r. w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2016 (Dz. U. poz. 1304, z późn. zm.).

(e-mail sekretariatu jednostki sporządzającej sprawozdanie – WYPELNIAC WIELKIMI LITERAMI)

Dział 1. Dane ogólne**1.1 Podmiot systemu ratownictwa medycznego**

Jednostki sprawozdawcze, dysponenci ratownictwa medycznego lub pomocy doraźnej powinny sporządzać odrębne sprawozdania ZD-4 dla komórek im podległych (oddziały, filie), jeżeli są one zlokalizowane w innej jednostce administracyjnej niż jednostka macierzysta.

DANE REJESTROWE					
nr księgi rejestrowej (część I)	oznaczenie organu rejestrowego	miejsce położenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą/ jednostki organizacyjnej podmiotu (część II – TERYT)	kod podmiotu tworzącego (część III)	forma organizacyjno-prawna podmiotu wykonującego działalność leczniczą (część IV)	kod jednostki organizacyjnej (część V)

Dysponenci jednostki wypełniają wszystkie rubryki kodu resortowego zgodnie z decyzją administracyjną organu rejestrowego.

Część I systemu resortowych kodów identyfikacyjnych stanowi numer księgi rejestrowej w rejestrze podmiotów wykonujących działalność leczniczą. Oznaczenie organu prowadzącego rejestr, składa się z litery „W” oznaczającą wojewodę jako organ prowadzący rejestr oraz kodu województwa.

Część II systemu resortowych kodów identyfikacyjnych stanowi 7-znakowy identyfikator jednostki podziału terytorialnego.

Część III systemu resortowych kodów identyfikacyjnych stanowi 2-znakowy kod podmiotu tworzącego, w przypadku podmiotu leczniczego nie będącego przedsiębiorcą.

Część IV systemu resortowych kodów identyfikacyjnych stanowi 4-znakowy kod określający formę organizacyjno-prawną podmiotu wykonującego działalność leczniczą; w przypadku spółki akcyjnej albo spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z udziałem Skarbu Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego trzeci znak kodu zastępuje się cyfrą 1; w przypadku podmiotu leczniczego, którego działalność statutowa nie ma na celu osiągnięcia zysku czwarty znak kodu zastępuje się cyfrą 2.

Część V systemu resortowych kodów identyfikacyjnych stanowi dwuznakowy niepowtarzalny kod resortowy identyfikujący jednostkę organizacyjną zakładu leczniczego w strukturze organizacyjnej podmiotu leczniczego.

1.2. Centrum Powiadamiania Ratunkowego/Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego

miejsce położenia podmiotu/jednostki TERYT	Centrum Powiadamiania Ratunkowego/Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego		
--	---	--	--

Dysponenci Centrum Powiadamiania Ratunkowego/Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego wypełniają dział 7 pkt 4 (art. 29 ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz. U. z 2016 r. poz. 1868, z późn. zm.)).

Dział 2. Dane ogólne podmiotu wykonującego działalność leczniczą

1	Dysponent jednostki	Wyszczególnienie		Oznaczenie podmiotu	
		0	1.1-1.3 ^{a)}		
		0	Komórka organizacyjna podmiotu macierzystego wymienionego w pkt 1.1.1.–1.3. ^{a)}		
		1.1	Pogotowie ratunkowe		
		1.2	Lotnicze pogotowie ratunkowe		
		1.3	Inny podmiot np. szpital		
				Liczba jednostek	
2	Jednostki systemu ratownictwa medycznego	2.1	Zespoły ratownictwa medycznego	a specjalistyczny (kod 3114, 3154)	
				b podstawowy (kod 3112, 3152)	
		2.2	Lotnicze zespoły ratownictwa medycznego (kod 3210)	a śmigłowiec	
			b samolot		
		2.3	Szpitalny oddział ratunkowy (kod 4902)		
3	Jednostka współpracująca ^{b)}	3.1	Centra urazowe	Ogółem oddziały (wiersze a-g)	
				a	chirurgii ogólnej (kod 4500)
				b	obrażeń wielonarządowych (kod 4590)
				c	ortopedii i traumatologii narządu ruchu
				d	neurochirurgii (kod 4570)
				e	chirurgii ogólnej z profilem neurotraumatologii
				f	chirurgii naczyń (kod 4530)
g	chirurgii ogólnej z profilem chirurgii naczyń				
3.2	Inna jednostka organizacyjna szpitala wyspecjalizowana w zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych niezbędnych dla ratownictwa medycznego	a	izba przyjęć (kod 4900)		
		b	specjalistyczny oddział		
		c	inne		
4	Jednostki pomocy doraźnej	4.1	Lotniczy zespół transportu sanitarnego (kod 3200)	a	śmigłowiec
				b	samolot
		4.2	Lotnicza grupa poszukiwawczo-ratownicza	a	śmigłowiec
				b	samolot
5	Zespoły transportu sanitarnego (kod 9240)		Karetki transportu sanitarnego		

^{a)} Rubrykę tę zakreślają filie, oddziały terenowe dysponenta jednostki wraz z odpowiednim symbolem w pkt 1.1.–1.3.

^{b)} Zakładu leczniczego podmiotu leczniczego zgodnie z art. 32 ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym.

Dział 3. Medyczne działanie ratownicze

Miejsce zdarzenia	Liczba wyjazdów na miejsce zdarzenia	Liczba osób, którym udzielono świadczenia zdrowotnego ogółem	Z kolumny 2			
			kobiety	dzieci i młodzież w wieku do 18 lat	osoby w wieku 65 lat i więcej	liczba osób ogółem ze stwierdzonym zgonem przed podjęciem lub w trakcie czynności ratunkowych
0	1	2	3	4	5	6
Ogółem (suma wierszy 2-6)	1					
Ruch uliczno-drogowy	2					
Praca	3					
Szkoła	4					
Dom	5					
Inne	6					

Dział 4. Świadczenia zdrowotne udzielone w izbie przyjęć/ szpitalnym oddziale ratunkowym w trybie ambulatoryjnym (niezakończone hospitalizacją)

Wyszczególnienie	Liczba osób, którym udzielono świadczenia zdrowotnego ogółem	Liczba porad	Z kolumny 1		
			kobiety	dzieci i młodzież w wieku do 18 lat	osoby w wieku 65 lat i więcej
0	1	2	3	4	5
Ogółem (suma wierszy 02-12)	01				
Świadczenia udzielone w zakresie	ogólnym niezakwalifikowanym do niżej wymienionych	02			
	chorób wewnętrznych	03			
	kardiologii	04			
	chirurgii	05			
	chirurgii urazowo-ortopedycznej	06			
	neurochirurgii	07			
	ginekologii i położnictwa	08			
	pediatrii	09			
	neurologii	10			
	okulistyki	11			
	stomatologii	12			

Dział 5 Działalność stacjonarna szpitalnego oddziału ratunkowego (kod 4902)

Łóżka, stan w dniu 31 XII			Działalność stacjonarna				Leczeni w trybie jednego dnia ^{b)}	Liczba osób ogółem ze stwierdzonym zgonem przed podjęciem lub w trakcie czynności ratunkowych (z kol. 4 i 8)
ogółem	z kol. 1		ogółem	z kol. 4		osobodni leczenia ^{a)}		
	dla dzieci i młodzieży w wieku do 18 lat	udostępnione klinikom		dzieci i młodzież w wieku do 18 lat	osoby w wieku 65 lat i więcej			
1	2	3	4	5	6	7	8	9

^{a)} **Osobodzień** – jest to jednostka kalkulacyjna (sprawozdawcza) obejmująca świadczenia diagnostyczne, terapeutyczne, rehabilitacyjne i pielęgnacyjne udzielone w ciągu jednego dnia pobytu pacjenta w oddziale całodobowym, dziennym. Osobodni leczenia należy podać w przypadku, gdy pacjent przebywał na oddziale więcej niż dobę. Dzień przyjęcia i wypisu należy liczyć jako jeden osobodzień, z wyjątkiem oddziałów dziennych.

^{b)} **Leczenie jednego dnia** – udzielanie świadczeń gwarantowanych świadczeniobiocy z zamiarem zakończenia ich udzielania w okresie nieprzekraczającym 24 godzin wynika z rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 22 listopada 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu leczenia szpitalnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 694, z późn. zm.).

Objaśnienia do formularza

Sprawozdanie dotyczący Systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne, które zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym ma za zadanie podejmowanie medycznych działań ratowniczych wobec każdej osoby znajdującej się w stanie nagłego zagrożenia życia lub zdrowia oraz zapewnienie utrzymania gotowości jednostek systemu.

Usługi medyczne udzielane pacjentom przez lekarzy (w nagłych wypadkach) świadczone poza ustalonymi godzinami pracy zakładów (np. w nocy) oraz prywatne porady lekarskie udzielane w domu chorego czy w miejscu wezwania, w tym Nocna Pomoc Lekarska, **nie mogą być traktowane** jako medyczne działania ratownicze w myśl ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym.

Wiek osób, którym udzielono świadczenia, liczy się w latach ukończonych (działy 3, 4, 5 i 6 formularza).

Kobiety – osoby płci żeńskiej, bez względu na wiek.

Dział 1

Resortowe kody identyfikacyjne, zwane dalej „kodami resortowymi”, nadawane są na podstawie informacji będących podstawą do wpisania do rejestru zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 maja 2012 r. w sprawie systemu resortowych kodów identyfikacyjnych oraz szczegółowego sposobu ich nadawania (Dz. U. poz. 594).

Centrum Powiadamiania Ratunkowego/Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego wypełnia cechy adresowe zgodnie z miejscem położenia zakładu oraz symbol 1 dla CPR, symbol 2 dla WCZK.

Dział 2

pkt 1. **Dysponent jednostki** – należy wstawić znak „X” w odpowiedniej kolumnie.

Dysponent jednostki – podmiot wykonujący działalność leczniczą, w którego skład wchodzi **jednostka systemu**, do której zaliczamy szpitalne oddziały ratunkowe, zespoły ratownictwa medycznego, lotnicze zespoły ratownictwa medycznego oraz jednostki organizacyjne szpitali wyspecjalizowanych w zakresie udzielania świadczeń niezbędnych dla ratownictwa medycznego, jako współpracujące z systemem.

Dysponent jednostki powinien sporządzać odrębne sprawozdania dla komórek jemu podległych (np. oddziały, filie), jeżeli te komórki są zlokalizowane w innej jednostce administracyjnej niż jednostka macierzysta, zakreślając wiersz 0 w dziale 2 pkt 1 oraz znak „X” w odpowiednim punkcie pkt 1.1.– pkt 1.3.

pkt 2. **Jednostki systemu ratownictwa medycznego** w pkt 2.1., pkt 2.2., pkt 2.3. jednostka może dokonać więcej niż jednego zakreślenia.

pkt 2.1. **Zespoły ratownictwa medycznego** – są to jednostki systemu podejmujące medyczne czynności ratunkowe w warunkach pozaszpitalnych, spełniające wymagania określone w ww. ustawie z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym.

pkt 2.3. **Szpitalny oddział ratunkowy** – jest to komórka organizacyjna szpitala w rozumieniu przepisów o działalności leczniczej, stanowiąca równocześnie jednostkę systemu, udzielająca świadczeń opieki zdrowotnej osobom w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego, spełniająca wymagania określone w ustawie z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym.

pkt 3. **Jednostka współpracująca** – jest to centrum urazowe lub inna jednostka organizacyjna szpitala wyspecjalizowana w zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych niezbędnych dla ratownictwa medycznego, która została ujęta w sporządzonym przez wojewodę planie działania systemu.

pkt 3.1.a-g. **Centra urazowe** – w centrum urazowym udzielane są świadczenia zdrowotne (o których mowa w art. 39c ust. 1 ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym) pacjentowi urazowemu przez zespół lekarzy posiadających tytuł specjalisty, zwany dalej „zespołem urazowym”. Centrum urazowe:

- 1) Zabezpiecza w zakresie świadczeń zdrowotnych, o których mowa w art. 39c ust. 1 ww. ustawy,
- 2) Współpracuje z publiczną uczelnią, o której mowa w art. 94 ust. 3 pkt 6 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2016 r. poz. 1842, z późn. zm.);
- 3) Zapewnia działanie w swojej strukturze specjalistycznych oddziałów zabiegowych i pracowni diagnostycznych:
  - a) oddziału anestezjologii i intensywnej terapii, zapewniającego gotowość co najmniej dwóch stanowisk intensywnej terapii do udzielania świadczeń zdrowotnych pacjentowi urazowemu,
  - b) bloku operacyjnego zapewniającego stałą gotowość co najmniej jednej sali operacyjnej do udzielania świadczeń zdrowotnych pacjentowi urazowemu,
  - c) pracowni endoskopii diagnostycznej i zabiegowej, czynnej całą dobę,
  - d) oddziałów w szczególności:
    - chirurgii ogólnej lub obrażeń wielonarządowych,
    - ortopedii i traumatologii narządu ruchu,
    - neurochirurgii i chirurgii ogólnej z profilem neurotraumatologii,
    - chirurgii naczyń lub chirurgii ogólnej z profilem chirurgii naczyń (art. 39a i 39b ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym).

pkt 3.2.a. **Izba przyjęć** – zespół pomieszczeń, w których dokonuje się rejestracji i badania lekarskiego pacjentów przybyłych/przywiezionych ze skierowaniem na leczenie szpitalne lub w wyniku nagłego zdarzenia. W następstwie badania lekarskiego lekarz może skierować pacjenta do oddziału szpitalnego lub orzec, iż stan chorego nie wymaga hospitalizacji i skierować go do leczenia ambulatoryjnego. Może ona również udzielić doraźnej jednorazowej pomocy.

Szpitalny oddział ratunkowy, centrum urazowe oraz jednostka organizacyjna szpitala wyspecjalizowana w zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych niezbędnych dla ratownictwa medycznego niezwłocznie udzielają niezbędnych świadczeń opieki zdrowotnej pacjentowi urazowemu albo osobie w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego.

pkt 3.2.b. **Specjalistyczny oddział** – oddział szpitala ujęty w wojewódzkim planie działania systemu, zgodnie z odrębnymi przepisami ww. ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym, udzielający świadczeń medycznych.

pkt 3.2.c. **Inne** – udzielanie świadczeń medycznych w ramach ratownictwa medycznego w innych - niż wymienione w Dziale 2 w pkt 2.3.; pkt 3.1.a-g oraz w Dziale 3 w pkt 3.2.a i b – komórkach organizacyjnych szpitala.

pkt 4. **Jednostki pomocy doraźnej** dotyczy działalności zgodnej z art. 33 ust. 2 ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym, w razie konieczności szpital, w którym znajduje się szpitalny oddział ratunkowy, centrum urazowe lub jednostka organizacyjna szpitala wyspecjalizowana w zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych niezbędnych dla ratownictwa medycznego, zapewnia niezwłoczny transport sanitarny pacjenta urazowego albo osoby w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego do najbliższego zakładu leczniczego podmiotu leczniczego udzielającego świadczeń opieki zdrowotnej w odpowiednim zakresie.

pkt 5. **Zespoły transportu sanitarnego** – przewóz osób albo materiałów biologicznych i materiałów wykorzystywanych do udzielania świadczeń zdrowotnych, wymagających specjalnych warunków transportu. Wykonywany jest specjalistycznymi środkami transportu lądowego, wodnego i lotniczego zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1793, z późn. zm.).

Dział 3

1. Kolumna 1 **Liczba wyjazdów na miejsce zdarzenia** musi być mniejsza lub równa liczbie osób, którym udzielono świadczenia (kolumna 2). Podczas jednego wyjazdu mogą być udzielone medyczne czynności ratunkowe jednej lub kilku osobom. Do liczby wyjazdów, nie należy wliczać wyjazdów w których nie udzielono świadczenia (tzw. puste wyjazdy).

2. Kolumna 4 **dzieci i młodzież poniżej 18 lat (0 – 17)**. Wiek podajemy w latach ukończonych.

3. Wiersz 6 **Inne** – z uwagi na występowanie sytuacji w stanie zdrowia pacjenta typu utrata przytomności czy zasłabnięcie, które może mieć miejsce poza domem chorego, np. na ulicy, w kościele, sklepie itp., osoby, którym udzielono medycznych czynności ratunkowych należy wykazać w tym wierszu.

Dział 4

Wypełniają jednostki, które zakreśliły w dziale 2 odpowiedź w punktach: 2.3. lub 3.2.a i c.

Dział ten dotyczy świadczeń medycznych udzielonych w trybie ambulatoryjnym w: ambulatorium, izbie przyjęć szpitala, szpitalnym oddziale ratunkowym – jako jednostek systemu – dla których organem założycielskim jest podmiot zarejestrowany w rejestrze (ewidencji) jednostek systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne prowadzonym przez wojewodę.

Dział 5

Wypełniają jednostki, które w dziale 2 zakreśliły pkt 2.3.

Dział 6

Wiersze od 1 do 8 wypełniają jednostki, które zakreśliły w dziale 2 pkt 3.1.a-g.

Wiersz 9 wypełniają jednostki, które zakreśliły w dziale 2 pkt 3.2.b.

Dział 7

Dotyczy osób zatrudnionych w systemie, dla których jest to główne miejsce pracy lub dodatkowe miejsce pracy (patrz odnośnik ^{a)}), (wg liczby osób), (dział 7 pkt 1, 2, 3, 4).

1. **Lekarz systemu** – lekarz posiadający tytuł specjalisty w dziedzinie medycyny ratunkowej albo lekarz, który ukończył co najmniej drugi rok specjalizacji w dziedzinie medycyny ratunkowej, z zastrzeżeniem art. 57 ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym, która mówi, iż do dnia 31 grudnia 2020 r. lekarzem systemu może być lekarz posiadający specjalizację lub tytuł specjalisty albo który ukończył co najmniej drugi rok specjalizacji w dziedzinie: anestezjologii i intensywnej terapii, chorób wewnętrznych, chirurgii ogólnej, chirurgii dziecięcej, ortopedii i traumatologii narządu ruchu, ortopedii i traumatologii lub pediatrii.

2. **Pielęgniarka systemu** – pielęgniarka posiadająca tytuł specjalisty lub specjalizująca się w dziedzinie pielęgniarstwa ratunkowego, anestezjologii i intensywnej opieki, chirurgii, kardiologii, pediatrii, a także pielęgniarka posiadająca ukończony kurs kwalifikacyjny w dziedzinie pielęgniarstwa ratunkowego, anestezjologii i intensywnej opieki, chirurgii, kardiologii, pediatrii oraz posiadająca co najmniej 3-letni staż pracy w tych oddziałach. Przez pielęgniarkę rozumiemy także pielęgniarkę.

3. **Ratownik medyczny** jest to osoba spełniająca wymagania określone w art. 10 ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym.

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, ul. Wspólna 1/3, 00-529 Warszawa 53		1/10
MN-01 Sprawozdanie o działalności badawczej i rozwojowej w dziedzinie biotechnologii za rok 2016		Portal sprawozdawczy GUS portal.stat.gov.pl Urząd Statystyczny w Szczecinie 70-530 Szczecin ul. Matejki 22 Termin przekazania: zgodnie z PBSSP 2016 r.

Obowiązek przekazywania danych statystycznych wynika z art. 30 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1068, z późn. zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 lipca 2015 r. w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2016 (Dz. U. poz. 1304, z późn. zm.).

(e-mail sekretariatu jednostki sporządzającej sprawozdanie – WYPEŁNIAĆ WIELKIMI LITERAMI)

Dane o jednostce^{a)}

Pełna nazwa ^{b)}	01			
	02			
	03			
	04			
REGON				PKD 2007 ^{d)}
Rodzaj jednostki ^{c)}	Jednostka naukowa PAN	Instytut badawczy	Szkoła wyższa	Inna
	☐	☐	☐	☐

^{a)} W przypadku szkół wyższych jednostką sprawozdawczą jest wydział.

^{b)} Należy podać pełną nazwę jednostki z uwzględnieniem wszystkich jej składników.

W przypadku nazwy hierarchicznej, np. dla jednostki wyższej uczelni, należy wpisać każdy poziom nazwy w innym wierszu, zaczynając od najwyższego poziomu.

Dla katedry szkoły wyższej pełna nazwa powinna wyglądać następująco:

wiersz 01: nazwa uczelni,

wiersz 02: nazwa wydziału,

wiersz 03: nazwa instytutu (jeśli jest nadrzędny w stosunku do katedry),

wiersz 04: nazwa katedry (nazwy katedr).

^{c)} Należy krzyżykiem zaznaczyć właściwy rodzaj jednostki.

^{d)} Polska Klasyfikacja Działalności (PKD2007) wprowadzona rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) (Dz. U. poz. 1885, z późn. zm.).

Co to jest biotechnologia?

Interdyscyplinarna dziedzina nauki i techniki zajmująca się zmianą materii żywej i nieożywionej poprzez wykorzystanie organizmów żywych, ich części, bądź pochodzących od nich produktów, a także modeli procesów biologicznych w celu tworzenia wiedzy, dóbr i usług (MNiSzW, 2007).

1. Działalność B+R w dziedzinie biotechnologii

Rodzaje stosowanych technik w biotechnologii ^{a)}		Czy w jednostce w roku 2016 wykorzystywano metody biotechnologiczne do prowadzenia			
		badania podstawowych	badania stosowanych i badań przemysłowych ^{b)}	prac rozwojowych	czy jednostka ma zamiar wykorzystywać metody biotechnologiczne w ciągu następnych 3 lat?
0		1	2	3	4
DNA/RNA – genomika, farmakogenomika, sondy DNA, inżynieria genetyczna, sekwencjonowanie/synteza/amplifikacja DNA/RNA, ekspresja genów, technologia antysensowna	01	☐	☐	☐	☐
Białka i inne cząstki – sekwencjonowanie/synteza/inżynieria białek i peptydów, poprawa metod transportu dużych cząsteczek leków, proteomika, izolacja i oczyszczanie, przekazywanie sygnałów, identyfikacja receptorów komórkowych	02	☐	☐	☐	☐
Komórki, kultury komórkowe i inżynieria komórkowa – kultury komórkowe i tkankowe, inżynieria tkankowa, fuzja komórkowa, szczepionki i immunizacja, manipulacje na zarodkach	03	☐	☐	☐	☐
Techniki procesów biotechnologicznych – biosynteza z wykorzystaniem bioreaktorów, bioinżynieria, biokataliza, bioprosesowanie, biolugowanie, biospulchnianie, wybielanie za pomocą środków biologicznych, bioodsierczanie, bioremediacja, biofiltracja	04	☐	☐	☐	☐
Geny i wektory RNA – terapia genowa, wektory wirusowe	05	☐	☐	☐	☐
Bioinformatyka – tworzenie genomowych/białkowych baz danych, modelowanie złożonych procesów biologicznych, biologia systemowa	06	☐	☐	☐	☐
Nanobiotechnologia – zastosowanie narzędzi i procesów nano-/mikroproduktów do konstrukcji urządzeń do badań biosystemów oraz w transporcie leków, udoskonalenia diagnostyki itd.	07	☐	☐	☐	☐
Inne (wymienić techniki nie ujęte w wierszach 01-07): <div style="border: 1px solid black; height: 20px; width: 100%;"></div>	08	☐	☐	☐	☐

Objaśnienie: Prosimy o wpisanie znaku X w odpowiednich wierszach w rubrykach

Jeśli zaznaczono „X” w przynajmniej jednym wierszu w kolumnach 1, 2 lub 3 → prosimy przejść do działu 2.

Jeśli nie zaznaczono „X” w żadnym z wierszy kolumn 1, 2 lub 3 → prosimy przejść do działu 11.

^{a)} Patrz załącznik 2.

^{b)} Pojęcia określone w art. 2 pkt 3 lit. c ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki (Dz. U. z 2016 r. poz. 2045, z późn. zm.).

2. Prowadzona działalność B+R według obszarów zastosowań biotechnologii

Obszar zastosowania biotechnologii		Działalność B+R	Próby przedkliniczne/ produkcja próbna
0		1	2
Ochrona zdrowia ludzi – terapie z zastosowaniem związków wielkocząsteczkowych, produkcja przeciwciał monoklonalnych z wykorzystaniem technologii rDNA	01	☐	☐
Ochrona zdrowia ludzi – inne terapie, sztuczne substraty, diagnostyka i technologie wprowadzania leków itd.	02	☐	☐
Ochrona zdrowia zwierząt – tak jak w wierszu 01 i 02 w zakresie ochrony zdrowia zwierząt	03	☐	☐
Genetycznie modyfikowana biotechnologia rolnicza – nowe odmiany GM roślin, zwierząt i mikroorganizmów	04	☐	☐
Niegenetycznie modyfikowana biotechnologia rolnicza – rozwój nowych odmian niegenetycznie modyfikowanych roślin, zwierząt lub mikroorganizmów z zastosowaniem technik biotechnologicznych, biopestycydowe kontrole itd.	05	☐	☐
Odzyskiwanie naturalnych surowców i produkty leśne – energia, kopalnictwo, produkty leśne itd.	06	☐	☐
Środowisko – diagnostyka, bioremediacja, usuwanie odpadów, czysta produkcja itd.	07	☐	☐
Przetwarzanie przemysłowe – żywność, kosmetyki, paliwa, dział chemikalia (np. enzymy), tworzywa sztuczne itd.	08	☐	☐
Bioinformatyka – tworzenie genomowych /białkowych baz danych, modelowanie złożonych procesów biologicznych, biologia systemowa itd.	09	☐	☐
Niespecyficzne zastosowania – wyposażenie dla laboratoriów	10	☐	☐
Inne (wymień jakie): <div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%; margin-top: 5px;"></div>	11	☐	☐

Objaśnienie: Prosimy o wpisanie znaku X w odpowiednich wierszach w rubrykach

3. Finansowanie działalności B+R w dziedzinie biotechnologii realizowanej w jednostce sprawozdawczej w 2016 r. (nakłady wewnętrzne)

Wyszczególnienie			w tysiącach zł z jednym znakiem po przecinku	
Nakłady wewnętrzne faktycznie poniesione (bez amortyzacji środków trwałych) (wiersz 1 = wiersz 1.1+1.2)		1		
z tego nakłady na	inwestycyjne	1.1		
	bieżące	1.2		
	w tym	1.2.1		
osobowe				
Z nakładów wewnętrznych (wiersz 1) przypada na środki własne		2		
Z nakładów wewnętrznych (wiersz 1) przypada na środki otrzymane od podmiotów krajowych	ogółem	3		
	instytucji dysponujących środkami publicznymi	3.1		
	przedsiębiorstw	3.2		
	jednostek naukowych PAN i instytutów badawczych	3.3		
	szkół wyższych	3.4		
prywatnych instytucji niekomercyjnych	3.5			
Z nakładów wewnętrznych (wiersz 1) przypada na środki otrzymane od podmiotów zagranicznych	ogółem	4		
	Komisji Europejskiej	4.1		
	organizacji międzynarodowych i instytucji zagranicznych	4.2		
	przedsiębiorstw	4.3		
	szkół wyższych	4.4		
prywatnych instytucji niekomercyjnych	4.5			
Z nakładów bieżących (wiersz 1.2) przypada na rodzaje badań	badania	podstawowe	5	
		stosowane i przemysłowe	6	
	prace rozwojowe		7	
Z nakładów ogółem (wiersz 1) przypada na obszary zastosowań biotechnologii	ochrona zdrowia ludzi		8	
	ochrona zdrowia zwierząt		9	
	biotechnologia rolnicza		10	
	odzyskiwanie naturalnych surowców i produkty leśne		11	
	środowisko		12	
	przetwarzanie przemysłowe		13	
	bioinformatyka		14	
	niespecyficzne zastosowania		15	
inne		16		

4. Sprzedaż wyników prac B+R (wiedzy, dóbr i usług) w dziedzinie biotechnologii

Wyszczególnienie		w tysiącach zł z jednym znakiem po przecinku	
Przychody ze sprzedaży wyników prac B+R w dziedzinie biotechnologii		1	
Nakłady na wytworzenie sprzedanych wyników prac B+R w dziedzinie biotechnologii (wiersz 2 = wiersze 2.1+2.2+2.3+2.4+2.5+2.6+2.7+2.8)		2	
Z nakładów ogółem wydatkowanych na wytworzenie sprzedanych wyników prac B+R w dziedzinie biotechnologii przypada na środki	budżetowe	2.1	
	Unii Europejskiej, w tym fundusze strukturalne i programy ramowe UE	2.2	
	organizacji międzynarodowych i instytucji zagranicznych	2.3	
	przedsiębiorstw	2.4	
	własne	2.5	
	jednostek naukowych PAN i instytutów badawczych	2.6	
	szkół wyższych	2.7	
	prywatnych instytucji niekomercyjnych	2.8	

5. Personel w działalności B+R w dziedzinie biotechnologii według grup zawodów

Wyszczególnienie			Ogółem	Z tego		
				personel wykonujący prace naukowo-badawcze	technicy i pracownicy równorzędni	pozostały personel
0			1	2	3	4
Liczba osób (stan w dniu 31 XII 2016 r.)	ogółem	1				
	w tym kobiet	1.1				
Liczba ekwiwalentów pełnego czasu pracy (EPC) ^{a)}	ogółem	2				
	w tym kobiet	2.1				

^{a)} Należy podać liczby z dwoma miejscami po przecinku

6. Personel w działalności B+R w dziedzinie biotechnologii według wykształcenia

Wyszczególnienie			Liczba osób (stan w dniu 31 XII 2016 r.)
Ogółem	Ogółem (wiersze 2+3+4+5+6)	1	
	w tym kobiet (wiersze 2.1+3.1+4.1+5.1+6.1)	1.1	
Z tytułem naukowym profesora	ogółem	2	
	w tym kobiet	2.1	
Ze stopniem naukowym	doktora habilitowanego	ogółem	3
		w tym kobiet	3.1
	doktora	ogółem	4
		w tym kobiet	4.1
Z wykształceniem	wyższym (z tytułem zawodowym magistra, inżyniera, lekarza, licencjata)	ogółem	5
		w tym kobiet	5.1
	pozostałym	ogółem	6
		w tym kobiet	6.1

7. Zgłoszone wynalazki i uzyskane patenty w dziedzinie biotechnologii

Wyszczególnienie		Liczba
0		1
Liczba zgłoszeń wynalazków dokonanych przez jednostkę w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej w 2016 r.	01	
Ile spośród wykazanych w wierszu 01 zgłoszeń wynalazków jednostka planuje dokonać w zagranicznych urzędach patentowych?	02	
Liczba zgłoszeń wynalazków dokonanych w zagranicznych urzędach patentowych w 2016 r.	03	
Liczba patentów uzyskanych w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej w 2016 r.	04	
Liczba patentów uzyskanych w zagranicznych urzędach patentowych w 2016 r.	05	

8. Stopnie naukowe uzyskane przez pracujących w działalności B+R w dyscyplinie biotechnologia

Stopień naukowy	Wiek (lat)	Liczba stopni naukowych w dyscyplinie biotechnologia ^{a)} z podziałem na dziedzinę nauki i sztuki									
		ogółem	z tego				w tym kobiet	z tego			
			biologiczne	chemiczne	rolnicze	techniczne		biologiczne	chemiczne	rolnicze	techniczne
0		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
dr	ogółem	01									
	z tego	34 lata i mniej	02								
		35-44	03								
		45 lat i więcej	04								
dr hab.	ogółem	05									
	z tego	39 lat i mniej	06								
		40-49	07								
		50 lat i więcej	08								

^{a)} Według rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 8 sierpnia 2011 r. w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych (Dz. U. poz. 1065).

9. Liczba publikacji w czasopismach znajdujących się na liście publikowanej przez Instytut Informacji Naukowej w Filadelfii w dziedzinie biotechnologii

Liczba publikacji w dziedzinie biotechnologii w czasopismach znajdujących się na liście publikowanej przez Instytut Informacji Naukowej w Filadelfii	
--	--

10. Współpraca badawcza (partnerska) w działalności B+R w dziedzinie biotechnologii według obszaru zastosowania biotechnologii

Wyszczególnienie		Instytucje partnerskie z sektora:				
		przedsiębiorstw	rządowego i samorządowego	szkolnictwa wyższego	prywatnych instytucji niekomercyjnych	zagranica
0		1	2	3	4	5
ochrona zdrowia ludzi	01					
ochrona zdrowia zwierząt	02					
genetycznie modyfikowana biotechnologia rolnicza	03					
niegenetycznie modyfikowana biotechnologia rolnicza	04					
odzyskiwanie naturalnych surowców i produkty leśne	05					
środowisko	06					
przetwarzanie przemysłowe	07					
bioinformatyka	08					
niespecyficzne zastosowania	09					
inne	10					

Objaśnienie: prosimy wpisać liczbę instytucji partnerskich w odpowiednich wierszach i rubrykach

11. Finansowanie działalności B+R w dziedzinie biotechnologii realizowanej poza jednostką sprawozdawczą w 2016 r.

Wyszczególnienie		w tysiącach zł z jednym znakiem po przecinku	
Środki przekazane ogółem (wiersze 02+03+04+05+06+07+08)		01	
w tym przypada na środki przekazane	jednostkom naukowym PAN	02	
	instytutom badawczym	03	
	szkołom wyższym	04	
	przedsiębiorstwom	05	
	prywatnym instytucjom niekomercyjnym	06	
	podmiotom zagranicznym	07	
	pozostałym jednostkom	08	

12. Zakup patentów i licencji z dziedziny biotechnologii

Wyszczególnienie		Liczba	
Ogółem patenty i licencje		01	
z tego	dostawcy krajowi	02	
	dostawcy zagraniczni	03	

12. Komentarz

Dziękujemy za wypełnienie formularza. Prosimy o ewentualny komentarz odnoszący się do powyżej wypełnionego formularza i sugestie dotyczące jego modyfikacji.

Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na przygotowanie danych dla potrzeb wypełnienia formularza	1	
Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na wypełnienie formularza	2	

13. Dane o osobie odpowiedzialnej za wypełnienie formularza

Imię i nazwisko	
Stanowisko	
E-mail	
Telefon	
Data i podpis	

Załącznik nr 2

Techniki stosowane w biotechnologii**Słownik pojęć stosowanych w wyliczającej definicji biotechnologii****1. DNA/RNA: genomika farmakogenomika, sondy genowe, inżynieria genetyczna, sekwencjonowanie/synteza/amplifikacja DNA/RNA, profile ekspresji genów oraz wykorzystanie technologii antysensownej.**

Genomika/farmakogenomika: obejmuje badania genów i ich funkcji. Postępy w dziedzinie genomiki, poczynione dzięki projektowi poznania ludzkiego genomu (ang. Human Genome Project, HUGO Project) oraz innym badaniom genomu prowadzonym na roślinach, zwierzętach i mikroorganizmach, przyczyniły się do lepszego zrozumienia molekularnych mechanizmów genomów. Genomika stanowi bodziec do odkrywania produktów wykorzystywanych w obszarze ochrony zdrowia poprzez ujawnienie tysięcy nowych biologicznych właściwości, wykorzystywanych przy opracowywaniu leków oraz poprzez rozpoznawanie innowacyjnych rozwiązań w projektowaniu nowych leków, szczepionek i doskonaleniu diagnostyki DNA. Środki lecznicze oparte na genomice obejmują zarówno leki proteinowe jak i leki o niewielkich cząsteczkach. Genomika jest także wykorzystywana w programach hodowli roślin i zwierząt.

Sondy genowe/markery DNA: fragmenty DNA o znanej strukturze lub funkcji, oznaczane za pomocą radioaktywnych izotopów, barwników lub enzymów i mogą zostać wykorzystane do wykrywania obecności specyficznych sekwencji zasad w innej cząsteczce DNA lub RNA.

Inżynieria genetyczna: zmiany w materiale genetycznym komórek lub organizmów, w celu usposobienia ich do produkcji nowych substancji lub do pełnienia nowych funkcji.

Sekwencjonowanie DNA/RNA: określanie kolejności nukleotydów (tj. sekwencji zasad) w cząsteczce DNA lub RNA.

Synteza DNA/RNA: łączenie nukleotydów w celu uformowania DNA lub RNA. Synteza *in vivo* z reguły polega na replikacji DNA, ale może występować także w procesach naprawczych. W szczególnych przypadkach, dotyczących retrowirusów, replikacja (synteza) DNA odbywa się na matrycy RNA.

Amplifikacja DNA/RNA: to proces polegający na zwiększeniu liczby kopii danego genu lub sekwencji genów pochodnych.

Inne: Istnieje wiele dziedzin, w zakresie których prowadzone są badania RNA, włączając RNAi (interferencja RNA) i siRNA, opierające się na wykorzystaniu technologii rekombinacji do produkcji sekwencji RNA, w celu zahamowania ekspresji genu. W analizie profilu ekspresji genu wykorzystuje się mikromacierze DNA lub chipy DNA.

2. BIAŁKA I INNE CZĄSTKI: sekwencjonowanie/synteza/inżynieria białek i peptydów (włączając duże cząsteczki hormonów), poprawa metod transportu dużych cząsteczek leków, proteomika, izolacja i oczyszczanie białek, białka sygnałowe, identyfikacja receptorów komórkowych.

Peptydy/sekwencjonowanie białek: określanie kolejności aminokwasów w białkach lub peptydach.

Synteza peptydów: proces polegający na połączeniu dwóch lub większej liczby cząsteczek aminokwasów za pomocą wiązania peptydowego.

Inżynieria białek: selektywne, zamierzone projektowanie i synteza białek. Proces ma na celu podjęcie przez nowopowstałe białko pożądanej (nowej) funkcji. Inżynieria białek jest realizowana poprzez zmianę lub zmianę kolejności pojedynczego aminokwasu w pierwotnej budowie białka. Można tego dokonać za pomocą chemicznej syntezy lub technologii rekombinacji DNA (tj. inżynierii genetycznej). „Inżynierowie białek” (inżynierowie genetyczni) wykorzystują technologie rekombinacji DNA do zmiany określonego nukleotydu w triplecie w DNA komórki. Proces stwarza nadzieję, że otrzymany kodon DNA z innym (nowym) aminokwasem w pożądanym położeniu w białku, zostanie wyprodukowany przez komórkę.

Proteomika: zajmuje się analizą ekspresji, funkcji i zależności pomiędzy białkami w organizmie.

Białka sygnałowe: odpowiadają za analizę cząsteczek sygnałowych (przenoszących sygnały) takich jak cytokiny, chemokiny, czynniki transkrypcyjne, białka cyklu komórkowego i neurotransmitery.

Receptory komórkowe: a) białka powierzchniowe - struktury (o budowie typowej dla białka) znajdują się w błonie komórkowej (na jej powierzchni), ściśle wiążą specyficzne cząsteczki (cząsteczki organiczne, białka, wirusy itd.). b) białka integralne - niektóre receptory (występują stosunkowo rzadko), znajdują się wewnątrz komórek. Zarówno białka powierzchniowe, jak i integralne to receptory pośredniczące w przekazywaniu informacji (tj. sygnału) do komórki.

3. KOMÓRKI, KULTURY KOMÓRKOWE I INŻYNIERIA KOMÓRKOWA: kultury komórkowe/tkankowe, inżynieria tkankowa (w tym rusztowania tkankowe, inżynieria biomedyczna), fuzja komórkowa, szczepionki/stymulanty immunologiczne, manipulacje na zarodkach.

Hodowla i manipulacja na komórkach/tkankach/zarodkach: obejmują wzrost komórek, tkanek lub komórek embrionalnych w warunkach laboratoryjnych.

Inżynieria tkankowa: dotyczy technologii wykorzystywanych do indukcji:

– (wstrzykniętych) komórek wątroby, chrząstki, itd., (w organizmie biorcy) do wzrostu oraz uformowania zastępujących (integralnych) tkanek.

– (istniejących) komórek w organizmie, pobudzonych do wzrostu i uformowania pożądanej tkanki, poprzez precyzyjne wstrzyknięcie odpowiedniego związku (np. niektórych czynników wzrostu, hormonów wzrostu, komórek macierzystych itd.).

– wzrostu tkanek i organów w warunkach laboratoryjnych w celu zastąpienia lub poprawy funkcjonowania wadliwych lub uszkodzonych części ciała (np. hodowla tkankowa do przeszczepów skóry).

Fuzja komórkowa: polega na połączeniu zawartości dwóch lub większej liczby komórek w celu utworzenia jednej komórki. Przykładem tego typu procesu jest zapłodnienie.

Szczepionki/stymulanty immunologiczne: to preparaty zawierające antygen mający w składzie organizm chorobotwórczy (zabity lub osłabiony) w całości lub części, stosowany do nabycia odporności przeciwko chorobie, którą powoduje. Szczepionki mogą być preparatami pochodzenia naturalnego, syntetycznego lub wytworzonymi z wykorzystaniem technologii rekombinacji DNA.

4. TECHNIKI PROCESÓW BIOTECHNOLOGICZNYCH: biosynteza (fermentacja) z wykorzystaniem bioreaktorów, bioprosowanie, biolugowanie, biorozwłóknianie, biowybielanie, bioodsiarczanie, biremediacja, biofiltracja i fitoremediacja.

Bioreaktory: to naczynia, które umożliwiają komórkom, fragmentom komórek bądź enzymom przeprowadzenie reakcji biologicznych. Często proces przebiega w zbiorniku fermentacyjnym i dotyczy komórek lub mikroorganizmów.

Bioprosowanie: to działanie, w wyniku którego żywe komórki lub ich części zostają użyte do wytworzenia produktu, w szczególności produktów biologicznych powstałych przy wykorzystaniu inżynierii genetycznej do celów komercyjnych.

Biolugowanie: proces, w którym metale są przetwarzane do postaci rozpuszczalnej przy wykorzystaniu właściwości organizmów żywych, takich jak bakterie czy grzyby.

Biorozwłóknianie (bioroztwarzania): wykorzystanie właściwości mikroorganizmów w celu rozkładu (roztwarzania) włókna drzewnego stosowanego do produkcji masy celulozowej.

Biowybielanie: wykorzystanie właściwości mikroorganizmów do wybielania (bielenia) masy celulozowej.

Bioodsiarczanie: wykorzystanie specyficznych mikroorganizmów w celu przekształcenia szkodliwych związków siarki na związki o mniejszej szkodliwości.

Bioremediacja(bioodzysk)/biofiltracja/fitoremediacja: są to procesy bazujące na wykorzystaniu organizmów żywych, w celu rozkładu niebezpiecznych zanieczyszczeń organicznych lub transformacji niebezpiecznych zanieczyszczeń nieorganicznych do poziomów bezpiecznych dla środowiska w: glebach, wodach powierzchniowych, osadach, ściekach.

- **bioremediacja (bioodzysk):** wykorzystanie mikroorganizmów do zaradzenia problemów środowiskowych poprzez przetworzenie niebezpiecznych odpadów w formę bezpieczną.

- **biofiltracja:** wykorzystanie właściwości specyficznych bakterii w celu wychwytywania szkodliwych substancji ze strumienia gazu (lotnych związków) poprzez filtrację.

- **fitoremediacja:** wykorzystanie określonych właściwości niektórych roślin w celu usunięcia skażenia lub zanieczyszczenia z gleby (np. zanieczyszczone pola uprawne) lub zasobów wodnych (np. zanieczyszczone jeziora).

5. GENY I WEKTORY RNA: Terapie genowe, wektory wirusowe.

Terapia genowa: polega na dostarczeniu genu, jego insercji (np. za pośrednictwem wektorów retrowirusów) do wybranych komórek w organizmie w celu:

- pobudzenia komórek do produkcji czynników terapeutycznych (terapeutyków).
- zwiększenia podatności określonych komórek na działanie konwencjonalnych czynników terapeutycznych, które wcześniej były nieskuteczne w przeciwdziałaniu chorobie/dolegliwości.
- zmniejszenia podatności na działanie konwencjonalnych czynników terapeutycznych.
- przeciwdziałania nieprawidłowych (uszkodzonych) supresorowych genów nowotworów (antyonkogenów) poprzez wprowadzenie prawidłowo funkcjonujących genów supresorowych.
- zmniejszenia ekspresji onkogenów (genów powodujących nowotworzenie) za pomocą rybozymów.
- wprowadzenia innych środków leczniczych do komórek.

Wektory wirusowe: to niektóre wirusy (retrowirusy), które są wykorzystywane w inżynierii genetycznej w celu przenoszeniu nowych genów do komórek.

6. BIOINFORMATYKA: tworzenie baz danych genomowych/sekwencji białek; modelowanie złożonych procesów biologicznych, w tym systemów biologicznych.

Zastosowanie komputerów w rozwiązywaniu problemów informacyjnych w dziedzinie nauk biologicznych, obejmuje głównie tworzenie obszernych elektronicznych baz danych genomów, sekwencji białek itd. oraz techniki stosowane w trójwymiarowym modelowaniu biomolekuł.

Generowanie/tworzenie, gromadzenie, przechowywanie (w bazach danych) i efektywne wykorzystywanie danych/informacji z zakresu genomiki (funkcjonalnej, strukturalnej i innych), chemii kombinatorycznej, badań przesiewowych o dużej wydajności, proteomiki, sekwencjonowania DNA, aby osiągnąć cel badawczy (np. odkrycie nowych farmaceutyków lub nowych herbicydów itp.). Przykładem wykorzystywanych i przechowywanych danych/informacji są sekwencje genów, aktywności/funkcje biologiczne, aktywność farmakologiczna, struktury biologiczne, struktury molekularne, interakcja białko-białko oraz ekspresja genów produkt/ilość/czas.

7. NANOBIOTECHNOLOGIA: zastosowanie narzędzi i procesów nano/mikroprodukcji w celu konstrukcji urządzeń wykorzystywanych do badań biosystemów, w transporcie leków, diagnostyce.

Dziedzina łącząca fizykę, biologię, chemię i nauki techniczne, której celem jest opracowywanie zupełnie nowych technologii pomiarowych na użytek nauk biologicznych.

Nanotechnologia skupia się na opracowywaniu lub produkcji materiałów, które działają w bardzo małej skali, zazwyczaj w przedziale od 1 do 100 nanometrów. Nanobiotechnologia wykorzystuje te cząsteczki i materiały jako narzędzia, w celu poprawy wydajności i podniesienia wrażliwości (czułości) szeregu technologii biologicznych, np. biosensorów, wyrobów medycznych i implantów.

Źródło: „A Framework for Biotechnology statistics” OECD 2005

Objaśnienia do formularza MN-01 za rok 2016

1. Działalność B+R w dziedzinie biotechnologii

Należy zakreślić te rodzaje stosowanych metod biotechnologicznych, które są wykorzystywane do prowadzenia działalności badawczej i rozwojowej (B+R) w dziedzinie biotechnologii.

Działalność badawcza i rozwojowa, w skrócie B+R, definiowana jest jako praca twórcza i prowadzona w sposób metodyczny, podejmowana w celu zwiększenia zasobów wiedzy, w tym wiedzy o rodzaju ludzkim, kulturze i społeczeństwie oraz w celu tworzenia nowych zastosowań dla już istniejącej wiedzy.

Rubryka 1 dotyczy **badania podstawowych**, które obejmują prace teoretyczne i eksperymentalne, podejmowane w celu zdobycia nowej wiedzy o zjawiskach i faktach, nie ukierunkowane na bezpośrednie zastosowanie w praktyce.

Rubryka 2 obejmuje **badania stosowane**, tj. badania podejmowane w celu zdobycia nowej wiedzy zorientowane przede wszystkim na zastosowanie w praktyce, oraz **badania przemysłowe** – podejmowane w celu zdobycia nowej wiedzy oraz umiejętności do opracowywania nowych produktów, procesów i usług lub wprowadzenia znaczących ulepszeń do istniejących produktów, procesów lub usług; badania te obejmują tworzenie elementów składowych systemów złożonych, budowę prototypów w środowisku laboratoryjnym lub w środowisku symulującym istniejące systemy, szczególnie do oceny przydatności technologii rodzajowych, z wyjątkiem prototypów objętych zakresem prac rozwojowych.

Rubryka 3 dotyczy **prac rozwojowych**, które obejmują nabywanie, łączenie, kształtowanie i wykorzystywanie dostępnej aktualnie wiedzy i umiejętności z dziedziny nauki, technologii i działalności gospodarczej oraz innej wiedzy i umiejętności do planowania produkcji oraz tworzenia i projektowania nowych, zmienionych lub ulepszonych produktów, procesów lub usług, w szczególności:

- tworzenie projektów, rysunków, planów oraz innej dokumentacji do tworzenia nowych produktów, procesów i usług pod warunkiem, że nie są one przeznaczone do celów komercyjnych,
- opracowanie prototypów o potencjalnym wykorzystaniu komercyjnym oraz projektów pilotażowych, w przypadkach gdy prototyp stanowi końcowy produkt komercyjny, a jego produkcja wyłącznie do celów demonstracyjnych i walidacyjnych jest zbyt kosztowna,
- działalność związana z produkcją eksperymentalną oraz testowaniem produktów, procesów i usług pod warunkiem, że nie są one wykorzystywane komercyjnie.

Prace rozwojowe nie obejmują: rutynowych i okresowych zmian wprowadzanych do produktów, linii produkcyjnych, procesów wytwórczych, istniejących usług oraz innych operacji w toku, nawet jeżeli takie zmiany mają charakter ulepszeń a także projektów pilotażowych lub demonstracyjnych wykorzystywanych do celów komercyjnych.

2. Prowadzona działalność B+R według obszarów zastosowań biotechnologii

Rubryka 1 obejmuje działalność badawczą i rozwojową - badania naukowe i eksperymentalne prace rozwojowe (zgodnie z definicjami w dziale 1).

Rubryka 2 dotyczy celów, realizowanych w ramach prac rozwojowych, jakimi jest osiągnięcie dalszych technicznych udoskonaleń produktu lub procesu.

Jeśli głównym celem jest stworzenie produktu bądź procesu lub rynku, a także planowanie przedprodukcyjne czy sprawne działanie systemu produkcji lub jego kontrola, to takie działanie nie jest klasyfikowane jako B+R w dziedzinie biotechnologii.

3. Finansowanie działalności B+R w dziedzinie biotechnologii realizowanej w jednostce sprawozdawczej w 2016 r. (nakłady wewnętrzne)

Należy wykazywać nakłady finansowe poniesione w roku sprawozdawczym **wyłącznie** na działalność B+R w dziedzinie biotechnologii prowadzoną **wewnątrz jednostki sprawozdawczej**, niezależnie od źródła pochodzenia wydatkowanych środków. W dziale tym **nie należy** uwzględniać nakładów związanych z innymi rodzajami działalności prowadzonymi przez jednostkę, takimi jak: produkcja i usługi działalność wspomagająca.

W **wierszu 1** podaje się nakłady poniesione w roku sprawozdawczym na prace B+R w dziedzinie biotechnologii, które obejmują zarówno nakłady bieżące, jak i nakłady inwestycyjne na środki trwałe związane z działalnością B+R, lecz **nie obejmują** amortyzacji tych środków. Nakłady te podaje się w ujęciu brutto, nawet jeśli aktualne koszty mogły być niższe z powodu ulg czy rabatów przyznanych po wykonaniu prac B+R.

Nakłady w dalszej części są przedstawiane w rozbiciu według:

- rodzaju ponoszonych kosztów (**wiersze 1.1. i 1.2.**),
- źródeł pochodzenia środków (**wiersze od 3 do 9**),
- rodzajów działalności B+R (**wiersze od 10 do 12**),
- obszarów zastosowania biotechnologii (**wiersze od 13 do 21**).

Uwaga: *W polu komentarz (dział 13) należy wyjaśnić ewentualną różnicę pomiędzy nakładami w wierszu 1 a nakładami podanymi w sprawozdaniu PNT-01 lub PNT-01s (dział 6 wiersz 11).*

W **wierszu 1.1.** podaje się **nakłady inwestycyjne brutto** poniesione w roku sprawozdawczym na nabycie środków trwałych związanych z działalnością B+R w dziedzinie biotechnologii. Nakłady inwestycyjne obejmują nakłady na:

- grunty i budynki (w części dotyczącej działalności B+R w dziedzinie biotechnologii),
- aparaturę i wyposażenie,
- oprogramowanie komputerowe (w tym opisy programów oraz materiały wspomagające dla systemów i aplikacji komputerowych a także coroczne opłaty licencyjne za użytkowanie nabytego oprogramowania).

Oprogramowanie wytworzone we własnym zakresie w ramach działalności B+R w dziedzinie biotechnologii należy zaliczyć do odpowiedniej kategorii kosztów: kosztów osobowych lub pozostałych kosztów bieżących.

W wierszu tym należy podać informacje o nakładach na nowe środki trwałe, nakładach na zakup (przejęcie) używanych środków trwałych oraz na pierwsze wyposażenie inwestycji niezaliczane do środków trwałych, a nabyte ze środków inwestycyjnych.

W **wierszu 1.2.** podaje się **nakłady bieżące** ogółem poniesione w roku sprawozdawczym **wyłącznie** na działalność B+R w dziedzinie biotechnologii. Na nakłady bieżące składają się nakłady osobowe i pozostałe nakłady bieżące.

Nakłady osobowe obejmują (wynagrodzenia brutto: osobowe, bezosobowe i honoraria oraz nagrody i wypłaty z zysku do podziału; narzuty na wynagrodzenia obciążające zgodnie z przepisami pracodawcę), w tym ubezpieczenia społeczne, a także stypendia uczestników studiów doktoranckich prowadzących prace B+R w dziedzinie biotechnologii.

Pozostałe nakłady bieżące obejmują zakupy materiałów, przedmiotów nietrwałych i energii, koszty usług obcych obejmujące: obróbkę obcą, usługi transportowe, remontowe, bankowe, pocztowe, telekomunikacyjne, informatyczne, wydawnicze, komunalne itp., koszty podróży służbowych oraz pozostałe koszty obejmujące subskrypcje biblioteczne członkostwo w towarzystwach naukowych, koszty usług konsultantów, oraz koszty administracyjne i koszty usług pośrednich świadczonych w ramach danego podmiotu czy przez podmioty zewnętrzne. Do nakładów bieżących nie należy zaliczać kosztów zakupu lub wytworzenia aparatury naukowo-badawczej spełniającej kryteria

zaliczania do środków trwałych, niezbędnej do wykonania określonych prac B+R w dziedzinie biotechnologii, do czasu zakończenia tych prac nieujętej w ewidencji środków trwałych jednostki (nakłady te zalicza się do nakładów inwestycyjnych).

W **wierszu 1.2.1.** podaje się **nakłady osobowe** związane z działalnością B+R w dziedzinie biotechnologii poniesione przez jednostkę w roku sprawozdawczym (objaśnione wyżej). Do nakładów osobowych **nie należy** wliczać kosztów pracy osób świadczących usługi pośrednie, nieuwzględnianych w danych o personelu B+R w dziedzinie biotechnologii (np. pracowników ochrony i administracji, bibliotek centralnych, wydziałów informatycznych), które to koszty w części przypadającej na działalność B+R w dziedzinie biotechnologii są włączane do nakładów bieżących wykazywanych w **wierszu 1.2.**

W **wierszu 2** podaje się środki własne jednostki wydatkowane w roku sprawozdawczym na działalność B+R w dziedzinie nanotechnologii. Przez środki własne należy rozumieć środki finansowe uzyskane ze sprzedaży patentów, praw ochronnych, licencji na stosowanie wynalazków i wzorów użytkowych, projektów racjonalizatorskich stanowiących własność jednostki oraz innych osiągnięć naukowych i technicznych, prac z zakresu działalności ogólnotechnicznej, prac wdrożeniowych (w tym nadzoru autorskiego) i produkcji doświadczalnej, unikatowych urządzeń, aparatury i przedmiotów majątkowych oraz środki z odpłatnej działalności diagnostycznej, leczniczej, rehabilitacyjnej, artystycznej, doświadczalnej itp. i z pozostałej działalności gospodarczej i usługowej, a także środki z udziałów w działalności podmiotów gospodarczych, środki z darowizn, zapisów, spadków i ofiarności publicznej oraz z odsetek od lokat bankowych.

W **wierszach od 3 do 4.5** podaje się nakłady poniesione w roku sprawozdawczym na działalność B+R w dziedzinie biotechnologii według źródeł pochodzenia środków (*suma tych nakładów jest równa nakładom ogółem z wiersza 1*).

W wierszu 3 należy wykazać środki na prace B+R w dziedzinie biotechnologii pochodzące od instytucji dysponujących środkami publicznymi

Podając dane w **wierszach: od 3 do 3.5**, należy kierować się pierwotnym pochodzeniem środków. Oznacza to, że w wierszach tych należy podawać tylko te spośród środków otrzymanych od wymienionych instytucji, które były środkami własnymi tych instytucji. Na przykład środki, które jednostka sprawozdawcza uzyskała za prace B+R jako podwykonawca, lecz które to środki instytucja zamawiająca otrzymała z budżetu państwa, należy wykazać w wierszu 3.1 jako środki pochodzące od instytucji dysponujących środkami publicznymi.

W **wierszu 3.5** podaje się środki finansowe wydatkowane w roku sprawozdawczym na prace B+R w dziedzinie biotechnologii pochodzące od prywatnych instytucji niekomercyjnych, tzn. instytucji nienastawionych na zysk. Do prywatnych instytucji niekomercyjnych zalicza się fundacje (np. Fundacja na Rzecz Nauki Polskiej), partie polityczne, związki zawodowe, związki konsumentów, towarzystwa i stowarzyszenia (zawodowe, naukowe, religijne itp.) oraz osoby fizyczne i organizacje zajmujące się promocją, finansowaniem lub innymi formami wspomagania badań naukowych.

W **wierszach 4.1 i 4.2** należy podać środki otrzymane na prace B+R w dziedzinie biotechnologii od Komisji Europejskiej, organizacji międzynarodowych i instytucji zagranicznych.

W **wierszach od 5 do 7** należy podać nakłady bieżące (**wiersz 1.2**) w podziale na rodzaje badań naukowych i prace rozwojowe (por. objaśnienia w **dziale 1 kolumny 1, 2 i 3**).

Suma wierszy: 5, 6 i 7, jest równa kwocie w wierszu 1.2

W **wierszach od 8 do 16** należy podać wysokość nakładów wewnętrznych na działalność B+R w dziedzinie biotechnologii według obszarów zastosowań wyników prac badawczych i rozwojowych. Ochrona zdrowia (**wiersz 8**) obejmuje działalność określoną w **dziale 2 w wierszach 01 i 02**, biotechnologia rolnicza obejmuje działalność wyróżnioną w **wierszach 04 i 05**.

Uwaga: Przy rozliczaniu nakładów wewnętrznych w wierszach od 5 do 16 dopuszcza się wykazywanie wielkości szacunkowych, dla których klucz podziału oparty może być np. na procentowym zaangażowaniu personelu wykonującego prace naukowo-badawcze.

4. Sprzedaż wyników prac B+R (wiedzy, dóbr i usług) w dziedzinie biotechnologii

W **wierszu 1** podaje się ogólną wartość przychodów uzyskaną ze sprzedaży wyników prac B+R w dziedzinie biotechnologii w roku sprawozdawczym ewidencjonowaną na podstawie faktur.

W **wierszu 2** podaje się ogólną wartość nakładów poniesionych w roku sprawozdawczym na sfinansowanie kosztów wytworzenia sprzedanych wyników prac B+R w dziedzinie biotechnologii.

W **wierszach od 2.1. do 2.8.** podaje się środki (nakłady) finansujące sprzedaż wyników prac (usług) B+R w dziedzinie biotechnologii według źródeł pochodzenia środków finansowych (patrz objaśnienia w Dziale 3 wierszy od 3 do 4.5).

5. Personel w działalności B+R w dziedzinie biotechnologii według grup zawodów

W dziale 5 rubryce 1 podaje się liczbę osób pracujących, zaangażowanych w działalność B+R w dziedzinie nanotechnologii, będących na stanie ewidencyjnym jednostki w dniu 31 XII 2016 r. Zalicza się do nich wykonujących zadania związane z działalnością B+R w ramach etatowego czasu pracy lub poza nim (w ramach umów cywilnoprawnych). Wykazuje się tu osoby wykonujące pracę w Polsce, a także za granicą (skierowane za granicę w celach badawczych w dziedzinie nanotechnologii) na rzecz jednostek, w których pracują, niezależnie od czasu trwania zatrudnienia. Dane podaje się bez przeliczania pracujących na pełne etaty.

W sprawozdaniu należy uwzględnić **wszystkich** pracujących w jednostce związanych z działalnością B+R w dziedzinie biotechnologii, niezależnie od źródeł pochodzenia środków oraz bez względu na to, czy osoby te pracują w innych jednostkach sprawozdawczych. Do personelu zalicza się:

- 1) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy lub stosunku służbowego (tj. umowy o pracę, powołania, wyboru lub mianowania);
- 2) pracodawców i pracujących na własny rachunek:
  - właścicieli i współwłaścicieli, łącznie z bezpłatnie pomagającymi członkami ich rodzin,
  - osoby pracujące na własny rachunek;
- 3) agentów pracujących na podstawie umów agencyjnych;
- 4) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 5) członków spółdzielni produkcji rolniczej.
- 6) na potrzeby badania MN-01: osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy lub stosunku służbowego, wykonujące prace B+R w dziedzinie biotechnologii na podstawie umowy cywilnoprawnej.

Do personelu nie zalicza się:

- 1) osób wykonujących pracę na podstawie umowy zlecenia lub umowy o dzieło, ;
- 2) osób zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego;
- 3) uczniów szkół dla niepracujących oraz słuchaczy szkół wyższych odbywających praktyki wakacyjne lub dyplomowe;
- 4) osób korzystających z urlopów bezpłatnych w wymiarze powyżej 3 miesięcy (nieprzerwanie);
- 5) osób korzystających z urlopów wychowawczych w wymiarze powyżej 3 miesięcy (nieprzerwanie);
- 6) osób przebywających na świadczeniach rehabilitacyjnych;
- 7) osób odbywających zasadniczą służbę wojskową.

W **wierszach 1 i 1.1** podaje się liczbę osób (ogółem oraz liczbę kobiet) związanych z działalnością B+R w dziedzinie biotechnologii, będących w stanie ewidencyjnym jednostki w dniu 31 XII 2016 r. Zalicza się tu osoby wykonujące pracę w Polsce, a także za granicą na rzecz jednostek, w których zostały zatrudnione, niezależnie od czasu trwania tego zatrudnienia oraz skierowane za granicę w celach badawczych. Dane podaje się bez przeliczania pracujących na pełne etaty.

W **wierszach 2 i 2.1** podaje się liczbę pracujących (ogółem oraz liczbę kobiet) w działalności B+R w dziedzinie biotechnologii w roku sprawozdawczym, łącznie z wykonującymi prace B+R w dziedzinie biotechnologii na podstawie umowy zlecenia lub umowy o dzieło – w jednostkach przeliczeniowych, zwanych ekwiwalentami pełnego czasu pracy.

Ekwiwalenty pełnego czasu pracy (EPC) lub osobolata są to jednostki przeliczeniowe służące do ustalenia faktycznej liczby pracujących w działalności B+R w dziedzinie biotechnologii. Miernik ten pozwala na uniknięcie przeszacowania liczby personelu B+R w dziedzinie biotechnologii, wynikającego z faktu, że wiele osób związanych z tą działalnością część swojego czasu pracy przeznaczają na zajęcia inne niż B+R w dziedzinie biotechnologii, takie jak np.: zajęcia dydaktyczne ze studentami, praca administracyjna, służba zdrowia, kontrola jakości itp., a część osób pracuje w wymiarze mniejszym niż pełny etat bądź rozpoczyna pracę w danej instytucji lub rezygnuje z niej w trakcie roku kalendarzowego. Jeden ekwiwalent pełnego czasu pracy oznacza jeden osoborok poświęcony wyłącznie na działalność B+R w dziedzinie biotechnologii. Zatrudnienie w działalności B+R w dziedzinie biotechnologii w ekwiwalentach pełnego czasu pracy należy ustalić na podstawie proporcji czasu przepracowanego przez poszczególnych pracowników w ciągu roku sprawozdawczego przy pracach B+R w dziedzinie biotechnologii do pełnego czasu pracy obowiązującego w danej instytucji na danym stanowisku pracy, posługując się przy tym następującymi przykładami:

- pracownik pracujący na całym etacie poświęcający w ciągu roku sprawozdawczego na działalność B+R w dziedzinie biotechnologii:
  - a) 90% lub więcej ogólnego czasu pracy 1,0 EPC
  - b) 75% ogólnego czasu pracy 0,75 EPC (w zaokrągleniu: 0,8)
  - c) 50% ogólnego czasu pracy 0,5 EPC
- pracownik pracujący na 0,5 etatu i poświęcający na działalność B+R:
  - a) 90% lub więcej swojego ogólnego czasu pracy 0,5 EPC
  - b) 50% swojego ogólnego czasu pracy 0,25 EPC (w zaokrągleniu: 0,3)
- pracownik zatrudniony w danej jednostce w roku sprawozdawczym przez 6 miesięcy na całym etacie i poświęcający 90% lub więcej swojego ogólnego czasu pracy na działalność B+R w dziedzinie biotechnologii 0,5 EPC
- osoba wykonująca prace B+R w dziedzinie biotechnologii na podstawie umowy zlecenia lub umowy o dzieło – pełny, faktyczny czas pracy w roku sprawozdawczym ze wszystkich umów, podany jako odpowiedni ułamek rocznego czasu pracy.

Przy wyliczaniu EPC nie należy odejmować urlopów wypoczynkowych, absencji chorobowej oraz innych nieobecności usprawiedliwionych (poza urlopami bezpłatnymi).

Uwaga: W przypadku braku odpowiedniej ewidencji dopuszcza się możliwość zastosowania szacunków na podstawie wielkości nakładów osobowych.

W **rubrykach tabeli** przedstawiona jest klasyfikacja pracowników według zawodów. Jest to klasyfikacja stosowana na potrzeby badań statystycznych sfery B+R, ale znajdująca powiązanie z międzynarodową standardową klasyfikacją zawodów ISCO-88.

W **rubryce 2** wykazuje się personel wykonujący prace naukowo-badawcze związany z działalnością B+R w dziedzinie biotechnologii.

Personel naukowo-badawczy (badacze) to pracownicy zajmujący się zawodowo pracą koncepcyjną lub tworzeniem nowej wiedzy, produktów, procesów, metod oraz systemów, a także kierowaniem projektami związanymi z tą działalnością. Do kategorii tej należy doliczać uczestników studiów doktoranckich prowadzących prace B+R w dziedzinie biotechnologii (tylko w **wierszu 2 i 2.1**) oraz kadrę kierowniczą i pracowników administracyjnych zajmujących się planowaniem i kierowaniem naukowo-technicznymi aspektami pracy badaczy.

Wykonywanie prac naukowo-badawczych nie musi być uwarunkowane ani posiadaniem formalnego wykształcenia, ani zajmowanym stanowiskiem. Do zadań tych osób w ramach działalności badawczo-rozwojowej należy praca koncepcyjna lub tworzenie nowej wiedzy, w szczególności:

- prowadzą oni badania i ulepszają lub rozwijają pojęcia, teorie, modele, techniki oprzyrządowania, oprogramowania lub metody operacyjne,
  - gromadzą, przetwarzają, oceniają, analizują i interpretują dane uzyskane z badania,
  - oceniają wyniki badań i eksperymentów oraz formułują wnioski z wykorzystaniem różnych technik i modeli,
  - stosują zasady, techniki i procesy, aby rozwinąć lub poprawić praktyczne zastosowania,
  - doradzają w zakresie projektowania, planowania i organizowania testów, montażu i konserwacji konstrukcji, urządzeń, systemów i ich komponentów,
- udzielają porad i wsparcia dla rządu i samorządów, organizacji i przedsiębiorstw w kwestii zastosowania wyników badań,
- planują, kierują i koordynują działalność B+R (do kategorii pracowników naukowo-badawczych należy doliczyć kadrę kierowniczą i pracowników zajmujących się planowaniem i kierowaniem naukowo-technicznymi aspektami pracy badaczy; wyznaczają oni kierunki rozwoju dla nowej działalności badawczo-rozwojowej lub zarządzają pracownikami w oparciu o swoje wysokie kwalifikacje formalne lub praktyczne doświadczenie w prowadzeniu badań),
  - przygotowują opracowania naukowe i raporty.

W **rubryce 3** wykazuje się **techników i pracowników równorzędnych** związanych z działalnością B+R w dziedzinie biotechnologii.

Kategoria techników oraz pracowników równorzędnych obejmuje osoby, których główne zadania wymagają wiedzy technicznej i doświadczenia w co najmniej jednej dziedzinie nauk technicznych, fizycznych i przyrodniczych lub też nauk społecznych i humanistycznych. Uczestniczą oni w działalności B+R w dziedzinie biotechnologii, wykonując zadania naukowe i techniczne związane z zastosowaniem pojęć i metod operacyjnych, zazwyczaj pod kierunkiem badaczy. Pracownicy równorzędni wykonują odpowiednie zadania B+R w dziedzinie biotechnologii pod kierunkiem badaczy.

W **rubryce 3** wykazuje się techników i pracowników równorzędnych związanych z działalnością B+R w dziedzinie biotechnologii. Zadania tych osób obejmują:

- prowadzenie poszukiwań bibliotecznych i wybór odpowiednich materiałów z archiwów i bibliotek,
- przygotowywanie programów komputerowych,
- prowadzenie eksperymentów, testów i analiz,
- zapewnienie pomocy technicznej i wsparcia w zakresie B+R i testowania prototypów,
- obsługę utrzymanie i naprawę sprzętu badawczego,
- przygotowywanie materiałów i sprzętu do eksperymentów, testów i analiz,
- rejestrowanie pomiarów, dokonywanie obliczeń oraz przygotowywanie wykresów i rysunków,
- zbieranie informacji za pomocą akceptowanych metod naukowych,
- pomoc w analizie danych, prowadzenie ewidencji i sporządzania raportów,
- prowadzenie statystycznych badań ankietowych oraz wywiadów.

W **rubryce 4** wykazuje się **pozostały personel** związany z działalnością B+R w dziedzinie biotechnologii. Do kategorii tej należy zaliczać pracowników na stanowiskach robotniczych oraz administracyjno-ekonomicznych uczestniczących w realizacji prac B+R w dziedzinie biotechnologii lub bezpośrednio z nimi związanych. Do grupy tej zalicza się także personel zajmujący się głównie sprawami finansowymi i kadrowymi, o ile wiążą się one bezpośrednio z działalnością B+R w dziedzinie biotechnologii. Nie zalicza się tu personelu świadczącego usługi pośrednie, takiego jak np. personel stołówek, personel zajmujący się utrzymaniem czystości czy straż przemysłowa.

6. Personel w działalności B+R w dziedzinie biotechnologii według wykształcenia

Podaje się liczbę osób związanych z działalnością B+R w dziedzinie biotechnologii będących w stanie ewidencyjnym jednostki w dniu 31 XII 2016 r., według poziomu wykształcenia opartego na Międzynarodowej Standardowej Klasyfikacji Edukacji (ISCED 2011). Dane podaje się bez przeliczania zatrudnionych na pełne etaty. Osoby związane z działalnością B+R w dziedzinie

biotechnologii należy zaliczać do właściwych kategorii na podstawie **najwyższego** posiadanego poziomu wykształcenia mierzącego formalne kwalifikacje.

W **wierszach od 2 do 6** podaje się odpowiednio liczbę osób (ogółem, w tym liczbę kobiet) z tytułem naukowym profesora, stopniem naukowym doktora i doktora habilitowanego oraz z wykształceniem:

- wyższym podaje się osoby z wykształceniem formalnym odpowiadającym kategorii:
  - a) 5 w klasyfikacji ISCED 2011, tożsamym z wykształceniem wyższym o profilu zawodowym, które w Polsce jest tożsame wykształceniem uzyskanym w kolegiach nauczycielskich, kolegiach nauczycielskich języków obcych oraz kolegiach pracowników służb społecznych;
  - b) 6 w klasyfikacji ISCED 2011, tożsamym z wykształceniem wyższym o profilu akademickim, prowadzącym do uzyskania tytułu licencjata, inżyniera lub równorzędnego. Licencjat jest tytułem zawodowym nadawanym absolwentom wyższych zawodowych studiów humanistycznych i matematyczno-przyrodniczych, społecznych, ekonomicznych, wychowania fizycznego, turystyki, rekreacji, rehabilitacji ruchowej oraz medycznej, z wyjątkiem lekarskich i stomatologicznych;
  - c) 7 w klasyfikacji ISCED 2011, tożsamym z wykształceniem wyższym o profilu akademickim, prowadzącym do uzyskania tytułu magistra, lekarza lub równorzędnego.
- pozostałym: podaje się osoby z wykształceniem ISCED 4 policealnym, ISCED 3 średnim i zasadniczym zawodowym, ISCED 2 gimnazjalnym, ISCED 1 podstawowym i niepełnym podstawowym

7. Zgłoszone wynalazki i uzyskane patenty w dziedzinie biotechnologii

W **rubryce 1** sprawozdaje się wynalazki i patenty dla których podmiot był twórcą (zgłaszającym) lub jednym spośród zgłaszanych twórców.

10. Współpraca badawcza (partnerska) w działalności B+R w dziedzinie biotechnologii według obszaru zastosowania biotechnologii

Współpracą badawczą jest współpraca, w której partnerzy wspólnie realizują projekt badawczy. Nie jest współpracą badawczą działalność, w której jeden z partnerów zleca za wynagrodzeniem wykonanie prac B+R w zakresie biotechnologii.

W odpowiednich wierszach i rubrykach należy wpisać liczbę instytucji partnerskich.

Rubryka 1 – sektor przedsiębiorstw – przedsiębiorstwa prywatne i publiczne oraz instytucje niekomercyjne działające na rzecz sektora przedsiębiorstw, których celem jest wytwarzanie wyrobów lub usług na sprzedaż po cenie mającej znaczenie komercyjne.

Rubryka 2 – sektor rządowy i samorządowy – organy administracji państwowej i samorządowej oraz instytucje niekomercyjne kontrolowane i finansowane przez władze, ale nie administrowane przez sektor szkolnictwa wyższego. Przykłady: jednostki naukowe PAN, jednostki badawcze, szpitale i kliniki bez komponentu dydaktyczno-szkoleniowego o ile są kontrolowane i finansowane przez władze.

Rubryka 3 – sektor szkolnictwa wyższego – obejmuje uniwersytety, uczelnie techniczne i inne oferujące kształcenie na poziomie wyższym niż średnie, niezależnie od źródeł finansowania i statusu prawnego. Należą również szpitale i kliniki przy uczelniach – całe lub w części prowadzącej B+R

w dziedzinie biotechnologii, oraz archiwa, biblioteki, muzea, historyczne miejsca, ogrody botaniczne administrowane przez instytucje szkolnictwa wyższego bądź afiliowane przy nich.

Rubryka 4 sektor prywatnych instytucji niekomercyjnych (patrz objaśnienia w **dziale 3, wiersz 9**).

Rubryka 5 – sektor zagranica – obejmuje instytucje i osoby prywatne znajdujące się poza granicami politycznymi (z wyjątkiem środków transportu), oraz instytucje i organizacje międzynarodowe (w tym naukowe).

11. Finansowanie działalności B+R w dziedzinie biotechnologii realizowanej poza jednostką sprawozdawczą w 2016 r.

Środki przekazane to ogół nakładów poniesionych na zakup usług i produktów B+R w dziedzinie biotechnologii oraz transfer środków.

Transfer środków to przekazanie pieniędzy bez uzyskania w zamian konkretnej usługi lub produktu B+R w dziedzinie biotechnologii. Przykładowo:

- rozdysponowanie środków w ramach konsorcjum przez lidera,
- przekazywanie składek na organizacje międzynarodowe,
- przekazywanie pieniędzy w ramach własnej grupy do innego przedsiębiorstwa.

Środki przekazane na działalność B+R (**wiersz 01**) obejmują wartość prac wykonanych poza jednostką sprawozdawczą przez wykonawców (podwykonawców) krajowych i zagranicznych i od nich nabyte. Do nakładów zewnętrznych zalicza się granty/dotacje udzielone innym podmiotom na wykonanie prac B+R.

Nakłady zewnętrzne dotyczą prac B+R w dziedzinie biotechnologii mających charakter odrębnych projektów.

W **wierszach od 02 do 08** podaje się środki wykazane w wierszu 01 według beneficjentów (patrz objaśnienia w działach 3 i 10).

MN-02	Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego	2 / 21
-------	---	--------

1. Działalność w dziedzinie biotechnologii

Rodzaje stosowanych technik w biotechnologii ^{a)}		Czy w roku 2016 w przedsiębiorstwie wykorzystywano metody biotechnologiczne			Czy przedsiębiorstwo ma zamiar wykorzystywać metody biotechnologiczne w ciągu następnych 3 lat?
		zarówno w działalność i B+R, jak i do bieżącej produkcji	tylko		
			w działalności B+R	do działalności produkcyjnej	
0		1	2	3	4
DNA/RNA – genomika, farmakogenomika, sondy DNA, inżynieria genetyczna, sekwencjonowanie/synteza/amplifikacja DNA/RNA, ekspresja genów, technologia antysensowna	01	☐	☐	☐	☐
Białka i inne cząstki – sekwencjonowanie/synteza/inżynieria białek i peptydów, poprawa metod transportu dużych cząsteczek leków, proteomika, izolacja i oczyszczanie, przekazywanie sygnałów, identyfikacja receptorów komórkowych	02	☐	☐	☐	☐
Komórki, kultury komórkowe i inżynieria komórkowa – kultury komórkowe i tkankowe, inżynieria tkankowa, fuzja komórkowa, szczepionki i immunizacja, manipulacje na zarodkach	03	☐	☐	☐	☐
Techniki procesów biotechnologicznych – biosynteza z wykorzystaniem bioreaktorów, bioinżynieria, biokataliza, bioprocесowanie, bioługowanie, biospulchnianie, wybielanie za pomocą środków biologicznych, bioodsiarczanie, bioremediacja, biofiltracja	04	☐	☐	☐	☐
Geny i wektory RNA – terapia genowa, wektory wirusowe	05	☐	☐	☐	☐
Bioinformatyka - tworzenie genomowych/białkowych baz danych, modelowanie złożonych procesów biologicznych, biologia systemowa	06	☐	☐	☐	☐
Nanobiotechnologia – zastosowanie narzędzi i procesów nano/mikroproduktów do konstrukcji urządzeń do badań biosystemów oraz w transporcie leków, udoskonalenia diagnostyki itd.	07	☐	☐	☐	☐
Inne (wymienić techniki nie ujęte w wierszach 01-07): <div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div>	08	☐	☐	☐	☐

Objaśnienie: Prosimy o wpisanie znaku X w odpowiednich wierszach w rubrykach

Jeśli zaznaczono „X” w przynajmniej jednym wierszu w kolumnach 1, 2 lub 3 → prosimy przejść do działu 2.

Jeśli nie zaznaczono „X” w żadnym z wierszy kolumn 1, 2 lub 3 → prosimy przejść do działu 9.

^{a)} Patrz załącznik 2.

MN-02	Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego	3 /21
-------	---	-------

2. Działalność w dziedzinie biotechnologii przedsiębiorstwa według obszarów zastosowania biotechnologii

Obszar zastosowania biotechnologii	Działalność B+R	Próby przedkliniczne /wstępne próby produkcyjne	Regularne próby kliniczne/ pełne próby produkcyjne	Produkcja
0	1	2	3	4
Ochrona zdrowia ludzi – terapie z zastosowaniem związków wielkocząsteczkowych, produkcja przeciwciał monoklonalnych z wykorzystaniem technologii rDNA	01 ☐	☐	☐	☐
Ochrona zdrowia ludzi – inne terapie, sztuczne substraty, diagnostyka i technologie wprowadzania leków itd.	02 ☐	☐	☐	☐
Ochrona zdrowia zwierząt – tak jak w wierszu 01 i 02 w zakresie ochrony zdrowia zwierząt	03 ☐	☐	☐	☐
Genetycznie modyfikowana biotechnologia rolnicza – nowe odmiany GM roślin, zwierząt i mikroorganizmów	04 ☐	☐	☐	☐
Niegenetycznie modyfikowana biotechnologia rolnicza – rozwój nowych odmian niegenetycznie modyfikowanych roślin, zwierząt lub mikroorganizmów z zastosowaniem technik biotechnologicznych, biopestycydowe kontrole itd.	05 ☐	☐	☐	☐
Odzyskiwanie naturalnych surowców i produkty leśne – energia, kopalnictwo, produkty leśne itd.	06 ☐	☐	☐	☐
Środowisko – diagnostyka, bioremediacja, usuwanie odpadów, czysta produkcja itd.	07 ☐	☐	☐	☐
Przetwarzanie przemysłowe – żywność, kosmetyki, paliwa, dział chemikalia (np. enzymy), tworzywa sztuczne itd.	08 ☐	☐	☐	☐
Bioinformatyka - tworzenie genomowych/ białkowych baz danych, modelowanie złożonych procesów biologicznych, biologia systemowa itd.	09 ☐	☐	☐	☐
Niespecyficzne zastosowania – wyposażenie dla laboratoriów	10 ☐	☐	☐	☐
Inne (wymienić jakie): <input type="text"/>	11 ☐	☐	☐	☐
Który obszar działalności w dziedzinie biotechnologii dominuje w Państwa przedsiębiorstwie? (wpisać numer wiersza)	12			

Objaśnienie: Prosimy o wpisanie znaku X w odpowiednich wierszach w rubrykach

MN-02	Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego	4 / 21
-------	---	--------

3. Personel w przedsiębiorstwie w dziedzinie biotechnologii według wykształcenia i rodzaju działalności (stan w dniu 31 XII 2016 r.)

Wykształcenie		Ogółem	Liczba pracujących						
			w działalności B+R		w tym personel wykonujący prace naukowo-badawcze		w działalności produkcyjnej		
			ogółem	w tym kobiet	ogółem	w tym kobiet	ogółem	w tym kobiet	
0		1	2	3	4	5	6	7	
Ogółem liczba osób (wiersze 02+03+04+05+06)		01							
z tego	Z tytułem naukowym profesora	02							
	Ze stopniem naukowym	dr	03						
		dr hab.	04						
	Pozostałe z wykształceniem wyższym		05						
	Z wykształceniem pozostałym		06						
	Liczba ekwiwalentów pełnego czasu pracy (EPC) <i>Należy podać z dwoma miejscami po przecinku</i>		07						

MN-02	Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego	5/21
-------	---	------

4. Finansowanie działalności w przedsiębiorstwie, w tym w dziedzinie biotechnologii według źródeł pochodzenia środków i obszaru zastosowania biotechnologii w 2016 r. (nakłady wewnętrzne).

Wyszczególnienie			Ogółem	w tym nakłady wewnętrzne na działalność B+R
			w tysiącach zł z jednym znakiem po przecinku	
0			1	2
Nakłady wewnętrzne faktycznie poniesione (bez amortyzacji środków trwałych)		1		
Nakłady na działalność w dziedzinie biotechnologii		2		
w tym	nakłady inwestycyjne	2.1		
Z nakładów wewnętrznych przypada na środki własne (wiersz 01)		3		
w tym	kredyty bankowe	3.1		
z nakładów na działalność w dziedzinie biotechnologii (wiersz 2) przypada na środki otrzymane od podmiotów krajowych	ogółem	4		
	instytucji dysponujących środkami publicznymi	4.1		
	jednostek naukowych PAN i instytutów badawczych	4.2		
	szkół wyższych	4.3		
	prywatnych instytucji niekomercyjnych	4.4		
z nakładów na działalność w dziedzinie biotechnologii (wiersz 2) przypada na środki otrzymane od podmiotów zagranicznych	ogółem	5		
	przedsiębiorstw	5.1		
	szkół wyższych	5.2		
	fundusze strukturalne i inne europejskie	5.3		
z nakładów na działalność w dziedzinie biotechnologii (wiersz 2) przypada na obszary zastosowań biotechnologii	ochrona zdrowia ludzi	6		
	ochrona zdrowia zwierząt	7		
	biotechnologia rolnicza	8		
	odzyskiwanie naturalnych surowców i produkty leśne	9		
	środowisko	10		
	przetwarzanie przemysłowe	11		
	bioinformatyka	12		
	niespecyficzne zastosowania	13		
	inne	14		

MN-02	Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego	6/21
-------	---	------

5. Wartość sprzedaży produktów (wyrobów i usług) wytwarzanych w przedsiębiorstwie, w tym biotechnologicznych w 2016 r.

Wyszczególnienie		Wartość sprzedaży w cenach realizacji (w tysiącach zł z jednym znakiem po przecinku)		
		ogółem	w tym sprzedaż na rynek	
			krajowy	zagraniczny
0		1	2	3
Ogółem	1			
w tym produkty biotechnologiczne	2			
w tym produkty B+R	2.1			

6. Zgłoszone wynalazki i uzyskane patenty w dziedzinie biotechnologii

Wyszczególnienie		Liczba
0		1
Liczba zgłoszeń wynalazków dokonanych przez jednostkę w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej w 2016 r.	01	
Ile spośród wykazanych w wierszu 01 zgłoszeń wynalazków jednostka planuje dokonać w zagranicznych urzędach patentowych?	02	
Liczba zgłoszeń wynalazków dokonanych w zagranicznych urzędach patentowych w 2016 r.	03	
Liczba patentów uzyskanych w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej w 2016 r.	04	
Liczba patentów uzyskanych w zagranicznych urzędach patentowych w 2016 r.	05	

7. Które z poniższych czynników stanowiły barierę w działalności B+R w dziedzinie biotechnologii lub/i w komercjalizacji produktów biotechnologicznych w przedsiębiorstwie

Rodzaj czynnika		Działalność B+R	Komercjalizacja produktów
0		1	2
Uzyskanie funduszy	01		
Koszty innowacji	02		
Dostępność wykwalifikowanego personelu	03		
Dostępność do informacji nt. nowych technologii	04		
Brak rynku zbytu	05		
Regulacje prawne	06		
Regulacje podatkowe	07		
Ochrona własności intelektualnej	08		
Współpraca z innymi jednostkami	09		
Reakcja klientów na nowe produkty	10		

Objaśnienie: Prosimy o wpisanie znaku X w odpowiednich wierszach i rubrykach

MN-02	Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego	7/21
-------	---	------

8. Współpraca badawcza (partnerska) w działalności B+R w dziedzinie biotechnologii według obszaru zastosowania biotechnologii

Wyszczególnienie		Instytucje partnerskie z sektorów:				
		przedsiębiorstw	rządowego i samorządowego	szkolnictwa wyższego	prywatnych instytucji niekomercyjnych	zagranica
0		1	2	3	4	5
ochrona zdrowia ludzi	01					
ochrona zdrowia zwierząt	02					
genetycznie modyfikowana biotechnologia rolnicza	03					
niegenetycznie modyfikowana biotechnologia rolnicza	04					
odzyskiwanie naturalnych surowców i produkty leśne	05					
środowisko	06					
przetwarzanie przemysłowe	07					
bioinformatyka	08					
niespecyficzne zastosowania	09					

Objaśnienie: prosimy wpisać liczbę instytucji partnerskich w odpowiednich wierszach i rubrykach

9. Finansowanie działalności B+R w dziedzinie biotechnologii realizowanej poza jednostką sprawozdawczą w 2016 r.

Wyszczególnienie		w tysiącach zł z jednym znakiem po przecinku	
Środki przekazane ogółem (wiersze 02+03+04+05+06+07+08)		01	
w tym przypada na środki przekazane	jednostkom naukowym PAN	02	
	instytutom badawczym	03	
	szkołom wyższym	04	
	przedsiębiorstwom	05	
	prywatnym instytucjom niekomercyjnym	06	
	instytucjom zagranicznym	07	
	pozostałym podmiotom	08	

MN-02	Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego	8 /21
-------	---	-------

10. Zakup patentów i licencji z dziedziny biotechnologii

Wyszczególnienie		Liczba
Ogółem patenty i licencje		01
z tego	dostawcy krajowi	02
	dostawcy zagraniczni	03

11. Komentarz

Dziękujemy za wypełnienie formularza. Prosimy o ewentualny komentarz odnoszący się do powyżej wypełnionego formularza i sugestie dotyczące jego modyfikacji.

Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na przygotowanie danych dla potrzeb wypełnienia formularza	1	
Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na wypełnienie formularza	2	

12. Dane o osobie odpowiedzialnej za wypełnienie formularza

Imię i nazwisko	
Stanowisko	
E-mail	
Telefon	
Data i podpis	

MN-02	Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego	9/21
-------	---	------

Załącznik nr 1

Działy klasyfikacji PKD 2007

Rodzaje działalności	Symbol
UPRAWY ROLNE, CHÓW I HODOWLA ZWIERZĄT, ŁOWIECTWO, WŁĄCZAJĄC DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWĄ	01
LEŚNICTWO I POZYSKIWANIE DREWNA	02
RYBACTWO	03
WYDOBYWANIE WĘGLA KAMIENNEGO I WĘGLA BRUNATNEGO (LIGNITU)	05
GÓRNICTWO ROPY NAFTOWEJ I GAZU ZIEMNEGO	06
GÓRNICTWO RUD METALI	07
POZOSTAŁE GÓRNICTWO I WYDOBYWANIE	08
DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA WSPOMAGAJĄCA GÓRNICTWO I WYDOBYWANIE	09
PRODUKCJA ARTYKUŁÓW SPOŻYWCZYCH	10
PRODUKCJA NAPOJÓW	11
PRODUKCJA WYROBÓW TYTONIOWYCH	12
PRODUKCJA WYROBÓW TEKSTYLNYCH	13
PRODUKCJA ODZIEŻY	14
PRODUKCJA SKÓR I WYROBÓW ZE SKÓR WYPRAWIONYCH	15
PRODUKCJA WYROBÓW Z DREWNA ORAZ KORKA, Z WYŁĄCZENIEM MEBLI; PRODUKCJA WYROBÓW ZE SŁOMY I MATERIAŁÓW UŻYWANYCH DO WYPLATANIA	16
PRODUKCJA PAPIERU I WYROBÓW Z PAPIERU	17
POLIGRAFIA I REPRODUKCJA ZAPISANYCH NOŚNIKÓW INFORMACJI	18
WYTWARZANIE I PRZETWARZANIE KOKSU I PRODUKTÓW RAFINACJI ROPY NAFTOWEJ	19
PRODUKCJA CHEMIKALIÓW I WYROBÓW CHEMICZNYCH	20
PRODUKCJA PODSTAWOWYCH SUBSTANCJI FARMACEUTYCZNYCH ORAZ LEKÓW I POZOSTAŁYCH WYROBÓW FARMACEUTYCZNYCH	21
PRODUKCJA WYROBÓW Z GUMY I TWORZYW SZTUCZNYCH	22
PRODUKCJA WYROBÓW Z POZOSTAŁYCH MINERALNYCH SUROWCÓW NIEMETALICZNYCH	23
PRODUKCJA METALI	24
PRODUKCJA METALOWYCH WYROBÓW GOTOWYCH, Z WYŁĄCZENIEM MASZYN I URZĄDZEŃ	25
PRODUKCJA KOMPUTERÓW, WYROBÓW ELEKTRONICZNYCH I OPTYCZNYCH	26
PRODUKCJA URZĄDZEŃ ELEKTRYCZNYCH	27
PRODUKCJA MASZYN I URZĄDZEŃ, GDZIE INDEJ NIESKLASYFIKOWANA	28
PRODUKCJA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, PRZYCZEP I NACZEP, Z WYŁĄCZENIEM MOTOCYKLI	29
PRODUKCJA POZOSTAŁEGO SPRZĘTU TRANSPORTOWEGO	30
PRODUKCJA MEBLI	31

MN-02	Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego	10/21
POZOSTAŁA PRODUKCJA WYROBÓW	32	
NAPRAWA, KONSERWACJA I INSTALOWANIE MASZYN I URZĄDZEŃ	33	
WYTWARZANIE I ZAOPATRYWANIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ, GAZ, PARĘ WODNĄ, GORĄCĄ WODĘ I POWIETRZE DO UKŁADÓW KLIMATYZACYJNYCH	35	
POBÓR, UZDATNIANIE I DOSTARCZANIE WODY	36	
ODPROWADZANIE I OCZYSZCZANIE ŚCIEKÓW	37	
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA ZE ZBIERANIEM, PRZETWARZANIEM I UNIESZKODLIWIANIEM ODPADÓW; ODZYSK SUROWCÓW	38	
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z REKULTYWACJĄ I POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA ZWIĄZANA Z GOSPODARKĄ ODPADAMI	39	
ROBOTY BUDOWLANE ZWIĄZANE ZE WZNOSENIEM BUDYNKÓW	41	
ROBOTY ZWIĄZANE Z BUDOWĄ OBIEKTÓW INŻYNIERII LĄDOWEJ I WODNEJ	42	
ROBOTY BUDOWLANE SPECJALISTYCZNE	43	
HANDEL HURTOWY I DETALICZNY POJAZDAMI SAMOCHODOWYMI; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH	45	
HANDEL HURTOWY, Z WYŁĄCZENIEM HANDLU POJAZDAMI SAMOCHODOWYMI	46	
HANDEL DETALICZNY, Z WYŁĄCZENIEM HANDLU DETALICZNEGO POJAZDAMI SAMOCHODOWYMI	47	
TRANSPORT LĄDOWY ORAZ TRANSPORT RUROCIĄGOWY	49	
TRANSPORT WODNY	50	
TRANSPORT LOTNICZY	51	
MAGAZYNOWANIE I DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA WSPOMAGAJĄCA TRANSPORT	52	
DZIAŁALNOŚĆ POCZTOWA I KURIERSKA	53	
ZAKWATEROWANIE	55	
DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA ZWIĄZANA Z WYŻYWIENIEM	56	
DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA	58	
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z PRODUKCJĄ FILMÓW, NAGRAŃ WIDEO, PROGRAMÓW TELEWIZYJNYCH, NAGRAŃ DŹWIĘKOWYCH I MUZYCZNYCH	59	
NADAWANIE PROGRAMÓW OGÓLNODOSTĘPNYCH I ABONAMENTOWYCH	60	
TELEKOMUNIKACJA	61	
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z OPROGRAMOWANIEM I DORADZTWEW W ZAKRESIE INFORMATYKI ORAZ DZIAŁALNOŚĆ POWIĄZANA	62	
DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA W ZAKRESIE INFORMACJI	63	
FINANSOWA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA, Z WYŁĄCZENIEM UBEZPIECZEŃ I FUNDUSZÓW EMERYTALNYCH	64	
UBEZPIECZENIA, REASEKURACJA ORAZ FUNDUSZE EMERYTALNE, Z WYŁĄCZENIEM OBOWIĄZKOWEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO	65	
DZIAŁALNOŚĆ WSPOMAGAJĄCA USŁUGI FINANSOWE ORAZ UBEZPIECZENIA I FUNDUSZE EMERYTALNE	66	
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z OBSŁUGĄ RYNKU NIERUCHOMOŚCI	68	
DZIAŁALNOŚĆ PRAWNICZA, RACHUNKOWO-KSIĘGOWA I DORADZTWO PODATKOWE	69	

MN-02	Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego	11 /21
DZIAŁALNOŚĆ FIRM CENTRALNYCH (HEAD OFFICES); DORADZTWO ZWIĄZANE Z ZARZĄDZANIEM	70	
DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE ARCHITEKTURY I INŻYNIERII; BADANIA I ANALIZY TECHNICZNE	71	
BADANIA NAUKOWE I PRACE ROZWOJOWE	72	
REKLAMA, BADANIE RYNKU I OPINII PUBLICZNEJ	73	
POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ PROFESJONALNA, NAUKOWA I TECHNICZNA	74	
DZIAŁALNOŚĆ WETERYNARYJNA	75	
WYNAJEM I DZIERŻAWA	77	
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ZATRUDNIENIEM	78	
DZIAŁALNOŚĆ ORGANIZATORÓW TURYSTYKI, POŚREDNIKÓW I AGENTÓW TURYSTYCZNYCH ORAZ POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA W ZAKRESIE REZERWACJI I DZIAŁALNOŚCI Z NIĄ ZWIĄZANE	79	
DZIAŁALNOŚĆ DETEKTYWISTYCZNA I OCHRONIARSKA	80	
DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA ZWIĄZANA Z UTRZYMANIEM PORZĄDKU W BUDYNKACH I ZAGOSPODAROWANIEM TERENÓW ZIELENI	81	
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ADMINISTRACYJNĄ OBSŁUGĄ BIURA I POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ WSPOMAGAJĄCA PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ	82	
ADMINISTRACJA PUBLICZNA I OBRONA NARODOWA; OBOWIĄZKOWE ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNE	84	
EDUKACJA	85	
OPIEKA ZDROWOTNA	86	
POMOC SPOŁECZNA Z ZAKWATEROWANIEM	87	
POMOC SPOŁECZNA BEZ ZAKWATEROWANIA	88	
DZIAŁALNOŚĆ TWÓRCZA ZWIĄZANA Z KULTURĄ I ROZRYWKĄ	90	
DZIAŁALNOŚĆ BIBLIOTEK, ARCHIWÓW, MUZEÓW ORAZ POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z KULTURĄ	91	
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z GRAMI LOSOWYMI I ZAKŁADAMI WZAJEMNYMI	92	
DZIAŁALNOŚĆ SPORTOWA, ROZRYWKOWA I REKREACYJNA	93	
DZIAŁALNOŚĆ ORGANIZACJI CZŁONKOWSKICH	94	
NAPRAWA I KONSERWACJA KOMPUTERÓW I ARTYKUŁÓW UŻYTKU OSOBISTEGO I DOMOWEGO	95	
POZOSTAŁA INDYWIDUALNA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA	96	
GOSPODARSTWA DOMOWE ZATRUDNIAJĄCE PRACOWNIKÓW	97	
GOSPODARSTWA DOMOWE PRODUKUJĄCE WYROBY I ŚWIADCZĄCE USŁUGI NA WŁASNE POTRZEBY	98	
ORGANIZACJE I ZESPOŁY EKSTERYTORIALNE	99	

MN-02	Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego	12 / 21
-------	---	---------

Załącznik nr 2**Techniki stosowane w biotechnologii****Słownik pojęć stosowanych w wyliczającej definicji biotechnologii****1. DNA/RNA: genomika farmakogenomika, sondy genowe, inżynieria genetyczna, sekwencjonowanie/synteza/amplifikacja DNA/RNA, profile ekspresji genów oraz wykorzystanie technologii antysensownej.**

Genomika/farmakogenomika: obejmuje badania genów i ich funkcji. Postępy w dziedzinie genomiki, poczynione dzięki projektowi poznania ludzkiego genomu (ang. Human Genome Project, HUGO Project) oraz innym badaniom genomu prowadzonym na roślinach, zwierzętach i mikroorganizmach, przyczyniły się do lepszego zrozumienia molekularnych mechanizmów genomów. Genomika stanowi bodziec do odkrywania produktów wykorzystywanych w obszarze ochrony zdrowia poprzez ujawnienie tysięcy nowych biologicznych właściwości, wykorzystywanych przy opracowywaniu leków oraz poprzez rozpoznawanie innowacyjnych rozwiązań w projektowaniu nowych leków, szczepionek i doskonaleniu diagnostyki DNA. Środki lecznicze oparte na genomice obejmują zarówno leki proteinowe jak i leki o niewielkich cząsteczkach. Genomika jest także wykorzystywana w programach hodowli roślin i zwierząt.

Sondy genowe/markery DNA: fragmenty DNA o znanej strukturze lub funkcji, oznaczane za pomocą radioaktywnych izotopów, barwników lub enzymów i mogą zostać wykorzystane do wykrywania obecności specyficznych sekwencji zasad w innej cząsteczce DNA lub RNA.

Inżynieria genetyczna: zmiany w materiale genetycznym komórek lub organizmów, w celu usposobienia ich do produkcji nowych substancji lub do pełnienia nowych funkcji.

Sekwencjonowanie DNA/RNA: określanie kolejności nukleotydów (tj. sekwencji zasad) w cząsteczce DNA lub RNA.

Synteza DNA/RNA: łączenie nukleotydów w celu uformowania DNA lub RNA. Synteza *in vivo* z reguły polega na replikacji DNA, ale może występować także w procesach naprawczych. W szczególnych przypadkach, dotyczących retrowirusów, replikacja (synteza) DNA odbywa się na matrycy RNA.

Amplifikacja DNA/RNA: to proces polegający na zwiększeniu liczby kopii danego genu lub sekwencji genów pochodnych.

Inne: Istnieje wiele dziedzin, w zakresie których prowadzone są badania RNA, włączając RNAi (interferencja RNA) i siRNA, opierające się na wykorzystaniu technologii rekombinacji do produkcji sekwencji RNA, w celu zahamowania ekspresji genu. W analizie profilu ekspresji genu wykorzystuje się mikromacierze DNA lub chipy DNA.

2. BIAŁKA I INNE CZĄSTKI: sekwencjonowanie/synteza/inżynieria białek i peptydów (włączając duże cząsteczki hormonów), poprawa metod transportu dużych cząsteczek leków, proteomika, izolacja i oczyszczanie białek, białka sygnałowe, identyfikacja receptorów komórkowych.

Peptydy/sekwencjonowanie białek: określanie kolejności aminokwasów w białkach lub peptydach.

Synteza peptydów: proces polegający na połączeniu dwóch lub większej liczby cząsteczek aminokwasów za pomocą wiązania peptydowego.

Inżynieria białek: selektywne, zamierzone projektowanie i synteza białek. Proces ma na celu podjęcie przez nowopowstałe białko pożądaną (nową) funkcji. Inżynieria białek jest realizowana poprzez zamianę lub zmianę kolejności pojedynczego aminokwasu w pierwotnej budowie białka. Można tego dokonać za pomocą chemicznej syntezy lub technologii rekombinacji DNA (tj. inżynierii genetycznej). „Inżynierowie białek” (inżynierowie genetyczni) wykorzystują technologie rekombinacji DNA do zmiany określonego nukleotydu w triplecie w DNA komórki. Proces stwarza nadzieję, że otrzymany kodon DNA z innym (nowym) aminokwasem w pożądanym położeniu w białku, zostanie wyprodukowany przez komórkę.

Proteomika: zajmuje się analizą ekspresji, funkcji i zależności pomiędzy białkami w organizmie.

MN-02	Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego	13/21
-------	---	-------

Białka sygnałowe: odpowiadają za analizę cząsteczek sygnałowych (przenoszących sygnały) takich jak cytokiny, chemokiny, czynniki transkrypcyjne, białka cyklu komórkowego i neurotransmitery.

Receptory komórkowe: a) białka powierzchniowe - struktury (o budowie typowej dla białka) znajdują się w błonie komórkowej (na jej powierzchni), ściśle wiążą specyficzne cząsteczki (cząsteczki organiczne, białka, wirusy itd.). b) białka integralne - niektóre receptory (występują stosunkowo rzadko), znajdują się wewnątrz komórek. Zarówno białka powierzchniowe, jak i integralne to receptory pośredniczące w przekazywaniu informacji (tj. sygnału) do komórki.

3. KOMÓRKI, KULTURY KOMÓRKOWE I INŻYNIERIA KOMÓRKOWA: kultury komórkowe/tkankowe, inżynieria tkankowa (w tym rusztowania tkankowe, inżynieria biomedyczna), fuzja komórkowa, szczepionki/stymulanty immunologiczne, manipulacje na zarodkach.

Hodowla i manipulacja na komórkach/tkankach/zarodkach: obejmują wzrost komórek, tkanek lub komórek embrionalnych w warunkach laboratoryjnych.

Inżynieria tkankowa: dotyczy technologii wykorzystywanych do indukcji:

- (wstrzykniętych) komórek wątroby, chrząstki, itd., (w organizmie biorecy) do wzrostu oraz uformowania zastępujących (integralnych) tkanek,
- (istniejących) komórek w organizmie, pobudzonych do wzrostu i uformowania pożądanej tkanki, poprzez precyzyjne wstrzyknięcie odpowiedniego związku (np. niektórych czynników wzrostu, hormonów wzrostu, komórek macierzystych itd.),
- wzrostu tkanek i organów w warunkach laboratoryjnych w celu zastąpienia lub poprawy funkcjonowania wadliwych lub uszkodzonych części ciała (np. hodowla tkankowa do przeszczepów skóry).

Fuzja komórkowa: polega na połączeniu zawartości dwóch lub większej liczby komórek w celu utworzenia jednej komórki. Przykładem tego typu procesu jest zapłodnienie.

Szczepionki/stymulanty immunologiczne: to preparaty zawierające antygen mający w składzie organizm chorobotwórczy (zabity lub osłabiony) w całości lub części, stosowany do nabycia odporności przeciwko chorobie, którą powoduje. Szczepionki mogą być preparatami pochodzenia naturalnego, syntetycznego lub wytworzonymi z wykorzystaniem technologii rekombinacji DNA.

4. TECHNIKI PROCESÓW BIOTECHNOLOGICZNYCH: biosynteza (fermentacja) z wykorzystaniem bioreaktorów, bioprosesowanie, bioługowanie, biorozwłóknianie, biowybielanie, bioodsiarczanie, biremediacja, biofiltracja i fitoremediacja.

Bioreaktory: to naczynia, które umożliwiają komórkom, fragmentom komórek bądź enzymom przeprowadzenie reakcji biologicznych. Często proces przebiega w zbiorniku fermentacyjnym i dotyczy komórek lub mikroorganizmów.

Bioprosesowanie: to działanie, w wyniku którego żywe komórki lub ich części zostają użyte do wytworzenia produktu, w szczególności produktów biologicznych powstałych przy wykorzystaniu inżynierii genetycznej do celów komercyjnych.

Bioługowanie: proces, w którym metale są przetwarzane do postaci rozpuszczalnej przy wykorzystaniu właściwości organizmów żywych, takich jak bakterie czy grzyby.

Biorozwłóknianie (bioroztwarzania): wykorzystanie właściwości mikroorganizmów do rozkładu (roztwarzania) włókna drzewnego stosowanego do produkcji masy celulozowej.

Biowybielanie: wykorzystanie właściwości mikroorganizmów do wybielania (bielenia) masy celulozowej.

Bioodsiarczanie: wykorzystanie specyficznych mikroorganizmów do przekształcenia szkodliwych związków siarki na związki o mniejszej szkodliwości.

Bioremediacja (bioodzysk)/biofiltracja/fitoremediacja: są to procesy bazujące na wykorzystaniu organizmów żywych, w celu rozkładu niebezpiecznych zanieczyszczeń organicznych lub transformacji niebezpiecznych zanieczyszczeń nieorganicznych do poziomów bezpiecznych dla środowiska w: glebach, wodach powierzchniowych, osadach, ściekach.

- bioremediacja (bioodzysk): wykorzystanie mikroorganizmów do zaradzenia problemów środowiskowych poprzez przetworzenie niebezpiecznych odpadów w formę bezpieczną,

MN-02	Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego	14 /21
-------	---	--------

- **biofiltracja:** wykorzystanie właściwości specyficznych bakterii w celu wychwytywania szkodliwych substancji ze strumienia gazu (lotnych związków) poprzez filtrację,
- **fitoremediacja:** wykorzystanie określonych właściwości niektórych roślin w celu usunięcia skażenia lub zanieczyszczenia z gleby (np. zanieczyszczone pola uprawne) lub zasobów wodnych (np. zanieczyszczone jeziora).

5. GENY I WEKTORY RNA: Terapie genowe, wektory wirusowe.

Terapia genowa: polega na dostarczeniu genu, jego insercji (np. za pośrednictwem wektorów retrowirusów) do wybranych komórek w organizmie w celu:

- pobudzenia komórek do produkcji czynników terapeutycznych (terapeutyków),
- zwiększenia podatności określonych komórek na działanie konwencjonalnych czynników terapeutycznych, które wcześniej były nieskuteczne w przeciwdziałaniu chorobie/dolegliwości,
- zmniejszenia podatności na działanie konwencjonalnych czynników terapeutycznych,
- przeciwdziałania nieprawidłowych (uszkodzonych) supresorowych genów nowotworów (antyonkogenów) poprzez wprowadzenie prawidłowo funkcjonujących genów supresorowych,
- zmniejszenia ekspresji onkogenów (genów powodujących nowotworzenie) za pomocą rybozymów,
- wprowadzenia innych środków leczniczych do komórek.

Wektory wirusowe: to niektóre wirusy (retrowirusy), które są wykorzystywane w inżynierii genetycznej w celu przenoszeniu nowych genów do komórek.

6. BIOINFORMATYKA: tworzenie baz danych genomowych/sekwencji białek; modelowanie złożonych procesów biologicznych, w tym systemów biologicznych.

Zastosowanie komputerów w rozwiązywaniu problemów informacyjnych w dziedzinie nauk biologicznych, obejmuje głównie tworzenie obszernych elektronicznych baz danych genomów, sekwencji białek itd. oraz techniki stosowane w trójwymiarowym modelowaniu biomolekuł.

Generowanie/tworzenie, gromadzenie, przechowywanie (w bazach danych) i efektywne wykorzystywanie danych/informacji z zakresu genomiki (funkcjonalnej, strukturalnej i innych), chemii kombinatorycznej, badań przesiewowych o dużej wydajności, proteomiki, sekwencjonowania DNA, aby osiągnąć cel badawczy (np. odkrycie nowych farmaceutyków lub nowych herbicydów itp.). Przykładem wykorzystywanych i przechowywanych danych/informacji są sekwencje genów, aktywności/funkcje biologiczne, aktywność farmakologiczna, struktury biologiczne, struktury molekularne, interakcja białko-białko oraz ekspresja genów produkt/ilość/czas.

7. NANOBIOTECHNOLOGIA: zastosowanie narzędzi i procesów nano/mikroprodukcji w celu konstrukcji urządzeń wykorzystywanych do badań biosystemów, w transporcie leków, diagnostyce.

Dziedzina łącząca fizykę, biologię, chemię i nauki techniczne, której celem jest opracowywanie zupełnie nowych technologii pomiarowych na użytek nauk biologicznych.

Nanotechnologia skupia się na opracowywaniu lub produkcji materiałów, które działają w bardzo małej skali, zazwyczaj w przedziale od 1 do 100 nanometrów. Nanobiotechnologia wykorzystuje te cząsteczki i materiały jako narzędzia, w celu poprawy wydajności i podniesienia wrażliwości (czułości) szeregu technologii biologicznych, np. biosensorów, wyrobów medycznych i implantów.

Źródło: „A Framework for Biotechnology statistics” OECD 2005

MN-02	Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego	15 /21
-------	---	--------

Objaśnienia do formularza MN-02 za rok 2016

Informacje ogólne

W badaniach statystycznych, zgodnie z rekomendacją OECD, wykorzystuje się **dwie definicje biotechnologii**:

– **definicję opisową** obejmującą szerokie spektrum technicznych zastosowań materiałów i procesów biologicznych w produkcji dóbr i usług oraz w działalności badawczej i rozwojowej, (od tzw. biotechnologii tradycyjnej po biotechnologię nowoczesną), a mianowicie:

Biotechnologia to interdyscyplinarna dziedzina nauki i techniki zajmująca się zmianą materii żywej i nieożywionej poprzez wykorzystanie organizmów żywych, ich części, bądź pochodzących od nich produktów, a także modeli procesów biologicznych w celu tworzenia wiedzy, dóbr i usług.

– **definicję wyliczającą** pełniącą funkcje wykładni definicji opisowej ograniczającej zakres badania statystycznego do biotechnologii nowoczesnej, podawaną jako **wykaz technik stosowanych w zakresie biotechnologii**:

- **DNA/RNA** – genomika, farmakogenomika, sondy DNA, inżynieria genetyczna, sekwencjonowanie/synteza/amplifikacja DNA/RNA, ekspresja genów, technologia antysensowna,
- **białka i inne cząstki** – sekwencjonowanie/synteza/inżynieria białek i peptydów, poprawa metod transportu dużych cząsteczek leków, proteomika, izolacja i oczyszczanie, przekazywanie sygnałów, identyfikacja receptorów komórkowych,
- **komórki, kultury komórkowe i inżynieria komórkowa** – kultury komórkowe i tkankowe, inżynieria tkankowa, fuzja komórkowa, szczepionki i immunizacja, manipulacje na zarodkach,
- **techniki procesów biotechnologicznych** – biosynteza z wykorzystaniem bioreaktorów, bioinżynieria, biokataliza, bioprosesowanie, bioługowanie, biospulchnianie, wybielanie za pomocą środków biologicznych, bioodsiarczanie, bioremediacja, biofiltracja,
- **geny i wektory RNA** – terapia genowa, wektory wirusowe,
- **bioinformatyka** – tworzenie genomowych/białkowych baz danych, modelowanie złożonych procesów biologicznych, biologia systemowa,
- **nanobiotechnologia** – zastosowanie narzędzi i procesów nano-/mikroproduktów do konstrukcji urządzeń do badań biosystemów oraz w transporcie leków, udoskonalenia diagnostyki itd.

Źródło: *MNiSW, 2007*

Powyższy wykaz technik biotechnologii nie jest zestawieniem zamkniętym i wyczerpującym lecz może ulegać zmianom w czasie, wraz z rozwojem biotechnologii. Szczegółowe rozwinięcie powyższego wykazu technik biotechnologicznych zawiera Załącznik 2.

Badanie **obejmuje** przedsiębiorstwa (podmioty) prowadzące działalność w zakresie biotechnologii, zgodnie z poniższą definicją przedsiębiorstwa biotechnologicznego:

Przedsiębiorstwo biotechnologiczne to firma zaangażowana w biotechnologię poprzez stosowanie co najmniej jednej z technik biotechnologii (według powyższego wykazu technik), aby produkować dobra lub usługi i/lub prowadzić działalność B+R w dziedzinie biotechnologii.

Badanie statystyczne **nie obejmuje**:

- dostawców urządzeń biotechnologicznych lub przedsiębiorstw zajmujących się tylko dystrybucją produktów biotechnologicznych,
- przedsiębiorstw usługowych prowadzących usługi doradcze oraz rutynowe badania (diagnostyka, testy),
- przedsiębiorstw będących końcowymi użytkownikami produktów lub procesów biotechnologicznych.

1. Działalność w dziedzinie biotechnologii

Należy określić te rodzaje stosowanych metod/technik biotechnologicznych, które są wykorzystywane do prowadzenia działalności badawczej i rozwojowej (B+R) w dziedzinie biotechnologii i/lub do produkcji.

MN-02	Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego	16 /21
-------	---	--------

Rubryka 11 obejmuje zarówno działalność badawczą i rozwojową (B+R) w dziedzinie biotechnologii, jak i działalność produkcyjną.

Działalność badawcza i rozwojowa, w skrócie B+R, definiowana jest jako praca twórcza i prowadzona w sposób metodyczny, podejmowana w celu zwiększenia zasobów wiedzy, w tym wiedzy o rodzaju ludzkim, kulturze i społeczeństwie oraz w celu tworzenia nowych zastosowań dla już istniejącej wiedzy. **Działalność badawczo-rozwojowa w dziedzinie biotechnologii** to badania naukowe i eksperymentalne prace rozwojowe w zakresie stosowanych w biotechnologii technik, produktów lub procesów biotechnologicznych, zgodnie z opisową i wyliczającą definicją biotechnologii (patrz informacje ogólne).

Rubryka 2 obejmuje wyłącznie prace (działalność) B+R w dziedzinie biotechnologii – badania naukowe i eksperymentalne prace rozwojowe. Są to systematycznie prowadzone prace twórcze, podjęte dla zwiększenia zasobu wiedzy, jak również dla znalezienia nowych zastosowań dla tej wiedzy.

Działalność badawcza i rozwojowa **nie obejmuje** rutynowych i okresowych zmian wprowadzanych do produktów, linii produkcyjnych, procesów wytwórczych, istniejących usług oraz innych operacji w toku, nawet jeżeli takie zmiany mają charakter ulepszeń a także projektów pilotażowych lub demonstracyjnych wykorzystywanych do celów komercyjnych; również opracowywanie oprogramowania nie jest zaliczane do działalności B+R w dziedzinie biotechnologii, o ile nie jest związane z rozwojem (poszerzeniem) wiedzy naukowo-technicznej.

Rubryka 3 obejmuje wyłącznie działalność produkcyjną w dziedzinie biotechnologii.

2. Działalności w dziedzinie biotechnologii przedsiębiorstwa według obszarów zastosowania biotechnologii

Należy wskazać te obszary zastosowań rozwiązań biotechnologicznych, które są wykorzystywane do prowadzenia działalności w dziedzinie biotechnologii: B+R i produkcji (komercyjnej i na użytek własny). Jeśli obszar zastosowań technik biotechnologicznych nie mieści się w przedstawionym wykazie (**wiersze od 01 do 10**), to należy w **wierszu 11** określić obszar zastosowań biotechnologii i ewentualnie wyjaśnić szerzej w dziale 11.

Rubryka 1 obejmuje działalność badawczą i rozwojową w dziedzinie biotechnologii (patrz objaśnienia do Działu 1, kolumna 2).

Rubryka 2 dotyczy celów, jakim jest osiągnięcie dalszych technicznych udoskonaleń produktu lub procesu, w tym uruchomienie pierwszej fazy produkcji, która jeszcze nie wymaga prób prowadzonych na potrzeby rynku.

Rubryka 3 obejmuje rutynowe testowanie produktu na potrzeby rynku; w ochronie zdrowia są to regularne próby kliniczne wykonywane w czasie rutynowej opieki medycznej.

Rubryka 4 obejmuje pełną produkcję połączoną z działaniem marketingowym podejmowanym w celach rynkowych.

W **wierszu 12** należy wskazać dominujący w działalności biotechnologicznej obszar zastosowań technik biotechnologicznych. Jako kryterium dominującego obszaru działalności w dziedzinie biotechnologii przyjąć można nakłady poniesione na działalność w dziedzinie biotechnologii według obszarów zastosowań lub sprzedaż produktów biotechnologicznych.

3. Personel w przedsiębiorstwie w dziedzinie biotechnologii według wykształcenia i rodzaju działalności (stan w dniu 31 XII 2016 r.)

W dziale 3 podaje się liczbę pracujących w dziedzinie biotechnologii będących na stanie ewidencyjnym jednostki w dniu 31 XII 2016 r. Dane podaje się w osobach bez przeliczania pracujących na pełne etaty.

W sprawozdaniu należy uwzględnić **wszystkich** pracujących w jednostce związanych z działalnością w dziedzinie biotechnologii, niezależnie od źródeł pochodzenia środków oraz bez względu na to, czy osoby te pracują w innych jednostkach sprawozdawczych. Do personelu **zalicza się**:

- 1) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy lub stosunku służbowego (tj. umowy o pracę, powołania, wyboru lub mianowania);

MN-02	Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego	17 / 21
-------	---	---------

- 2) pracodawców i pracujących na własny rachunek:
  - właścicieli i współwłaścicieli, łącznie z bezpłatnie pomagającymi członkami ich rodzin,
  - osoby pracujące na własny rachunek;
- 3) agentów pracujących na podstawie umów agencyjnych;
- 4) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 5) członków spółdzielni produkcji rolniczej.
- 6) na potrzeby badania MN-02: osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy lub stosunku służbowego, wykonujące prace w dziedzinie biotechnologii na podstawie umowy cywilnoprawnej.

Do personelu **nie zalicza się**:

- 1) osób wykonujących pracę na podstawie umowy zlecenia lub umowy o dzieło, nie pozostających w innym stosunku pracy w jednostce;
- 2) osób zatrudnionych na podstawie umowy o prace w celu przygotowania zawodowego;
- 3) uczniów szkół dla niepracujących oraz słuchaczy szkół wyższych odbywających praktyki wakacyjne lub dyplomowe;
- 4) osób korzystających z urlopów bezpłatnych w wymiarze powyżej 3 miesięcy;
- 5) osób korzystających z urlopów wychowawczych w wymiarze powyżej 3 miesięcy (nieprzerwanie), osób przebywających na świadczeniach rehabilitacyjnych;
- 6) osób odbywających zasadniczą służbę wojskową.

W wierszu 1 podaje się liczbę pracujących w dziedzinie biotechnologii z podziałem na rodzaje działalności – B+R i produkcję (w osobach ogółem; w tym kobiety).

W wierszach od 02 do 06 dla rubryk od 1 do 5, podaje się odpowiednio liczbę osób w tym kobiet według poziomu ich wykształcenia opartego na Międzynarodowej Standardowej Klasyfikacji Edukacji (ISCED 2011). Podać należy pracujących z tytułem naukowym profesora, stopniem naukowym doktora i doktora habilitowanego oraz z wykształceniem:

- wyższym podaje się osoby z wykształceniem formalnym odpowiadającym kategorii:
  - a) 5 w klasyfikacji ISCED 2011, tożsamym z wykształceniem wyższym o profilu zawodowym, które w Polsce jest tożsame wykształceniem uzyskanym w kolegiach nauczycielskich, kolegiach nauczycielskich języków obcych oraz kolegiach pracowników służb społecznych;
  - b) 6 w klasyfikacji ISCED 2011, tożsamym z wykształceniem wyższym o profilu akademickim, prowadzącym do uzyskania tytułu licencjata, inżyniera lub równorzędnego. Licencjat jest tytułem zawodowym nadawanym absolwentom wyższych zawodowych studiów humanistycznych i matematyczno-przyrodniczych, społecznych, ekonomicznych, wychowania fizycznego, turystyki, rekreacji, rehabilitacji ruchowej oraz medycznej, z wyjątkiem lekarskich i stomatologicznych;
  - c) 7 w klasyfikacji ISCED 2011, tożsamym z wykształceniem wyższym o profilu akademickim, prowadzącym do uzyskania tytułu magistra, lekarza lub równorzędnego.
- pozostałym: podaje się osoby z wykształceniem ISCED 4 policealnym, ISCED 3 średnim i zasadniczym zawodowym, ISCED 2 gimnazjalnym, ISCED 1 podstawowym i niepełnym podstawowym

Osoby zatrudnione w dziedzinie biotechnologii należy zaliczać do właściwych kategorii na podstawie **najwyższego** posiadanego przez nie poziomu wykształcenia (tytułu, stopnia naukowego).

W rubrykach 2 i 3 oraz 4 i 5 podaje się liczbę osób (w tym kobiet) bezpośrednio związanych z działalnością badawczą i rozwojową (personel B+R). Do personelu B+R zalicza się:

- personel wykonujący prace naukowo-badawcze (rubryka 4 i 5) zajmujących się zawodowo pracą koncepcyjną lub tworzeniem nowej wiedzy, produktów, procesów, metod oraz systemów, a także kierowaniem projektami związanymi z tą działalnością,
- techników i pracowników równorzędnych wykonujących zadania naukowe i techniczne pod kierunkiem badaczy,

MN-02	Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego	18/21
-------	---	-------

- pozostały personel zatrudniony na stanowiskach robotniczych i administracyjno-ekonomicznych uczestniczący w realizacji prac B+R.

W rubrykach 6 i 7 podaje się liczbę osób (w tym kobiet) związanych z działalnością produkcyjną w dziedzinie biotechnologii. Zalicza się osoby bezpośrednio zatrudnione w procesie produkcji, osoby pracujące na stanowiskach administracyjno-ekonomicznych oraz kadre zarządzającą.

Jeśli pracownik realizuje zarówno zadania związane z B+R jak i produkcją, to należy zaliczyć go do tej kategorii której poświęca przeważającą część swojego czasu pracy.

W wierszu 07 rubryka 2 do 5 podaje się liczbę personelu B+R w dziedzinie biotechnologii w roku sprawozdawczym, łącznie z osobami wykonującymi pracę na podstawie umowy zlecenia lub umowy o dzieło – w jednostkach przeliczeniowych, zwanych ekwiwalentami pełnego czasu pracy.

Ekwiwalenty pełnego czasu pracy (EPC) lub osobolata są to jednostki przeliczeniowe służące do ustalenia faktycznej liczby personelu B+R. Miernik ten pozwala na uniknięcie przeszacowania liczby personelu B+R, wynikającego z faktu, że wiele osób część swojego czasu pracy przeznaczają na zajęcia inne takie jak np.: działalność B+R, prac administracyjna czy produkcyjna, kontrola jakości itp., a część osób pracuje w wymiarze mniejszym niż pełny etat bądź rozpoczyna pracę w danej instytucji lub rezygnuje z niej w trakcie roku kalendarzowego. Jeden ekwiwalent pełnego czasu pracy oznacza jeden osoborok poświęcony wyłącznie na daną działalność. Zatrudnienie w ekwiwalentach pełnego czasu pracy należy ustalić na podstawie proporcji czasu przepracowanego przez poszczególnych pracowników w ciągu roku sprawozdawczego przy danych pracach do pełnego czasu pracy obowiązującego w danej instytucji na danym stanowisku pracy, posługując się przy tym następującymi przykładami:

- pracownik pracujący na całym etacie poświęcający w ciągu roku sprawozdawczego na daną działalność:
  - a) 90% lub więcej ogólnego czasu pracy 1,0 EPC
  - b) 75% ogólnego czasu pracy 0,75 EPC (w zaokrągleniu: 0,8)
  - c) 50% ogólnego czasu pracy 0,5 EPC
- pracownik pracujący na 0,5 etatu i poświęcający na działalność B+R:
  - a) 90% lub więcej swojego ogólnego czasu pracy 0,5 EPC
  - b) 50% swojego ogólnego czasu pracy 0,25 EPC (w zaokrągleniu: 0,3)
- pracownik zatrudniony w danej jednostce w roku sprawozdawczym przez 6 miesięcy na całym etacie i poświęcający 90% lub więcej swojego ogólnego czasu pracy na daną działalność 0,5 EPC,
- osoba wykonująca dane prace na podstawie umowy zlecenia lub umowy o dzieło – pełny, faktyczny czas pracy w roku sprawozdawczym ze wszystkich umów, podany jako odpowiedni ułamek rocznego czasu pracy.

Przy wyliczaniu EPC nie należy odejmować urlopów wypoczynkowych, absencji chorobowej oraz innych nieobecności usprawiedliwionych (poza urlopami bezpłatnymi).

W przypadku braku odpowiedniej ewidencji dopuszcza się możliwość zastosowania szacunków na podstawie wielkości nakładów osobowych.

4. Finansowanie działalności w przedsiębiorstwie, w tym w dziedzinie biotechnologii według źródeł pochodzenia środków i obszaru zastosowania biotechnologii w 2016 r. (nakłady wewnętrzne).

Wiersz 1 dotyczy działalności ogółem przedsiębiorstwa (rubryka 1) w tym działalności B+R prowadzonej wewnątrz przedsiębiorstwa (rubryka 2).

W wierszu 1 rubryka 1 należy wykazać **nakłady ogółem (inwestycyjne i bieżące)** niezależnie od źródeł pochodzenia środków, poniesione w roku sprawozdawczym na **wszystkie rodzaje działalności przedsiębiorstwa**, a w rubryce 2 tę część nakładów ogółem, która została poniesiona na badania naukowe i prace rozwojowe realizowane wewnątrz przedsiębiorstwa (B+R - patrz objaśnienia do działu 1).

Nakłady inwestycyjne obejmują: nakłady na nowe środki trwałe lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, zakup (przejęcie) używanych środków trwałych a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji nie zaliczane do środków trwałych, a nabyte ze środków inwestycyjnych.

Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Nakłady na środki trwałe są to nakłady na:

- budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej) w tym m. in. roboty budowlano - montażowe, dokumentacje projektowo - kosztorysowe,
- maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem),

MN-02	Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego	19/21
-------	---	-------

- środki transportu,
- inne, tj.: melioracje szczegółowe, koszty ponoszone przy nabyciu gruntów i używanych środków trwałych, inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie, a ponadto odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji.

Pozostałe nakłady są to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych. Nakłady inwestycyjne powinny być wykazywane w całości za okres, w którym wystąpiły i nie powinny być ewidencjonowane jako składnik amortyzacji.

Nakłady bieżące obejmują:

- **nakłady osobowe** - wynagrodzenia brutto: osobowe, bezosobowe i honoraria oraz nagrody i wypłaty z zysku do podziału; narzuty na wynagrodzenia obciążające zgodnie z przepisami pracodawcę,
- **pozostałe nakłady bieżące** - koszty zużycia materiałów, przedmiotów nietrwałych i energii, koszty usług obcych obejmujące: obróbkę obcą, usługi transportowe, remontowe, bankowe, pocztowe, telekomunikacyjne, informatyczne, wydawnicze, komunalne itp., koszty podróży służbowych oraz pozostałe koszty obejmujące w szczególności podatki i opłaty obciążające koszty działalności i zyski, ubezpieczenia majątkowe i ekwiwalenty na rzecz pracowników.

Nakłady bieżące nie obejmują amortyzacji środków trwałych oraz podatku VAT.

Wiersze – 14 obejmują nakłady na działalność przedsiębiorstwa w dziedzinie biotechnologii. Działalność w dziedzinie biotechnologii obejmuje produkcję dóbr lub usług i/lub działalność B+R. Do nakładów na działalność produkcyjną należy zaliczyć nakłady na wytworzenie produktów w części dotyczącej biotechnologii.

Rubryka 1 dotyczy działalności w dziedzinie biotechnologii - produkcji biotechnologicznej oraz badań naukowych i prac rozwojowych.

Rubryka 2 dotyczy działalności B+R w dziedzinie biotechnologii realizowanej wewnątrz przedsiębiorstwa (badania naukowe i prace rozwojowe).

W **wierszu 2** należy podać nakłady poniesione na działalność w dziedzinie biotechnologii ogółem (inwestycyjne i bieżące) - rubryka 1, w tym nakłady wewnętrzne na działalność B+R przedsiębiorstwa - rubryka 2.

Nakłady wewnętrzne na działalność B+R są to nakłady poniesione w roku sprawozdawczym na prace B+R wykonane w jednostce sprawozdawczej, niezależnie od źródła pochodzenia środków.

Uwaga: Dla przedsiębiorstw wypełniających sprawozdanie PNT-01 - należy wyjaśnić ewentualną różnicę w polu komentarz (Dział 11) pomiędzy nakładami:

- w wierszu 1 rubryka 2, a nakładami podanymi w sprawozdaniu PNT-01 (Dział 1 wiersz 01).

- w wierszu 2 rubryka 2, a nakładami podanym w sprawozdaniu PNT-01 (Dział 6 wiersz 11).

W **wierszu 2.1 rubryka 1** należy podać tę część nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstwa, która była związana z działalnością w dziedzinie biotechnologii.

Wiersz 2.1 rubryka 2 zawiera nakłady na inwestycje w dziedzinie biotechnologii związane z prowadzeniem badań naukowych i prac rozwojowych.

Do nakładów inwestycyjnych zalicza się oprogramowanie komputerowe (w tym opisy programów oraz materiały wspomagające dla systemów i aplikacje komputerowych a także coroczne opłaty licencyjne za użytkowanie nabytego oprogramowania).

Oprogramowanie wytworzone we własnym zakresie w ramach działalności B+R w dziedzinie biotechnologii należy zaliczyć do odpowiedniej kategorii kosztów: kosztów osobowych lub pozostałych kosztów bieżących.

Nakłady inwestycyjne na działalność B+R podaje się łącznie z kosztami zakupu lub wytworzenia aparatury naukowo-badawczej, niezbędnej do wykonania określonych prac B+R, spełniającej kryteria zaliczania do środków trwałych, lecz zgodnie z obowiązującymi przepisami do czasu zakończenia tych prac nieujętej w ewidencji środków trwałych.

W **wierszu 3** podaje się środki własne przedsiębiorstwa na finansowanie działalności w dziedzinie biotechnologii łącznie z zaciągniętymi na tę działalność kredytami komercyjnymi (3.1).

W **wierszach od 4 do 5.3** należy podać nakłady na działalność w dziedzinie biotechnologii z wiersza 2 (ogółem – rubryka 1, w tym na działalność B+R – rubryka 2) według źródeł pochodzenia środków.

W **wierszu 4.1** podaje się środki otrzymane **bezpośrednio** z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego lub innych resortów na działalność w dziedzinie biotechnologii wraz ze środkami pochodzącymi

MN-02	Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego	20 / 21
-------	---	---------

pośrednio z od instytucji dysponujących środkami publicznymi na prowadzenie działalności B+R w dziedzinie biotechnologii, a otrzymanymi przez jednostkę sprawozdawczą jako podwykonawcę prac B+R w dziedzinie biotechnologii.

W **wierszu 4.4** podaje się środki finansowe wydatkowane w roku sprawozdawczym pochodzące od prywatnych instytucji niekomercyjnych, tzn. instytucji nienastawionych na zysk. Do prywatnych instytucji niekomercyjnych zalicza się fundacje (np. Fundacja na rzecz Nauki Polskiej), partie polityczne, związki zawodowe, związki konsumentów, towarzystwa i stowarzyszenia (zawodowe, naukowe, religijne itp.) oraz osoby fizyczne i organizacje zajmujące się promocją, finansowaniem lub innymi formami wspomagania badań naukowych.

W **wierszach** od 5 do 5.3 należy podać wydatki ze środków pozyskanych od jednostek i ośrodków zagranicznych, np. na finansowanie działalności innowacyjnej czy B+R w dziedzinie biotechnologii. Fundusze pochodzące z pożyczek zwrotnych nie powinny być tu wykazane, natomiast należy wykazać środki z pożyczek, co do których ustala się w odpowiednich porozumieniach, że (pod określonymi warunkami) mogą być darowane.

W **wierszach od 6 do 14** należy podać wysokość nakładów wewnętrznych na działalność w dziedzinie biotechnologii (ogółem w tym na działalność B+R) według obszarów zastosowań wyników prac badawczych i rozwojowych. Ochrona zdrowia ludzi (**wiersz6**) obejmuje działalność określoną w Dziale 2 w **wierszach 01 i 02**, biotechnologia rolnicza (**wiersz8**) obejmuje działalność wyróżnioną w Dziale 2 w **wierszach 04 i 05**.

Uwaga: W przypadku braku ewidencji podstawowej umożliwiającej sporządzenie sprawozdania w pełnym zakresie dopuszcza się możliwość wykazania danych szacunkowych z odpowiednią adnotacją w polu komentarz (Dział 11).

5. Wartość sprzedaży produktów (wyrobów i usług) wytwarzanych w przedsiębiorstwie, w tym biotechnologicznych

Dział dotyczy wartości sprzedaży ogółem (w kraju i na eksport) wszystkich **produktów** (wyrobów gotowych, półfabrykatów oraz usług) wytwarzanych w przedsiębiorstwie, w tym biotechnologicznych.

W **wierszu 1 rubryce 1** należy podać wartość (bez podatku VAT) sprzedanych w ciągu roku sprawozdawczego **produktów wytworzonych przez przedsiębiorstwo** (łącznie z produkcją przekazaną do wykonania w ramach zlecenia przez inną jednostkę).

W **wierszu 2 rubryka 1** należy podać, pomniejszone o należny podatek VAT, wartości sprzedaży wyrobów biotechnologicznych.

Produktem biotechnologicznym jest wyrób lub usługa, do wytworzenia których wykorzystano jedną lub więcej technik biotechnologicznych według definicji wyliczającej biotechnologii i definicji opisowej (por. Podstawowe pojęcia). Obejmuje również produkt wiedzy (techniczne know-how) powstający w działalności B+R w dziedzinie biotechnologii (wiersz 2.1).

W **wierszach od 1 do 2.1. rubryka 3** należy podać wartości sprzedaży na eksport **produktów wytwarzanych** przez przedsiębiorstwo w tym biotechnologicznych.

Uwaga: Dla podmiotów wypełniających sprawozdanie statystyczne SP – Roczna ankieta przedsiębiorstwa, wiersz 1 rubryka 1 i rubryka 3 sprawozdania MN-02 jest równy odpowiednio, przychodom netto ze sprzedaży produktów, w tym sprzedaż na eksport) w formularzu SP.

Równoznaczne do pojęcia „eksport”, stosowanego w odniesieniu do krajów poza unijnych, jest pojęcie „wewnątrzspółnotowa dostawa” w odniesieniu do krajów członkowskich UE.

6. Zgłoszone wynalazki i uzyskane patenty w dziedzinie biotechnologii

W **rubryce 1** sprawozdaje się wynalazki i patenty dla których podmiot był twórcą (zgłaszającym) lub jednym spośród zgłaszanych twórców.

8. Współpraca badawcza (partnerska) w działalności B+R w dziedzinie biotechnologii według obszaru zastosowania biotechnologii

W odpowiednich wierszach i rubrykach należy wpisać liczbę instytucji partnerskich.

Rubryka 1 dotyczy **sektora przedsiębiorstw** – przedsiębiorstw prywatnych i publicznych oraz instytucji niekomercyjnych działających na rzecz sektora przedsiębiorstw, których celem jest wytwarzanie wyrobów lub usług na sprzedaż po cenie mającej znaczenie komercyjne.

MN-02	Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego	21 / 21
-------	---	---------

Rubryka 2 dotyczy **sektora rządowego** – organów administracji państwowej i samorządowej oraz instytucji niekomercyjnych kontrolowanych i finansowanych przez władze, ale nie administrowanych przez sektor szkolnictwa wyższego. Przykłady: jednostki naukowe PAN, jednostki badawcze, szpitale i kliniki bez komponentu dydaktyczno-szkoleniowego o ile są kontrolowane i finansowane przez władze.

Rubryka 3 – sektor szkolnictwa wyższego – obejmuje uniwersytety, uczelnie techniczne i inne oferujące kształcenie na poziomie wyższym niż średnie, niezależnie od źródeł finansowania i statusu prawnego. Należą również szpitale i kliniki przy uczelniach – całe lub w części prowadzącej B+R w dziedzinie biotechnologii, oraz archiwa, biblioteki, muzea, historyczne miejsca, ogrody botaniczne administrowane przez instytucje szkolnictwa wyższego bądź afiliowane przy nich.

Rubryka 4 obejmuje **sektor prywatnych instytucji niekomercyjnych** (patrz objaśnienia w Dziale 5, wiersz 6).

Rubryka 5 – sektor zagranica – obejmuje instytucje i osoby prywatne znajdujące się poza granicami kraju (z wyjątkiem środków transportu), oraz instytucje i organizacje międzynarodowe (w tym naukowe).

9. Finansowanie działalności B+R w dziedzinie biotechnologii realizowanej poza jednostką sprawozdawczą w 2016 r.

W **wierszu 01** podaje się kwoty wypłacone innej jednostce na wykonanie prac B+R w dziedzinie biotechnologii mających charakter odrębnych projektów. Przedsiębiorstwo nabywa prace B+R wykonane w innej jednostce odpłatnie lub finansuje je w formie grantów/dotacji bezzwrotnych.

W **wierszach od 02 do 08** podaje się nakłady zewnętrzne wykazane w **wierszu 01** według beneficjentów (por. objaśnienia w dziale 4 i 8).

MINISTERSTWO ZDROWIA CENTRUM SYSTEMÓW INFORMACYJNYCH OCHRONY ZDROWIA		
Nazwa i adres jednostki sprawozdawczej	MZ-03 Sprawozdanie o finansach samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej	Adresat: Centrum Systemów Informacyjnych Ochrony Zdrowia ul. Stanisława Dubois 5A 00-184 Warszawa
Numer identyfikacyjny REGON		ROCZNE Przekazać zgodnie z zapisami w PBSSP 2016 r.

KOD RESORTOWY	-----	---	Nr księgi rejestrowej
	miejsce położenia zakładu /część II –TERYT/	kod podmiotu, który utworzył zakład /część III/	

Uwaga! Wszystkie dane należy wpisywać w pełnych złotych. Sprawozdanie należy przekazać w postaci elektronicznej, wypełniając je po zalogowaniu się na stronie <https://ssoz.ezdrowie.gov.pl>

Dział 1. Aktywa

KOD	WYSZCZEGÓLNIENIE	OGÓŁEM (w zł)
1	2	3
A	Aktywa trwałe	01
A.I.	Wartości niematerialne i prawne	02
A.I.1	Koszty zakończonych prac rozwojowych	03
A.I.2	Wartość firmy	04
A.I.3	Inne wartości niematerialne i prawne	05
A.I.4	Zaliczki na wartości niematerialne i prawne	06
A.II.	Rzeczowe aktywa trwałe	07
A.II.1	Środki trwałe	08
A.II.1.a	grunty (w tym użytkownika wieczystego gruntu)	09
A.II.1.b	budynki, lokale, prawa do lokali i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	10
A.II.1.c	urządzenia techniczne i maszyny	11
A.II.1.d	środki transportu	12
A.II.1.e	inne środki trwałe	13
A.II.2	Środki trwałe w budowie	14
A.II.3	Zaliczki na środki trwałe w budowie	15
A.III.	Należności długoterminowe	16
A.III.1	Od jednostek powiązanych	17
A.III.2	Od pozostałych jednostek, w których jednostka posiada zaangażowanie w kapitale	18
A.III.3	Od pozostałych jednostek	19
A.IV.	Inwestycje długoterminowe	20
A.IV.1	Nieruchomości	21
A.IV.2	Wartości niematerialne i prawne	22
A.IV.3	Długoterminowe aktywa finansowe	23
A.IV.3.a	w jednostkach powiązanych	24
A.IV.3.a -	udziały lub akcje	25
A.IV.3.a -	inne papiery wartościowe	26
A.IV.3.a -	udzielone pożyczki	27
A.IV.3.a -	inne długoterminowe aktywa finansowe	28
A.IV.3.b	w pozostałych jednostkach, w których jednostka posiada zaangażowanie w kapitale	29
A.IV.3.b -	udziały lub akcje	30
A.IV.3.b -	inne papiery wartościowe	31
A.IV.3.b -	udzielone pożyczki	32
A.IV.3.b -	inne długoterminowe aktywa finansowe	33
A.IV.3.c	w pozostałych jednostkach	34
A.IV.3.c -	udziały lub akcje	35
A.IV.3.c -	inne papiery wartościowe	36
A.IV.3.c -	udzielone pożyczki	37
A.IV.3.c -	inne długoterminowe aktywa finansowe	38
A.IV.4	Inne inwestycje długoterminowe	39
A.V.	Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	40
A.V.1	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	41
A.V.2	Inne rozliczenia międzyokresowe	42

Ciąg dalszy działu 1.

B.	Aktywa obrotowe	43	
B.I.	Zapasy	44	
B.I.1	Materiały	45	
B.I.2	Półprodukty i produkty w toku	46	
B.I.3	Produkty gotowe	47	
B.I.4	Towary	48	
B.I.5	Zaliczki na dostawy i usługi	49	
B.II.	Należności krótkoterminowe	50	
B.II.1	Należności od jednostek powiązanych	51	
B.II.1.a	z tytułu dostaw i usług, o okresie spłaty:	52	
B.II.1.a -	do 12 miesięcy	53	
B.II.1.a -	powyżej 12 miesięcy	54	
B.II.1.b	inne	55	
B.II.2	Należności od pozostałych jednostek, w których jednostka posiada zaangażowanie w kapitale	56	
B.II.2.a	z tytułu dostaw i usług, o okresie spłaty:	57	
B.II.2.a -	do 12 miesięcy	58	
B.II.2.a -	powyżej 12 miesięcy	59	
B.II.2.b	inne	60	
B.II.3	Należności od pozostałych jednostek	61	
B.II.3.a	z tytułu dostaw i usług, o okresie spłaty:	62	
B.II.3.a-	do 12 miesięcy	63	
B.II.3.a -	powyżej 12 miesięcy	64	
B.II.3.b	z tytułu podatków, dotacji, ceł, ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych oraz innych tytułów publicznoprawnych	65	
B.II.3.c	inne	66	
B.II.3.d	dochodzone na drodze sądowej	67	
B.III.	Inwestycje krótkoterminowe	68	
B.III.1	Krótkoterminowe aktywa finansowe	69	
B.III.1.a	w jednostkach powiązanych	70	
B.III.1.a -	udziały lub akcje	71	
B.III.1.a -	inne papiery wartościowe	72	
B.III.1.a -	udzielone pożyczki	73	
B.III.1.a -	inne krótkoterminowe aktywa finansowe	74	
B.III.1.b	w pozostałych jednostkach	75	
B.III.1.b -	udziały lub akcje	76	
B.III.1.b -	inne papiery wartościowe	77	
B.III.1.b -	udzielone pożyczki	78	
B.III.1.b -	inne krótkoterminowe aktywa finansowe	79	
B.III.1.c	środki pieniężne i inne aktywa pieniężne	80	
B.III.1.c -	środki pieniężne w kasie i na rachunkach	81	
B.III.1.c -	inne środki pieniężne	82	
B.III.1.c -	inne aktywa pieniężne	83	
B.III.2	Inne inwestycje krótkoterminowe	84	
B.IV.	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	85	
C.	Należne wpłaty na kapitał (fundusz) podstawowy	86	
D.	Udziały (akcje) własne	87	
	AKTYWA RAZEM	88	

Dział 2. Pasywa

KOD	WYSZCZEGÓLNIENIE	OGÓŁEM (w zł)
1	2	3
A.	Kapitał (fundusz) własny	01
A.I.	Kapitał (fundusz) podstawowy	02
A.II.	Kapitał (fundusz) zapasowy, w tym:	03
A.II. -	nadwyżka wartości sprzedaży (wartości emisyjnej) nad wartością nominalną udziałów (akcji)	04
A.III.	Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny, w tym:	05
A.III. -	z tytułu aktualizacji wartości godziwej	06
A.IV.	Pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe, w tym:	07
A.IV. -	tworzone zgodnie z umową (statutem) spółki	08
A.IV. -	na udziały (akcje) własne	09
A.V.	Zysk (strata) z lat ubiegłych	10
A.V.1	Zysk (wielkość dodatnia)	11
A.V.2	Strata (wielkość ujemna)	12
A.VI.	Zysk (strata) netto	13
A.VI.1	Zysk (wielkość dodatnia)	14
A.VI.2	Strata (wielkość ujemna)	15
A.VII.	Odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego (wielkość ujemna)	16
B	Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	17
B.I	Rezerwy na zobowiązania	18
B.I.1	Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	19
B.I.2	Rezerwa na świadczenia emerytalne i podobne	20
B.I.2. -	długoterminowa	21
B.I.2. -	krótkoterminowa	22
B.I.3	Pozostałe rezerwy	23
B.I.3. -	długoterminowe	24
B.I.3. -	krótkoterminowe	25
B.II	Zobowiązania długoterminowe	26
B.II.1	Wobec jednostek powiązanych	27
B.II.2	Wobec pozostałych jednostek, w których jednostka posiada zaangażowanie w kapitale	28
B.II.3	Wobec pozostałych jednostek	29
B.II.3.a	kredyty i pożyczki	30
B.II.3.b	z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	31
B.II.3.c	inne zobowiązania finansowe	32
B.II.3.d	zobowiązania wekslowe	33
B.II.3.e	inne	34
B.III	Zobowiązania krótkoterminowe	35
B.III.1	Zobowiązania wobec jednostek powiązanych	36
B.III.1.a	z tytułu dostaw i usług, o okresie wymagalności:	37
B.III.1.a. -	do 12 miesięcy	38
B.III.1.a. -	powyżej 12 miesięcy	39
B.III.1.b	inne	40
B.III.2	Zobowiązania wobec pozostałych jednostek, w których jednostka posiada zaangażowanie w kapitale	41
B.III.2.a	z tytułu dostaw i usług, o okresie wymagalności:	42
B.III.2.a. -	do 12 miesięcy	43
B.III.2.a. -	powyżej 12 miesięcy	44
B.III.2.b	inne	45
B.III.3	Zobowiązania wobec pozostałych jednostek	46
B.III.3.a	kredyty i pożyczki	47
B.III.3.b	z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	48
B.III.3.c	inne zobowiązania finansowe	49
B.III.3.d	z tytułu dostaw i usług, o okresie wymagalności:	50
B.III.3.d. -	do 12 miesięcy	51
B.III.3.d. -	powyżej 12 miesięcy	52
B.III.3.e	zaliczki otrzymane na dostawy i usługi	53
B.III.3.f	zobowiązania wekslowe	54
B.III.3.g	z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych oraz innych tytułów publicznoprawnych	55
B.III.3.h	z tytułu wynagrodzeń	56
B.III.3.i	inne	57
B.III.4	Fundusze specjalne	58
B.III.4 -	w tym zakładowy fundusz świadczeń socjalnych (ZFŚS)	59

B.IV.	Rozliczenia międzyokresowe		60	
B.IV.1	Ujemna wartość firmy		61	
B.IV.2	Inne rozliczenia międzyokresowe		62	
B.IV.2. -	długoterminowe		63	
	w tym	dotacje z budżetu państwa	64	
		dotacje z budżetu jednostki samorządu terytorialnego	65	
B.IV.2. -	krótkoterminowe		66	
	w tym	dotacje z budżetu państwa	67	
		dotacje z budżetu jednostki samorządu terytorialnego	68	
PASYWA RAZEM			69	

Uwaga! Wiersz 71 w dziale 2 (pasywa razem) musi być równy wierszowi 88 z działu 1 (aktywa razem).

Dział 3. Przychody i koszty

KOD	WYSZCZEGÓLNIENIE		OGÓŁEM (w zł)
1	2		3
A.	Przychody netto ze sprzedaży i zrównane z nimi		01
	w tym od jednostek powiązanych		02
A.I.	Przychody netto ze sprzedaży produktów		03
A.I.1.	sprzedanych NFZ		04
A.I.2.	sprzedanych Ministerstwu Zdrowia		05
A.I.3.	sprzedanych pracodawcom		06
A.I.4.	pozostałych		07
A.II.	Zmiana stanu produktów (zwiększenie - wartość dodatnia, zmniejszenie - wartość ujemna)		08
A.III.	Koszty wytworzenia produktów na własne potrzeby jednostki		09
A.IV.	Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów		10
B.	Koszty działalności operacyjnej		11
B.I.	Amortyzacja		12
B.II	Zużycie materiałów i energii		13
B.II.1.	Materiałów		14
B.II.1.a	leków		15
B.II.1.b	żywności		16
B.II.1.c	sprzętu jednorazowego		17
B.II.1.d	odczynników chemicznych i materiałów diagnostycznych		18
B.II.1.e	paliwa (gaz)		19
B.II.1.f	pozostałe		20
B.II.2	Energii		21
B.II.2.a	elektrycznej		22
B.II.2.b	cieplnej		23
B.II.2.c	pozostałe		24
B.III	Usługi obce		25
B.III.1	remontowe		26
B.III.2	transportowe		27
B.III.3	medyczne obce (umowy cywilno - prawne, prace wykonane przez laboratoria itp.)		28
B.III.4	pozostałe usługi		29
B.IV	Podatki i opłaty		30
B.IV -	w tym podatek akcyzowy		31
B.V.	Wynagrodzenia		32
B.V.1	wynagrodzenia ze stosunku pracy		33
B.V.2	wynagrodzenia z umów zleceń i o dzieło		34
B.V.3	wynagrodzenia pozostałe		35
B.VI.	Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia		36
	w tym	składki na ubezpieczenia społeczne	37
		składki na fundusz pracy	38
		składki na Fundusz Emerytur Pomostowych	39
B.VII.	Pozostałe koszty rodzajowe		40
	w tym podróże służbowe		41
B.VIII.	Wartość sprzedanych towarów i materiałów		42
C.	Zysk (strata) ze sprzedaży (A-B)		43
D.	Pozostałe przychody operacyjne		44
D.I	Zysk z tytułu rozchodu niefinansowych aktywów trwałych		45
D.II	Dotacje		46
	w tym	dotacje z budżetu państwa	47
		dotacje z jednostek samorządu terytorialnego	48
D.III	Aktualizacja wartości aktywów niefinansowych		49
D.IV	Inne przychody operacyjne		50
	w tym	bezzwrotne środki zagraniczne	51
		równowartość rocznych odpisów amortyzacyjnych środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych sfinansowanych z dotacji celowych	52
E.	Pozostałe koszty operacyjne		53
E.I.	Strata z tytułu rozchodu niefinansowych aktywów trwałych		54
E.II.	Aktualizacja wartości aktywów niefinansowych		55
E.III.	Inne koszty operacyjne		56
F.	Zysk (strata) z działalności operacyjnej (C+D-E)		57
G.	Przychody finansowe		58
G.I.	Dywidendy i udziały w zyskach, w tym:		59
G.I.a	od jednostek powiązanych, w tym:		60
G.I.a -	w których jednostka posiada zaangażowanie w kapitale		61

G.I.b	od jednostek pozostałych, w tym:	62	
G.I.b -	w których jednostka posiada zaangażowanie w kapitale	63	
G.II.	Odsetki	64	
G.II -	w tym od jednostek powiązanych	65	
G.III.	Zysk z tytułu rozchodu aktywów finansowych, w tym:	66	
G.III -	w jednostkach powiązanych	67	
G.IV.	Aktualizacja wartości aktywów finansowych	68	
G.V.	Inne	69	
H.	Koszty finansowe	70	
H.I.	Odsetki	71	
H.I -	w tym dla jednostek powiązanych	72	
H.II.	Strata z tytułu rozchodu aktywów finansowych, w tym:	73	
H.II -	w jednostkach powiązanych	74	
H.III.	Aktualizacja wartości aktywów finansowych	75	
H.IV.	Inne	76	
I.	Zysk (strata) brutto (F+G-H)	77	
J.	Podatek dochodowy	78	
K.	Pozostałe obowiązkowe zmniejszenia zysku (zwiększenia straty)	79	
L.	Zysk (strata) netto (I-J-K)	80	

Dział 4. Zobowiązania cz. 1

Kod	WYSZCZEGÓLNIENIE		OGÓŁEM (w zł)
1	2		3
A.	Zobowiązania ogółem (*)		01
A.I.	Zobowiązania przekazane w drodze cesji przez wierzycieli pierwotnych na inne podmioty		02
A.II.	Zobowiązania objęte umowami z pierwotnymi wierzycielami, określającymi warunki spłaty zobowiązań		03
A.III.	Pozostałe zobowiązania		04

(*) – Zobowiązania ogółem stanowią sumę zobowiązań długoterminowych i zobowiązań krótkoterminowych, czyli pozycji bilansowych: pasywa B.II i B.III.

Dział 5. Zobowiązania cz. 2

Kod	WYSZCZEGÓLNIENIE		OGÓŁEM (w zł)	w tym wymagalne (w zł)
1	2		3	4
A	Zobowiązania ogółem (*)	01		
A.I	ZUS	02		
A.II	PFRON	03		
A.III	Energia, gaz, woda	04		
A.IV	Pracownicy	05		
A.V	Pozostałe	06		

(*) – Zobowiązania ogółem stanowią sumę zobowiązań długoterminowych i zobowiązań krótkoterminowych, czyli pozycji bilansowych: pasywa B.II i B.III.

Dział 6. Należności

KOD	WYSZCZEGÓLNIENIE		OGÓŁEM (w zł)	w tym wymagalne (w zł)
1	2		3	4
A	Należności ogółem *)		01	
A.I	Narodowy Fundusz Zdrowia		02	
A.II	Ministerstwo Zdrowia		03	
A.III	Samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej		04	
A.IV	Podmioty prowadzące działalność leczniczą inne niż wymienione w wierszu A.III		05	
A.V	Pozostałe		06	

(*) – Należności ogółem stanowią sumę należności długoterminowych i należności krótkoterminowych, czyli pozycji bilansowych: aktywa A.III i B.II.

Dział 7. Zwiększenie funduszu samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej o kwoty środków pieniężnych przekazanych na pokrycie ujemnego wyniku finansowego (o którym mowa w art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1638, z późn. zm.))

Kod	Wyszczególnienie		Ogółem w zł
1	2		3
	Skarb państwa	01	
	Publiczna uczelnia medyczna, publiczna uczelnia prowadząca działalność dydaktyczną i badawczą w dziedzinie nauk medycznych	02	
	Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego	03	
	Jednostka samorządu terytorialnego	04	
	inne	05	

Dział 8. Środki otrzymane z dotacji na finansowanie inwestycji oraz wydatki inwestycyjne

Kod	Wyszczególnienie		Ogółem w zł
1	2		3
A	Środki otrzymane z dotacji na finansowanie inwestycji	01	
A.I	Dotacje inwestycyjne z budżetu państwa	02	
A.II.	Dotacje inwestycyjne z budżetu jednostek samorządu terytorialnego	03	
A.III.	Dotacje inwestycyjne z budżetu środków europejskich	04	
A.IV.	Pozostałe	05	
B	Wydatki inwestycyjne	06	
	w tym środki pochodzące z UE	07	

Obciążenie respondentów

Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na przygotowanie danych dla potrzeb wypełnienia formularza	1	
Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na wypełnienie formularza	2	

.....
(imię, nazwisko i telefon osoby,
która sporządziła sprawozdanie)

.....
(miejsowość i data)

.....
Imię nazwisko osoby działającej w imieniu
sprawozdawcy)

.....
główny księgowy

MINISTERSTWO ZDROWIA CENTRUM SYTEMÓW INFORMACYJNYCH OCHRONY ZDROWIA		
Nazwa i adres podmiotu leczniczego	MZ-06 Sprawozdanie z realizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami w szkołach	Nazwa i adres zakładu podmiotu leczniczego
Numer księgi rejestrowej podmiotu leczniczego		REGON zakładu podmiotu leczniczego (14-znakowy)
REGON podmiotu leczniczego (9-znakowy)	Przekazać za pomocą portalu https://ssoz.ezdrowie.gov.pl w terminie składania sprawozdań zgodnie z Pbssp 2016 (z danymi za rok 2016)	TERYT zakładu podmiotu leczniczego
TERYT podmiotu leczniczego		Rodzaj działalności leczniczej (część VI systemu resortowych kodów identyfikacyjnych)

Wypełnić tylko w przypadku sporządzania sprawozdania oddzielnie dla każdej jednostki organizacyjnej

Nazwa jednostki organizacyjnej	Kod resortowy identyfikujący jednostkę organizacyjną (część V systemu resortowych kodów identyfikacyjnych)	TERYT jednostki organizacyjnej
--------------------------------	---	--------------------------------

Uwaga! Sprawozdanie należy przekazać w postaci elektronicznej, wypełniając je po zalogowaniu się na stronie <https://ssoz.ezdrowie.gov.pl>
W uzasadnionych przypadkach podmioty zatrudniające mniej niż 5 osób mogą przesłać sprawozdanie w postaci papierowej do komórki właściwej w sprawach statystyki medycznej wskazanej przez wojewodę.

Dział 1. Dane ogólne.

REGON szkoły	TERYT
Nazwa i adres szkoły	

Odpowiednie zaznaczyć

Rodzaj szkoły

- 1 podstawowa
- 2 gimnazjum
- 3 liceum
- 4 technikum w tym 4 letnie szkoły
zawodowe
- 5 zasadnicza szkoła zawodowa
- 6 szkoła specjalna

Miejsce położenia

- 1 miasto
- 2 wieś
- Szkoła**
- 1 publiczna
- 2 niepubliczna

Miejsce realizacji świadczeń (zaznaczyć jedno pole)

- Gabinet profilaktyki i pomocy przedlekarskiej w szkole
- Gabinet profilaktyki i pomocy przedlekarskiej w budynku
należący do innej szkoły (w zespole szkół)
- Gabinet profilaktyki i pomocy przedlekarskiej poza szkołą
- Inne pomieszczenie niż gabinet profilaktyki i pomocy przedlekarskiej

Dział 2. Sposób zapewnienia opieki

Liczba uczniów ogółem	1	
w tym niepełnosprawnych	2	
Nr prawa wykonywania zawodu pielęgniarstwa/ek ¹	3	
Liczba godzin pracy pielęgniarstwa/ek w szkole (w tygodniu)	4	
Nr. dyplomu higienistki szkolnej/ek	5	
Liczba godzin pracy higienistki/ek w szkole (w tygodniu)	6	

¹ Podać nr. wykonywania zawodu pielęgniarek opiekujących się uczniami w dniu zakończenia roku szkolnego.

Dział 3. Zakres opieki realizowanej w szkole

Wyszczególnienie		Liczba szkół	Liczba uczniów	Liczba porad
0		1	2	3
Liczba uczniów objętych profilaktyką fluorkową metodą nadzorowanego szczotkowania zębów	1			
Liczba uczniów objętych edukacją w zakresie zdrowia jamy ustnej	2			
Udział pielęgniarki w realizacji szkolnego programu edukacji zdrowotnej /liczba uczniów objętych programem	3			
Liczba udzielonych porad w ramach opieki czynnej	4			
Liczba uczniów u których wykonywano zabiegi i procedury lecznicze w trakcie pobytu w szkole	5			
Liczba udzielonych porad w przypadkach nagłych zachorowań	6			
Liczba udzielonych porad w związku z diagnozowaniem zjawiska przemocy (w tym przemocy rówieśniczej)	7			

Dział 4. Wykonanie testów przesiewowych

Liczba uczniów podlegających testom przesiewowym	Liczba wykonanych testów przesiewowych	
	na terenie szkoły	poza szkołą
1	2	3

Dział 5. Profilaktyczne badanie lekarskie

Klasa		Liczba uczniów podlegających badaniu	Liczba zbadanych uczniów ^{1/}
0		1	2
Roczne obowiązkowe przygotowanie przedszkolne	1		
Klasa III szkoły podstawowej	2		
Klasa I gimnazjum	3		
Klasa I szkoły ponadgimnazjalnej	4		
Ostatnia klasa szkoły ponadgimnazjalnej	5		

^{1/} na podstawie zwróconych kart badania profilaktycznego wypełnionych przez lekarza poz.

Obciążenie respondentów

Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na przygotowanie danych dla potrzeb wypełnienia formularza	1	
Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na wypełnienie formularza	2	

Imię, nazwisko i telefon osoby,
która sporządziła sprawozdanie
.....

.....
(miejscowość i data)

.....
Imię i nazwisko osoby działającej w
imieniu sprawozdawcy

B. Lekarze dentyści

Województwo	Lekarze dentyści													nie wykonu- jący zawodu
	ogółem													
	razem	poniżej 36 lat		35-44 lata		45-54 lata		55-64 lata		65 lat i więcej		stażyści	z kolumny I	
	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M		
0	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14		
Dolnośląskie														
Kujawsko-pomorskie														
Lubelskie														
Lubuskie														
Łódzkie														
Małopolskie														
Mazowieckie														
Opolskie														
Podkarpackie														
Podlaskie														
Pomorskie														
Śląskie														
Świętokrzyskie														
Warmińsko-mazurskie														
Wielkopolskie														
Zachodniopomorskie														

Obciążenie respondentów

Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na przygotowanie danych dla potrzeb wypełnienia formularza	1
Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na wypełnienie formularza	2

.....
(imię, nazwisko i telefon osoby, która sporządziła sprawozdanie)

.....
(miejscowość i data)

.....
imię i nazwisko osoby działającej w imieniu sprawozdawcy)

MINISTERSTWO ZDROWIA CENTRUM SYSTEMÓW INFORMACYJNYCH OCHRONY ZDROWIA		Adresat: Centrum Systemów Informacyjnych Ochrony Zdrowia ul. Stanisława Dubois 5A 00 – 184 Warszawa	
Nazwa jednostki sprawozdawczej	Numer identyfikacyjny REGON	MZ-10B Sprawozdanie o uprawnionych do wykonywania zawodu pielęgniarstwa i położniczej	
Przekazać za pomocą portalu https://soz.ezdrowie.gov.pl w terminie składania sprawozdań zgodnie z Pbssp 2016 (z danymi za rok 2016)			

Dział 1. Uprawnieni do wykonywania zawodu pielęgniarstwa (stan w dniu 31. 12.)**Tabela 1.**

Wyszczególnienie	Ogółem	z wykształceniem wyższym				stażyści	nie wykonujący zawodu
		razem	w tym z medycznym	z kolumny 3 w tym magister pielęgniarstwa	z kolumny 4		
0	1	2	3	4	5	6	
Dolnośląskie	01						
Kujawsko-pomorskie	02						
Lubelskie	03						
Lubuskie	04						
Łódzkie	05						
Małopolskie	06						
Mazowieckie	07						
Opolskie	08						
Podkarpackie	09						
Podlaskie	10						
Pomorskie	11						
Śląskie	12						
Świętokrzyska	13						
Warmińsko-mazurskie	14						
Wielkopolskie	15						
Zachodniopomorskie	16						

Dział 2. Uprawnieni do wykonywania zawodu położnej (stan w dniu 31. 12.)

Tabela 1.

Wyszczególnienie	Ogółem	z kolumny 1				nie wykonujący zawodu	
		z wykształceniem wyższym		z kolumny 3 w tym magister położnictwa	stażyści		
		razem	w tym z medycznym				
0	1	2	3	4	5	6	
Dolnośląskie	01						
Kujawsko-pomorskie	02						
Lubelskie	03						
Lubuskie	04						
Łódzkie	05						
Małopolskie	06						
Mazowieckie	07						
Opolskie	08						
Podkarpackie	09						
Podlaskie	10						
Pomorskie	11						
Śląskie	12						
Świętokrzyska	13						
Warmińsko-mazurskie	14						
Wielkopolskie	15						
Zachodniopomorskie	16						

Obciążenie respondentów

Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na przygotowanie danych dla potrzeb wypełnienia formularza	1
Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na wypełnienie formularza	2

.....
(imię, nazwisko i telefon osoby,
która sporządziła sprawozdanie)

.....
(miejscowość i data)

.....
(imię i nazwisko osoby działającej w imieniu
sprawozdawcy)

MINISTERSTWO ZDROWIA CENTRUM SYSTEMÓW INFORMACYJNYCH OCHRONY ZDROWIA		
Nazwa i adres jednostki sprawozdawczej.	MZ-10C Sprawozdanie o uprawnionych do wykonywania zawodu farmaceuty	Adresat: Centrum Systemów Informacyjnych Ochrony Zdrowia ul. Stanisława Dubois 5A 00 – 184 Warszawa
Numer identyfikacyjny REGON		Przekazać za pomocą portalu https://ssoz.ezdrowie.gov.pl w terminie składania sprawozdań zgodnie z Pbssp 2016 (z danymi za rok 2016)

Dział 1. Farmaceuci uprawnieni do wykonywania zawodu (stan w dniu 31. 12.)

Województwo		Ogółem
0		1
Dolnośląskie	01	
Kujawsko-pomorskie	02	
Lubelskie	03	
Lubuskie	04	
Łódzkie	05	
Małopolskie	06	
Mazowieckie	07	
Opolskie	08	
Podkarpackie	09	
Podlaskie	10	
Pomorskie	11	
Śląskie	12	
Świętokrzyskie	13	
Warmińsko-mazurskie	14	
Wielkopolskie	15	
Zachodniopomorskie	16	

Obciążenie respondentów

Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na przygotowanie danych dla potrzeb wypełnienia formularza	1	
Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na wypełnienie formularza	2	

.....
(imię, nazwisko i telefon osoby,
która sporządziła sprawozdanie)

.....
(miejscowość i data)

.....
Imię i nazwisko osoby
działającej w imieniu sprawozdawcy)

MINISTERSTWO ZDROWIA CENTRUM SYSTEMÓW INFORMACYJNYCH OCHRONY ZDROWIA		
Nazwa i adres jednostki sprawozdawczej.	MZ-10D Sprawozdanie o uprawnionych do wykonywania zawodu diagnosty laboratoryjnego	Adresat: Centrum Systemów Informacyjnych Ochrony Zdrowia ul. Stanisława Dubois 5A 00 – 184 Warszawa
Numer identyfikacyjny REGON		Przekazać za pomocą portalu https://ssoz.ezdrowie.gov.pl w terminie składania sprawozdań zgodnie z Pbssp 2016 (z danymi za rok 2016)

Dział 1. Uprawnieni do wykonywania zawodu diagnosty laboratoryjnego (stan w dniu 31. 12.)

Województwo		Diagnozy laboratoryjni	
		ogółem	z tego nie wykonujący zawodu
0		1	2
Dolnośląskie	01		
Kujawsko-pomorskie	02		
Lubelskie	03		
Lubuskie	04		
Łódzkie	05		
Małopolskie	06		
Mazowieckie	07		
Opolskie	08		
Podkarpackie	09		
Podlaskie	10		
Pomorskie	11		
Śląskie	12		
Świętokrzyskie	13		
Warmińsko-mazurskie	14		
Wielkopolskie	15		
Zachodniopomorskie	16		

Obciążenie respondentów

Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na przygotowanie danych dla potrzeb wypełnienia formularza	1	
Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na wypełnienie formularza	2	

.....
(imię, nazwisko i telefon osoby, która sporządziła sprawozdanie)

.....
(miejsceowość i data)

.....
(Imię i nazwisko osoby działającej w imieniu sprawozdawcy)

MINISTERSTWO ZDROWIA CENTRUM SYSTEMÓW INFORMACYJNYCH OCHRONY ZDROWIA			
Nazwa i adres podmiotu wykonującego działalność leczniczą.		MZ-11 Sprawozdanie o działalności i pracujących w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej	Nazwa i adres zakładu podmiotu leczniczego
Numer księgi rejestrowej podmiotu wykonującego działalność leczniczą.			REGON zakładu podmiotu leczniczego/praktyki zawodowej
TERYT podmiotu wykonującego działalność leczniczą.		Przekazać za pomocą portalu https://ssoz.ezdrowie.gov.pl w terminie składania sprawozdań zgodnie z Pbssp 2016 (z danymi za rok 2016)	TERYT zakładu podmiotu leczniczego/praktyki zawodowej
Kod podmiotu tworzącego (część III)	Kod formy organizacyjno-prawnej (część IV)		Rodzaj działalności leczniczej (część VI systemu resortowych kodów identyfikacyjnych)

Wypełniać tylko w przypadku sporządzania sprawozdania oddzielnie dla każdej jednostki organizacyjnej

Nazwa jednostki organizacyjnej	Kod resortowy identyfikujący jednostkę organizacyjną (część V systemu resortowych kodów identyfikacyjnych)	TERYT jednostki organizacyjnej
--------------------------------	--	--------------------------------

Obowiązek przekazywania danych statystycznych wynika z art. 30 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. 2016 r. poz. 1068, z późn. zm.).

Za prawidłowe sporządzenie sprawozdania odpowiada kierownik jednostki. Podstawę wypełniania formularza stanowi dokumentacja medyczna, której obowiązek prowadzenia dotyczy wszystkich jednostek ochrony zdrowia. Przed wypełnieniem sprawozdania należy zapoznać się z objaśnieniami znajdującymi się na stronie www.csioz.gov.pl.

Definicje:

Wizyta – świadczenie udzielone w warunkach ambulatoryjnych w tym domowych przez osobę wykonującą inny zawód medyczny niż lekarz, lekarza dentysta lub psychologa.

Porada – świadczenie udzielone w warunkach ambulatoryjnych, w tym w warunkach domowych przez, lekarza, lekarza dentystę lub psychologa

Dziecko do 1 roku życia (tzw. wiek niemowlęcy) – czyli do 364 dnia życia.

Dziecko w wieku do 3 lat –które ukończyło 2 lata i maksimum 364 dni

Część I opieka profilaktyczna nad matką i dzieckiem.

Dział 1. Opieka profilaktyczna nad kobietą.

A. Badania cytodiagnostyczne

Wyszczególnienie		Ogółem
0		1
Kobiety zbadane cytologicznie	01	
Kobiety zbadane cytohormonalnie	02	

UWAGA: W tabeli należy podać liczbę kobiet zbadanych cytologicznie lub cytohormonalnie, a nie liczbę pobranych materiałów.

B. Opieka profilaktyczna nad kobietą w ciąży.

Wyszczególnienie		Ogółem
0		1
Liczba porad udzielonych kobietom w ciąży	01	
Liczba kobiet w ciąży objętych opieką poradni	02	
Z wiersza 02 liczba kobiet w ciąży objętych opieką po raz pierwszy w okresie sprawozdawczym	03	
z tego liczba kobiet które zgłosiły się do poradni po raz pierwszy	do 10. tygodnia ciąży	04
	od 10 do 14. tygodnia ciąży	05
	powyżej 14. tygodnia ciąży	06

UWAGA: W tabeli należy podać liczbę porad profilaktycznych udzielonych kobietom w ciąży oraz liczbę kobiet w ciąży objętych opieką, dla których w poradni prowadzona jest karta przebiegu ciąży zgodnie z § 42 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie rodzajów i zakresu dokumentacji medycznej oraz sposobu jej przetwarzania (Dz. U. poz. 2069).

Dział 2. Opieka profilaktyczna nad dziećmi i młodzieżą.**Uwaga! W dziale tym nie należy wykazywać porad udzielonych dzieciom chorym.****A. Porady patronażowe oraz badania bilansowe w tym przesiewowe niemowląt (lekarskie).***Zgodnie z załącznikiem nr 1 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 24 września 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej (Dz. U. z 2016 r. poz. 86).*

Wiek		Liczba niemowląt				
		podlegających badaniu	zbadanych	w tym karmionych		
				wyłącznie piersią	mieszanie	sztucznie
0	1	2	3	4	5	
1-4 tydzień	1					
2-6 miesiąc	2					
9 miesiąc	3					
12 miesiąc	4					

B. Wizyty profilaktyczne położnych (pielęgniarek) u niemowląt (do 6 tygodnia życia).*Zgodnie z załącznikiem nr 3 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 24 września 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej.*

Wyszczególnienie		Liczba noworodków zarejestrowanych w okresie sprawozdawczym	Liczba wizyt w wieku	
			0-4 doba życia	od 1 do 6 tygodnia życia
0	1	1	2	3
Poradnia/praktyka pielęgniarki / położnej podstawowej opieki	1			

C. Wizyty patronażowe oraz testy przesiewowe u niemowląt wykonane przez pielęgniarki (do 1 roku życia).*Zgodnie z załącznikiem nr 2 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 24 września 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej.*

Wyszczególnienie		Liczba wizyt ogółem	Z tego wizyty patronażowe i testy przesiewowe w zakresie wykrywania zaburzeń rozwoju w wieku			Z kolumny 2 wizyta instruktażowa w 3-4 miesiącu życia
			do 6 miesiąca życia	9 miesiąc życia	12 miesiąc życia	
0	1	1	2	3	4	5
Poradnia/praktyka pielęgniarki podstawowej opieki	1					

D. Porady profilaktyczne udzielone dzieciom do lat 3.

Wyszczególnienie		Liczba dzieci w wieku do lat 3 zadeklarowanych w poradni w dniu 31-12	Liczba porad profilaktycznych ogółem	w tym w wieku do 1 roku
Lekarz podstawowej opieki zdrowotnej	1			

E. Profilaktyczne badania lekarskie dzieci i młodzieży

Uwaga! W kolumnie 2 należy wykazywać tylko te dzieci, które zostały zbadane w terminie (zgodnie z programem badań profilaktycznych). I nie wykazujemy tu badań wykonanych w roku następnym.

Wiek / klasa		Liczba dzieci podlegających badaniu	Liczba dzieci zbadanych	w tym liczba uczniów zbadanych na terenie szkoły
0		1	2	3
2 lata	1			X
4 lata	2			X
5 lat (tylko u dziecka nie obywatela przygotowania przedszkolnego)	3			X
roczne obowiązkowe przygotowanie przedszkolne	4			
klasa III szkoły podstawowej	5			
I klasa gimnazjum	6			
I klasa szkoły ponadgimnazjalnej	7			
ostatnia klasa szkoły ponadgimnazjalnej do ukończenia 19 roku życia	8			

Część II Podstawowa opieka zdrowotna**Dział 3. Zadeklarowani do lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej**

Wyszczególnienie		Liczba osób zadeklarowanych (zgodnie ze złożonymi deklaracjami) stan w dniu 31.12	
		ogółem	W tym w wieku 0-18 lat
0		1	2
Poradnia POZ Lekarz rodzinny	1		

Dział 4. Leczeni przez lekarzy POZ z powodu chorób przewlekłych – wymagający opieki czynnej.

Uwaga! W dziale tym wykazujemy tylko te osoby, które z powodu choroby przewlekłej, narażenia na działanie czynników szkodliwych lub stanu fizjologicznego, wymagają systematycznej kontroli lekarskiej.

A. Dzieci i młodzież w wieku 0–18 lat objęte opieką czynną. Liczba dzieci i młodzieży objętych opieką czynną.

Wyszczególnienie	Liczba osób objętych opieką czynną (stan w dniu 31 XII)	z tego w wieku					Z kolumny 1 osoby, które objęto opieką czynną po raz pierwszy w okresie sprawozdawczym
		0–2	3–4	5–9	10–14	15–18	
0	1	2	3	4	5	6	7
Poradnia POZ Lekarz rodzinny	00						

Liczba schorzeń rozpoznanych u dzieci i młodzieży objętych opieką czynną.

Rozpoznanie (kod rozpoznania wg ICD 10)	Liczba osób, u których stwierdzono schorzenie ogółem (stan w dniu 31 XII)	z tego w wieku					Z kolumny 1 osoby, u których stwierdzono schorzenie po raz pierwszy w okresie sprawozdawczym
		0–2	3–4	5–9	10–14	15–18	
0	1	2	3	4	5	6	7
Nowotwory C00-C97, D00-D48	01						
Niedokrwistości D50-D59	02						
Choroby tarczycy E00-E07	03						
Cukrzyca E10-E14	04						
Niedożywienie E40-E46	05						
Otyłość E65-E68	06						
Zaburzenia odżywiania F50	07						
Upośledzenie umysłowe F70-F79	08						
Padaczka G40	09						
Dziecięce porażenie mózgowie G80	10						
Zaburzenia refrakcji i akomodacji oka H52	11						
Choroba nadciśnieniowa I10-I15	12						
Alergie	dychawica oskrzelowa J45	13					
	pokarmowe K52.2	14					
	skórne L27.2	15					
Zniekształcenia kręgosłupa M40-M41	16						
Choroby układu moczowego N00-N23	17						
Wady rozwojow	układu nerwowego Q00-Q07	18					
	układu krążenia Q20-Q28	19					
	narządów płciowych	20					
	aberracje chromosomowe	21					
	inne	22					
Zaburzenia rozwoju R62	23						
w tym	fizycznego R62.8	24					
	psychomotorycznego R62.0	25					
Trwałe uszkodzenia narządu ruchu R26.2	26						
Pacjenci z innymi (niż wymienione powyżej) schorzeniami wymagający opieki czynnej	27						

B. Osoby w wieku 19 lat i więcej objęte opieką czynną.**Liczba osób w wieku 19 lat i więcej objętych opieką czynną.**

Wyszczególnienie	Liczba osób objętych opieką czynną (stan w dniu 31 XII)	w tym w wieku				Z kolumny 1 osoby, które objęto opieką czynną po raz pierwszy w okresie sprawozdawczym
		19-34	35-54	55-64	65 i więcej	
0	1	2	3	4	5	6
Poradnia POZ Lekarz rodzinny	00					

Liczba schorzeń rozpoznanych u osób w wieku 19 lat i więcej objętych opieką czynną.

Rozpoznanie (kod rozpoznania wg ICD10)	Liczba osób, u których stwierdzono schorzenie ogółem (stan w dniu 31 XII)	w tym w wieku				Z kolumny 1 osoby, u których stwierdzono schorzenie po raz pierwszy w okresie sprawozdawczym
		19-34	35-54	55-64	65 i więcej	
0	1	2	3	4	5	6
Gruźlica A15-A19, B90	01					
Nowotwory C00-C97, D00-D48	02					
Choroby tarczycy E00-E07	03					
Cukrzyca E10-E14	04					
w tym leczeni insuliną	05					
Niedokrwistość D50-D64	06					
Choroby obwodowego układu nerwowego G50-G59	07					
Choroby układu krążenia I00-I99	08					
w tym	przewlekła choroba reumatyczna I05-I09	09				
	choroba nadciśnieniowa I10-I15	10				
	choroby naczyń mózgowych I60-I69	11				
	niedokrwienne choroba serca I20-I25	12				
z wiersza 12 przebyty zawał serca I25,2	13					
Przewlekły nieżyt oskrzeli, dychawica oskrzelowa J40-J47	14					
Przewlekłe choroby układu trawiennego K25-K93	15					
Choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej M00-M99	16					
Pacjenci z innymi schorzeniami wymagający opieki czynnej	17					

Część III. Dział 5. Stacje dializ działające w ramach przychodni specjalistycznej.

Wyszczególnienie		Ogółem
0		1
Liczba stanowisk	01	
Liczba wykonanych dializ	02	
w tym u dzieci do lat 18	03	
Liczba osób dializowanych	04	
w tym dzieci do lat 18	05	

Uwaga! Tabeli nie wypełniają przychodnie przychodnie szpitalne. Wszystkie dializy wykonane w szpitalu powinny być wykazane w sprawozdaniu MZ-29. W dziale tym wykazać także stanowiska przewoźne oraz dializy wykonane w domu. Natomiast nie wykazujemy tu dializ otrzewnowych.

Część IV. Dział 6. Działalność różnych form opieki poza szpitalnej.

Rodzaj ośrodka		Miejsca (stan w dn. 31 XII)	Objęci opieką	Osobodni
0		1	2	3
Opieka psychiatryczna				
Oddziały psychiatryczne razem (2700-2715)		1		
w tym	dla dzieci i młodzieży (2701)	2		
	dla pacjentów z zaburzeniami nerwicowymi (2706, 2707)	3		
	Ośrodek alzheimerowski (2710)	4		
	Oddział dzienny terapii uzależnienia od alkoholu (2712-2713)	5		
	Oddziały terapii uzależnienia od środków psychoaktywnych (2714-2715)	6		
Hostele (2720-2727)		7		
Zespoły leczenia środowiskowego i domowego (2730-2735)		8	X	
Ośrodek leczenia uzależnień bliżej niescharakteryzowanych (2740)		9		
Oddziały dzienne ogólne				
Zespół domowej dializoterapii otrzewnowej (2130, 2131)		10	X	
Długoterminowa opieka domowa (2140-2143)		11	X	
Rehabilitacja domowa (2146, 2147)		12	X	
Hospicja domowe (2180, 2181)		13	X	
Dzienny ośrodek opieki paliatywnej lub hospicyjnej (2182, 2183)		14	X	
Dzienny ośrodek opieki geriatrycznej (2200, 2201)		15		
Geriatryczny zespół opieki domowej (2202, 2203)		16		
Ośrodek rehabilitacji dziennej (2300, 2301)		17	X	
Ośrodek rehabilitacji kardiologicznej (2302; 2303)		18	X	
Ośrodek rehabilitacji pulmonologicznej (2304; 2305)		19		

Część V. Dział 7. Sprzęt medyczny (stan w dniu 31 12).

W części V należy wykazać sprzęt będący własnością zakładu (jednostki) lecznictwa ambulatoryjnego. Nie wykazywać urządzeń wykazanych w sprawozdaniu MZ29 będących własnością szpitala.

Wyszczególnienie		Liczba aparatów
0		1
analizator biochemiczny wieloparametrowy	1	
gammakamera	2	
litotrypter	3	
akcelerator liniowy	4	
rezonans magnetyczny	5	
urządzenie angiograficzne, zestaw do badań naczyniowych	6	
tomograf komputerowy	7	
echokardiograf (ultrasonograf kardiologiczny)	8	
mammograf	9	
aparat RTG z opcją naczyniową i obróbką cyfrową	10	
aparat RTG z torem wizyjnym	11	
pozytronowy tomograf (PET – CT)	12	
aparaty do naświetlań	Cobaltem 60	13
	Cezem 137	14

Część VI. Dział 8. Pracujący w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej.

Wyszczególnienie		Udzielający świadczeń ogółem (w osobach, stan w dniu 31 XII)	W tym		Pracujący w ramach umowy cywilno-prawnej oraz na kontraktach (w osobach, stan w dniu 31 XII)
			zatrudnieni na podstawie stosunku pracy ¹⁾		
			razem (w osobach)	z kolumny 2 zatrudnieni w pełnym wymiarze czasu pracy	
0		1	stan w dniu 31 XII		4
			2	3	
Lekarze razem		01			
w tym specjaliści		02			
Z wiersza 01 lekarze podstawowej opieki zdrowotnej		03			
w tym	lekarze rodzinni ²⁾	04			
	pediatrzy	05			
Lekarze dentyści		06			
Pielęgniarki ogółem		07			
w tym opieki długoterminowej		08			
Z wiersza 07 zatrudnione w podstawowej opiece zdrowotnej		09			
w tym	środowiskowe rodzinne	10			
	środowiskowe nauczania i wychowania	11			
Położne		12			
w tym podstawowej opiece zdrowotnej		13			

Osoby prowadzące (będące właścicielami) prywatne gabinety, praktyki lekarskie, pielęgniarskie oraz położnych, a także właściciele podmiotów leczniczych, powinny być wykazane tylko w rubryce 1.

- 1) Zatrudnieni na podstawie: umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania (zgodnie z ustawą z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks Pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 1666, z późn. zm.).
- 2) Tylko lekarze ze specjalizacją lekarza rodzinnego nie wykazujemy tu lekarzy POZ bez specjalizacji i z innymi specjalizacjami

.....
(imię, nazwisko i telefon osoby,
która sporządziła sprawozdanie)

.....
(miejsowość i data)

.....
(imię i nazwisko osoby działającej w imieniu
sprawozdawcy)

Obciążenie respondentów

Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na przygotowanie danych dla potrzeb wypełnienia formularza	1	
Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na wypełnienie formularza	2	

MINISTERSTWO ZDROWIA CENTRUM SYTEMÓW INFORMACYJNYCH OCHRONY ZDROWIA					
Nazwa i adres podmiotu wykonującego działalność leczniczą		MZ-13 Roczne sprawozdanie o leczonych w poradni gruźlicy i chorób płuc		Nazwa i adres zakładu podmiotu leczniczego	
Numer księgi rejestrowej podmiotu wykonującego działalność leczniczą.				REGON zakładu podmiotu leczniczego/praktyki zawodowej	
TERYT podmiotu wykonującego działalność leczniczą		Przekazać za pomocą portalu https://ssoz.ezdrowie.gov.pl w terminie składania sprawozdań zgodnie z Pbssp 2016 (z danymi za rok 2016)		TERYT zakładu podmiotu leczniczego/praktyki zawodowej	
Kod podmiotu tworzącego (część III)	Kod formy organizacyjno-prawnej (część IV)			Rodzaj działalności leczniczej (część VI systemu resortowych kodów identyfikacyjnych)	

Wypełniać tylko w przypadku sporządzania sprawozdania oddzielnie dla każdej jednostki organizacyjnej.

Nazwa jednostki organizacyjnej	Kod resortowy identyfikujący jednostkę organizacyjną (część V systemu resortowych kodów identyfikacyjnych)	TERYT jednostki organizacyjnej
--------------------------------	--	--------------------------------

Dział 1. Zarejestrowani w poradni/gabiniecie specjalistycznym chorób płuc i gruźlicy.

Wyszczególnienie		Osoby zarejestrowane (stan w dniu 31.12. roku ubiegłego)	Osoby nowo zarejestrowane w roku sprawozdawczym	Skreśleni z ewidencji w roku sprawozdawczym		Osoby zarejestrowane (stan w dniu 31.12 roku sprawozdawczego)
				Razem	w tym z powodu zgonu	
00		01	02	03	04	05
gruźlica płuc potwierdzona bakteriologicznie	01					
w tym z powodu chroniczności	02					
gruźlica płuc niepotwierdzona bakteriologicznie	03					
Razem gruźlica płuc (w. 01+03)	04					
gruźlica pozapłucna potwierdzona bakteriologicznie	05					
gruźlica pozapłucna niepotwierdzona bakteriologicznie	06					
Razem gruźlica pozapłucna (w. 05+06)	07					
Gruźlica ogółem (04+07)	08					
Lekooporni ogółem	09					
w tym wielolekooporni (INH+RMP)	10					

Ciąg dalszy działu 1.

Wyszczególnienie		Osoby zarejestrowane (stan w dniu 31.12. roku)	Osoby nowo zarejestrowane w roku sprawozdawczym	Skreśleni z ewidencji w roku sprawozdawczym		Osoby zarejestrowane (stan w dniu 31.12 roku sprawozdawczego)
				Razem	w tym z powodu zgonu	
00		01	02	03	04	05
Osoby ze zwiększonym ryzykiem zachorowania	styczność z gruźlicą prątkującą	11			x	
	wzmożony OT	12			x	
	drobne zmiany włókniste	13			x	
	inne kliniczne/społeczne	14			x	
Inne choroby układu oddechowego	POCHP	15			x	
	astma	16			x	
	nowotwory układu oddechowego	17			x	
	inne	18			x	
Ogółem w. 08+(w. 11 do w. 18)		19				

Obciążenie respondentów

Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na przygotowanie danych dla potrzeb wypełnienia formularza	1	
Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na wypełnienie formularza	2	

.....
(imię, nazwisko i telefon osoby,
która sporządziła sprawozdanie)

.....
(miejsce i data)

.....
(imię i nazwisko osoby działającej
w imieniu sprawodawcy)

Objaśnienie do formularza MZ-13

Podstawą do sporządzenia sprawozdania na formularzu MZ-13 są dokumentacja lekarska chorego oraz rejestr chorych zarejestrowanych w poradni.

Dział I. Zarejestrowani w poradniach

- liczby wykazane w rubryce 01 powinny odpowiadać liczbom z rubryki: *Stan na dzień 31.12 poprzedniego roku sprawozdawczego*,
- rubryka 02 dotyczy osób nowo zarejestrowanych w roku sprawozdawczym; w rubryce tej należy wykazać także pacjentów przeniesionych z innych grup w ramach własnej poradni (w tym chroniczy) oraz chorych przybyłych z innych poradni,
- rubryka 03 dotyczy osób skreślonych z ewidencji danej poradni z różnych przyczyn, tj. wyleczenie niewymagające dalszej obserwacji, zgon pacjenta z innej przyczyny niż gruźlica, przeniesieni do innej poradni, przerywający leczenie itd.
- w rubryce 04 należy wpisać zgony z powodu gruźlicy, jakie miały miejsce w trakcie leczenia w roku sprawozdawczym,
- w rubryce 05 należy wpisać chorych pozostających w ewidencji danej poradni na koniec roku sprawozdawczego (na dzień 31.12 roku sprawozdawczego); rubryka 05 jest sumą rubryk 01 i 02 pomniejszoną o rubrykę 03.

Do obliczenia wskaźnika chorobowości na gruźlicę czynną bierzemy wartości wykazane w rubryce 05 w wierszu 08. W przypadku stwierdzenia gruźlicy po zgonie chorego należy ją wykazać w rubrykach 02 i 04.

MINISTERSTWO ZDROWIA CENTRUM SYSTEMÓW INFORMACYJNYCH OCHRONY ZDROWIA		
Nazwa i adres podmiotu wykonującego działalność leczniczą.	MZ-14 Roczne sprawozdanie o leczonych w poradni skórno-wenerologicznej	Nazwa i adres zakładu podmiotu leczniczego
Numer książki rejestrowej podmiotu wykonującego działalność leczniczą.		REGON zakładu podmiotu leczniczego/praktyki zawodowej
TERYT podmiotu wykonującego działalność leczniczą.	Przekazać za pomocą portalu https://ssoz.ezdrowie.gov.pl w terminie składania sprawozdań zgodnie z Pbssp 2016 (z danymi za rok 2016)	TERYT zakładu podmiotu leczniczego/praktyki zawodowej
Kod podmiotu tworzącego (część III)		Kod formy organizacyjno-prawnej (część IV)

Wypełniać tylko w przypadku sporządzania sprawozdania oddzielnie dla każdej jednostki organizacyjnej.

Nazwa jednostki organizacyjnej	Kod resortowy identyfikujący jednostkę organizacyjną (część V systemu resortowych kodów identyfikacyjnych)	TERYT jednostki organizacyjnej
--------------------------------	--	--------------------------------

Obowiązek przekazywania danych statystycznych wynika z art. 30 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1068, z późn. zm.)

Podmioty wykonujące działalność leczniczą udzielające ambulatoryjnych specjalistycznych świadczeń zdrowotnych w zakresie chorób przenoszonych drogą płciową wypełniają wszystkie rubryki kodu resortowego zgodnie z decyzją administracyjną organu rejestrowego.

Dział 1. Badania serologiczne i mikrobiologiczne.

Uwaga! W dziale tym wykazujemy tylko badania wykonane dla pacjentów poradni skórno-wenerologicznej (zgodnie z programem badań statystycznych).

Wyszczególnienie	Ogółem
0	1
Zbadane próbki krwi w kierunku kiły	1
Pacjenci, u których wykonano posiew w kierunku rzeżączki	2
Z wiersza 2 z wynikiem dodatnim	3

Dział 2. Dane uzupełniające

Wyszczególnienie	Ogółem	
0	1	
Chorzy na kiłę pozostający w obserwacji w dniu 31 XII roku ubiegłego	1	
Kobiety, u których wykryto kiłę w czasie ciąży lub porodu	2	
Hospitalizowani z powodu	kiły (także podejrzenia)	3
	rzeżączki	4

.....
(imię, nazwisko i telefon osoby, która sporządziła sprawozdanie)

.....
(miejsowość i data)

.....
(imię i nazwisko osoby działającej w imieniu sprawozdawcy)

Objaśnienia

Podstawą do wypełnienia działu 1 jest księga badań pracowni serologicznej.

W dziale 2 w wierszu 1 należy podać dane na podstawie kartoteki czynnej chorych wenerycznie, natomiast w wierszu 2 należy podać dane na podstawie kart wyników badań, oraz kart choroby poradni skórno-wenerologicznej. Dane w wierszach 3 i 4 należy podać na podstawie dokumentacji medycznej, oraz informacji uzyskanych z oddziału dermatologicznego podmiotu wykonującego działalność leczniczą.

Dział 3 wypełniają wyłącznie poradnie prowadzące rejestr chorych i osób, które miały kontakty seksualne z chorymi, oraz wojewódzkie przychodnie skórno-wenerologiczne dla osób leczonych wyłącznie w tej przychodni. Rozpoznanie należy wpisywać zgodnie z ICD-10. W dziale 3 wiersz 01 jest sumą wierszy 03, 05, 07, 09, 11, 13, 15, 17 i 19; natomiast wiersz 02 jest sumą wierszy 02, 04, 06, 08, 10, 12, 14, 16, 18 i 20. W dziale tym w rubryce 00 występują następujące oznaczenia: M – mężczyźni, K – kobiety.

MINISTERSTWO ZDROWIA CENTRUM SYSTEMÓW INFORMACYJNYCH OCHRONY ZDROWIA			
Nazwa i adres podmiotu wykonującego działalność leczniczą.		MZ-15 Sprawozdanie z działalności jednostki lecznictwa ambulatoryjnego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, osób uzależnionych od alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych	Nazwa i adres zakładu podmiotu leczniczego
Numer księgi rejestrowej podmiotu wykonującego działalność leczniczą.			REGON zakładu podmiotu leczniczego/praktyki zawodowej
TERYT podmiotu wykonującego działalność leczniczą.		Przekazać za pomocą portalu https://ssoz.ezdrowie.gov.pl w terminie składania sprawozdań zgodnie z Pbssp 2016 (z danymi za rok 2016)	TERYT zakładu podmiotu leczniczego/praktyki zawodowej
Kod podmiotu tworzącego (część III)	Kod formy organizacyjno-prawnej (część IV)		Rodzaj działalności leczniczej (część VI sytemu resortowych kodów identyfikacyjnych)

Wypełniać tylko w przypadku sporządzania sprawozdania oddzielnie dla każdej jednostki organizacyjnej.

Nazwa jednostki organizacyjnej	Kod resortowy identyfikujący jednostkę organizacyjną (część V systemu resortowych kodów identyfikacyjnych)	TERYT jednostki organizacyjnej
--------------------------------	--	--------------------------------

Obowiązek przekazywania danych statystycznych wynika z art. 30 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1068, z późn. zm.)

Za prawidłowe sporządzenie sprawozdania rocznego odpowiada kierownik jednostki. Podstawę wypełniania formularza stanowią informacje o działalności i świadczeniach jednostki, zatrudnionym w niej personelu, będącym w dyspozycji kierownika, oraz te wszystkie dane o pacjentach, które wymagane są w niniejszym formularzu, a powinny być zawarte w kartach ewidencyjnych pacjentów każdej poradni/gabinetu.

Przed wypełnieniem sprawozdania należy zapoznać się z objaśnieniami umieszczonymi po każdym dziale formularza. Nieprawidłowo wypełniony formularz będzie odsyłany do poprawy

Kod specjalności komórki organizacyjnej (część VIII)	Rodzaj poradni (nazwa specjalności komórki organizacyjnej zgodna z załącznikiem nr 2 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 maja 2012 r. w sprawie systemu resortowych kodów identyfikacyjnych oraz szczegółowego sposobu ich nadawania (Dz. U. poz. 594)
--	---

Poradnie psychologiczne (1790 i 1791) wypełniają działy 1, 2, 3 i 5, pozostałe poradnie wypełniają działy 1, 2, 3 i 4.

Dział 1. Informacje ogólne o działalności.

1. Główne źródło finansowania	1. Narodowy Fundusz Zdrowia 2. Inne
--------------------------------------	--

Dział 2. Personel działalności podstawowej.

Uwaga! Dotyczy personelu pracującego w bezpośrednim kontakcie z pacjentem. Bez osób przebywających na urloпах wychowawczych, bezpłatnych oraz powołanych do zasadniczej lub okresowej służby wojskowej.

Udzielający świadczeń ogółem (kolumna 1) – wykazać wszystkich pracujących w tym osoby prowadzące (będące właścicielami) prywatne gabinety, praktyki lekarskie, a także właścicieli podmiotów wykonujących działalność leczniczą.

Zatrudnieni na podstawie stosunku pracy (kolumny 2, 3, 4) – dotyczy osób zatrudnionych zarówno na pełnych, jak i niepełnych etatach, z określoną liczbą godzin pracy. We wszystkich wierszach (od 01 do 13) kolumny 4 należy wpisać liczbę opłaconych godzin osób wpisanych w kolumnie 2.

Pracujący w ramach umowy cywilnoprawnej (kolumny 5, 6) – dotyczy osób zatrudnionych na umowach cywilno-prawnych.

Wyszczególnienie		Udzielający świadczeń ogółem (w osobach, stan w dniu 31.12)	Zatrudnienie na podstawie stosunku pracy ¹⁾			Pracujący w ramach umów cywilnoprawnych	
			Ogółem w osobach	w tym pełnozatrudnieni	Opłacone godziny pełno i niepełnozatrudnionych	Ogółem (w osobach)	w tym w wymiarze nie mniejszym niż 35 godzin tygodniowo
0		1	2	3	4	5	6
Lekarze ogółem (łącznie z rezydentami, bez konsultantów)		01					
w tym	psychiatrzy I st.	02					
	psychiatrzy II st. i specjaliści psychiatry (w nowym systemie jednostopniowym)	03					
Pielęgniarki ogółem		04					
w tym	ze specjalizacją z psychiatrii	05					
	po kursie kwalifikacyjnym z psychiatrii	06					
Psycholodzy		07					
Specjaliści terapii uzależnień		08					
Instruktorzy terapii uzależnień		09					
Terapeuci zajęciowi		10					
Pracownicy socjalni		11					
Inni terapeuci (jacy?)		12					
Psychoterapeuci z certyfikatem (niezależnie od wykazania ich w innych w/w kategoriach)		13					

¹⁾ Zatrudnieni na podstawie: umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania (zgodnie z ustawą z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 1666, z późn. zm.).

Dział 3. Działalność poradni

Liczba dni pracy poradni w tygodniu	
Liczba godzin pracy w tygodniu	

Porady udzielone w poradni/gabiniecie		Liczba porad	
Liczba porad ogółem		01	
z tego	lekarskich	02	
	psychologa	03	
	innego terapeuty	04	

Wiersz 01 jest sumą wierszy 02+03+04

Inne świadczenia ²⁾		Liczba
0		1
Psychoterapia indywidualna	01	osób:
Psychoterapia grupowa/rodzinna	02	osób:
Interwencje pracownika socjalnego	03	
Wizyty w środowisku chorego (z wyłączeniem interwencji pracownika socjalnego)	04	
Porady telefoniczne	05	
Skierowanie do stacjonarnych placówek psychiatrycznych i odwykowych	06	

²⁾ W wierszach 01 i 02 należy wpisać liczbę osób, które uczestniczyły w tych terapiach w ciągu roku (bez względu na liczbę sesji terapeutycznych). Jeżeli pacjent uczestniczył w obu rodzajach terapii, wliczany jest do obu. (Każdego pacjenta uczestniczącego w terapii grupowej lub indywidualnej należy uwzględnić również w dziale 4. Rodziny uczestniczące w terapii grupowej lub indywidualnej muszą być uwzględnione w dziale 4 w tab. 2 lub 3 w wierszu „współzależnienia”).

W wierszach 04, 05 i 06 należy wpisać odpowiednio liczbę wizyt, porad i skierowań, bez względu na to, ile osób zostało tymi działaniami objętych

Obciążenie respondentów

Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na przygotowanie danych dla potrzeb wypełnienia formularza	1	
Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na wypełnienie formularza	2	

.....
(imię, nazwisko i telefon osoby,
która sporządziła sprawozdanie)

.....
(miejscowość i data)

.....
(imię i nazwisko osoby działającej w imieniu sprawozdawcy)

1. Zaburzenia psychiczne – bez uzależnień (ciąg dalszy)

Wyszczególnienie	Leczeni		w tym leczeni ogółem w wieku lat				z kolumny I leczeni po raz pierwszy w życiu		w tym leczeni po raz pierwszy w życiu			
	ogółem	w tym mężczyźni	0-18	19-29	30-64	65 i więcej	ogółem	w tym mężczyźni	0-18	19-29	30-64	65 i więcej
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
06												
07												
08												
09												
10												
11												
12												
13												
14												
15												
16												

Według rozpoznania zasadniczego

MINISTERSTWO ZDROWIA CENTRUM SYSTEMÓW INFORMACYJNYCH OCHRONY ZDROWIA			
Nazwa i adres podmiotu wykonującego działalność leczniczą.		MZ-19 Sprawozdanie z działalności zespołu/oddziału leczenia środowiskowego/ domowego	Nazwa i adres zakładu podmiotu leczniczego
Numer księgi rejestrowej podmiotu wykonującego działalność leczniczą.			REGON zakładu podmiotu leczniczego/praktyki zawodowej
TERYT podmiotu wykonującego działalność leczniczą.		Przekazać za pomocą portalu https://ssoz.ezdrowie.gov.pl w terminie składania sprawozdań zgodnie z Pbssp 2016 (z danymi za rok 2016)	TERYT zakładu podmiotu leczniczego/praktyki zawodowej
Kod podmiotu tworzącego (część III)	Kod formy organizacyjno-prawnej (część IV)		Rodzaj działalności leczniczej (część VI systemu resortowych kodów identyfikacyjnych)

Wypełniać tylko w przypadku sporządzania sprawozdania oddzielnie dla każdej jednostki organizacyjnej.

Nazwa jednostki organizacyjnej	Kod resortowy identyfikujący jednostkę organizacyjną (część V systemu resortowych kodów identyfikacyjnych)	TERYT jednostki organizacyjnej
--------------------------------	---	--------------------------------

Obowiązek przekazywania danych statystycznych wynika z art. 30 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1068, z późn. zm.)

Za prawidłowe sporządzenie sprawozdania rocznego MZ-19 odpowiada kierownik jednostki. Podstawę wypełnienia formularza stanowią informacje o działalności i świadczeniach jednostki, zatrudnionym w niej personelu, będącym w dyspozycji kierownika, oraz te wszystkie dane o pacjentach, które wymagane są w niniejszym formularzu, a powinny być zawarte w kartach ewidencyjnych pacjentów każdego zespołu leczenia środowiskowego.

Przed wypełnieniem sprawozdania należy zapoznać się z objaśnieniami umieszczonymi przy każdym dziale formularza. Nieprawidłowo wypełniony formularz będzie odsyłany do poprawy.

Dział 1. Informacje ogólne o działalności ¹⁾.

1. Forma prowadzenia i główne źródło finansowania	Kategoria		Z kontraktem NFZ	Bez kontraktu NFZ
	0		1	2
		Podmiot prowadzący działalność leczniczą	01	
w tym	Samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej	02		
	Indywidualna specjalistyczna praktyka lekarska	03		
	Grupowa specjalistyczna praktyka lekarska	04		
	Inne	05		

2. Zespół usytuowany przy ²⁾	szpitalu psychiatrycznym	01	
	poradni zdrowia psychicznego	02	
	inne	03	

¹⁾ W poszczególnych zespołach leczenia środowiskowego należy wstawić znak X w odpowiednim wierszu 1 lub 2 kolumnie.

²⁾ Należy wstawić w odpowiedniej kratce znak X.

Dział 2. Personel działalności podstawowej³⁾.

Wyszczególnienie		Udzielający świadczeń ogółem (w osobach, stan w dniu 31.12)	Zatrudnieni na podstawie stosunku pracy ⁴⁾			Pracujący w ramach umów cywilnoprawnych	
			ogółem (w osobach)	w tym pełnozatrudnieni	opłacone godziny pełno i niepełnozatrudnionych w ciągu roku	ogółem (w osobach)	w tym w wymiarze nie mniejszym niż 35 godzin tygodniowo
0		1	2	3	4	5	6
Lekarze ogółem (łącznie z rezydentami, bez konsultantów)		01					
w tym	psychiatrzy I st.	02					
	psychiatrzy II st. i specjaliści psychiatry (w nowym systemie jednostopniowym)	03					
Pielęgniarki ogółem		04					
w tym	ze specjalizacją z psychiatrii	05					
	po kursie kwalifikacyjnym z psychiatrii	06					
Psycholodzy		07					
Specjaliści terapii uzależnień		08					
Instruktorzy terapii uzależnień		09					
Terapeuci zajęciowi		10					
Pracownicy socjalni		11					
Inni terapeuci (jacy?)		12					
Psychoterapeuci z certyfikatem (niezależnie od wykazania ich w innych w/w kategoriach)		13					

Dział 3. Działalność zespołu

Wyszczególnienie		Liczba wizyt w środowisku chorego (dom, praca, szkoła itp.)	Liczba wizyt w zespole	Liczba wizyt ogółem (1+2)
0		1	2	3
Lekarze	01			
Pielęgniarki	02			
Psycholodzy	03			
Inni terapeuci	04			
Pracownicy socjalni	05			

³⁾ Dotyczy personelu pracującego w bezpośrednim kontakcie z pacjentem. Bez osób przebywających na urloпах wychowawczych, bezpłatnych oraz powołanych do zasadniczej lub okresowej służby wojskowej.

Zatrudnieni na podstawie stosunku pracy (kolumny 2, 3, 4) – dotyczy osób zatrudnionych zarówno na pełnych, jak i niepełnych etatach, z określoną liczbą godzin pracy.

Pracujący w ramach umowy cywilnoprawnej (kolumny 5, 6) – dotyczy osób zatrudnionych na umowach-zleceniach oraz umowach ryczałtowych. We wszystkich wierszach (od 01 do 13) kolumny 4 należy wpisać liczbę opłaconych godzin osób wpisanych w kolumnie 2.

⁴⁾ Zatrudnieni na podstawie: umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania

(zgodnie z ustawą z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 1666, z późn. zm.).

Dział 5. Okres sprawowania opieki nad pacjentem w ciągu roku ⁵⁾

Okres opieki nad pacjentem		Liczba pacjentów
0		1
Ogólna liczba pacjentów w tym leczeni:	01	
nie dłużej niż 1 miesiąc	02	
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	03	
powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	04	
powyżej 6 miesięcy	05	

⁵⁾ Dotyczy wszystkich pacjentów z kolumny 1 działu 4.

Obciążenie respondentów

Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na przygotowanie danych dla potrzeb wypełnienia formularza	1	
Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na wypełnienie formularza	2	

.....
(imię, nazwisko i telefon osoby,
która sporządziła sprawozdanie)

.....
(miejsowość i data)

.....
(imię i nazwisko osoby działającej
w imieniu sprawozdawcy)

MINISTERSTWO ZDROWIA CENTRUM SYSTEMÓW INFORMACYJNYCH OCHRONY ZDROWIA		
Nazwa i adres podmiotu wykonującego działalność leczniczą.	MZ-24 Roczne sprawozdanie o przerwaniach ciąży wykonanych w placówkach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej	Nazwa i adres zakładu podmiotu leczniczego
Numer księgi rejestrowej podmiotu wykonującego działalność leczniczą.		REGON zakładu podmiotu leczniczego/praktyki zawodowej
TERYT podmiotu wykonującego działalność leczniczą.	Przekazać za pomocą portalu https://ssoz.ezdrowie.gov.pl w terminie składania sprawozdań zgodnie z Pbssp 2016 (z danymi za rok 2016)	TERYT zakładu podmiotu leczniczego/praktyki zawodowej
Kod podmiotu tworzącego (część III)		Kod formy organizacyjno-prawnej (część IV)

Wypełniać tylko w przypadku sporządzania sprawozdania oddzielnie dla każdej jednostki organizacyjnej.

Nazwa jednostki organizacyjnej	Kod resortowy identyfikujący jednostkę organizacyjną (część V systemu resortowych kodów identyfikacyjnych)	TERYT jednostki organizacyjnej
--------------------------------	--	--------------------------------

Sprawozdanie wypełniają podmioty wykonujące działalność leczniczą oraz indywidualne i grupowe praktyki lekarskie, udzielające ambulatoryjnych świadczeń zdrowotnych w zakresie ginekologii i położnictwa".

Liczba wykonanych przerwania ciąży

Wyszczególnienie	Razem	w tym u kobiet w wieku lat				
		poniżej 20	20–24	25–29	30–34	35 i więcej
0	1	2	3	4	5	6
Dokonano przerwania ciąży ogółem	01					

Obciążenie respondentów

Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na przygotowanie danych dla potrzeb wypełnienia formularza	1	
Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na wypełnienie formularza	2	

.....
(imię, nazwisko i telefon osoby,
która sporządziła sprawozdanie)

.....
(miejsceowość i data)

.....
(imię i nazwisko osoby
działającej w imieniu sprawozdawcy)

Objaśnienia

W wierszu 1 wykazać liczbę wykonanych przerwania ciąży w placówkach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej zgodnie z art. 4a ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 7 stycznia 1993 r. o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży (Dz. U. poz. 78, z późn. zm.).

MINISTERSTWO ZDROWIA CENTRUM SYSTEMÓW INFORMACYJNYCH OCHRONY ZDROWIA			
Nazwa i adres podmiotu wykonującego działalność leczniczą.		MZ-29 Sprawozdanie o działalności szpitala ogólnego	Nazwa i adres zakładu podmiotu leczniczego
Numer księgi rejestrowej podmiotu wykonującego działalność leczniczą.			REGON zakładu podmiotu leczniczego/praktyki zawodowej
TERYT podmiotu wykonującego działalność leczniczą.		Przekazać za pomocą portalu https://ssoz.ezdrowie.gov.pl w terminie składania sprawozdań zgodnie z Pbssp 2016 (z danymi za rok 2016)	TERYT zakładu podmiotu leczniczego/praktyki zawodowej
Kod podmiotu tworzącego (część III)	Kod formy organizacyjno-prawnej (część IV)		Rodzaj działalności leczniczej (część VI systemu resortowych kodów identyfikacyjnych)

Wypełniać tylko w przypadku sporządzania sprawozdania oddzielnie dla każdej jednostki organizacyjnej.

Nazwa jednostki organizacyjnej	Kod resortowy identyfikujący jednostkę organizacyjną (część V systemu resortowych kodów identyfikacyjnych)	TERYT jednostki organizacyjnej
--------------------------------	--	--------------------------------

Obowiązek przekazywania danych statystycznych wynika z art. 30 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1068, z późn. zm.)

Dla każdego szpitala oraz jego filii znajdującej się na terenie innej gminy wypełniamy oddzielne sprawozdanie, wpisując faktyczny kod położenia placówki (TERYT).

Wyjaśnienia

W sprawozdaniu MZ-29 nie należy wykazywać działalności:

- Podmiotów/zakładów realizujących stacjonarne i całonocne świadczenia zdrowotne inne niż szpitalne (VI część kodu – 2) posiadające komórki organizacyjne oznaczone następującymi kodami od 6100 do 6700 (jednostki lecznictwa uzdrowiskowego) Działalność wyżej wymienionych jednostek należy wykazać w druku ZD-2.
- Podmiotów/zakładów realizujących stacjonarne i całonocne świadczenia zdrowotne inne niż szpitalne (VI część kodu – 2) posiadające komórki organizacyjne oznaczone następującymi kodami od 5160 do 5361 (zakłady/oddziały pielęgnacyjno-opiekuńcze ; zakłady/oddziały opiekuńczo-lecznicze; hospicja stacjonarne; oddziały medycyny paliatywnej) nawet wtedy, gdy funkcjonują w strukturze szpitala. Działalność wyżej wymienionych jednostek należy wykazać w druku MZ-29A
- Ośrodków (zespołów) opieki poza szpitalnej (kody od 2130 do 2741) działalność tych jednostek należy wykazać w sprawozdaniu MZ-11

Definicje:

Hospitalizacja – całonocne udzielanie świadczeń w trybie planowym albo nagłym, obejmujące proces diagnostyczno-terapeutyczny oraz proces pielęgnowania i rehabilitacji, od chwili przyjęcia świadczeniobiorcy do chwili jego wypisu albo zgonu (czas liczony od chwili wpisu do księgi głównej do chwili wypisu).

Leczenie jednego dnia – świadczenie wykonane przez świadczeniodawcę na rzecz pacjenta przyjętego z intencją wypisania go w ciągu 24 godzin.

Porada – świadczenie udzielone w warunkach ambulatoryjnych, w tym w warunkach domowych, przez lekarza, lekarza dentystę lub psychologa.

Lóżko – łóżko umieszczone na stałe na sali chorych z pełnym wyposażeniem, zaopatrzone w pościel, zajęte przez chorego, względnie przygotowane na jego przyjęcie. Do liczby łóżek w szpitalu nie wlicza się łóżek (leżanek) wchodzących w skład wyposażenie stanowiska diagnostycznego, porodowego, dializacyjnego itp. oraz łóżek pomocniczych, na których pacjent przebywa chwilowo, np. wybudzeniowych.

Uwaga! Do liczby łóżek w oddziale należy doliczać liczbę inkubatorów pełniących funkcję łóżeczek dla noworodków.

Dział 1. CHARAKTERYSTYKA ZAKŁADU

1. Kategoria jednostki (właściwe zakreślić)	2. Czy szpital posiada certyfikat:			
	akredytacji?		jakości ISO?	
– szpital kliniczny	1	tak	1	1
– szpital instytutu naukowo-badawczego	2	nie	2	2
– inny szpital ogólny (niewymieniony powyżej)	3			
– filia szpitala	4			
– szpital w likwidacji	5			

Uwaga! Odpowiedź „tak” oznacza posiadanie ważnego certyfikatu, wydanego przez jednostki upoważnione na ściśle określony czas.

Dział 2. PERSONEL PRACUJĄCY (łącznie z rezydentami, bez stażystów)

Uwaga! Jeden lekarz może być wykazany tylko w jednej specjalności i w jednej formie zatrudnienia.

Osoby będące właścicielami podmiotów leczniczych, udzielające świadczeń powinny być wykazane tylko w rubryce 1.

Wyszczególnienie		Udzielający świadczeń ogółem (w osobach)	w tym			
			Umowa o pracę		Umowa cywilnoprawna ³⁾	
			ogółem (w osobach)	w tym pełnozatrudnieni	ogółem (w osobach)	w tym w wymiarze nie mniejszym niż pełen etat
stan w dniu 2016-12-31						
0		1	2	3	4	5
Lekarze	01					
w tym specjaliści	02					
z wiersza 02 specjalności o specjalności	anestezjologia	03				
	chirurgia ¹⁾	04				
	położnictwo i ginekologia	05				
	innych specjalności zabiegowych ²⁾	06				
	chorób zakaźnych	07				
Lekarze stomatolodzy	08					
Psycholodzy	09					
Pielęgniarki razem	10					
w tym z wyższym wykształceniem	11					
z wiersza 11 mgr pielęgniarstwa	12					
z wiersza 10 ze specjalizacją	13					
Położne razem	14					
w tym z wyższym wykształceniem	15					
z wiersza 15 mgr położnictwa	16					
z wiersza 14 ze specjalizacją	17					
Mgr farmacji	18					
w tym w aptece szpitalnej	19					
Diagności laboratoryjni	20					
Fizjoterapeuci z wyższym wykształceniem ogółem	21					
w tym mgr fizjoterapii lub kierunku równoważnego ⁴⁾	22					
Technicy elektroradiologii	23					

¹⁾ Wykazać wszystkich lekarzy posiadających specjalizację z zakresu chirurgii (chirurgii ogólnej; dziecięcej; klatki piersiowej; onkologicznej; plastycznej; szczegółowo-twarzowej, kardiochirurgii, neurochirurgii, ortopedii i traumatologii itp.).

²⁾ Wykazać lekarzy o specjalnościach: otolaryngologia, okulistyka, urologia, .

³⁾ W tym umowy zlecenia

⁴⁾ Inne kierunki dotyczą osoby, która rozpoczęła studia przed dniem 1 stycznia 1998 r. na kierunku rehabilitacja ruchowa i uzyskała tytuł magistra na tym kierunku albo rozpoczęła przed dniem 1 stycznia 1998 r. studia wyższe w Akademii Wychowania Fizycznego i uzyskała tytuł magistra oraz ukończyła specjalizację I lub II stopnia w dziedzinie rehabilitacji ruchowej albo rozpoczęła przed dniem 1 stycznia 1980 r. studia wyższe na kierunku wychowanie fizyczne i uzyskała tytuł magistra na tym kierunku oraz ukończyła w ramach studiów dwuletnią specjalizację z zakresu gimnastyki leczniczej lub rehabilitacji ruchowej, potwierdzoną legitymacją instruktora rehabilitacji ruchowej lub gimnastyki leczniczej.

Dział 3. ŁÓŻKA SPECJALISTYCZNE W SZPITALU OGÓLEM (stan w dniu 31.12)

W wierszu 1 podać liczbę łóżek intensywnej opieki medycznej, jakie znajdują się w szpitalu, bez względu na to, w jakim oddziale się znajdują.

W wierszu 3 podać liczbę łóżek intensywnej terapii, jakie znajdują się w szpitalu, bez względu na to, w jakim oddziale się znajdują.

W wierszu 8 podać liczbę inkubatorów, jakie zainstalowane są w szpitalu, bez względu na to, w jakim oddziale się znajdują (w oddziałach noworodkowych i innych).

Liczba łóżek intensywnej opieki medycznej (intensywnego nadzoru) ogółem w szpitalu		1	
W tym dla dzieci		2	
Liczba stanowisk intensywnej terapii w szpitalu		3	
w tym	intensywnego nadzoru kardiologicznego	4	
	intensywnej opieki oparzeń	5	
	intensywnej opieki toksykologicznej	6	
	Intensywnej opieki medycznej dla dzieci	7	
Liczba inkubatorów ogółem w szpitalu		8	
w tym w oddziale neonatologicznym		9	

Dział 4. ODDZIAŁ RATUNKOWY / IZBA PRZYJĘĆ

Uwaga! W wierszu 5 należy wykazać wszystkie porady (z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej i specjalistyczne), których udzielono w izbie przyjęć. Liczba odmów przyjęcia do szpitala powinna być zgodna z zapisami w Księdze Odmów prowadzonej w szpitalu.

Liczba odmów przyjęcia do szpitala	ogółem	w ciągu roku	1	
	w tym z powodu braku miejsc		2	
	z wiersza 2 przewiezieni do innego szpitala		3	
Osoby zakwalifikowane do planowego przyjęcia	4			
Porady ambulatoryjne udzielone pacjentom nie przyjętym do szpitala (niehospitalizowanym)	5			

Dział 5. SALE OPERACYJNE-DZIAŁALNOŚĆ

Uwaga! W wierszach od 3 do 6 wykazać liczbę zabiegów wykonanych w trybie stacjonarnym i dziennym.

Liczba sal operacyjnych		1		
Liczba stołów operacyjnych		2		
Liczba wykonanych zabiegów operacyjnych	Ogółem	w tym	3	
	w znieczuleniu ogólnym		4	
	przy zastosowaniu blokady centralnej		5	
	przy zastosowaniu blokady regionalnej		6	

W dziale 5 wykazujemy wszystkie sale operacyjne, oraz zabiegi wykonane w szpitalu

Dział 6. STANOWISKA DIALIZACYJNE, WYKONANE DIALIZY

Uwaga! W dziale tym należy wykazać tylko hemodializy.

Liczba stanowisk dializacyjnych	1	
Liczba wykonanych dializ	2	
w tym u dzieci do lat 18	3	
Liczba osób dializowanych	4	
w tym dzieci do lat 18	5	

*W dziale 6 wykazujemy wszystkie dializy wykonane w szpitalu.,
Danych wykazanych w tym dziale nie należy wykazywać powtórnie w sprawozdaniu MZ-11.*

Dział 7. DZIAŁALNOŚĆ ODDZIAŁÓW

UWAGA! W dziale tym wykazujemy wszystkie oddziały o kodach od 4000 do 4950 zgodnie z zapisami w Rejestrze Podmiotów Prowadzących Działalność Leczniczą, w tym również oddział neonatologiczny (w kolumnie 8 i 9 wykazujemy wszystkie noworodki przebywające w szpitalu, a w kolumnie 10 osobodni noworodków zdrowych i chorych łącznie).

Średnią liczbę łóżek oblicza się, dodając liczby łóżek według stanu na koniec poszczególnych miesięcy w roku i dzieli przez 12.

Nazwa oddziału		Kod resortowy	Działalność dzienna (leczeni w trybie jednego dnia)	
			liczba miejsc pobytu dziennego stan w dniu 31. 12.	leczeni w trybie dziennym
0		1	2	3
	01			
	02			
	03			
	04			
	05			
	06			
	07			
	08			
	09			
	10			
	11			
	12			
	13			
	14			
	15			
	16			
	17			
	18			
	19			
	20			

W kolumnach 4-7 nie wykazujemy miejsc dziennych. W kolumnach 8-10 wykazujemy tylko dane dotyczące leczonych stacjonarnie.

Lp.	Działalność szpitalna (pacjenci hospitalizowani)						
	łóżka			średnia liczba łóżek	Leczeni (przebywający w szpitalu co najmniej 1 dobę)		osobodni leczonych stacjonarnie (przebywających w szpitalu co najmniej 1 dobę)
	ogółem	w tym dla dzieci (do lat 18)	z rubryki ogółem łóżka udostępnione klinikom		ogółem	w tym dzieci w wieku do 18 lat	
	stan w dniu 31. 12.						
4	5	6	7	8	9	10	
01							
02							
03							
04							
05							
06							
07							
08							
09							
10							
11							
12							
13							
14							
15							
16							
17							
18							
19							
20							

Dział 8. RUCH CHORYCH

Uwaga! W dziale tym każdego pacjenta wykazujemy jeden raz w trakcie pobytu w szpitalu bez względu na to, czy pacjent podczas tego pobytu leczony był w jednym lub kilku oddziałach.

a) Leczeni bez ruchu międzyoddziałowego (z oddziałem neonatologicznym)

Wyszczególnienie			Leczeni w trybie stacjonarnym		Leczeni w trybie dziennym	
			ogółem	w tym dzieci w wieku 0–18	ogółem	w tym dzieci w wieku 0–18
0			1	2	3	4
Liczba pacjentów	w dniu 31 XII roku poprzedniego	1			X	X
	przyjętych w ciągu roku	2			X	X
	w dniu 31 XII roku sprawozdawczego (pozostających na następny rok)	3			X	X
Leczeni w ciągu okresu sprawozdawczego			4			
w tym z powodu zakażeń wewnątrzszpitalnych			5			

Liczba leczonych w ciągu okresu sprawozdawczego nie może być większa od sumy leczonych we wszystkich oddziałach.

b) Zmarli (bez noworodków, których zgon wykazano w dziale X)

Wyszczególnienie			ogółem	w tym dzieci w wieku 0–18
0			1	2
zmarli			1	
w tym	z powodu zakażeń wewnątrzszpitalnych	2		
	zgonu kobiet w okresie ciąży, porodu i położu (bez względu na przyczynę)	3		

Dział 9. ZAKŁADY I PRACOWNIE DIAGNOSTYCZNE**1. Pracownie badań czynnościowych**

Czy w szpitalu jest pracownia	1 – tak	2 – nie	Jeśli tak, podać		
			liczbę aparatów	wykonane badania dla pacjentów	
				szpitalnych	ambulatoryjnych
0	1		2	3	4
a) echokardiografii	1	2			
b) elektroencefalografii	1	2			
c) elektromiografii	1	2			

2. Pracownie diagnostyczne

Czy w szpitalu jest pracownia	1 – tak	2 – nie
a) diagnostyki laboratoryjnej	1	2
b) bakteriologii	1	2
c) wirusologii	1	2

3. Zakłady radiologii i diagnostyki izotopowej

Czy w szpitalu jest pracownia	1 – tak	2 – nie	Jeśli tak, podać czas pracy w zmianach
a) rentgenodiagnostyki	1	2	
b) ultrasonografie	1	2	
c) diagnostyki izotopowej	1	2	
d) tomografii komputerowej	1	2	
e) rezonansu magnetycznego	1	2	

Ciąg dalszy działu 9**4. Zakłady patologii (patomorfologii)**

Czy w szpitalu jest	1 – tak	2 – nie
a) pracownia histopatologii	1	2
b) pracownia autopsyjna (prosektorium)	1	2

5. Sprzęt medyczny (stan w dniu 31.12)

Należy wykazać sprzęt będący własnością jednostki.

Wyszczególnienie		Liczba aparatów
0		1
analizator biochemiczny wieloparametrowy	1	
gammakamera	2	
litotrypter	3	
akcelerator liniowy	4	
rezonans magnetyczny	5	
urządzenie angiograficzne, zestaw do badań naczyniowych	6	
tomograf komputerowy	7	
echokardiograf (ultrasonograf kardiologiczny)	8	
mammograf	9	
aparat RTG z opcją naczyniową i obróbką cyfrową	10	
aparat RTG z torem wizyjnym	11	
pozytronowy tomograf (PET – CT)	12	
aparaty do naświetlań	Cobaltem 60	13
	Cezem 137	14

Dział 10. Dodatkowe informacje o działalności oddziału ginekologiczno-położniczego.**Tabela A. Przerwania ciąży.**

Uwaga! W tabeli „A” wykazujemy wszystkie przerwania ciąży wykonane w szpitalu. Danych o przerwaniach ciąży wykazanych w tym dziale nie należy wykazywać powtórnie w sprawozdaniu MZ-24.

Wyszczególnienie		Razem	w tym u kobiet w wieku					
			poniżej 18	18-20	21-24	25-29	30-34	35 i więcej
0		1	2	3	4	5	6	7
Dokonano przerwania ciąży ogółem		01						
z powodu zagrożenia życia lub zdrowia matki		02						
z powodu czynu zabronionego		03						
w wyniku badań prenatalnych razem		04						
Z tego z tego	W związku z wystąpieniem wad genetycznych	Trisomia 21 bez współistniejących wad somatycznych	05					
		Trisomia 21 ze współistniejącymi wadami somatycznymi	06					
		Trisomia 13 lub trisomia 18 bez współistniejących wad somatycznych	07					
		Trisomia 13 lub trisomia 18 ze współistniejącymi wadami somatycznymi	08					
		inne trisomie i częściowe trisomie autosomów bez współistniejących wad somatycznych	09					
		inne trisomie i częściowe trisomie autosomów ze współistniejącymi wadami somatycznymi	10					
		monosomie i delecje autosomów bez współistniejących wad somatycznych	11					
		monosomie i delecje autosomów ze współistniejącymi wadami somatycznymi	12					
		zrównoważone translokacje bez współistniejących wad somatycznych	13					
		zrównoważone translokacje ze współistniejącymi wadami somatycznymi	14					
		zespół Turnera ze współistniejącymi wadami somatycznymi	15					
		choroby warunkowane monogenowo bez współistniejących wad somatycznych	16					
		choroby warunkowane monogenowo ze współistniejącymi wadami somatycznymi	17					
		zespoły genetyczne z obrzękiem płodu	18					
		inne aberracje chromosomów płciowych z fenotypem żeńskim bez współistniejących wad somatycznych	19					
		inne aberracje chromosomów płciowych z fenotypem żeńskim ze współistniejącymi wadami somatycznymi	20					
		inne aberracje chromosomów płciowych z fenotypem męskim bez współistniejących wad somatycznych	21					
		inne aberracje chromosomów płciowych z fenotypem męskim ze współistniejącymi wadami somatycznymi	22					
	inne aberracje chromosomowe niesklasyfikowane gdzie indziej bez współistniejących wad somatycznych	23						
	inne aberracje chromosomowe niesklasyfikowane gdzie indziej ze współistniejącymi wadami somatycznymi	24						
	W związku z wystąpieniem wad somatycznych przy prawidłowym kariotypie	wada izolowana (dotycząca jednego układu lub organu w badaniu obrazowym)	25					
		wady mnogie (wady dwóch i więcej układów lub organów w badaniu obrazowym)	26					

Tabela B. Porody.

Uwaga! W tabeli „B” wykazujemy tylko noworodki urodzone w szpitalu wypełniającym sprawozdanie. Noworodki urodzone poza szpitalem, lub w innym szpitalu, a następnie przyjęte do szpitala składającego sprawozdanie, nie powinny być wykazywane w tym dziale.

Wyszczególnienie			Ogółem
0			1
Liczba stanowisk porodowych			05
w tym do porodów rodzinnych			06
Przyjęto porodów ogółem			07
z tego	fizjologicznych		08
	cięć cesarskich		09
	innych (np. kleszczowe, próżnościąg)		10
Noworodki	żywo urodzone o masie urodzeniowej	do 499 gramów ^{a)}	11
		500–999 gramów	12
		1000–1499 gramów	13
		1500–1999 gramów	14
		2000–2499 gramów	15
		2500–3999 gramów	16
		4000 gramów i więcej	17
	martwo urodzone o masie urodzeniowej	do 499 gramów ^{a)}	18
		500–999 gramów	19
		1000–1499 gramów	20
		1500–1999 gramów	21
		2000–2499 gramów	22
		2500–3999 gramów	23
		4000 gramów i więcej	24
Zmarło noworodków (żywo urodzonych) o masie urodzeniowej do 6. doby życia włącznie	do 499 gramów ^{a)}	25	
	500–999 gramów	26	
	1000–1499 gramów	27	
	1500–1999 gramów	28	
	2000–2499 gramów	29	
	2500–3999 gramów	30	
4000 gramów i więcej	31		
Liczba poronień samoistnych			32
Liczba powikłań po przebytych poronieniach z uszkodzeniem narządów płciowych			33
Czy jest w szpitalu wydzielona sala operacyjna do cięć cesarskich			34
Liczba zabiegów położniczych wymagających znieczulenia ogólnego bez cięć cesarskich			35
Noworodki pozostawione w szpitalu nie ze względów zdrowotnych			36

^{a)} Dane tylko do użytku wewnętrznego (nieprzeznaczone do publikacji).

Obciążenie respondentów

Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na przygotowanie danych dla potrzeb wypełnienia formularza	1	
Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na wypełnienie formularza	2	

.....
(imię, nazwisko i telefon osoby,
która sporządziła sprawozdanie)

.....
(miejsowość i data)

.....
(imię i nazwisko osoby działającej w imieniu
sprawozdawcy)

MINISTERSTWO ZDROWIA CENTRUM SYSTEMÓW INFORMACYJNYCH OCHRONY ZDROWIA				
Nazwa i adres podmiotu wykonującego działalność leczniczą.		MZ-29A Sprawozdanie o działalności podmiotu wykonującego działalność leczniczą w zakresie długoterminowej opieki zdrowotnej	Nazwa i adres zakładu podmiotu leczniczego	
Numer księgi rejestrowej podmiotu wykonującego działalność leczniczą.			REGON zakładu podmiotu leczniczego/praktyki zawodowej	
TERYT podmiotu wykonującego działalność leczniczą.		Przekazać za pomocą portalu https://ssoz.ezdrowie.gov.pl w terminie składania sprawozdań zgodnie z Pbsp 2016 (z danymi za rok 2016)	TERYT zakładu podmiotu leczniczego/praktyki zawodowej	
Kod podmiotu tworzącego (część III)	Kod formy organizacyjno-prawnej (część IV)		Rodzaj działalności leczniczej (część VI systemu resortowych kodów identyfikacyjnych)	

Wypełniać tylko w przypadku sporządzania sprawozdania oddzielnie dla każdej jednostki organizacyjnej.

Nazwa jednostki organizacyjnej	Kod resortowy identyfikujący jednostkę organizacyjną (część V systemu resortowych kodów identyfikacyjnych)	TERYT jednostki organizacyjnej
--------------------------------	--	--------------------------------

Sprawozdanie wypełniają placówki zarejestrowane w RPWDL z kodami: 5160, 5161, 5162, 5163, 5170, 5171, 5172, 5180, 5182, 5260, 5272, 5360.

Uwaga! Danych wykazanych w sprawozdaniu MZ-29A nie należy wykazywać w sprawozdaniach MZ-11, MZ-29 i MZ-30.

Część I. Dane dla całego podmiotu

Czy zakład posiada certyfikat	Akredytacji?		Jakości?	
	tak	1	tak	1
	nie	2	nie	2

Dział 1. Kadra (w osobach) – stan w dniu 31 XII.

Osoby prowadzące (będące właścicielami) prywatne gabinety, praktyki lekarskie, pielęgniarskie oraz położnych, a także właściciele podmiotów niepublicznych, powinny być wykazane tylko w rubryce 1.

Wyszczególnienie	Udzielający świadczeń ogółem (w osobach, stan w dniu 31. 12.)	W tym		
		zatrudnieni na podstawie stosunku pracy ¹⁾		Zatrudnieni w ramach umowy cywilno-prawnej (w osobach, stan w dniu 31. 12.)
		razem (w osobach)	z kolumny 2 zatrudnieni w pełnym wymiarze czasu pracy	
0	1	2	3	4
Ogółem	01			
lekarze	02			
w tym psychiatrzy	03			
pielęgniarki ogółem	04			
w tym ze specjalizacją psychiatryczną	05			
psycholodzy	06			
pedagodzy	07			
rehabilitanci	08			
fizjoterapeuci	09			
terapeuci zajęciowi	10			
logopedzi	11			
opiekunowie	12			
specjaliści terapii uzależnień	13			
instruktorzy terapii uzależnień	14			
pracownicy socjalni	15			
salowe	16			

¹⁾ Zatrudnieni na podstawie: umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania (zgodnie z ustawą z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 1666, z późn. zm.)

Liczba osób pracujących na zasadach wolontariatu .....

Dział 2. Struktura wieku przebywających w dniu 31 grudnia 2016 r. (dla wszystkich oddziałach łącznie).

Wyszczególnienie		Stan pacjentów w dniu 31.12					
		opieki stacjonarnej		opieki domowej		opieki dziennej	
		ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety
0		1	2	3	4	5	6
Liczba pacjentów w dniu 31 .12	01						
Z wiersza 01 w wieku lat	do 18	02					
	19-40	03					
	41-60	04					
	61-64	05					
	65-74	06					
	75-79	07					
	80 i więcej	08					
Z wiersza 01 pacjenci, którzy nie opuszczają łóżek	09					X	X

Uwaga! Liczba pacjentów wykazanych w wierszu 1 w kolumnach 1, 3, 5 powinna być większa jak liczba miejsc wykazanych w poszczególnych rodzajach opieki.

Część II Działalność według rodzaju opieki.

Dział 3. Opieka stacjonarna.

Nazwa i kod podmiotu/oddziału	Miejsca (stan w dniu 31.12)	Średnia liczba miejsc w ciągu roku		Liczba pacjentów w dniu 31.12 poprzedniego roku		Przybyło		Ubyło			Liczba pacjentów objętych opieką w ciągu roku sprawozdawczego		Osobodni pobytu	
		ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety	wypisani	zmarni	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety	ogółem
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
0														
Podmiot/oddział pielęgnacyjno-opiekuńczy	5160													
Podmiot/oddział pielęgnacyjno-opiekuńczy dla dzieci	5161													
Podmiot/oddział pielęgnacyjno-opiekuńczy psychiatryczny	5162													
Podmiot/oddział pielęgnacyjno-opiekuńczy psychiatryczny dla dzieci i młodzieży	5163													
Podmiot/oddział opiekuńczo-leczniczy	5170													
Podmiot/oddział opiekuńczo-leczniczy dla dzieci i młodzieży	5171													
Podmiot/oddział opiekuńczo-leczniczy psychiatryczny	5172													
Hospicjum stacjonarne	5180													
Oddział opieki paliatywnej	5182													

Średnią liczbę miejsc oblicza się sumując liczbę miejsc wg stanu na koniec każdego miesiąca w roku i dzieląc otrzymaną sumę przez liczbę miesięcy w roku.

Dział 4. Opieka dzienna

Nazwa i kod podmiotu/oddziału			Miejsca (stan w dniu 31.12.)	Liczba pacjentów objętych opieką w ciągu roku sprawozdawczego		Osobodni pobytu	
				ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety
0			1	2	3	4	5
Podmiot/oddział pielęgniacyjno-opiekuńczy	5160	1					
Podmiot/oddział pielęgniacyjno-opiekuńczy dla dzieci	5161	2					
Podmiot/oddział pielęgniacyjno-opiekuńczy psychiatryczny	5162	3					
Podmiot/oddział pielęgniacyjno-opiekuńczy psychiatryczny dla dzieci i młodzieży	5163	4					
Podmiot/oddział opiekuńczo-leczniczy	5170	5					
Podmiot/oddział opiekuńczo-leczniczy dla dzieci i młodzieży	5171	6					
Podmiot/oddział opiekuńczo-leczniczy psychiatryczny	5172	7					
Hospicjum stacjonarne	5180- 5182	8					
Podmiot/oddział dzienny pielęgniacyjno-opiekuńczy psychiatryczny	5260	9					
Zakład/oddział dzienny opiekuńczo-leczniczy psychiatryczny	5272	10					

Dział 5. Opieka domowa

W dziale tym wykazujemy wszystkich pacjentów objętych opieką domową przez wszystkie podmioty/oddziały opieki długoterminowej (o kodach 5160-5360)

Wyszczególnienie		Liczba pacjentów objętych opieką w ciągu roku sprawozdawczego	
		ogółem	w tym kobiety
0		1	2
Objęci opieką domową razem	1		
W tym dzieci i młodzież	2		

Obciążenie respondentów

Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na przygotowanie danych dla potrzeb wypełnienia formularza	1	
Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na wypełnienie formularza	2	

.....
(imię, nazwisko i telefon osoby,
która sporządziła sprawozdanie)

.....
(miejscowość i data)

.....
(imię i nazwisko osoby działającej w imieniu
sprawozdawcy)

MINISTERSTWO ZDROWIA
CENTRUM SYSTEMÓW INFORMACYJNYCH OCHRONY ZDROWIA

Nazwa i adres podmiotu wykonującego działalność leczniczą.		MZ-30 Sprawozdanie podmiotu wykonującego działalność leczniczą w zakresie psychiatrycznej opieki stacjonarnej	Nazwa i adres zakładu podmiotu leczniczego
Numer księgi rejestrowej podmiotu wykonującego działalność leczniczą.			REGON zakładu podmiotu leczniczego/praktyki zawodowej
TERYT podmiotu wykonującego działalność leczniczą.		Przekazać za pomocą portalu https://csioz.gov.pl w terminie składania sprawozdań zgodnie z Pbssp 2016 (z danymi za rok 2016)	TERYT zakładu podmiotu leczniczego/praktyki zawodowej
Kod podmiotu tworzącego (część III)	Kod formy organizacyjno-prawnej (część IV)		Rodzaj działalności leczniczej (część VI sytemu resortowych kodów identyfikacyjnych)

Wypełniać tylko w przypadku sporządzania sprawozdania oddzielnie dla każdej jednostki organizacyjnej.

Nazwa jednostki organizacyjnej	Kod resortowy identyfikujący jednostkę organizacyjną (część V systemu resortowych kodów identyfikacyjnych)	TERYT jednostki organizacyjnej
--------------------------------	--	--------------------------------

Obowiązek przekazywania danych statystycznych wynika z art. 30 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1068, z późn. zm.)

Przed wypełnieniem sprawozdania prosimy zapoznać się z objaśnieniami.

Dział 1. Dane Ogólne

Właściwe zaznaczyć

Rodzaj zakładu	Szpital psychiatryczny	☐	
	Ośrodek leczenia odwykowego	☐	
	Ośrodek rehabilitacyjny dla narkomanów (także MONAR)	☐	
Główne źródło finansowania	Narodowy Fundusz Zdrowia	☐	
	Budżet centralny	☐	
	Inne (jakie?)	.....	
Rodzaj posiadanego certyfikatu	Akredytacja	Tak ☐	Nie ☐
	Certyfikat jakości	Tak ☐	Nie ☐

Dział 2. Niektóre dane dotyczące bazy stacjonarnej

Wyszczególnienie	Liczba łóżek/miejsc stan w dniu 31.12	Średnia liczba łóżek w okresie sprawozdawczym	Łóżkodni nieczynne z powodu remontu	Leczeni bez ruchu międzyoddziałowego	Osobodni leczenia
0	1	2	3	4	5
Ogółem					

Dział 3. Personel działalności podstawowej.

Wyszczególnienie		Udzielający świadczeń ogółem	Zatrudnieni na podstawie stosunku pracy			Pracujący w ramach umowy cywilnoprawnej	
			razem	w tym pełno-zatrudnieni	opłacone godziny pełno i niepełno zatrudnionych	razem	w tym w wymiarze nie mniejszym niż pełen etat
0		w osobach stan w dniu 31.12			W osobach stan w dniu 31.12		
		1	2	3	4	5	6
Lekarze (łącznie z rezydentami, bez konsultantów)	01						
w tym	psychiatrzy Ist.	02					
	Psychiatrzy II st. i specjaliści psychiatrzy (w systemie jednostopniowym)	03					
Pielęgniarki	04						
Psycholodzy	05						
Specjaliści terapii uzależnień	06						
Instruktorzy terapii zajęciowej	07						
Terapeuci zajęciowi	08						
Pracownicy socjalni	09						
Inni terapeuci (jacy?)	10						
Psychoterapeuci z certyfikatem (niezależnie od wykazania ich w innych w/w kategoriach)	11						

Dział 4. Działalność i zatrudnienie na oddziałach

Nazwa oddziału	Kod identyfikacyjny	Liczba łóżek/miejsc	Średnia liczba łóżek/miejsc	Leczeni ¹	Osobodni leczenia	Lekarze stan w dniu 31.12.			Opłacone godziny pełno- i niepełnozatrudnionych na umowach o pracę						
						ogółem na umowach o pracę	w tym pełno-zatrudnieni	pracujący w ramach umów cywilnoprawnych	lekarze	pielęgniarki	psycholodzy	specjaliści terapii uzależnień	instruktorzy terapii uzależnień	terapiści zajęciowi	pracownicy socjalni
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	01														
	02														
	03														
	04														
	05														
	06														
	07														
	08														
	09														
	10														
	11														
	12														
	13														
	14														
	15														
	16														
	17														
	18														
	19														
	20														
	21														
	22														
	23														
	24														
	25														
	26														
	27														
	28														
	29														

¹ Z ruchem międzyoddziałowym

Dział 5. Zakłady i pracownie diagnostyczne**1. Pracownie badań czynnościowych (należy wybrać i zaznaczyć odpowiednią opcję)**

Czy w szpitalu jest pracownia	1 – tak	2 – nie	Liczba aparatów
0	1		2
a) echokardiografii	1	2	
b) elektroencefalografii	1	2	
c) elektromiografii	1	2	

Uwaga! Jeżeli zakreślona jest odpowiedź „tak” w kolumnie 2 należy podać liczbę aparatów.

2. Pracownie diagnostyczne (należy wybrać i zaznaczyć odpowiednią opcję)

Czy w szpitalu jest pracownia	1 – tak	2 – nie
a) diagnostyki laboratoryjnej	1	2
b) bakteriologii	1	2
c) wirusologii	1	2

3. Zakłady radiologii i diagnostyki izotopowej (należy wybrać i zaznaczyć odpowiednią opcję)

Czy w szpitalu jest pracownia	1 – tak	2 – nie	Jeśli tak, podać czas pracy w zmianach
a) rentgenodiagnostyki	1	2	
b) ultrasonografii	1	2	
c) diagnostyki izotopowej	1	2	
d) tomografii komputerowej	1	2	
e) rezonansu magnetycznego	1	2	

Uwaga! W przypadku odpowiedzi „tak” należy podać liczbę zmian pracy zakładu (maksymalnie 5)

4. Zakłady patologii (patomorfologii) (należy wybrać i zaznaczyć odpowiednią opcję)

Czy w szpitalu jest	1 – tak	2 – nie
a) pracownia histopatologii	1	2
b) pracownia autopsyjna (prosektorium)	1	2

5. Sprzęt medyczny (stan w dn. 31.12.) (Należy wykazać sprzęt będący własnością jednostki)

Wyszczególnienie	Liczba aparatów
0	1
a) analizator biochemiczny wieloparametrowy	01
b) gammakamera	02
c) litotrypter	03
d) akcelerator liniowy	04
e) rezonans magnetyczny	05
f) urządzenie angiograficzne, zestaw do badań naczyniowych	06
g) tomograf komputerowy	07
h) echokardiograf (ultrasonograf kardiologiczny)	08
j) mammograf	09
k) aparat RTG z opcją naczyniową i obróbką cyfrową	10
l) aparat RTG z torem wizyjnym	11

6. Czy w szpitalu jest apteka: (należy wybrać i zaznaczyć odpowiednią opcję)

1 – tak	2 – nie
---------	---------

Obciążenie respondentów

Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na przygotowanie danych dla potrzeb wypełnienia formularza	1	
Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na wypełnienie formularza	2	

(imię, nazwisko i telefon osoby,
która sporządziła sprawozdanie)

(miejscowość i data)

(pieczęćka imienna i podpis osoby działającej
w imieniu sprawozdawcy)

Objaśnienia do formularza MZ-30

Za prawidłowe sporządzenie sprawozdania rocznego MZ-30 odpowiada kierownik sekcji dokumentacji chorych.

Resortowy kod zakładu i kod identyfikacyjny oddziału muszą być zgodne z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 28 maja 2012 r. w sprawie systemu resortowych kodów identyfikacyjnych oraz szczegółowego sposobu ich nadawania (Dz. U. poz. 594) wydanym na podstawie art. 105 ust 5 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1638, z późn. zm.).

Psychiatryczny Podmiot Leczniczy wypełnia formularze MZ-30 dla każdego przedsiębiorstwa/jednostki organizacyjnej wchodzącego w skład Podmiotu. Podstawę wypełnienia działów 2 i 4 stanowią dzienne zestawienia oraz dziennik ruchu chorych oddziału. Informacje dotyczące kadr zobowiązana jest dostarczyć odpowiednia komórka zakładu.

DZIAŁ 2

Łóżko jest to łóżko umieszczone na stałe w sali chorych z pełnym wyposażeniem, zaopatrzone w pościel i zajęte przez chorego lub gotowe do jego przyjęcia. Do łóżek wlicza się także łóżka czasowo nieczynne z powodu remontu, jeżeli znajdowały się one w planie rocznym. Do łóżek wlicza się również łóżka czasowo dostawione, ale uwzględnia się tylko te miesiące w roku w których łóżka funkcjonowały pełny miesiąc. Do łóżek nie wlicza się łóżek wyłączonych z eksploatacji z powodu remontu trwającego dłużej niż jeden rok kalendarzowy.

Średnią liczbę łóżek oblicza się, dodając liczby łóżek według stanu na koniec poszczególnych miesięcy w okresie sprawozdawczym, i dzieląc otrzymaną sumę przez liczbę miesięcy w danym okresie (w roku przez 12).

Liczba „łózkodni” nieczynnych z powodu remontu stanowi iloczyn dni i łóżek wyłączonych z powodu remontu w ciągu roku sprawozdawczego.

Liczba leczonych w okresie sprawozdawczym równa jest sumie liczby chorych przebywających w zakładzie (oddziale) w dnia 31.12. roku sprawozdawczego, liczby wypisanych i zmarłych w roku sprawozdawczym. **Liczba osobodni leczenia** stanowi sumę liczby dni pobytu wszystkich chorych w okresie sprawozdawczym, z tym że dzień przyjęcia i dzień wypisania liczy się jako jeden dzień pobytu.

DZIAŁ 3 dotyczy personelu pracującego w bezpośrednim kontakcie z pacjentem, bez osób przebywających na urloпах wychowawczych, bezpłatnych oraz powołanych do zasadniczej lub okresowej służby wojskowej. **Zatrudnieni na podstawie stosunku pracy** (kolumny 1, 2, 3) – dotyczy osób zatrudnionych zarówno na pełnych, jak i niepełnych etatach, z określoną liczbą godzin pracy.

Pracujący w ramach umowy cywilnoprawnej (kolumny 4, 5) – dotyczy osób zatrudnionych na umowach-zleceniach oraz umowach ryczałtowych.

We wszystkich wierszach (od 01 do 11) kolumny 3 wpisuje się liczbę opłaconych godzin osób wpisanych w kolumnie 1.

W DZIALE 4 powinny być wykazane wszystkie oddziały opieki całodobowej oraz placówki prowadzące działalność leczniczą w rodzaju innym niż szpitalne stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne (oddziały dzienne, hostele itp.) posiadające łóżka lub miejsca dla chorych.

W kolumnie 0 działu 4 należy wpisać potoczną, ogólnie przyjętą nazwę oddziału (np. „IB”, „F4”, „Odwykowy”, „Dzienny”).

W kolumnie 1 działu 4 należy wpisać 4-znakowy resortowy kod identyfikacyjny oddziału oraz dwie cyfry określające kolejny oddział o tym samym profilu w tej samej jednostce organizacyjnej (od 01, 02, ... 10, 11 itd.). W przypadku placówek prowadzących działalność leczniczą w rodzaju innym niż szpitalne stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne (oddziały dzienne, hostele itp.) w kolumnie 1 „liczba łóżek” należy wpisać odpowiednią liczbę miejsc pozostających w dyspozycji danej komórki.

Uwaga! W dziale 2, w liczbie ogółem w zakładzie, nie uwzględnia się ruchu międzyoddziałowego, natomiast w dziale 4 ruch oddziałowy musi być uwzględniony.

MINISTERSTWO ZDROWIA CENTRUM SYTEMÓW INFORMACYJNYCH OCHRONY ZDROWIA			
Nazwa i adres podmiotu wykonującego działalność leczniczą.		MZ-35 Sprawozdanie z działalności wojewódzkiego ośrodka medycyny pracy	Nazwa i adres zakładu podmiotu leczniczego
Numer księgi rejestrowej podmiotu wykonującego działalność leczniczą.			REGON zakładu podmiotu leczniczego/praktyki zawodowej
TERYT podmiotu wykonującego działalność leczniczą.		Przekazać za pomocą portalu https://ssoz.ezdrowie.gov.pl w terminie składania sprawozdań zgodnie z Pbssp 2016 (z danymi za rok 2016)	TERYT zakładu podmiotu leczniczego/praktyki zawodowej
Kod podmiotu tworzącego (część III)	Kod formy organizacyjno-prawnej (część IV)		Rodzaj działalności leczniczej (część VI sytemu resortowych kodów identyfikacyjnych)

Wypełniać tylko w przypadku sporządzania sprawozdania oddzielnie dla każdej jednostki organizacyjnej.

Nazwa jednostki organizacyjnej	Kod resortowy identyfikujący jednostkę organizacyjną (część V systemu resortowych kodów identyfikacyjnych)	TERYT jednostki organizacyjnej
--------------------------------	--	--------------------------------

Struktura przychodów WOMP wg źródeł finansowania

Wyszczególnienie	%
Samorząd terytorialny	
Zakłady pracy	
Osoby fizyczne	
Podstawowe jednostki służby medycyny pracy	
Samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej nie będące jednostkami smp	
Przedsiębiorstwa podmiotu leczniczego	
NFZ	
ZUS	
Inne, związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	
R A Z E M	100%

Dział 1. Zatrudnienie w WOMP (stan w dniu 31.12)

A. Lekarze

Wyszczególnienie		Liczba osób
0		1
Lekarze ogółem		1
w tym	zatrudnieni w ramach umowy o pracę	2
	wykonyjący zadania na innej podstawie niż stosunek pracy	3
Lekarze przeprowadzający badania profilaktyczne		4
w tym	specjaliści w dziedzinie medycyny pracy*	5
Lekarze posiadający kwalifikacje do orzekania o chorobach zawodowych		6
Konsultanci – lekarze innych specjalności		7

- W dziale 1 części A wpisać w poszczególnych wierszach liczbę zatrudnionych lekarzy
 - W wierszu 4 wykazać lekarzy przeprowadzających badania profilaktyczne w WOMP z wykazaniem w wierszu 5 liczbę specjalistów w dziedzinie medycyny pracy

Uwaga! wiersz 1 nie jest sumą wierszy 4-7 Jeśli np. lekarz przeprowadzający badania profilaktyczne orzeka także w zakresie chorób zawodowych - należy go wykazać w dwóch wierszach.

- W wierszu 7 wykazać lekarzy specjalistów udzielających konsultacji w orzecznictwie dla potrzeb Kodeksu pracy i chorób zawodowych

* specjalistą w dziedzinie medycyny pracy jest lekarz który posiada: II stopień specjalizacji z medycyny przemysłowej, II stopień specjalizacji z medycyny pracy, tytuł specjalisty uzyskany w trybie określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 2 stycznia 2013 r. w sprawie specjalizacji lekarzy i lekarzy dentystów (Dz. U. poz. 26).

Ciąg dalszy działu 1.

B. Inni pracownicy (stan w dniu 31.12)

Wyszczególnienie		Liczba pracowników		
		Ogółem	W tym	
			Zatrudnieni w ramach umowy o pracę	Wykonujący zadania na innej podstawie niż stosunek pracy
0		1	2	3
Inny personel	1			
W tym	pielęgniarki	2		
	psycholodzy	3		

Dział 2. Jednostki podstawowe służby medycyny pracy

Wyszczególnienie		Ogółem
0		1
Liczba zarejestrowanych jednostek ogółem		1
w tym	samodzielne publiczne zoz	2
	przedsiębiorstwo podmiotu leczniczego	3
	indywidualne praktyki lekarskie w tym specjalistyczne	4
	grupowe praktyki lekarskie w tym specjalistyczne	5
Liczba lekarzy zobowiązanych do sporządzania sprawozdania MZ-35A		6

W wierszach 1-5 powinny znaleźć się te jednostki, które prowadziły działalność w dniu 31.12.

W wierszu 6 należy wykazać wszystkich lekarzy, którzy prowadzili działalność w dniu 31.12 oraz tych, którzy zakończyli działalność w okresie sprawozdawczym.

Dział 3. Działalność konsultacyjna

Wyszczególnienie		Liczba		
		Osób	Konsultacji / świadczeń	Zabiegów/badań diagnostycznych
0		1	2	3
Badania przeprowadzone w trybie konsultacji dla jednostek podstawowych służby medycyny pracy [art. 17 pkt 1 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o służbie medycyny pracy (Dz. U. z 2004 r. poz. 1317, z późn. zm.)], opłacane ze środków budżetu województwa		1	X	X
Świadczenia wykonywane w trybie artykułu 14 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o służbie medycyny pracy		2	X	X
Liczba orzeczeń wydanych w sprawie chorób zawodowych		3	x	X
Objęci ambulatoryjną rehabilitacją leczniczą		4	x	
w tym w związku z patologią zawodową		5	X	

Dział 4. Działalność odwoławcza

Liczba odwołań od orzeczeń wydanych przez jednostki podstawowe		W ramach odwołania przez		Ogółem
		kandydata /pracownika	pracodawcę	
O istnieniu przeciwwskazań do podjęcia / wykonywania pracy	1			
w tym liczba przypadków potwierdzających orzeczenie jednostki podstawowej	2			
O braku przeciwwskazań do podjęcia / wykonywania pracy	3			
w tym liczba przypadków potwierdzających orzeczenie jednostki	4			
Razem (1+3)				

Dział 4a. Działalność odwoławcza

Liczba odwołań od orzeczeń wydanych przez jednostki podstawowe	W ramach odwołania przez		Ogółem
	Ucznia/studenta/uczestnika studium doktoranckiego	Szkołę	
O istnieniu przeciwwskazań do podjęcia praktycznej nauki zawodu lub studiów	1		
w tym liczba przypadków potwierdzających orzeczenie jednostki podstawowej	2		
O braku przeciwwskazań do podjęcia praktycznej nauki zawodu lub studiów	3		
w tym liczba przypadków potwierdzających orzeczenie jednostki podstawowej	4		Razem (1+3)

Dział 5. Działalność kontrolna i szkoleniowa

Wyszczególnienie	Ogółem
0	1
Liczba przeprowadzonych kontroli w jednostkach podstawowych	1
w tym liczba wniosków skierowanych w trybie art. 18 ust. 3 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o służbie medycyny pracy	2
Liczba szkoleń prowadzonych w ramach podyplomowego kształcenia z zakresu medycyny pracy określonych w art. 17 pkt 3 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o służbie medycyny pracy	3
w tym liczba osób przeszkolonych w roku sprawozdawczym	4
Liczba osób przeszkolonych w ramach staży kierunkowych określonych w programie specjalizacji z medycyny pracy	5

Obciążenie respondentów

Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na przygotowanie danych dla potrzeb wypełnienia formularza	1	
Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na wypełnienie formularza	2	

.....
(imię, nazwisko i telefon osoby,
która sporządziła sprawozdanie)

.....
(miejscowość i data)

.....
(pieczęćka imienna i podpis osoby
działającej w imieniu sprawozdawcy)

MINISTERSTWO ZDROWIA CENTRUM SYTEMÓW INFORMACYJNYCH OCHRONY ZDROWIA			
Nazwa i adres podmiotu wykonującego działalność leczniczą.		MZ-35A Sprawozdanie lekarza przeprowadzającego badania profilaktyczne pracujących	Nazwa i adres zakładu podmiotu leczniczego
Numer księgi rejestrowej podmiotu wykonującego działalność leczniczą.			REGON zakładu podmiotu leczniczego/praktyki zawodowej
TERYT podmiotu wykonującego działalność leczniczą.		Przekazać za pomocą portalu https://ssoz.ezdrowie.gov.pl w terminie składania sprawozdań zgodnie z Pbssp 2016 (z danymi za rok 2016)	TERYT zakładu podmiotu leczniczego/praktyki zawodowej
Kod podmiotu tworzącego (część III)	Kod formy organizacyjno-prawnej (część IV)		Rodzaj działalności leczniczej (część VI sytemu resortowych kodów identyfikacyjnych)

Wypełniać tylko w przypadku sporządzania sprawozdania oddzielnie dla każdej jednostki organizacyjnej.

Nazwa jednostki organizacyjnej	Kod resortowy identyfikujący jednostkę organizacyjną (część V systemu resortowych kodów identyfikacyjnych)	TERYT jednostki organizacyjnej
--------------------------------	--	--------------------------------

Sprawozdanie MZ-35A wypełniają lekarze przeprowadzający badania profilaktyczne pracowników. Jeżeli lekarz wykonuje badania profilaktyczne w więcej niż jednym miejscu, to dla każdego z tych miejsc wykonywania działalności leczniczej należy wypełnić oddzielne sprawozdanie.

Dział 1. Dane ogólne

Nazwisko i imię lekarza	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ A B C D
	(symbole cyfrowe i literowe z pieczęci lekarza uprawnionego do przeprowadzania badań profilaktycznych)
Specjalista w dziedzinie medycyny pracy*	
☐ tak ☐ nie	
Miejsce wykonywania badań profilaktycznych .... (nazwa jednostki)	☐ a/ (kod jednostki)
Adres ☐ ☐ - ☐ ☐ .... miejscowość, ulica, nr telefonu	☐ ☐ ☐ kod woj.
Adres e-mail:	

* specjalistą w dziedzinie medycyny pracy jest lekarz który posiada: II stopień specjalizacji z medycyny przemysłowej, II stopień specjalizacji z medycyny pracy, tytuł specjalisty specjalizacji jednostopniowej uzyskany po roku 2000.

a/ wykaz kodów form wykonywania działalności w jednostkach służby medycyny pracy

WOMP (umowa o pracę) -01; WOMP (inne formy zatrudnienia) -02;

samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej (umowa o pracę) - 03; samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej (inne formy zatrudnienia) - 04; przedsiębiorstwo podmiotu leczniczego (umowa o pracę) - 05; przedsiębiorstwo podmiotu leczniczego (inne formy zatrudnienia) - 06; indywidualna praktyka lekarska w tym specjalistyczna - 07; indywidualna praktyka lekarska w tym specjalistyczna wyłącznie w miejscu wezwania - 08 grupowa praktyka lekarska w tym specjalistyczna - 09

Dział 2. Działalność orzecznicza

Wiersze 1-9 wypełnia się na podstawie rejestru wydanych zaświadczeń [zał. nr 7 do rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 30 maja 1996 r. w sprawie przeprowadzania badań lekarskich pracowników, zakresu profilaktycznej opieki zdrowotnej nad pracownikami oraz orzeczeń lekarskich wydanych do celów przewidzianych w Kodeksie pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 2067)]. W poszczególnych wierszach tabeli podano symbole orzeczeń zgodnie z załącznikiem Nr 7 ww. rozporządzenia

Wyszczególnienie		Liczba orzeczeń	
0		1	
Ogólna liczba wydanych orzeczeń /zaświadczeń/		1	
W tym	o braku przeciwwskazań do wykonywanej pracy na określonym stanowisku /symbol 21/	2	
	o istnieniu przeciwwskazań do wykonywania pracy na określonym stanowisku /symbol 22/	3	
	o utracie przez pracownika zdolności do wykonywania dotychczasowej pracy /symbol 23/	4	
	o konieczności przeniesienia pracownika do innej pracy z przyczyn zdrowotnych /symbol 31/	5	
	o zagrożeniu zdrowia młodocianego /symbol 33/	6	
	o podejrzeniu choroby zawodowej /symbol 34/	7	
o niezdolności do dotychczasowej pracy z powodu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej /symbol 35/		8	
Liczba wydanych orzeczeń o szkodliwym wpływie wykonywanej pracy na zdrowie kobiety w ciąży		9	
Liczba zaświadczeń wydanych dla celów określonych w art. 6 ust. 1 pkt 2 lit. c ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o służbie medycyny pracy (Dz. U. z 2004 r. poz. 1317, z późn. zm.)		10	

Dział 3. Wstępne, okresowe i kontrolne badania lekarskie pracowników

Wyszczególnienie		Liczba badań	
0		1	
Ogólna liczba wydanych orzeczeń		1	
W ramach badań	wstępnych	2	
	okresowych	3	
	kontrolnych	4	

Dział 4. Umowy z pracodawcami na wykonywanie profilaktycznych badań lekarskich i sprawowanie profilaktycznej opieki zdrowotnej nad pracownikami

(wypełniają lekarze wykonujący działalność w ramach indywidualnych praktyk lekarskich w tym specjalistycznych oraz grupowych praktyk lekarskich w tym specjalistycznych)

Liczba umów z pracodawcami

Dział 5. Wizytacje stanowisk pracy w zakładach objętych opieką profilaktyczną.

Wypełnić na podstawie księgi wizytacji stanowisk [§ 9 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 lipca 2010 r. w sprawie rodzajów dokumentacji medycznej służby medycyny pracy, sposobu jej prowadzenia i przechowywania oraz wzorów stosowanych dokumentów (Dz. U. poz. 1002)].

Wyszczególnienie		Ogółem	
0		1	
Liczba wizytowanych zakładów pracy		1	
Liczba wizytowanych stanowisk pracy		2	

Dział 6. Liczba skierowań do jednostki orzeczniczej w związku z podejrzeniem choroby zawodowej

Wypełnić zgodnie z zapisami w księdze podejrzeń oraz rozpoznać chorób zawodowych [§ 6 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 lipca 2010 r. w sprawie rodzajów dokumentacji medycznej służby medycyny pracy, sposobu jej prowadzenia i przechowywania oraz wzorów stosowanych dokumentów].

--	--	--

Dział 7. Współpraca w realizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej nad pracującymi

Współpraca			Pielęgniarka*	Psycholog*
0			1	2
W ramach	zatrudnienia w tej samej jednostce podstawowej smp	1		
	umowy z osobami zatrudnionymi w innych podmiotach leczniczych	2		
	umowy z pielęgniarką/psychologiem prowadzącymi działalność gospodarczą	3		

*podać liczbę

Obciążenie respondentów

Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na przygotowanie danych dla potrzeb wypełnienia formularza	1	
Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na wypełnienie formularza	2	

.....
miejsowość i data

.....
pieczęć** i podpis lekarza

** Wymóg opatrzenia pieczęcią dotyczy wyłącznie sprawozdania wnoszonego w postaci papierowej.

MINISTERSTWO ZDROWIA CENTRUM SYTEMÓW INFORMACYJNYCH OCHRONY ZDROWIA			
Nazwa i adres podmiotu wykonującego działalność leczniczą.		MZ-35B Sprawozdanie z działalności podmiotu wykonującego działalność leczniczą realizującego świadczenia z zakresu profilaktycznej opieki zdrowotnej nad pracownikami	Nazwa i adres zakładu podmiotu leczniczego
Numer księgi rejestrowej podmiotu wykonującego działalność leczniczą.			REGON zakładu podmiotu leczniczego/praktyki zawodowej
TERYT podmiotu wykonującego działalność leczniczą.		Przekazać za pomocą portalu https://ssoz.ezdrowie.gov.pl w terminie składania sprawozdań zgodnie z Pbssp 2016 (z danymi za rok 2016)	TERYT zakładu podmiotu leczniczego/praktyki zawodowej
Kod podmiotu tworzącego (część III)	Kod formy organizacyjno-prawnej (część IV)		Rodzaj działalności leczniczej (część VI systemu resortowych kodów identyfikacyjnych)

Wypełniać tylko w przypadku sporządzania sprawozdania oddzielnie dla każdej jednostki organizacyjnej.

Nazwa jednostki organizacyjnej	Kod resortowy identyfikujący jednostkę organizacyjną (część V systemu resortowych kodów identyfikacyjnych)	TERYT jednostki organizacyjnej
--------------------------------	--	--------------------------------

Sprawozdanie wypełniają kierownicy podmiotów leczniczych, które zostały wpisane do rejestru womp jako jednostki podstawowe smp i zawarły umowę(v) z pracodawcami na realizację świadczeń z zakresu profilaktycznej opieki zdrowotnej nad pracującymi.

TYP PODMIOTU LECZNICZEGO

– samodzielny publiczny zoz;   – jednostka budżetowa;   – przedsiębiorstwo podmiotu leczniczego
(wpisać "X" w odpowiedniej kratce)

Dział 1. Osoby realizujące zadania z zakresu medycyny pracy (stan w dniu 31.12)

Wyszczególnienie		Liczba osób	
		Ogółem	W tym:
			zatrudnieni w ramach stosunku pracy
0	1	2	3
Lekarze przeprowadzający badania profilaktyczne	1		
w tym: specjaliści w dziedzinie medycyny pracy*	2		
Konsultanci – lekarze innych specjalności	3		
Inny personel	4		
w tym: pielęgniarki	5		
psycholodzy	6		

* specjalistą w dziedzinie medycyny pracy jest lekarz który posiada: II stopień specjalizacji z medycyny przemysłowej, II stopień specjalizacji z medycyny pracy, tytuł specjalisty uzyskany w trybie określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 20 października 2005 r. w sprawie specjalizacji lekarzy i lekarzy dentyistów (Dz. U. poz. 1779, z późn. zm.).

Dział 2. Umowy z pracodawcami na wykonywanie profilaktycznych badań lekarskich i sprawowanie profilaktycznej opieki zdrowotnej nad pracownikami

Liczba umów z pracodawcami

Obciążenie respondentów

Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na przygotowanie danych dla potrzeb wypełnienia formularza	1	
Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na wypełnienie formularza	2	

.....
(imię, nazwisko i telefon osoby,
która sporządziła sprawozdanie)

.....
(miejscowość i data)

.....
(pieczęć* imienna i podpis
kierownika podmiotu leczniczego)

*)Wymóg opatrzenia pieczęcią dotyczy wyłącznie sprawozdania wnoszonego w postaci papierowej.

MINISTERSTWO ZDROWIA CENTRUM SYSTEMÓW INFORMACYJNYCH OCHRONY ZDROWIA		
Nazwa i adres jednostki sprawozdawczej	MZ-42 Sprawozdanie z działalności regionalnego centrum krwiodawstwa i krwiolecznictwa	Adresat:
Numer identyfikacyjny REGON		Przekazać za pomocą portalu https://ssoz.ezdrowie.gov.pl w terminie składania sprawozdań zgodnie z Pbssp 2016 (z danymi za rok 2016)

KOD RESORTOWY	_____	_____	_____	
	miejsce położenia podmiotu (część II – TERYT)	kod podmiotu, który utworzył podmiot leczniczy (część III)	kod jednostki organizacyjnej (część V)	nr księgi rejestrowej

a) właściwe podkreślić

Wyszczególnienie			Ogółem	
0			1	
Liczba dawców	ogółem		01	
	z tego	honorowi	02	
		płatni	03	
Procent dawców	ogółem		04	
	z tego	honorowi	05	
		płatni	06	
Liczba donacji	krew pełna		07	
	osocze		08	
	trombafereza		09	
	leukafereza		10	
	inne		11	
Liczba OT			12	
Liczba ekip			13	
Wyprodukowano	krew pełna konserwowana (KPK) – liczba jednostek		14	
	koncentrat krwinek czerwonych (KKCz) – liczba jednostek		15	
	Osocze-liczba jednostek	osocze świeżo mrożone (FPP) z krwi pełnej		16
		osocze świeżo mrożone z aferezy (FWP-Af) ^{*)}		17
		osocze mrożone		18
		osocze razem		19
	koncentrat krwinek płytkowych (KKP)	koncentrat krwinek płytkowych z krwi pełnej (KKP)-liczba jednostek		20
		zlewany koncentrat krwinek płytkowych z krwi pełnej (KKP)-liczba jednostek		21
		koncentrat krwinek płytkowych z aferezy (KKP – Af) ^{**)} -liczba jednostek		22
	koncentrat granulocytarny-liczba jednostek		23	
krioprecypitat-liczba jednostek		24		
Szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na przygotowanie danych dla potrzeb wypełnianego formularza			25	
Szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na wypełnienie formularza			26	

*) Donacje przeliczyć na jednostki (a 200 ml).

**) Jednostka odpowiada donacji

.....
(imię, nazwisko i telefon osoby,
która sporządziła sprawozdanie).....
(miejscowość i data).....
(pieczęć* imienna i podpis osoby działającej
w imieniu sprawozdawcy)

*) Wymóg opatrzenia pieczęcią dotyczy wyłącznie sprawozdania wnoszonego w postaci papierowej.

MINISTERSTWO ZDROWIA CENTRUM SYSTEMÓW INFORMACYJNYCH OCHRONY ZDROWIA			
Nazwa i adres podmiotu wykonującego działalność leczniczą.		MZ-88	Nazwa i adres zakładu podmiotu leczniczego
Numer księgi rejestrowej podmiotu wykonującego działalność leczniczą.			REGON zakładu podmiotu leczniczego/praktyki zawodowej
TERYT podmiotu wykonującego działalność leczniczą.		Przekazać za pomocą portalu https://ssoz.ezdrowie.gov.pl w terminie składania sprawozdań zgodnie z Pbssp 2016 (z danymi za rok 2016)	TERYT zakładu podmiotu leczniczego/praktyki zawodowej
Kod podmiotu tworzącego (część III)	Kod formy organizacyjno-prawnej (część IV)		Rodzaj działalności leczniczej (część VI systemu resortowych kodów identyfikacyjnych)

Wypełniać tylko w przypadku sporządzania sprawozdania oddzielnie dla każdej jednostki organizacyjnej.

Nazwa jednostki organizacyjnej	Kod resortowy identyfikujący jednostkę organizacyjną (część V systemu resortowych kodów identyfikacyjnych)	TERYT jednostki organizacyjnej
--------------------------------	--	--------------------------------

Obowiązek przekazywania danych statystycznych wynika z art. 30 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1068, z późn. zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 lipca 2015 r. w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2016 (Dz. U. poz. 1304, z późn. zm.).

Uwaga!

W tym sprawozdaniu gromadzimy informacje dotyczące osób pracujących bez względu na formę zatrudnienia. W określonych wierszach wpisuje się osoby zgodnie z zawodem wyuczonym, wykształceniem wyższym i średnim, na podstawie dokumentu poświadczającego dany zawód.

Definicje

Pracujący – bez względu na rodzaj umowy, na podstawie której wykonywana jest praca (np. umowa o pracę, umowa cywilnoprawna, w tym umowa zlecenia) i wymiar czasu pracy. Właściciele podmiotów leczniczych; a także prowadzący praktyki: lekarzy, lekarzy dentyści, pielęgniarki, położne należy wykazać tylko w kolumnie 1; a gdy dla wymienionych osób dany podmiot leczniczy lub praktyka stanowi główne miejsce pracy także w rubryce 4.

Zatrudnieni – na podstawie: umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania (zgodnie z Kodeksem pracy)

Diagnostą laboratoryjnym jest osoba która: ukończyła studia wyższe na kierunku analityka medyczna i uzyskała tytuł magistra lub ukończyła studia wyższe na kierunkach:

- biologia lub farmacja i uzyskała tytuł zawodowy magistra,
  - chemia lub biotechnologia i uzyskała tytuł zawodowy magistra lub magistra inżyniera,
  - weterynaria i uzyskała tytuł zawodowy lekarza weterynarii,
- oraz odbyła kształcenie podyplomowe potwierdzone egzaminem albo uzyskała tytuł specjalisty w dziedzinie analityki klinicznej, diagnostyki laboratoryjnej, mikrobiologii lub toksykologii.

Uwaga – rubrykę 4 (pracujący dla których jednostka sprawozdawcza jest głównym miejscem pracy) wypełniamy na podstawie oświadczenia pracującego.

Dział 1. Wybrany personel medyczny (łącznie z rezydentami i stażystami)

Zawód lub specjalność	Pracujący w osobach (stan w dniu 31.12)			Z kol. 1 pracujący dla których jednostka sprawozdawcza jest głównym miejscem pracy
	Ogółem	w tym zatrudnieni na podstawie stosunku pracy		
		razem	Z kol. 2 zatrudnieni w pełnym wymiarze czasu pracy	
0	1	2	3	4
Lekarze	01			
w tym kobiety	02			
Lekarze dentyści	03			
w tym kobiety	04			
Ratownicy medyczni	ogółem	05		
	w tym z wykształceniem wyższym zawodowym	06		
	z wiersza 06 mgr ratownictwa medycznego	07		
Pielęgniarki	ogółem	08		
	w tym z wykształceniem wyższym zawodowym	09		
	z wiersza 09 mgr pielęgniarstwa	10		

Zawód lub specjalność		Pracujący w osobach (stan w dniu 31.12)			Z kol. 1 pracujący dla których jednostka sprawozdawcza jest głównym miejscem pracy
		Ogółem	w tym zatrudnieni na podstawie stosunku pracy		
0		1	2	3	4
Położne	ogółem	11			
	w tym z wykształceniem wyższym zawodowym	12			
	z wiersza 12 mgr położnictwa	13			
Diagności laboratoryjni	ogółem	14			
	w tym mgr analityki medycznej	15			
Inni pracownicy uprawnieni do wykonywania czynności diagnostyki laboratoryjnej	ogółem	16			
	w tym	licencjat analityki medycznej	17		
		technik analityki medycznej	18		
Farmaceuci	ogółem	19			
	w tym kobiety	20			
Fizjoterapeuci ogółem	ogółem	21			
	w tym	z wykształceniem wyższym	22		
technicy fizjoterapii		23			
Psycholodzy		24			
Logopedzi		25			
Terapeuci zajęciowi	ogółem	26			
	w tym z wykształceniem wyższym	27			
Personel techniczny z wykształceniem wyższym obsługujący aparaturę medyczną	razem	28			
	w tym	fizycy medyczni	29		
		Inżynierowie medyczni	30		
Dietetycy	ogółem	31			
	w tym	z wykształceniem wyższym zawodowym	32		
		technik technologii żywienia	33		
	z wiersza 31 mgr na kierunku: dietetyka, technologia żywności i żywienia, żywienie człowieka	34			
Felczerzy		35			
Technicy dentyści		36			
Technicy farmaceutyczni		37			
Technicy elektroniki i informatyki medycznej		38			
Technicy analityki medycznej		39			
Technicy elektroradiologii		40			
Technicy biomechaniki		41			
Technicy masażyści /masażyści/	ogółem	42			
	w tym niewidomi	43			
Instruktorzy higieny		44			
Higienistki szkolne		45			
Higienistki stomatologiczne		46			
Asystentki stomatologiczne		47			
Ortoptyści		48			
Technicy ortopedzi		49			
Opiekunki dziecięce		50			
Opiekunowie medyczni		51			
Protetycy słuchu		52			
Technicy sterylizacji medycznej		53			

Obciążenie respondentów

Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na przygotowanie danych dla potrzeb wypełnienia formularza	1	
Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na wypełnienie formularza	2	

.....
(imię, nazwisko i telefon osoby,
która sporządziła sprawozdanie)

.....
(miejscowość i data)

.....
(imię i nazwisko osoby działającej w imieniu
sprawozdawcy)

MINISTERSTWO ZDROWIA CENTRUM SYSTEMÓW INFORMACYJNYCH OCHRONY ZDROWIA		
Nazwa i adres jednostki sprawozdawczej	MZ-88A Sprawozdanie o zatrudnieniu wybranej kadry medycznej w administracji i szkołach wyższych	Adresat: Centrum Systemów Informacyjnych Ochrony Zdrowia ul. Stanisława Dubois 5A 00-184 Warszawa
Numer identyfikacyjny REGON		Przekazać w terminie składania sprawozdań zgodnie z Pbssp 2016

Obowiązek przekazywania danych statystycznych wynika z art. 30 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1068, z późn. zm.).

Uwaga! Uprzejmie informujemy, że formularz jest dostępny na stronie internetowej: <https://ssoz.ezdrowie.gov.pl/> w postaci elektronicznej do wypełnienia i przekazania przez Internet.

W sprawozdaniu należy wykazać tych pracowników medycznych, którzy posiadają prawo wykonywania zawodu.

Dział 1. Rodzaj jednostki.

Odpowiednie zaznaczyć.

- jednostka administracji państwowej
- jednostka administracji samorządowej
- uczelnia medyczna (w tym CMKP i CEM)
- inna szkoła wyższa szkoląca kadrę medyczną
- jednostka NFZ

Dział 2. Pracownicy z wyższym wykształceniem medycznym (stan w dniu 31 XII).

Zawód lub specjalność	Zatrudnieni ogółem (w osobach)	w tym specjaliści
0	1	2
Lekarze	01	
w tym kobiety	02	
Lekarze dentyści	03	
w tym kobiety	04	
Farmaceuci	05	
w tym kobiety	06	
Analitycy medyczni	07	
w tym kobiety	08	
Pielęgniarki z wyższym wykształceniem	09	
w tym mgr pielęgniarstwa	10	
Położne z wyższym wykształceniem	11	
w tym mgr położnictwa	12	
Mgr rehabilitacji	13	
Mgr fizjoterapii	14	
Psycholodzy	15	

Obciążenie respondentów.

Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na przygotowanie danych dla potrzeb wypełnienia formularza	1	
Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na wypełnienie formularza	2	

.....
(imię, nazwisko i telefon osoby,
która sporządziła sprawozdanie)

.....
(miejsowość i data)

.....
(imię i nazwisko osoby działającej w imieniu
sprawozdawcy)

MINISTERSTWO ZDROWIA CENTRUM SYSTEMÓW INFORMACYJNYCH OCHRONY ZDROWIA			
Nazwa i adres podmiotu wykonującego działalność leczniczą.		MZ-89 Sprawozdanie o specjalistach pracujących w podmiotach wykonujących działalność leczniczą	Nazwa i adres zakładu podmiotu leczniczego.
Numer księgi rejestrowej podmiotu wykonującego działalność leczniczą.			REGON zakładu podmiotu leczniczego/praktyki zawodowej
TERYT podmiotu wykonującego działalność leczniczą.		Przekazać za pomocą portalu https://ssoz.ezdrowie.gov.pl w terminie składania sprawozdań zgodnie z Pbssp 2016 (z danymi za rok 2016)	TERYT zakładu podmiotu leczniczego/praktyki zawodowej
Kod podmiotu tworzącego (część III)	Kod formy organizacyjno-prawnej (część IV)		Rodzaj działalności leczniczej (część VI systemu resortowych kodów identyfikacyjnych)

Obowiązek przekazywania danych statystycznych wynika z art. 30 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1068, późn. zm.).

Za prawidłowe sporządzenie sprawozdania odpowiada kierownik jednostki. Przed wypełnieniem sprawozdania należy zapoznać się z objaśnieniami znajdującymi się na stronie www.csioz.gov.pl.

Sprawozdanie należy przekazać w postaci elektronicznej, wypełniając je po zalogowaniu się na stronie <https://ssoz.ezdrowie.gov.pl>

W uzasadnionych przypadkach podmioty zatrudniające mniej niż 5 osób mogą przesłać sprawozdanie w postaci papierowej do komórki właściwej w sprawach statystyki medycznej wskazanej przez wojewodę.

W tym sprawozdaniu gromadzimy informacje dotyczące osób pracujących bez względu na formę zatrudnienia. Każda z osób powinna być wykazana tylko raz według podstawowego miejsca zatrudnienia w jednej specjalności (zgodnie ze wskazaniem pracownika) dlatego też liczba zatrudnionych specjalistów ogółem nie może być większa od liczby zatrudnionych wykazanych w sprawozdaniu MZ-88 w dziale 1 kolumnie 4, gdzie wykazani są pracujący, dla których podmiot jest głównym miejscem pracy, według poszczególnych zawodów. W sprawozdaniu tym należy wykazać także specjalistów prowadzących lekarskie, pielęgniarskie oraz położniacze, a także specjalistów będących właścicielami podmiotów będących przedsiębiorcami jeżeli jest to ich podstawowe miejsce świadczenia usług.

Dział 1. Lekarze

Tabela A. W tabeli tej wykazujemy jedynie lekarzy z II stopniem specjalizacji oraz tych lekarzy którzy uzyskali tytuł tzw. „nowym trybem” (po roku 1999). Specjalistów z I stopniem wykazujemy w tabeli B.

Kod i nazwa specjalności			Pracujący wg podstawowego miejsca pracy stan w dniu 2016.12.31		
			Razem	z tego	
0				1	2
X	Lekarze specjaliści razem	001			
	Z tego w zakresie				
0731	Alergologii	002			
0701	Anestezjologii i intensywnej terapii	003			
0732	Angiologii	004			X
	Audiologii	005		X	
0733	Audiologii i foniatrii	006			X
0734	Balneologii i medycyny fizykalnej	007			X
	Balneoklimatologii i medycyny fizykalnej	008			
0702	Chirurgii	dziecięcej	009		
0735		klatki piersiowej	010		
0736		naczyniowej	011		
0703		ogólnej	012		
0737		onkologicznej	013		
0738		plastycznej	014		
0704		szczękowo-twarzowej	015		
		szczękowej	016		X
	Chemioterapii nowotworów	017		X	
0739	Chorób	płuc	018		
0792		płuc dzieci	019		
0705		wewnętrznych	020		
0706		zakaźnych	021		
0707	Dermatologii i wenerologii	022			
	Dermatologii dziecięcej	023		X	
0740	Diabetologii	024			
0708	Diagnostyki laboratoryjnej	025			
0741	Endokrynologii	026			
0799	Endokrynologii ginekologicznej i rozrodczości	027			X
0796	Endokrynologii i diabetologii dziecięcej	028			X
0710	Epidemiologii	029			

Tabela A. Ciąg dalszy.

Kod i nazwa specjalności		Pracujący wg podstawowego miejsca pracy stan w dniu 2016.12.31		
		Razem	z tego	
			Specjalności uzyskane „nowym trybem”	II stopnia
0		1	2	3
0742	Farmakologii klinicznej	030		
	Foniatrji	031	X	
0743	Gastroenterologii	032		
0797	Gastroenterologii dziecięcej	033		
0709	Genetyki klinicznej	034		X
0744	Geriatrji	035		
0787	Ginekologii onkologicznej	036		X
0745	Hematologii	037		
0788	Hipertensjologii	038		X
0746	Immunologii klinicznej	039		X
0801	Intensywnej terapii	040		X
0747	Kardiochirurgii	041		
0748	Kardiologii	042		
0762	Kardiologii dziecięcej	043		
0793	Medycyny	lotniczej	044	
0794		morskiej i tropikalnej	045	
0749		nuklearnej	046	
0750		paliatywnej	047	
0711		pracy	048	
0712		ratunkowej	049	
0713		rodzinnej	050	
0714		sądowej	051	
0751		sportowej	052	
		kolejowej	053	X
		ogólnej	054	X
		przemysłowej	055	X
		szkolnej	056	X
		społecznej	057	
		transportu	058	
0716	Mikrobiologii lekarskiej	059		X
	Mikrobiologii	060	X	
0752	Nefrologii	061		
0798	Nefrologii dziecięcej	062		X
0753	Neonatologii	063		
0717	Neurochirurgii	064		
0718	Neurologii	065		
0763	Neurologii dziecięcej	066		
0789	Neuropatologia	067		
0719	Okulistyka	068		
0755	Onkologii	I hematologii	069	X
0754		Klinicznej	070	X
	Organizacji ochrony zdrowia	071	X	
	Ortopedii i traumatologii	072	X	
0720	Ortopedii i traumatologii narządu ruchu	073		X
0721	Otorynolaryngologii	074		X
0790	Otorynolaryngologii dziecięcej	075		X

Tabela A. Ciąg dalszy.

Kod i nazwa specjalności		Pracujący wg podstawowego miejsca pracy stan w dniu 2016.12.31		
		Razem	z tego	
			Specjalności uzyskane „nowym trybem”	II stopnia
0		1	2	3
	Otolaryngologii	076	X	
	Patologii onkologicznej	077	X	
0722	Patomorfologii	078		
0723	Pediiatrii	079		
0795	Pediiatrii metabolicznej	080		X
0800	Perinatologii	081		X
0724	Położnictwa i ginekologii	082		
0725	Psychiatrii	083		
0756	Psychiatrii dzieci i młodzieży	084		
0726	Radiologii i diagnostyki obrazowej	085		X
0727	Radioterapii onkologicznej	086		
	Radiodiagnostyki	087	X	
	Radiologii dziecięcej	088	X	
0728	Rehabilitacji medycznej	089		
0757	Reumatologii	090		
0758	Seksuologii	091		
0759	Toksykologii klinicznej	092		
	Toksykologii	093	X	
0760	Transfuzjologii klinicznej	094		X
	Transfuzjologii	095	X	
0761	Transplantologii klinicznej	096		X
0729	Urologii	097		
0791	Urologii dziecięcej	098		X
0730	Zdrowia publicznego	099		X
	Innych specjalności nie wymienionych	100	X	

Tabela B. Lekarze którzy posiadają specjalizację I stopnia na podstawie rozporządzeń obowiązujących przed rokiem 1999 i w latach następnych nie uzyskali tytułu specjalisty w stopniu II lub „nowej specjalizacji”. W tabeli B nie wolno wykazywać lekarzy (osób) wykazanych już w tabeli A.

Nazwa specjalizacji		Pracujący wg podstawowego miejsca pracy stan w dniu 2016.12.31	Nazwa specjalizacji		Pracujący wg podstawowego miejsca pracy stan w dniu 2016.12.31
0		1	0		1
Lekarze z I stopniem razem		01	Medycyny	kolejowej	18
Z tego				nuklearnej	19
Anestezjologii i intensywnej terapii		02		ogólnej	20
Chirurgii	ogólnej	03		pracy	21
	dziecięcej	04		przemysłowej	22
	szczękowej	05		sądowej	23
Chorób	płuc	06		społecznej	24
	wewnętrznych	07		Patomorfologii	25
	zakaźnych	08		Pediiatrii	26
Dermatologii i wenerologii		09		Położnictwa i ginekologii	27
Diagnostyki laboratoryjnej		10		Psychiatrii	28
Farmakologii		11		Psychiatrii dzieci i młodzieży	29
Higieny i epidemiologii		12		Radiodiagnostyki	30
Mikrobiologii lekarskiej		13		Rehabilitacji medycznej	31
Neurochirurgii		14		Toksykologii	32
Neurologii		15		Transfuzjologii	33
Okulistyki		16		Innych wyżej nie wymienionych	34
Ortopedii i traumatologii		17			

Dział 2. Lekarze dentyści

Tabela A. W tabeli tej wykazujemy jedynie lekarzy dentyistów z II stopniem specjalizacji oraz tych lekarzy którzy uzyskali tytuł tzw. „nowym trybem” (po roku 1999). Specjalistów z I stopniem wykazujemy w tabeli B.

Kod i nazwa specjalności			Pracujący wg podstawowego miejsca pracy stan w dniu 2016.12.31			
			Razem	z tego		
0				1	2	3
X	Lekarze dentyści ze specjalizacją razem		01			
	Z tego w zakresie					
0781	Chirurgii	stomatologicznej	02			
0704		szczękowo-twarzowej	03			X
		szczękowej	04		X	
0732	Ortodoncji		05			
0783	Periodontologii		06			X
	Paradontologii		07			X
0784	Protetyki stomatologicznej		08			
0785	Stomatologii dziecięcej		09			
0786	Stomatologia zachowawcza z endodoncją		10			X
0710	Epidemiologia		11			
0730	Zdrowie publiczne		12			X
	Stomatologii zachowawczej		13		X	
	Organizacji ochrony zdrowia		14		X	

Tabela B. Lekarze dentyści którzy posiadających tytuł specjalisty I stopnia na podstawie rozporządzeń obowiązujących przed rokiem 1999 i w latach następnych nie uzyskali tytułu specjalisty w stopniu II lub „nowej specjalizacji”. W tabeli B nie wolno wykazywać lekarzy dentyistów (osób) wykazanych już w tabeli A.

Nazwa specjalności		Pracujący wg podstawowego miejsca pracy stan w dniu 2016.12.31	
		0	1
Lekarze dentyści ze specjalizacją I stopnia razem		01	
Z tego w zakresie			
Chirurgii stomatologicznej		02	
Stomatologii dziecięcej		03	
Stomatologii ogólnej		04	
Medycyny społecznej		05	
Innej nie wymienionej wyżej		06	

Dział 3. Pielęgniarki ze specjalizacją lub kursem kwalifikacyjnym.

Tabela A. W tabeli wykazujemy pielęgniarki według podstawowego miejsca zatrudnienia, które uzyskały tytuł specjalisty lub ukończyły kurs kwalifikacyjny od rozpoczęcia obowiązywania ustawy z dnia 5 lipca 1996 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz. U. poz. 410, z późn. zm.). Każdą pielęgniarkę wykazujemy tylko raz. Nawet wtedy gdy ukończyła kilka kursów oraz posiada kilka specjalizacji. Liczba pielęgniarek wykazanych w dziale 3 powinna być równa lub mniejsza od liczby pielęgniarek wykazanych w sprawozdaniu MZ-88 w wierszu 8 kolumnie 4.

Nazwa dziedziny specjalizacji/kwalifikacji		Pielęgniarki razem Stan w dniu 2016.12.31	Z tego		Z kolumny 1 pielęgniarki z wykształceniem wyższym
			ze specjalizacją	z ukończonym kursem kwalifikacyjnym	
0		1	2	3	4
Pielęgniarki ogółem	01				
W tym w dziedzinie pielęgniarstwa					
Rodzinnego	02				
W ochronie zdrowia pracujących	03				
Srodowiska nauczania i wychowania	04				
Zachowawczego	05				
Geriatrycznego	06				
Kardiologicznego	07				
Diabetologicznego	08				
Nefrologicznego	09			X	
Pediatrycznego	10				
Chirurgicznego	11				
Operacyjnego	12				
Anestezjologicznego i intensywnej opieki	13				
Onkologicznego	14				
Psychiatrycznego	15				
Opieki długoterminowej	16				
Neurologicznego	17				
Opieki paliatywnej	18				
Ratunkowego	19				
Promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej	20				
Neonatologicznego	21				
Internistycznego	22				
Transplantacyjnego	23		X		
Nefrologicznego z dializoterapią	24		X		
Epidemiologicznego	25				
Organizacji i zarządzania	26				

Tabela B. Pielęgniarki które uzyskały tytuł specjalisty na podstawie przepisów zarządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 1 lutego 1983 r. w sprawie specjalizacji lekarzy, lekarzy dentyistów, magistrów farmacji oraz innych pracowników z wyższym wykształceniem zatrudnionych w służbie zdrowia i opiece społecznej (Dz. Urz. MZiOS poz. 19).

Nazwa specjalizacji		Liczba pielęgniarek specjalistek stan w dniu 2016.12.31	
		stopnia I	stopnia II
0		1	2
Razem	01		
Z tego			
Organizacja pomocy społecznej	02	X	
Medycyna społeczna	03		X
Organizacji ochrony zdrowia	04	X	
inne	05		

Dział 4. Położne ze specjalizacją lub kursem kwalifikacyjnym

Tabela A. W tabeli wykazujemy położne wg. podstawowego miejsca zatrudnienia, które uzyskały tytuł specjalisty lub ukończyły kurs kwalifikacyjny po wejściu w życie ustawy z dnia 5 lipca 1996 r. o zawodach pielęgniarki i położnej. Każdą położną wykazujemy tylko raz. Nawet wtedy gdy ukończyła kilka kursów oraz posiada kilka specjalizacji. Liczba położnych wykazanych w dziale 4 powinna być równa lub mniejsza od liczby położnych wykazanych w sprawozdaniu MZ-88 w wierszu 11 kolumnie 4.

Nazwa dziedziny specjalizacji/kwalifikacji		Położne razem stan w dniu 2016.12.31	Z tego		Z kolumny 1 położne z wykształceniem wyższym
			ze specjalizacją	z ukończonym kursem kwalifikacyjnym	
0		1	2	3	4
Położne ogółem	01				
W tym w dziedzinie pielęgniarstwa					
Rodzinnego	02				
Promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej	03				
Ginekologicznego	04			X	
Położniczego	05			X	
Neonatologicznego	06				
Epidemiologicznego	07				
Organizacji i zarządzania	08				
Ginekologiczno-położniczego	09			X	
Anestezjologicznego i intensywnej opieki w położnictwie i ginekologii	10		X		
Operacyjnego	11		X		

Dział 5. Farmaceuci

Uwaga! Kolumna 3 nie jest sumą kolumn 1 i 2. W kolumnie tej należy wykazać tylko tych magistrów farmacji, którzy uzyskali tytuł specjalisty na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 15 maja 2003 r. w sprawie specjalizacji oraz uzyskiwania tytułu specjalisty przez farmaceutów (Dz. U. poz. 941, z późn. zm.). Są to tak zwane specjalności jednostopniowe.

Wyszczególnienie		Pracujący wg podstawowego miejsca pracy stan w dniu 2016.12.31		
		stopnia		Specjalności uzyskane „nowym trybem”
		I	II	
0		1	2	3
Specjaliści farmaceuci razem (w. 02-26)	01			
Z tego w zakresie:				
Analizy bromatologicznej	02			a)
Analityki farmaceutycznej	03			
Analityki klinicznej	04			X
Analizy leków	05	X		X
Farmacji aptecznej	06			
Farmacji klinicznej	07	X	X	
Farmacji przemysłowej	08	X	X	
Farmacji szpitalnej	09	X	X	
Farmacji społecznej	10			X
Farmakologii	11	X	X	
Farmakodynamiki	12			X
Higieny i epidemiologii	13			X
Medycyny społecznej	14		X	X
Mikrobiologii	15			X

Wyszczególnienie		Pracujący wg podstawowego miejsca pracy stan w dniu 2016.12.31		
		stopnia		Specjalności uzyskane „nowym trybem”
		I	II	
0		1	2	3
Mikrobiologii i biotechnologii farmaceutycznej	16	X	X	
Leku roślinnego	17	X	X	
Organizacji Ochrony Zdrowia	18	X		X
Technologii	farmaceutycznej	19		X
	postaci leków	20		X
	środków leczniczych	21		X
Toksykologii	22			
Zdrowia publicznego	23	X	X	
Zdrowia środowiskowego	24	X	X	
Zielarstwa	25			X
Inni specjaliści farmaceuci	26			

a) Bromatologii

Dział 6. Diagnostyki laboratoryjnej

Tabela A. W tabeli wykazujemy diagnostów według podstawowego miejsca zatrudnienia, którzy uzyskali tytuł specjalisty po wejściu w życie ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o diagnostyce laboratoryjnej (Dz. U. poz. 1083, z późn. zm.). Każdego diagnostę wykazujemy tylko raz. Liczba diagnostów wykazanych w dziale 6 powinna być równa lub mniejsza od liczby połączonych wykazanych w sprawozdaniu MZ-88 w wierszu 14 kolumnie 4.

Wyszczególnienie		Pracujący wg podstawowego miejsca pracy stan w dniu 2016.12.31
0		1
Specjaliści laboratoryjni razem	01	
Z tego w zakresie		
laboratoryjna diagnostyka medyczna	02	
laboratoryjna genetyka medyczna	03	
laboratoryjna immunologia medyczna	04	
mikrobiologia medyczna	05	
laboratoryjna transfuzjologia medyczna	06	
laboratoryjna toksykologia medyczna	07	
zdrowie publiczne	08	
zdrowie środowiskowe	09	
laboratoryjna hematologia medyczna	10	
cytomorfologia medyczna	11	
laboratoryjna parazytologia medyczna	12	
epidemiologia	13	
laboratoryjna genetyka sądowa	14	
laboratoryjna toksykologia sądowa	15	

Tabela B. Diagnostyci którzy uzyskali tytuł specjalisty na podstawie rozporządzeń wydanych przed wejściem w życie ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o diagnostyce laboratoryjnej.

Wyszczególnienie		Pracujący wg podstawowego miejsca pracy stan na dzień 2016.12.31.	
		stopnia	
		I	II
0		1	2
Specjaliści diagnostyki laboratoryjnej razem (w. 02-13)	01		
Z tego w zakresie:			
Analityki klinicznej	02		
Diagnostyki medycznej	03	a)	a)
Higieny i epidemiologii	04		
Medycyny społecznej	05		
Mikrobiologii	06		
Toksykologii	07		
Inni specjaliści analityki nie wymienieni powyżej	08		

a) Diagnostyka laboratoryjna

Dział 7. Inni specjaliści medyczni z wykształceniem wyższym

Uwaga! Kolumna 3 nie jest sumą kolumn 1 i 2. W kolumnie tej należy wykazać tylko tych specjalistów, którzy uzyskali tytuł specjalisty w okresie obowiązywania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 30 września 2002 r. w sprawie uzyskiwania tytułu specjalisty w dziedzinach mających zastosowanie w ochronie zdrowia (Dz. U. poz. 1419, z późn. zm.). Są to tak zwane specjalności jednostopniowe.

Wyszczególnienie	Pracujący wg podstawowego miejsca pracy stan na dzień 2016.12.31			Specjalności uzyskane „nowym trybem”
	stopnia		3	
	I	II		
0	1	2	3	
Inni specjaliści (w. 02-18)	01			
Z tego w zakresie:				
Diagnostyki laboratoryjnej	02			X
Epidemologii	03	a)	a)	
Mikrobiologii	04			
Toksykologii	05			X
Rehabilitacji ruchowej	06			X
Psychologii klinicznej	07			
Psychologii ogólnej	08			X
Inni psychologodzy	09			X
Analityki sanitarnej	10			X
Fizjoterapii	11	X	X	
Fizyki medycznej	12	X	X	
Inżynierii medycznej	13	X	X	
Promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej	14	X	X	
Neurologopedii	15	X	X	
Zdrowia publicznego	16	X	X	
Zdrowia środowiskowego	17	X	X	
Inni	18			X

a) Higieny i epidemiologii

Obciążenie respondentów.

Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na przygotowanie danych dla potrzeb wypełnienia formularza	1	
Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na wypełnienie formularza	2	

.....
(imię, nazwisko i telefon osoby,
która sporządziła sprawozdanie)

.....
(miejsowość i data)

.....
(imię i nazwisko osoby działającej w imieniu
sprawozdawcy)